Suite du Menagiana
Tom. II. p. 377. 2-1-12

1679

A. Albertoma Gron.
ἀνέχου καὶ ἀπέχου.

Walter MacKellar
Blauvelt, N.Y.
April 16, 1930.

Nellie Mae Kellar
Blowing Rock, N. C.
April 16, 1930.

From Pattison Library
D H Blackwell

IVLII CAESARIS SCALIGERI
VIRI CLARISSIMI
POEMATA OMNIA
in duas partes diviſa.

Pleraque omnia in publicum iam primum prodeunt: reliqua vero quam ante emendatius edita ſunt.

SOPHOCLIS AIAX LORARIVS
ſtylo Tragico
A IOSEPHO SCALIGERO
IVLII F. tranſlatus.

Eiuſdem Epigrammata quædam, tum Græca tum Latina, cum quibuſdam e Græco verſis.

In Bibliopolio Commeliniano.

1600.

Fateor equidem Julii Scaligeri versus mihi videri duros affectata antiquitate, ac difficultate, et adeo obscuros, ut in plurimis vix syntaxin, non certe sensum capiam: quasi, quod scripsit, intelligi (quod ipse Persio vitium objectat) noluerit: aut adeo scripserit, ut sibi lectoribus laborem et fastidium magis quam voluptatem crearet. M. Maittairii judicium in Ann. Typ. T. III. p. I. p. m. 15.

Jos. Scaligeri Poemata

POEMATVM INDEX.

Priore parte continentur.

Altera vero continentur.

HOS VERSVS

Librorum suorum fronti

IVL. CAESAR SCALIGER

semper præponebat.

Βάρβαρος οὐ πέλομαι, ἀλλ' οὐδέ τε εὔχομαι εἶναι.

Οὐδ' ἂν ἀμειψαίμην πρὸς Κρονίωνα πάξαν.

Ἦν δὲ Σκαλανῶν θείων γένος, ἔρνος Ἄρηος,

Ψοῖβον ὅλον κατέχων στήθεσι, παῖγμα τύχης.

IVLII CAESARIS SCALIGERI APICVLÆ AD VIDVM BRASSACVM PRAESIDEM BVRDEG.

Dedicatio.

QVas veteres olim Graij cecinere ministras
Legiferæ latices Cereri aggeßisse liquentes,
Rorilegæ tibi mella ferant si, Vide, puellæ,
Suauia nectareo mulcentes verba susurro:
Quo rauci tibi torua fori fastidia tollant:
Ecquid gratum erit? & veniam fortaße mereri
Sunt veritæ: ingenuo suffusæq; ora rubore,
Dum prodire volunt, cupiunt in luce latere,
Ancipites, hominum quo se sententia verset,
Tam varia, & tanto inuidiæ suffecta veneno:
Ut liceat vix supplicium expectare: quod ausæ
Atterere audaci morula tanta otia, quanta
Succidis de iudiciis, studiisque seueris:
Atque in seceßus furtim traducis amœnos.
Nam velut iratos pelagi cum nauita vultus
Pertulit: & redit optatæ spes blanda quietis:
Tum freta si posuere, minas oblita priores:
Quaßas sarcit opes animi satur. atque ita ludo,
Et cantu indulget: quasi semper sorte secunda
Vsus, odoratas figens in puppe coronas.
Sic & vbi sapiens rabidæ fera murmura sortis
Excußit victor: simili post illa tenore

Nec leuis exultat, memori nec tangitur Ata.
Et nunc consiliis dubiis inuoluitur acer:
Nunc opus ex illis, quantum res exigit, ambit.
Seu sua suppetias poscant, siue oret amicus.
Perfunctus quibus, in vultu stans semper eodem,
Aut multo non absimili, conuertitur ad quæ
Felicem Genius cœli vocat. ille minaces
Aut legit historias, quo sese efformet ab illis:
Aut Helicona quatit. quo motu percitus ille
Fundit ab ignoto mellitos fonte fluores.
E quibus ipsa mihi nunc haurit Apicula: quæ te
Audet ad ingenuos leuis inuitare liquores.
Ni refugis tenuesque sonos, humilesque camœnas,
Mollia sectantes, & humi repentia verba,
Non plebeia tamen, suaui nec inania succo.
Flectere, & aligeras Cereris Brassace puellas
Ad te admitte libens. puro tibi fonte recentis
Turba fauui liquidos latices operata laborat,
Floribus e summis detergens sedula rores.
Illa volat tibi iam. Viden, vt pernicibus alis
Explicuere aciem plenis examina nimbis,
Augustumque caput placidis cinxere choreis
In numerum? Quin vera canam. quin mella tibi illa
Nulla ferunt, sed adulantur, quo dulcia possint
Sublegere, altiloquo quæ isto populentur ab ore,
Libantes placide, nutum, lucémque verentes,
Mella mihi vt referant quouis potiora metallo.

Quare versus faciat.

Si mea mens vlla potuit ratione moueri,
Ne versus facerem: seu segnis mollia captans
Otia, seu metuens criticos, famámque sinistram,
Abduxissem animum, cœnas sectatus & aulas,
Priuatus ne domi discenta in pelle quiessem.

Sed

Sed nos numen agit, quodcunque est illud: opinor
Pars Fatum dixere: aliis Fors nomine dicta est.
Sic, quasi de cumulo cuique euenisse, quod urget.
Hinc amens se nauta premit, sibi perditus instat,
Ut sit lucro aliis. funestæ dedicat horæ
Miles honoratam vitæ sic prodigus auram,
Et metuit non velle mori. decus id putat unum
Haud vixisse: nisi in stolido moriatur honore.
Ergo hoc, siue datum est, dandi fuit unde potestas:
Seu temere arreptum est, nec habet prudentia laudem:
Amissi imperij miserum hoc solamen anhelo.
Ut taceam, quam solicito de gurgite rerum,
Heu quibus infelix animus male fluctuat, isto
In portu recreet Phœbi spirabilis ardor.
Et iuuat, e tetricis Stagiritæ labyrinthis
Egressum, mediocri aura, lenique foueri,
Quæ mihi musarum tenero de pectore surgens,
Aspirat requiem in cura hac, blandoque labore.
Quod si non aliis multo certamine famam
Affectatam, etiam extortam, tenuisque & ineptus
Assequar, id nihil est. non hoc peto. id ambio, ut unus
His procul a populo videar vixisse profano.

Mortis contemptus, & constantia.

Quando erit, ut vitrei propter vada torua Garumnæ
Dispicere inter nos liceat primordia mundi?
Aut cur hos titulos Mileti magnus alumnus
Vindicet humori, refluis cur incita metis
Oceani se aliter vis infert hic, ubi regnas,
Atque aliis, Brassace, locis. quæ denique origo
Sit fluminis: fluctu maria ut suspensa tumenti
Ad plenam insurgant veluti prægnantia lunam.
Post hæc, aut prius, ut deceat nos viuere. nanque
Et scire, & facere, efficiunt nos esse beatos.

Utrum defuerit, tantum hinc decedat, oportet.
Principio vt mortis contemptus vita sit. atqui
Si viuam tanquam moriturus, non moriar tum,
Cum moriar. moritur, semper qui viuere credit.
Scilicet hic vulgo diffusus territat horror
Obscuras mundi maculas, animásque minutas:
Cum nihil ex aliquo fieri, timuere futurum.
Cum tamen is timor acer adest, mors acris abest: cum
Mors aderit, timor ille aberit. dirimit procul vnum
Punctũ, ac momentum, vt nequeant simul esse. Quid ergo?
Si non sum, patiar? si sim, mutatio nulla est.
At tetra incutiunt mihi tartara dira pericla.
Falle vafer vitam: falles quoque tartara. nanque
Si desideria efficies virtute minora:
Candida perpetuis sedes promittitur astris.
Quocirca non sunt longissima sæcula vitæ,
Sed sunt optima de Superis optanda. nec ipsis
A precibus, sed consiliis, sed luce bonorum
Inculpata operum, paruo contentus, & intra
Me, euadam magnus: ferar extra, atque arduus vltra
Naturas humiles, sperati compos honoris.
Quem non ambitio, vani nec opinio vulgi
Datve, adimitve mihi, sed ego, ac vis prouida cum Diis.
Contra fortunam nullus sit firmior agger,
Nullus obex, nullus castrensis ericius, atque
Nil nimium velle, & modicis assuescere. Quantum
Dat natura, feres semper, nunquam auferet illa,
Donec te amoueat curis mordacibus, vnde
Sit lucro exoluisse pedes, & ad æthera veram
In patriam asciscі felicis ciuibus aulæ.

Quare scribat.

Inter honoratæ studium sapientiæ, & illas,
Huc ad nos quæ sunt demissæ cælitus, artes,

Quæ

Quæ mi explere queant animum, satiareque nunquam,
Hoc etiam blandæ decus immortale camœnæ
Exercere aliqua libuit, ne cassus, & expers
Siue his munditiis, cultu quæ aptantur honesto;
Siue bonis essem, quæ circunducere fatum
Imperio suerunt sæuo, & subducere mortem,
Corporibus quæ lege venit naturæ, animisque
Ignauis, qui se exuerint, hominemque simul. Nam
Plebs moriens alus, moritur, verum & sibi viuens.
Propterea te versiculis, Brassace, saluto
Sæpe meis, verbis cum possim lege solutis
Commodius. verum mirum quantum bene culti
Sermonis famulum suauis me captat amor, quem
Non delere metus, non deterrere labor quit:
Ne risum moueam, ne frustra obnitier ausim.
Nam quanquam Romæ externum me barbara tellus
Extulerit: tamen inde ad eam mens me appulit audax,
Et ciuem fecit, quantum ad linguam attinet ipsam.
Nam ipse & Romanus lingua in patria est peregrinus,
Moribus antiquis tam distans more suo, quam
Longe est verus homo a ficto, & viuente cadauer.
Vix ita Roma sui, atque sui est nunc nominis vmbra.
Quo fit, vt in vitiis placeat sibi, & ipsa relinquat
Sermonis patrij veris monumenta Latinis,
Qui Latium frugiq; animo simul, atque venusto,
Et virtute queunt repræsentare vetustum,
Nec minus exculta disponere carmina lingua.
Quos inter si me vel dignum nominis aura,
Vide, putes, iam non factorum pœnitet, aiam,
Affirmemque tuo talem, Brassace, periclo.

Petit librum Lilii Gyraldi de poetis.

Postquam animum induxi, nil prætermittere, quod sit
Ad bene viuendum conducibile, atque beate:

Omnia perreptans vestigia, me angulum in omnem
Insinuans, paui mentem farragine multa,
Et varia, possem in veri si intingere nectar,
Extricans rectum e curuis, infensus iniquis.
Quare etsi medicus, mediastinusque Lycei,
Attamen haud etiam nugas dedigner ineptas,
Ambitio seu nos satiat Germanica præceps,
Inuersis temere plagiis, scopisque solutis:
Seu cunctatores spes elisere necando.
Fixum etiam in triuiis contemplor sæpe numisma:
Haud equidem vt tollam: verum vt dignoscere possim:
Tanto impensius admiror, veneror que, quod acri
Et cura, & meditatio fert te iudice palmam:
Cui nihil intactum est, incompertumque remoto,
Quicquid factio dissidiis hirsuta proteruis
Mordicus aut retinet, aut aspellit stomachose.
Quocirca egregios inter, lectosque labores
Hoc onus aduta, tamen etsi iam grauis annis,
Quod curuis humeris gesto. Quod, quæris? vt vnde
Lux aliis orta est, ne sit mihi fama tenebræ.
Quod per te factum est antehac: ne desere quæso
Officium. Vt sicut librorum sæpe me egenum
Barbarico in populo mærentem, Vide, leuasti:
Oratus mittens mihi tum qui forte deessent:
Nunc itidem facias. Nempe ardeo scire, poetis
Lilius in Græcis quid senserit, atque Latinis,
Ergo hoc in te vno est, vt possim consequi, & isti
Nunc hærere operæ, cum Saturnalia prisca
Inter inhumanas curas bene grata propinquant.

Damnat Stoicorum duritiam, & omnia extrema.

Omnibus in rebus, quas naturæ ambitus arcet,

Regnum

Regnum agitat recto gaudens Sapientia. totis
Imminet ignaris veri Fortuna, pigrisque
Ventribus, & Veneris famulis, vmbrisque macelli.
Illa voluptatis falsæ, pinguisque quietis
Inspirat virus, torquens restim, atque retorquens:
Qua nos saltatum ducet. sic somnia vulgo
Vera videntur: vt imponit sibi stultus, opinans
Nil crepidam supra esse hominis, verum alter ab isto
Sese infert longe rerum diuersus in orbem.
Nanque isthæc falso bona credita vera popello
Si non accipiat, faciet sibi, largus opum: etsi
Mi videatur inops. Ita sunt extrema secuti
Ille sibi indulgens ignauo, hic omnia versans.
Ecce autem medius, qui se contentus, amico
Quam det, habens operam, plusquam sibi poscere curet,
Secum habitans, præsens sibi, nulli alienus, in omni
Ipse loco locus, atque in tempore tempus, & omnia
Omnibus, atque sibi, atque aliis, suus intus & extra.
Quo fit, vt huic nostro nullam det porticus vmbram:
Sed spatietur ad abducti laureta Lycei.
Nam quid hoc est hominis, nullus qui tollere curet
Lapsum hominem in foueam, clamantem voce diserta
(Quin sine voce etiam miser est facundus in ipso hoc)
Suppetias? tum præterea meus iste ab vtroque,
Corporeque, atque animo eductus, non curet vtrunque.
Curet item, quod vtrique bonum, quod vtrique necesse est:
Quatenus, atque quoad liceat, quod pro fore credat.
Non quod ab excessu, aut defectu possit obesse.
Nam medij soboles est sacrosancta voluptas.
In quencunque gradum sibi se subduxerit, inde
Fit spuria, & patinas Epicuri, ac pemmata lingit.

Cacozelia Fernelii, & fucantium sacros libros.

Nulla mihi omnino rerum, Brassace, videtur
Plus auersari mundum meretricis, & auram,
Quam matrona facit. Quo se plus fucet, eo plus
Palleat, & plus, quo plus implet, eo fit inanis.
Rideo, si medicus spurca de fæce loquutus
Ampulletur: & a decimo vix ordine quoque
Verborum expreßit verbum, quod fecerit ad rem.
Interea expecto sudans, quid ructet ab ampla
Bulla. Sic sitio, sitit & nihilominus illa
In mediis intercus aquis oratio putris,
Tympana vana sonans tumidi ventosa parentis.
Hoc tamen est aliquid: cincinnos, & calamistros
Arti rusticulæ, spinthera, stalagmia, inaures
Indere, & armillas. non auersabor ineptus,
Si fruges Arabes animauit rore Latino:
Aut Arabes, aut quæ Graiis peperere coronam.
Verum animi pendens misere ne torqueat. Heus tu
Pasce, nec occide. occidet mora. tolle: sequar te.
En quocunque voles captiuum hinc auribus abduc.
Quod si quis monet, vt mi animi det iura modesti,
Ferre docens, ferri sicut mea crimina vellem:
Accipiam, & patiar, modo ne extorquere paret mi
Laudes, vt veniam. ignoscam: laudare recusem.
Et iubeam hunc sibi plaudere, me populoque silente
Parieteque in proprio sibi conduxisse theatrum:
Quod nec posteritas, nec nostra hæc sæcla rotundent.
Tanto, Vide, minus, plus inuitusque legam, quæ
Cantibus in sacris ioca confudere profana
Nympharum, & Protei. idque genus sic monstra nefanda.
Nec recinam Solymi sancto quæ Regis ab ore
Scita, excepta insuauibus innoluere camœnis.

Dum

Dum numeros misere metuunt vastare Latinos:
Et numeros, & res deprauauere prophetæ.
Ergo ego, cum me cælestes reuocabit ad arces
Spiritus a mundo hoc, patefactaque flammea gaza,
Actutum tacitis incensus vocibus, ardens
Præ desiderio patriæq; patrisque videndi,
Pro vitulo mentem imponam fatalibus aris.
In quibus haud fundat teneram cum sanguine vitam
Hostia, quod priscis olim vetus illa fuerat:
Amissam reparet sed Christi in sanguine vitam.

Vitæ partem describit, & de fama.

Si quæris, quid agam, pius, officiosus amicus,
Ut solet, ac te æquum est, cape. Somnus mi aufugit Ille
Nulla ope naturæ, nulla vult arte teneri,
Siue tenere, nec illectus modo tangere. Quare
Paulatim consumor, inops succi, atque salutis.
Et male tabentes artus deformat egestas,
Emacians, carpens quodcunque hoc relliquiarum
Siuerat arthritis rugosam insternere pellem.
Ne tamen hoc credas, curas indicere bellum,
Quod patrij desiderium, & spes mortua cæli,
Neu quod re meliore epulas struat Orphnus, hirudo
Pupilli, ac viduæ. Vetus est amissa cicatrix.
Amissæ sedis facta est obliuio virtus.
Seque propinare hæredi dementia pura est:
Fors inimico etiam. Nihil horum mi officit. illud
Subuereor, ne sit promptum surrepere virus
Ambitio, famæ sitis immortalis. at hoc quid?
Siue aliquid sumus, vt verum est: (nam quid mihi læti
Fama ferat mærenti abitum sub tartara, cælo
Si potior: quanti est ad eum hic respectus inanis?)
Quid tum animi mihi sit, si non sim? absiste moueri:
Seu sis, seu non sis: nihil horum pertinet ad te:

Postquam hic non fueris. Dum sum, cur ergo laborem,
Ut non sim, quasi post, vbi non sim, simque futurus.
Me tamen hæc febris tenet, & sine fine tenebit:
Ut stulte, ac misere sumus omnes relligiosi,
Omne hominum genus. Hoc dempto, non lenior infans,
Sedulitas mercatori non maior: opella
Promptior vxori præstatur diuiti: amico
Non præsto magis vllus. Amor cum simplicitate.
Ne me forte putes, quod agit pars maxima, rerum
Affinem illarum, quas fert morosa senectus.
In controuersis medium seco, iudico parcus,
Nec mihi, sed rationi, aut quod ratio esse videtur.
Milito, securus, quid mordicus hic tenet, aut hic.
Sic mi etiam insomnis, quod rectum est, personat auris,
Postquam ex ore Dei demißum cælitus hausi:
Æternæ referens speciem vitæ, atque colores.
Sic sum, cui videar forte haud incommodus, vti
Me liceat, tibi præsertim, qui solus, & vnus
Literularum præsidium es, portusque quietus.
Nam populo si displiceam, hoc placuisse merebor.

Causidicus & medicus.

Si meret hoc medicus, quod creditur esse bono, cui
Præstat opem: contra, quanam cruce dignus habetur,
Si morbum prolatat, eo non more, Tuellus
Quo solet, ignarus rerum, officiique salubris:
Verum vt plus habeat: verum vt plus soluere poßit
Extorta a miseris lati diuergia fundi.
Si litem peperit rabiosa insania duræ
Ceruicis, mala mens, ingrata superbia: (morbo huic
Quis similis, quis par morbus?) me prouehit atra
Bilis ad artificem scelerum, consultus haberi
Qui iuris petit. huic narro, quodcunque videtur
Esse operæ ad caußam. laudat: sterilemque mihi spem

Prægnantem facit. at pariet mille illa dolores,
Mille neces, abeo. atque huic aduersaria quæ sit,
Afferri iubeo a famulo. Conuenit eundem
Nomine mutato. laudat nihilominus. Vltro
Irritant timidos, si quem cessare verentur.
Hoc me deduxit dubiæ ad confinia vitæ.
Paupertas sit opes? opulentia nil sit habere?
Haud aliter tutus viues. Sic turba canum te
Latrat. conficiet, redimas nisi te ocius offa.
Elige, an esuriens malis, miserande, perire,
An rodi satur. In medio nil denique tutum:
Nil & in extremis. Ferrum si desit, at ipsæ
Se arrodunt limæ. Nusquam comœdia mouit
Spißius, aut risum densa excepere theatra,
Quam duo causidici propriis de rebus, acerbis
Cum certant odiis, controuersantibus illis.
Rudere tum credas medicos de pelle caprina.
Qui dum ringuntur prima de sede tumentes,
Præq; rogatiua: atque Latina vocabula captant:
Interea ægrotus, cuius res vertitur, & cui
Conducti aßistunt, frustra hæc certamina damnans,
Detestatus eorum effœta voce querelas:
Ignota extinctus testatur morte furorem.

De Lucretio.

Risi, quem veneror, nuper, Brassace, canentem
Principiorum alios, aliosque ex ordine motus,
Lactea nectareo fundentem flumina ab ore.
Nullo consilio discreta esse omnia primo
Motu, atque incessu, quæ sors temeraria cunque
Sedem aßignauit, sortita eße illa: nec vlli
Esse in eam imperium nunc vllum, vnquamve fuisse.
Sed grauitate sua terram discludere cælos
A medio, vt quondam nebulæ de fontibus imis

Terra-

Terrarum per opas tenues cum sole cientur.
Quam numeros, quam magniloquis affinia Musis
Carmina, quam ignigeni miror momenta furoris:
Tam doleo, Braßace, vices, nixusque diserti
Iudicij, ingenitum cum det graue, cum leue rebus:
Autorem amoueat quasi depositum natura
Abiuret. Nam si temere hoc graue, & hoc leue dicat:
Dicat idem quoque hoc esse, simul non esse quod hoc est.
Sin terra hoc quod erat, sibi terra haud esse nequit, si
Aut debet sibi tum, aut alij. si seipsa mouebit:
Haud temere est motus. si alius iam destinat illi hoc:
Haud temere est, ordo temere fit denique nullus.
Tum ex insensilibus qui scripsit sensile gigni
Corporibusque addi primis sonitum, atque colorem,
Sæpeque naturai his rebus nomen adumbrat.
Si partes mundi, quem summam nominat ipse,
Conciliari natura, constare professus:
Cur non natura totius concilium det?
Præterea postquam suprema in templa receßit
Et vapor, & tenuis tum primum machina cæli:
Nuncque loco proprio sunt: cur non tuta quiescunt?
Nam quid enim quærunt: si id habent, quod quærere primũ
Instituere: & malunt irrequieta moueri;
Si tenuisse licet bene tum placita otia Diuis.
Nam si motus ab aduersis discreuit: & hic hæc
Depugnant ideo, quod sunt contraria: quare
Sese vrget cælum; sibi sit quasi perditus hostis?
An alias ambit sedes melioribus ausis,
Sisyphus vt voluit labentia pondera saxi;
Inque opere est semper misere, neque proficit hilum?
Hoc scripsi, quoniam multos insania versat,
Quorum auidos animos, blanda furatur ab aure,
Mellea contingens florenti dicta lepore.
Vnde sibi placeant alieno in crimine turpes,

Docti

Docti homines alioqui, acres, culti, atque politi.
Quid dicam? an sua cuique Deus fit dira cupido?

De poetis a Platone eiectis e repub.

Mirum ni, quæ constituit præcepta poetis
Ridicula admiscens, idem subuertit Homerus.
Quæ Diis attribuit scelerum commenta malorum:
Quæ heroum turbæ tetro lita facta furore:
Quodlibet horum vnum meritis præponderat illis
Omnibus, vnde ambit prima cum laude coronam.
Quo fit, vt e mira Plato pulsum eliminet vrbe.
Verum idem quod ait, cunctis hac lege poetis
Deberi exilium, leuis exulet ille sibi, cum
Haud contemnendi fuit autor carminis, & quod
Addidit, esse imitatorem, nil præterea: ergo
Damnat, quæ a formis dependent pensilibus. Tum
Non seipsum impugnat? Dic dum mihi: nonne quod ipse
Digerit in varias personas lege soluto
Sermone, hoc totum est imitatio, fictio? nanque
Vix vnum verbum multis ex millibus, aiunt,
Quæ posuit, de Socraticis exisse faucibus.
Quo fit, Aristoteles vt malit Socraticos hos
Sermones, veri titulum præferre poetæ,
Quam quæ Parmenides, aut Empedocles scripsere:
Versificatores potius quos autumat. Adde,
Quod, quos circumfert sapientum nomine turba,
Septem illi, atque alij complures, carmine leges
Ediderunt. sic stat respublica tota poesi.
Quinetiam vis cælorum, lex, regula, motus,
Consensus, pro concentu, nihil est aliud, quam
Harmonia, & rhythmus, faciesque, colorque poesis.
Quod si mendaci figmenta exosus ab ore,
Tetraque adulteria, illicito discrimine labes
Caussatur: tunc historiis monumenta nefandis

Prodita sint abolenda: & eo plus, quo quatitur plus
His animus veris, pro fictis ficta relinquam.

De amore.

Olim qui desiderium definit amorem,
Errauit, seseq́; simul, vulgumq́; fefellit.
Non accurati nec acuti lex ea dicti.
Non is diuino, nostro non conuenit, haud ei,
Qui in pecudes, qui anima exortes sese induit in res.
Namque Deus qui non, careat quod eo, appetat? & nos,
Cum potimur? Desiderio confecta iuuencum
Errabunda suum cum bucula quærit, amore
Id, fatear, facere. Ast valles vbi vidit ad imas,
Deposita cura veteri, nouam ibi induit, vsque
Ille quoad ferat exultim vestigia, & hærens
Affricet, aut suggat distentas lacte papillas.
Tum desiderio posito non ponit amorem.
Sic & vbi Alpini gleba est vi percita Cori,
Et sublata facit violentis pulsibus auras:
Tandem se in gremium dimisit tuta parentis,
Post primum desiderium fruitura quiete:
Vltima quæ naturali deuinxit amore.
Vsque adeo veteres potuerunt fallere nostram
Simplicitatem: ideo veneranda quod ipsa vetustas
Dictorum est autorque & fons, & origo bonorum
Multorum. Cape, quod sedet, at quodcunque vacillat,
Aut firma, amoto aut tantundem subiice: & exi
Ipsa e suspitione, minaci & sorte ruinæ.
At nunc vix amor est, sed adhuc vestigia amoris:
Quo primæ causæ cupimus cohærere, bonoque.
Tum perfectus erit, tum plene verus amor, cum
In patria olim felices hærebimus illi.
Tantum aberit desiderio, vt teneamur ab vllo.
Quidnam amor est ergo? affectus, cui vnio nomen,

Quæ

Qua nos rei fruita coniunctos aptat habendo.
Unde etiam hæc sunt verba duo: unde & nomen amoris.
Quod si res absit, desiderium parit. Atqui
Corpore disiuncto, mens ipsa in imagine tota est.
Ipsa anima insinuata animæ: nec sola manere
Quit: sed se applicat, & cæcis compagibus hæsit.
His te ego tam raris epulis, Brassiace, forensi
Destrepitu fessum, doctas qui lancinat aures,
Accipiam: si festa dies te forte, vel atrum
Iustitium, vel solennis vindemia laxat
A nexu, in quo operam debes ad commoda regni.

De partu septimestri.

Res perridicula est. sed non hic protinus omnes
Tangit risus, at infami damnata dolore
Fama acri pupugit pectus mucrone mariti.
Nec locus est falso, nec id obtrectatio iam: sed
Indicium fassæ, proprioq; ex ore locutæ.
Quæris, vt est? canere hic potuit duplices hymenæos.
Nam deducta domum tum sponsa puella puellam
Alteram habebat in arcanis vteri labyrinthis.
O te felicem geminis sponsalibus. ergo
Quid clamas? retegis magna quid voce, quod ante
Quam tu resciveras, nemo sciret, quasi præco,
Cum clarat pugilis victrici fronde coronam?
Et vanum fortasse blatis. Nam territa morte,
Quam minitabaris de suspitione, profata est
Quod stulte quæris, nolens reperire: diserte
Cui dictum auertit iuguloq; & pectore sicam.
Exede: tu intristi. Nunc iudicium medicorum
Implorat. Dubitant, an sexto mense puella
Nata sit: an qui post sequitur. Concursus. eunt ad
Me, pater & verus sponsæ, & pater ille puellæ,
Non pater, vt clamat: pater, vt clamamus, eo quod

Legiti-

Legitimum partum tam iuris regula, quam quæ
Hippocrates docet, atq; Arabes, plenusq; Galenus:
Hi patrem efficiunt. Nam bis centesima lux, &
Altera ab his fœtum materna condidit aluo.
Quo exactus dubio procul ex his septimus exit.
Propterea quod apud Græcos mensi satis vnde
Triginta luces. quarum quæ est vltima, mensis
Est eadem atque vna in numero quæ prima sequentis.
Quapropter gemino geminam quasi nomine signant.
Quo fit; vt hic totus sic ambitus absoluatur.
Adde quod Hippocrates decimestres sæpe vocat, qui
In decimo nati, non perfecto tamen illo.
Sic non perfectus, tanquam sit, septimus audit.
Adde, quod in toto spatio, quod vertitur intra
Quatuor ac bis centum: & quod subducitur vltra
Centum octoginta; vitales sæpe Galenus
Testatur fœtus: ast vls, aut cis, fore nullum.
Hæc ita cum fuerint a me digesta perite:
Audiui tamen esse aliquos, etsi haud moror, isthic
Baubantes catulos; ronchis qui detrahere ausint
Mi hærentem capiti rara cum laude coronam.
Quos ego. sed tamen indigni sunt Cæsaris ira.
Vertite vos in quas facies mala cunque figura
Inuidiæ astringat: quo vos fert tristis Erinnys:
Omnibus aucta locis adero lux; vnde proteruos
Exiccarim oculos, & limi luminis vsum:
Si lumen potius, nec sit tenebrosa tenebra:
Mancipia horrendæ scuticæ caculæque scholarum.
Hæc ad te, Brassace, dabam securus, & expers
Ambitionis: vt hi medicum ne ambire putent me.
Tantum aberit, primum, vt cupiam me dicier esse.
Nam detritum iri multum mihi censeo famæ
Inde bonæ: si posteritas hoc sciuerit olim,
Hos inter medicos operam, nomenque dedisse.

Otium

Otium non ignauum.

Tranquillum genus hoc, paucis imitabile, vitæ
Aut cupio, aut capto ſaltem, ſecretus ab acri
Ambitione, niſi hac, quæ eſt ambitione carere.
Nam fruimur vitio affini virtutis amore.
Haud tamen, vt ſe commendans ignauia, ſolam
Se pectat; ſaturo ſoli ſibi pectore ructet.
Aut morbi grauis implicitus mordacibus auſis
Prodita viuendi per me ſua commoda clamet.
Non alijs deſum, vt mi adſim ſcaber: At neque vero
Vt foueam, quæ ſacrauit ſibi vulgus ineptum,
Algeo mi. Iccirco viridantes ruris amœni
Illectant vmbræ. Non hic mihi nuncius aures
Verberat, appingens dubiis mendacia dictis:
Quid Sultanus agat, quid Rex, quid Cæſar, & is, cui
Ternas piratæ tribuit fors ſtulta coronas.
Quid mihi cum ſtolidis Anglis, iuga qui noua regni
Inſeruere ſuo veteri, atque externa pararunt
Seruitij ſibi iura, ſuis ne ea iuſta paterent?
Mecum ideo inſidias vario diſpono dolori:
Inque voluptatis gremio fio Deus almæ.
Aurea nobilium rerum regina voluptas,
Te qui ſpernit, inops rationis funditus eſt, &
Turpibus in rebus qui collocat. Illa frui das,
Æternis opifex momentis quæ ſibi ſeruat.
Huc ego vimque aciemque meæ, Braſſace, quetis
Intendo, haud alio dicendus iure beatus.
Nec tam formoſam faciem vlla aſpergine tetra
Vrit ephelis: at in ſolida me pace guberno:
Mi autor, mi populuſque, clienſque, fiduſq. patronus.
Ni expectem; de me reboet quid mobilis Aula.
Hoc vnum potuit verum turbare triumphum.

Spes & metus.

Longum iis, qui sperant, fit curta diecula sæclum.
Erigone feruente gelant, in frigore sudant.
Semihora inuadit miseros furtiua senectus.
Prægnantesque moræ curis peperere querelas.
Suspitio incrustans, pauida alternatio mentis.
Non erit: imo erit. At quando? quoadusque? quid? vnde?
Vide, resorbenti si mens ita fluctuat æstu,
Non satius caruisse illo, sperare quod instat.
Haud tanti fuerit; regno quater esse potitum,
Quam sperasse semel; mistumque aluisse timorem.
Carnifices animi, mora, & expectatio. Quin si
Impendere malum scierim: iam iam, illico, malim
Id, priusque subire etiam, quam posse carere
Tantulum hoc, aut tantum. Quid profuit illud abesse,
Si tu id adesse facis? Semel id forte ingruet: atque
Inde breui decedet: at & tu præcipis: & quod
Per seseipsum abeat, pernici mente retractas.
Hæret te reticente mali letalis imago.
Quam tu spem pones, fallax fraudauerit hora.
Elusum tum pœna manet leuitatis acerba.
At fac, eueniat: non fit tam dulce, velut cum
Improuisa cadunt. exemplo sunt mala. quando
De subito currere, necant magis. Aspice, vt alto
Luce repentina tonitru de vertice terret.
Cum primum crepat, & sonitu perturbat inani
Ante expectatum. Quod si fulgetra secundo
Murmure concussere, minor pauor occupat aures.
Vestibulo in primo labiorum blanda voluptas
Sic statim adulatur: tum procedente sapore,
Assuescit gustus, nec tum immutatur aperte.
Quocirca seu me stipat sapientia rerum:
Seu moueor spe, non tetra formidine sortis:

Seu

Seu sensus vocat, & ratio silet: vtile solum
Clamat, & abducto pudor obticet ortus honesto:
Non sperem. spes est vanorum epulum puerorum,
Et sexus, cui Fors fecit sine pectore portas.

Laudat eum, & Boetianum.

Abs quiuis homine accipias praeclara libenter:
Verum a praeclaro, quantum iuuet? est ibi vero,
Quod gaudere queam cumulate, apponere lucro,
Laudi ducere: quod dignum me hac laude putaris:
Quae tum in iudicio, magni tum in mente Boeti
Expleat: & raro me commendarit honore.
Nil te promptius, aut maius pro commodo amici:
Quemq; leues, quemque & foueas. nil dulcius illo
Quam modo musaeo dignetur melle suo: quod
Aequat nectareo prisca omnia mella sapore.
Nil vtroque disertius, aptius, excutere alto
Condita consilio veterum monumenta virorum:
Et conferre nouis. vtro victoria vergat
Designare: atque ambiguis disponere metas.
Vos ego plebeij strepitus, animique maligni,
Insomnisque ad opes curae, leuis ambitionis,
Horret quos malus ipse sui male conscius, hostes
Cum veneror, tum perpetuo venerabor amore.
Nec mihi longa dies adimet, quod ponere suasit.
Sed crescet: veluti naturae lege parentis
Paruo turgida seminio surrecta, nitenti
Cum sata luxuriant culmo granumque figurant.
Ille ego, qui paucos admiror, & omnibus insto,
Quanquam aequus, quanquam tacito candore coruscus,
Vos lectos proceres inter, numerosque chorosque
Musarum, atque aditus sacros Heliconis amoeni,
Suauiaque excultae linguae pigmenta latinae
Inserere audebo: ac potius per vosmet adductos,

Inscitos, his famæ auidis intexere chartis:
Sane illis trepidis: tantos quando excipere ausint
Heroas. quibus hospitibus mens obuia Phœbo
Experiatur tantum oneris, quantum hausit honoris.
Quod superest: scito mihi commentaria Ruffi
Reddita, quæ dono misisti, & docta Aretæi
Tentamenta; rudis tam impense inimica laboris;
Quam nunc affectat nugas schola nuda loquaces.
Od illas vero, & suauissima pægnia Tey
(Vt iusti) grata cumulatas laude remisi.
Hæc præceptori mandata expressa data olim,
Cui adolescentum nostrorum pignora cordi.
Is faciet, si non fecit mala bestia pæda-
Gogus, & est nequam librorum hirsuta lauerna.
Inde petes; si forte amens non reddidit ille:
Et me animi dubium absolues responsa morantem.

Ingratus. de Fato, & Voluntate.

Durati sale terga suis pendentia tigno,
Si fors nacta fuit; paßis sese applicat alis;
Atque vorat pernix, vncis vbi adhæserit hamis;
Inde cauum, in quo habitet, fodicat; malegratáque tandem
Nycteris, ipsa suas populatur dentibus ædes.
Hoc fortasse parum: & liceat. nihil id nisi solus
Esse potest cibus: vt bruta est res mortua. viuens
Bruta fuit: nulla rediuiua propagine nunc est.
At faba; quæ similem potuit producere; vt ipsa
Perpetuaretur species; generauerit hilum,
Qui ipsam conficeret (sic gratia grata) parentem?
Fabula quid velit hæc, qui nescit, nesciat. at cui
Coniectura aperit, sileat: solique loquatur
Ipse sibi; & secum tacitus consideret; vnde
Gurgulio crescat damno, vitaque parentis.
O terra, o maria, o cælum, o quid denique restat,

Quod

Quod me audire queat: quod opem nec terra recuset:
Si facitis prauis (namque his sententia prisca est,
A cœlo quicquid venit, atque abit, esse creatum:
Quale id cunque facit, quodcunque fit, & fieri quit,)
Aut si non facitis: fierique pati libet, ergo
Vtrouis. namquis culpam non transferet in vos?
Qui prohibere potest; si non prohibebit; idipsum
Participat: sed eo plus, quo ipse potentior illo est.
Nam quis si ipse vetet, non fecerit hic, facit ergo,
Qui permittit. At arbitrio permissa soluto
Sunt sua cuique sibi facta æque, ac dicta. repugnant
His quidam: sed ego accipio, atque assentior. Atqui
Praua triumphalis cum circum tempora laurus
Exultat? bonus ipse iacet, calcatur, adorat
Auri mancipia. Elisiis vos, inquit, amœnis
Excipiat Minos. illi plectuntur acutis
Supplicijs. Boiæ, nerui, rota, cribra, Megæra.
Annuo. videro post isthæc fortasse. Platoni
Mirabar factum esse palam crudele barathrum,
Plutonisque diaria scripta cruore nocentum.
Hunc laudabo: damnatæ insultabo tabernæ,
Alpheno, Phalari, Nomentano, atque Ruboni.
At grauis interea iustum, & præclara canentem,
Mundi indignantem scelera hæc, contundit egestas;
Atque pedes secat, atque manus arthritis acerba:
Et quatit ingratis nebulonibus inuidiæ fax
Admista. Crucibus cedant vt Tartara diris.
Vel solæ contra statuantur ad omnia lites.
Omnia peruincet, falso hæc sub nomine vita.

Distractio a iactatione quæ fit a concupiscentiis.

Cum patris induciæ somni violantur, ab acri
Si furtim cura est fodiente cuniculus actus,

Fomite delituit quæ hesternæ tecta fauillæ:
Ne vagus ad steriles scopulos impingat inanis
Velificans animus, quem iactat vana cupido:
Lucidus ad placidas Musarum sistitur aras
Ah nostri exilium blandum miserante Pronœa,
Exilium, in quod se abducens mens induit amens.
Hic mihi non pingui cinerescit victima flamma
Nidorosa: nec a Medo, aut latrone Sabæo
Lacryma, credita odore Deum placare, liquescit.
In Sophiæ sacros adolens altaribus ignes
Macto voluptatem, quæ non sit vera voluptas.
Inque Boni vario, simili tamen vndique vultu
Fingo meum. Quod me facere, & seruare beatum
Quit solum, cæleste alimentum, & lumen anhelans,
Vt via longa, quibus violentior ingruit imber
Turbinis: & corrupit iter, cælumque minatur
Fulguribus: spes est melius fore, munere seri
Hospitij: & molli ærumnam pensare quiete.
Hoc sic transigitur noctis quodcunque supersit.
Hicque diem studeo similem assuere inde futurum.
In quo naturæ consultum exerceo pectus
Doque libens operam caris oratus amicis.
Tango etiam sortem; atque inuitæ extorqueo tantum
Durus opum; quantum posit me e fæce popelli
Eximere; ac modico contentum ascribere cæli
Ciuibus. Hæc veteris si e re videantur amici
Magne proba, Brassace: vt item mihi deinde probentur:
Qui de iudicioque acri, ingenioque fideli
Pendeo, prout tua sunt, pro nugis cætera ducens.

Medici loquutulei.

Spero, quod metuebam olim, ne solus, & vno
Pluribus aut paulo comitatus, ponere possim
Tantum operæ, quantum mi oneris tum imponeret audax
Fama,

Fama, sui fidens. Hoc, inquam, quod metui tunc,
Spero aliter cadere, ac rebar. Sic vndique tota
Oppida complentur. Non est focus vllus, vbi non
Assideat medicus. Populosa Lutetia nobis,
Fœcundus vomitat medicorum Pessulus vndam.
Qui si consilijs instructi, atque arte verenda
Instituant facere, haud melius fortuna parare
Vlla bono hoc potuit mortalibus. Ast ubi regnat
Præceps pigritia, atque sui fiducia nutrix,
Lena sui, atque sui miseris ars conciliatrix,
Et præpostera agit: væ væ quibus ingruit imber
Pestifer. inprimis extantque vetantque profari:
Aut tergunt effata. adeo sermonis acerbi,
Tincti Tulliolo, & nunquam cessante Galeno:
Vt frustra experiare. ruit damnosa procella
Asecta vena, vel si te musca lacessit,
Affirment vulnus, quasi flictum a dente leonis.
Pernicies sed dira palam tunc imminet ægris
In mundo. nec abest mors his, infamia at illis.
Cum tamen hinc Celsus, clamet tamen inde Galenus:
Nec verbis nec verba operæ est curare medentis.

Sisachthia.

Quod videor vir, quodque animo forti, atque feroci:
Sim putris nebulo: sim caudex, blennaque fungi:
In me si accipiam, quæ nunc iniuria facta est.
Quod si vlciscendi non est locus, atque potestas,
Parque pari vt referam, tacitus quasi dulce vorabo?
Haud faciam. hoc etenim est seruique sibique rebellis.
Ast animus sese excutiet, dabit omnia pro se,
Militet vt sibi: nec seruitum demigret vlli.
Decretum ac stabile est, me libertate tueri,
Libertatem me: pro vtroque vtrumque pacisci:
In chartisque nocens virus manus illinet atris.

Prodidit ille fidem: ast hic & hunc & dirus amicus.
Omnes iustitiam: cuncti sine lege pudorem.
Non dicam, quanta est sectarum inscitia legum:
Solicitudo voluptatis, contemptus honesti;
Putida rusticuli ridenda proteruia fastus;
Ingluuies, penes, Epicuri de grege porci.
Non dicam matres, vxores, atque sorores.
Non decimus quisque est, quin sit mala bestia, mulus;
Aut curruca fouens proprio nido oua cuculli. (tum est,
Dicam emptũ, quod habent: quod sunt, quodcunq; para-
Venale esse itidem: pretium quoque venditur ipsum.
Nanque licent, quanti frustrentur prima secundis.
Cumque utrinque licent; qui plus dat, plura reportat.

Cicero in Lyceo.

Rectis cum primum studijs intendere cœpi,
Hoc perfectum habui, ut seruarem; quidne deceret,
Quid non. Nam sapere, vtroque hoc finitur; honesto,
Et vero. mox deinde igitur sit proxima cura,
Participare alios: tum quæque ex ordine rerum,
Lecto, composito, puro sermone docere.
Laute accepturi primo quas salgama missu
Promittunt struices? iussum cœnare palumbes
Men' saturas porris? prius hinc discedere certum est,
Quam me plebeiæ capiant fastidia cœnæ.
Quantum hominum temere consumptis litigat horis,
Multa tumens, frustra glomerans per multa, priusquam
Perueniat, quo se, seipso stipatus, agebat.
Suppilata foro putri turgentia succo
Verba legens, hamis fatuus ferruminat vncis:
Et sibi inæqualis phraseos distenditur hydrops.
Hac tu audes sacros aditus penetrare Lycei?
Cum totidem verbis naturam æquare iubemur,
Quæ Cicero haud nouit: qui dixerit? ecquid ab illo

Di-

Dicas; ille tibi nescit si dicere? Quorsum
Ignea pauonis caudam Iouis ales habebit?
Pulchra illa est: fateor. Pauoni pulchra. sed isti;
Vt volet in cælum, sit sarcina prorsus inepta.
Quam tibi sit satius; qua se dat tempus; & vt res
Est; is componas, non tu huic: tibi seruiat ille.
Seruiet ille autem; si tu isto scieris vti
Imperio, tibi quod sapientia suppetit vltro:
Quæ non in nugis, lenociniisque superbis
Fucatur: fatua nec sese venditat auræ.
Sed sibi recta, tibi sit recta: nisi ipse reflectis;
Et rerum lucem verbi caligine inumbras.
Res mihi cum balbis istis, Brassace molestis
Est: qualem sine me, melius me intelligis: atque
Intercedit: vt a pulchro ne discrepet vsus:
Nec vero pulchrum male disiungatur ab vsu.

Syluium commendat lauream petiturum.

Si scires, quanti pluris, quantique minoris,
Vide, sit, esse patrem, & non esse: ignoscere patri
Æquum, tuta etiam metuenti cuncta, putares.
Syluius ad vos it, qui quanquam est indole tanta,
Quanta ex quantilla fortuna emergere rarum est,
Et probitate sua se commendare potis sit:
Me tamen angit atrox metus ingens; nequid in illum
Fors grassetur adhuc, quo cœpit pergere, pergens.
Ipse tibi dicet, quod non quit epistola. non quod
Verba mihi desint; auidum exaturare dolorem
Queis possim. superest animi, & sermonis amari;
Rabula non quantum; quantumve Parisia fundit
Fœmina; quæ vendit populo male lota dicaci
Scruta; nihil melius dans lota ad iurgia lingua.

At scio fortunas nostras famularier ipsi
Fortunæ. Dominum me vtrarumque esse decere:
Has vt ne pluris faciam, quam se facere ipsa
Possunt: illam contemnam, contemnere quam dat,
Quæ cognoscit eam Virtus, nil posse, nisi vnum hoc,
Velle bonis male: quo possit sic posse videri.
Quo fit, vti placidam malim consciscere vitam:
Quam diri mihi fert oblivio blanda doloris:
Et placidam affectem leni sub pectore pacem,
Compositis rebus: turbas quæ mente ciere
Consuerunt. Ne sic quasi pressa rubeta coaxem
Aut Satyri fœdis Mithra conspurcata lituris.
Quod reliquum, vt studijs finemq; manumq; supremam
Imposuisse olim videatur; vos adit ergo
Syluius: vt capiti hærescant insignia laurus.
Quæ si non meruit; tamen hoc tua gratia tanta est;
Vt meruisse queat, te promittente, videri.
Qui caput es rerum, studiosorum omnium asylum,
Cunctarumque bonarum artium pater, atque patronus.

Se incusat, & populi malitiam.

Qui me crediderim fortunæ fluctibus atris:
Nec tum curarim, posita spe in turbine rerum:
Hoc merito patior, quod nec Metanœa potis sit
Delere, aut succis Hygiea potentibus vlcus.
Sic virtus deserta suas vlciscitur vmbras.
Nam mihi relligio est, hominem me dicere verum.
Nam qui? cuius mens cæloque Deoque relicto
Terrarum desiderio tabescit inani.
Hoc potuit sæcli corrupti putrida tabes,
Quæ me fallentem meipsum distraxerat a me.
Nonne ego sum, rapidæ medio qui in gurgite flammæ
Algebam? gelidis lucebam flammeus vndis?
At liquido exemplo esse potest sors improba vulgi:

Quam

Quam tumidam risi felix; felicior ægram
Sum miseratus: vt est hominis pleni, atque beati,
Et bene de rerum naturæ lege merentis.
Nam quid te moror his, quæ sunt tibi nota magis, quam
Vel fluuij cursus, vel semita trita diei.
Indomitum pecus, & nullo sub fasce fatiscens
Criminis, ad scelus omne genus gens tetra patrandum
Ipsa sibi semperq; recens, semperq; parata:
Inuentijq; nouis multa se laude fatigans.
Qui vt potuere animo stipato, & prodigo honoris,
Securoq; sui ficta sub luce latere:
Nil ijs detractum est ciuis de nomine. verum hæc
Turbella, vt tandem resipisceret; ista retexit
Garrula rancidulo sermone vieta senectus,
Querquera, suspitiosa, tenax, fideiq; reiq;.
Cuius præsidijs liber nunc viuere tento:
Ne castiganti sit opus scutica, atq; flagello.
Vide, potens moderati animi, linguæq; decore,
Ingenijq; pij, & superantis cuncta laboris,
Ad mediam noctem, incœnatus & has ego nugas,
Putris segnitiæ impatiens, vigilacibus horis
Scribebam, infamis heu sarcina lenta grabati,
Ne cum corpore mens pariter marceret opaco:
Nec vigil a somno, id capto distaret inerti.

Male relata gratia.

Nunquam demeruit prolixius vllus amicos
Dexteritate, atq; obsequijs, atque officiis, quam
Est a me factum. mihi quid tum venerit vsu
Contra, illorum opera, si non piget, & vacat, audi.
Primum, cuius ego fueram olim castra secutus
A teneris miser vnguiculis, vsq; ad stata vitæ
Robora, nec tenui muscerda fecit onustum.
Ille quidem bonus, & largus, sed pauper. At vnum hoc

Plus

Plus alijs sensi, ast alijs non deterior, nec
Quem vllo posteriorem vlla virtute putaret.
Ergo manu propria dedit in calcaribus aurum,
E clade ob fratrem, ac genitorem, aquilamq; receptos,
Qua nostro pinguent Caduria tesqua cruore.
Addidit & laudes, possent quæ saxa mouere, vt
Cresceret an virtus, an vis insana furoris.
Nam furor est, ista vitam pro laude pacisci.
Affinem me appellauit. mi insignia regni
Romani vt ferrem posthac, virtute meapte;
Bartholomæo quæ obtigerunt, vxore Bauara.
Vnde biceps veteres noua mi daret ales honores.
Atq; idem pene infantem me eduxerat, auctum
Armis, literulis, & sanctis moribus. illum
Tandem apud exui ego tyrocinij beneculti
Prima rudimenta. Inde annos prouectus ad illos,
In quibus ediderim specimenq;, & facta decora,
Elogium retuli. tantum in calcaribus aurum
Omne tulit punctum, haud alibi comparuit vsquam,
Ni, ne mentiar, in modice pendente monili.
Quæro vices alias: dira me vbi clade Rauenna
Multauit re, speq; omni, tum Felsina libris
Imbuit. Hic ego de socijs bene sedulus vnum
Seruaui incolumem, atq; accepto vulnere. at ille
Cum coniuratis petiit caput ense nefando:
Ne in Marcum potior foret atri caussa Popilij.
Posthinc ad Ligures Tauri cognomine, quid non
Patraui, vt facerem Dominæ satis? Hostis ab eius
Arcibus expulsus: proprijs exutus. Inanis
Solus ego. occisa spes. Tum translatus amor; quem
Heu ferem stultus, sapiens stomacharer; ineptus,
Cum desiderio tabescere dulce putarem.
Demum ad me redij: & quodcunq; amiseram, idipsum
Æquius amissum ferrem, quam iam ante potitus.

Illis

Illis ex crucibus fatum euasiße putabam:
At non mutauit factum. nanq; implicuit se:
Obstitit in dictis, in factis, corpore, mente.
Corpore priuauit male, mentem extorsit inanem.
Nanq; vbi securoq; animi, cerebriq; quieti
Hoste procul, mi ostentauit bene pinguia rerum
Otia pacatis Aquitana opulentia terris:
Et somnus placuit; nec displicuere sodales:
Ah furtim obrepsit Fors importuna: labores
Quæ mihi prædulces populari indiceret aura.
Admouiq; manus iterum, disiectaq; Musis
Pectora, desidiæq; natantis miles amoris
Do nomen. Libertatem cum sorte pudenda,
Cumq; iocis lepidis chartas commuto seueras.
Atq; novum numen mendaci carmine fingo.
Cuius rei pretium (merita hoc mendacia vatum)
Pœna fuit. tetrum, atq; ingratum fœmina monstrum
Ostendit quicquam mihi nil debere. nec istud
Immerito, quoniam de illa quæ falsa canebam,
Nil spectant ad eam. Ergo opera illa est irrita frustra ad
Hunc elusa modum. Abiecta hac e pectore cura
Quod reliquum rebar, me consolabar amicis.
Præterita hoc poteram, poteram impendentia quondam
Sustinuiße mala. At vacuo hæc quoq; bulla tumore
Æque vana fuit. Promissa haud aulica: quantum
Spes in me, officium in fallacibus absit amicis.
Vt iam decrerim; quoniam contraria semper
Eueniunt; hinc iam nisi peßima quæq; malorum
Expectare: cadet secus? hoc apponere lucro.

De scriptis poetarum.

Quantum abes a tetricis, tibi quas palatia curas
Dira serunt; dum istic alienæ ridicula vltro
Nequitiæ commissa luis, sub litium acerr[?]is;

Quæso

Quæso animaduerte, & mihi quod modo contigit, audi.
Quidam ad me venit. de more, admißus amice.
Vix limen tetigit; geßit se pro intimo: &, Heus tu
Notus, ait, tantum de nomine; fac quoq; sodes
De re te agnoscam. Vt referam hæc in pauca; Benigne
Respondi. Ille instare. Igitur deprompta pusilla,
Quæ tum ad forte manus aderant. Laudare diserte:
Admirari etiam impense. Placeo mihi: suadet
Gloriola, aut nata, aut soror, aut comes ambitionis.
Post redit, atq; iterum poscit. datur, vt legat, atris
E tenebris quædam non contemnenda Lycei.
Nugæ cuncta meræ. miseri tu prodigus, inquit,
Temporis. at frustra hæc momenta amissa requires:
Quin potius pietas tibi cordi, iusq; tui, quod
E cælo pendet? grates ago. non ego mi, inquam,
Hic deero. Hæc nunc curo. tamen veniemus & isti
Forte ministerio satis, atq; huic. Nulla repugnat
Naturæ ratio diuinis. Illa fouent hæc:
Vna vt in ambabus lex legibus. Ille vbi contra
Hinc me stare videt, iam tum inde abit ocius, anceps,
Vt mihi tum visus, contemneret, anne probaret.
Vespere mox puerum, qui parua poemata poscat,
Allegat. Data sunt, quæ vulgo pauca leguntur.
Verum vbi virtutis nomen cæleste frequenter
Esse meis dictum scriptis, & carmine vidit:
Expuit hinc rabiem iam conceptam ante: & adustum
Sit quasi mel, vel mordentem sale lingeret offam,
Frontem contrahere, ac stomachari, atq; edere buccis
Poppysmum tumidis: neq; nostras ille pedem post
Intulit ad tegetes, & morbo vile grabatum.
Vide, viden? in prostibulis, turpiq; Lyæo
Qui quærat docti nomen, famamq; poetæ:
Si qua forte Dei fit mentio sancta; Dei quod
Sit, flagrent odio; clament non esse ferendum.

Si canerem satyros, vel si canerem Siluanos,
Schemata laudarent, pictamq; volubilitatem.
Quiq; legunt hilares Græci fœdißima cœli
Prostibula; & quæ mente pia, numerisq; pudicis
Non dicenda, olim quæ secula grata tulere.
Indignis quibus ampla modis incuria facta, vt
Naturæ: illusæ leges, moresq; soluti
Auersantur vti coruum, picumq; sinistrum;
Et quæ dira vomit fœtenti Caluus ab ore.

Quod cum ciuitate rus commutarit propter pestem.

Quæ mihi nunc dubia est, & fati pendet iniqui
Infami trutina, grassanti peste vacillans,
Ruris onus, Brassace, nouum, tibi mitto salutem.
Huc me mollis amor pacis, placidæq; quietis
Olim inuitabant, vultusq; oblita seueri
Otia, secessus vitam fundantis alumna.
Nunc mortis metus has vacuas implere latebras,
Et laudare fugam menti persuasit inerti.
Quo mihi nunc animus vetus, aut quo fortia verba
Oppressa ratione graues fecere ruinas?
Nil mihi de me ipso posthac promittere certum est:
Deq; alijs tanto minus. Vt mora noctibus obstat
Hibernis: vt tarda dies sub sidere Cancri
Noctis equos prohibet longos extendere cursus:
Sic mortis timet æqualem producere vitam.
Cunctanti mihi, quid viuam, tum amittitur illud
Omne, quod ambiguo spes & metus arcet amore.
Ne tamen, vt vulgo, totum perdatur idipsum,
Perdere quod vereor rimando, & cuncta rotando:
Aura musarum memet consolor inani:
Amus a meipso: ne sit me perdere gratis.

Sic se vita fouens æstu se absumit eodem.
Ut quondam in stipulam emerito cum diditur aruo
Flamma vorax, ingrata sibi, officiosa nocendo
Extitit, vt se deficeret: defecit, vt esset.

Iniuriarum sæculi solamen a Musis.

Etsi me temere iactatum lucis amore,
Hoc ætatis onus, seræq; incommoda vitæ
Induxisse queant, nimis vt vixisse putarim:
Sæculaq; infami damnata cupidine rerum,
Ut credam, faciunt, mortem finem esse malorum,
Tot coaceruando tetri ludibria mundi:
Pura tamen, plebisq; sibi subducta tumultu
Otia musarum in medio obtinuere querelas.
Demonstrantq; mihi, scelerata tædia turbæ
Debere haud facere, vt vitæ has spirabilis auras
Inuitent trahere: hæc quasi sit medicina laborum
Ultima; non esse incensuq; & lumine rerum.
Sicut item contra falsæ mala gaudia vitæ
Pellicere, vt rear hoc regnum immortale parare.
Ast vnum præ oculis, animi in fronte, atq; recessu
Ducere sic vitam hanc: quoniam manet altera; cuius
Hæc exemplar erit: vultum illa vt ducat ab ista.
Hoc ego perpetuo placida cum mente volutans
Me tanquam in speculo ipse meo contemplor: & idem
Non bene formatos iucundi reddere sensus
Maturo, at tenui conceptos carmine mando:
Quos tibi, Vide, humili numero congessit Apollo.
Non vt te doceant. Quid enim, ter maxime rerum
Indagator, inexpletus qui interpres olympi,
Assecla naturæ, legum mens, lima poesis
Diceris, es, conferre queant; quod nesciat ista
Sedulitas studijs abs te impertita seueris?
Verum vtut informes quo nec bene cunq; dolatos

Effingas

Effingat: similesq; tui dignere benigne
Et facere, & factos sperato ostendere cœlo.

Conqueritur de ancilla absoluta, quæ arcas vxoris effregerat, & aurum omne cum mundo pretioso abstulerat.

Cum circumspicio, valido quam subruta pulsu
Fundamenta, solo putri male fulta vacillant:
Tum miserabilia hæc malefidæ vmbracula vitæ
Comperio. vt multis id quod videatur acerbum,
Iucundum rear esse mihi: discedere ab illa.
Innumeræ vario factæ discrimine labes
Subsidente superficie. Quod culmine cælum
Tangebat, teter lutulenti est fundus hiatus,
Sub quo meq;, measq; simul sordere querar res.
Næ sum ego ad inuisam superis sortem atq; malignam
Egregie ingenio natus: cui nulla parata est
A fato sincera quies. Tempus fuit olim,
Cum me inter homines agitantem, & honoribus auctum
Semper in excubijs tenuit metus: inq; dies me
Acrius vrgere, exedere, attentumque monere:
Ne miser hostiles placarem sanguine manes.
Nunc tranquilla fouent saturæ momenta quietis.
Verum quos inter, cui tanta iniuria facta est
A superis? superi modo si mortalia curant.
Volcas, & Gabalos, & quos Vasconia nutrit
Sanguine amicorumque, & visceribus peregrini,
Latronum nebulas in vallibus, inque iugis, quæ
Explicat in Celtas ab Iberis hirta Pyrene,
Ludos, atque iocos, prout dat turba impia, dicas:
Sic dormit lex. Si quando expergiscitur, horret:
Suppliciumque metu mutum silet: vt superatur
Inuentu scelerum, quæ haud norant sæcula prisca.

Nam prisco peccare modo, dignatio nulla est:
Rusticitas mera: sed sola hæc sit digna flagelli.
Mœchari laus est: stuprata insultat adulter.
Vapulat, & silet: aut damnas est soluere mulctam.
Tu scis, depositam quæ compilauerit arcam:
Fregerit, abstulerit nummos, nunc nuncque negarit.
Peruigili studio, ac multo sudore paratum:
Quod nati parui, quod frugi & nobilis vxor,
Optima quod plenis iam filia nubilis annis
Dotem oret, miseræ Christus quod voce proseuchæ,
Impurum monstrum mihi vt aurum sustulit omne.
Capta est, fassa nefas. absoluitur: atque meo de
Argento, indignum, mecum decidit, & aufert
Partem porro etiam. Sic viuitur hic. reliqua audi.
Fundum vni distractum alij si vendidit: ille
Strenuus, vt faciat sic rem, laudatur. adibo
Ad diros pluteos: bis tantum impendere cogar,
Quanti est ille reus. Post hunc diploma disertim
Seruabit quinquenne: illis ego fabula. Sic me
Imperij antiqui quondam, tenuisque foci nunc
Versat, & afflictat diri væsania fati.
Meque putas pauidum mortes horrere minaces?
Cum permulta alioqui habeam, quæ dicere possim:
Quæ ratio bullam sapienti ostendat inanem.
Serum in mane ipso, dubiæque crepuscula vitæ,
Et nox ante diem, frustra expectata dies, iam
Sic a me absterrent: sic distentumque relegant:
Vt, non esse, putem solum, Brassace, beatum.

Laruati græcarum literarum insectatores.

Hinc absens nescis, quid rerum euenerit. Vnus
Ex ijs, qui cineres asinina pelle moneta,
Carbones animo, lingua ignea spicula gestat,
Clamat; seditionem omnem, qua nostra laborat

Relligio

Relligio, fultam, firmamque crepidine Græca.
Hinc fontem, hinc fluuium, hunc ferre hæc primordia finem.
Arcendos adolescentes a peste nefanda.
Quin omnes operæ studiosos talis, ad unum,
Malleolis, scirpis, pallenti sulfure dignos.
Quid faciam? qui obliuisci temere nihil vnquam,
Quod semel apprendi, potui? Si Tartara Græcos
Dira manent miseros; non est mihi tempus in vllo
Momento, vt possim flammas vitare voraces.
Qui tamen ista cibariolis obnoxia libris
Tam damnem, quam quod fugiendum maxime habetur?
Sed scio, quid faciam. Si tu, Brassace, tulisses
Hanc legem; a me ipso longe diuersus abirem:
Iudicium, atque animum nulli pietate secundum
Impense veritus. Nunc cum me ad poma relegant
Imposturarum proceres, male sobria monstra,
Nequitiæque, merique duces, Strumæque popelli:
Qui amentata malis iaciunt conuitia verbis:
Quæstui habent animas nostras, & pignora cæli:
Nec patior tacitus; nec contra verba parabo.

Deum curare mortalia.

Diagoræ, vel Protagoræ si discipuli omnes,
Tanquam ex ære, forent conflati corpus in vnum:
Non peius poterant spoliato illudere cælo:
Quam nostri hic faciunt. Est, factis plurima turba
Esse Deum quæ dissimulat. Sed pessima merx hæc
Haud negat. illud agit modo; ne mortalia curet.
Ast infame lutum hoc, terris quod Tartara dira
Extulerunt, Orci spurca compluta saliua
Esse negat. Negem ego: cum te fert ille negantem:
Nec sentire facit sensu; quod mente latet te.
Nam si non Deus est hoc, quod nos dicimus esse:
Facta infecta facit: reficit defecta: reducit,

Quæ abduxit: posita aufert, atque ablata reponit:
Vel casus, vel Fors stolido temeraria pulsu:
Tum sit hoc ipse Deus tandem: serieque carere,
Sit series. Fodicat quoties hæc pectus Erinnys;
Rideo Sardoum: lacrymas simul excutit: & iam
Esse velim; mihi si liceat, si dicere fas est:
Victima, quæ scelus hoc pro cunctis vna piaret:
Sed qui hominem fecit sine me, sine vindicet ipse.

Secessus.

Cum libuit vigili spatiatum ducere cura
Ægrescentem animum; lectus locus; Omnia præ me
Armamenta, libri, fortunæ erepta supellex:
Thuscis farcta modis Isitia; Cantharus; obba.
Nam vinum senis est lac, lac vinumque senile.
Inuisum Soli nemus excipit. Hic ego blandis
Cum Satyris, Nomio libo mea carmina Phœbo.
Garrulaque a siluis adsibilat aura canenti.
Haud tamen hoc gyro tam plenam claudere lucem
E re mi visum est. Melior mecum inde paciscor,
Quo meipse euadam. tum elatus ad Æthera, & alte
Auius hinc calco superati limen Olympi.
Mi simul æterni flammato fomite amoris,
Tum senis Augusti vitio impenetrabile pectus
Nectaream aspirat liquentis fluminis auram,
Cum Critone loquens, abiens se in me inde reliquit.
Nec potis est animus purusque, osorque malorum:
Ventum vt ad extremum est, vbi verba illa aurea fundit:
(Nescio, nescit & is quo) quin pietate liquescat.
Et fleo; cum me flere vetat. Nec temperat iras:
Si queat vlcisci amenti mens rapta furore.
Post hinc hoc pelago lactis perfusus, & alti
Fluctibus emergens animus, vix enatat, ignis:
Fructifera immensi ingressus spineta Lycei,

Carpit ab æthereis nutantia germina ramis:
Et sibi perpetua florentem luce coronam
Induit hanc: quam nec celso Iouis ignis Olympo:
Summanive manus perterret: nedum vt ad hilum
Aut nihilum redigat. fructu satur inde reuertor
Haud translatitio: sed crasso incognita vulgo
Quæ sunt munera: contemptus quibus inuidet Orcus:
Hoc ego lacte fori, ac populi tum diluo virus:
Et patior me nolle pati: quæ ferre recusat,
Quem tu nosti, animus, magnus, similisque tuo: quem
Vita beat facilis cum libertate decora.
Nec capitis, capias ni altrinsecus: vt tibi regnas:
Imperat, & seruit soli cui sola venustas.
Hæc eodem tibi, Vide, loco dictare iubebat
Silua virens, teneri & tempestas nobilis anni,
Perpetui monitum, memorem quoque sæpe fauoris,
Firmæ ac suauis amicitiæ: quantumque seueris
Palladiæ Veneris soleas miscere camœnis.

De suis Anacreonticis.

Nuper vt ad mundi deserta & sola sepulto,
Vide, (quoad studia & recti ciuilis amorem)
Immortale iecur tundens; sitis arida mentem
Vrebat priscis cumulans noua vota; videndi
Certi aliquid, mihi quod fastidia plena leuaret:
Missa libellorum est a te mihi munda supellex,
Mirifice intra quos placuit mellita iocosi
Musa senis, Thasio impediens vestigia Baccho,
At non impediens melliti nectaris auram.
A me quo tibi debetur noua gratia. nanque
Viginti lapsi sunt paulo plus minus anni,
Lusibus his similes Erato mea luserat olim,
Mollia lasciuo delumbans pagina flexu.
Illa quidem lucem voluerunt sæpe tueri:

Verum me vetuit melior pudor. Is fateor, tunc,
Hæc cum desiperem, deerat lasciuia præceps.
Sic mihi se obduxit. neque iam vitare procacis
Tum Veneris ratione vlla sacraria quiui.
Omnia ficta tamen, puræ nec consona vitæ:
Et quæ nec mea sunt, nec dici digna quidem, quæ
Tristis aquæ potor nequeam traxisse per illos,
Quos puer arcitenens mortalibus incutit ignes.
Hæc sed vtut se habeant: si tu non spreueris, ergo
Se forsan numeris ausint miscere seueris.
Quanquam vbi respicio nostra hæc ad sæcula; nata
Illa videre equidem videor pro tempore, & in re
Opportuna, de venia ad subsellia famæ
Transigere & posse, & certum sperare fauorem.

De voluptate.

Multa voluptati vereor conuitia facta
Immerito: atque supercilio iactata minaci
Duriter a priscis; quæ rerum inscitia fudit.
Nam si natura est metis præscripta voluptas;
Quis dubitabit naturam damnare necesse,
Illa damnata? modus vt rerum alma voluptas,
Conueniens homini, seu sensus percipit illam,
Siue intellectus. vt abest defectus ab illa:
Sic excessus item, vitium ne fiat vtrinque.
Inter enim nimium, atque parum metatur: & audet,
Et penetrare sinum terræ, & se affigere cœlo.
Nam cum sæpe opifex fruiturque, & gaudet in ipso hoc:
Nonne voluptatis capit emolumenta suæ; quæ
Nostra refert; simili & facie proportio adumbrat.
Nec si homini cibus est datus, & datus ei quoque gustus,
Atque illi sapit, & parili natura tenoris
Responsu insinuet sese, & simul insinuetur.
Aspellenda est iudicio tam futili, inepto.
Nec si de morbo fessus sudore leuabor,

Abijciendum est consilium, quod profore credam:
Mollia nec capiam iucundi commoda sensus:
Adque deum referam, atque a me gratiam inibit
Hoc, quodcunque statum hunc vitæ adiutarit habendum.
Verum rusticitas, atque asperitas naturæ
Ingratosque sibi facit, ingratosque deo; cum
Spernunt munera naturæ: vt videantur honesti
Ac fortes: tum plus alijs sapere atque videre:
Quæ nil humani credant a se esse alienum.
Illud in hoc quæso longe fuge credere de me.
Hæc aspiraui, quæ homini sunt cælitus vni
Credita, commendata: vt homo sibi sit, sibi & adsit.
Quocirca toto ex animo, toto quoque nixu
Amplectar: quæ me facit hic, facietque beatum.
Aurea nobilium rerum regina, ministra.
Et quæ contractum ad luctum, tristesque labores
Deriuare queunt animum, dat Dia voluptas,
Proma boni, medij lex, correctrixque malorum,
Euocat ad placidam requiem, exiliumque doloris.
At te apello Stoam caperatæ frontis acerbum
Caudicem, & obstipum iubeo plorare, tuosque:
Ni te etiam tunc cum contra verum hæc tua fundis,
Titillat quasi victorem furtiua voluptas: *(iubebit.*
Quæ abs te hominem exuat: vt me hominem induere alma

Musarum otium.

Sæpe meam risi (suberat bona caussa) poesim:
Quod tam esset tenuis, nullisque incondita neruis
Reptet humi. Verum natura huc prodiga nostri
(Quid faciam?) detrudit, inops & consili, & omnis
Iudicij: & placuit mihi, sic quoque velle placere.
Quin vbi delumbis, puro defecta nitore
Proculcata meis ægrotat dictio nugis:
Tum nihilo absistit sapientius: atque ibi tentat

Porro ex informi teretem procudere versum.
Ergo principio ex humili concepta tenore
Sic cum materia, cum fœcundóque calore
Procedente operæ occeptant procedere verba,
Atque animari, quæ macies exanguis habebat:
Aut ego fallor, & iratis credo hæc mihi Musis.
Quicquid id est; saltem a vulgo in secreta releget,
Huc, vbi tu quoque perpetuis teris otia chartis.
Nam quid præterea viuendi molliter autor
Suadeat, aut monstret, quam tempus surripere ipsis
Temporibus; nostrum & facere hoc, quodcunque fugit nos?
Nam qui aliter? quo alio officii districtus amore
Unam e toto æuo poßis distinguere lucem,
Quam dicas tantum eße tuam, nisi tute tuus sis?
Væ quibus inuisis, sibi non notis, sibi diris
Tempus iners vacuo furtim prouoluitur æuo.
Tu ne tuis tun' præficias hos rebus agundis,
Qui se deseruere? latent sub crimine vitæ?
Nam iis crimen vixiße fuit, mors ipsa decori.
Si tamen illa potest amißa reponere. Verum
Nec tum desiit is, si nunquam occœperat esse.

De Platone & Aristotele.

Quanquam est in veterum monumentis larga supellex:
Sub qua præsidium, atque animi quæruntur honores:
Vobis ingeniis melioribus, & magis aptis
Eloquio largo, sibi quod bona curia poscit,
Sugere commodius lac est Ciceronis, & alta
Flumina, diuino manant quæ ex ore Platonis:
At nobis, tetrici spatia insidiosa Monarchæ
Dum terimus, preßis insedit vena labellis
Strictior: & rerum quot sunt momenta figuris,
Exæquans totidem verborum, ambage relicta,
Damnataque etiam, sed non sine nectaris aura.

Aurea natiui nam qui pigmenta decoris
Credit Aristotelis thecis non esse reposta;
Fallitur. Vt Thasios vis imbecilla cerebri
Exhorret latices: vt lucida tela diei
Sublustris crepero gaudens in vespere bubo.
Viuis turba rosas, spinis exterrita, vitat:
At non, qui potuit molli requiescere lecto,
Noluit Eleo sudare in carcere victor:
Obycere & crudo crepitantia tempora cestu.
Ille autem fallente via curuamine torquet
Mistum exoterico vitiatque liquamine cinnum.
Nec vigil intus inest sal, nec cordata sinapis.
Ast animum pingui pictura pascit hiantem,
Ac sanum faciunt fastidia, non cibus ille.
Vt qui auri grumum media disquirit arena,
Sæpe fames moueat discedere longa prius, quam
Se ostentans oculos feriat quæsita nitela.
Ingenium impatiens mihi nugarumque moræque
Repræsentari sibi vult: citiusque negari
Ingenue, quam differri. dilatio crux est.
Quin differre crucem, sit crux geminata moranti.
At Stagiritæ si non delectat acetum,
Omnia quod cito, quod paucis quadrata rotundet;
Et placet effuso late discurrere campo:
Nec sequor, obiectis nec te veto carceribus: sed
Laudo: aliis alios natura vt floribus ornat:
Atque frui iubet, occulta quod lege pararit:
Cuius consilia, & fines disquirere stultum est.

Xenia.

Si iacuit priscis, vt nunc despecta poesis,
Plena sui reuomens saturo quæ tædia vultu
Stulta indignatur, quod non respondeat actis
Fama: suam meritis hostis grauis inuida lucem

Subtrahat, & sese defraudet auara labores:
Nec tamen hoc ceßet ruiturum voluere saxum:
Miror in hoc misere tot, totque hæsisse luto: queis
Aura foret populi sterilis cibus. Ergo velut ne
Iudicio varia variis sunt sortibus artes,
Nec cuiquam a proprio Genio discedere fas est?
Ecce ego, cui rigidi arrident spineta Lycei,
Nec diuina placent magni pigmenta Platonis,
Quem Fortuna sub occasum prope solis ab ortu,
Vt profugum laceret, toto pene orbe secuta est:
Insanire volo tamen: illis atque relictis
Hac spreta vigiles lenta de nocte Camœnas
Solicito, & placidam vanis permuto quietem.
Quid faciam? medio in somno (quis credat!) acerbis,
Et tot inhumanis districta hæc pectora curis
Illudunt, blaterantque nouos insomnia versus.
Quos ego si memori poßem reuocare tenore,
Complerem vacuas stipato carmine chartas.
Hæc quoque quæ simili subiguntur pollinis alueo
Crustula, commista multa, Brassace, salute
Mitto tibi, quæ cereoli, quæ pemma pusillum,
Saturnalitiis tibi quæ sint strena sigillis.

Ereptus ex peste scribit.

Clade ex terribili refero, Braßace, salutem,
Re mihi, voto etiam tibi: cælitus autor vtrique,
Denuo qui mihi det veteres arceßere Musas,
Diuinosque aditus sancti penetrare Lycei.
Haud etenim fuerat mihi tam graue, tamque molestum
Vel metus instantis, vel certa iniuria mortis,
Quam quod segnis erat mens, & torpedine marcens
Cuncta obliuisci lucrum vitæ esse putabat:
Ac verum vt fatear, non eße volebat, vt esset.
Huc mihi consilii recidit res omnis inani,

Vt

Ut quod pluris erat, præ vili vile putarem.
Quam nam ineam humanæ rationem mentis! eo quod
Qui mihi scripsissem, qui alios sentire iuberem,
Æuum perpetuis animis cælumque paratum,
Tranquillasque piis, doctisque, & fortibus oras:
Nunc trepidem, malimque hic anxius esse viator,
Pauperiemque famemque pati, seniique labores,
Seruitiique, forique iugum, bellique ruinas,
Promissa in patria certis quam sedibus uti.
Ad me sæpe tamen redeo, ne transfuga, ne erro,
Desertorve, minusque frequens diuellar ab ipsis
Signis: atque ignominia te, Vide, notatus
Dictatore, grauis sim exautoratus amicis.

Queritur se ab amicis desertum tempore pestilentiæ.

Ille tuæ excubitor fidus, Brassace, salutis
A te ipso datus, & vitæ commissus habenis,
Ille tui sancti pius obseruator amoris:
Quo se prosequeris, quo se dignaris honore,
Ipse suæ tenuem vitæ vix mordicus vmbram
Nunc tenet, & mortis propiore afflatur ab aura.
Dumque impar crebris torpet pigra cura periclis,
Attonitus circunspicio, qua protinus atra
Hæreat, atque metu, atque fugæ vehat vltima finem.
Instabilis sic sto: sic me fugioque sequorque,
Quæsitisque abscedo locis, meque ipse relinquo,
Et mecum aueho, præsentem ignotumque requiro.
Pestem arte, aut fato potui fortasse cauere,
Non fortasse famem: pro se sibi quisque, quod instat,
Expedit, ingrata securus mente futuri,
Et precium vitæ est, alienum haud scire laborem.
Quin, heu, qui mihi se vitam hanc debere caducam

Sæpe

Sæpe fatebantur: quorum officiosa loquentum
Pectora honorificis signabant dicta figuris,
Dissimulantque, creantque nouas obliuia mentes.
Quid merui lucis nimio damnatus amore
Exutus potius spe, quam formidine leti;
Mollia degenere vt fundam de pectore verba,
Verbaque factaque, nec statuat sententia mentem.
Eloquar? an sua cuique Deus fit dira cupido?
Hæc, quibus in fatis iacter, ne nescius esses
Dictabam tibi, Vide, ferox tumidusque, quod ille,
Hæc tibi qui scribit, soli sibi defuit vni:
Officiis, pietate superfuit vnus amicis.

Vitæ incommoda.

Quid iuuat heus cumulis numerare fugacibus annos?
Dicereque hoc, Vixi: cuius nihil amplius extat,
Vixque obscura trahit tenui vestigia cauda.
Heu quoties circumspicio, num tempora, quæ me
Lubrica deseruere, sui mihi auara relinquant
E tantis aliquid: nec quicquam hærere misertum est;
Pœnitet & quantum est mortis sub nomine vitæ.
Olim vbi paupertas se commendauit honesto,
Simplicitasque fuit laus, nec se vendidit aurum
Virtutis precio: nec perdita sæcula fraudi
Ipsa fuere sibi, atque oneri mala sarcina vita,
Præteritos numerare dies, præsentibus illos
Iungere, & æquales etiam sperare futuros.
Præque venire hac æternam simili ordine vitam,
Inter compositos animos virtute licebat.
Nunc quod adest, sapiens optauit abesse, nec vnquam
Expectans melius, medio sudauit in algu.
Alsit, inhumanus torret cum Sirius agros.
Quis potis enormes fortunæ euoluere turbas?
Fortunam dico, quicquid sub nomine fati

Cuncta

Cunctaruit: nostra his sola est excepta voluntas,
Res diuina quidem, ac diuino numine recta.
Quis potis has versu immanes narrare ruinas:
Nedum vt eas vitare queat? fac te esse supremi
Inuictique animi, nullus quem flectere casus,
Nullus obex cohibere valet: si solus is esses
Hoc solum, quod es: id poteris fortaße domare,
Viuereque, atque etiam prædarum agitare triumphum.
At te nec generis iniuria, te nec amici
Euersa implorantis opes latuere iacentem.
Ecce famem, ecce forum, en pestem, en tibi Tartara Martis
Tartareo Plutone magis metuenda sequaci.
Cum quo si mutem hæc, quodcunque infame sub ipsis
Terræ visceribus componis, Sisyphon, vndas
Tantaleas, iecorisque offas sine lege renatas:
Elysii campi videantur amœna vireta,
Praut quæ hanc præcipites vitam obsedere ruinæ.

Præpostera de poesi iudicia.

Hic quanquam mihi sub nonam decimamque licebat
Stertere, & angustæ discessum fallere mortis:
Ecce tamen miseris licet insanire lituris,
Exiliique reis iterum impallescere nugis.
Nam postquam fatum (fatum est quæ cuique voluntas)
Fabellis diuos suasit miscere profanis
Laudatis numeris, lauro spadiceque dignis.
Exilium indixit toruus Germanus, idipsum
Haud patera facturus, vbi mea carmina potant.
Accipe iudicium: veteresque nouosque Poetas
Qui ruri cecinere, libri turgente feretro
Composuit: Nymphas Scalani exclusit ab illis.
His Æsymnetis, Boccatius, atque Petrarcha
Et Carmelites partes tetulere priores.
Quorum non digner Musarum scripta culinis.

Ergo

Ergo etiam monitusque etiam multatus honore
Haud tamen absisto, dulcesque ab limine noctis
Abiuro somnos, misero vt cum carmine mutem.
Qui fit? quidnam aliud, nisi fatum cuique suum se
Insinuat furtim, si sponte admisero? Si non:
Vret nolentem, atque annus furiabit inanem.
Sic medicum sese facit intestabilis Vrgon.
Sic Graias Musas ignota voce salutat
Osprius: in campum Venetus sic torquet equum: sic
Perque fidem iurat Liger, & quæ conspuit astra.
Hæc scribellabat marcens arthritide dextra,
Mane recens dum spirat onusque æstumque colono.
Mox piger ad syluam, fontemque vmbramque fatigans
Delirabo senex monstris insomnia miris,
Et faciam mihi me, quod Iuppiter ipse nec ausit.

De barbarie sui temporis queritur.

Quanquam me omniuoræ prædira pericula pestis
Exanimant, silet in stupida prudentia mente,
Solametum quæ dat demit præsentia mortis:
Me tamen & pietas, & recti conscia vita
Segregat a vulgo, & curas metitur inanes.
Nunc nihil in precio est, nisi cædes, atque rapinæ.
Castrorum fera monstra, vocant scriptoria nos: nos
Illos carnifices, amentes: quippe die sunt
Tres oboli pretium vitæ non amplius vno.
Est operæ pretium leges audire benignas.
Aut interficies hominem, aut interficieris.
Elige vtrum mauis, tum nos scriptoria dicas.
Scribimus, vt scriptis te hominem formare queamus.
Nam si corpus homo solum est: te pluris erit bos
Fortior, & grauior: nec regni prodidit arces,
Nec regnum expilat, nec regni surripit aurum.
Ecquis emet fœtens hominis minimo asse cadauer?

Nulla

Nulla est humana caro inutilior: nisi in illa
Spiritus actus agat. cognati semina cæli,
Sed nos sensus agit: ratio est res vltima rerum,
Et despecta iacet, nec iam cognoscitur vlli.
Et risum moueas, si de ratione loquare.
Nil nisi de vino, de bello, aut litibus, aut quod
Dicere non opus est, nisi re vis soluere verbum
Votiuumque lucrum sit pœnituisse loquentem.

Seipsum incusat in quorundam perfidiam, quod eis crediderit.

Ergo etiam temere hoc ausus sperare morando?
Ergo etiam falli toties deceptus? vt ipsum hoc,
Quod fortuna fuit fortasse, & culpa malorum,
Cœperit esse meum hoc alieno in crimine crimen.
Me ne haud mouisse, aut generis primordia diri,
Aut fel insanum, aut nequeam quod dicere tuto?
Ne læsus lædar, lacerer laceratus: inanis
Exugar: saturem risum fletu, atque dolore.
Quenquam ego vt incusem, nisi me? nam fallere suetus,
Esse sui similis, mores & olere vetustos,
Quos cum lacte bibens primo seruauit ab ortu,
Ille mei caussa ponat? se amittere gratis
Haud queat: at potius male agendo se ipse propaget.
Cur me non colui potius? mea tempora duxi?
Meme obseruaui tacitus? mihi denique vixi?
Non satius: sua cuique sibi si facta relinquam:
Mi mea ne dubium incutiant, cauisse, pudorem?
Haud tamen amisso hæc animo, tardoque voluto.
Nec si quid patior, fero continuo. populare est
Hoc asini, sub pelle hominis latitantis inani:
Sic tamen, vt neque lætari, neque ringier: etsi
Res poscit, quasi sit nolis iniuria talis,
Præmium vt incensa certum videatur ab ira,

Atque dolore: mala vt nequeat si forte referri
Gratia, mi fingam. stolidi est se illudere. lucrum
Esse reor, lucro damnoso scire carere.
Tum tu ne iubeas, Brassace, adhibere fidem: vel
Si Styga, si cælum iuret, manesve parentum.
At si iuret item mentiri velle, & amicum
Fallere, tum credam. Non si mihi Iuppiter auctor
Spondeat, hunc veterem sperem deponere morbum.

De sua arthritide.

Cum articulis deformatis, morsuque doloris
Postquam constitui, de his est nunc scribere tempus.
Sic postquam fidis mandauit semina sulcis
Spicea legiferæ componens serta coronæ,
(Omnia sic quasi sint cultus, segetisque futuræ)
Quam nullam quandoque habuit sibi, cantat amicam,
Solans præteritos præsente quiete labores.
Cum primum hæc rabies incessit adurere membra
Mollius haud multo, quam qui suspirat ab Ætna
Ingenuus, vel præcipitis nothus Ætheris ignis.
Verum is paulo post dissolui, ac prorsus abire
Sic semel, atque iterum, atque etiam, quartoque recurrit
Atque abyt cito: Sic semper ratus esse futurum
Tunc contemnere, nec magni facere; & nihilo plus
Curare, vt victus ratio constaret, vt altis
Subtraherem a studiis vigilatas tempore noctes
Perquam alieno, hiemes diris Aquilonibus actas:
Processi ad peiora. ætas grauis. hausta nefandis
Curta domus furtis. famuli, respublica, lites:
Quæ possunt Phœbum excutere ipsum e pectore Phœbi.
Factum est, vt morbus cum ætate grauesceret: atque
Quatuor, vt minimum, menses hoc vile grabatum,
Quod pro pistrino fatum mihi (dignius ipsum)
Fixit; vbi historiæ texo hoc miserabile carmen,

Nugatis

Nugacis picæ quasi sic miser oua fouerem:
E quibus exclusæ streperent hæc carmina nugæ.
Quoque magis dolor vrget atrox: magis vrget anhelo
Musa tumens versu. Atque vt credas: nonne vides vt
Coxones numeri laxa compage vacillant?
Verum vt dira dolor res est, & Stoicus in quo
Longe dignior vt blateret, quam disputet in quem:
Est tamen id peius; quod rancida monstra cuculli
Vociferantur, id esse Dei venerabile munus:
Atque ijs, quos is amet, solitum hanc mandare salutem:
Qua (precor) illis eueniat: caream hoc ego amore:
Non hoc, quo potior: puram sine crimine vitam
Qui spirat: sese insinuans, commissa remittens:
Ne repetam, prohibens: cumulansque bonis bona de se.
At quæ continuis concita elementa procellis
Digladiantur: & vt quatiant, quatiuntur, acerbis
Exagitata odijs, varijs complexibus arcta:
Siue hodie, seu cras dissoluant vincla, necesse est,
Perdita sic fiant dubiæ vadimonia vitæ.
Nam certa est morbus venturæ sponsio mortis,
Mortis particula, impendentis mortis imago:
Dicere ni mauis fauces, & limina leti:
Ac peiora quidem. tractu nam temporis ipso
Discruciamur. Ibi momento cernitur hora.

De inuido quodam Medulo.

Si possem, Brassace, velim, quod velle decebit,
Quam possum, me posse magis, sed velle minus, quam
Mi volo. nam, quoniam credo mihi nil pote quicquam
Euenisse boni, mecum colluctor ineptus,
Et cum fortuna rixor de cortice. verum
In meipso bene viuendi sita nota medulla est.
Nolo obliuisci, siqua est iniuria facta,
Quæ morosum animum secuit nil tale merentem:

Quin, si de cælo veniat, nil tale ferentem:
Non tam rem reputans, quam indignans crimen iniquum:
Expertus, rigida quam distet iuncus ab orno,
Mobilis vsque ab aquis, abnutans qualibet aura.
Sunt etenim, qui alijs bene nolunt esse videre.
Lolligo, inuidia hæc. sed longe tetrius illud:
Spes vrunt vacuas frustra expectantis amici:
Quos se egeat semper, semper quo pendeat ab se.
At tibi magnanimum prisco de stemmate pectus
Longe aliud spirat. tibi nil antiquius, atque
Si benefactis perpetuis superesse potis sis,
Atque tibi, atque alijs. sæpe es defessus habendo,
Non dando. satis est, satis ipsum. præterea quod
Exoneret vota, ast animos onerarit auaros,
(Quæ se turba bonis malesuadis dedit acerbum
In nexum, illa sibi prauortens cæca) relinquis.
Ipsemet audiui: tibi cum promitteret ille,
Ille ingratorum instrumentum, atque orca marina,
Præmia, si dubiam velles componere litem.
Quid tum postea, ais, si huius molitio causæ
Comparat, vt faciam, me: nec satis esse rear, quæ
Possideo virtute mea, cælique benigna:
Post etiam hoc, quod tu dederis, captandum aliud sit?
Qui non meta sibi est, an meta hunc vlla sequetur?

Refert sua consilia ad Brassaci sapientiam.

Vide meæ pondus graue, & alitis aura Camœnæ:
Queis simul & volet, & solidum regat incita cursum:
Non, vt bombylio temere, pappusque feratur:
O vtinam tecum reliquum hoc ætatis honestis
In studijs tecum, aut prope te saltem esse liceret:
Vt quæ præcipitis suadet vis flammea mentis,
Acri iudicio illa tuo composta quiescant.

Seu

Seu me sanctarum ancipitem commercia legum
Inuitent, pellant seu somnia stulta chymistæ, aut
Altera stultitiæ soboles magus: aut mihi comptam
Ostentet faciem se inhianti blanda poesis:
Aut abstrusa animis laxis arcana Lycei
Nexibus astringant placidis, inque omnia versent:
Omnia tu moderare: tibi mea debeat ipsum hoc
Mens quodcunque sapit, quodue appetit, aut fugit acri
Tuta fuga: ne versura deliret aratrum:
Neu male degenerent malecultis semina sulcis:
Incipiens operi affecto non forte supersim:
Edurem, ac me sufficiam, nunquamque fatiscam,
Firmo progressu in studijs, animoque parato,
Peruigili, inuicto, solido, victore laboris.
In me remigium, tu clauus & aura secunda:
Si curas modo. Quod tanti si ob commoda regni,
Quod tibi se, fideique tuæ commisit, ab istis
Illo te hinc diuersus agis: decedere certum est
Communi vtilitati, intra me condere, nec Dijs
Tantopere inuitis famam latrare fugacem.

Animæ pabulum.

Quidam præsidijs Fortunæ septus Athenis
Magnifice accipere ad mensas assuetus amicos,
Vt magni cœnauit olus, laganumque Platonis:
Nactus eum mane, accepta dictaque salute,
O suaues epulas, inquit, quas postera suaues
Lux quoque sentit. Eo tenuis tum munera victus,
Quo posit plane corpus nutririer, & qui
Cedere, non remorans, escæ mensisque futuris,
Laudauit salse: cui contradicere nolim.
Etsi ego longe alias epulas duco esse priores,
Postera mox nequeat quas lux dissoluere: nec quas
Tertia conficere, aut porrectum protinus æuum.

Quas tamen & tum alia ex apothecis eruta cæli
Conijcio hausisse ambrosii de voce Platonis.
His igitur, quæ Fortunæ ludibria rident:
Et saturant pauca, & multa haud fastidia portant,
Cum Græco sale, cum veterum grauitate Latina,
Hoc ætatis ago: fastumque & stemma remitto
Cognatis. capiant, quibus hoc solum extulit auram
Nobilitatis, & exciuit sub pectore regnum:
Excoxitque metum curis, mentemque reuellit:
Expreßitque foras animum, moresque sequaces.
Nam pridem implicitum insanis hoc nomine vinclis
Viuere maiorum me aliena ætate tumentem,
Summarum summam rebar debere putari,
Mancipio veluti data sit mihi opinio mundi.
Plusquam aliquid qui me esse neget, tum vapulet. o Dij
Quæ scabies. quanto melior mihi vita parata est,
Paulisper cum me collegi, animumque repreßi,
E diuerticulisq; vagum, erronemque reduxi.
Interea cano, quæ vates canere ante solebant:
Non tam animi victus, famæq; famelicus, vt me
Perpetibus perdam, velut ante, laboribus, angar,
Nunquam desistam insanire, diem addere nocti,
Noctibus addere, dico, dies, noctesq; diebus,
Fastidire meipsum, obliuia quærere vitæ,
De vulgo quoniam penitus nihil attinet ad me;
Vt quod præstiterit, cogar dependere. Nec mi
Corpus in offenso est, oneri mens, vt fuit olim:
Nec quæ cura prius tenebrabat lumina mentis,
Macerat, inque metu male habet, vigilemque fatigat:
Sed tranquillæ amor, & liquidæ funalia lucis
Illustrant, quaqua aspicio: si forte datur mi
Qualemcunq; auido vitam præcerpere leto,
Atque a naturæ saturum discedere mensis.

Studium

Studium veræ vitæ.

Vide, pater bene quæsitæ, partæq; quietis;
Quæ sociata pari cum maiestate serena,
Sola potest hominem facere, & seruare beatum:
Aspice quam leto ridens Zephyritis honore
Frondiferis fæcundum in saltibus æthera mulcet,
Coniugio aspirans cæli, terræque parentis.
Nam simul ipse toro demittens se vuidus alto
Iuppiter in gremium effusus Telluris amatæ
Implet eam, reparatque nouum genitalibus æuum:
Fæta renidescit tempestas fertilis anni,
Idque adeo hoc etiam, quo te, Brassace, saluto,
Musarum soboles, hoc munus amabile carmen,
Feruet opus tenero perculsæ mentis amore.
Illam dulcis Amor tinctis in nectare telis
Perculit, eque suis proprias attexuit alas:
Inq; tuas quibus acta manus, perque ora volaret.
Omnia nam quæcunque vides, mare, sidera, terras,
Aeraque, omnimodis meditantia semina formis,
Frenat Amorque acuitque, agitans primordia adusque
Finis septa, notasque sui feruoris inuit.
Me quoque ad effœtæ repentem limina vitæ
Vltima, suspensum regni melioris amore,
Solicitatque, premitque, nouo permulsa lepore
Carmina sufficiens, & vult superesse labori.
Haud tamen abductum ad fracti diuortia cantus
Captiuum tenet illecebris: quas cultus inani
Vanus habet strepitu verborum, auresq; fatigat.
Sed suaues numeros rerum consulta medulla
Implet, præcipuis opulentans carmina dictis.
Ipse ab segnitie mediocris ad acta laboris
Ex sinuo ingenium pennis sublimibus aptum,
Curarum tenus: exclusa vt sint otia, & æque

Anxius angor agens validos mortalibus ignes,
Affectans liquidæ, ac blandæ, proscenia laudis.
Vnde nec ambitio potuit me obtundere dira;
Nec lacere in fraudem feruens pellacia famæ.
Nec venit in mentem, votis adnectere vota:
Sed quæ isti sacrant, longe execrare: malignum
Et vulgus, cassum omnino ratione modoque
Reÿcere: erratis & non renouare furores,
Nec stabilita nouis fera dogmata disciplinis.
Hæc facere intendo, neque adhuc intenta remitto:
Sed persto peragens. Ita nunc insania mundi
Fermentescit: & e tenui conflata fauilla,
Tanta furit, male quanta Deos furiosa lacessit.
Ipse sui plenus, nulli tolerabilis auctor
Nequitiæ ac sceleris, populi sufflator amarus
Multiuolasque ferens e diro semine sectas,
Non castigatus, pœna non territus vlla,
Factus supplicioq; metuq; licentior, exlex,
Seu desperans, siue fuga spes hausit inanes.
Quare est decretum (& faciam) quodcunque videri
Huic rectum, mihi perniciem, mortemque videri:
Delitias, capitale: iocum, ludumq;, labores.
In medio tamen, ad mediumq; vtrinq; reductus
Quæro me in meipso, atque aliÿs. Iam nec mihi cura
Vsurpare oculis, animo quæ cernere possum.
Mens obsignata, & multorum conscia, amico
Fida suo, æqua aliÿs, sibi trux, & acerba, & iniqua,
Quo ferat æquum ab se, et abeis, reddatque vicissim.
Ne redeat res ad verbum (excusatio stulta est)
Pœnitet: aut post pœniteat non pœnituisse.
Et dubitant homines dubitare, & quærere verum,
Ne dubitent? vacet, & reliquis ita rebus omissis
Vt sunt, esse. egomet mihi sim, si illæ esse recusent.

IVLII CAESARIS SCALIGERI NEMESIS

AD DIVAM CONSTANTIAM RANGONIAM.

TE, quæ Deorum nata supremo satu
Demissa Cælo es, certa lex mortalibus,
Constantia alma, Sidus, ac decus meum:
Quod luce prima, cum parit Phœbus diem,
Quod nocte sera, cum truces curæ silent,
Meditor serenum numen, augustum, pium,
Tutum minaci pectus inuictum metu:
Parum videtur omnibus, mihi nihil.
Quis apparatum mentis immensæ tuum
Contra impotentis tela sortis impia
Videt, nec obstupescit, & verum putat?
Quis non adorat fulgidum vultus iubar,
Facile, remissum, viuidum, constans, graue?
Quis credet vna in corporis compagine
Tam multa, tam diuersa inesse numina?
Tam parca mentis vota? tam largam manum?
Orationem melle conditam, catam?
Lætæ seuerum, æquabilem frontis modum,
Malis benignam, subditis seruam bonis:
Tibi nouercam, cæteri vt matrem sciant.
Iccirco te fortuna cum tentat, timet.

Nam si repugnat, scit repugnari sibi.
Aut si benignis obsecundarit notis:
Tum liberalitate se victam stupet.
Quare quod orbis expiatrix hoc tibi
Et par, & impar numine expressit suo,
Habe dicatum: quando sic credi potes,
Natura tute, visque Fortunæ tuæ.

Nemesis.

Proles Tonantis maxima, ac princeps Iouis,
Regina superi, atque inferi omnipotens Poli,
Numen trisulca vividum, ac minax face,
Cuncta audiens, cuncta intuens, Numen graue:
Fortunæ inani si quis elatus rota
Ludentis auræ ventilatur impetu:
Nemesis supremi conscia, ac iudex soli,
Nostrique vera temperatrix ambitus:
Tot illa clari lumina obtutus, quibus
Vani reciprocæ excubant mundi vices,
Quæ Fata certo absessa præscribunt modo,
Quo transtulisti? aut quanta sunt, si adhuc vides?
Rigidas furore freta ceruices fero,
Secura recti, nostra fert insania.
Ecce implicatis ille conseptus dolis
Fucat venena melle tetra. perfidum
Vultum sequentur verba, non factum fidem.
Huic irruenteis acuit insidias furor:
Illi obstinato pertinax tumens gradu
Proteruienteis ira succendit faces.
Ille impudicis turpiter sectus notis,
Ficto seuerum fronte componens statum
Picta fatigat siderum sedes prece.
Delubra pace structa, & aras Cælitum
Diri profanat Martis incestus furor,

Vltrice

Vltrice morte, & nocte luctifica premens.
Heu luce cassum fulgida clarum genus
Turpi cruentus obsidet cumulo cinis.
Cui militaris supplici ignouit manus,
Animam petitas inter exhalat dapes.
Fas omne ruptum est, & pium. probitas iacet.
Vtinam iaceret: sorte at exacta exuli
Phlegethontis huius horridas linquens specus
Fugit, abijt, recessit, ac reditum negat.
Elementa scelere victa: vita empta est nece.
Quid amplius vis? quid moraris? & licet?
O terra mater, O maria Nereifera,
O pulsa pictis alitum pennis sola:
Audite cæli: audite vos cæca specus:
Quæque ima late lubrico liquentibus
Subter latebris rore completis vada.
Et tu verendi conscium silentij:
Cum prata noctis rosido vultu madent,
Orbisque tacitis sub coloribus latet:
Cuncta intuentum siderum frequens decus.
Propter nouercæ copulas, nati graue
Patri imputatur funus: & viuit pater?
Gladios ne dicam? an iudicis falsi minas?
Sicas? venena? an omne pœnarum genus?
Latices nocentes? noxias Cereris opes?
Minus tremendi Tartari periculum.
Saxum, Rotasque, Vulturis dapes iecur,
Tetricum trifaucis Cerberi latrans caput,
Aut siquid his monstrosius quicquam est, putem.
Huc acer, huc Iambe, festina, impete:
Sed qualis olim Scenicis Graium choris
Ferox olentem felle sparsisti caprum.
Quæ prima, quæ postrema sacra manibus
Archilochijs dabo? aut perirato seni,

Qui claudicante fortius currit pede?
Pudet, pigetque Sortis humanæ, pudet:
Meque inter hæc, non inter horrendi maris
Vastas arenas, atque solitudines,
Omnem aleam extra generis humani satum.
Men' pallor orbis liuidus metallici
Natum, & vocatum ad alta, solicitat virum?
Domestica hostis, atque iniqua fœmina
Libidinosa perditum franget face?
Sanctum cruore Martio mutem otium?
Lætus calenteis cæde patrata manus
Nefas iubenti Barbaro ostentem truci?
Nidore mensæ capta libertas fleat,
Putidos inepti contremens nutus Heri?
O qui sub hac nitente cæli fornice
Ferox superba dote stipatus, sedens
Ætatem inani gloria illusam foues;
Qui te beatum iudice te ipso stupes;
Vel disce, vel me discere optantem doce.
Natura, mater, an nouerca flebilis
Vitæ pudendos auspicata sit modos:
Teneræque rudia lucis incunabula.
Sæua Leænæ catulus armatur iuba.
Vnguique obunco. Dentis orbes efferos,
Immane murmur, impetum horrendum canam?
Vnam, arbitror, crudelis, hostem maximam,
Dirum bisulco vulneri afflantem halitum,
Solicita nostri, Viperam, o, vlta es probe.
Per te senectæ spolia deglubens rudis
Hiantia inter latibula exesi specus,
Redit ad apricas Vere graßatrix vias,
Ab immerenti pecori insidias struens
Haustus petitæ reddit infestos aquæ.
An tu vireta rore spargis vitreo:

Et murmurante prata findis riuulo: vt
Sumet, inuitatus ad ſomnum, reus
Amarulenta morte paſtor occubet?
Quid mihi decorum lucidi ingenij ſtatum?
Quid expeditæ muner a obgannis manus?
Iam iam tu, vt in ſe vertat has eaſdem manus:
Id omne, qualecunque, lucis intima
Fraudis veneno ſiniſtra fœdaſti, Neque
Vllo hoſtis hoſte maior eſt, homine hominis.
Hoc, nonne prodere? aut quid eſt, ſi non id eſt?
Enſem furenti, ſpicula inſano dare,
Quæ Lex ſuaſit, aut decus vitæ probum?
Quid ille iactabundus, ac ferox, ſimul
Flagrante pugna Marte ferueret, truces
Truculentus Hector ſanguine aſperſus manus?
Amore Achilles victus infami, inſolens
Cæſorum aceruos ciuium aſpectat libens?
Dotes tibi illas occine, haud poſthac mihi.
Summos at, inquis, vt Deos cognoſcerem.
Quotus Deorum quiſque ſub ſcientiam
Noſtram cadit? quis vllus illuſtri via
Mirifica rapidi limina aſcendit globi?
Si paruus adeo eſt, atque contemptus Deus,
Noſtris vt imis excitetur ſordibus:
Idem ille fiet vnus e noſtro grege.
At ſi (quod extat verius) purus, grauis,
Iuſtus, ſeuerus, gratus, immenſus, pius:
Noſtrum hæc quis audit, aut videt, fœdus, leuis,
Rapax, iniquus, dirus, anguſtus, ferus?
Quorſum igitur alio tendit ingenij vigor,
Quam ut deſtitutus lucis æterno bono
Viuens, videnſque millies pereas miſer?
At artium orbem liberalium canis
Inuentaque alia. At adde nautæ inſaniam,

Pictas

Pictas tenaci qui oblinat puppes pice.
Pulsuque dura pectora obnixus graui,
Dum lenta curuo tonsa luctatur fretu:
Mutet calenteis Sole diuerso vias.
Fert nubiloso saucium latus Noto
Hibericis carina tunsa fluctibus:
Suspirat ille coniugem: hic caros Lares:
Mortemque duram duriorem conficit,
Cernens tenellos liberos animo memor.
Liguribus Auster aduena exultans iugis,
Pellaxque pontus scrupeis mendax vadis,
Libyssa scindens breuia, & incertos sinus:
Et turbulento barbarus Boreas pede
Vndisona regna pallido quatiunt metu.
Sic te exinanis? sic miser nullam tui
Partem relinquis? mortis vt satis via
Haud vna sit, qui promptus irrites Deum?
O qui micantis verticem cæli rotas
Immense clari ocelle lustrator Poli,
Sol, cui retecta tecta monstrantur: cui
Telluris almæ fertile gremium parit.
O præliorum fabulosorum Pater,
Irrise Vatum voce mendaci Deus,
Arbiter sereni, nubiliq; Iuppiter:
Iam ne orba Troum cerne bellantum agmina:
Huc verte lances. Commoda, atque incommoda
Quis pendet; ac non ille, qui pendet; gemit?
Iactata vestra hæc munera ingenij, mala
Suspiriorum sunt metalla, & fomites:
Quæ nec cauere, nec mouere sis potis.
Ah turpe; longas lucis ambages grauis
Perferre: vana id est alere spe miserias.
Quid aliud addit annus anno, quam mori?
Aut pulchra vita, aut pulcra mors, pulchra est viro.

Ah

Ah quid tenacem memoriæ exprobras fidem?
Aut cuius vſus, nullus: aut ſi quis manet,
Curis aceruos acribus plenos dabit.
Vt efferis Aquilonibus redux furor
Ciet hyemes retorrido fultus grege:
Læuaq; gelidum nocte contriſtat polum:
Sic expedita ſub relapſo tempore
Memor ſubactam retrahit in mentem mala.
Quid perſpicacis lumen huc prudentiæ,
Affers? quod atra euenta, quam premant prius
Nimis oculato pectora veneno enecat?
Nanque vt ſupini curua ſub cliui ſola,
Seu cum virenti colle deducens pecus,
Siue vbi coruſca nemoris exuperans iuga
Perculſus ægro pallidus paſtor metu
Videt furentis fluminis rapidas minas:
Mali futuri mole iam oppreſſus ſtupet.
At mox ruentis fulminis ritu impetus,
Nouamque ſpumæ turbine affectans viam
Feſſi labores vomeris lætos ruit.
Sic præuidentis lumine obtutus duce
Bis eadem onuſtus præcipit metus mala.
Sat ſat miniſter, & magiſter omnium
Occulta tempus aperit, & aperta occulit,
Certas reducens omnium rerum vices.
Ita annus altas orbe molitus vias,
Conuexa celſi ſpatia ſulcans ætheris
Fugiens, ſequenſque, idem inſtat, accedit ſibi: &
Super ſeipſum flexipes voluit gradus.
Quis fultus ater fraude gentili Ligur,
Vaſtumve Atlantis accola exercens mare
Vitabit hæc? quis impetus Thracij ducis?
Quæ vis Latina? lenta quæ Parthi fuga?
Trahens ve prædam, vt barbaros plauſtro lares

Vagus sub axe frigido mutet Scythes?
O vita morte peior, o placidum malum
O morte peior mortis optatæ fuga.
O vita mors, non vita, quæ morte es sata.
Nam quantulum vsquam mente conceptum est boni:
Quod non labore, aut tabe partum est corporis?
Vdæ reducta noctis obseptus sera,
Vigil minaci luridus pallens fame
Per se ruentes, incitosque vrget dies.
Heu literati quale munus otij
Vitæ periclo, ac pessimo humano venit.
Ni viueres, non esset, vt saperes. vti
Ludicra sapias dona vitæ prodigis?
Nil sapere cum dolore sit carens malum:
Nil sapere fiet vita iucundissima.
O mors nigrantis noctis vmbris edita,
Horrenda, sæua Ditis ignaui soror:
Quis te efficacis orbita ingenij fugit?
Vanum ne Fati nomen inuentum est grauis?
Necessitas mortalibus dirum malum,
An non catena est illa, quam prisci viri
Dixere missam in arua primo sæculo,
Blanda metalli luce pallentem ignei,
Cum fœta rebus terra concessit nouis,
Rudemque fudit prima tempestas polum?
Rape te in remota specua fugientis soli:
Busiridarum fremitus animarum vbi furit:
Et more ponti puluis exultat trucis:
Vbi impotenti terra putrescit Noto:
Qua vorticosos Tethys eructat lacus:
Vbi arua pestilente scissa hiant Cane:
Curtisque turget vsta terra viperis:
Vbi inquieta solis aurei rota
Humi colorat terga floribus nouis:

Mollis

Mollis tepente vere cum halatur dies:
Vbi orba tellus fertili Fauonio
Morientis anni effœta suspirat vices,
Collesque picti primulo diluculo
Recente rore, quem recens premit dies,
Vineta læta, pensiles vuas fouent:
Qua adustioris ora solitudinis,
Inersve sopit pigra crystallus vada, &
Rigens coercet frigore Arctoo gelu:
Te fatum edaci dente sectatur ferox.
Metitur atro surda mors telo fugam.
Nonne hoc moneris, quoque te vertas, vides?
Seu purpuratis territas populum minis:
Seu purpuratas metuis e populo minas:
Ætas fugaci decolor ruit pede:
Vires relinquunt, in nihil perit calor.
Huc res tibi reditura, qui spernis Deum:
Qui peierati iura contemnis tori.
Cui temulento Bacchus, ac Bacchi comes
Regno superba Cyprio incedens Venus,
Seruum lupati dente frænarunt caput.
Quid ergo liberum autumas? Quid liberum est?
Posse in voracis igneos flammæ lacus
Ruere? exilire? posse dexteras pio
Contaminare, & abstinere sanguine?
At hoc leæna sæua communi sibi
Iactabit, at nec mentietur, indole.
Futurus olim toruus armenti parens
Nunc molle fronte pruriente mugiens,
Quare petulcus arborum truncos quatit?
Nempe hoc, quod ipsa præstat hæc nobis manus.
At sancta diæ dona nos mentis regunt:
Quæ sit negata cætero animantum gregi.
Vt prona Zephyri fluctuant nixu sata:

Ferm-

Formica densum cogit agmen ordine,
Raptas onusto calle conuectans opes.
It prima castris dux, & insolentibus
Dat signa, lentas atque castigat moras.
Vastisque fretus bos lacertorum toris
Lentis flagellis paret, ac loro studet.
Quid Dædala alti particeps mens halitus?
Hanc sedulæ non vindicant apes sibi?
Priuata quæ res hominis, aut quæ publica
Perfusa tali luce fulsit, vt vias,
Vt temporum vicissitudines, vt &
Aduersa bella, & prospera, & pares fugas,
Et dispares, & Martis euentus truces,
Sentiret æque, ac mente fundaret pari?
Ciuilis ergo ius supercilij obijcis?
O Sortem iniquam, o fata fœda, & aspera:
Natum esse talem, vt imperem necem mihi?
Non constitutus lege dura Carnifex
Vt cæde facta vetere, patretur noua?
Quod plectis, hoc committis? Heu ferum genus.
Remedia morbo victa Naturæ graui:
Aut eadem atrociora, si vincunt, vigent.
Scelere expietur fortuitum alio scelus?
Vt vtra sit Fortuna peiore ambitu,
Si occidis, an si parcis, hoc dubitem miser.
At te beatum, stulte, iactas: vt tibi
Solertiamque, & artium scitas opes
Cælo suprema sorte demissas putas.
Scilicet pudenda vt arma nequitiæ tuæ,
Penis, gulæq;, & aleæ damnum pares?
En cæterum Natura quod finxit pecus,
Cicur, ferumq;, armenta, & infirmos greges,
Habet quietum, & insolens periculi:
Nisi quod auara sanus exturbis manu.

At tu

At tu ille tumidus, atque coopertus dolis
Sudas aratra, aut vellera attondes, simul
Albente cælo Lucifer rosea manu
Candore pingit igneo valuas Poli.
Aut ante lucis aureum decus, feri
Latronis auida tela formidans fugis.
Aut te minores beluas sequeris apros,
Magnum arbitratus esse, momentum viri;
Si leporis, aut odora latrantum agmina, aut
Fallentis astu subdolam vulpis fugam
Vrbis relictis munijs sistas miseri
Gruibusve, edacibusve turdis retia
Blandi soporis dulce munus auferant.
Cum adhuc tenella luce nigricantia
Sol noctis ora nitente confutat face.
Et restituta rosidis laboribus
Matuta puris candidum diem rotis
Ad prima cæli pertulit cacumina.
Aut te supina vita, marcidum otium,
Negat orientis, occidentis pernegat
Vidisse solis lectulo amisso iubar.
Tum Venere turpi sordidus flammæ vapor
Bruta medullas exedit vorax face.
Quem viperino crine, cincta viperis
Insano Erinnys obsidet Stygia flagro.
Non sic rubentis fonte Vulcani furunt
Acherontis atri vortices; flammæ globi,
Quos Sicula fundit Ætna, quos Lemnos vomit,
Atque vsta Lipare, atque Auernales specus.
Effœminati; heu fœminæ, nec iam viri.
Composita pingue spirat vnguentum coma.
Buxi labores mobilem timent Notum,
Discriminato vertici vt stetit strues.
Herous ille puluis, hybernum gelu,

Ferocientis ater Autumni labos,
Fremitus tubarum, iussa Mauortij ducis
Illiberali excusa sunt omnia metu:
Vt excitato sole percussus semel
Vltrice fulsit luce vulnificus chalybs.
Qui fulminantis fulgur irrides Iouis,
Tonasque tumidus voce, cur manu stupes?
Te ne in minacis torua Neptuni freta
Obijciat hosti Roma, vel Romæ æmulus
Gallus ferocem cuspide inuictus manum?
Hac, qua Britannus fluctibus Nereus strepit:
Feruensque mugit classe, qua latet, mare.
Aut vbi tremendos Vngaro Turcas fero
Vrgebit; alto corde te speret virum
Sublimis acri turma collucens equo.
Siue ille Hibero gramine, atque hordeo satur:
Seu Calaber arcta latera succinxit latex.
Rigensve duro Borysthenes stupidus gelu
Tenore vegetum strinxit arguto caput.
Tibi seruus animus, iuris & nullus sui
Metitur intus vt nihil, foris omnia:
Negat maleagens scelere, quem spernit Deum.
Formidolosus patria, inuisus domi,
Hostis omnium, turbator orbis, impius
Parentibus, pestis necessitudinum,
Reus tui. Quid amplius dicam? haud scio.
Nec facere crimen, esse sed crimen iuuat.
Hæc nostra virtus? est ea ad cælum via?
Quæ monstra virtus tetra domitabat, fugax
Heu misera, monstrorum esse nunc cœpit loco.
Abes abs teipso: mente, quam iactas, cares.
Aut fare: Quorsum, quod nil sit, expetis:
Quod est, nefandus vertis hoc vsum in malum.
Quæsita pelagi viscera in gulam tuam:

Sparsus-

Sparsusque pontus funere externi gregis.
Vexata maria? ast illa formidas: neque
Sunt tuta, quæ timenda? quæ metuis timent?
Patiturque cædem, qui dedit vitam tibi
Bos inclitati tabe confectus senij.
Cibusque fit, quo autore tu capis cibum?
Hæc merita? sic reponitur durus labor?
Natura iam iam muta formidat sibi.
Ante creauit misera; vt ingratus caue
Voraginosæ cuncta dilueres gulæ?
Cui cuncta parcunt, parceres nulli scelus?
Auferre munera illa, non gulam potest,
Arcesse ad ista gloriæ florem rudis.
Qui blanda pecora vincis, & cogis mori,
Te vince: & ipse viue, quem viuum volunt.
Iam vitia vita nostra, nec scelera capit,
Nec scelera sese: ipsum & animum exuperant mala.
Vt onere sedit victa, vita quod facit;
Rapidis resorpta est haustibus tetræ Stygis
Ignota iam sibi ipsa, quæ fuerit prius:
Quæ nunc nec est, nec esse quo posit, videt.
Heu genus nefandum. Beluæ, armenti greges,
Obscœna terræ viscera, & vetus Chaos,
Deum sequuntur, ille qua iussit semel:
Tu non sequeris? criminis precium petis,
Laudisque non ferenda iam præconia?
Meritus nefandi supplicij genere vltimo
Alia via, quam morte, qui morte occubes.
Sic scelere tu te vincis, vt vincat scelus,
Maculans serenum nocte ferali diem.
Is es, cruore, pauperumque viscere
Pio calenteis, dire, qui iactas opes?
Opes beati ruris, ac ferax decus
Nemoris virentis, lucidique vber soli,

Et Regna flauæ Cereris, & florem Dei,
Cui tenera turba Mimallonum strepit tuba.
At tetra facinora, quorum ope hic regnas, lues.
Degenere fraudant vomerem fructu sata:
Frustraq; trita aratra; seu steriles vagus
Sulcos acerba luce mordebit dies:
Cum mane puro pingit, ac rutilat Polum.
Seu cum rubenti Phœbus occasus manu
Iniqua demit bobus adiunctis iuga.
Quoties regenteis eximens annus niues
Lætas aprico reddidit luces Ioui?
Et nulla sulcos ambit operosos Ceres.
Molles vt importunus Apriles rigor
Deurit: vt hyemis horrido satellite
Vieta spolia plectuntur Autumni senis.
Languet soluti suda temperies Poli:
Siquando torpidum hispidis flabris gelu
Blandus resoluit aduena tepor pede.
Morsuque Boreæ strictus infami liber
Iustis iniquo penso vt impositas agris
Abiurat operas: spemque mentitur seges.
Cur Vesper agro languidos euocat boues?
Pando refectos mane cur reddit iugo?
Vastata suetis arua functionibus
Strigosa squallent, sentaque informi situ.
Nec gnauus auget fertiles glebas labor.
Quod si suprema fata nos Mundi manent:
Et ista nostrum monstra conuincunt scelus:
In vltimæ venimus ætatis gradus:
Quæ nos metallo decolorauit malo.
Vale nefanda vita; dum mihi integrum,
Non præueniri, præuenire qui volo.
Nempe mihi nomen diuitis: quem tam premit
Horrens egestas: vndique vt petenda sint

Aliena

Aliena spoliat ah vita ducenda est in hoc?
At non ita arborem, arborisve germina
Natura destituta fugit, vt foris
Vitæ ad paranda dona conquirant opes.
Aut cum superbus floridum cornu exerit
Vernante rore Taurus, aut Aquarius
Serum refuso Cymbio infestat polum.
Aspice volantum plumeum, ac pictum genus:
Aspice feras, mutumque Neptuni gregem:
Quam libere agitent, quamque nil petant tui.
Illis perennis limpidus fontis liquor
Seruire iussus: vuidas illis specus
Natura mater excauauit, vt foret
Vbi se leuarent languidis laboribus.
Illis virentes herbidæ ripæ tori
Terræ parentis æmulam gemmis cutim
Strauere: siue solis æstiui fugam
Parare, tepido siue apricari solo.
At me furentem, atque opibus inhiantem impijs,
Seruumque nugis concatenatum meris
Torquet tyranna cura: nec linquet prius,
Quam male ominata barbari in cœli loca,
Aut spurca scorti sceptra mutet: aut sacram
Pallentis auri cæca transformet famem.
Vt intonatum murmure hyberno salum
Feris frequentes fremitibus plangunt Noti:
Sic impeditas mentis ancipiti bono
Euenta misere male habitas dotes necant.
Abi in repostos vltimi Poli sinus,
Inhospitalis Tesqua sola Caucasi:
Subter dolosi tremula Neptuni vada.
Incommodis vt cæteris careas, sequi
Instabit hæc miserumque tondebit iecur,
Turbans serena mentis alta munera.

Ac velut arator fumida victor face
Aut sedulam, atque operibus intentam sacris:
Aut ante fucos castra metantem ducem,
Parcam beati vindicem afflixit faui.
It stridor acri gente commota grauis,
Raucumque amaris murmur obscurum ignibus.
Atque audet aliquis inde mirari; quid est,
Quod nascituros dura luget Thracia:
Quod luce cassos ebrys beat choris?
Surgamus omnes vmbra, & vmbræ somnia.
Surgamus: vt nos nosse nos, tempus monet.

IVL.

IVLII CAESARIS SCALIGERI TERETISMATA.

Satyra.

AT melius fuerat non ſcribere. namque tacere
Tutum ſemper erit: præſertim vt ſæcula noſtra
Et pura, & vacua a vitijs nil tale merentur.
Incipe qua lubeat, vel nunc a milite: cuius
Moribus, & vitæ licet impune omnia diræ
Vt faciat, meditari: & patrare immeditatum:
Abiurare vltro commiſſum, ac depoſitum: rem
Soluere vel pugnis, etiam vel ſoluere pugnis.
Nil horum eſt. Famæ nil poſsis detrahere eius.
Sobrius, & donans, & amica fronte benignus,
Ipſe ſua ſtipe contentus, nil quæritat extra.
Aſpice, mercator raptos a fœnore numos
Diſsipat in viduas, & diſpertitur egenis.
Sacrifici inceſti non ſunt: non vota, preceſque
Venales. Gratis, gratis ſuſcepta dabuntur.
Non contemplatur fœtam vigil, anxius arcam,
Qui ſcortum illectet, ſatyra ſtomachante, ſacerdos:
Nec lauat aſsidui maleolentia menſtrua menſis.
Deſita nunc olim facta. At dilatio nulla,
Quæque diem diffindat, vt immortalia fiant
Iudicia, & ius conſilio mendicet inani.
Cedit cauſſæ, ne ex illa victus cadat, ingens
Saturnalitio duplicatus ventre patronus.
Nec rem pupillæ Nacca in ſua commoda vertit:

Cumque virum dabit: ergo paciſcitur Amneſtiam.
Ire die, tuto ire licet vel nocte Toloſæ.
Nil ſaccum metuas, nil ſicam, nilve cloacam.
Non vendit natam monacho turpiſsima mater,
Ut lingat digitos iugulatis ebria curis.
Committas cuiuis: confectum eſt, ſterte vel annum.
Diſpenſator adeſt: rogat vltro te, vt rationes
Vel ſe abſente putes. de ſumma nil tibi deerit.
Deque ſuo potius demenſo ſubſtrahet ipſe,
Quam cumulum faciat meliorem drachma peculi.
Mentitur nemo, niſi qui inceſtum canit: atque
Scribit adulteria, aut fraudes, aut proditiones.
Non ſi dona duis, quæ Agomemnone ſpreuit Achiles
Magnanimus ſpondente, habeas falſum tibi teſtem.
Non prece, non pretio iudex corrumpitur. Aurum
Purum exire, putumque ſolet. Mera puſtula cuſi
Argenti. Neutrum tibi falſificabitur ære.
Non gula: non ſtrepero turris damnata fritillo
Obiurgat cælum, quod non deſcenderit vltro
In iactum, ſtolidiſve facit conuicia Diuis,
Qui non in dubium deducunt ſidera punctum.
Nil niſi nunc ſolitum eſt, hominem ſpirare, Deumque.
Cætera fœda ſilent. Rediuiuo viuimus auro.
Vere nunc orbis tum rem, tum numen adeptus,
Aurea cui reditu iam circumuoluitur ætas.
Sic fratrem frater vult dilexiſse: viciſsim
Ut pius vxorem poſcat, tradatque parenti.
Nulla ferunt communem vltro, citroque repulſam.
Et tu vis ſatyram me ſcribere, & igneus vrges?
Adde, quod ex alijs quidnam aduertiſſe pudendum,
Et dignum ſcutica; quod non in me verear? Iam
Iam me egomet metuo. Iamdudum pignora porto
Nequitiæ ipſe meæ, ſpeculumque mei ecce ego fio.
Ergo alium pingens, meipſum me iudice ſcindam.

Ille

Ille canet, cui pura manus, cui pura supellex
Non nitet immerito pupi distenta cruore.
Nil attentauit: vadimonia deseruit: non
Prodidit hospitium, Diuos non corde lacessit.
Minxit in effœti duplicata cubilia patris.
Illi res igitur propior iam facta periclo est.
Ut nemo canat, & satyrus toto exulet orbe:
At nos, tranquillæ articulos qui nectare vitæ
Curamus; veniamq; damus, petimusq; vicissim:
Qui quod erit, quodcunque erit, hoc sus deq; vocamus.
Et permittimus, vt scribas, contraq; rogamus
Me fatuum, ac stultum, & vanum quem gloria stringit.
Nam quare scribo, nisi qui legar? Aufer hoc, inquit
Quidam, mi nihil est curæ hoc. tamen optimus idem
Apposuit titulos, & propria nomina libris.
Verum illud moneo, atque rogo per amicitiam, quæ
Omnes commoditates vult præferre sodalis:
Ne si tu occipias describere, quæ fugienda
Esse doces, dicas dicto, factoq; fuganda.
Multa mihi fateor vitia esse. at plurima longe
Me didicisse scio satyrorum e voce procaci,
Quæ nunquam audieram, nedum fecisse fatebor.
Is, quem emendabat, non est correctus. at istis
Quæ nescirem ego, tum nequam sum factus ad vnguem.
Et tu in Aristophanis pueros sudare iubebis?
Phy. Græcis licuit. nunquam decuisse licebit.
Pulchrum exercitium, & præcepti maxima laus hæc
Claris, & puris verum describere verbis.
Nec bonus esse quit illoti sermonis amator.
Dimidium facti, ac rerum est vis ipsa loquendi.
Quam melius fuerat, tota hæc intacta vacare?
Dissimulare? cruci pessum demittere, & orco,
Quam librum, atque animum tali mactare litura?
Actutum hinc, nihil horum in nostrum immiseris aurum.

Me nitidum a vitio, & scabie hac volo degere purum.
Morbum alium effugias sanus nihilo hoc meliorem
Ne tu putidulis ambages condere dictis
Affectes: quo me videaris doctior. Ergo
Vis castigare, & non vis intelligi? vt ipse
Si inuoluam tibi Pausaniæ mendacia: si quæ
Doctus Athenæus discurrit Dipnosophistis
Anxius, vt ne vllam poscendi ignoret ofellam.
Centuriam excutiam turgentis Politiani:
Qui saxum e gelida est ausus demittere Luna:
Quæq; ab Alexandro cognomine nomina portans:
Et quæ præceptor longe doctissimus omnium
Cælius apposuit doctis, & Cælius alter,
Insanire facit quos omnes Gellius vnus.
Hinc Solinus, & hinc differtor Plinius arcæ,
Sæpe caput scabere, & libros euoluere cogit.
Captator triuiorum abeam nihil inde reportans.
Ergo odio vrgeri potius, quam intelligi ab illo
Quem veri, ac recti ignarum informare laboro.
Vt toruus metui citius, quam mitis amari.
Mi applaudam solus. mea sint conuicia: quæ non
Nouit vicinus: quia nolim intelligere illum.
Non aliter, quam si carpat Germanus Hydaspem,
Rideat, & regerat tremulo maledicta cachinno.
Forsitan & sonitum, verear quem dicere, ibi edat.
Tum melius mihi suadebit sic cuncta silere
Filia vita verecundæ taciturna quietis.
Tam prauo vtilior mundo, atq; optabilior, quam
Vxorum tria, vel tria funera causidicorum.

Poeta.

Sunt quidam, qui me clamant non esse poetam
Pignore deposito. faciant conuicia, si quis
Contendat. plagas etiam minitarier ausint.

Queis

Queis ego. sed potius de ira dependere certum est.
Quisnam hostilem animum illorum mihi credat amicũ?
Est tamen. Et bene mi esse volunt, bene cum esse recusant.
Nam quid enim miserabilius queat esse poeta?
Quem interdum, ac sæpe vna dies tres syllaba torquet.
Qui seipsum inclatrat cauea pallentibus vmbris,
Templorum in turri veluti Sudorius alta,
Vt curtam excudat tenui sermone monetam,
Anxius, an placeat sartoribus atque coquinis.
Quem ridet male nugacis schola auara Galeni,
Vulturijque alij, rabies quos improba lingua
Exercet creperi rauca ad subsellia belli.
Ille tamen se versiculis vlciscitur atris.
Tantum. Nam quid præterea quid versiculi illos
Geryones moueant? quos nec fera fulmina terrent,
Dentatusve vmbris Minos, aut trux Rhadamanthus.
Interea te dira fames, dira illuuies te
Conficit, & paruis pædor cognatus adesis.
Tu tamen in numeris, & vano carmine perstas:
Vngues arrodis: calamo caput, & scabis aures.
Terram oculis mera blenna voras. Tua prandia sunt hæc.
Indicis somno exilium: quo stertere possis
Dum vigilas. stupidus satagis. statua aurea palles.
Seu coctura situm attulerit siccissima longis:
Stiria seu crepuit nanis hiberna diebus.
Præterea generis nescit quis crimina vestri?
Quam male moratis animis, male conciliatis?
Pessum vt ea culpa vestra respublica, vestrum est.
Cum ignauæ (hæc summa est) laudabitis otia Musæ
Ventricrepæ, stridorisoni, mundi vmbra, cicadæ,
Nil præter Venerem, vel spurci murmura Momi.
Nam mihi relligio obiicere est bona numina Bacchi:
Queis sine quis vestrum audebit se inferre poetam,
Ni prius æquato Venusino dixerit, ohe?

At, puto, sunt vobis in censum mollia fata.
Turpe pedis nomen vestrum interfecit Homerum.
Alcman ipse pedum morsu, non nomine obiuit.
Quid minus est acino? ast acinus mors vestra, poetæ, est.
Huic testudo animam frustra fugientis ademit.
Ille epulum est canibus. Plumbo ille intrusus inani
Pro tumulo instabili latitat sub fornice Nerei.
Felix, si possunt maria eluere improbam Erinnyn,
Quæ nec salsa nimis tam salso visa Cratino.
Zelotypæ hunc lacerant minima in discrimina Thressæ.
Illum discipulus cantatum in tartara mittit.
Hic sibi pro hoste manus violentas attulit. Ille
Paupertatis agrum lippis deplorat ocellis,
Tristis, & informi maledicens multa Sabino.
At raris opibus donatus Virgilius se &
Multis cum famulis nitido curabat amictu.
Imo nihil præter patrium (vix hunc quoque) agellum
Concessit, non donauit ferus ille Tyrannus.
Nam mihi quos hortos, quæ tu conuiuia dices
Æquiparare vnam tenuem Corydonis auenam?
Solum mi obiicies meritum bona multa poetam,
Oppianum, illa tulisse, & successisse paternis.
Concedo. Verum tum vnus fuit Antoninus.
Ad nostros. Magnus nummo fuit auctior vno
Actius, aut musæ genitor Iouianus amœnæ?
Obscœno moreris sed Politiane furore.
Esurit exilij sorbens pulmenta Marotus.
Aruit in cinerem insani lutum inane Doleti.
Atque mihi occentes, tibi magna iniuria facta est.
Cum te lingua canum clamet non esse poetam.

Medicus.

Si tibi ridere est animus, vel si vacat, audi.
Magnanimo risu iuguletur cura vicissim.
Vt sapiens teneas fugitiuæ tempora vitæ.

Vnum atq; alterum eram spatium facturus in vmbra.
Quem vacuum ignauo mulceret Sirius æstu,
Lentus more meo, & passu suspensus inerti.
Ecce tibi satura insanorum sanguine Irudo
Garrulitate leui nulli cessura cicadæ,
Quid fit? ait. statur. video. sed inania vestra
Officia vt mirum est cognato in tempore mortis
Cessare: vt tacito dormit Libitina feretro.
Quid vos laruigenæ, morbi, mortisq; ministri
Carnifices diri facietis, si bona vestra
Pendent tota malis alienis. Augur in vrbe
Templa sacro lituo designat. venerit vnus
Vestrum: obseruatum de cælo clamet: vt ille,
Qui monachis primo de mane occurrerit atris.
Si miserum est nobis sic nobiscum eße: quid id sit,
Quod vos estis? ab impuris monstra impia fatis:
Non impune modo vos; sed mercede necantes,
Nil nisi stercora, nil nisi dira cadauera olentes.
Et torques collo, & digitis grauis annulus errat:
Quos boiæ, & laquei potius summa e cruce latrant.
Esto. Aliquid poßis dare, quod te postulet usus.
Quis vestrum studuit sapere, & sentire quod ex re est?
Pars asinis, ouibus, capris, porcisque relictis
Sacrifico sat habent tempus seruire bienni.
(Vt caluus vino pumex, vel spongia, vel crux)
Sex septem verba vt discant sine lege profari.
Mox vt ad humanum se audent conferre macellum
Mulæ onus inuisum superis, Orciq; Tyrannis
Stercoreamq; manum, & callos ceruicis inaurant.
Callos, qui sacco facti, corbiq; ferendis
(Vt Caluus solitus oleis portare fimetum)
Pars vix prima elementa feri sub verbere lori
Gustarunt: propria exturbant de sede magistros,
Et se substituunt: sic gratia prima relata est.

Mox

Mox hostes natibus puerorum, exinde crumenis
Æruscatores indicunt bella minuta.
Hinc farcti paucis obolis, atq; ære misello
(Annulus illico prægrandis) talaribus imis
Ostendenda tegunt lacero vestigia calceo.
Magna supercilijs, maioraq; vocibus audent.
Crede, & saluus eris. promissis certa fides. nam
Cum te interficiet, morbo curaberis omni.
Sic ait, esuriensque aliquem vt spoliaret, abiuit:
Et responsurum coruum delusit hiantem.

Ego.

Quo me habeam pacto, quæ sunt mihi commoda, quiue
Angores, miserum felix me scribere cogis.
Qui patitur, nam bis patitur, narrare coactus.
Vita prius dicenda, dein fors. Quid mi animi esse
Dixeris: vt seræ reptans in limine vitæ,
Atque domo veteri, atq; noua procul auius, exul
(Vix mihi, vix ipsi, neque enim fas credere, credo.)
Aspicio in tetræ medio sedisse latrinæ?
Hic vbi nil præter fœdissima fœnora ciuem
Distendunt: vbi nil nisi lis spoliauit eundem:
Hic ego qui fiam diues, donare coactus
A Genio, qua in gente nefas donare putatur;
Ni sibi donetur, ne a se sint dona profecta?
Iccirco iucunda mea venatio vitæ
Nonnihil abstulerat, quæ secum incommoda ferret,
Abstulerat. verum morbus præuertit: vt illam
Mutarem (o fatum) lento rigidoq; grabato.
Hic me, quæ neruos prædira, ac multa cicatrix
Læsit; habetq; negatq; remittere. Non mihi cælum
Profuit appellare; nec abstinuisse nocente
Sæpe cibo, & puris contento viuere lymphis.
Ecce calor nocuit: frigus quoq;, Libsq;, Notusq;
Et Boreas: sudusq;, & Iuppiter humidus imbri.

Tum requieſque, laborque, & præſcripti conatus.
Quid non? omnia. quingenti ſunt plus minus. illos
Oro roges: tali noſtra dicent ope morbo
Exemptos, capere hinc iucundæ munera lucis.
Credo ego, quod ab auo promiſit mater Achili:
Quod ſapiens etiam Prodicus dedit Herculeæ vi;
Eueniſſe mihi: manifeſta vt pernicie mi
Gloriam emam; atque pari penſem virtute labores.
Quæ cauſſa eſt; vt ſæpe rear mihi cælitus illum
Demiſſum ab Iunone fera. Nam ſponte remittit,
Atque abit: & redit interdum demum altero ab anno.
Ergo nihil facio. Meles, & vipera, & vrſus
Ridentur: fomenta ſilent, oleique liquores.
Interea libri. Hippocrates: fiduſque Galenus
Interpres. Plato, Ariſtoteles, Ciceroque, Maroque.
Nam reliqui (dicam?) quaſi ſunt bellaria menſis.
A meipſoque nouum ſuffuror Cæſara Cæſar.
Neve alium mihi propterea bonus obiice vultum.
Vox eadem. Non idem animus, ſed maior & exlex.
Inter pauperiem ſtat caſtigata ſupellex
Caßitero ſplendens vili, argentoque minuto,
Inter Fabritium, & dicentem in Apolline cœno.
Auertunt hiemes aulæa vieta furentes
Cum lucente foco, lignis qui ſeruit inemptis.
Lintea iurabis nunc, nunc a fonte referri.
Parca gula, & quam Burdigalæ deridet alumnus
Ridendus. Famulis longe vnctius eſt cilibantum.
Sic per tranſennam Bacchus me ſuſpicit. ille
Decolor in fatuis Acheloi deſipit vndis,
Carne ſatur pauca: piſcinæ auidißimus: oua
Odi, tanquam epulas monachorum tartareorum,
Ne oſtentet clunes priuis gallina coquinis,
Ficatumque iecur ſeruatoris Capitoli
Nocte ſilens nigra, ſtertit cum cætera turba.

Porta patet, cunctos admittens. Hic male guttur
Ostentat mihi, quod depasta est indica pestis,
Rancidulum erosa raucus de nare locutus.
Gaiaco sua vota facit: sic lignea nata
Secula. nam fuerant de duro haud vltima ferro:
Alter inexpletæ clamat tormenta podagræ
Ridiculus. Tibi opem vis ferre? mi inutilis esse?
Conualuit tamen: atque artem subsannat inertem
Autori. Accedit vidua, aut pupillus egeni
Arure, atque colu. Vitium caussata crumenæ
Narrat anus nostros non ausam tangere postes,
Impense veritam, ne non intraret amice.
Vt, cui fons gelido præbet de nomine nomen,
Diluuium fundis, nummorum rauca Celæno:
Huic ego non solum trepidos non aufero nummos.
Quin vltro exhibeoque libens, & pharmaca soluo.
Hospitibus faueo: tecto foueo peregrinos,
Et veste, & siquid reliqui Fors improba fecit.
Templa odi. Neque enim templi spurcissima quicquam
Iam retinent. Adeam, cum prostibularia non sint.
Desierit Romæ cum mercatura Simonis.
Interea meditor, cerebrique sigilla resigno.
Audeoque & cælum metiri, & tollere metas,
Velificans quouis Lusitano insanior. At tunc
Supplicia innumero numeroque & mole parantur.
Primum vicina e casula meretricula quantum
Pota quiritatur? dein carri, thensa boatrix,
Lignipedesque operæ, fossor, marra, atque ligones:
Mormolycæ, laruæ tempestatumque tribuni,
Et quæ tartareo conflata e semine ditis
Torua minas abigit trepidi campana tonantis,
Non pellunt surdum scabioso e pectore Phœbum.
Magnificis igitur pressis in puluere chartis
Execror externanda fera conuicia vitæ.

Villa

Villa, nemus, riuus, prapingui pictus oliua
Hortus, & in sero Phœbi Garumna recessu
Inuitant. libri aut pro libris liba cerebri.
Cumq; volutari nostras tam rideo nugas:
Et mihi sum, plaususq; actorq;, & scena, theatrumq;,
Et quicquid misero famæ luctamur amore.
Cætera contemno, spernoq;, & abominor. Vrit
Sola animum inuictum rediuiua fama corona.
Ambitio infelix, & habendi insana cupido,
Quæq; truces olim furiare est ausa Typhones,
Inuidia atra, pedem in nostras nunquam intulit ædes.
Nec curo, quod non fabellis inserar, aut me
Rauca crepet tonstrina, senacula fœmellarum.
Nec quod me Iouius patriis non pingat in armis.
Nec quod me in censu numerat Cacus æratorum,
Nilque a Scaligero nebulo discernit Arasum.
Qui dat pro capite exactori bina minuta.
Brenni progenies: & si non illius essem
Ille meo poterat deduci sanguine. Quid ni?
Cuius vterque parens diuino e stemmate: cuius
Tot tantis ataui regionibus imperitarunt:
Brenni progenies Brenni in prædiuite regno,
Quod precor augusti crescat sub nomine Regis,
Pro capite, hoc, quod Musarum sacrauimus aris,
Gallica quæ raris celebrarent facta triumphis,
Pro capite hoc, quod Mauortis deuouimus aris,
Quod pro Francigenis tot passum est vulnera regnis:
Annua pro capite hoc, hoc, vectigalia soluo.

Conuiua.

Quod nomen, quodque officium sacrum fuit olim,
Principibus sociumque, & regibus & Polemarchis
Admiror modice: sic, quomodo cætera. Namque
Execratori propior fastidio ineptos.
Alterum ab infernis reor exiluisse barathris

Siue artem, siue officium, seu perniciem: quæ
Alligat ad mensam sine compedibus Parasitos.
Iuppiter: vt ne hoc, quod de me sit merda futurum,
Me totum vt vendam: alterius viuamque cadauer?
At satis hoc olim excussit facundus Aquinas.
Nunc medium hæc inter, priscumq; illudq; Epicharmi,
In quo pene etiam meipsum sors atra fefellit,
Expediam. Nam quis nomen tenerum conuiuæ
Contemnat? propius nequeat, nisi vixerit idem.
Ad cœnam ergo vocor. non illuc ire vocato
Relligio. accedas. paruo pro crimine tetrum
Supplicium, & peius dryina sitiente tremendum.
Principio rebus reliquis est omnibus ante
Vertendum, ne prætereat secorditer hora
Condicta. Ergo fori vacuus teris auia seri
Limina. si nemo te rideat: vreris vltro:
Si quod in antiqua vi libertatis acetum est.
Dic, quoties dixti: quota? quanta est! quantaue? nondum.
Haud longe tamen huc properandum, ne mora fiam.
Hinc moneo. Interea Stertinius obuius. Heus tu:
Cardiaco succurre, rogo. Cras viscro, sed nunc,
Est mihi cras. forsan cras non erit. vt mihi viscus
Subsilit: & vitam subducturum esse minatur.
Non queo adesse. abeo ad cœnam. cœnaueris at mox.
Interea fer opem morituro. dispeream si
Ignoscet Midas fallenti. Quare abeo. Quid
Ergo tu humanum medicum es te sæpe professus?
Sic garrit nugax. blaterantem ego negligo. Cœnam
Cœnam, & herum præ oculis. Nil præterea. aduenio illuc.
Nemo dum. Horologus sæpe vt mentitur ineptus.
Non caret hoc etiam culpa. Non sedulus illis
Dicar: sed metuens ne me præuenerit offa.
Tum spatia hic facienda mihi vel ad vsque trecenta,
Ni sunt plura. puer ridet vafer, atque screanti

Illudit

Illudit. pigri reliqui. tu prouidus vnus.
Postridie ne quid tale accidat, vsque sub imam
Horam expectandum curo. Fors cætera turba
Discubuit. Iure hoc iubeor stans sumere pernam
Iam erosam: aut turpi discedere murmure onustus.
Fac me aliquando venire in tempore: quid tibi dicam?
Quid sileam? cubito vt premeris, vel crure, vel ala,
Quæ te etiam nunquam attactum sudare coegit:
Aut ala Altini, aut pes Carni, aut nasus Anapi.
Omnia commemoras dira. at dic commoda, sodes.
Dicam. me fateor iam tum sine fine beatum,
Iam primum supra se cum me ponit: & vltro
Dat primo calicem, postquam potauerit, illas
Cæli relliquias? Non sunt hæ sanguine emendæ?
Apponit clunes. teipsum inuitato editoque.
Non ego te inuitem. Tu his es dominusque mihique.
Nonne putes digito speratum attingere cælum?
Non tu rex tunc es regni sine sanguine, inempti?
Quis nam hæc despiciat, nisi nauticus, aut olitor, qui
Nectareis positis non audent hiscere quadris?
Nam mensa arguitur plus rusticus, atque epulis, quam
Dicere si iubeas Ciceronis vocibus horam,
Quod nulli euenisse putant, qui mira loquuntur.
Hæc olim mecum, & nunc cum considero, sane
Illico lubricus, & facilis assentior. Ergo
Ad cœnam. venio impransus, saltem male pransus:
Quem instant multa negotia: vinea, liberi, amici,
Ægroti, lites: vitam hæ subducere possunt,
Nedum horas. facere insanum e stolido Peribonum.
Accedo: intestina crepant. crudum modo ructat.
Non aderit structor, sextam nisi dixerit. Et mos
Est aulæ ad decimam, aut vltra ad mediam vsq; cubandum,
Non discumbendum. proprios plebs rustica mores
Pellicula in propria teneat, vel vapulet ergo.

Aſſedit. ſimul hic alij conſedimus. ah ah
Is, quem ſcis lauti nomen captare, palumbum
Integrum vbi poſuit, non coctum clamat: & eſſe
Eſſe reponendum. Miſer ille effertur inanis
Inde ſine exequijs in condum: vt craſtinus extet.
Quem toſtum appoſuit ſed non ſemel. Interea ſi
Cultello Veneto macra hic gallina ſecatur,
Vult pinguem dici, ac teneram, raroque ſapore.
Cum centum pullos excluſerit. Eſt eadem vox
Alpheno: & dignam clamabunt pontifice. illi
Quod non iam miſſa eſt gallina, iniuria facta eſt.
Iam memini temetum æſtu, caldumque, & aceſcens.
Mutito. oſtendis te neſcire hanc generoſi
Materiam vini, ſolitus potare ſalictum.
Tum mihi quod famulo donaſſem forte domi, vel
Forte etiam catulo, forte abieciſſem & in ignem,
Oblato tanquam precioſo pignore honorat.
Ergo fame ſatur, aut paruo, prauove cibo, ſic
Mando oculis epulas, & dentes dentibus. vltro
Vltro hærens ſcopulis, & naufragus, & fugitiuus
Ipſe mei. iubeor demenſo pondere veſci.
Nam quis nam appoſito conſumpto pane priore
Tantundem poſcat? buccellæ caſeus hæret.
Hæret non implet dentis veſtigia primi.
Quod nec iam ſaturam muſcam ſaturare valeret.
Obſeruare etiam, quantum hauſeris, & quoties. tum
Diſpenſatori & puero iam garrit in aurem:
Ne tu de primo dederis. Miſcere priuſquam
E cella egrediare, memento, atque indere lymphas.
Tum mihi. ſobrius es, nec tu conuiuia curas
Inque ſcholis, inque officijs caſtrenſibus altus,
Philoſophus, medicuſque, Italusque, & nobilis. Eheu
Tot mihi tot tituli atq; fame, atq; ſiti hoc die emendi?
Diſpeream, niſi iam lardum, laganiq; catinum,

Et pullum in medio porri, cepæq; sepultum
Cum Bruco intingente manum fœdamq; nigramque
Aut obstetrice a cunis veniente cruentis
Discupio, & ratio est ratione valentior omni.
Esse meum mihi me, & vulgum damnare profanum.
Qui liber quando esse queat, seruire laborat.
Mortis imagine emat gratis quod vendere debet.

Pater.

Pauca tibi narrare volo, quæ dicere quondam
Mi solitus Iucundus homo integer, acer, amussis,
Fermentato iudicio, ingenioque subacto:
Quem velles vidisse adeo, atque audisse loquentem:
Euclides, & Vitruuius cui cedere possunt.
Nam geminos posuit pinguis tibi Sequana pontes:
Impleuitque alias immensis molibus vrbes.
Hunc mihi Phœnicem, linguaque & moribus, autor
Vitæ vtriusque pater dederat consultus alendum.
Stultitia est patris natus, sed prodita quantum?
Et tamen ipse videri vult sapientia nati.
Quid non ille miser pro illo dicitve, facitve?
Indicit bellum Eois, Solique cadenti
Remisque ac velis fatis fugientibus instat.
Quærit opes, vbi mors laqueos subtendit apertos.
Non cæli, non Neptuni viresve minæve
Sufficiant. Non absistit ter naufragus vndis.
Aurum inhiat fossæ vasto telluris hiatu,
Sæpe vbi non tegitur felix operosius, atque
Ægypti reges sub Pyramidum structuris.
Nam quid enim euenisse potest felicius illi,
Quam facere ex auro thecam? quid? quam defodere auri
Matricem, & condire illo sibi aromate corpus?
Quid tibi de furtis, terraque marique, rapinis,
Fœnoribus dicam? periuria nectar in ore est.
Aspice, quam vacuum vestit speciosa lacunar

Bractea: quam nitidæque striæ, puræque columnæ.
Vna in tam vastis, vna est sententia rebus.
Plus habeam, quo plus vellem. Quid præterea? nil.
Hæc hominum domina est, hæc est regina Deorum.
Sola placet: solam prece, mica & thuris adorant.
Quid tibi vis? sat habes. tot vectigalia, turbam
Seruorum multo cum stipatore clientem.
Dicam. solus ego dominus modo. sic satur esto.
At me natorum septem scis esse parentem.
Quid faciam? ergo mihi sit septuplicanda supellex?
Es deiecti animi, nec sedes conuenit alta.
Si nihil es, nihil esse velis, ego perpetuabo.
Sic faciam: & plus, si potero. Fortuna fauebit.
Hoc ius: hæc lex sola: Quod vtile, vt hoc sit honestum.
Te miseris cum Philosophis plorare iubebo.

Otium.

Libertina prius Romana incommoda laurus
Vatibus excripsit. Tali instigatus odore.
(Namque hoc est satyris vitium satis omnibus vnum,
Vt præscriptum aliis describant carmine carmen,
Atque nouas veteri tumefactent carmine buccas)
Fusius explicuit dilatans acer Aquinas:
Sarracum, & carrum, atque integra rupe columnas.
Hoc tamen est leue, nec præterquam erronibus, atque
Dum versus faciunt lymphata vagantibus, acre
Ac durum tolerare. Domi quis nanque sedere
Te vetat, ex alta turbamque videre fenestra?
Siue sues ditaturi sunt pingue macellum:
Siue boues fugere canes, dubiamve securim:
Seu fur se dedit inque pedes, inque auia turba
Sublecto, vt Molinus, panno, sectave crumena.
Me sine facta queri Fortunæ: quæ pia mater
Sacrilego, productori insidiosa nouerca,
Siquis in humanis disquirat præmia cæli:

Huic virgas. virgæ ludus, si terga fatigant.
At si suggeritur virga, vt sint pabula flammis.
Fortunamque, fidem, atque hominum ingenia inde recense.
Ad turbam venio. Quis me felicior alter?
Cui, quæ alij discurrentes per strata, per vrbem,
Inueniunt, durum meditanti, aut molle cubanti
Se vltro dant. Nostram tota vrbs est ante fenestram.
Principio porta est, Bacchi quæ ducit in agros.
In quos incipiunt a lucibus Orionis
Ire putatum. exercetur dein pastinum ad vsque
Quo hospes lucigenæ sit portitor Hellesponti.
Nunquam cessat opus. vocat ablaqueatio. glubit
Posthac ille pedamenta: hic inspicat: hic æso
Vimina lenta legit, queis pendula flabra ligentur.
Nec finis. splendet repetito tempore marra.
Luxuries stringenda. para fœnilia. vix hæc
Comportata: ferum Deois trudit in æstum.
Area, plaustra, seges. defunctus commodum: ad alueos
Vina cient. sic idem annus se in seipse reuoluit
Quæ consumpta putes, referens opera, atque labores.
Adde operas, operas, misero & suspiria vati:
Ante oculos cuius, & cuius plurimus aures
Vinitor armatus ligno, ferroque pedes it
Tanto cum strepitu. vt sint surda tonitrua. sed nec
Hoc contentus, habet vocem, qua lancinet Euros
Eurosque, Zephyrosque, & agentes nubila Cauros.
Pectora mi findunt tremulo clangore cachinni.
Indicium iugulat tum contemplantis inanis
Cantus, & obscœnis vox prostibulata figuris.
Incipit hæc scabies iubaris cum fronte. vbi seri
Appetit hora die: refricat pruritibus aures.
Interea sperare licet fortasse quietem.
Quin longe peius. Mala merx vicinia pauper
Mangonum, vespillonum: cauponibus adde

Nautæ. Rixantur remex, portisculus. Ille
Vinum adhibet fomenta animo. hic muriatica spirat,
Aut Myttota: Furit gladius, scalmusve reuulsus.
Adiungas furnosque duos, fontemque Ragæum.
Quos quot monstra locos huic detestabilia orbi
Efficiunt passim praua, atque impura frequentes,
Qui velit enumerare; velit, quot fœnera, quotque
Insidias, imposturas fert machina Bruci.
Adde molas in pistrinis, quas versat aquæ vis
Aut octo, aut plures: Asinos, asinis peiores
Adde & agasones, deuota heu pectora furtis.
Adde fame informes, fecit quos sæpe disertos
Lamentatores querimonia blanda Proseuchas.
Aut ex naufragio, aut postliminio redeuntes,
Quos Liguris tenuit nati Orco dira triremis.
Aut qui se pingunt mentiti fulminis igne.
Adde &, Mæonides sibi quam exoptauit ineptus
Tartareo campanarum molimine vocem.
Quæ nunquam cessat primoris lucis ab ortu
Ad tenebras. meyds etiam irritata tenebris
Vix mihi dum cpœti disrumpit munera somni.
Hoc alibi questi, nec dum profecimus hilum.
Hic repeto. qui se repetit. quin nec repetita
Irrequieta imo potius, tum perpetuata
Depromptas prohibet audire, & reddere voces.
Adde sacerdotum catulos, queis nequius vsquam
Nil est, nil erit: vt referunt sua semina plantæ.
Aut flent, aut choreas agitant, aut carmina cantant.
Mutuaque indomitis miscent conuicia rixis,
Et spurias ignobilibus stridoribus iras.
Adde obstetrices pistricibus, & lotrices,
Ambubaiarum clamores, sarda nouella,
Vinum, oleum, far, gossypium, scelerata sinapis,
Thus, resina, siser, vitrum, tentacula, sulfur:

Crustula

Crustula, Casromaza, tomacla, epityra, turunda,
Alec, quem putrem captiua Bononia misit:
Et sale vinifero mordax Thunnilla Brigantum,
Aut fatui, aut medici portenta inuenta scelesti
Pestifera: vnde queat nummis se explere vorago.
Omnia quæ & Phœbo ingenium furarier ausint.
Et mirare, bonum nequeo seu pangere versum,
Siue Stagiræo succendi afflatus amore?
Vnum, credo, meis accedit pestibus atris
Solamen. mihi quod rauco clamore cuculli
Caupones furtis animarum, ac cæde nefanda
Inter se, fœda tetraque libidine putres,
Laruata spinthurnices, mera cymbala mundi
Rancida nescio quæ media de nocte rudentes
Displodunt somnum. Hoc vno possim esse beatus.

Machla.

Non tota es, velut illa in pyxide condita Lyde.
Iam bona pars suber, capitur quod pyxide nulla,
Semipede ostentans maiorem nocte diurnam.
Iam tomenta femur mentita famelicum, inane.
Nam barathrum, & barathro quod prominet atq; propēdet,
Quæ pyxis, quisnam puteus, quænam camarina,
Quæ capere, aut cælare queat camarina Mephitin?
Sed bella es: sed consilio dictante pudica.
Quæ superes canibus: quæ relliquiæ es monachorum.
Solus non tetigit, qui noluit, atque notauit
Prostibulum integrum. ab te quis sine bile rogari,
Quis mentis compos poterit sine bile rogare?
Sed bella es. Nasus Germani forma camini.
Informes oculi, Bacchi sed lumine fulti.
Labra velut crudæ mulæ, scrofæque subantis.
Mentum, quo minor est Pindus, Parnasus & Oeta.
Frons perfricta diu. rugas sed tollere nescis,
Rugas, quas implet Veneti cerussa laboris.

Infelix sulcos sine fructu seminis æquat.
An digitos vncos? an quod cheromantia clamat,
Nodosos referam? quo perfidius nihil extat.
Ast vbi sunt dentes, tibi quos natura creauit?
Sunt phatnæ sine equis. pendet tamen vnus, & alter,
Tanquam templorum demissi ad lumina lychni.
Hinc rarus visus. siquid ridere coegit,
Officiosa manus viduas tegit obice fauces.
Est mos pro foribus lustralem opponere lympham
In templis: qua aiunt Ditis portenta fugari.
Hanc tu quantum horres? quid abhorres tangere? nempe
Ille metus cruciat, ne guttæ pharmaca signent:
Purpuræ & in medio non sit tibi purpura tractu:
Et de peniuora fias panthera leæna
Ostendens maculis stellati crimina vultus.
Adde, quod infami spirat sacer hircus ab ala,
Qui possit centum Sophoclis saturare cothurnos.
Quodq; meri bibulo fœtet tibi anhelitus ore:
Et mentis facit amotæ deliria fari
Putida: quæ trimam pudeat clamare puellam.
Bis sex lustra tuos vicerunt auia soles,
Et ludis teneras inter Talarisca choreas:
Et cantas, quæ non nolit cantare Catilla
Vna tui consors, & fœdi conscia lecti.
Quæ si sit proba, tu proba sis; ego vanior auris,
Quas captat dubiæ sectator pallidus aulæ.

Extemporanea.

Legi de Fabio puero (mirabile dictu)
Romano: vt captus nunc est plebisque, patrunque.
Nam propria hæc. cædes, posticula, sica, venena,
Venales animæ. Si quid scis, præterea adde.
Ad puerum redeo. Is Fabius pullus Iouis, ipse
Scribere dum dictat ternis: audire rogantes:
Respondere. Vtinam qui hæc scripsit Politianus,

Addiderit: flantem pariter sorbere suetum.
Felici ipse etiam scribens epigrammata libro
Adiunxit titulos: ætatis tempora parua.
Scripsit nam hoc vndenos, hoc plus minus annos.
Vnde venit crescens de tempore gloria. sicut
Magna seges paruo si turgida Gargara campo
Prouocet: aut Cumera Attilij, aut tetri horrea Bruci.
Dij rerum indigetes, quid agam miser? Ecce grauatus
Annorum serie curua, atque exercitus, vnum, aut
Alterum ab inuito deduco limine versum.
Quæ Sangelasii si sint collata camœnis,
Aut quæ candidulus scribebat Dampetrus olim
Quanquam, quod miserum est, olidi sub labe cuculli,
Qui possit quemuis facere insanire poetam,
Argutos inter videar strepere anser olores.
Rem propius paulo quæso, Brassace, putemus.
Ecce ego, qui multo vixdum emergentia nixu
Extremo effœtæ cariosus fine senectæ
Hic cum Silenis teretismata prurio: multa
Sæpe pati fateor: morose inducere. dirum
Versibus aspondon factis indicere bellum.
Non tam sæpe animum instabilis Gumedria: non tam
Sæpe leuis Gallus lænas, & syrmata mutat,
Quam miseras nugas ego. Tolle hoc: pone quod instat.
Displicet hoc. placet hoc, acuit magis: hoc magis vrget.
Quo fit, vt arroso cernantur viscera ventre.
Hoc vitium: verum natum hoc ex ambitione
Exque metu proprio, ac censura posteritatis,
Addit sæpe animam numeris: vitamque perennem
Promittit. Tua quid si quatuor, aut tribus horis
Chœrilus increpitet musas, tibi ruperit aures?
Est aliquid, iucundum etiam est: ex tempore multa
Audire effutita. vbi vero desierit; tum
Non res laudatur; nec quam velles repetitum.

Sed Caßij ingenium hiberno torrentior amne,
Diceret hic melius, si vellet. At hæc aliqua est laus
Sed me defraudat. Malim ergo odisse loquacem.
Cum mihi maluaticum poßit, dat sugere loram.
Hoc tamen, vt vitiis scatet omnibus, omnia sæclum
Deteriora sequens laudat, sibi prorsus iniquum:
Vult fluidum: fluidum similem sibi laudat Erasmus,
Barbara delumbi reuomentem verba susurro.
At Verum famæ limam esse puto instrumentum.
Nam dubium fabricans non semper malleus ictum
Infligit, qua opus est. Quocirca muccida vulgi
Iudicia hinc valeant acidi, plebisque fauores.

Vita.

Hæc summa est, æuo vt dulci, lætoque fruamur.
Hoc quidnam esse aliud, quam hic vitæ ponere metam:
Nullam aliam sperare? vtrum malisne? viator
Semper in hospitio, dat quod prouincia, plenum
Pulicibusque & cimicibus: quæ incommoda latro
Et pestis faciet leuiora viderier: aut te
In patria nitidum, tersum, florente, beatum
Inter amicitias, & noti pignora cæli?
Hic quid agis; cuius non tandem pœniteat te?
Fac age te esse bonum: parcetne bono podagra illa,
Quæ affligit toties misero me dira grabato?
Vsque adeone mori miserum est? Nam siue malus sis,
Mortuus es iam: siue bonus; meliora manent te.
Seu metuis fieri nil: vt nunc Thusca cloaca.
Tunc tibi opus nihilo. Atque Deo hoc par esse videris,
In quem nil queat ille: nec atri fulminis auram,
Nec crustam, aut nodum scabiei immittere Hiberæ.
Quare etiam, atque etiam mihi summa est relligio vlt
Tendere velle dies. Nam quid ne dies bene nocti
Addidit, aut illi nox: quam lignum adde camino?
Hinc est ergo abeundum alti sub culmina Olympi:

Et scabiem infamis Baryano linquere litis.
Et quacunque ferox e Lemouicis saxetis
Turba fame exacta exaturatur sanguine nostro.
Læsus, quid facias? precium est patientia: lucrum
Perdere. Nam lacerat ridens gens impia. at instes:
Occidis: impingetque dicam tibi Stellio dirus,
Nanque lupus nunquam visus lacerasse lupinam.

Caluus.

Barbara quis nescit larua conuicia Calui?
Ore venenatas spurco quas fuderit offas?
Quasque fori in medio buccas sufflauit inanes?
Utque mero grauida tumefecerit orgia lingua.
Vinum est, quod gannit: temeto ignoscite ciues,
Nudauit quoties ostreosas murice sannas.
Denteque gingiua viduata sedilia putris.
Gingiua, qualem fleret sibi Ploxemus esse.
Ipse sui similis. Quid enim damnatius illo?
Seipsam cui natura negat. Qua inuita animarum
Tartareis e concilijs legisse caninam
Nouimus, & nautis notum, & cauponibus esse.
Cerbereis qua nobilium latratibus aures
Incestare queat. nihil illo lætius, vnum
Si modo de doctis valet offendisse ferox: quem
Adlatret: limisque oculis absorbeat. omnes
Reddidit infensos ciues: nisi salgama quorum
Emit: queis merdam & ieiunia olentia soluat.
Omnibus infestus, grauis, exitiabilis, amens.
Tabifico ex Aconis collectam dente saliuam
Inspuit & mendax fama depascitur artus.
Est operæprecium fortis cognoscere vitæ
Falsa rudimenta: & quæ sacramenta futura
Dixerit auspicijs sibi militia: quibus vmbram,
Et numerum aggressum est pecus hoc augere malorum.
Principio e filicis casa stat suffracta maniplis

In verrucosæ scopulis miseranda Cebennæ,
Non facta e silice. e saxo est. Ibi nil, nisi saxum
Rasile, non rude. Nil ferri est in partibus illis.
Nam nec cardo mouet: cohibet nec pessulus antra:
Sed vimen tortum de stipite castanearum.
Quæ misera ambrosia est illis, & nectar, & omnia.
Haud facta e silice est igitur, sed tecta casella.
Centum lata, puta, digitos, & longa ducentos
Lucentum solis radiorum, atque hospita lunæ.
Hoc pia pro domino? non. est conducta. sed ille hinc
Hoc conductor habet: qui ligno, atque igne careret.
Ramisque ad solem, & lentis lunaribus vstis
Infamemque famem pityroso pane leuaret.
Hæc ad templa trucis dira ad palatia Erinnys
Vortice de piceo rediens phlegetontis auari
Appulit vncta anima, atque sibi membra induit illa,
Multa quibus meliora piis sunt pendula furcis.
Hoc tibi tum cælum vagitus horruit illos:
Quos & luctifici bubonis credidit: & quos
Mugiit Hydra, graues cum pertulit Herculis ignes.
Quinetiam egrediens miseram necat ista parentem
Vipera. Quo tamen hoc vitæ discrimine? quando
Vbera lactantis desiderat. Ergo ibi asellæ,
Cuius ope, atque ministerio pater orba solebat
Venum ad mercatum foliis ramalia ferre,
Anxius apponit mammis: pullumque decussi
Distrahit. Hic Cyrus, Brassace, hic Romulus ille est,
Qui regum sibi stirpe satos conferre recusat,
Non terræ (nimium id) sed filius ille cloacæ.
Sane hæc cælestis diuina exordia lucis.
Nanque alij genitum Saturno lacte capellæ
Eductum esse canunt; alij sue. Quo fit, vt aris
Aut mensis non apponat pecus ille suillum.
Sic ad bimatum: petitur sed panis adulto.

Sed

Sed pater esse negat sibi, & illi. sacrifico ergo
Inde popellinoro miseranti donat alendum,
Et vero fortasse patri. iurare quis ausit?
His, quæ ad sacra ferunt pro votis pemmata, buccis
His creuit. huic ille fuit Zeno, atque Cleanthes.
Et qui dedecori voluit præferre cicutam.
Ætas iam melior, peiorque audacia: ludum
In triuiis adit. Hic sæui dictata magistri
Subtritagonista repetit plorantibus. Inde
Sinciput, isicias, semesæ frusta placentæ
Exigit. Hæc vt furtiuo mutauerat ære
Colligit, & sese tum, & sarcinulas: quibus actum
Spontiuo exilio (tibi væ) mons Pessulus hircum
Excipis. Ergo vbi Pæonij fit seruulus orbis
Doctorum scabies, acris porrigo bonorum
Pauca crumenillæ, atque exilia viscera flacca,
Corrasæque pecuniolæ vectigal adedit:
Instituit curare leui conuiuia plausu.
Quæ faciunt, ineuntque quibus dant pilea honores.
Pilea purpureis apices latura magistris.
Huc sportam; & corbem, & pisces, tucetaque ferre:
Et struere, & missas portare, atque accipere vltro
Plagas, ni radient bene tersa sedilia mappa.
At postquam mensæ fraudatæ sunt semel, atque
Sunt semel, atque iterum: furto & deprensus in ipso est:
Actutum inque pedes, inque auia se dedit: atque
Aggressus vitam est emere ægrorum sibi morte.
Cunctatusque diu, noctem non amplius vnam
Fit medicus. Medico in censu vt sese inserere ausit.
Imo magis. Nam qui strigilant placita arcta Galeni,
Aut Coi, illarum mera mendicabula vocum
Discipuli trepidi, statuæ, stupidæque, & hiantes
A quibus (hoc) latum discedere non licet vnguem,
Somnia. At ipse suæ est inuentor callidus artis,

Quippe

Quippe cui nullus liber est. Tum si quis adesset
(Fac plus esse librorum illi, quam Fuluius anno
Uxorum extulerit: cyathos quam siccet Aphydnus
Quam vanis Ligures quatiunt rumoribus aulas:
Quam spurios generent, & alant gens ficta cucullis:
Quam falsos cusit nummos Chelidonius) illis
Quid faciat? qui prima rudes elementa puellos
Sola docere queat? tum nullam præterea artem.
Ergo etiam accinctus mappa, & si sordidius quid,
Inuoluens noto sese nidore culinæ,
Excoquit immundis quæ indat clysteria culis.
Ut mirum non sit, sacco curuatus, onustus
Ipse sibi intra ædes portat si sæpe farinam.
De fartore, obolo lardi frustilla licetur:
Quæ in manica, digitisque ferat persæpe duobus,
Atque caua gustet vinum venale manu. Ergo
Ebrius vt vomitu fœdauit marmora caldo,
Delubris laticum Diuis delibat honorem,
Sæpe quibus preculis semesis contudit aures.
Inde pigrum ad fluuium potatum vbi duxit asellum:
Coram oculis salsis, qui prætereunt que, sedentque
Panificum naso monstratus, & obstetricum,
Ecce triumphali fert tale supercilium ore:
Cui currum clitella facit, sceptrumque flagellum.
Fœnora sunt ludus. Sed non impostor inanis
Aricolis vt pallet imaginibus: nec abire
E templo, nisi durateis ferat oscula plantis,
Cereolos & fumosis affigat Aletis:
Rancidulasque preces globulis metitus acernis,
Expiet ægrorum mortes lustralibus vndis.

Vulturii.

A te principium: tibi desinet. accipe vitæ
Carmina digna tua. Hæc si nil valuere: nec illa.
Nam quis te ferat, & sanna non scindat adunca

Et serui nomen blandum, & pastoris habentem
Carnificem esse hominum: pecudes deglubere te. Ergo
Corda glabella tremit de pascali, atque soloce.
Purpura, quæ hos humeros virgatis striglibus ambit,
Sanguine tincta meo est: est Christi sanguine tincta.
Sed tunc pura fuit: fœdo nunc tetrior hirco est.
Nil mutas. lupus hac tegitur: pecus ante fouebat.
Aurum (esto) ex viduis, ex horridulis pupillis
Corrasum, in templa est illatum. Hic candidus error.
Nempe aliquid templum est. vetuit iurare per illud,
Qui sciuit non deberi. Deus, inquit, in illo est.
Aufers tu a templo, quod dones militibus: queis
Ducas de gregibus iugulatis, dire, triumphum.
Cui dicam similem? monstro qui regna trifauci
Personat horrendum? non, non. Nanque ille fidelis.
At tibi nulla fides hominive, Orcove, Deove,
Vulturio potius. Nil vivi. summa: Cadauer,
Quo diram ingluuiem sibi sanguine farciat hausto.
Nec similis, nec dissimilis tibi fœmina. Nanque
Es, non es, quod dico (scelus) quod dicere nolo.
Ad duo non poterit nisi cui vicesima demum
Bruma recurrerit. Iccirco cum pauca rogaret,
Scaligeri non est admissus filius: atqui
Ex patre raro, & mundi ipso generosus ab æuo,
Armis natus, & exacto bene iure peritus.
At potuit centum titulis Serapica beatus
Pelegonus, legere ignarus, sed cætera doctus
Quæ secreta mouent picantes orgia mithras.
In quibus est ludus, quin laus miscere venena.
Ille a fascigero quondam subtractus asello
Inde canum strigili, & palea stabularius; vsque
Est euectus eo, vt lecto caperetur herili.
Incestus Glany, aut matulæ Glanialis adito.
Cuncta feret. dabit ille annos, mysteria qui dat.

Tu quoq; si non es de vesica illius offa:
Si pateris prius esse antistita, sis antistes.
Hæccine tu cælo spectas sublimis ab alto,
Quem crepitu dicunt terrere infamia corda,
Fulminibusque tuis pretium est, oppedere, regnum?
At caput hoc tetrũ est: bene habent sed cetera. monstrũ hoc,
Non monstrum: inter se respondent omnia membra.
Huc huc sacrifice, & monachum tecum arripe sodes.
Pingues prouentus, & vectigalia magna
Annua cum decimis. Genua huc submittere fas est.
Est appellandus dominus. Frons tecta, pianda est.
Siccine mendicis? Non tu Balathro mendicas:
Haud aliter, quam qui pro buccis ostia pulsat?
Et tenuem poscit trito de ponte monetam?
Perdite, quid differs? sum nobilis, inquit. vbi illa est
Aurea nobilitas; si poscis more Proseuchæ?
Hoc differs; quod sponte damus frustilla roganti.
At tu per leges violentas exigis aurum.
Soluendas decimas vel rupto ramice clamant
Frugibus ex, gregibus, porro, mentaque, & anetho,
Atq; vuæ, atq; operam sero soluentis oliuæ.
Nummum etiam plusquam decimas de vxoribus? est ius.
Donandas decimas clamo, & soluo ipse benignus.
Portandas decimas & clamo, & feruidus insto
Pauperibus Christi. Cur ergo, pessime rerum,
Thesauri dispensator, promusque minister
Diues eras aliis, tibi pauper, & vnicus vni,
Præuertens tibi cuncta, aliis nil ponere curas?
Ex hoc pars tua certa fuit. pars cætera cuius?
Non Christi? non membra pij sunt eius egeni?
Vidi egomet stomachosus anum, cui vinea corbes
Tres vuæ tulerat, præpuros, nec bene plenos
In collo positos. pendenda his portio: lata est.
Nil superest, vectigali decimaq; soluta.

Sedula

Sedula adit parochum: petitur buccella canina.
Aedes, inquit, habes. Venalis vinea victum
Suppeditare potest. ah ah miserande popelle.
Non tibi erat dictum hoc: decimas vt soluere velles.
Sic nisi quo accipiens quantum sat, reddere posset.
At redimunt animum numeri virtutis auarum.
Quæ virtus, nil scire boni? nil velle doceri?
Se fecisse Deum? vitiorumq; omnium aceruis
Omnibus immensum cumulum addere nequitiarum?
Ter media iußere patres consurgere nocte,
Ad templum, media vt ludentem nocte viderent?
Unde tibi nummi? nonne hos e sanguine Christi?
Luserunt vestem, tibi sanguis luditur. Ergo
Nunquam munifici in libris tibi mentio Christi.
Sola hoc expreßit nomen lusoria charta.
Sic puncto nummos amissos obiicis illi.
Collusoris eum sic rem curare tonabis.
Alea tum inuito Christo dare puncta iubetur.
Crapula distentum ridendum te inde propinat
Seruo, cui vafro demens ieiunia cantas.
Ille iniit fœdus cum condo, cumq; culina.
Tum claues, ac signa iubet plorare lagœnæ.
Quæritur interea, quis vult conducere ternos
Anni prouentus: emere at nisi malit. opimi
Iura sacerdotij sunt hæc: instruxe popellum
Negligere: exuuias, prædamq; referre locati.
Quæro ego, cur habeas solus; quæ mille hominum vix
Dilapidare queat. quæro totius vt anni
Frugibus acceptis, vendas tot millibus istud
Nil facere: & noctes vigilare, & stertere luces.
Lux odio est. Ergo hanc iugulas lodice, meroq;.
Nox consanguinea est. placuit sic concolor atro.
Nunc venit in mentem: quoties madidusq;, supinusque
Haud intellecti semesa ad murmura libri

Fabellas interponis. quod si taciturna
Lingua vorat pensum orandi: mens obruta turpis
Ventre lupæ abducit spatiatum ad inane cerebrum.
Tunc, cum vota Deo per teipsum ais esse soluta,
Vt nil præterea tantis de versibus addas,
Illi sic fecisse satis te, Battale, credis.
Interea crudum monet octaua hora. Equitandum est.
Mulus adest, aut mula, asinum quæ gestet inerte.
Sic vetulam fertur portare ciconia matrem.
Centum empta est. nihil est. phaleris sine, & orbibus aureis
Cætera tantilli sunt ponderis, ac momenti.
Cum tu fœtidum olens tetro centone lupanar,
Incestaque manu fatalia crustula tractans,
Quæ capitis vacui, ac malesuadum vulgus adorat,
Aspectas spurium polluta ad sacra ministrum,
Christus ait. struitis qui scissa sepulcra Prophetis
Væ vobis. testes eritis de crimine patrum.
At, tibi, qui pateris catamitum astare canenti,
Quem tibi Taura tulit, non testis criminis hæres?
Atque vtinam puro impulsu, pruritibus igneis
Esset natus, concubitu certo, atque parato,
Non vino, ac fœdo attrectatu solicitatus
Editus, & nomen gerit, & cognomen, & arma.
Forsitan & votis fœcundi pondera ventris
Impetrata. Deum quicquid mortalia curas,
Si partus facit esse meo de nomine patrem:
Auratum statuam ad fœcunda altaria puppum.
Inde amor extorquendi; animus sceleratus habendi,
Nil dare pauperibus, non poni in crimine. Quippe
Esse domi hæredem, summa est certissima cura.
Haud miror facere hæc: verum hæc tibi posse licere,
Per me, per populum, & bardi deliria mundi.
Qui mussat, rudit, & tibi onus graue portat asellus.

Medicus reguli, aut dominæ.

Scire volo causam: cur vis me intendere morbo,
Unde aliud nequeam, nisi mortem consequi acerbam.
Nam peracerba venit vel post tricesima rerum
Sæcula, si non est morienti sæpe vocata.
Quam vt fugiat, perimit dirus gladiator amicum.
Quicum sæpe famem communi dispulit offa.
Quam mortem vt fugiat, ruit in mortem ille, inimicus
Cui tergum premit: & saxo se deiicit alto:
Quid me igitur fiet, cum tu me incluseris aulæ?
Diues eris. me igitur tu me incluseris arcæ.
Quidnam Cæsar agit? prouentus computat. Ergo
Diues erit. Mens, verba, animus, manus, omnia: nummi.
Illi ob seruitium est herus, aut hera multa daturi.
Iamque dedere. Atqui liber satis esse sibi olim
Dixerat. Et nunc magniloquus se misit in Orcum?
Mentio philosophi est vbi nulla, & nulla poetæ.
Quorum distentis clamabat nomina buccis.
Nec pudet? at pigeat saltem vel carceris atri.
Sic nunc, cui vita minimum superesset, abiuit.
Unde fugit sapiens? vbi se dolet esse moratum?
Non regem augustum, nec stemmata regia tango
Nec proceres alios regni, regisque ministros,
Si ille probat: quæ garrulitas agganniet audax?
Sed veneror clarosque equites, equitumque magistros.
Ille mihi designatur cui fastus anhelat
Intolerabilis: & præ vno se despicit omnes.
Ecce dies abit: & torquet mihi viscera ventus
Collectusque fame, & sordentis fæce catini:
Quin pransum imus? at at nimis es tu rusticus: Exi.
Nondum experrectus dominus. Tun' fercula prima
Afferri tibi mendico, atque aliena sequenti?
Sat tibi si domini, dominæve liguriéris ius.
Ecce tamen surgit de lecto. adeunda. saluta.

Nil tibi respondit? nihil. estne irata? quid egi?
Contradixti, cum villas laudaret; & vrbe
Contempta denas hiemes in montibus egit.
Consulere ista, meum est. Medico mihi nanque fideli
Commendata valetudo. Sic nostra saluti
Eius commoda post habeam. Nunc præmia cernis.
Vix tu verbum hodie diducto edixeris ore.
Quid tum igitur? taceam? ventus si forte labella
Aut oculos matutinus, frigusve momordit.
Clamet: quidnam agis hic rerum? quid negligis ista
Dicere, quæ videas offendere posse salutem?
Ocius hinc. vos huc mecum. hic est ludus. at alter
Haud huic absimilis. Satis hæc. reclude palæstram.
Huc afferte pilas. Si rectius impulit, & tu
Non attentus ad id, sero laudaueris: actum est.
Ictibus in dubiis si iudicium tibi verum
Sorte mala placuit: Quid? tu, clamose magister,
Ludum hunc cum vestris audes componere libris?
Quisnam te huc luscum ad spectacula nostra vocauit?
Oh si absim: peream. Vultu damnata minaci
Libertas dabit exilium. Hoc apponere lucro est,
Si tecum extrusa est non rupta cuticula. Iam fac
Mitia, si poßis, cuncta hæc. fac omnia læta.
Ipsa pila ad nutum sequiturque, & vota secundat.
Lætus adit mensam. Irridet, si dixeris, Aufer.
Quid faceres, dicet, bona si tua, stulte, comessem,
Cum tu nostra vores? num iußi tollere quadram?
Si, ve taces, ridet. Conducit, an officit? inque.
Ne tu boletis inquam, neu credere fungis.
Quidne taces igitur? componit carmina vento
Percitus: aut laxe meditatur scrota crumenæ.
Ad remos, non ad coracas. Vbi surgit ab illis
Diuinis epulis, sepelit somno abditus horas.
Inde graui capite, & blennosis branchia neruis,

Potat inexpletum Baccho spumante, merendam
Multiforem ad buxum, tum mista ad tympana demens
Audet inepturiens crudam saltare culinam.
Sudor adest. si cessandi ratio vlla ineatur,
Caesaris arbitrio, fumosi praemia rictus
Rusticitas, senium. vix absunt verbera verbis.
Quid referam? variis cum diuersoria mutat
Asturconibus, aut cisiis sub sidere Capri
Nocte pigra, curtaeq; macerrima tergora mulae,
Solicitata tibi atque oblita meare tolutim,
Succussant. Ructas maleolentis murmura vappae.
Et quo olim vatum noras suspendere inepta
Carmina, dependet concreta stiria naso.
Tum longe hospitium: vel nullum saepe. roganti
(Fiet) responsum est. Maius nunc curo. Caminus
Vel nullus, vel nulla etiam tibi ligna recepto.
Interea Boreas memorem facit esse querelae:
Et tibi lucentem transmittit tegula noctem
Digno, qui astrologus tali ratione voceris.
Quod si de libris, librorum literulisve
Excutias aliquid, contra quam vulgus anhelat:
Felicem clames calonem, rura, triremem,
Praeut qua carnifici linguaq;, manuq;, reportes.

Paedagogus.

Post modo, quae ad mensam tibi sunt seruanda, docebo
Nunc quibus orator valeas, quibus esse poeta,
Edicam. Imprimis libros venerator Erasmi.
Inde haurire potes linguae pigmenta renatae.
Caetera turba nocens, mendica, leberide calua
Aridior, frustra sese decepit inertem.
Cum Cicerone suo ingenium, geniumq; fatigans.
Suxit Longolius succum Ciceronis inanem.
Longolij succum Cicero. Tibi nomina Plautus
Det, det verba. habeas, coluit quae sancta vetustas.

An tibi quæ dederat populo delumbior atas
Bissenis credas tabulis præferre decorum?
Hic tibi plena tui præmordax protinus otij
Concoquat ambitio, ac famæ vesana cupido.
Insanis scabies quæ vita secunda vocatur.
Atque vt cognoscas, quid apluda distet adorque,
Ex illis sanctæ euoluam miracula linguæ.
Vt possis conferre, catax vter esse feratur.
Recludam crepera nunc tempestate Fauissas
Dum ad benedicendum tibi ego degrumo viam, tu
Cossim animum aduortas, ne haceuannetur ab aura,
Et fiat vatrax in iudicio hocce ferendo.
Expediam topper corgo decermina magna
Non excissata ex mendica differitate.
Qualia fiscellatores verborum hamiotæ
Tractu euerriculosic conferruminat illa
Turba, nec apta sibi disque coloria multum.
Quæ veruat sublesta cohors: nam tingere nescit.
Lingua petrones latia, potiusque truones.
Prox vallescit enim male cæcultantis in ore
Sæcli: quod tuditat iam demagis, atque nihil. Tu
Momar eris, si his sis ambactus. Alebria verba
Sunt retinenda tibi, quæ corde interritus axo.
Ne tu cracentis imiteris crusculaTodi.
Namq; hæc, & tenuis, quæ nunc, oratio siremps.
An plus de strebulis placeat vesperna minutis
Quam contigna tibi, aut totum cænare solocem?
Flocces, atque ex fir laudato Manius. At tu
Lautia, quæ adiiciunt prosimuria, proculinatq;.
Vtque halius potior, quam index, quam Condaliotes.
Spurina melior sic Nauius: & prior ille
Qui extitit e terra, vt loqueretur fibra petenti.
Non est lingua opica hæc, nunc sicul Adasia. quæ sic
Craptescat. sed auilla etiam stat muccus inanis

Ni velut in ſacris caſcis augenda nouella
Attegra vinum. Decus hoc ſic andruat ad te
Si rapias ipſum. Nec te cariſſa doluſque
Ille bouinator laciat, perdatque ſupinum.
Nam mendacia ſunt perſæpe antermina veris.
At tu bellutos iſtos ſine ſine caueto.
Semper vt Arcubiæ vigil, aruſcator ad omnia
His antigerio purgabis flemina linguæ.
His foculis nitidus de ſtrigoſo efficieris.
Diſpennent, deflaccabuntque famem, illuuiemque.
His ſuffundatis tibi res ſuper alta ſtruetur.
His ſic nos tonimus: reliqui ſunt Bambaliones.
Sic tibi Dij dent, quicquid aues cinctute magiſter,
Vt te intellexi, aut pariter tu forte teipſum.

IVLII CAESARIS SCALIGERI NOVA EPIGRAMMATA.

AD DIVAM CONSTANTIAM RANGONIAM.

MIsta suis olim rerum primordia caussis,
Quæq; gerunt caussæ prima elementa vices,
Quiq; per immensum insinuans se spiritus orbẽ
Incerta certus omnia mole capit,
Detinuere mei meliores nominis horas:
Atq; attriuit iners fortia membra labor.
Ergo animo facilis tranquillum arrisit Apollo:
Effœtumq; noua Musa refecit ope.
Atq; aliis quæ victa situ est odiosa senectus,
Blanda pio Phœbi numine capta venit.
Teq; meum specto certum Rangonia sidus:
Seu tu sis Helice, seu Cynosura mihi.
Ipsa ingens, ego nil. tua sed momenta sequutus
Parua a me hæc, de te magna futura puto.

Ad vmbras amatorum.

Quæcunque infernæ Veneris per inania regna,
Per Stygiam tacitis tractibus itis aquam,
Vmbræ; quæ leuibus tenebras perstringitis alis:
Quas viridis placido myrtus opacat agro:
Crudeles vtinam solæ videatis amores,
Turbidaq; in fletu carmina fusa rudi.

Hic mihi dum veteres aſpirat Næuia flammas:
Oraque fatali melle venenat Amor.
Mox veſtrum aucturus numerum moror omnia: noſtri
Si modo ego hunc poſſum corporis vmbra mori.

Ad Leſbiam.

Cum primum ex iſta facie mihi dura tetendit
Retia: digna fuit, digna perire Venus.
Digna fuit: Diuum ſed ſi natura repugnat:
Nec iam adeo effuſo mors volat atra gradu:
Tunc ego debueram ſemel expiraſſe: nec vltro
Heu toties fatis ſic ſupereſſe meis.
Quales purpurea ſoluuntur luce pruinæ:
Qualis odorato cera ſub igne cadit:
Vror, & indomitæ vexant præcordia flammæ:
Atque vafer lenta me face torret Amor.
Aſpexi quoties diuinum frontis honorem,
Aureaq; in blandis ſidera luminibus:
Pectoribus toties hæſerunt ſpicula noſtris:
Miſtaq; cum gelido ſpes fuit aucta metu.
At tu per teneri iucundum lumen Amoris:
Hei mihi, qualem oculus ſpirat vterq; tuus:
Leſbia ſidereum cæli decus: vnde Cupido
Deduxit rapidas in mea damna faces:
Heu heu perpetui tandem miſerere doloris:
Hæc anima vt votis ſeruiat vna tuis.

Quare ſe interfecturus, abſtiterit.

Non, ita me Dij ament, & diis mihi millibus vna
Leſbia, Diis magnis millibus vna prior:
Huc vltro luctu captis ſuperauimus annis:
Et vitæ potui tædia ferre trucis.
Sed validas auſum naturæ ſoluere leges,
Et petere in noſtros vltima dona rogos,

Riſit

Risit: & obiectis mea Lesbia lucibus illis,
Quæ fraudant numero sidera magna suo:
Et vitæ, & mortis sedes ostendit: & inde
Dulce fuit nobis viuere: dulce mori.

Solicitari Lesbiæ desiderio.

Qua præceps Athesis rapido citus amne superbit:
Et iuga pacato barbara mutat agro:
Quam me solicitat peregrinæ spiritus auræ:
Quam sine te patriæ Lesbia sordet amor.
Quam stupeo: quantus cæli me tractus iniqui,
Quantaque me profugo diuidit vnda mihi.
Me trans aerias Alpeis fuge, transque sonantem
Nerea; stricta pigro qua stupet vnda gelu:
Huc, vbi perpetuo Phœbi damnatur ab æstu,
Atque hiat indigenis perdita terra notis:
Tecum adsum: tecum trahis in deserta sequacem:
Tecum solicito per fora densa pede.
Tantum sæuitiæ, & fraudis commenta dolosæ
Cum petis, absentem Lesbia nulla rapis.

Accepto falso nuncio interitus mei e clade Rauennati hausto veneno interiit.

Debebam tibi me pro noxa Lesbia: verum
Vita mea est grauior mortua morte tua.
Subtractam tibi te nobis hæc reddit imago:
Fingere me nullum nulla tabella potest.
Immo hoc heu nostri monumentum est funeris: at te
Ars nisi sub nostro pectore nulla capit.

Ad Garumnam.

Vane quid auspiciis leuibus Garumna superbis?
Quod lauit aureolos flumine Aella pedes?
Ah quam sollicito quæres in gurgite fluctus:
Quam miser in toto flumine nullus eris.

Siue vstum te flammigeris afflabit ocellis:
Seu tacitas animi frigore coget aquas.

Ad Altinium riuulum Patauinum.

Altini pater, hic tenui licet abditus amni
Grandia vix habeas nomina ferre Dei:
Altini tamen argutis placidissimus auris,
Altini Euganeæ rexq; paterq; plagæ:
Quid graue, si salso tingam tua flumina fletu,
Quoque fugis, refluo sunt freta salsa vado?
Hasce trahes lacrymas captiuæ pignora mentis
Certa: quibus celeres auctior addis aquas.
Qua tua Glaucillæ pedibus leuis vnda superbit:
Et cælum suda luce serenat Amor.
Nec timeas haustus quæsturam fontis amaros:
Nam domina haud alio pascitur imbre mea.

Aellæ studium in venatione.

Si fato fuit, vt cursu meus ignis anhelo
Truderet infestas corde micante feras:
O fiam viridis fruticoso vertice collis,
Fultave conigeris lucida sylua comis.
Qualis in abducta fertur Lilybeide terra
Ætna leues vsta pascere fronte niues.
Aut ego sub iaculo spectarer cornus acuto:
Aut premeret celerem copula fida canem.
Sic misero mihi præfertur nemus, atque cruenta
Tesqua, & inhumano semita capta rubo.
At tu, siue odio nostri subduceris: huc cor
Redde, quod in vestro pectore signat herum.
Seu placidi gregis arcta premis vestigia: ne mi
Captiuo profugos præfer, Aella, pedes.
Siue truces sequeris animoso pectore pestes:
Aptior est votis te fera nulla tuis.

Præfert

Præfert Pado Granam fluuium Taurinorum.

Ille, vides, tenui qui ſtringitur alueus amni,
Qua prati Genio ſordida pinguet aqua:
Clarior eſt mihi, vel Tybri, vel rege ſuperbo,
Quem non ſolicitat ſegnior vnda, Pado.
Hic canit ignotas, niſi Diis, Teleſilla camœnas:
Et domat ignauis muſtea lina vadis.
Spernis an hæc lutulenta? magis mihi contulit hoc, quod
Non redit a ſpeculo facta ſuperba ſuo.

Arguit noctis moram.

O nox, perpetuo nox o mihi longior æuo:
Nox mihi ſpiranti ſurdior vna freto:
Non pudet effœtas producere longius horas:
Et trahere ignaua non tua regna mora?
Promiſſos mihi ſub lucem vt fruſtreris amores:
Optatoq; tenax incubet hora die.
Nil agis. & mediis ſi ſe mihi ſuggeret vmbris:
Afferet a frontis luce ſerena diem.

Fluxa Veneris præmia: pœna diuturna.

Frigida cum tacito mea Circia tabuit igni:
Et ſoluit caſtos flamma inimica ſinus:
O quam rara fuit, ſed quam cito rapta voluptas.
Quam cita de lenta nox mihi luce venit.
Si peritura breui fuerant ea munera: quid me
Perpetua æterno fulmine flamma rapit?

Paſtoralis luſus.

Si me crudelis cuſtodia dura nouercæ
In ſaturos paſtum craſtina mittet agros:
Huc, vbi tu niueas aſpectans concolor Alpeis
Dura peregrinis lina retundis aquis,

Descendam Talarisca: pecus curabit Hyella:
Vel fiat rabido præda cruenta lupo.
Attulit Euganea Corydon mihi nuper ab vrbe,
Quid quæ habet Ortigalis? omnia rara. veni.
Quorum nunc etiam quædam tibi, vita, tulissem.
Aptius e cunctis, quod placet, ipsa leges.
At vos, qui patrios, Aquilones, vritis agros:
Siccaque puluerea stringitis arua fuga:
Flatibus horrificis, aut scripto parcite trunco:
Aut nostras vestro hinc ferte furore faces.

Nocte deprehensus consulit sidera.

Vna, quæ petiit, nos hac in nocte perimus:
Tam misere auersos quæ tulit vna Deos.
Quas ego non cæli faculas, tacitosq; Quirites
Suspiciens, supplex vota precesque tuli?
Sempiterni ignes, & opacæ noctis ocelli,
Arbitraq;, & flammis conscia signa meis:
Nequicquam ne in vos veteres mentitur amores
Conniuens rutilo hæc candida flamma polo?
Aut monstrate viam; aut, surdis si conqueror auris,
Ignis hic innumeri sideris instar erit.

Agnoscit iter amicæ ob serenum cælum.

Hæc via, quæ nitido pressa Asturcone superbit:
Quæ tenet intactas puluerulenta notas:
In nostrum hæc rapidos cælum transmittit amores:
Agnosco dominæ signa beata meæ.
Iam late indomitæ ponunt fera corda procellæ:
Atque nouo lætus vbere lucet ager.
Diffugiuntq; cito palantia nubila plausu:
Atq; acies pluuij concidit acta Noti.
Sis lenis, Dea, sis misero, Dea, lenis amanti:
Parcius atque oculis vtere, Diua, tuis.

Si soluis tempestates; si nubila differs:
Quo stabit versa in nubila vita mihi?

Præfert Adamantiam Auroræ, & Phoebo.

Luce sua mea lux trepidos vbi soluerit ignes:
Et caua conspicuum fugerit vmbra caput:
Ah ne optem mihi Diua tuos Matuta labores:
Quæ vaga roriferis hora reducat equis.
Quid mihi cum Phœbo huc? vestras ille excutit vmbras:
At mihi in hanc noctem fax satis vna venit.

Contraria monstra in se inesse.

Si qua sub aduersis diuisus destinat oris
Monstra peregrino perdita mundus agro,
Huc collata, suoq; adeo contenta rigore,
Sint tanquam nostris semina parua malis.
Quisne vnquam gelidis alsit ferus ignis in vndis?
Quæ concepta feris ignibus arsit aqua?
At mihi non imbrem lacrymarum interficit æstus:
Non lacrymarum æstus ictus ab imbre cadit.
Quid mirum si me vestris affingere flammis,
Et glaciem propero velle referre tuam?
Isto oculo tacita exuris me glauca loquaci:
At torpent stupido corda retusa gelu.

Nocturnum suspiciens cælum.

Cætera, quæ vestro fulgent vaga sidera mundo,
Extulit ex alto nox taciturna mari.
At mihi iam misero silet omni sidere cælum:
Lumina dum Pholoæ lucida somnus habet.
Lucifer aurati pecoris cordate magister,
Coge gregem: numerum non habet ille suum.

Ad Idmonem pastorem.

Idmon, cum tenui diducta est fiscina iunco:
Et spuit argutæ prandia grata cani.

Aspiciam

Aspiciam lacerum hoc morienti lumine septum:
Et neget infecto vellere fœtus ouem:
Ni me de simili lucens crudelis imago
Verberat: & medio lacte Bathylla venit.
Seu pictos video colles genitalibus auris:
Seu gelidas rigida valle sedere niues.
Signant præcipiti cedentia flumina cursu:
Lenis & astricto murmure fluxus aquæ.
Qua me verti oculis, oculos ferit: vuidus illam
Æolus, & sicco Iuppiter ore notat.
Ostendit viduus deserto stipes in agro:
Vernaq; sub reduci sylua parata coma.
Quin tenuem in cœnam tepidum cum spumat ahenum:
Coctaque ludenti palpitat igne cutis:
Fingo illam in media flamma mihi: sed tamen eheu
Me miserum, flamma quam procul illa mea est.

Dolet, lætaturque amicæ abitu.

Aspexitq;, abiitque & spicula cæca relinquens
Fraudauit votis brachia nostra suis.
Ah loquor infelix? solo si lumine vicit:
Quid faceret toto corpore Diua tibi?

Lucinæ comparat crepusculum.

Cernis, vt Hesperiis flammatus Iuppiter auris
Seros purpurea luce colorat agros?
Ostendit vestri speciem Lucina decoris:
Absimilis, heu heu, sit licet ille tibi.
Pura serenatis portendit lumina terris:
Crastinus vt nitido Phœbus obibit equo.
At mihi vel medium frons ignibus ista coruscis
Abiurat picea condita nube diem.

Cur tam æstate, quam hieme mihi male sit.

Daulias exiguæ gelida dum noctis in vmbra
Dulcibus attonitas questibus vrget aues:

Et dum præcipiti superantur flumine ripæ:
Informisque graui nix iacet alta gelu:
Quid tamen aduersis toties miser alloquor auris,
Vosque feros æstus, vosque feras hiemes?
Si fuit, vt flammæ laqueis torquerer acutis:
Debuit accensas frangere bruma faces.
Frigida sin lacrymæ Lachesis me destinat atræ:
Auget inhumanas vnde mihi æstus aquas?
Sic est: quæ cælum obnubit, cælumque serenat,
Tantundem ipsa & in hæc tempora iuris habet.

Ad conuallem Viuesiam.

Aurea perpetuis specuum concepta ruinis:
Fida comes miseris questibus vna meis:
Quod tantum huc dubia conceptas voce querelas
Confero: quod sæuo nomine pulsa sonas:
Hoc fit: nam præter te vnam, loca deuia nostræ
Nulla magis referunt ora superba Deæ.
Sic &, vbi truncis respondes vocibus, illa
Reddit ab extremo verba retorta sono.
Tu tenerum vernis vt pingis floribus annum:
Sic florens roseo fundit ab ore iubar.
Verum anni interitum tristi cum funere montes
Lugent: & gelidas vda refundis aquas:
Vnum hoc dissimile est: duro nam marmore, duro
Aridior lacrymas reiicit illa meas.

Ne quid absenti humanitus accidat.

Aspiciam ne illo redeuntem e litore; qua tum
Vita e dimidio lumine capta mihi est?
At tu quolibet in dominam grassare furore:
Et telis penitus vtere dira tuis.
Haud potes in totam: potior pars altera mecum est,
Vnam si quæris perdere: perde duos.

Ab anicula maga effictam dominam.

Quæ veterem cæli genium, solesque fatigat:
Et grauis innumera luce superbit anus:
Sæpe sub accliui surgentis colle Sabini:
Sæpe sub insomni te mihi signat aqua.
Qua piger ambigua trepidans Altinius vnda
Auctior it lacrymis in tua iura meis.
Verum vbi in amplexus, atque oscula dulcia demens,
Turbidus, ac demens corde micante ruo:
Inde rapi ingratis video mea gaudia ventis:
Fictaque præcipites effugit vmbra manus.
Heu potuere artes magicæ non amplius vllæ
Fingere: non aliter tu quoque prensa fugis.

Calendis Maiis corollæ.

Aurea cum nitido tellus opulescit amictu:
Fœtaque fœcundo sole grauescit humus:
Quid, mea lux, virides placido petis ore corollas;
Ritus vt a veteri conditus extat auo?
Hei mihi quantum atris nigrescunt pectora curis!
Nec cadit hic cæli sub mea corda decor.
At mihi si reducis tempestas nobilis anni
Læta iubet læto tempora corde sequi:
Non est, quod rapidos æstus, hiemesque procaces
Posthabeas, hæc vt munera vere feras.
Seu ver, seu mihi bruma: ferat si bruma mihi te:
Fiet vel gelido ver mihi bruma die.

Dormientem excitauit Lollia.

Iam placidus curis somnus successerat atris
Blandus, & incauto pectore fusus erat.
Regna trahens victæ Veneris mea Lollia secum,
Constitit ad taciti conscia fulcra tori.

Et sensim admotis oculis, quibus imperat astris,
Exoluit gelidi dulcia vincla Dei.
Quid, somnum aufugere, est mirum? Sic sole recenti,
Sic matutinam, sic facit ille fugam.

Morior ne moriar.

Ceperunt quoties miseræ me tædia vitæ:
Statque mala vltrici tanta abolere manu:
Lenior ostendit placidos Amaranthis ocellos:
Corque timens trepidum vulnera dira fugit.
Tunc leuis amentem ancipiti spes occupat ala:
Vtque mori nequeam, mors prior illa venit.

Comparat se cum amica.

Mellitos oculorum haustus, frontemque superbam,
Osculaque insidiis insidiosa meis,
In prædam trahit: & morsu populatur acuto
Impia, quæ didicit perdere cuncta, dies.
Nec te in diuinas grassantem sæua papillas,
Atque in magnorum tot monumenta Deum,
Terrebat pudor? at Veneris nunc perdita regna:
Contemptus nullo vulnere nudus amor.
Me tamen in veteres idem furor obruit ignes:
Et memor antiqui muneris vna fides.
Tempora te vincunt, spretum quæ vincis amorem:
At me, qui vinco tempora, vincit amor.

Martiæ tetrica seueritas.

Dum varii vernant Zephyro genitore colores:
Vmbraque subiectam lucida pingit aquam:
Atque anni facies, & veris nobilis ætas,
Sunt totidem cordi vulnera sæua meo?
Infelix miror. lætique immunia cœli
Quo dicam auerso pectora nostra Deo?
Ah gentes aliæ puro, populique fruuntur
Sole suo: & noster nubila solus amat.

Aspectus

Aspectus Pholoes.

In me auidum Pholoe quoties inflexit ocellum:
Nostraque sub lenta pascitur aura face:
Affixum me animus cura fugitiuus inani
Lusit: & ad dominæ se tulit ora suæ.
Ignosco, fugitiue, tibi moribundus ab æstu:
Haud alio poteras fulmina ferre gelu.

Cal. Ianuariis munuscula.

Crastinus vt reducis fiet sol portitor anni:
O tibi perpetuos inchoet ille dies.
Ne calices, mea lux, nec cymbia mitte, nec auri
Lucida compositis pondera picta notis.
Quid mihi cum Capida? mihi quid cum Mentore? tu me
Candida thesauris munera mitte tuis.
Basiolum mihi mitte, mihi Lala mitte meum cor,
Et qui carnifici lumine risus hiat.
Intercepta times pereant? iunge oribus ora:
Vt tectam peragant tutius illa viam.

De speculo Pholoes.

Hoc nostri speculi speculum Venus, vnde Cupido
Extinctas didicit rursum animare faces,
Non solum Pholoen, duro sed ab æquore monstrat
Flammea cum gelida pectora nostra Dea.
Ah quam dissimilis vno fortuna metallo
Ludit: & aduersis vtitur vna modis.
Vt gelidam duro demonstrat ab æquore Diuam:
Vt duram gelido monstrat ab orbe Deam:
Me gelidum duro, gelidoque sub æquore signet:
Tamque ego sim durus, quam fuit illa mihi.
Augeri aut gelido potis est si flamma metallo:
Hæc facula afflatos indicet vna duos.

Epitaph. Albij coloni agro paterno.

Quem segetes, quem vita Deos imitata priores,
Quem gemuit larga fertilis annus ope:
Albius huc patrij post aurea fœdera sulci
Debita poscenti semina soluit humo.
Bis felix ager, & studiosum passus aratrum,
Atque iterum, domini cum tegit ossa sui.

De monili Adamantiæ.

Quid tibi sunt tereti baccata monilia collo?
Quid tegit ætherium pallida turba decus?
Captiua dominum ostentans sub imagine collum
In nostrum exerces regna superba caput.
Transfer ab his in me, transfer Adamantia regnis:
Conueniunt magis hæc vincula dura mihi.

Ad Curas.

Curæ, infelices Curæ, quæ fortibus ausis
Funditis innumero pectora nostra pede:
Ecquid, vbi assiduis exercita mortibus antra,
Et datur occultos cordis adire sinus,
Cernitis æterna mentis sub luce latentem,
Quæ veram ostentat vnica forma Deam?
Isthinc vos decuit fugere, execrabile vulgus,
Et sua iam dominæ linquere regna meæ.

Ad Alpes Noricas.

Quæ mihi præruptis rigidæ ceruicibus Alpes
Redditis infestas ad bona nostra vias:
Qua nebulosa cauis fumat Germania campis,
Et concreta pigro frigore torpet humus:
Nam vos tam viridi vestitas vertice pinus
Nostro credibile est intepuisse Deo:
O saltem faciles taciti per inania cæli
Reddatis cordi murmura pauca meo.

Dicite

Dicite mi properet surreptam ducere vitam:
Atque abiuratos velle referre dies.
Neve gelu durum excuset, tristeisque pruinas,
Quod potuit Pholoes pectora ferre trucis.

Basia seminat.

Indulgent mea torquatis nec septa columbis:
Nec metuit tenero de grege præda lupum.
Aurea nobilium rerum regina Voluptas,
Sit satis hæc Adolæ texta corona manu.
Tu modo fac, tumidis qua credimus oscula sulcis,
Candida puniceis frugibus aucta sonent.
Quid mihi cum Cerere huc? veteri vacet illa dolori.
Quid mihi cum vestro vomere, dura Pales?
Omne opus a domina est: culto satis excubat agro
Rustica pro raro semine facta Venus.

Ad Venerem sementis commendatio.

Quid pudet auditis quæso, Cytherea, iuvencis?
Quid rus purpuream ducit in ora notam?
Quam sterilis quondam turbarunt murmura sylvæ,
Te petit hæc placido fertilis ora toro.
Aspira faciles ad credita basia sulcos:
Et gravidas miro semine finge faces.
Non studium penitus, curas nec prodis inanes:
Diva feres opera præmia digna tua.
Matura roseos crispans semente maniplos
Interea nodis callida necte tribus.
Post, ubi Lemniace capient te tædia flammæ;
Solicitum nostro munere falle Deum.

Epitaph. Andreæ Mantegnæ pictoris & plastæ.

Secula Martiades rerum dum fluxa propagas,
Armasti fatis in tua fila manus.

Nunc, nigras Erebi quando diuertis ad vmbras,
Velle mori cogis, viuere si quis amat.

Caroli Seuini elegantia cum libello de Ranis, Testud. Cochleis, Cinara.

Quot mihi ludenteis vdo sub gurgite Ranas:
Quaque latent patulis cornua falsa canis:
Quasque sub inculta piscoso margine ripa
Arida marmoreo tegmine testa capit:
Ipse meros totidem misit Seuinus amores.
Absens muneribus nescit abesse suis.
An ne igitur leues liquit Venus aurea Conchas?
Et nitet in putri surgere iussa lacu?
Cuncta trahens secum ille salis pigmenta Latini
Auget honoratis munera tanta iocis.
Tam blandis Seuina ardent accentibus aura:
Tam nitidum sacro spirat ab ore decus.
Ille etiam raris olim surgentia sulcis
Germina compositas iussit inire dapes.
Sed non & rudibus, Phœbique ab luce reclusis
Ostendit faciles mensa diserta Deos.
Aptius haud poterant mutæ testudinis ora,
Quam tam facundi vindicis ore loqui.

Blanditur Somno.

Somne graues hominum solitus deludere curas:
Aurea cum vigili sidera luce micant:
Atque idem solitus hominum referare labores:
Cum repetis placido sidera fessa pede:
Ecquid, vbi genus omne auium, genus omne animantum,
Ipsaque Lethæo flumina rore domas:
Non pudet exilio, ac luctu, curisque sepultum
Tanti vnum immunem muneris esse hominem,
Septimus Hesperiis cum sol caput obruet vndis:
Et dabit amplexus serior hora tuos?

Cætera si tecum coniurant numina: victi
At saltem regni iam miserere tui.

Cum exoriente sole comparat Agerillam in occidente.

Mons vbi Garumna pernicibus imperat vndis:
Iuraq; perpetuas in sua cogit aquas:
Aurea purpureo surgens Aurora cubili,
Dum siccat madidas rosida Diua comas:
Quam stupet ætherio persusos lumine colles:
Extortumque alio quam stupet orbe diem.
O Dea, quid geminas miraris candida flammas
Eoæque facis, Hesperiæq; Deæ?
Ecce tibi grauiora mei spectacula fati:
Qui gemina, duplici in lumine, nocte premòr.

Breuissimæ noctis felicitas.

O noctem augustam: qua nunquam purior vlla
Aurea puniceum lux tulit alma diem.
Vnde venis, nox felici nox lucida lauru?
Nox mihi perpetuis lucibus vna prior.
Te ne Venus Paphio vexit pulcherrima curru?
Te ne Cytheriacis pauit amica iugis?
Te ne in Acidaliis aluit Charis hospita campis?
Pectoraque ambrosio pura refersit agro?
Vnde geris faculasq; nouas, rarosque Hymenæos?
Vnde geris gemino lumina fulta die?
Dum loquor infelix: quid abis? quò tendis iter? quas
Cæca mihi tenebras? quas mihi cæca neces?
Diua redi. nequeo, tanti sub solis honore,
Tam nitidis flammis, atra fauere queam?

Reddita ex fonte forma.

Vt se conspexit tacita meus ignis in vnda,
Eque repercussis vmbra reluxit aquis:

Hoc metuens; ne transferrem mutatus amores:
Impulit irata lucida stagna manu.
Et concepta diu iurare in verba coegit,
Miscens languidulis oscula rupta modis,
Turbida fallaci ne admoßem lumina fonti:
Ah ne odiosa suas proderet vnda faces.
Tunc mihi rimatæ dulces præcordia guttæ
Preßerunt mutilo verba retorta sono.
Hunc profugum a nobis animum, hæc profugi hospita testor
Pectora: sed fastus testor, Aella, tuos.
Nequicquam me alij facies tua destinat igni.
Haud ita lympha mihi te abluere vna potest.
Tu modo ne miseros exure proteruior artus.
Ignea ne hoc cogar fonte leuare mala.

De curis suis, & corde.

Aspice, quæ rapido sinuosa volumina flexu
Impetus in Nerei stagna superba rapit:
Secum perpetuo congestas agmine curas,
Secum eodem miseræ flumine corda trahunt.
Ah quam diuerso perit hæc concordia fato:
Si redeunt curæ, perdita corda manent.

Dispar euentus mihi, & loco.

Hic iacuit: grauidos illic dum soluit ocellos,
Credidit herboso candida colla toro.
Hic me expirantem cursu correpta superbo
Destituit rapida sub iuga longa fuga.
Quali purpureæ colludunt more columbæ:
Ut raptus duplici redditur ore cibus:
Hic mihi puniceos libauit Diua racemos,
Osculaque insueto sucta resucta sono.
Felices segetes, felix vindemia: quantum
Uno eodem variis vtimur orbe Deis.

Lydia si vestras animauit frondibus horas:
Si steriles picto floris honore vias:
At mihi cum misero vel tantum inflexit ocellum:
Igneus in lacero corde triumphat amor.

Veneri basia persoluit.

Quæ tibi, si nostris plausisset tessera votis,
Propositis ludens præmia basiolis,
Deuoui: tibi habe quinque isthæc basia. habe me,
Quem damnes voti, Cypria Diua, reum.
Cætera, si vestrum pacato numine, si fas;
O Dea, vel regno sunt potiora tuo.

Inter osculandum transfugit cor.

Hoc mihi restabat misero de millibus: hoc me
Reddidit extremo sors inimica Deo.
Transfugit mihi cor semhiulca sub oscula ductum:
Quodque ego non potui, pars tenet vna mei.
O ego pars nostri fiam miserandus: o a me
Sic possim rapida perfidus ire fuga.
Ah si ferre nequis tam grandi corpore flammas,
Qui poteris rapidas pars modo ferre faces?

Ad aquas Aponenses.

Iam quater auratis remeans Dea lutea bigis,
Piscosos Nerei quinta colorat agros:
Sulfureas Acorin cum suspiramus ad vndas:
Lymphaque crudeli sub face victa fugit.
Scilicet antiquo mons ipse incoctus ab æstu
Feruidior nostra se negat ire face.
Euganei latices, quæque arida saxa tenetis,
Quæque leues leni colle sedetis aquæ:
Tuque pater princeps, qui pumice tectus obusto
Clara triumphatæ nomina pestis habes:
Cede meis lacrymis: lacrymæ tamen, heu tamen ipsæ
Debuerant pestem vincere posse meam.

In somnis Crispillam amplectitur, quam mortuam esse audiuerat.

Viuis? & o nostri potior nota pectoris, vno
Restituis tibi me te mihi, meque die?
Quam dudum exiguo vita hæc fluitabat hiatu?
Quam mox contempto funere læta venit?
Alloquor? an toties fallaci perdita somno
Præsagit faciles nox taciturna Deos?
Osculor? an pariter vacuis erramus in vmbris?
Carpunturque auido corpora trunca gelu?
Sed seu nos fera mors curis subtraxerit atris:
Siue quies tacito me petit alta pede:
Aut hæc perpetuo ludat mea lumina lapsu:
Aut mors hinc gelida soluat vtrunque manu.

Lusus suos etiam Diis inuidiam facere.

Alma Venus placidi felicia prælia lusus,
Quæ vouit facili dulcis Aella tibi,
Accipe: & ignotis, mitissima Diua, susurris
Auge cuiusuis numinis inuidiam.

Contrariæ repræsentationes.

Sum tecum? an ne abs te hinc abij, mea Circia? sum ne
Hic tecum? an rupi vincula dura fugax?
Si non sum; quænam hæc oculis occursat imago?
Si sum, quid mihi te brachia nostra negant?
Præsentem præsens me quæro? O fata. Sed absens
Absentem. mecum me sine cur ego sum?
Non vana hæc vobis species, mea lumina: quando
Aut ibi, & hic simul, aut nuspiam ego vllus ero.

Pantheiæ rigor.

Cum se isti accinxit primum natura decori:
Atque opere obstupuit Dædala victa suo:
Aut tibi venissent æqui pietatis amores:
Aut totidem verbis pondera blanda meis.

Quod si verba abeunt animo mihi, tristibus iris,
Atq; acie rapidi luminis icta tui:
Non mirum est: sed corde meo cum inserta profundo
Es domina, & voces non capis vna meas.

Ad Stœchadas cum pernoctaret.

Quippe hi sunt muti silices, brutæque paludes:
Quippe hæc, quæ rigida marmora mole iacent:
Quippe hi sunt scopuli, & scopulis furor additus Euri,
Fractaque spumificis murmurat vnda vadis.
Et tamen in tanto pelagi, ventique tumultu
Redditur ad voces nominis vmbra meas.
Quippe hi nec silices, trucibus nec marmora ventis:
Nec refluis scopulos æstibus vrget aqua.
Sed scopulosque, minaxque salum, tristesque ruinas
Hersillæ gelido pectore fixit amor.
Seu cum de placidi tranquillo numine vultus
Abscondit voces vox truculenta meas:
Siue vbi fraudato pacatæ frontis honore
Ania concepto muta furore fugit.

Ad Telesillam.

Quid radiis madidos pandis Telesilla capillos
Credula? quid ludis lumina falsa Dei?
Ille tua lucis rutila perstringitur aura:
Pallenteisque pudens decolor vrget equos.
Crinibus ætherios quin aut inflectis ocellos,
Aut siccas rapido pectoris igne mei?

Vulneratæ ceruæ se comparat.

Sicubi Threicia grauiter fera fixa sagitta est,
Letiferæ fugiens vltima fata manus:
Appetit ignoto Dictamum vbi sidere surgens,
Purpureo tepidam gramine carpit humum.
Ast ego flammato moriens Lampteros ocello:
Vnde legit votis spicula dira meis:

Haud

Haud minus vno eodem quæro sub vulnere vitam:
Nec mi alibi raptos est reparare dies.

Myrtilla Bononiam petit.

Huc, vbi Felsineæ Renus celer accola ripæ
Laxas perpetuo margine frenat aquas:
Transtulit hinc abiens nostros Myrtilla furores,
Atque auido profugum pectore secum animum.
Sis felix anime: at si quid modo numinis vmbra
Concilias domini nomina parua tui.
Nanque ego si nullo cordi suffultus honore,
Communis nequeo non memor esse Deæ:
Haud procul a vero est, nostri vt memor illa vicissim
Fiat: quæ gemino corde superba fugit.

De Cornelia Turria ciue sua admirabili Heroina.

Quid merui fugiens Athesis pater? vnde petenti
Indigenæ dulces amne negantur aquæ,
Vt ne etiam patriis hostis malus incubet aris?
Vt nostram nostro sanguine pascat humum?
Vt pius, & fortis veteris sim criminis hæres?
Insontemque premant barbara fata patrum?
O genus, o patria, o patrij dulcissima cæli
Lux, mihi perpetuis lucibus vna prior:
Quique rudi faciles formastis verba Penates
Mollia: cum vestros lusimus ante focos:
Me fors acriis licet auferat auia nimbis,
Et procul a notis æquora liminibus:
At tenera antiqua fruitur dum Turrias aura:
Et patriis animus pascitur ille Deis:
Me mihi quæ rapuit, carisque abiurat amicis:
Cuius ab ignigeno fomite vita mihi est:
Tantum aberit, miseram subeamus vt exulis vmbram:
Quanta ipsa est patria patria rara mea.

Ex

Ex vulgata veterum opinione.

Postquam lux animi spatio confecta supremo
Natura rigidas implet inepta vias:
Si verum est; genitas radiorum viribus umbras
Crimina sub Stygio nostra referre Ioue:
Cum suprema dies curis me exoluerit atris;
Nec tamen immiti soluerit illa Deo:
Isthuc sub gelidas orci per densa syluas
Me secum vacuo limite sistat Amor.
Nam neque nube caua liquidus cum conditur æther,
Nec dum flammigerum nox ruit alta diem,
At nec solicito cum sol altissimus æstu
Subiectam rapido lumine pulsat humum,
Tunc expressa meo de corpore funditur umbra:
Contra Amor assiduo numine bella gerit.
Eheu umbra mihi quando fuit? vt mihi semper
Lucida perpetuas ventilat aura faces.

Somnium non fictum, de cupidinum vinculis.

Hic vbi piscosas aperit Benacus arenas
Vastus; & innumero gurgite ditat aquas:
Nam quid vimineos captiua in pectora nexus
Ducitis; aut cassas nectitis arte moras?
Aut quid me tumidis frustra committitis vndis?
Totque ab inhumana verbera ferre manu?
Si mihi sub rigidis sit pœna luenda tyrannis:
Vna potest vestris legibus: vna potest.

Miseram pietatem: qui matrem hic esse malim, quam in cælo.

Quæ gelidæ veniunt decimo sub frigore brumæ:
Instaurant lacrymas tempora lenta meas.
Cumque aliis soleat superati oblita doloris,
Candidior nitidos hora referre dies:

Mi

Mi crescit desiderium: & vestigia seruans
Prima, pius calido pectore anhelat Amor.
O dulce exilium, o falsæ mala gaudia vitæ,
O fallax trepido tempore fulta quies.
Te licet in patria Diuum florente, senatus
Crescat; te his malim, mater, adesse malis?

Vsta carmina.

Si qua tibi ludens numeris, Glaucilla, pudicis,
Expreßit miseras candida Musa faces:
Turbida fulmineas succendens protinus iras,
Indideras auidis pabula dira focis.
Quid mirum? mirum potius, si, dum legis, haud sunt
Fulguribus rapidi luminis vsta tui.

Munuscula.

Quas tibi myrtigenas misi, Telesilla, corollas:
Quæque tuli Genio lucida serta tuo:
Ipsa suis manibus sudauit Cypris: & ipse
Lecta suburbano litore misit Amor.
Cætera gemmiferis iactat niger Indus ab oris:
Diuiteq; ab Serum vellere venit honos.
Ah ne sperne, tuis quasi sint hæc vltima votis:
Nec tam diuina pignora digna manu:
Nam tibi si æqua velim committere munera: solam,
Non poßum, nisi te mittere, Diua, tibi.

In Taurinis somniat amicam.

Humida qua rudibus Clausilla sub Alpibus haustæ
Fluctibus Eridani iura resignat aquæ:
Somnus honorata genitor taciturnus in vmbra
Transtulit heu gemitus huc elementa mei.
Fessarum pater, & fomes placidißime rerum,
Hac tibi signatam quis dedit arte manum?

Redderet vt faciem, ſub qua Natura pependit:
Atque operæ obſtupuit Dædala victa ſuo?
Hoc potuit. at qui potuit ſine crimine rerum
Eſſe tua in frontis turbine tuta quies?

Ad roſam.

Æmula ſuccinctis ridenti luce labellis,
Dic roſa: ſidereus vnde coloris honos?
Nunquid vbi ignigenis admota es naribus: illas
Traxiſti flammas ſubdola agente anima?
Aut, vbi flammigeri tibi luxuriantur ocelli;
Inſedit ſtrictus igne comante rubor?
Aſt vita cum ſolicitam ſol reddat, & vnus:
Qui vita ſoles reſtituunt gemini?
Me miſerum, me: quem nec ſol, nec Sirius vrit
Ignibus ingeſtis; vno oculo pereo.

Dipſadi venerea comparat venena.

Eſt in deſertis Libyes, vbi letifer atros
Per populos rapidis Auſter anhelat equis,
Triſtis, & infeſto metuenda ſimillima cælo,
Reptilis infami beſtia dipſas agro:
Inſidiis pollens: morſuque inſpirat acuto
Perpetuam illato vulnere dira ſitim.
Haud aliud mea nunc obſedit corda venenum
Letali vnius luminis icta acie.
Verum aliter cecidit: flammas nanque inter acutas
Sunt eadem auxiliis ora petenda meis.

De oculis Fulgentiæ, quam Lamptera vocat.

Si mea flammigeris obnoxia membra tyrannis,
Anxia cogebas ſub iuga panda, Venus:
Quid vaga perpetuo repetuntur ſpicula cornu?
Sæua quid innumero bella ſub hoſte geris?

Diua tibi prætende vnum Lampterus ocellum:
Vnum hoc innumeri sideris instar erit.

In omnium rerum quiete se vnum angi.

Rosida nunc reficit nocturnos orbita saltus:
Nunc tacet, & medias nox secat alta vias.
Effera nunc pingues mulcent animalia somni:
Et torua instratis fluctibus vnda silet.
Quinetiam tacitis, labentia sidera cælo,
Ne somnos adimant, ire iubentur equis.
Vix bene semirutis Echo proiecta sub antris
Concaua, nec certo murmure pulsa fauet.
Vnus in abductas longum feror anius auras:
Et legit audaces semita longa pedes.
Huc me sub veteri cogit Telesilla triumpho:
Cuius in arbitrii lege superbit amor.
Quæ blandum lacrymis nisi me lactasset amantem,
Sauciaq; incertis corda Cupidinibus:
Ah ah quam lento fureret fax ignea plausu:
Quamque forent grauibus libera colla modis.
Nunc nolens volo, meq; sequor, fugioq; sequentem:
Atq; vltro redeo præda cruenta mihi.

Iterum solicitari ad bellum.

Diues vbi exercet lætos Aquitania colles:
Et pinguem innumero vomere findit humum:
Syluarum, ac nemorum dirus populator honoris,
Exercet rapidus improba regna Canis,
Et modo Garumnæ cursum scrutatur anhelum:
Ac iubet angusti fluminis ire viam.
Ille siti modo nascenteis malus enecat herbas:
Languidaq; exhausto pignora fonte premit.
Attamen his mediis Mauors crudescit in armis:
Et circum amentes mors volat atra manus.

Hoccine mi exilium, Diui, indixistis acerbum?
Et lentos tanto turbine ferre dies?
Vt patiar toties alieni crimina cæli:
Duraq; barbarica colla premam galea?
O dirum exilium, diraq; incommoda vitæ:
Si procul a vita degere, vita mihi est.
Si placuit ferro, & flammarum tristibus iris,
Si cæli rapido me igne perire iuuat:
Reddite me nostris, nostris me reddite ocellis:
Vna sat in mortis iura puella mea est.

De catella Balbinæ.

Non erat hoc, mea lux, furti quod conscia nostri
Latrabat greßus nota catella meos:
Ignotum tibi sed canis hæc latrabat Amorem:
Quo duce non vnquam pectora nostra vacant.

Colles alloquitur Romanos.

Vos cælo educti scopuli, sacræq; ruinæ:
Et nox, quæ Latios obruis alta Deos:
Felices animæ, veteris quibus inclyta Romæ
Relliquias sacri nominis vmbra capit:
Si vestra hæc cedunt fatis: si dente proterno
Expugnant fessas sæcula cana moras:
Spes etiam est, vt sæua quibus fortuna superbit,
Extinguant miseras tempora longa vices.

Cum Glaucilla comparatio.

Cum mea flammatis pulsantur lumina ocellis:
Et fractus gelido fulgure cedit Amor,
Vnice curarum limes, Glaucilla, mearum:
O seges, o numeris area lata meis:
Sic nobis bene Dij eße velint, minuantque dolores:
Vel tu numinibus, tu mihi mille prior:
Dura licet rigeant grauius tibi corda pruinis:
Mollia plus caleant fulmine corda mihi:

Quid niueas roseo signat tibi lumine malas?
Quod mea pallori destinat ora gelu?
Si sit, vt e vestro glacies petat ore meum cor:
Si rapidas nostro ducis ab ore faces:
O fieret quoque, vti hinc rapidus tibi seruiat æstus:
Torpeat in gelido frigore nostra anima.

Ad animum suum.

O toties fugitiue, tua viden' hospitis iras
Me aduersum firma castra locare manu?
Si mihi das operam, & nostri te anxere dolores:
Quæ malefausta tuos transtulit aura gradus?
Sin ita te misere ceperunt tædia nostri,
Vt malis profugo frena inimica pede:
Quid fugis? ex ista mea mens cum pendeat hoste;
Vteris meipso non minus hoste mihi.

Ad Natisonem fluuium.

Insomnes latices, refluiq; oblita recursus
Flumina, quæq; alio sole tepetis aquæ:
Vos quoque perpetuis horrentes rupibus Alpes,
Inuia magnanimæ mœnia dura plagæ:
Vosq; caua valles: & vos vada lentus adoro:
Teq; ferax, humilis & miser hospes, ager.
Huc ad vos nostra huc referant si corpora fluctus:
Nec bonus inuideat forte viator humum:
Suspendens Veneriq; lyram, paruasque tabellas,
Tristia signato puluere verba notet.
Obruit hic virides sæuum mare Cæsaris annos:
Et satis ad tantas vix fuit vnda faces.

Philomelam consolatur.

Nondum etiam tenues diffudit in aera rores,
Arbiter optatæ lucis, opisque Deus.
Atque memor gelidæ, nec adhuc ab luce solutæ
Noctis, inexpletos integrat orba modos,

Natum

Natum populea quærens Philomela sub umbra,
Et tenerum querulo carmine luget Ityn.
An ne recedentis miseram vigor aureus anni
Quæque ferunt steriles tempora auara dies
Solicitant desiderio? locaque auia cantu,
Flebilibusque modis rumpere iussit Amor?
Solue ferox animum rugis; & crimina cordis
Excute de frontis luce, serena, tui.
Et mihi perpetuis lacrymis, luctuque sepulto,
Aduerso Ptereles numine mitte frui.

Non vicit, tametsi potitus.

Vicimus? & nitidis dum ludit Adorea pennis,
Iuit in amplexus Panthea magna meos?
An victi & tetricis superata superbia fatis
Cessit adorato colla premenda iugo?
Nempe hæc, quæ procul in nostram est graßata quietem,
Ah propius nectet qualia vincla mihi?

De lacrymis Erythillæ.

Crudeles lacrymæ, sanctique oblita decoris
Flumina: quod nitidis fas fuit ire genis?
Sic mihi sidereos, sic corrupistis ocellos:
Cum gutta ætherium lucida pinxit ebur?
In regnis ausæ hoc Veneris? heu dure Cupido:
Non pudet ah nos hæc monstra superba pati?
Flebis item. lacryma tibi si perit ignis ab ista;
Unde erit, extinctas rursum animare faces?

Praxillæ affectio.

Cum tereti mea lux vinxit mea colla lacerto:
Quæ sibi sola potens vincula nouit amor:
Et dubia annexis coniuncta per oscula labris
Errat ab igniuomo turbine victa anima:
O utinam sic mors, inquit, nos soluat amantes,
Iuppiter. at ne has sic mors quoque solue moras.

Sed trahe confertim iunctas, ac redde tenebris:
Atque eodem geminum vulnere pectus age.
Ne pete ne, Praxilla, duos vt vulneret: ex te
Hic animus numeros pendet habetq; suos.

Post triennii oppugnationem Zephyrilla potitus.

Dulces exuuiæ, quæsiti clara triumphi
Muneraq;, & primi conscia signa metus:
Nectareæ lacrymæ, grauiusq; admorsa labella
Flammea: quæq; vnus basia nouit amor.
Vos ne ego post ternas glacies, triplicesq; calores?
Vos ne inter dura munera militiæ?
Vos ne mihi e mediis nox hæc Amathuntidos antris:
Vos ne ab Acidalio misit amor nemore?
Dum loquor: heu miserum: & menti mens hæret inani,
Seq; leuem falsis implet imaginibus:
Quo ruitis? duri quid non potuistis Amores
Fallere tantilla lumina nostra mora?
Heu Veneris fugite infesti ludibria regni.
Ante etenim, quam quod cœperit esse, perit.

Flores ex diuinitate Pholoes facti letales.

Quæcunque aerio per inania murmura clino
Rorilegæ saltus solicitatis apes:
Ah vos decipiat falsi ne floris imago:
Candida qua Pholoæ colla reclinat amor.
Illic frigida vis taxi, & sedere venena
Mascula: nec Cyrno lenior vmbra fuit.
Fulgida quinetiam sic fulminis aura corusci
Auræ vitalis soluere iura solet.

Somnum riualem periturum Circiæ aspectu.

Aufugit mihi somnus: & imo agitata cubili
Peruigil in lucem membra recursat Amor.

Quid sperem? dormitne igitur mea Circia? sic est.
Illam inhians tacito pectore fusus habet.
Somne, pater quondam placidissime Somne quietis:
Nunc plagij & raptus saeue metusque pater:
Nudam armis quid opus teneram superare puellam?
Si te oculo tantum viderit illa, peris.

Alpes ab Annibale excisas, iterum perituras.

Sentis ne, aeriis spes vt vehat omnia pennis,
Destituens rapido vota, precesque pede?
Nec reditura graui propior lux vltima fato
Quamlibet armatas excubet ante fores?
An tibi me ingrati rapuerunt Circia venti,
Sera Subalpinis dum tepet vmbra iugis?
Ripae, infelices ripae, quae tristibus auris,
Et fera barbarico cingitis arua pede:
Nostis Diuae oculos: nec me iam redditis illi:
Atq; alio excisas igne perire iuuat?

Ad Elogium suum in tumulo.

Exangues notulae, & durum spirantia casum
Carmina, nec dulcis munere fulta animae:
Vera nimis: heu vera mei morientis imago:
Si tamen ab vita vis super vlla mea:
Cum mihi fatali venient noua funera planctu:
Et cedent numeris nostra elementa suis:
Hanc signate leui conceptam cespite caussam:
Redditeque his miseris lucida busta notis:
Nulla hoc vmbra loco. tumulus, quem cernis, inanis.
Nam cui nec vita, mors quoque nulla fuit.

A Naeuia & vitam, & mortem.

Raptum, atque amissum viuo me funere, quid fles;
O animi potior parsque, salusque mei?

Postquam sidereis mea Naeuia cœpit ocellis
In me odium fati solicitare mei:
Quæ prius his vita lentis errabat in vmbris
Deses, & ignauæ tabe sepulta situs,
Flammigerisque oculis placidum bibit icta venenum
Mens mea: si voluit viuere, iussa mori est.

Sirii ardoribus vim comparat oculorum.

Qualis in aduerso stellarum infamia cælo
Letifero sonteis explicat orbe comas
Sirius; atque agros igni diffindit acuto,
Cum queritur raptas flos taciturnus aquas:
Sic mea sed geminæ populantur pectora flammæ:
Et subeunt rabida tetra venena siti.
Sed tamen in tantis arentia membra ruinis
Soluor: vt æstiuo nix perit alta die.
Atque ego non iam non lacryma miser vtar inani:
Sed lacryma vtetur me Telesilla vice.

Amissa quies in Circia instauratur.

Aspicis, vt liquido crebrescunt sidera cælo:
Noxque frequens tacitis ignibus vda micat?
Quæsitamque inter nemorum fruticeta quietem
Abdita sopitis lustra dedere feris.
Quique ferox fluctus furioso tunditur Euro,
Attonitis posito murmure sedit aquis.
Quid merui miser, vt laribus turbatus auitis
Perpetiar duro vincla superba iugo?
Quid tibi vis, Fortuna? fuga fuga quæritur: vt sim
Vna nouo semper perdita præda solo?
Non potes: ætheria dum Glaucia vescitur aura;
Perpetua fidi numinis arce fruar.

Dolet

Dolet non posse pro te dolere.

Quascunque aspicio lacrymas, quas perdita mater
Fundit, inhumanos cum vocat orba Deos:
Quanta oculis demens nostris conuicia feci:
Quos videam votis non satis esse meis.
Quorum alter: tantas capias cum pectore flammas:
Ire vel a magno flumine gutta potest?

Ad arma sua.

Vestrum præsidio immanes qui fulminis iras:
Seu vis fulmineo est fortior vlla metu:
Securus hominum, Diuumque, & quicquid vbique est,
Spernebam amenti mente, superba anima:
Heu bellis infensa malis, ac nescia vestri
Otia de amplexu vos rapuere meo.
Mollior hinc reuocat blandis inflexibus ætas:
Languida difficili colla leuatque iugo.
Nam porro quid erit vestri mihi numinis vsus:
Quem tamen abdidicit vincere nudus Amor?

E perpetuo incendio omnia vstum iri.

Siue animus tenues mihi dilabetur in auras:
Seu leuis infernos oderit vmbra Deos:
Ille locus, locus ille meo torrebitur æstu:
Nec poterunt tantas ferre elementa vices.
Trudite me liquidi subter vaga flumina ponti:
Unde dat Oceanus humida iura vadis.
Mutabit rapidis liquentia marmora flammis:
Inque patenti ingens æquore nullus erit.
Ah cum tanta miser iactes incendia: monstri
Secura, atque expers vna puella tui est.

Nimio Lampteros fulgore tenebras.

Serica dum circum tua lactea colla superbit:
Et stupet astrictis arsque decorque comis:

Lequitur incerta trepidus formidine sanguis:
Sedibus atq; abeunt mensq; animusque suis.
Hiccine qui puris surgit mihi Lucifer vndis:
Et trahit innumeros in sua regna Deos?
An roseis Aurora nitens innixa quadrigis
Dispulit inuecto pallida castra die?
O durum exitium: tanta sub luce tenebris
Solus agor: solum lumina nocte premunt.

Amaranthidos crines alterum esse cælum.

Quæ diuina comis Amaranthidos aura superbit:
Atq; inter faciles indit amica sinus:
Cernis, vt immoto stupidum stet lumine cælum,
Et tacitus placida fronde quiescat ager?
Non hic ob immites oculos, sæuumq; furorem,
Aut venit a duri turbine frontis honor.
Æthera quin potius videas tabescere, quando
Vrget sideribus sidera magna suis.
Sed rigidæ fieri spernit rudis accola ripæ:
Quæ cælo ciuis aura recepta meo est.

Futuræ nuptæ lusus nocturni, ne videndo Dii inuideant.

Flammeolum, & Tyrio deceptas murice lanas
Induet intacta crastina nupta manu.
Quiq; sibi toties me deuinxere lacerti,
Instituent posito vincula vera metu.
Vnus ibi e gemina concrescet spiritus aura:
Et dubio errabit limite flos animæ.
Cætera, quæ Venus, & gemini nouistis Amores,
Et torus, & casti Cinxia Diua tori:
Ne nostro inuideant cælestia Numina cælo:
Cæca teget tacita nox vigilata face.

Inuitus Fortunam, sponte dominam.

Per scelerum ignotas facies, perque inuia fati
Consilia, & Nemesis noxia tela Deæ:
Quidnam ego non vidi? quid non perpessus? vbi non
Extant heu vitæ iam monumenta meæ?
Exilium, turpemq; famem, belliq; furores,
Et rabidæ inuidiæ spicula cæca tuli.
Inuitus mala tanta: at me nunc ferre volentem
Seruitij infestus pondera iussit Amor.

Inter pestilentiam, ad Nemesim, & Iouem vltorem, & Genium, &c.

Dij rerum vltores, & Dij morientis Iulij,
Et Dij, quos veteri sum veneratus ope:
Et natale solum, & duri bene conscia casus
Numina, me sanctis quæ rapuistis auis:
Dum furit immani Libitinæ insania luctu,
Et sortem iniusta librat vtranq; manu,
Accipite hanc animam, meq; his exsoluite: dum mors
Vna potest tantis mortibus vna fugam.

Claudit opus spretis ludibriis Venereis.

Post validas fati clades, fortisque superba
Imperia, & rigidus quæ iuga dura tuli:
Spes Dea, Spes vitæ domina & regina futuræ:
Non capiam pauido munera vestra sinu?
Si verum est, quod amans in amatæ regna figuræ
Cedit; mensque animos integra vna duos:
Si iurata Ioues, si conscia sidera fallit;
Si Telesilla datam soluit inepta fidem:
Sueta prius trahere in varios mea pectora casus,
Nunc vocet in leges sic quoque dira suas.
Vana vale Cytherea: vale scelerate Cupido:
Ac merito populo fabula nata vale.

IVL-

IVLII CAESARIS SCALIGERI FARRAGO.

Ad Sæcula.

QVÆ taciti furtim reduces anfractibus orbes
Vertitis æternis, Sæcula cana, rotis,
Hæc quoq; tam variis genij quæ lusimus ausis
Excipite: & fido tuta parate sinu.
Illa quidem multam non vno vertice laurum,
Laurigerique petunt præmia certa Dei.
At nisi perpetuo vobis seruentur honore,
Et libeat valida tuta fouere fide;
Dedecori plus iuris erit, data perdere: quam sit
Quæsitum meritis non habuisse decus.

Ad Geruasium Marstallerum.

Geruasi bone, quid tibi cum latrone Brigante,
Qui semicoctus Christianus est adhuc?
Tempus id male perditum est: sed nec absque periclis
Quantum Pirene barbara illusit tibi.
Nulla quam pietas beat, nullus implet Apollo:
Cui laus recepti sanguine aspergi hospitis.
Thracij Boreæ minis & furoribus atrum
Beatus ille qui procul spectat mare.
Teri sacrum Clario caput, sancta pectora Phœbo
Pene hausit ensis Celtiberus impius?
Sed nec hoc licuit Deis, nec licere fatebor.
Sed nec fatebor esse (si id fiat) Deos,
O mei genij boni, & dulce pignus honoris.
Interpres alti, ac certe rimator poli

Debes

Debeo hoc facili Ioui, debeo: quod amicum
Votis benigna fata seruarunt meis.
Torqueor tamen acribus septus vndiq; curis:
Quod te videre nulla post ætas dabit.
Nam qui in Italiam pedes, quaq; te via ducet,
Nunquam reducet rursus ad meos Lares.
At memento tamen tui rore nectaris acrem
Desiderij sedare flammati sitim.
Sic te agant patriam ad tuam cælites sine noxa
Procul Pyrene compotem voti, ac tui.

De Baryæno.

Tunc cum esset monachus Baryænus, mortuus orbi
Ille fuit. Monachus corpore nam nihil est.
At nunc cum est atheos, iam vere est mortuus orbi,
Atque orbi, atque Deo, corporeque, atque anima.

De eodem.

Quod dixi monachum esse nihil, quia mortuus orbi est:
Erraui. hoc ipso tetrior est monachus.
Mortuus impinguat steriles lætamine sulcos.
At monachus segetum munera rodit iners.
Bis monachus, tandemque atheos, quibus esse periclis
Tete ipso peior ter Baryæne potes.

Ad Caluum.

Miselle Calue, nanior que, inaniorque
Nanisque, inanisque, caßibusque aranearum.
Quæ pœnitenda sors, maligna fata fœdum
Te compulerunt in meos tam viuidos iambos?
Præstabat adsimeta, mucculenta panis
Præmorsa frusta deuorare: aqua sitim necare,
Quam morte famæ viuere in meis iambis,
Furem, ebriosum, excoleatum, peierante lingua.

Ad Syluium, & Ioseph Iustum filios, de somnio diuino, atque animæ immortalitate.

Sylui, & optime Syluij frater, ac comes acer
Iuste, iam profugi duo cara sidera patris
Pectoris gemina o mei candidissima signa,
Pro quibus patria decus dulce morte recessit,
Et iam amabilior mihi barbarus nitet orbis,
Deque vorticibus ferox sic Garumna remittit,
Mitis vt veluti palus lenta profluat vnda.
Aspera omnia læta sunt: plena copia cornu,
Et rubus prius insolens acre spirat amomum.
O boni Genij duces, aureæque iuuentæ
Munus accipite hoc meum, quod dicatur vtrique,
Spectra cum rata somnij, lucidæque quietis
Indicare iubent Dei, cuius hæc mihi summa est.
Nondum ab Oceano pigras excitata tenebras
Terserat rosea manu præses aurea lucis:
Vt daret teneram diem, ferreosque labores.
Tum mihi Deus ille, qui regna sueuit amata
Lucis nescia desidi temperare sopore
Soluerat vigilacibus corda libera curis.
Liber ergo animus nigra labe carceris huius
Euolauit ad extimi templa dissita mundi.
Acceptusque choro Deum, tinnulisque choreis
Audijt numerosius quicquid hic rude fertur.
O cui veteres Lares, sacra patria, sceptrum,
Fulgidas & imagines, aureosque triumphos
Abstulit volucris Dea, quæ cuncta viuida virtus
Redditura fuit bono mitis alite fati:
Erigas vegeta ducis dia lumina mentis,
Qua vides nitidos globos incitata sonoris
Certa vertere continenter volumina gyris.

Cernis hunc celerem citis findere auia bigis?
Atq; tardigradum ad poli tendere alta supremi.
Hunc suis radijs diem spargere æthere sudum.
Flammeis rutilum comis tela fundere Martem.
Mitiore Iouem manu sceptra diuitiarum.
Cornua ecce maris Deæ mutuata nitorem.
Vt myrto redimita eat pulchra Cypris odora.
Omnia his opifex bono fata numine torquet
Additans moderaminis ius tenentis habenas.
Quas cata facili manu sustinent bene mentes:
Non hyles grauitate enim, sicut ima, laborant.
Velle sed satis est eis rite vt incita versent.
Talis est animus tui septa pectoris implens.
En vides alias faces. Cerne cætera sparsa
Quæ terunt nitidam orbitam, lacteosq; recessus.
Hoc demissa loco tua est mens, & huc reditura.
Ne sinas tibi sic dari verba inania veri.
Hæc vbi euigilaueris clara somnia cæli.
Syluium, & volo Syluij conuenire sodalem,
Qui cluent tibi liberum iure pignora cara,
Cælitus referas data vera visa quietis,
Captiosa sophisticis ne qua somnia dictis
Sæculum hoc male perditum mentibus ferat illis.
Morsque eis veniat prius, his tremenda tenebris,
Quam quæ onusta periculis vestra corpora soluit.

In familiam putrem.

Proles fœtida putridi parentis,
Parens sordide rustici catelli,
Aue saxeï plumbei nepotis,
Turba pessima turba pessimorum,
Mera nequitiæ, insolentiæq;,
Liberique, patresq;, auique cuncti.

De Tryphone alchumista.

Est Gallus, & est Græcus, & est Trypho Latinus,
Orator, arithmeticus, astricus, poeta
Metator, & exædificator architectus,
Sed Gallus is, & Græcus is, artibus tot vnus
Impostor ad exordia sordida vitæ
Primis elementis cerebrosus alchumista
Carbone niger, pallidus improba fauilla,
Decoctor, vt excoctor; at aurei metalli,
Nunquam miser, & ter miser; ipse quod fatetur:
Tam mane tori liquit olentis atra strata.
Quin vespere post quæserit auream referre
Perlucidulam turgidulam grummuli nitellam.

De Tricareno.

Cum triplici tumeant temeraria pectora fastu
Terrarum, cæli, tartareique fori:
Regnorum fatuis populis partiris honores,
Cælum aliis vendis: tartara sola tua.

Ad Popilium qui sibi halecem salitum miserat.

Ahena siquis offerat calcaria
Veneto, quid huic eis opus?
Mihin' canem venaticum dono dabis,
Vbi lepus nullus manet?
Telemachus haud recepit Atridæ citos
Equos, ineptæ cursibus
Terræ incola. Et cadauer est cane merum,
Vbi liquor deest meri.
Siticulosi tu nepotem Nerei,
Sic mittis halecem mihi,
Vt Appulum exertæ æmuler lingua canem:
Aut vappa maceret sitim.

Aut

Aut mitte fustem, qui domem halecem tuum:
Aut tu sitito, vt tu bibas.

De Alfonso Daualo. Prosopopoeia Lombardiæ.

Tyranne fœde sæuior leone vulnerato,
Et quæritante vrsa vrsulos parente turpi cellos
Adulterumque suspicante fœmina maritum,
Aut impudica depreeante pipulo nouerca:
Lepusculo formidolosior, fugaciorque,
Cuius Lacon cluniculas afflauerit catellus.
Cursu Laconve, siue morsibus valens Molossus.
Cui nil ruenti peruium vel est, vel esse possit.
Quousque nostra abuteris cruente parricida
Supinitate semiuir, securus immerentum?
Turgens ne nostri sanguinis siticulose potu
Semesa ructas deuorata hereditatis ossa.
Et esse quisquam suadeat Deos? Deos putemus?

Iocus serius.

Audi Popili, & Næui, quæ somno excitus
Necdum etiam exorto leniter lusi die.
Cum scripturientem blando adgarritu suo
Vxor molesta noctis decipiens moras
Narraret vicinarum fabellas mihi.
Homines dum metuunt, quas vident rerum vices,
Benefacere mancis vltro, ac mendicantibus
Instituunt. Quod hominum malum, ac nequam genus
Per se frequens, pietate fit frequens magis,
Ignauia dum certo bene fieri sciunt.
Hi, vt gratiam referant, cum accipiunt, inquiunt,
Anno altero vt queatis dare iterum, precor.
Mos est Tolosæ, cum vitam obeunt, ea die
Quæ fœnerando male parta male possident
Multa erogare stolide per superbiam,
Quanquam de more, sine more, & lege, & modo.

Nam omissis operis permulti domi sedent
E sportula oscitantes. Id parum foret.
At temulenti inter se rixantur male
Dictis: atque infelices conserunt manus.
Ergo vt Bernoia vaccæ cornu ictus periit,
Panesque & vina pro foribus gratis dabant:
Quidam, vt gratus præ cæteris visus foret,
Quotannis, inquit, hoc modo detis, precor.

Ad Furnium.

Incipiant te odisse legens tua carmina Furni:
Qui sperassem etiam vincere posse Deos.
Nunc vero quoniam tua me post terga relinquis:
Posse doces vnum nec superare virum.
Quin venerer potius: quid enim te vincere certem?
Si tu es ego, atque ego tu: victor vterque sumus.

De Caluo.

Quid monstro mortem, diuine poeta, minaris;
Quod vicit vitiis omnia iudicia?
Infecit corpus terras, at spiritus auras:
Sic ignem fastu, sic bene potus aquam.
Tartara dissidiis, cælum impietate lacessit.
Quæ mors morte ipsa nequior esse potest?

De Dampetri versibus & suis.

Quinque carmina versibus trecentis
Dampetri bona non bonis benigne
Cæsar optima pessimus salutat.
Quæ tanto meliora multa paucis,
Quanto sunt potiora recta prauis.

Ad Cupidinem.

Appetente vere primo, cum tener virescit annus
Vinitorque falce tonsas vitibus maritat vlmos,
Atque compari marito buculam mugire cernis,
Et simul gestire saltu tinnulo hædulos petulcos:

Tum

Tum tibi vt suos amores garrula vt cantillat ales,
Soluitur desiderata mens genuque pro puella.
Annusque abit nec audit veritatem mens mouentem.
O Cupido, siue numen, numinisve es ira magni,
Si quid vnquam ego male egi, ab seuere vt vindicasti.
Cum mei me oblitum agebas, quo tu abire noluisti.

In malum poetam.

O poeta trifoetidis inquinatior hircis
O scelus male sobriis impudicior aulis,
Seu genus repetas nouum, siue somnia prisca.
Cuius anguiuorus pater, cuius ebria mater.
Vixit ille venenifer: mater prostituit se.
Nec poeta, nec vltimi dignus are poetæ:
Sed rudentibus Arcadum consecrande Thaliis,
Quem feræ furiæ suis imbuere papillis,
Spumeaque tulit cibi frusta Cerberus ore.
Ausus es male conditis versibus genus almum
Bulbitare Polymniæ, Pegasique lacunam:
Proque eo, quod es impudens, ebriosior vrna
An putare licebit hoc te esse inepte poetam?
Haud abibit id hinc tibi. Verte, volue, reuolue;
Non potes nisi Tartari præficis numerari.

De Cola pictore Siculo, qui finxit aquam.

Parmenides olim species sibi finxit; vt eßet
Vnde ista hic fierent, quæ minor orbis habet.
Ad tabulas vbi Cola manus admouit; ab istis
Quæ hic sunt, cælestis, fecit, vt esset aqua.
Haud alia in summo Archetypo collucet imago,
Hæc est, in qua olim spiritus ille fuit.
Pace tua liceat, vobis hæc dicere, cælum.
Plus est e nostris ponere vestra tibi.

Ad Vidum Brassacum.

Cum multumque diuque cogitassem,

Brassace optime, vera lima iuris,
Quantum discupio placere Musis,
Priuatim tamen vt tibi probemur
Puro iudicio, integroque amore,
Inter Herculeos latet labores.
Boni consulere at velis, quod huc me
Pusilla offero lucubratione:
Hac, quam ad lychnida semisomnus atram,
Intempesta vbi conticesceret nox,
Addictus Genio Catulliano,
Raptim præcipiti manu exarabam.
Tu si forte quid hic ineptiarum
Offendes animo tuo seuero,
Tum dabis veniam mihi, tibique.
Tu intristi tibi: sic tibi exedendum.

Ad eundem.

Hactenus quod improbata barbaris tacet Thalia
Barbarorum reprobata caussa plus valebat.
Nunc quod a vobis probata, non tacebit alma Clio
Barbarorum & reprobauit praua barbaris probata.

Vino cinnamomite donat præfectos gymnasii.

Si nectaris mihi datis recentis & vetusti
De fonte guttas Pegasi: guttas? fluenta plena
Fluenta plenis alueis, lactis meros Latinos,
Quod nectar arte conditum est: artium omnium sequestris
Æquum est, redire, vt vnde sit, redire discat. Ergo
Hoc nectaris mihi annui quod muneri clientes
Nuper dedere, rusticos cum repperit recessus
Musis inanes dulcibus, sed barbaros tumultu.
Isthuc volauit hinc. Si vos ei consuletis; illud
Curabitis, ne plus volet. Diu volare noxæ est.

Valete, & bibite, ego Callipotius recensui.

Arnoldus

Arnoldus Ferronus Atticus miserat inuectiuam in Sardum, quam postea per epistolam rogabat, vt vreret.

Me tua ne ergo feris monumenta exurere flammis?
Iure eodem iubeas vrere me Latium.
Sit flagri reus, & mortis; sit quicquid vbique
Pœnarum potis est ferre patique reus.
Sit reus, & plusquam mortis: sit quicquid in omni
Inuenisse potes crimine supplicij.
Luce tua noctes nequeunt tenebrescere. Vitam,
Quam morti dederas, mors rapere vlla nequit.

Fur Sacilio amico sustulerat commentarium de anima.

Fur tulit ille tibi non magna incommoda, quisquis
Tam doctam est ausus surripuisse animam.
Cordatam tibi sic sapiens animam abstulit excors.
Tu meliorem istam, quam tibi omisit, habes.
Hic potius iactura: tuam pro munere nobis
Cum das; qui frueris deteriore mea.

Ex Moscho κηριοκλέπτης.

Dum cellas vexat digitis, furtimque pusillæ
Surripit argutus mella Cupido manu:
Parca operis vindex securum & plura parantem
Verrere sæua fero vulnere fixit apes.
Excutit ille hostem, ac terram pede pulsat, & vdo
Ter quater incensam perflat ab ore manum.
Ignea tum lacrymans ostendit vulnera matri
Singultans pressis blæsa superciliis.
Quodque adeo tenuis sæuisset barbara telo
Tantula sit tanti vulneris autor apes.
Cui ridens genitrix: Ne me his incesse querelis.
Tu quoque tam paruus vulnera quanta facis?

Certat cum Automedonte, aut Anacreonte.

Tecum mihi quid o Mars,
Qui sanguinem profundis,
Nocturna qui Cytheres
Frequento castra mitis?
Procul paterna regna:
Procul cruenta bella.
Abite curæ onustæ
Metuque, speque lentæ.
Aurum vale nefandum,
Quod peierare cogis:
Fratresque ad inuicem armas:
Diros facis parentes,
Et impias nouercas.
Adeste mi corollæ.
Spiret recens oliuum,
Sed quale semisomno
Dat Noctiluca amanti.
Adeste mi choreæ:
Post hasce, Somne dulcis,
Molli madens Lyæo.
Præsens quod est, memento:
Quis scit, quod est futurum?

Apologus de se & Caluo.

Ut vulpes vidit generosum e monte leonem
Rustica, letifero concidit icta metu.
Lux mitem ut propius detexit postera regem,
Audax vicino constitit acta gradu.
Ergo etiam blandi componens murmura vultus
In solio magni est ausa sedere ducis.
Magnanimum ille caput torua ceruice superbum,
Atque oculi torquens lumina sæua trucis;

Vngui

Vngue fero Stygias miseram detrusit ad vndas:
Addidit atque atrox horrida verba neci
Ignotus, notusque, idem leo, Spernis amicum,
Horrebas cuius hostica facta, peri.

Certat cum Ausonio.

Aut extra ærato est circundata bucula tergo:
Aut intus spirant dura metalla bouem.

Item.

Est vbi, ait Myron, quam feci bucula? Quippe
Non fuit hæc, inquit: huius imago fuit.

De Niobe saxea.

Intus sepulcrum non habet cadauer.
Extra cadauer non habet sepulcrum.
Sibi est idem cadauer & sepulcrum.

Cum Antipatro.

Quæ segmentatis pressisset paruula cunis
Mollia purpureis stragula picta notis:
Cuius tabificis lumen quod spirat ocellis
Mollitia superant quæ bona somnus habet:
Lenta trahens liquido illa, atque osse carentia duro
Brachia (nam Pholoe lactea tota fuit)
Millia tela suis hebetauit lusibus. hoc est:
Sola adimit Marti fortia tela Venus.

De S. auaro.

Illuuie, diraque fame moriturus Alastor
Hæredem sese scripserat ipse sibi.
Improbe, quid ficto tabulas hærede fatigas?
Qui tibi non vixti, nec tibi posse mori est.

Ad Cupidinem.

Pace tua, mihi seu mitis, seu dire Cupido,
Hoc dicam tamen hoc, pace Cupido tua:

Et puer es tu, & stulta tua est victoria. Cuncta
Ecce amo, te præter, omnia. non amo te.
Irascere mihi: nec erit, quod amare potis sim?
Nil ne etiam? Inuito te hoc amo: non amo te.

Ad Dampetrum.

Diuinum mihi Dampetrum quod olim
Finxeram, mihi dixerant amici:
Persuadebat opinio volenti
Summa, ima, omnia de bono poeta:
Ius amicitiæ iubebat, illis
Crederem omnia de pio poeta.
Nunc cum altos animi mei recessus
Atticis myrothecis refuso
Colliquamine nectaris Latini
Intimos animi imbuit recessus:
Oro ignoscite candidi sodales
Non vobis, mihi non mihi ipse credo.
Qui putastis amiculi pusilla
Tam grandem recitatione vatem
Principem recitare literarum?
Non potestis. At o tibi tibiipsi
Soli Dampetre, Dampetroque soli,
Tuo carmine maximo poetæ
Pote ostendere maximum poetam.

Ad Lapidanum.

Ne ferox hiemis gelu pura corda retundat,
Corda Melpomene Dea digna, dignaque Phœbo,
Paruuli moderator o Syluij Lapidane:
Mox vbi pede sordido prela pomifer annus
Decoloribus ebrius inquinauerit vuis,
Mitis accipies Dei læta dona trimatris:
Nam prius Semeles locos turgidus sinuarat:
Mox femur Iouis intimum fecerat sibi curuum.

Nunc tepore nouo meris creuit in sabuletis.
O Deum semele genus, mater alma bicornis:
Iuppiter pater ardui temperator Olympi:
Vestra pignora habete vos. Nil ego moror ista.
Tertium volo Liberi, latus omine, foetum.
Qui simul latice inclyto Pegasi bene iunctus
Me pigrum ignigeno ruat, perciatque furore,
Trouocemque patrem Polyhymnia Lapidanum:
Vt de ea Polyhymnia Polypinia fiat.

Lusus amatorius.

Surripuit mihi me Somnus, sed surripientem
Durus Amor, mordax, curaq; surripuit.
Surripuit Bromius vigilacis tadia cura.
Solus restat adhuc imperiosus Amor.
Ast hunc surripere haud potis est vis vlla Deorum.
Non si ter tanto numina plura forent.
In me cuncta potest, & cunctis plura Thyella:
Ast hunc nec mihi sic surripere illa potest.
Nam seu me fugit illa, furens mage crescit Amor mi.
Siue petit dulci nectare, crescit item.

Ad Atticum de Mauro.

Gorgone Scaligera quod non lapis Attice fiat
Maurus iners, quaeris? saxeus ante fuit.

Aiax Oileus pictus in tela.

Aspice disiectis crepitantes nubibus ignes,
Quos quatit vltrici Palladis ira manu.
Huic rapidas moriens furiato pectore flammas:
Inde minas rigido lumine spirat adhuc.
Miraris tenues non laesas fulmine telas?
Parcere vult operi magna Minerua suo.

De patriæ desiderio.

Charilae, grauissimi candidissima patris

Inter omina sanguinis, militaris origo.
Qui sacram, referens auos, fers nepotibus auram,
Quis dies rosea vehens flaua munera lucis
O mihi veteres Deos, patriosque Penates
Monstret e vitreo sinu Sirmionis amœni?
Hic vbi pelagi modo, legibusque solutus
Vitreas aperit pigri Mincij pater vndas.
Quave Barbara mitibus collibus iuga mutans
Obsitus cumulo aggeris, pontibusque superbis
Incitas Athesis ruit vorticosus arenas?
Orbis o veteris decus, flos nitensque recentis
Te voco Italiæ nitor, te parentis ocelle,
Quæ Iouem gremio gerens, dona robore Martis
Mater ingeniis potens, nec feris minor armis
Multa millia ciuium splendidißima nutris
Igneis animis truces, mite pectus habentes,
Dexteras animis pares, Martiosque lacertos.
O mihi tot habens Deos, quot foues, Dea, ciues,
Serios, faciles, graues, nulla in arte secundos.
Qui Atticis quoties iocis mellea ora resoluunt,
Spirat e roseis labris transmarina Cythere.
Siue seria condiunt cantionibus orsa
Musa Mæonij senis conticescere gaudet.
Quæ desiderium mihi hoc vlla leniat hora?
Cui spei reliquum nihil: cui super nihil extat.
Haurio arma, duces, equos, viuidamque iuuentam,
Eductasque polo domos, bellicasque cateruas
Ægrum in illuuie trahens spiritum miser, absens.
Vnus hoc potuit mihi pertulisse leuamen
Charilaus ab inclytæ flore nobilitatis:
Mente qui tenera senum prisca sæcula condens
Patrij genium soli, ac regna fronte reportans
Ne fleam patriæ memor: solus omnia præstat.

Ad Sabinúm.

Sabine, quod me versibus tuis vehis
Suprema ad vsque sidera.
Meaque dictionis aureum stilum,
Citumque flumen prædicas:
Communibus quemadmodum sodalibus,
Mihi relatum identidem est:
Quorum Heluius sic principem locum sibi
Vtroque iure vindicat,
Vt literarum, vt candide mentis nota
Retro relinquat cæteros.
Grates ago Sabine, sed grates meras
Puro profectas pectore.
Vt qui mei, meaque plane conscius
Obscuritatis perditæ
Regerere merito laudis id queam tibi
Quam tot labores postulant.
Petuntque iure postero, & prisco simul:
Et quale nunc est sæculum.
Nam obliuione & negligentia boni
Nomen poetæ qui obsitum
Desideratumque popularibus tuis
Sic libera manu asseris:
Nam quis poetam, quis poetarum patrem
Te non, Sabine prædicet?
Et quem patronum Tullius sensit, fori
Te vindicem prisci neget?

De Bardotto Franciscano.

Bardottus similem medicis se dicit, & inquit:
Euellunt morbum ex corpore, ego ex animo.
Sunt potius similes aliter, si comparet. Illi
Potibus immeritos, vocibus ille necat.

Quin

Quin potius sint dißimiles, si dispicit. Illi
Carnifices miseri corporis, ille animæ.

Ad Andream Melanchthonem.

Non tibi dolet, Melanchthon, vinculorum acerbitas,
Sic fortis es. sic spiritus dictat Dei.
Nos dolemus his malis te detineri peßimis,
Dolore, morbo, carcere, & siti, & fame.
Siquid officina poßit nostra Christi munere,
Opesq; quantum iure supremo valent:
Id tibi dicamus omne: fortitudo, veritas,
Virtus, potestas, dignitas Christi, decus
Eximat pudore tristi, ferreisq; vinculis
Reddens sereno lucidum vultum polo.
Perfer, obdura, precare Cælitum regem Deum.
Deum inuicem precabimur Deo satum:
Sospitem redonet auræ patriæ, patri, domo
Carum, atq; amatum, & splendidum, & lautum tuis.

Ad Mellinum Sangelasium.

Melline Franci gloria luminis,
Melline montis fama biuerticis,
Quem fama se maior, minor te
Atq; tuis meritis triumphat.
Sunt, quos fluentis cursus Horatij
Leporq; dulcis, grataq; puritas,
Et flexus ille par Deorum
Cantibus arripiat stupentes.
Trahatq; secum, more ruentium
Septentrionum, aut Eridani trucis,
Pallente pastorum magistro
Insubricum populantis aruum.
At me audientem sub numeris lyram
Tuis loquentem candida sæcula,

Quibus

Quibus reuiuiscit resurgens
Nobilibus studiis Apollo,
Non fastuosæ barbitos aurea
Thebæ reductum collocat in sinu
Alte sonantis incitato
Melpomenes quoq; digna plectro.
Quem prisca auorum Martia pectora
Auersa Musis, atq; choris Deum
Incusserant vobis pudorem
Vnus inertem animose tollis.
Sic dia sudi ros soboles Poli
Perusta dira tabe Canicula
Redintegrat refecta, quantum
Regna operæ Cereris reposcunt.
Sic te legentem prata per auia,
Pictasq; lamas serta Polymniæ
Aptanda; miramur domare
Funeris imperiosa fata.
O fons beati carminis, vt tui
Creuere large fluminis agmina.
Vnde inuidere vorticoso
Aut Athesi Tyberive possint.
O ille felix ter, quater, amplius,
In quem tuus ros cælitus excidit.
Cui vena diues imminentem
Fati abolet timidam querelam.

Ad Marinellum Cyprianum.

Quo me pacto habeam Marille quæris?
Quo pacto me habeat parabilis sors?
An mutauerit impudica vultum?
Expingam hac Erysichthonem tabella
Ideam horribilem esuritionum.
Vectigal quatit, haurit vsq; ad ossa
Penitus penitißimis medullis.

Mars

Mars circumtonat impio furore.
Lites crimina pestilentis orbis
Laus sunt maxima sæculi nocentis.
Æger, aridus, imbecillis, expes,
Expecto, expeto, prouocoque,
Ne te decipe barbaro solœco.
Et spes abiicio, & pedes requiro.
Et expem refer, expedem referque.
Ah si non queo pugnam inire, vt ante
Saltem huius vice non fuga est relicta?

Mediocritas.

Ne Gygæ mihi, ne proterua Midæ
Effer munera: ne superba magno
Mendax Græcia quæ iacit tumultu.
Ne mi cædibus inquinata diris
Lætis otia comparata fundis.
Arridens mihi vita, parca, læta
Se contenta, sibi modum reponens
Me in cœlum referat beatiorum.
Illud nil nimis est nimis probatum.

De Caluo.

Caluum nescio quem in meis libellis
Inuenit rabie inuida inquietum.
Diris sordibus obrutum vetustis
Matrisque & patris, atque aui, atque auorum.
Ego nescio quis sit iste Caluus:
Nisi sit, qui asinos fricabat olim.

De Britone.

Nullus Brito bonus: memini dictum esse poetæ.
Hoc addo: non si sit quoque Brito Deus.

Nanque

Nanque malum tunc Brito Deum prius esse parabit:
Britonem faciat quam Deus ipse bonum.

De Drusaco & Sabello.

Drusaco merito laceratur fœmina. Monstrum
Non nisi Drusacum gignere monstra queunt.
Verum eadem immerito laceratur fœmina: si non
Aut par aut potior inde Sabelle venis.

De poeta bibaqua.

Potor aquæ, si scripta, mero sine, languida tangis,
Spongia tantundem grata reponet aquæ.

De Atti.

Obiecit mihi Gallicanus Attis,
Quod essem fugitantior laboris,
Pigri segnitie obrutus veterni.
Atque ibi illico salsus ille, bellus
Locuturus in aurium recessu
Halauit sceleratam eam Mephitim,
Quam eructat bibuli senis barathrum.
Hic ille, ille ego, segnis, & pigellus,
Actutum, ocior in pedes, sagitta.
Dy Attille tibi bene ac benigne
Dent quæcunque petiueris petenti,
Qui mi stercore diluis veternum.

Ad Apollinem.

Aurei plenum meditantis ictum
Arbiter sincere, paterque Pæan
Pectinis, quali premit aura durum
Daunia Fatum.
Seu feras certo metuende telo
Conficis: seu te positis sagittis

Sufficit

Suspicit Delos reducem, tuoque
Pondere gaudet,
Da meæ flexum lepidum Camœnæ,
Dum comes luci Zephyrus cadenti
Icari sævo Cane stante campos
Mulcet hiantes.
Lenit alterno spatiosa colles
Feruidos greßu requies: amatum
Taurus abrumpens opus, otiosas
Ruminat herbas.
Prodige effusam taciturnus umbram
Legit æquati genius diei.
Errat in campis vacuus soluto
Pectore coruus.
Dum mihi sæui moderator arcus
Hostis inuisæ Veneri quietis
Ingerens flammas vafer obsoletum
Suscitat ignem.
Blandaque antiqui memorem furoris
Dictat accentum lyra: nec iocosis
Abstinet vocalis amico ab antro
Pulsibus Echo.
Uber arguto saliens fluento
Fistula arridet: trepidumque puro
Gestiens riuo fluuius canoras
Temperat vndas.
Musaque hic mecum leuis obloquentes
Expedit chordas: vitreumque vultum
Verba defoßis oculis doloso
Lumine dantem.
Cantat: & claras hilarata flammas
Per leueis ducit numeros, paresque
Dulcis impellit tremulos vaganti
Pollice neruos.

Grandior sæuo Latium tumultu
Puluerem cantet grauiore plectro,
Dum ferit forti pede concitatos
Agmine campos.
Me nec inuiso tumidum cruore
Signa deposcunt: neque castra molles
Euij curas, & amica noctis
Bella canentem.

De tribus lupis.

Tres Agenni sunt lupi acres: pestilens est vltimus.
Et vorax mirum in modum ille: sed secundus est pecus.
Primus est leo famelicus sititor sanguinis.
Ex eis videtur ille, qui secundus, optimus.
Sed cauebis, si sapis, ne edas: quia dixeram pecus.
Mortuum nam edet vigens te, vel vigentem mortuus.

Niobe. Certat cum Callimacho.

Ex viua Dij me marmor, de marmore viuam
Praxiteles: tanto plus valet illa manus.

Eadem.

Ne quæras Niobes quare est exanguis imago.
Quod Dij fecerunt, ars imitatur opus.

Ad Maidiuium & Bergium.

Maidiui optime, multum amate Bergi,
Bina corcula nostra, bini ocelli,
Gratias pluuiis ago benignis,
Quæ vos detinuere: ne misellum
Vestrum desereretis hic sodalem,
Et Midæ sequeremini culinam.
Quare corcula bina, bini ocelli,
Hic prandebitis, hic iocabimur, ne
Midæ forte sequamini culinam.

De Broteo.

Uxorem non ducebas, te duxerat uxor:
Non illam, illius dum sequereris opes.
Qui sequitur, rapitur? qui ducit, ducitur? hoc est,
Monstrum hominis decuit non nisi monstra sequi.

De eodem.

Qui Venere irata rostro sit turpis obunca:
Is nectorum Veneris secum habuisse potest?
Qui Latia Venere inuita vult hiscere Romam:
Quicquam Romani huic vertere in ore potest?
Pallade qui Graia infensa Propylæa minatur:
Esse Periclæo huic nectare gutta potest?
Os turget: strepit in Latio: fringutit Athenis.
At pius est: imo pernegat esse Deum.

De morte auiculæ Bandelli.

Cur flet auem Bandellus homo? canit ille canoræ:
Et vati vates, & numeris numeros.
Nam si quem ex meritis cælestia numina curant,
Digna erat in terris viuere semper auis.
At si instant meritis cælestia numina: nulla
Digna illam in terris turba videre fuit.
Quod si nullam habuit talem sibi Iuppiter: ausis
Debuit inferior Iuppiter esse suis.
Quin similem ergo tui quia non habet ille poetam:
In cælum pariter ne rapiare, caue.

De Bandelli amoribus Thusca lingua decantatis.

Maxime Phœbigenum, cui Thusco æqualis Homero
Lydia Mæonio nectare vena fluit:
Unde tibi ætherios immensi numinis haustus
Largus opum pleno pectore spirat amor?

Tantus eras vates, tanta est Lucretia. An ipsum
Hoc illi dederas? an dedit illa tibi?
Dum cælo imponis, transcendes sidera. Sic te
Dat Dea, tam rari carminis esse Deum.

In picturam Iacob dormientis ad scalam.

Vera vides immortalis monumenta triumphi,
Tot tibi Martigenas qui pepigere duces.
Hinc terram domitam premit: hinc expugnat Olympum,
Haud aliter decet hæc signa referre Deos.

Ad Diam charactere Catulliano.

Dia flammatæ requies Camœnæ,
Quam ferox sagittiferis lacertis
Ales huc illuc volitans in ignes
Arciger vrget.
Ibo ego hinc tecum per inhospitales
Syrtium fauces, inimica nautis
Vuidis qua vorticibus procella
Tunditur Euri.
Duc per immensum pelagi profundum,
Qua lauat Sol emeritas quadrigas
Quod latus salsô Hesperius Palæmon
Subluit æstu.
Duc per incerto loca cæca Sole,
Tartari, dirique Acherontis vndam:
Aut vbi præceps Phlegethon auarum
Euomit ignem.
Tu mihi lentas operosa luces
Incitas, tu lenta facis, proterue
Obruens nostrum sine fine læsum
Frigida pectus.

Mutuo postquam dubius recessu
Spiritus tractum relegens supinum
In te abi diri rapido furoris
Percitus œstro.

Nunc sequens prisca fugitiua vita
Cor sua vestigia, te requirens
Hæret, vt caram sobolem per alti
Auia Pindi

Ingemit raptum miseranda mater
Et nemus prædonem agere, aut ouile
Proditorem accusat, & immerenti
Perfida prata.

Ipsa vox mœsti speciem doloris
Intimam præfert: quotiesque natum
Inuocat: syluæ reduci fateri
Voce latentem.

2 At virens pulsum lateris tenelli
Illius fulsit torus: vt vagantur
Pulcher illuxit locus, & reductæ
Sepibus vmbræ.

Illa si dumos virides lacertos
Audiit motare; micat repente
Auribus fictum metuens metum, & vanam
Anxia syluam.

Ad Maidiuium.

Audi Maidiui, quid aliud agenti, malo
Hominum iudicio forte fortuna euenit.
Postquam fato Budæus est functus suo,
Venerunt ad me literæ a Garo meo.
Multa perhumane.amice omnia.tũ præter id:
Vt principatum literatorum mihi
Nunc vindicarem, dum sedes, inquit, vacat.
Pro meo instituto paucis respondi, Garo

Viuente Budæo, is, qui non primus fuit,
Nec primus, nec secundus illo est mortuo.

Mulieris idea rara.

Pauca loquens, vacuata superstitione, pudica,
Magna ex parte domi sedula, rara foris:
Non conuiuia, non scenas, nec templa fatigans,
Nec fugiens: nil dans, & nihil accipiens.
Non percontatrix: non vicinæ incita luxu:
Neue memor dotis, neue memor generis.
Attenta imperiis: facile officiosa marito:
Semihilaris, patiens, sobria, munda, pia.
Non suspiratrix, non fletrix. denique tantum
Ipsa sibi placeat, si placitura viro est.
Sunt grauia atque operosa? Nega bona. durius atqui
Maiorisque operæ, quæ volet esse mala.

Io. Petrus Vspertus mihi ægrotanti morbo, amore, & æstu anni.

Si positi celsis in collibus vrimur æstu,
Ventus vbi assiduo flamine tecta quatit:
Quo te coniiciam torreri, Scaliger, igne
Et Phœbi, & quo nunc Itala terra calet?
Ah ne te antiquis multatum viribus vrat
Acer vterque ignis, acrior ille tamen.
Hinc ætatis onus, morbi hinc incommoda tanti
Me torrent, curas exacuuntque meas.
Quo melior quisque est, plures hoc inuida fata
Intendunt laqueos, insidiasque parant:
Pelidæ vidit Thersites funera magni.
Hectoreo fratres iusta tulere rogo:
Proinde caue, & tua quo vita est præstantior omni,
Hoc vitæ maior sit tibi cura tuæ.

Responsio.

Si nequit Æoliis pacari flatibus æstus:
Inque altis auget collibus aura faces:
Hoc vobis dant fata, quibus licet æthere largo
Cælestes propius posse videre Deos.
Id miror magis: æterno mea flamma triumpho
Si me plus absens plus coquit igne suo.

Ad eundem Vspertum xenia ægrotans.

En Vsperte tibi præsentis xenia mortis.
At tu felici sidere viue diu.
Sic tibi blanda suos tua Martia donet ocellos,
Infigatque tuis oscula sancta labris.
Hæc misera ingrato committes verba sepulchro:
Ni prius hic, prius hic mortuus esset amans.

Ad Georgium Buchananum.

Felix, Georgi, lacteæ venæ pater,
Quæ ditat immensum mare:
Quid barbarorum voce squallentem absona,
Merisque nugis obsitum,
Inepturientem non ferendis artibus
Audire memet postulas?
Plectrumne Phœbo temperante, Marsyas
Tentabit ictum pollicis?
Amabiles Thalia si faciat modos:
Garrire pica gestiet?
Te natum ad alta Pegasi cacumina:
Tepente susceptum sinu
Regina sacri magna Calliope soni
Liquore non noto imbuit.
Deditque palmam ferre de tot gentibus,
Latina quot colit cohors.

Paris beata voce tessellis nitor
Perstringit aures candidas.
Flexuq; ducta vena dulcis aureo
Quam sustulit, iterat sitim.
O me superbum mole sublatum noua
Te literatorum Deo.
Desideratum abesse se, vt scribis, doles,
Quod aliquid esse me putes.
Tu te ipse contemplator: in quo cuncta sunt:
Et vota lenies tua.

De Grisaco.

Carnifici a medico consumptus tabe Grisacus,
Factus mortis ope est albidus, ante niger.
Exclamat vulgus: Se viuo pulchrior. Atqui
Exclamat sapiens: Pulchrior, & melior.

De Galeno, Pontano, Erasmo.

Qui nimis arrodit, nimis ipsum se anxius vrget,
Hunc nescire manum tollere de tabula.
Ast vbi tu cumulas Asiatica tædia nugis,
Hoc nescire manum est tollere de tabula.

Tumulus Sabot Catelli Bandelli.

Cana fides, modico fueras quæ clausa Catello,
Cumque fide raro numine iuncta Venus:
Gratiaq; & variis artes qui lusibus ambis
Nequitias faciens deliciosus Amor.
Quo nunc ibitis? aut quæ vos noua scena recepit?
Postquam actus pompa funeris ille iacet?
Parue Sabot, res mira, ac Thusci cura Maronis:
Et quouis merito cælite digne Deo:

Et tumulum, & lacrymas, quin & pia vota tulisti,
Et fineret, ferres carmina digna dolor.
Quantus eras, cum tam grandis nunc pectora vatis
Tam modico tecum marmore tectus habes?

Dedicatio Theocrenes fontis Viuesiani.

Vuidi soboles Iouis,
Vitrei decus ætheris,
Cuius in gremium pater
Lucis, Oceanus pater
Hausta viscera fudit.
Cui prius latebris fera
Rupis, indomiti iugi
Delitescere fas fuit,
Fas fluenta nouo noua
Sacra prodere cælo.
Non equileus vngula
Bruta te elicuit foras.
(Nil nisi Deus hic agit)
Qui creauit, is & vocat
Scaliger Theocrenem.
Surge purus ad obuij
Pura lumina Solis, vt
Non olens caper, aut ouis
Imbuat scatebras tuas
Immerente cruore.
Non meri tibi fundere
Poculum licet: at tuus
Ipse totus eris sacer,
Cum nouas liquida bibes
Vatis aure Camœnas.

Iudicium.

Quod me rogarunt hesterna die viri

Docti

Docti & faceti Usperte, id nunc scribam tibi.
Quid de Longolio sentis? inquiunt. egon?
Claudum sutorem, qui semper domi sedens
Facta reficit: sed vesti illi nihil subest.
Quid de Budæo? ferrum hic, & silices spuit,
Quibus necantur aures audientium.
Erasmi arena quauis aura tollitur:
Maiore ventoque ingruente disperit.
At quid Doletus tractat? Respondi, lutum.
Nam nec calcem, nec arenam vult porcus sibi.

De catella.

Unica mirificis pariundis apta catellis
Se maior Melite est ex Adamante meo.
Tam paruo studium, tam pene in corpore nullo?
Sic paruo, aut nullo clauditur orbe fides.

De suo morbo.

Ergo ego, qui nec fata hominum, nec facta Deorum
Curabam amenti pectore, torua anima:
Qui Diuum bona contempsi, qui sidera spreui:
Qui magni irrisi tela trisulca Iouis,
Plector: & indomito nequicquam obsessus ab igni,
Exitij patior pignora certa mei?
Et mihi sum, vt desim, & desum vt possim esse superstes?
Omnia nunc feci, nunc nihil vt fierem?
Spirat adhuc vis fulmineæ vesana iuuentæ.
Ut vir sim; ambitio non sinat esse hominem?

De sua tabe.

Mollia cum in viridi tererem piger otia ripa,
Quæ stabili rapidas obice carpit aquas:
Hei mihi tota sibi peregrina refulsit imago:
Infremuitque intus fractus ab ira animus.
Quando? vbi? quisnam autor? queis me artibus ipse reliqui?
Qui non sim, quare vita vocanda mea est?

Somnium non fictum, ad Matthæum Bandellum.

Anima cum libera foret ab officiis suis,
Quas vulgo functiones ciuiles vocant,
Propter dolorum impedimenta, quæ mihi
Quotidianum interdixere vsum mei,
Reducta in artem principem, ac veram, sui
Compos, domina, regina, meliores vices
Sibi arrogauit, serua exuta compede
Ac sibi sese insinuata, mortalis globi
Aggreditur principia assequi, ac verum Deum.
Et iuncta cum cælestibus cohortibus
Vetera recenset: dehinc contemplatur noua:
Et prospicit futura consulta, & cata.
Iccirco nox est tertia, quæ futura ab hac
Distabat: cum sum visus certis ædibus
Superuenire tum inchoatis candido
E marmore. Ibi materia similis plurima
Iacebat. Igitur ego operi accingor nouo.
Imponitur lapis vnus, & item alter, tertio
Additur & quartus: adeoque ad amussim omnia.
Sed mirum dictu. cuncta visa crescere.
Placet. Laboris tædet, & tempus monet
Domi expectari. ego ædes, somnus me deserit.
Postridie eius diei quæ est secuta, nox
Eundem apparatum marmoreum ostendit mihi.
Accedo. Video templum, non domum. Magis
Placet. parem operam pono, quam prius. nihil
Minus crescere cæmenta mirandum in modum.
Cum me laboris insolentem, & marcidum
Somnus reliquit: nocte vt alia fecerat.
Ast quæ antecessit hunc, in quo scribo, diem,
Ostendit montem cælo edenctum, & arduum:

Salebris, scrupisque obductum, ac vepribus obsitum.
In summo lux immensa: sedes commoda:
Aquæ salientes: herbidi ripis tori.
Ibi ad radices multi ex multis gentibus
Armati, inermes, saturi, consumpti inedia,
Senes, puelli: tum statæ ætatis viri
Obambulare, volitare, aditum quærere:
Optare per pericula, atque incommoda
Cacumen opera quisq; nancisci sua.
Ego addere gradum. primum illi irridere me:
Deinde stomachari. Ego nihilominus tamen
Mihi ipse dare animum, & illis verba: neq; me in eo
Deserere articulo occasionis tam bonæ.
Donec beati tandem compotem loci
Sedes recepit, fessum, ac lætum. ast illicò
Cessit diei somnus, & laboribus.
At tu Bandelle, qui cælum prope es meum:
Audis, audiris. (proh Dij, quid tu vis tibi?)
Cui floret sterilis glacies hiberno gelu:
Diuina afflaris aura, & illo spiritu,
Qui mihi te fecit iam poetarum Deum:
Aut somnium interpretare: aut si quid mali
Subest, amico quod graueris soluere,
Exora, vt a me hæc auerruncassit Deus.

Dedicatio theatreoli naturalis Viuesiani.

Læta frequens saxo quæ circunfusa silenti
Sibilat argutis turba canora comis:
Nutanti adnutans denso soror orbe sorori
Vicinæ amplexus tentat inire suæ.
Hic rapidi, Syluane, Canis mollissimus horas
Frangere, & his cryptis membra leuare potes:
Et gelido de fonte sacros haurire liquores:
Grandiaque ancipiti carpere poma manu.

Cætera, quæ faciles promittunt gaudia Nymphæ,
Vel cælum hac densa nube latere queunt.

De Ligure.

Vipera Tartareum Ligurem calcata momordit:
Ipsa & obit: par mors vtraque vtriq; fuit.

De Sobrino, & Petrono.

Sobrino nihil est a me, nisi lora, profectum.
Ast dono inuito millia multa dedit.
Petrono a meipso plus meipso est sæpe tributum:
Qui extremo in casu mutua pauca negat.
Rusticus illustri differt hoc, candidus atro.
Quid precer vtriq; hoc: sit, quod vterq; velit.

De Poetis.

Si hæc est conditio misera, Solimane, Poesis,
Post neglecta suos vt iaceat cineres:
Ah ego vos mutas optem siluisse, Camœnæ:
Morte hac vita illa si sit emenda mihi.
Pauper, & ingratis Clio blandita valeto.
Si quam alijs vitam comparat, ipsa caret.

De Amasio non ficta.

Conuomuit cyathos patinator amasius. Aura
Ter, quater infami concrepuere nates.
Somno vincti oculi: vino intestina soluta
Signarunt caligas fœtidiore nota.
Diffugere omnes. sic sic iuuat, ille, fugasse.
Aufugite: inque malam hinc ocius ite crucem.
Et rebibit, quantum vitreum compleuerat orbem.
Sic demonstrandi est circulus iste modus.
Di tibi dent, quæcunque cupis, vomitator Amasi.
Rem facies. Nullo sic perit hora modo.

De fuco.

Magna Gallia plurimis trophæis:

Ingens Gallia maximis triumphis:
Felix Gallia voce multilingui:
Immensis opibus, sinu beato:
Diuina sapientia referta:
Insignis pietate singulari,
Vno perdita proditore fuco est.

De Caluo.

Calue bibis vappam, generosa Chalosßia vendis.
Hoc bibere est aliis, vendere, Calue, tibi.

Ad Goueanum.

Te licet innumero anteat lectore Tolosa:
Rara etenim, & claris conspicienda viris:
Augustaque premat Caturcos mole senatus,
Cuius ab excelso numine iura vigent:
Inde tamen potiora tua ad miracula linguæ,
Inq; loco veteris fratris habendus adit
Syluius extremæ non vltima cura senectæ,
Quo indocto patrem viuere posse neges.
Pignore non opus hoc fuerat: sed pignus habes, seu
Cordis habes animam, seu cor habes animæ.

Epitaphium grammatici Mauri.

Barbarie miserum Latium qui conspuit atra;
Dedidicit pure quo duce Roma loqui:
Ridicula pueris cathedra, scuticaq; relicta,
Nunc docet informem barbara verba canem.

De Baræno monacho.

Si quis peior eo esse potest, quod pessimum habetur,
Peior tanto bis, terq; Baranus erit.
Nec quicquam esse potest peius peiore Barano,
Non si se attentet vincere velle simul.
Ipse, vt se vincat vitiis? quin posse Baranum
Vincere sic nusquam vis potis vlla hominis.

Nulla

Nulla hominis vis, nulla poli, vis nulla Deorum,
Non si ter tanto numina plura forent.
Si qua illum fecit, tum in eo natura quieuit,
Si non naturam fecit & ipse suam.

Ad Venerem.

Alma parens Amorum,
Hesperus quos purpureæ conciliat maritæ:
Tu potes imminentem
E polo in syluas gelidam ducere Noctilucam.
Nec minus inquieto
Peruium ponti fremitum sternere rite amanti.
Te duce coniugatas
Ebriis thyrso increpitat frondibus impedito
Lyncas amatus Euan.
Tum decus veris Zephyros floriparis ab antris
In gremium Cybeles
Euocas, postquam teneri cura momordit Atys.
Frigida restituto
Iam vacant anno nemora, & canities recessit.
Flumina laxiore
Profluunt cursu, & solitas iam didicere ripas.
O numeris iocosos
Mollibus consperge sales, & Latium decorem.
Tædia dum soluta
Voce declino, & strepitum solicitosq; vultus
Æolioque mecum
Docta vocales animat pollice Dia chordas.

Epicurus.

Lude, bibe, obgræcare, piger. Quid scire futurum?
Quid mens solicito fessa labore ruit?
Ut potes, & potes, & edas. mortalia senti.
Viuere nanque & non viuere, prorsus idem.

Hæc vita summa est: Momentis vteris. At te
Mortuo habent alij omnia, tuq; nihil.

Dedicatio quercus Viuesianæ.

Cui cælum, cui terra parens, terræq; parentis
Parent fœcundo viscera plena sinu:
Hæc tibi pro veteri vitæ mortalis honore,
Et quod seruato fert sibi ciue decus:
Qui das, qui seruas vitam, bone Iuppiter, idem,
Et vitæ, & mortis munera quercus obit.

De Marano.

Iudæus Supa est, sed se negat esse Maranum.
Signa tibi dicam: cætera mando Deis.
Cuius pars Mosi data sit, pars altera Christo.
Sed cuius Moses Christum habitare vetet:
Cor teneat Mahumet: simulent tria verbula Christum.
Post quam signa dedi: cætera mando tibi.

De Secundo.

Culina, myrotheca, prostitutrina
Sunt res Secundi sceptra, regna, regia.
Quid mi horrida, inquit, ille cum meditrina
Valenti ab oculis ventre, lumbis, cruribus?
Valeo hercle, nec opus est mihi his quicquam.
Quomodo vales, Marane, si nihil vales?

Hyporchema omnium poematium operosissimum Baccho, Sileno, Pani, Gratiis, Cupidini, Cybelæ, Veneri, Heræ, Nemesi.

Bene citus ego pede celere magis ago numeros:
Abeoque Venere duce super alia loca volans.
Me humero Amor ibi gerit: obit imbi nitida Charis.

Age fretigena Dea, Deus age puer, vbi feror?
Prius agilis anima mea, modo pauitat: alias
Cata refugere voluit: adeo stupida metuit.
Sine mihi, quæ habeo vetera: noua nihil ego moror.
Dubia mala nimis auidus oculus opera bibit.
Video quid? an adit ea iuga satyrica fera vis?
Tenuia folia, thyasitega, facifera quatit.
Vetulus humiliter alibi sedet homulus asino.
Stata creperipeda ciet alia tripudia cohors.
Furor, odia mera, calida, tumida, rapida fuga.
Laticis hic opicus onere madidus. At ai etiam
Grauia gladia gemina. abi, abi alio age tua flagra.
Colubrigerula Furia capita rotat, vbi vlulat.
Maria Zephyrifrema Ionus etiam & etiam acuit.
Viduum operit abolet oculitega tenebra polum.
Capra, lepus, equus, ouis, aquila, leo, lupus, aries.
Latibulicola pecora frutice latera sinuant.
Strepit ibi caua specula, viridia nemora fremunt.
Sacra nequeo sat abolita repetere loca pedum:
Facilis vbi memoria statuit initia animi,
Memoria tremula, fluida: beneficia pereunt,
Vacua rota velut. Ea paribus habita radiis
Spatia premit alia, & alia, finibus vbi agitur.
Ruit ita cor alacre, validaque nouaq; rabies.
Quis erit ad ea bonus, & ad ea quis erit habilis?
Ades hedera nemoriuaga, pete, rape, quate, trahe.
Resiliat age crepitus, aderit ibi latro minax,
Specua sopor vbi liquidus animi hebetat obiens.
Quid ero? gelida mora negat hilarius ea dare.
Vtinam habeam aliquid, inopia quo abeat alio abhinc.
Labor inerit in oneribus: onera grauia igitur erunt.
Ita honor adigit ea facere, quibus anima sapit.
Fatuus hiat honor, onus vbi placida bona premit,
Celebris habitat apud olida pecua stoliditas,

Facilior

Facilior vt opera dabitur ab homine nihili.
Trahere iubet animus auidus in apicibus iter,
Vocat aliud opus in agibilibus opere frui.
Ea blatero, sibi ita loquitur, vt inhiat opibus.
Date, dabitur. habe, habeo. fero, fer. vt ago, ita tu agas.
Minima religio est opinora capita populi:
Vitrea Venus, & Amor here, Hera bona, Nemesis.
Pelagidome Nomie, Barybromie, femorigena,
Pater Eue, Cybela Phrygia domina, date locum.
Rapior. Animula miserula properiter abiit.

In Bacchum Galliambus.

Tenera patrem quietis genitore Ioue satum
Iubet alta mens Cybeles tereti pede canere:
Sacra iuncta quos ouantes simul abdita decorant.
Age Thyrsiger, Bicornis, Dionyse, Bigenite,
Eleleu, Euœ Bimater, Semelefemorigena,
Animi mei tumentis furiata loca subi.
Laticis Deæ potentes, virides hyalicubæ,
Vaga Nais amnicultrix, soror & pelagidoma,
Rigidoque tecta quercus pigra cortice Hamadryas:
Simul Euas Hippa pictis redimita nebridibus,
Refer has preces alumno: paret ara propitium.
Phrygios relinque campos Dea; Tmolus initio
Vbi vagienti opteria tinnula dederat.
Ioue patre digna proles, Baryctyperibromie,
Reparator alme fessi venerabilis animi,
Quid erit prius canenti, quid erit posterius?
An vt artibus dolosis soror aeria Iouis
Semele necem suasit, rata pignora memorans,
Rata fulgurantis ignitona pignora talami?
Furibunda flamma plenum cineri dedit vterum:
Nihil illa læsit alto sacra membra Ioue sati.
Famulatur ignis igni, coma fulminea tua:

Noua flamma iuncta flammæ duplicata tibi furit:
Tibi spirat hisce puris tonitrusona numeris.
An vt inde semicretum assuerit sibi femori
Pater arbiter sereni, pluuiaeq; dator aquæ:
Quoad integrum Deo sera dies daret habitum.
Viden' hinc choros Euanium? viden' agmina propera?
Sacra tecta fronde, plexis sacra condita caneis?
Viget hinc tenellus infans: puerumq; video mox.
Barymeni, Bassareu, Euie, Gegeneophone,
Age solue viperini sera cingula catuli:
Et eo recinge flagrum: face verbera tumeant.
Date, dura terra, nubes: date vos nemora locum.
Mora nulla, nec quieti modus vllus. adorere,
Quate, pelle, cade; Penthei memor, & memor Acati,
Sola quo secante ponti latro dux Lydius erat.
Modo salsa adunciroſtro vada corpore varians.
Supere, Infere, omnia vnus, Lye, Lysie, Nomie.
Nihil est tibi quod obstat: nihil est tibi, quod obest:
Coluberve dirus æstu, Lybicæve iuba leæ,
Rigidusve montis aspri, nemorumve ferus apex
Fluuiusve curuicursor, Thetis aut reciprocipes,
Notus aut periculosus, Boreasve maritimus,
Zephyrusve dona veris genitabilia ciens.
Tua lege sensit acri iuga decolor Oriens:
Tua prima Dithyrambi nota, clamor Io, io:
Tua prima sunt triumphi noua stemmata titulis:
Acies tuis vt armis truculenta, gigas obiit:
Rabies reflexit in seipsa bipennifera cadens.
Canimus, tot atque tantos domitare sacrilegos:
Male pœnitere Mineidas artis & opera:
Temerarios tumultus vbi sancta celebritas
Simul hausit; & simul tum sunt vlta facinora.
Peregrine, Semitalis, Myrionyme, Xeme,
Hyperemeroclophypne, Ploinerterobathypne,

Geminusq;

Geminusq; & vnus idem: varius, similis item:
Nomius, Thyonieus, Nyctilieus, Oreodromus:
Tua lympha pura fontis: tua munera laticis
Salientis e rotundis sinubus grauis acini.
Tibi prima mella pingues dederunt liquida faui.
Neque soli aratra iactat sibi sulcisecta Ceres:
Neq; Vesta mater auctos sibi montipera lares:
Neq; iura sancta summo Themis ardua solio.
Neq; sceptra Iuppiter vindicat aurea sine te.
Animantibus repletur tibi terra: tibi mare.
Comes est recens Iuuentas stata, nescia tenebræ,
Bona sempiterna vitæ vegetantia cumulans.
Duce te super supremi ferimur spatia poli:
Fruimurq; Cælitum vi, fruimurq; dape Deum.
Sine te Deus fatigat temere pius Helicon:
Temere impedita languet pigra vena, cita prius.
Mihi Tauriformis Euan, mihi Merotrophe veni.
Modo lenta siste vestigia munere ferulæ:
Modo sustine, profanis fera pectora feriens.
Genitus bis ex eodem, semel ante satus eras.
Pater, obstetrix, & idem fuit ille, pia parens.
Toties satus, biformis, modo fœmina, modo vir:
Temesa idem, Iacchus idem: dubius, neque dubius.
Igitur si Eleusinaris Cerealibus agitas:
Erycina siue Cypro Cytherea Venus alit:
Vel amas Osiris vndas colocasiopatulas:
Tibi temporum reponunt variante pede vices:
Saturas hiems quietes, aliaq; viridia
Modo serta flore picto, modo fructibus obita.
Comes vda cymbalisq;, crotalisq; sit Hecate
Hera, mutuata puri tua lumina radij,
Vlulata noctilucis per inania triuijs.
Facies triplex in vna, triplici vnica facie.
Ades o Nysæe, ades Carpine, Botrypyrigenes,

Fremie, Agriota, Leneie, Manice, Hymenie,
Opulentitatis altor Genius triticiferæ:
Tibi spica ventilatis acerosa reliquijs
Opera tua, atq; vanni officio liquida nitet.
Dator alme Bacche pacis, dator alme remedij:
Iuga siqua seruitutis mala blanditia parat.
Metus ipse tu Deorum, neq; lætitia minor:
Prout explicata cordis cita seminia sipas
Tua siqua vis ligarit: tua soluerit eadem,
Reliquum, quod est in orbe hoc, nihil est ad ea labor,
Cryphromysta, Die, Licnita, Sabazie, Chthonie,
Abige incubantis immania tædia senij,
Referens retro fugacem ambrosiæ latice diem.
Subitus sed vnde mi corda furor trepida quatit?
Feror, auferor, fatigor: vacua in specua rapit.
Comitatus iste, quisnam? quis ad hoc iter adigit?
Thyas hinc, & hinc Edonis trieterias vlulat:
Vbi tibias Mimallon bifores meribibula,
Vbi rapta mugienti sua funera vitulo
Trembomboraucus inflat duo cornua capripes.
Rubicunda bucca turget: rubidus tumet oculus.
Nigra flexicrus corymbi comat orbibus hedera.
Manus inquieta thyrsum colubrigerula rotat.
Latitantium ferarum populans domicilia.
Fremit orba solitudo, nemora auia reboant.
Sed vbi leuem relinquo Salium caprifemorem,
Calamicinem Lupercum, subidum choreisequam,
Sibi Pana flantem acutis noua sibila tubulis.
Sonat ille sic nouenis ab arundinibus herum.
Thiasota blande pando residens pecore senex,
Tityrisca vis vocat te, teretismata titubans,
Creperi crepante crispans caua tympana digito.
Ita torquemusta spument tibi præla, tibi vehes:
Ita vinolenta Mænas tremulum regat equitem:

Neque cantari fideles sitis attenuet opes:
Sed onustior perennis fluat agmine scatebra:
Adhibe me alumni ad almi sacra mystica socium:
Mala cuius Ata frustra cupit esse familiæ,
Stygis Ata facta diræ famula obruta scelere.
Hagne, Liber, Orgiastes, Nooorme, Vitulifrons,
Holodesme, Brasmocrator, Pericionie vigor,
Aperi parata solis mihi crypta loca piis,
Procul artibus profani popularis humilibus.

De Calano.

Omnia quæ scripsit, furatum ait esse Calanus
Fabritium. de se nil dare posse putat.
Aio ego, quæ scripsit nil furatum esse Calanum:
Nec furari aliis, nec valet ipse sibi.

De Arlo Iudice.

Qui furem laqueo similem sibi liberat Arlus,
Is sibi seruauit, quem meruit, laqueum.

De Baryæno Monacho.

Hic domita ossa piis Baryæni sunt sita flammis.
Tetrum non potuit diluere vnda nefas.
Omnia dente canis rosit. solus Deus extra est.
Cur? quoniam nullum nouerat ille Deum.

De eodem.

Fit niger ex phæo Baryænus transfuga fumis.
Nequam homo non potuit chordiger esse bonus.
Nunc factus niger haud valuit mutare colorem.
Sic igitur mansit teter, & ater homo.

De eodem.

E lanio inter grunnitusque boumque cruores
Natus, sit bonus hic; si bonus esse potest.
Si duo (vt Ausonius cecinit) iuuisse venena
Possunt: bis monachus sic bonus esse potest.

Quem puerum, iuuenemque, senemque aluere popinæ:
Quem Gangrænarum fœtida prostibula:
Qui mundum, atque Deum lacerauit vocibus atris:
Si bonus est, bonus & Cerberus esse potest.

De Doleti poesi.

Quisquis Doletum laudat, vt poetam,
Laudat Doletum, non vt est poeta.
Non est idem poeta, quod Doletus.
Nihil, Doletum præter, est Doletus.
Quisquis Doletum laudat, vt poetam
Nec laudat is poeta, nec Doletum.

De Baræni maledicentia.

Colore tincta noctis
Liuidaque rabie
Legens ferus Baranus
Carmina, inquit: Agedum
An hæc meæ officinæ?
Me quid ergo male habent?

Idem argumentum.

Ignea cum legeret numeris mea carmina duris,
Et rabie infami tetra Baranus, ait:
Si non sunt mea: cur rabies insignis aperta est?
Sin mea: me rabies, quæ necat ista, mea est?

De Picato, & Ipnio. Parodia.

Pulchre conuenit hispidis molossis
Ipnio rabidoque, Pittioque.
Ambo in ordine ineruditi eodem,
Ambo carnifices periculosi.
Vter perniciosiorne? vterque.
Ille est pestis acerba veritatis,
Hic fomes, pater, autor, educator
Morborum omnium, & ægritudinum omnium.
Pulchre conuenit inuidis molossis.

De

De tutore.

Est cum pupilla deprensus virgine tutor:
Quod fuit, hoc aucto nomine tutor erit.

De Altisiodorensibus.

Vinum Altisiodorensi potare meracum
Uni pene licet. Cui tam procul abdidit vni
A venis Bacchi venas Neptunus aquarum.

Diuæ Ianinæ Plotiascæ tumulus.

Qui fecit, hoc vt marmor ore ficto
Fictaque voce ferret has fletus notas:
Si posset, ipse magnus ore vero
Fletus suos, tum mortui laudes dare:
Fecisset hæc, vt fecit illud. Atqui
Vel ille, vel quis orbis id satis queat?
Ast tantum abest, vt posit hoc parare,
Vt ora mutum marmor ipsa facta sint.

Ausonij.

Armatam vidit Venerem Lacædemone Pallas, &c.

Responsio.

Imbelli imbellis placuisti, & inermis inermi.
Quid mirum, simili si fauet ille sibi?
Sunt onus, haud honor hæc. sumptis es nudior armis.
Nudam esse, & tua sunt arma, valere nihil.

De Amanio stupido.

Qui stuporem integritatem interpretabar Arcadis,
Pene factus Arcas ipse rudo rudia carmina.

De suo tædio.

Barbaris modo qui feris memet angere disco,
Hinc vbi noua siderum deuolutio soluet,
Subuehar pius ad pij sancta culmina cæli.
Quem locum patriæ Deus sceptra iure parauit.

Hinc procul rabies fori flammeisq; Megæris
Et me ei dabit hospitem, nec me ei dabit hostem.

De ſua abſtinentia.

Sic vinum celebro, veluti vim Martis Homerus,
Talpa diem, Cicero carmina, Caluus aquam.

Doletus iactabat ſe habere Ciceronis animam.

Antoni comites, tuq; o Catilina Cethegi,
Et Clodi cineres, & maleſana cohors:
Exilio ac cædi Ciceronis parcite. peius
Disperit; illam animam quando Doletus habet.

De eiuſdem arrogantia.

Non potuit dulci e Ciceronis extitiſſe vino
Aliud acetum, quam quod expuit Doletus.

De eiuſdem væſania.

Qui Ciceronis habet mentemq; animamq; Dolete:
Mentemq;, atq; animam non habet ille ſuam.

De Caluo.

Infelix calamus, manusq; pura,
Infelix, miſerabilis papyrus:
Quæ monſtri oblita perditi cruore
Ah culpa ſine ſic fuiſtis acta
Fatali miſere neceßitate,
Monſtri interlita perditi cruore
Ah culpa ſine funditus periſtis.

De quodam.

Cum inuitus nequam diſcendis legibus horas
Perderet irriſis legibus hoſtis atrox:
Quod reliquum fuerat, leno, latro, carcere, vinclis,
Supplicio, didicit qualia vera forent.

De

De Basiis Io. Secundi Hagiensis.

Mollia tam blando spirant quæ murmure: quæ tam
Dulcia nectareo basia picta sono:
Siderea Veneris puto defluxisse labellis.
Tam lepida ex alio non potuere loco.
Cætera mellito languent defecta veneno:
Nec decus eximiæ sustinuere notæ
Ergone diuina hæc Veneris, plebeia mariti?
Tam diuersa vno sic coiere choro.

De muliere importuna.

Mulier est morbus naturalis eo modo,
Quo etiam senectus, qua carere non potes,
Haud morte præuertendo, quos damnas, dies.
Ergo necesse, vt viuas tu, mori senem:
Vt species viuat, perpeti domi crucem.

De fonte Io. Brinonis, cuius aqua lapidescit.

Unde nouo teretes concreti cortice rores,
Lubricaq; incursus turbine gutta stupet?
An tecum natura suas communicat aras,
Nec seruire sibi tota elementa iubet?
Militat ergo tibi varians momenta, fugaces
Iura sciens tellus in sua cogit aquas.
An potius raris numeris, concentibus altis
Murmura victa tuis, marmora facta silent?

De Lutetia.

Quo fermentescens superare Lutetia muros
Ipsa suos? nullo se capit aucta loco.
Illius in tractu (curtissima cætera nox est)
Fesso metitur sol piger axe diem.
Quo te vrges, ibi te inuenies: vel siste; vel opta
Orbem alium. non quit hic satis esse tibi.

Hiemalis flos ad Natalem.

Cur tua non metuit glaciales flammula Cauros,
Atque gelu inuito surgere iussa viget?
Induit æthereus genitali effusus Olympo
Occulta vitæ semina luce dies?
An potius qui te multa cum laude coronat
Musarum explicuit frondis honore color?
Sola vt in ignaua florent tua pectora turba:
Sic hieme in media floreat ista tibi.

Castigatio.

Sæpe videns fucata suas Thaumantia rugas
Perfida sæpe videns pectora, sæpe manus,
Et faciem informem naturæ lege solutam,
Atque animo dignum pectus inane cauo,
Haud mirum si ingrata fui: Nam perditus, inquit,
Hoc merito mendax plectitur ille suo.

De Nostradamo.

Cur Nostradamus se esse ait prophetam?
Quia ducit ortum a Beniamin prophetis.
Quod si a Mahomet, qui fuit propheta,
Bis Nostradamus sic erit propheta.

De textis sericis Vitelliæ.

Linea compositis vbi nexibus æquora pingunt
Frondea diuina tot monumenta manu,
An tibi laurigera meditantur stirpe coronam?
Palladia an glaucis turget oliua comis?
Tortilis an varios imitatur pampinus orbes?
An trepidum anfractum tortilis ambit helix?
An potius raris simul intertexta figuris
Lina pererratas explicuere vias.
Æmula Niliacis alia arte futura papyris
Vt raros pariant candida verba modos.

Serica

Serica sic calamo, cedent sic aurea, fient
Imo tuis potius aurea cuncta notis.

De Margarita Vitellia.

Deliciæ Phœbi Libethrides, o tamen vna,
Non nisi quæ sancti nomen amoris habes,
Non Veneri commissa Erato, sed pura, sed illa,
Quale decus decoris Pallas inermis habet,
Imple animo vacuis errantia verba figuris.
Vix totam poteris dicere tota Deam.
Quod si non poteris: sese tum suggeret ipsa.
Lumine plena suo sufficit vna frui.
Teque colam rarum, diuina Vitellia, numen,
Quo nullum astrigero purius orbe micat.
Nec tamen his te, Diua, canam: te cuncta minora.
Sed dicam, de te dicere posse nihil.

In Bibinum.

Cum supra captumque tuum, mollemque laborem
Enumero dextra fortia facta mea:
Quæ facere haud valeas, ea nec mihi facta putasti:
Nec credis data, quæ te dare posse negas.
Hæc animi veniunt praui de mente maligna:
Vritur ancipiti mens stupefacta fide.
Quare istud nec ego ipse tuum non credere credo.
Credo etiam, te non credere posse tibi.

In Strumam.

Par eadem ratio, par caussa reciproca rerum:
Vt qui vina bibit, sic quoque vina vomat.
Nunc leges, caussasque nouas natura profudit.
Struma bibit vinum, carmina fœda vomit.
Quod si non factum est, vt carmina fœda vorarit,
Mirandum cur non carmina fœda cacat.

Ad Nullum.

Omnes Dij male si mihi negarunt,

Quæ

Quæ donant bona pessimis benigne:
Et tu vnus bona tot mihi dedisti:
Unus instar es omnium Deorum.

Ad amicum, qui sibi misit acetarium media æstate.

Aspice quam rapido furit implacabilis æstu
Phœbus, vt Herculei terga leonis habet:
Atque minas toruis fluuiis effecit inanes
Segnis & exangui conticet vnda vado.
Ipse tamen viridi reparabilis hortus amictu,
Ecce fauet mensis, magne poeta, tuis.
Ut mihi quanta tuæ splendet facundia linguæ,
Tanta meis sulcis vena perennis eat.

De Salacone, qui sibi antrum fecerat.

Auersas Salaco quærens a luce latebras,
Ostendit tenebris qualia vota facit.
Atri, impuri animi est, oblatam prodere lucem:
Præsentem absenti perdere nocte diem.

Idem.

Qui captat latebras auersas sole, pudicus
Purusve, aut tandem vir bonus esse potest?
Qui fugit a cæli tecto, male dignus habetur,
Qui terram tegat, aut quem bene terra tegat.

De Apostata.

Ridiculum abiecit damnata ad claustra cucullum,
Dum non vult mundo mortuus esse Lycon.
Sed tenuit mores obscœnaque facta cuculli,
Sic nunc est mundo mortuus, atque Deo.

Ad Boetianum Senatorem Burdeg.

Salue magne Boetiane, quod te
Iampridem per epistolam pudenter
Ut mi seminarem tuum polito

Pictum

Pictum carmine mitteres, rogaui:
Tum quod pollicitus mi item fuisses
Clarum sponte tua benignus antrum:
Haud factum doleo: oppidoque miror,
Qui sic exciderim tibi, tuorum
Mirator bene candidus laborum.
Dices: non meruisse me. sed isthuc
Si spectes; tua scripta digna cunctis
Orbis auribus, a quibus legantur.

De Bambalione.

Bambalio loquitur, regisque negotia curat:
Verum quod loquitur, prendere nemo potest.
Dicebant prisci (medium secat) iste sed harpax
Extremum & medium, principiumque secat.

Ad Petrum Natalem, qui sibi misit itinerarium librum Bellonij.

Cuius visenda multa miraris, neque
Tam sat, quam multum, docta naturæ manus
Si, quas in varia mundi disiecit loca,
In vnum coniecisset immensas opes:
Atque vt votis obiecit, sic oculis quoque
Subiecta contulisset: tum si quis sibi
Ad cognoscendas defuisset: marcidæ
Ignauiæ eum accusaret opportunitas.
Id quod etiamnum fit, cum quis quod præ se habet,
Nescit: quodq; est magis pudendum: si ipse se
Ignorat, quem præsentem & haurit, & videt.
Igitur quum dissiparit natura omnia
Longe lateque, & multis dissecet modis:
Est multa dignus commendatione, qui
Diu multo labore perfunctus modum
Nostræ expectationi statuit, ac spei,
Confertis commentariis, puro stilo,

Compendiosa

Compendiosa mole, sincera fide,
Velut fecit Bellonius: qui, dum sua
Vitæ, suisque commodis tua commoda
Meaque anteponit, Genium defraudans suum,
Haud parcens sumptui, haud metuens periculi
Euerrit maria, effodit radices Syras,
Arabiæ monstra pinxit, & rerum nouas
Effigies nobis, veteres quæ fuerant, facit.
Dignus, cui magnam debeamus gratiam.
Vt ille dignus, tanta qui nobis dedit:
Ita dignus es Natalis: cui bona fide
Tantundem debeatur apponi: mihi
Qui percupienti, nec reperienti vspiam
Fecisti, vt nunc potirer. Quare quicquid est
Quod ex præsenti lectione redierit
Tum commoditatis, tum voluptatis, tibi
Acceptum refero: sed ita, vti palam profitear
Tuo beneficio, ac liberalitate me
Adiutum, atque auctum, nec minus memorem tui
In hoc theatro rerum naturæ fore.

Boetiani Iambus filius Androgyni Auratini.

Non mirum Androgyni productum e semine fœtum.
Vtraque commodius semina iuncta vigent.
Sed mirum e neutro (neutrum est hoc, quicquid vtrūq; est)
Tam fortem atque acrem prosiluisse virum.

Ad Pedricum Ocalez Aragonium.

Quidnam Euri pluuiosa feri momenta querentem,
Atque ab inequali putria prata Noto,
Inuitas sterilis me ad scrupea terga ruinæ,
Qua fugit exustos siccus Hiberus agros?
Huc, vbi pro nitido languet rugosus Iacchus,
Lurida liuenti pendet oliua coma.

Sol non æquus opes Cereris populatur inanes:
Spes fugat elusæ spem labefacta manus.
Spes homini quæ sola Deum promittit, & audet
Præsentem canere, his defuit vna locis.
Pro stipula tenuis vix ah tegit vmbra cicadam:
Et metit infamem villica tosta famem.
Tanti odium haud pluuiæ est, vt vitam odisse velimus.
Vitane carnifici est viuere velle cruci?
Deucalioneo soluatur sidere cælum :
Vnaque sit facies æquoris orbis iners:
Non veniam: precium est Caurorum iniuria. Sed tu,
Si potes in saxo viuere, viue tibi.

Inexhaustus amor.

Si ex decore istius, luce ac splendore veneni
Quod placidus toto nectare miscet amor,
Pendet amor meus: & blandum immortale venenum
Non valet in summa crescere mole vigens,
Cur mihi turget, & immensa me mole fatigans
Ignis inexhausto flumine crescit amor?
An quæ fine carent, nec possunt crescere in ipsis,
In nobis crescunt cognitione sui?

Scripsit hæc pro poetis Gallicanis.

Soboles superbi viscerum Pyrenæi
Vasconici Garumna regnator soli,
Toruos minaci fronte proruens fluctus
Huc, qua Britannis Nereus Coris gemit,
Vrge supinæ vtrunque carcerem ripæ,
Laxans furores impotentis æquoris:
Liquentum habenas cærulas quadrigarum
Adflaua torque Santonum maris vada,
Radensque litus Aremoricæ plagæ
Te te infer euolutus, acer, incitus,

Vbi micantis clarus in sinu cæli
Franci renidet sudus ardor ætheris.
Tua vena larga est: largiore sed vena
Ibi videbis fulgurantis, ignea
Cohortis eminentium poetarum
Insitata mole numen arduum
Ferire nubes: vltimos penetrare
Cæli recessus: ducere inde ad nos Deos.
Vbi administra Pegasi ministratrix
Apollinis cohorte stipatur cohors,
Iodellus, & Ronsardus: & quis est ille
Ferens coronas alacer ambobus globus?
O mira sæcla: quæ supra fidem rerum
Fando amiam potentiam æquastis Dei.
Caussas vt excusationis excuset,
Quicunque Phœbi sorte contentus breui
Sedit veterno pressus vsque ad hoc tempus,
Effœta dicens fata, naturæ vice.
Non est, quod aiunt, circularibus nodis
Sese subire tempus, & redire, quod
Abiuit olim, vt hora flexipes nobis
Rursus reducat, quicquid abstulit boni.
Nunquam fuit, quod extat inter immensum
Rerum volumen, casta quas laurus sua
Opacat vmbra. Nec futura sunt rursum,
Quæ nunc vibrato vertice excedunt polos.
Nec stare possunt. Ast vbi semel fiet,
Vt ignis hic extinctus euadat cinis,
Non amplius videbis alta sublimis
Æternitatis sacra sede perpeti
Fomenta famæ ventilare: nec vatum
Ventura turba vacua complebit loca:
Quæ nunc beatus occupare contendit,
Contendit, occupauit, ac tenet chorus.

Tam clarus ista luce, quam pius leni
Amoris aura, læta quæ fouet bonos.
Quos inter aucto sidere, acer, elatus
Se dignum eo fauore Pascalis facit.
Ergo implicatus litis improbæ vinclis
Iubente Phœbo, succinentibus suis
Inauguratorum ordinem Senatorum
Agnouit, vt solebat, & iustum, & pium.
Saluete fontes, verticesque Parnassi:
Potiusque montis vuidi rores sacri,
Quos fudit Æther summus, & quibus fusis
Vatum tumebunt succulenta pectora.
Nempe absque vobis sicca turba, strigosa
Inane murmur, arida infamem siti
Sonum ciebit rauca: nec dabit vocem
Vox ipsa: nec tacebit id silentium.
O mundi ocelle, o lucis arbiter Titan,
Repagulis iam dissitas priscis tuas
Relinque discoloribus vias Indis.
Hinc tibi oriendum est. venit hinc nobis Dies.

In clepsydram, quam mihi dono dedit illustris Ianus Fregosus Episcop. Aginn.

Quatuor omnigenis distinctum vultibus annum
Pulueris hic totidem vascula fœta notant.
Vt ruit ille suos iterum rediturus in orbes,
Hæc repetunt vacui pristina iura loci.
Vt fugitiua secant bis senos tempora menses,
Hic statuit numero fixa columna pari.
Nonne vides albo ac nigro variata colore
Ferre die noctem, nocte referre diem?
Hæc sunt Fregosis antiqua insignia Diuis.
Non potuit Virtus plenius alta loqui:

Æquare anfractus longe insuperabilis æui:
Virtute immensi sæcla tenere Dei.

Inuito sibi interruptum colloquium interuentu noctis.

O noctem angustam, cui non æquanda diei est,
Quæ clausit tenera luce serena diem?
Dum sermone sacro cunctantes frangimus horas
Mensque inhians magni pendet ab ore viri.
Hespere cum videas tam rari illustria Phœbi
Quæ nunquam occiduis lumina mersit aquis,
Ausus es astrigeri supremo ab limine mundi
Sole nitente meo tendere noctis iter!

Respondet Hesperus.

Hesperus ille ego qui quondam, nunc Lucifer idem
Præuertor solis lumina rara tui.

Ad P. Natalem.

Si quando te voluntas, aut fatum tuum
Adegerit ad poeticæ famæ sitim,
Cauere imprimis in animum inducas duo:
Tibi ne placeas, tibi ne displiceas nimis.
Illud risum aliis, tibi parit hoc odium tui.
Qui delet nihil, admittit cuncta pro bonis.
Et qui se arrodit iniquus, infensus sibi
Relinquit ille sæpe, hic substituit mala.
Vterque nescit tollere de tabula manum.

Pasquinus.

Nunquam ego speraui tam pessima sæcla futura,
Ut bonus, & pauper esset inane pecus,
Mille licet veniat Musis comitatus Homerus:
Si nihil attuleris, ibis Homere foras.
Mille etiam veniat cælis comitatus Iesus:
Si nihil attulerit, ibit & ipse foras.

In Alanum.

Ex aliis recitas alienos, salse, labores.
Dic aliquando aliquid quod sit, Alane, tuum.

Responsio.

Præstat onus præstans alieni ferre decoris:
Quam tenue & nullo pondere ferre suum.
Si Deus est operum facilis, quæ condimus, autor:
Qui meliora canet, debuit illa Deo.
Si non est: opus illud erit mihi futile, nec me
Solicitet, si me quis meliora canet.

In Monachum.

Qui monachus fuit, & monachus post desiit esse,
Hunc mala testatur vita fuisse malum.
Sed quia deposito patrat mala digna cucullo,
Testatur bis sic esse, fuisse malum.
Siue malum dicit fugisse, fuisse fatetur:
Siue bonum, plus hoc dicitur esse malus.
Qui monachus fuit, & monachus nunc desinit esse,
Est monachus, nec quit desinere esse malus.

In contemptores literarum.

Postquam nos rabido furiosa calumnia vultu
Obsidet, & magni nescia monstra Dei,
Candidaque antiquæ nec libertatis imago,
Nec superest saltem nomine priscus honor:
Heu quondam Aoniæ mea numina magna sorores,
At nunc infami sordida turba nota,
Accipite has lacrymas vestræ libamina morti,
Ire modo in tanto si qua dolore potest.
Mox ego vobiscum hinc abero: solumque iuuabit
Viuere, cum poterit vestra ruina mori.

Huius vitæ præsentes mores,

Algere, & esurire, & esse vulgus:
Referre grates ora verberanti:

Silere compilantibus dryphactis:
Aut mulcta duplicabitur querenti.
Seruire seruis, praeterire nosmet.
Quos nosse vox piaculi iubebat:
Quos nosse ius potissimum docebat:
Haec tota nostrae disciplina vitae est.

Ad Carbonarium.

Es Ramne cruda spina literarum.
Ignitus acris flamma literarum.
Extinctus ater carbo literarum.
Inepta non ferenda, non tacenda.
Litura susque deque literarum.

Hos ego versiculos feci: cur plectitur alter?
Pro nato seruus sic mala verba timet.
Pro nato serui sic quoque terga gemunt.
Pro nato seruo verbera saeua sonant.
Pro nato seruum sic fuga dura premit.
Sic pariunt aliis verbera dura metum.
Sic pariunt aliis prodita castra necem.
Sic pariunt aliis crimina falsa fugam.
Sic pariunt aliis pectora vana dolos.
Sic pariunt aliis verba dolosa cruces.

In Cynidracontem.

Mista lupo canis est signata voce Lycisca:
Seque cani, atque etiam miscet hyaena lupo.
Tigris item, vulpesque cani, pardusque leaenae.
Perdicem patitur quae parit oua domi.
Sic aliis alias species mutare figuris,
Priscaque se in facies induere ora nouas.
At neque naturae, neque carminis ambitus vllus
Ingenij capiant semina mista tui.
Mula, onager, lupus, vrsus, aper, crocodilus, hiaena.
Solus equus non es, nilque leonis habes.

Crusta hominis rabiosa habeat laruata figura:
Nullum animal, nullum; nil nisi Erynnis eris.
Immo nec illa habeat: tu non illius imago es.
Ast illa est potius oris imago tui.

Ad Corymbos.

Pallentis hederæ fily Corymbi
Vmbræ virentis candidis poetis
Apollinis de vertice, atque Bacchi:
Auratus ad laurum suam vocat vos.
Quin tertia adsit: non enim satis sunt
Duæ coronæ triplici poetæ.

In Bibinum.

Si quis Bibinum nescit, hæc pingit eum tabella.
Mendax, malignus, impudens, proditor, ebriosus,
Deum negans verbo impius, reque probans negatum.

In eundem.

Si quis iurarit se nequam scire Bibinum,
Frustra iudicio fallitur ipse suo.
Ipsemet hoc ipsum iurarit forte Bibinus.
Credere non salua relligione potes.
Impius, incestus, fumosæ Harpyia culinæ,
Sacrorum, & fidei proditor ipse suæ.
Non quit in angusta tituli tam debilis vmbra
Tam lata scelerum conditione frui.

In putidum.

Vides, vt alta fronte nasus ille masculus
Sui impotens non se capit: ringens superbia
Videtur esse firmior nouis periculis?
Non est: sed atro sepio, blennaque mollior.
Effœminatiorque fœminina fœmina
Se fallit, vt nos & queat deinde fallere.

In barbariem huius sæculi.

Si veteres magno vates in honore fuerunt,
Nec nunc sunt: nunc sunt sæcula fœda mea.
Sed si illi nullo nec tunc in honore fuerunt,
Nec nunc sunt: nunc sunt sæcula fœda duo.
Quæcunque aspectas, pleno quod numine sentis,
Harmoniæ numeris nil nisi Musa fuit.
Exul ab harmonia, & sacris concentibus orbis
Rustica proluuies rus nisi ruris olet.

In Strumam.

In gremio ventis agitatæ natus arenæ,
Mirum si instabili est pectore Struma leuis?
Æstibus in gremio feruentis natus arenæ,
Mirum si rabido pectore Struma calet?
Vitibus in gremio constratæ natus arenæ,
Mirum si Bacchi pectore Struma furit?

In Brontium.

Malleolos, cumque his minitatur Brontius ignes,
Et bona sub fisci iura parata dari.
Audeat abstrusum si quis nunc dicere verum,
Ergo etiam metuat verus ab igne Deus.
Non tanti fuit alterius defendere regnum.
Tu potes, & si vis, te tueare Deus.

In Pastillum.

Ebrius & mendax si debuit esse poeta:
Sic bene Pastillus ebrius esse potest.
Quod si mente furens debet bonus esse poeta:
Esse ita Pastillus archipoeta potest.

De Vitellia.

Si clarum claræ est lucis Vitellia lumen,
Clarave lux clari luminis vlla viget:
Quid mirum ex oculis, e casto pectore flammas
Mittere, quæ possint vrere corda virum?

Urit, at ex illis non sunt incendia flammis:
Lumine sed simili cuncta vigere facit.

In clepsydram, quam mihi dono dedit Margareta Vitellia.

Immensum exiguis referunt quæ lapsibus æuum
Tempora, cur concha Cypride clausa latent?
Temporis an Domina est obsessi immensa venustas,
Qua dominæ facies, qua sacra lingua viget?
Tale meum splendet fulgens Vitellia sidus.
Tale æuum ingenio donat habere meo.

De Vitelliæ aduentu.

Armorum in medio, trepidique horrore tumultus
Cur hilarata sacris vultibus aura nitet?
Cur dira bacchante fameque lueque tremenda
Vitales reparat terra salubris opes?
Omnia tuta refert rediens Vitellia secum,
Unica pax vitæ, vitaque sola meæ.

De se.

De tetricæ fessus diro certamine pugnæ
Sedit ad Aonias Mars bibiturus aquas.
Et bibit, & cecinit. placuerunt carmina Musis.
Inde ferox pugnat Scaliger, inde canit.

Xenia ad Maumontium.

Maumonti decus elegantis æui,
Cuius est soboles futurus annus:
Nihil cum mihi præter hasce nugas
Muneris foret ad manus, quod istis
Saturnalibus expedire possem:
Hæc commento aliquo fuere salso
Mihi incommoda sarcienda tanta.
Hippocrenidos hortus est amœnus
Plenus floribus vndecunque miris,
Quot spirat genitalis aura, feruens

Quot æstas patitur, quot obsoletæ
Admittunt hiemis graues furores:
Quotquot tempora mustulenta fundunt.
Quot crispant madidi gelu Decembres,
Nec flaccescere tristibus sub Austris,
Nec timent aquilonias pruinas.
Ex his perpetuam tibi coronam
Diuino capiti, sacer poeta,
Nectes. Hinc tibi sumpta mira nostra
Me monstrante tibi nec inscienti
Iam limina prima strena pulsat
Nullis cereolisve, crustulisve,
Nec farctis, neque dulciariis, nec
Saturnalitiis minor sigillis.
Hoc tam tempore floribus sinistro
Qui flores pote, quotve vbi, requiris?
Maumontijque, Vitelliaque ab ore.

Vetus flamma.

O oculi, per quos letalis iere sagittæ
Fulgura, sidereis tela vibrata oculis:
O oculi, per quos abiit cor, ibique reliquit
Fulmina, captiuis tela tyranna locis.
Si vos non miseret (quod nec sit credere dignum)
Iam reliquum veteris mi nihil esse mei:
At vestras vertisse vices, pigeat, naturam,
Quando vnam præter cernitis esse nihil.
Atque suas damnasse vices vos tædeat illam,
Cum rapido e vobis flumina ab igne cadant.

De suo in Cardanum libro.

Quæsiere de amico amici, quid tandem rei
Hominibus doctis liber est visus ille, quem
Cardano de Subtilitate misimus.
Respondit ille verbo vero, ac simplici:

Vt

Vt in aliis hominum iudicia, ita esse in meis
Varia, nec vnquam in quoquam conuenientia.
Id equidem item ego noram ante, quam illa scriberem.
Et tanquam auditurus admoui manus,
Nec prouocatus potius, quam vltro prouocans.
Quatuor hominum ideas, quibus illa haud scripta sunt.
Primum qui in verbo sunt, negant substantiam.
Dein qui dicunt non esse sapientem Deum.
Tum qui seipsos asino non pluris putant.
Quartam otiosum, atque voluptatis mancipium:
Si quis super hos, huic ille scriptus est liber.
Sin nullus est: at esto solus is mihi.

In Bibinum.

Heus bone, heus tibi ni caues Bibine
Longe iniuria maxima apparata est.
Quid mali meruere vinicidæ?
Tamen conditione parricidæ,
Ni duro corio exuaris isto,
Insutus moriere pelli equinæ,
Ni contra tueare te esse asellum.

Ithyphallicum de Corano.

Ite carmina flammeis incitata nimbis
Impetu truculenta, quo bilis vrget, acri:
Quo probri pater & Deus prouocat Coranus:
Ne timete ferociam pestilentis oris:
Neve vulnera ferreis incitata sannis.
Illico rabies cadet; si quis arma monstret.
Nil fugacius est eo, qui cupit timeri.
Iam vides, vt eat metu pallidus virenti?
Iam iam genua labant. tremit ventilata ceruix,
Carnifexque silens tacet siderata lingua.

De se.

Hic est Scaliger ille, quem solebant

n 5

Armatæ fugere, & timere turmæ.
At quæ non; cadere atque abire vita.
Hic est Scaliger ille, quo timentes
Mortis vulnera corruentis atræ
Solent certius obtinere vitam.
Hic est inuidiæ vtriusque victor,
Qua possit lacerari, & illius, quæ
Seipsam lacerare possit ipsa.
Vnus omnibus omnia, omnium vnus.

De Panthea.

Panthea luce sua stupido sublegerat arcum,
Telaque, & vranimas altera tela faces.
Ergo volans Amor igniuomis insedit ocellis,
Fixit & argutis regna superciliis.
Olim, ait, vno, nunc gemino iaculabor ab arcu
Omnigena & gemina tela, facesque face.
Ferre nequit, quæ iactat atrox incendia. Quondam
Armis, nunc se, illo captus ab igne, caret.

Iambos sæuit Baræenus, iambis petitus est.

Sementem infamis faceres cum stultus Iambi,
Atque dares læto semina praua solo:
Vberior trucis euenit tibi messis Iambi,
Nutat & in stipula pendula spica leui.
Et licet ille tuus fuerit cariosus Iambus,
Nunc glomus in nitido turgidus orbe micat.
Sic pestes domat horrendas Fortuna, cruenta
Cum seges occisi sanguine creuit heri.

Postquam iuuentus deses, mancipium otij,
Vt est pigitum laboris, atque operæ simul,
Omisit facere, laude digna quæ forent:
Item contempsit laudatores, nominis
Boni secura, ne videretur sibi
Deesse ad id, quod expetendum ducerent.

Quod

Quod si illos moneat quis, quæ in rem futura sunt,
Quæ quum eis facere poßint ad sapientiam:
Vocare ea curiosa instituunt, suæ
Vt sunt authores, sic testes inertiæ.
Quibus nihil valere sit summum bonum.
Ergo aliud agentes sese prætereunt, neque
Ii propter vitam viuunt: cui soli tamen
Studere volunt videri enixe, atque vnice.
Sic magna pars peiores simus in dies,
Quo ad vltionem fœtor excutiat Dei.

Risi meipse: interrogatus, quot mihi
Essent anni? respondi: vicies quater
Ne habeam, impediri ad octo, tantum, aut circiter.
Post contemplatus, quod vulgo dici solet,
Semissem absumptum in somnos, & pene esse nil:
Dimidio tum vixisse me sensi minus.
Porro dum nugæ me sequuntur, & sequor
Illas vicißim: quantum depensum est? abi hinc
Ad morbos mortis apparatus, omnibus
Morbis peiores lites conditas mero
Veneno, infames furtis & falsis dolis
Metus bellorum, & quolibet large metu
Horribiliora incommoda accepta, & data.
Quid mihi sit reliqui factum, ostende: & viceris,
Præsertim cum ij, quos dicam habere, perierint.
Nam retro aspiciens vnum ne inuenio quidem
Qui mihi imminentem mansurum esse spondeat.
Mansurum? ah nec venturum, quin non esse nunc
Cum non est, & cum fuerit, non magis fore.

Si id adeo fatis est placitum, tanquam bonum
Me aliis super alia me afflictari malis,
Vt iam misereri autorem ipsum poßit mei,
Ara vna restat virtus & patientia.

Non

Non illa vecors, esse quæ negat malum.
Non illa demens, esse quæ clamat bonum,
Sibi personata atque hunc faciens fucum sibi,
Sed quæ esse malum, & se quouis peiorem putat.

Nouo modo natura abortiuum genus
Hominum, conceptum sordidum primordiis
Infamibusque auspiciis in lucem editum
Ex asse malorum fecit hæredem sibi,
Fidei committens ea Fortunæ perfidæ.
Tum ne quid his obmurmuraret sic, quasi
Inofficiosum testamentum illud foret,
Vmbellæ sapientiola aspersit sextulam.
Quod tantum abest, vt condiat cætera mala,
Vt hæc ministra sit ministrorum caput,
Quo te præsidium sentias premi malis.
Nam cæterum nouerca quod finxit pecus,
Fecit sui plenum, extra conquirens nihil,
Saturum, pronum, supinum iuxta se frui:
Quanquam aliis moriens, sibi viuens homo
Aliis viuus misere, misere moritur sibi.

Si deputentur hominum studia, quæ sibi
Conueniunt, quæ non: fine quæ vero carent:
In animum sibi facile quisque inducat suum,
Quid eligendum, quid relinquendum siet.
Multæ operæ tres sunt: motus principia tria.
Necessitas naturæ est rebus omnibus:
Vtilitas alij est alia pro captu suo.
In tertio voluptas est loco sita,
Prima vt regina rerum est, ita regnat sibi.
Illex secunda, animorum prædo tertia est.
Hi vitæ currus, cui nisi sapientia
Auriga sit: tam falso fine & perdita
Pro iis se multa subiiciunt animæ ac sensibus.

Vt

Vt frustra quæras, quod tenere te putes.

Sunt operæ ac laudis quidam fines alienæ,
Gracculus Æsopi vt non sit tam garrulus, isti
Aiunt me dictum non tam esse, ac velle videri.
His ego dissimilem fateor me. nanque mali vt sunt
Esse volunt credi, faciunt quod credere possis,
Vani, inconstantes, ingrati, perfidi, auari.

In Ponticum.

Omnes te irrident, nunquam tu Pontice rides.
Scire velim, nunquid sic Agelastus eris.

In vxorium.

Cum verberante vapules, sileas vxore loquente:
Illa die, noctu te sitiente bibat:
Seruiliterque supplici faciat conuicia dira,
Illi tu mulier: illa tibi vir erit.

Tartara, pugnantes flammas, cælique recessus
Credimus, immensi regna tremenda Dei.
Sed temerata fides vario iactatur ab æstu.
At fecit dantes: plus valet illa manus.

Burdegala hoc si flet, quondam quod libera vixit,
Nunc scuticæ infami verbere serua tremit.
Hectica non sentit peius: pro iudice podex
Si est asini: medicus si scarabæus erit.

De Tholerio.

Si de peste pio retrahit te pectore furca,
Furca inter magnos est referenda Deos.
Sin te dira lues redimit de culmine furcæ,
Iam pro te merito pendeat ipsa lues.

De ingrato Struma.

Multa dedi, quoties petiit, quæcunque poposcit.
Sponte, libens etiam plura daturus eram.

Aruit ingluuies, & inanior arsit habendo.
Strumaque iam porro vult sibi cuncta dari.
Cuncta uti dem Strumæ? quid si mea viscera poscat?
Hoc mihi iam ratio nulla iubere potest.
Cuncta nisi dederis, inquit periere priora.
Multa tamen mihi, quam cuncta perire volo.
Nam cui de multis, de magnis gratia nulla est,
Huic quoque de cunctis nulla futura fuit.

In eundem.

Quando puer fuerat, iuuenilia carmina fecit
Struma ferox: laudem non sine laude tulit.
Quando fuit iuuenis, puerilia carmina fecit:
Replicuit versas sors odiosa vices.
Quando senex fuerit, faciet quæ carmina? certum est
Carmina, quæ semper nulla fuere, fore.

In eundem.

Ingratus ille, quem videtis, est canis,
Non furis hostis: ater ipse fur est.
Canes canem vorate: qui meam, meum
Panem vorauit, & latrat farinam.

Pasquinus.

Per varios casus, per mille volumina rerum,
Et bruti interdum barbara Chersa soli,
Venimus, vt magnam possemus visere Romam.
Vidimus, at Romæ turpe cadauer erat.
Quid mouet ergo illam, si mortua dæmones intus
Iam possunt animæ sic simulare vices?
Mentiris: nam animarum Orci, laruæque voraces
Munera sic animæ fingere nulla queunt.

Extremo in senio, duræque in limine vitæ,
Quam mala turba grauem, quam dolor esse facit,

Turba mala heu longè Lybicis immanior aris,
Tetrior immiti fulminis igne dolor:
Quis putet Aoniis ludentes collibus auras
Ingenium ad numeros posse leuare meum?
Possunt: nec fors exiliis cumulauit amaris
Mentis honoratæ, iudiciique fugam.
Diuinum ostendit quoties Vitellia pectus,
Ex liquido numeros fonte rigauit amor.
Hinc canimus: nec opus Musis tam sancta canenti
Pectora, se Aonias sufficit vna Deas.

De ingrato Struma.

Rogas, quis is sit in meis libris canis
Quem vocaui Nocticoruum, quem voco Ægothelen?
Is Struma quidam est, gracculusque Æsopicus,
Turgidus pauonis aura, gemmeisque pennis,
Superum, inferumque saturi odij meta vltima,
Qui meum panem vorauit, & latrat farinam.

In Nostradamum.

Credula quid speras? quid spectas pendula verbis
Gallia, Iudæa quæ blatit arte furor?
Tot regum veterum spoliis, tot onusta recentum,
Hoc tua clara feres ludere sceptra scelus?
Nonne vides linguam impuri nebulonis inanem?
Huncne tuam pateris ludificare fidem?
Vtrum futilius, pectusne nocentis Agyrtæ,
An tu, quæ toties falsa fouere potes?
Quod si es tam facilis, nolis vt velle dolere:
Saltem non etiam posse dolere, dole.

De orbitate studiorum ad Lutetiam. Est vaticinium tyrannidis Hispanicæ, post mortem Henrici III.

Si possem lacrymis conceptum æquare dolorem,
Conceptoque tuas æquare dolore ruinas,

Flebilibus-

Flebilibusque pias lacrymis aequare Camoenas:
Et flerem & canerem tantum, tantumque dolerem,
Quanta tua immerita est facies miseranda ruina.
O mater studiorum, alma veneranda decori
Regina, haec quondam, heu seruo nunc obsita luctu.
Sed neque mi satis ad lacrymas est flebilis vnda,
Nec sat suppeditare valent se corda dolori:
Nec super ad lacrymas tantas operosa Camoena.
Olim & magniloquis florentem Diua cateruis,
Et raram augusta gestantem fronte coronam,
Vt memini, vt video auulso nunc corde iacentem,
Orbamque & viduam, & caelesti lumine cassam
Informis trepidare infamia lumina mortis
Vt video, vt memini, vt me grauis excutit horror.
Illa etiam qnondam, qua se ostentare solebant
Praemia lauricomae non sat laudata corona,
Praemia veridicis spiratae afflatibus aurae,
Omnia sunt terrori. intentant omnia mortem:
Obruta dum tetris mortales carceris vmbris
Luctificis se subtraxit spes fracta periclis.
Magne pater, qui consiliis, qui fulgure mentis
Promisti inuicto nos robore firmaturum,
Vsque sub igniti metuenda piacula mundi,
Aspice nos, te sancte pater tua signa secutos.
Eripe letiferis, sumus heu tua membra, ruinis.
Nec patere antiquum diuini luminis hostem
Longius insultare, tuisque illudere regnis.

IVLII CAESARIS SCALIGERI THAVMANTIA

AD DIVAM CONSTANTIAM RANGONIAM.

O Decus immensi rarum Constantia mundi:
Quale potest fieri fœmina, quale Dea:
Aspice letali confectam vulnere mentem:
Numine sic potuit viuere iussa tuo.
In te abiit, totusque meus tibi militat ardor:
Dum tua ficta aperit nomina verus amor.

Ad Thaumantiam.

Rarum opus, atque antehac nulli res cognita Fato:
Quæque tui similis vnica, parque tibi es.
Cælestis facies, sub qua natura pependit:
Atque opere obstupuit Dædala victa suo:
Mollia sidereos demitte ad carmina vultus.
Sit satis hos misero sæpe negasse mihi.
Illa quidem mœsto lugent mea vulnera cantu
Flebiliter, tanta vix satis apta Deæ.
Te tamen eductam patrio, Thaumantia, cælo
Hæc eadem mundi docta per ora ferunt.
Exemplum ergo mei diuina mente sequuta,
Ipsa tui in speculo hoc ne capiare, caue.

Mutatis omnibus me non mutari.

Quæcunque æthereo circumplectuntur amictu,
Sunt sueta alternas omnia ferre vices.

Aſpice quod tenero variantur vere corollæ:
Horrida quot gelidis bruma rigeſcit aquis.
Indica Santonicis mutantur flamina Cauris.
Et ponente fero flant Aquilone Noti.
Nec minus ipſa etiam Gangetide pingitur aura,
Fuſcula quæ tacito procubat vmbra polo.
At mihi letiferis poſt ſaucia corda ſagittis
Conſtanti dominus pectore turget Amor.
Quid mirum, ſi non mutas crudelia corda;
Mutentur quare dulcia corda mihi?

Te defuncta, me non ſuperfuturum.

Deſertas vbi deſpicies, Thaumantia, terras,
Candida ſidereo ſtella recepta ſinu:
Si miſero, quæ fila ſecat Dea, parcet amanti:
Me viuum ſine te, quo velit illa, mori:
Contra ego ſuſpiciam auguſtum Thaumantia cælum:
Quo ſine te moriens viuere morte queam.

Si animus nunquam quieſcet, perij.

Si placidus ſomnus feſſos afflarit ocellos:
Feſſos, qui nequeant fulmina tanta pati:
Pectora damnatæ deponent tædia vitæ:
Linquet & ingratus languida corda labor.
Aſt animus vigili crebreſcet ſaucius igni:
Regnabitque nouo numine flamma vetus.
Excindor. Quæ conditio duriſsima rerum hæc:
Si datur in media nulla quiete quies?

Interitus ex tua hilaritate mihi vita eſt.

Cum placida es, liquidoque nitens Thaumantia vultu:
Tetrica pacato ſæuit in ore Venus.
Turbida fulmineos vbi pectore colligis ignes:
Lenis ab ignigeno fulgurat ore lepos.

Quid

Quid faciam? primis quæ meta sit vltima votis?
Quæve anceps animum temperet hora meum?
Cui precer, O? mihi perpetuas in turbine mortes.
Nam te hilari vera est vita, perire mihi.

Thaumantiæ cantus.

Cantillans Dea cælestes dum prouocat auras:
Et roseo ignotos explicat ore modos:
Dulcia flexanimæ miratus carmina linguæ,
Inconsulta animus ebibit aure necem.
Tum seipsum fallens paulatim elabitur: & iam
Iam moritur: nec scit, quid fuit inde mori.

Ab eadem diuersus euentus.

Candida concreto terram nix obruit imbri:
Atque stupent pigro flumina stricta gelu:
Lumina demisit celsa Thaumantia turri:
Liquitur hæc: solutis illa citantur aquis.
Ast mihi, quem rapidis torrent hæc lumina flammis,
Torpent degeneri pectora serua metu.
Infelix, si diuerso natura tumultu
Me quatiat: quodq; est, non ego id esse queo.

Tu sola cura mea es.

Cum meditor dominisque ardescunt pectora curis:
Factaque surripitur mens aliena sibi:
Aspiciens me illo dulcis Thaumantia risu,
Quo terram, pelagus, sidera, cuncta trahit:
Furor, ago, rapioque tuas, ait, improbe, curas:
Tunc ego: te ne igitur tu tibi, diua, rapis?

Donatus annulus me vinctum habet;
Thaumantia libera manet.

Felix, quod veteri spreta matrice metallum
Agnoscis dominæ regna beata meæ.
Infelix, quod cælesti mox luce relicta
Nostra tuis satis membra minora capis.

O potius felix, cum pristina iura prioris
Sortis habes. nam sum, quod mea diua fuit.
Quid si quod domina est, ego sum? non conquerar ergo,
Si tu me vincis, illa soluta manet?

Oculi Thaumantiæ.

Nocturnum mea suspiciens Thaumantia cælum
Auxit flammigeri maxima signa poli.
Quodque rubens in virgineis ardescit aristis:
Ignea quodque trucis corda leonis habet.
Si crescunt vestris cælestia sidera: quare
Luminibus pereunt lumina nostra tuis?

Dominæ sæuitia.

Ne mea sis, postquam per te concordibus astris
Quæ mea sunt, miseris dispeňere viis.
Ne tua sis, postquam per te discordibus iris,
Quæ tua sunt, misere disperiisse facis.
O tua sis potius. tua quæ lux imperat astris,
Iratos referet in meliora Deos.
Ne mea, ne tua sis: ego sim tuus. atque vt ames me,
Exultem: si odis, sic periisse bonum est.

Muneri mittit suspiria sua.

Hæc tibi carnifici suspiria condita flamma
Largus Acidalio de grege mittit Amor.
Excipiens placido facilis Thaumantia nutu.
Hæc serui gelido munera conde sinu.
Horrescis? nec turba placet male perdita? senti,
Qualia crudelis pectora nostra facis.

Somnia.

Dormio: tunc veræ censentur commoda vitæ:
Cum facilem ostentant somnia sacra Deam.
Euigilo: tunc ridentur mihi somnia, quando
In nihilum celeri vana abiere pede.

Somnio quin vigilans, atq; omnia dulcia fingo:
Irritaq; inuitis misceo monstra modis.
Plus error placuit: plus illo viuimus: ille
Vel domina inuita me facit esse suum.

In lusu latrunculorum.

Qua turmis præmissa cohors pro turribus altis
Explet inexpleti iussa cruenta ducis:
Efferaq; horrificis in cædibus ardet Amazon:
Arciger & sparsas carpit auarus opes:
Quis putet imbelles audere Cupidinis artes?
Ah decuit teneras abstinuisse manus.
Ille vbi fulminea sedem sibi legit in arce:
Ex illa dominæ fulgurat arce Deæ.
Me miserum: qui disperij sine milite victus:
Quid mihi tot contra tela parata putem?

Male affici ab irata, peius a facili.

Cum procul auerso dura est Thaumantia vultu:
Liquitur infesta fusa medulla face.
Lactea captiuo si vinxit brachia collo:
Pectora Lethæo diriguere gelu.
Ilicet exitio est, tantum exoptare bonorum:
Et peius tanto tangere posse Deos.

Ratio cum appetentia.

Multa mihi in mentem veniunt per munia vitæ.
Protinus vt valeat cedere iussus Amor.
At mihi quæ in mentem veniunt, de mente recedant.
Quid quod, si ipse velit, nolo ego, cedat Amor?
O monstrum inuisi, atq; horrendi immane furoris:
Si neq; velle queam: si neq; posse velim.

Ad Hirundinem.

Iam redit, & reducis repetens vestigia veris,
Quæ lacerum genitrix Daulia luget Ityn.

Querquera barbarico meditatur carmina planctu:
Atriaque artifici pendula figit ope.
Impia si veteris defles malefacta furoris:
Ah fugias dominæ pectora cruda meæ.
Nanque immane odium potuit te armare tyranni.
At seruum, ac fidum hæc perdere læta potest?
Dulcia seu gelidæ quæris diuortia brumæ:
Heu fuge: nam gelida hic nil nisi sæuit hiems.

Omnia fiam, vt prope illam sim.

Dum vehitur segmentato Thaumantia curru:
Ah fierem trepidis orbita facta rotis.
Seu leuis Asturco glomerauit mollius orbes:
Cur non sum Phrygia stragula picta manu?
Deficio. ah fierem cælestia verba loquentis:
Verba, quibus pellax cuncta venenat Amor.
Omnia sim potius: sed non esse ipsa potis sim.
Saxea nam Cæsar pectora ferre nequit.

De niue importuna.

Cum fueram nostros visurus crastinus ignes:
Demisit cano Iuppiter orbe niues.
Abstineo? an cæli irati committo periclis,
Quæ constat flammis ignea vita mihi?
Ibo: geluque meis tabescet ab ignibus, aut me
Extinguet. Victor, aut ego liber ero.

Ad Caurum.

Core ferox: nam te gelidis metuende procellis
Exercet madida Cantabris ora fuga:
Excute nimbiferos pluuioso flamine currus:
Præcipitesque minax fer violentus aquas:
Lenta quibus linquat placitos Thaumantia colles,
Huc referens nitida fronte serena diem.
O leges placidas, o miri commoda cæli:
Si mihi, tot stringens nubila, sudus eris.

Redeuntem rure soli comparat.

Unde serenatum Vulturni in turbine cælum?
Tam cito nimbosi cur stupuere Noti?
Cur sibi dißimilis, melior se splenduit annus?
Insolitæ rerum quæ rediere vices?
Te ne ergo ex agris ad nos, Dea, destinat imber:
Diuinumque refers lucida rure pedem?
Sol minor hinc pluuias, ac nubes distulit olim:
Maiorem pluuia huc nunc fugat vna meum.

Miser annus, si vt mihi, ita eius ver hiems fiat.

Quid tibi cum syluis, & primi floribus anni?
Ver media ex oculis turget in vrbe tuis.
Ver aliis, mihi tristis hiems: miser ah miser annus:
Si cogare pari conditione frui.

Ad Thaumantiam.

Si spectes, qui tam celso potiatur honore:
Nulla eris alterius: tota futura tua es.
Sancta Venus fac, ipsa sui capiatur amore:
Sentiat & quanti sit, necis esse ream.

Comparat manus suas cum dominæ manibus.

Hæc manus, & manus hæc: rigida hæc, hæc mollior vmbra,
Qua leuis æstiuos temperat aura Notos.
Hæc manus, haud manus hæc. placida hæc, crudelior illa,
Letiferaq; omni sæuior vna cruce.
Haud manus, at mors hæc, non iam manus: impia quando
Serua e captiuo pectore corda tulit.
Si specto, interij: si tango, aut tangor ab illa:
Nec mors, nec pœna iam mea nomen habet.

Thaumantia exoptauit in se morbum, quo laborabam, transferri.

Cum miser indomito languerem tabidus igni:
Decolor afflatas diluit aura genas.
Pristinus e vegeto fugit nitor aureus ore:
Seuit horrendis mortis imago minis.
Ergo precum quam nulla cohors, non obsita fletu
Lumina, non rerum composuere vices,
Flectens sidereos in me Thaumantis ocellos,
Se optauit potius talia monstra pati.
Ne eueniat tantum scelus, ah rex Iuppiter, ah Dy.
Quæ simile huic solers vis reparabit opus?
Tum melius, me vnum (parua est iactura) perire,
Quam simul in te, me teq; perire, duos.

Apparatus precum.

Pollicitus mi ego rara precum pigmenta daturum,
Cruda quibus voto se daret illa meo:
Disposui fidens numeros, suadæq; medullam,
Fultaq; supplicibus mollea verba modis,
At postquam accessi domini ad fastigia vultus:
Excidit ancipiti diruta lingua metu.
Tum pallor tamen, & trepidis hærentia signis
Ediderant animi supplicis ora notas.
Has capies pro captiuis, Thaumantia, verbis,
Quæ se ad diuinos prostituere pedes.
Aut si verba iubes: cum tu subduxeris illa,
Et teneas; melius ipsa referre potes.

Ad violas hiemales.

O bis felices violæ; quas serior annus
Extulit; & dominæ quas tetigere manus.
Ah miseræ: effugisse hiemem satis esse putatis:
Quas nouus immenso Sirius igne premit?

Affectus aduersum tempora nubila.

Cum pluit, obducto mœret Thaumantia vultu.
Regnaq; nimbiferi ditat opaca Iouis.
Ecce pluo lacrymis: totum hunc ſum verſus in imbrem:
Et mortem ſpectas, ſæua, ſerena meam?

Nullius temporis mutatione mutor.

Craſtina cum referet ſolitos Aurora labores:
Ipſa dies mihi erit nil niſi tota labor.
Veſper adeſt: ſoluetque graui iuga dura labore:
At quæ ſera grauem finiat hora diem?
Nil ego ſum: mihi ſi prolixa mollior hora
Nec noctem nox, nec lux ferat vlla diem.

Dominæ ſaltatio.

Dum mea diua ciet numeroſos maſcula ſaltus:
Et quatit audaci picta aſarota pede:
Edidit argutos liquido quot corpore motus:
Tot duce ſenſi animum corde micare modis.
Si certis igitur ſeruum moderaris habenis:
Cur voluit; cum tu vis pepuliſſe, ſequi.

Thaumantiæ corollæ.

Quæ mihi compoſuit verno de flore corollam,
Perpetui veris ipſa corolla fuit.
Viderat in propriis carpentem lætus Adonis:
Nec vetuit, Venerem dum putat eſſe ſuam.

Thaumantia ſole fulgidior.

Hibernis longe mea lux infenſa tenebris;
Queis premitur ſero tempore fuſca dies;
Triſtis erat. mihi quærenti, quid mœſta iuberet?
Exulis huc, inquit, lumina ſolis age.
Ah iſtos igitur tegito, Thaumantia, vultus;
Quos timet, aut luci credidit eſſe ſatis.

Iratæ ex calumnia ſupplicat.

Si merui, peream: miſerum periiſſe iuuabit.
Quin ſi tu veniam des, dare nolo mihi.
Mortem oro: tædet cæli conuexa tueri.
Hoc pretium? hæc fidei pignora certa meæ?
Et repſiſſe poteſt diuina in pectora dira
Suſpicio? at nequiit in mea dira lues.
Si raras æquare tuas, Thaumantia, magnum eſt,
Virtutes: illas exuperare, quid eſt?

Eodem argumento.

Ah ne aurem pete: ſic diris madet illa venenis.
Diuino ſatis eſt oſcula ferre pedi.
Siue pote eſt lacrymis, ſiue eſt pote ſanguine, falſam
Eluere inuiſam ſuſpicione fidem.
In lacrymam aut ſacro vertatur flumine ſanguis:
Aut totus venis exeat ille meis.
Si fieri mea vita nequit tibi teſtis amoris:
Quod reliquum eſt: fidei victima ſancta cadam.

Ad oculos ſuos.

Si nequit amentem mihi vita auferre dolorem:
Auferre? ah nimis eſt: fallere, ſi ſat erat.
Quod ſupereſt: Dij Deæq; omnes: aſt finiat amens
Et vitam, & vitæ triſtia facta dolor.
O oculi, iam non oculi: ſed ianua duris
Fletibus effecti ianua lata meis:
Iam mihi non oculi, iam non mihi lumina, verum
Optatæ toties vis tenebroſa necis:
Si per vos morior: vobis cur vita ſuperſtes?
An cum meta perit, ſemita tuta fuit?

Subuculæ cum maculis, ſtriis, anfractibus.

Diuinos tenui ductos ſub tegmine textus:
Quæ vos compoſuit pingere docta manus?

Quod solidum est, tegit incomperti arcana recessus:
Detegit e plagulis se manifesta fides.
Diuinos vere miro sub tegmine textus:
Si, quæ vos facit, est talis & ipsa manus.

Ad Lycen seruam.

Dentibus ex eboris fuluum collegerat aurum;
Quod rara ad laqueos necteret arte Lyce.
O quid agis: si captiuum me splendor adegit
Solus: quid facient retia facta mihi?

Quæ mihi dixerit Thaumantia.

Quod volo, cur nequeo? crudeli absistere flammâ:
Non faciam, tanta hæc vt mihi damna parem.
Quod queo, cur nolo? crudelem crescere flammam.
Non faciam, tibi vt hæc tædia tanta parem.
Illud onus, quod sponte fero, hoc inuita recuso:
Sed quo plus leuor, hoc fit mihi maius onus.

Ex lucidis labiis atra verba.

Si flamma est oculus, iaculentur lumina flammam:
Si nix est manus hæc, nix ego tactus agam.
Æmula si roseis splendescunt labra pyropis:
Cur mihi de verbis nox ruit atra tuis?

Morbi & amoris incommoda.

Inter mille neces, & durus facta tyrannus
Tristia, mi surda quæ parat aure dolor:
Idalios ne etiam regnare Cupidinis arcus?
Cui nardus mulcet brachia, myrrha caput.
Ausus es, hunc clamorem inter, huncq; inter odorem,
Mollibus assuete o nequitiose choris,
Huc hilareis teneræ matris prætendere flammas:
Mortuaq; extincti perdere corda viri?
Actutum: crescat, potuit si crescere mors hæc.
Aut si non: saltem sit satis vna mihi.

Omnia

Omnia fio & nihil sum.

Si fugio, quis me sequitur? si cedo, quis vrget?
Si sleo, quis cædit? si patior, quis agit?
Quin morior: neq; sic scio, qui me interficit. ergo
Omnia sit ne aliquis, fiat vt ille nihil?

Si gelu incendit, flamma reparabit.

Quod mihi vernantes Thaumantia læta corollas,
Tot fera lasciuus fulgura misit Amor.
Fulgida luteolis ignescit Caltula flammis,
Quæq; ab luce rubens Flammea nomen habet.
Pallidulæ violæ, quis vos Deus ignibus ussit?
Quisve dedit gelidis ignea fata rosis?
Huc ad me. vos si illa suis flammauit ocellis
Frigida, fas, flammis posse redire meis.

Qui eius esse possim.

Tota es pulchra tibi, tota effera, tota cruenta,
Tota mei pestis vltima, tota cinis.
Tota tua es truculenta tuis pro moribus istis:
Ergo ego diuersis, qui tuus esse queam?

Ab ea & totus, & semper.

Nulla mihi potius felix illuxerit hora,
Quam non sis felix o mea Diua mihi.
Immo aliud: mihi quæ felix illuxerit hora:
Si non sis felix o mea Diua mihi?
Sis felix mihi: sic felix illuxerit hora:
Quin fueris omnis temporis hora mihi.

Ad Fortunam.

Quæ rerum series violentis nexibus arces,
Hocq; adeo imperij nomine dicta Dea es:
A duro si non pigeat me forte dolore
Felici insontem, sancta, leuare manu:
Nulla tibi extali pinguis cadet hostia cultro:
Num mors, num nidor vos facit esse Deos?

Sed faciet claram super omnia numina Cæsar,
Atque Deam: qui te credidit esse nihil.

Mors vitam dat amanti.

Audebo? an dubiam terrebunt vulnera mentem?
Atq; mihi, me vt amem molliter, hostis ero?
Consilia omnia conclamata, & victa peristis:
Vobiscum & perij, non pereundo, simul.
Quod desiderium petijt, spes ægra negauit:
Et quos vita dolet, mors parat atra dies?

Silentium a magnitudine.

Magnum, & mirandum, ac rarum te opus esse Deorum,
Nos monet incessus, frons, latus, ora, manus.
Lingua mea est mortale sonans, mortalia corda:
Illa pati decus hoc, illa referre nequit.

Tesserainter me & Thaumantiam, Stella.

Stella tui desiderium si ferre queam: si
Vlla mihi sine te nox bona, Stella, venit:
Ne mihi nox, mihi ne stella nox luceat vlla:
Nox stella sine sit, sit sine luce dies.
Quid loquor infelix? cum me mea, Stella, relinquis:
Fit stella sine nox, fit sine luce dies.

Cælo quoque imperat.

Ingratam facili cælo mutauimus oram.
Cur igitur non sunt pectora versa tibi?
Quam temere optaui mitem auscultare precanti:
Quæ non & cæli legibus vna subest.

Aequata bona malis.

Quæcunque ætheriis etiam æquiparanda triumphis:
Siqua ibi, siqua alibi sunt potiora bona:
Quæcunq; infernis etiam anteferenda ruinis:
Siue ibi, siue alibi sunt grauiora mala:
Cuncta tuli: mihi sola dedit Thaumantia. cuncta
Hæc dare quis potuit? Quis? nisi sola Dea.

Velo

Velo cum careret, opposuit manum.

Velum aberat: quare vt tegeret Thaumantia vultus:
Opposuit nitidæ candida vela manus.
Quas non ergo neces? quæ non sum monstra precatus?
O auido fieret aridus igne cinis.
Frustra illa opposuit: frustra sum monstra precatus.
Perpetuo vigeat lumine lenis obex.
Et nitor immensus, manus & translucida: quare
Nec potuit tegere hæc, nec valet ille tegi.

Horæ tædia ex absentia.

Te mihi curta diem totum quæ sustulit hora,
Hora fuit toto longior illa die.
Curta die toto fuit vt mihi longior hora:
Sic hora breuior mi mea vita fuit.
Longa abit hora, dies manet: hic fit longior illa:
Nam mihi vita redit te redeunte mihi.

Commodis pereo: quid fiet mœrore?

Audebam: fractis gelidus pauor obstitit ausis.
Dicebam: oppressit dicta parata metus.
At pia quo miseros consolaretur amores,
Porrexit facilem commoda diua manum.
Et tetigit, & flamma fui. Quid fiet ab ira;
Si de clementi stant mala tanta Deæ?

Ad oculos suos.

Si vestrum est, varia visum componere luce:
Sum cæcus vestra cur ego factus ope?
An decuit modico miserum me lumine tangi,
Nec magnas propius velle videre Deas?

In constantiam meam ab eius fastu.

Si nolo; quisnam faciet me velle negantem?
Si volo; quisnam me cogere, nolle, volet?
Si nolens volo, nolo volens; tu Iuppiter audi.
Non satis alterius criminis esse reum?

Ah ah quæ misero me in se transformat amore:
Illa sui similem sic facit esse leuem.

Lusus fictus.

Dum roseo peterem promissa suauia ab ore,
Obtulit inuita fronte superba genam.
Obtulit: & pepulit: demissoq; inuida vultu
Indidit in gremium sidera nostra suum,
Si dare velle tuum est, Thaumantia blanda negare:
Cur non das igitur, cum mihi, Diua, negas?

Libatus calix.

Nectareum sapidi laticis libarat honorem,
Illis, quæ vincunt pura labella rosas.
Tum misero dedit inde mihi. Dy, Iuppiter, omnes,
Pectora qui liquida sicca leuatis ope:
Quid faciam? verti potuit si nectar in ignes;
Crescereq; e gelido dira liquore sitis?
Huc date præcipites currus Phaetontis anheli:
Quantaque sulfureis cum furit Ætna iugis:
Damnatasq; polo flammas Phlegethontis auari:
Eque Iouis manibus fulmina: cuncta bibam.

Ab ea fio & omnia & nihil.

Si mihi lauricomi es decus immortale furoris:
Quiq; ex te numeros ambit, habetq; suos:
Quare vbi nostra oculis ardescunt lumina vestris,
Muta precum primo limine lingua silet?
Soluitur in tenues liquefactus spiritus auras:
Atq; abs te factus omnia, fio nihil?

Lingua, quæ silendo noluit vincere, laudando vincat.

Non sum animi dubius, quam me crudelibus astris
Extulerit læuus per mea fata dies.
Sed quæ temporibus, quæ magnis imperat horis,
Debuit insanas corrigere illa vices:

Dissimulat:

Dißimulat: sæuasq; timens Rhamnusia flammas,
Pergit adoratas velle fouere faces.
Quid reliqui faciant fata inter perdita Diui?
Quæ mihi subsidio numina vana vocem?
Si cessere Dei, quid erit mortalibus ausis?
Aut quid sperem opibus sistere posse meis?
Lingua faue: leuius grauis hæc fortuna feretur.
Quæq; semel poteras vincere, vince diu.

Armillæ mihi e meis curis connexis contextæ a Thaumantia.

Quas mihi carnifices gaudens serit improba curas:
O me felicem, si nisi cura fuit:
Verum perpetuas quas fabricat impia mortes,
Sese acuens fatis in mea fata suis,
Artifici ignotos his addens ordine nodos,
Iniecit manibus fortia vincla meis.
Quid sperem mortalis, opem cui ferre recusat
Et Venus, & Veneris bellua tetra puer?
Vel parete Dei; mihi vel monstrate precanti,
Hanc qua positis arte domare feram.

Lusus non fictus.

Me inclusit cum lacteola Thaumantia Phyrne:
Et nitidæ expresso lumine frontis, ait:
Ludite felices Amathusia turba columbi:
Atq; vna attonitos misceat aura duos.
Brachia non ederæ, non vincant oscula conchæ.
Cumq; tua inuideas, dulcis Adoni, Dea.
Ah nescis mea diua? an si scis, improba ludis?
Non sum hic intus ego, es si mea vita foris.

Omnia ei studere.

Nonne hæc lingua truces iussit crudescere turmas?
Quæ tenero vultus lumine muta stupet.

Nonne hanc extimuit Veneti fera dextera dextram,
Quæ modicis digiti pulsibus illa tremit?
Nonne hæc fulmineos riserunt corda tumultus,
Quæ tenui verbi turbine victa cadunt?
Hæc tua cum fuerant, fuerant tibi: nunc miser absunt,
Seq; student dominæ velle parare suæ.

Vespertinus color igneus cum aura frigida.

Et serus color est, & seri temporis aura.
Ista tibi, misero conuenit ille mihi.
Hinc ignem, inde gelu aspicias: simul omnia. verum hoc
Differt; quod me abs te tam procul esse iubes.

Versus, quibus mihi respondit Thaumantia.

Mente pia, ac sanctis precibus venerare pudorem,
Sic stabit mihi, sic seruiet ille tibi.
Ipse suum spirat constanti pectore cælum.
Ni meus extiterit, nec tuus esse potest.

Oculorum nimia vis.

Flammigeros huc verte oculos, Thaumantia, flammis
Flentia quo sicces lumina nostra tuis,
Parce diu tamen o radios intendere. nanque
Non iam non oculi, sed cinis ater erunt.

Etiam amorum esse dominam.

Reginam orabam Venerem, Venerisq; pharetras:
Ut mihi Thaumantem sub sua iura darent.
Annuit: at facilem lusit spes irrita nutum:
Atq; Amor oblitus velle redire, fugit.
Anne igitur liber domitis regnabo tyrannis?
Quid si hæc illam, illum, te, tua, cuncta domat?

Lusus fictus.

Surripui trepidus cauto duo basia furto:
Et totidem audaci vis mihi aperta tulit.

Et duo sponte dedit, furtim & duo sustulit audax:
Et duo vi rapuit: & duo sponte dedi.
At misero irata est: at cælum territat armis:
Gratia cui tamen est æqua relata pari.
Pœnitet? & tumidis oneras pia fata querelis?
En tua reddo tibi, tu mea redde mihi.

Me vnum mei erroris caussam.

Ignea quæ picto fulgetis sidera cælo:
Et nox sidereis ignibus vda comes:
Sæpe meos vobis narraui perditus igneis:
Sæpe tibi fletus semina dura mei.
Debebant similes ardentia lumina flammas:
Debuit hæc lacrymas vda fouere meas.
Cur aliena moror; me desero? Sidera nolent
Captiuum: memet cur miser esse volo?

Magnitudine Thaumantiæ me esse inopem.

Si quæsita mihi in media lux nocte fuisset:
Lux foret in media nocte reperta mihi.
Nunc lucis quæro in medio mihi sole decorem:
Et vis est animo noctis oborta meo.
Infelix: si alios studio defectus inani
Ludit: meq; inopem copia sola facit.

Thaumantiæ venatio.

Ecce nemus vigili venator voce lacessit:
Atq; ferox dominæ pondere sudat equus.
Hinc tibi turba fugax, hinc magni fulminis ales:
Ah miseræ, quo vos quo fuga vertet aues?
En ego, cui placidi pars commendata laboris
Maxima, cui parent retia, penna, canes:
Quis credat? sibi quis fuerit crudelior? a me
Aufugio: & pereo splendida præda Deæ.

De eius velo.

Siue quatit liquidas rapidis afflatibus auras,
Atq; niger gelidas proruit annus aquas:
Siue aperit nitidum terris sol aureus orbem,
Et roseum rutilo subuehit axe diem:
Sidereos misero mihi cur tegis, improba, vultus
Improba? qui poteras regna negare Iouis?
Æole magnanimis tolle hæc vela impia Cauris:
Vre, pater, flammis serica texta tuis.
Siue nequis; habeas animi suspiria nostri:
Aut vras rapido pectoris igne mei.

Monile corallinum.

Lucida sanguineis bacata catena corallis
Scintillat, serui tincta cruore tui.
Regnabis, sic vincta meo es quæ sanguine? qui te
Sanguine sic eodem vincio, seruus ero?

De curis meis.

Si pia furata es nostras, Thaumantia, curas:
Nam quid iam fuerim nescio, quidve siem:
An mihi, diua, tuas cessisti prodiga curas:
Vt mihi quid fueris, quid cupis esse, sciam?
Ah satius nescire. mala hæc sunt præmia. nostra
Hoc vitæ decus est, viuere velle tibi.

Dubito an eam lenem viderim.

Fulmine Saturni natum quæ fecit inanem:
Illius vt flammas dispulit igne suo:
Cuius luminibus summittunt sidera lucem:
Cui tremefactus Amor totus inermis erat:
Demisit placidum trepida hæc ad carmina vultum.
Nescio si verum est: vix ego credo mihi.
Aut vidi, aut vidisse puto. nam lumine tanto
Nec queo, nec spero posse videre Deos.

Idem vtrique fatum.

O grauis, o grauia amentis malesana furoris,
Quæ sunt ausa aures verba ferire meas.
Cum tu, inquit, (nam fata volent) me amiseris: illa,
Quæ sim, quæ fuerim, deteget hora tibi.
Quo fugies? quæ terra pedes ignota fugaces
Excipiet, quæ eadem non sit aperta mihi?
Errasti: si te amittam, me amisero. Qualem
Vtrique, aut neutri deferet hora diem.

Pelago similem, sed crudeliorem.

Est sæuum mare, & indomitis superæstuat iris:
Datque hominum misera corpora multa neci.
Ast & idem placido perfert commercia vultu:
Atque vagæ patitur tergora dura trabis.
At tibi cur dederat tantum Cytherea decoris:
Vt scires etiam spernere posse Deos?
Spernere quin nihil est: amissos perdere? sæui
Hoc solum pelagi restat, iniqua, tibi.

Quare nequeat cessare.

Decreram numeros, & sacri nominis auram
Emeritam in gremio ponere, diua, tuo.
Iam nunc terra parens, iam molles æquoris vndæ,
Quæq; crepant pennis auia præpetibus,
Cognatique tibi lucentes ætheris ignes
Thaumantis faciem, pectora, verba sonant.
At semper sibi succedens nouus institit ardor:
Formam infinitam sic sine fine cano.

Ad eandem.

Viue diu felix numeris, Thaumantia, nostris:
Contra, vitam oculis tu mihi redde tuis.
Si tibi ego, mihi tu vitam pensabimus: ah cur
Cum viuo tibi, non viuis & ipsa mihi?

Lusus fictus.

Audebo? an patiar tremefacta mente repulsam?
Absistam? an repetam corde micante fugam?
Attrectabo: vel infami si fulmine caelum:
Vel si tartareis ignibus astra ruant.
Vicimus. At qualis tamen haec victoria? victus
Stabam antehac: victor nunc sine Marte cado.

Vndecunque domina.

Cum tua terrifico stipata proteruia vultu
Disiicit insidiis pectora nostra suis,
Muta prius, tum vocales soluuntur in auras,
Et fiunt iris ora diserta tuis.
Cum placida es, facilique nites, Thaumantia, nutu:
Haec eadem ignescunt lusibus ora nouis.
Musarum domina es: si durae, siue benignae,
Siue pauor celebrat, siue amor acta tua.

De lauru aurea.

Tortilis inflexo simulata haec laurus in auro
Ostentat magnae numina magna Deae.
Veram ignis poterat crepitanti perdere flamma:
Purior huic veniet semper ab igne decor.
Sic mea, quae potuit consumi tempore fama,
Maior ab illius lumine semper erit.

Non euenta, sed ipsam saeuire.

Si refero, quae me perimunt, quo torqueor igni:
Pauca, ait, haec pateris, si numerare potes.
Si taceo, & tacito moriens incendor ab aestu:
Inquit, paruus amor pauca referre docet.
Cur? quoties pereo? neque sunt haec, caussa doloris.
Sed mala quae non sunt, tu facis esse mala.

Carere & oculis, & mente, quam per hæc perire.

Quid patiar miseræ damnata incendia mentis?
Si nequeo tantum lumina ferre tua?
Illa tamen miseranda (nefas) misere expetit uri:
Inque oculos oculi semper abire mei.
Ite hinc turba ferox, fugitiua, ac nescia pacis.
Si sine te fuero, tunc ego totus ero.

Irata perire, secundiore interfici.

Quæram, quod non inueniam, sed quærere vellem,
Et reperire piæ dulcia verba Deæ,
Inueniam, quod non quæram, nec quærere vellem,
Ah miser iratæ tristia verba Deæ.
Non quæram, non inueniam, non quærere vellem,
Non reperire volens illa, vel illa mihi.
Tristia me interimunt: occidunt dulcia. cur non
Vel mora præsidio, vel fuga tuta venit?

Grauius est mihi non augere amorem, quam ferre.

Quod queo, cur nolo? crudeli absistere flamma.
Non faciam, tanta hæc vt mihi dona parem.
Quod volo, cur nequeo? crudelem crescere flammam.
Non faciam, tibi vt hæc tædia tanta parem.
Illud onus, quod sponte fero, hoc quod sponte recuso.
Sed quo plus leuor, hoc fit mihi maius onus.

Eius violentiam fulmine præstantiorem.

Si nequit hinc dominam crudelem turbidus imber
Excutere: & frustra vota precesque tuli:
Aspice me, quicunque ferox tua fulmina torques:
Et valeant flammis flammea regna tuis.
An potius in gelido non est tua pectore flamma?
An ne tuum præ illo fulmine fulmen aqua est?

Quare in mœrore læta canam.

Durat amor, creuitq; simul creuere querelæ.
Cur desunt igitur tristia verba mihi?
Dulces sæuitiæ, molli discordia lapsu,
De domina insinuant nil nisi dulce loqui.

Ad animum suum, vti se vlciscatur.

Vade, anime, vltricis moderator forsitan horæ:
Quæ dominæ obiiciet pectora cruda tibi.
Illa subi furtimque suis lentam ignibus vre:
Et discet: faciat qualia corda mihi.

Sibiipsi aduersari.

Si vinco, me libertas interficit audax.
Quæ fugio, heu miserum, nolo carere malis.
Victus, materies fœdi sum dira triumphi:
Seruitiumque feræ mortis imago premit.
Hoc pretium insani miserum, atque immane furoris:
Vt mala cum fugiat, nolit habere bona.

Palinodia post iram, pro sexu fœmineo.

Quæ vecors animus, dementi tortus ab ira
Expreßit stolido pectore verba furor,
Aspirans dominæ nitidis victoria pennis,
Et iussus placido corrigit ore pudor.
Tu ne es principium generis? tu ne altera rerum
Semina, quam æquali sors tulit æqua viro?
Per te etiam felici orbi lux vera refulsit:
Humanoque recens extitit ore Deus.
Ancipitique stupens animo Natura pependit:
Candidaque ignota lex noua creuit ope.
Lex legis fractura modos, durosque rigores,
Amißi referens ardua regna poli.
Te sine non potis effœti consistere mundi
Machina, sed leti turbine capta ruat.

In te disposuit lenis concordia mentis,
Qui tribuit cædis semina cruda viris.
Ille ex se elicitæ cælestia munera formæ
Miris composuit membra beata modis.
Quid moror? immensum posset cum posse: iuuauit,
Postquam te fecit, condere velle nihil.

Thaumantia Venere pulchrior.

Si mihi nequitias faciat Venus aurea, quantas
Si quantas Veneri trans mare sudat Amor:
Sordescant stupido cælestia lumina, nec mi
Thaumantis placitas deleat alma faces.
Hoc est cur, raperet mihi me vt Cytherea negantem:
Non se, sed dominam prætulit illa meam.

Ad Cupidinem.

Perfide, quicunque es gemini moderator Amoris,
Ignea quique facit vulnera, quique fugat:
Prima mihi induxti lentæ fastidia vitæ:
Tunc, cum dedidici viuere velle meus.
Non veniam peto, non requiem, non candida pacis
Munera, non duro colla soluta iugo.
Huic ostende tui quam magna potentia regni est:
Si, ve mei nolis, at miserere tui.

Mors vtrinque.

Disperiisti amens, nisi te misere, inquit, amarem:
Cur periisti igitur, cum misere, inquit, amo?
Quid dicam, aut, taceam? mors est, te, diua, carere:
Mors est, te, cum tu sis mea vita, frui.

Silentium pro omni ratione.

Irrequieta grauis raperent cum flumina linguæ,
Quæq; homines faciunt, quæq; dedere Dei,
Deficiunt medio cur subsistentia cursu?
Et secat audaces spes odiosa vias?

Ex infinito cumulo quis defore credat
Pauca? mari e magno cedere gutta nequit?
Sic melius. ne turpe mihi sit pauca loquenti:
Dicere sed potius cuncta, silere meum est.

Inter contrariam perniciem.

Quid faciam? dico, an sileo? si dico, peribo.
Sunt etenim ardentes omnia verba faces.
Si taceo, interius clauso miser igne cremabor.
Quæ mors hæc, quæ sit bina parata mihi?

Thaumantia, & responsio.

Si nostri diuinus amor te, vt concinis, vrit:
Et diuina decet fine carere bona:
Quid petis? ah nunquam ius sit tibi corporis huius:
Nam tibi præterea quid dare posse putem?
Si tu sum factus, sic in te abs teipsa recurris:
Sic hoc diuinum est: tu tibi, diua, dabis.

Omnia spernens, omnia est.

Inuictos Hyale nixu mirata lacertos:
Illa, ait, o felix quam tetigisse volent.
Delia sublimem me in equo stupefacta sedentem,
Nescio concepit qualia vota sibi.
Candida Niconoe numeris permulsa decoris,
Exoptauit ab his nomina ferre sua.
At te quæ nam facta virum mouere superbam:
Omnia præ te vna quæ facis esse nihil?
Defecere hominumque artes, artesque Deorum.
Ergo cum te orbis est minor, orbis eris.

Quo plus fugit, plus fugat.

Auia lasciui sunt hæc vmbracula Fauni,
His habitat densis hirta Napea iugis.
Syluarum decus his crispatur Hamadryas auris.
Accinit huic querulæ cæsia Nais aquæ.

Ergo etiam vitreum vocat ad commercia cælum:
Dum ridet Zephyri captus amore locus.
Ipse volens veneror vernantia numina Nymphas:
Syluestresque animi certus adoro Deos.
Tu modo, diua, tibi has nuper quas struximus aras,
Atque incensa auge numine thura tuo.
Despicis? ah me ah cur absentem interficis absens?
Atque fugas mage me, quo mage dura fugis?

Nulla domari flamma.

Aspice, Sol, rutila retegis qui luce colores:
Et reuehis reduci flammeus orbe diem.
Aspice, qui rapidas iacularis Sirius auras:
Squallentesque auidis ignibus vris agros.
Non pudet? en vestras ego solus adurere flammas
Audeo: nec satis est illa, vel illa mihi.
Plus pudeat: Thaumas cunctos quod riserit ignes:
Atque meum gelido pectore cruda necat.

Splendor, & Stemmata.

Si sola es, quam lux rerum mirabilis ambit:
Nec patitur similes gloria tanta Deas:
Si rerum ad lucem cunctus tibi substitit orbis:
Atque stupent opere tota elementa suo:
Qui sperem, ah temere, tantis absistere flammis?
Quidve amens animi sub mea fata ruo?
O cælum, tibi cur licuit non esse minorem?
Aut cur maiorem non licet esse mihi?

Ad Garumnam.

Torua Pyrenæi soboles operosa furoris:
Siqua soluta citas nix tumefecit aquas:
Sic tua perpetuo componas flumina cursu:
Sic magni superes vota superba Padi:
Parce, o, terrifico præceps crudescere fluctu:
Quamque vehis dominam sentiat vnda Deam.

Audisti,

Audisti, pater; & lento pius æquore lambis,
Quæ manet ætherios ripa beata pedes.
Quid dicam? nitido; ne times stupefactus ocellos?
An quatit ignoto lingua diserta metu?
An nosti patrio cælestia numina cælo
Debita, nunc iuri subdita nulla tuo?

Amanti misero vitæ pretium, perire obliuione.

Postquam diuina afflauit me spiritus aura,
Quæ Basentiacis ludit operta iugis:
Quæ male me cepit cunctarum obliuio rerum,
Ah cur non etiam me capit illa mei?
Nunc memini me fulmineis succumbere flammis:
Atque negem precium hoc esse, perire, mihi?

Amoris mei, odij tui præmia.

Ne mitis, ne sæua preces Thaumantia nostras
Despice: vel vestros despice, diua, Deos.
Consueuere Dei deponere molliter iras;
Si demissa vident supplicis ora rei.
Quod si pro culpa nimium damnabis amorem:
Ex odio quæ sit debita noxa tibi?

Comparat se perdicibus, & lepusculis.

Perdita fulmineæ conspecto turbine pennæ
Callida se tenui puluere texit auis.
Vtque canum lepus insidias exterritus hausit:
Ancipites acuit tum fuga anhela pedes.
Infelix: cur sponte sequor mea fata? volensque
Me fugio: & facio vt sim tua præda mei?

Hostem Cupidinis, quam amicum.

Audi tu Venus, & Veneris tu filius audi:
Seu domina es, dominæ seu puer es, dominus:
Si facitis plus sæpe mali, si semper amicis:
Et nati, & matris tutius hostis ero.

Annul.

Annuli Thaumantiæ.

Ardeſcit ſocio rutilans adamante pyropus:
Sic animo articulus conuenit iſte tuo.
Acres fulminei faculas iaculantur ocelli:
Frigida ſtant duro corda retuſa gelu.

Quia in me illa, ego contra me.

Quod minus eſt in te, plus in me cernitur eſſe:
Quod plus in te, in me cernitur eſſe minus.
Si minus hoc fuerat, fuerat ſat: verius hoc ſit:
Quod totum in me, in te cernitur eſſe nihil.
Quis potuit ſæuos ſufferre fidelius ignes?
Quæ potuit ſeruo durior eſſe ſuo?
Quanquam in me tota es, tanta eſt diſcordia: vt in me
Fœdi diſsidyſis quoque cauſſa mihi.

Non raptum a Thaumantia, ſed vltro ſeſe obtuliſſe.

Si quicquam ex animo fieri pote, quod placeat: quin
Vel plus quam placeat, auferat atque animum:
Auferat inuitum placide, ducatque volentem:
Atque ſinu Veneris collocet in medio:
Hoc abs te factum eſt, o maxima diua Dearum:
Me inuitum vt noſtris ſenſibus eriperes.
Non videor tamen eſſe mihi, cui iniuria facta eſt:
Cum te viſa olim deſierim eſſe meus.
Quin a me ad te abyſapiens, meque ipſe reliqui:
Ne tuus hic in me, ſed meus in te habitem.

Thaumantiæ pietate interire.

Mortem ferre videns oculis Thaumantia duris:
Hoc credo, noſtras tum miſerata neces;
Auertit: parſitque auidis exurere flammis.
Letifero ergo ſubit mors ſociata gelu.
Quæ fugiam mala, ſi pietas mitiſsima diri
Afferat interitus fata cruenta mihi?

Oporteat riualem odisse, an amare.

Illusum, ac spe defectum me cruda reliquit:
Atque alius potitur (& fero?) luce mea?
Dic regina Venus: liceat ne odisse fruentem:
An quem Thaumas amat, me quoque amare iubes?

Iras comparat.

Iratum sibi me fleuit Thaumantia. qualem
Ergo putes animum, Iuppiter, esse meum?
Fundat inexhaustos tua dextera fulminis ignes:
Inque caput cælum corruat omne tuum:
Hoc minus est, omnique minus formidine culpæ:
Et culpæ, & pœnæ. quid minus? imo nihil.
Nam si irata (nefas) mihi sit Thaumantia: mors hæc
Sit lenior, mihi quæ sic aliunde venit.
Sin potui furere hunc (Dij Dij meliora) furorem:
Quænam mors, quæ a me sic venit atra mihi?

Proditum se a Thaumantia.

Aurea spes, verum læto spes aurea quondam,
Tartareis misero nunc numeranda malis:
Respice me, quoscunque petis fugitiua recessus:
Si piget ad me iterum falsa referre pedem.
Respice: & insano oppressum miserere furore
Amentem, sine vi, corde sine, atque anima.
Extulerat me ingrata tuo Thaumantia ductu:
Vt casu infelix nunc grauiore ruam.
Accipite infamem immortalia sæcula famam:
Vixque ipsis posthac credite cuncta Deis.
Qui potui cecidisse prius, quam stare viderer?
Perdereque ah superi, quæ bona non habui?
Perdideram meipsum, vt fruerer cælestibus auris.
Nunc amisi illas, me nec habere queo.

Thaumantiæ vis fato potior.

Si qua vis vis ſiqua viget ſub numine magno:
Numine, quod Fati numina cuncta regit:
Exprimere (haud lacrymam, haud poſco pia pectora) tantum
Verbum vnum: aut (o ſi) murmura pauca peto.
Dij magni, magni Indigetes, genus omne Deorum:
Iam nunc credam aliquod vos genus eſſe Deum.
Sed ſi cuncta domat ſolo Thaumantia nutu:
Quis vos, non illam, dixerit eſſe Deum?

Ad eandem.

Si poßum ſine te, Thaumantia, viuere: poßum
(O vtinam) ſine te ſic quoque, diua, mori.
At ſine te poſſum nulla ſi morte domari:
Quomodo nam ſine te viuere, vita mihi eſt?
Et crudelis abis? nec ſunt mea damna dolori?
At ſaltem ſit, non poſſe dolere, dolor.

Reſipiſcit.

Has etiam laceras vdis ſingultibus auras
Compoſito fingi carmine iußit Amor.
Nec pudet inualidis feſſos anfractibus annos,
Me miſerum, duræ ſub iuga ferre Deæ.
Pectora qui potuit vecordibus vrere flammis,
Quæ ferus inſana Mars furiabat ope:
Credidit ipſe parum ſibi, ni potiore triumpho
Fortia conſtantis vreret oſſa viri.
Si veniæ locus: humanumque piumque furoris
Veſani pretium ſit, meminiſſe mei.

IVLII CAESARIS SCALIGERI ARÆ FRACASTOREÆ.

Ad Famam.

DIua frænatrix animi ruentis,
Auis aui redimita pennis:
Quæ bonos cæli patrÿ beatis
Ignibus aquas:
Sæculorum almum decus imminentum,
Temporum victrix, domitrix locorum,
Morte deletum reparans, tibi ipsi
Fama superstes,
Cui nouos tentas aperire cantus,
Cui nouos audes numeros? quibusnam
Nixibus? si non nouus excitetur
Alter Apollo?
Nam satis non sit vetus ille Phœbus:
Vel satis si sit: comitem volentem
Hinc agens Fracastoreum dolenti
Abstulit orbi.
Diue supremi caua templa cæli,
Diue deuexæ sola dura terræ,
Cuncta naturæ ratione certa
Pignora librans,
Si nouem castos animos sororum
Tecum habes: prisca viduatus aura
Spiritus quanam tenues sequetur
Voce Camœnas?

Ergo

Ergo tu nobis eris: ergo nostrum
Pectus implebis, tibi te canendo
Vnicum, prima, vltima post Maronem
Meta canentum.

Ad Charitas.

Quis mihi versiculos
Sponte natos, arte nulla
Pexos, suaues, non laboratos dabit?
Qualia Pannoniis
Læta campis pullulascunt
Auri flagella creta sarmento suo.
Qualis Acidalio
Rore tincta, rore cæli,
Mucrone rupto, turgida emicat rosa.
Vos lepidæ Charites,
Transmarina tu Venustas
Afflata Phœbo concitate numina:
Ferte pedem faciles:
Ferte gemmeas corollas:
Afferte cantum flebili mollem sono.
Ecce Fracastoreus,
Vester imperator ille,
Ille ille vester imperator vnicus.
Lætitiam patriæ,
Vltimum diem suorum
Clausit, futuris sæculis poeticen.

Ad cælestem mentem, quæ regit nos.

Fœcunda cæli rore vena fœcundi,
Cui cedit almi suauis vnda Parnasi.
Nanque illa terræ bruta de sinu surgens,
Mendace vatum mente fabulosorum
Ditat furores, neniasque scribentum:
Tu sancta proles ætherisque, cælique,

Ducens

Ducens supremas e Dei sinu flammas,
Parem parenti te induis, vehens tecum
Cunctarum onusta seminarium rerum,
Quæ concitantur mentibus beatorum.
Nunquam fatiscis. Viuidum iubar longe
Contentius fit, quo magis laborasti:
Te te explica ergo, Virgo sancta, sublimis:
Ut vatis alti pura funus exornes:
Ut vatis alti manibus parentemus.
Nanque ille talis, tantus & fuit vates:
Ut voce dici non nisi Dei possit.

Ad Parcam.

Quæ reduces per orbes
Diua deuoluis trepidæ tenuia fila vitæ,
Conscia Parca fati,
Horridi fati, precibus non habilis, ministra,
Te caput in nocentum
Posse bacchari scieram, morte iubente, nostrum.
Ast genus in Deorum
Posse, quis tecum pepigit? quo tibi iure factum est?
Ecce iacet supremum
Nunc decus terræ, & patrij pignora certa cæli.
Sidera quis reuoluet?
Quisve naturam propriis principiis recludet?
Heu lacrymosa rerum
Sæcula: heu vanæ caries, cura metusque vitæ.
Ne liceat deinceps
Amplius nasci: quoniam viuere posse, mors est.

Ad Auroram.

Matuta mater, vuidis quæ rorulenta guttis
Ocellus auro fulgidus nascentis es diei:
Olim videbas alterum terris micare Solem:
Nunc duplicem miraberis polo nitere Phœbum.

Illustre numen Castoris postquam occupauit illum:
Qui nunc tenebras posteris, luctum suis reliquit.

Ad populos arbores.

Electriferæ Phaetontiades
Olim mollia membra puellæ.
(Nam vos pius esse coegit amor
Cortice duro.)
Quando ad tumuli lacrymosi notas
Magnique parentalia vatis
Liquidos vetat effundere fletus
Inuida radix,
Rigide teneros quæ cohibet pedes:
Audite pias, o pia numina,
Tristi rudibus numeris obsitas
Voce querelas.
Vestrasque rogo mittite lacrymas,
Quas auricomis tumidas radiis
Circum viridantia serta rogi
Sarca reponat.
An Sarca sacris scatebris incitus,
An notus & immanibus inferis,
Et carus superis Benacus
Numine raro
Solis vobis incognitus est?
Ille est Latij magni Aganippe,
Nerei pater, & soboles idem.
Vbere vena
Is vestra libens brachia ditans
Atque ad lacrymas, atque ad debitos
Tumulo fletus, larga alimenta
Suggeret vndis.
Tunc Herculeis picta laboribus,
Tremulo pede nutantia folia

Helices

Helices æmula, vatum nitida
Tempora cingent.

Threnus.

Si desiderium, & lacrymæ solamen esse possunt:
Solamen possum tum dare, tum accipere.
Si desiderium, & lacrymas solamen auget vltro:
Cum desiderio augere queo lacrymas.
Ast hæc si damnum frustra reparare cuncta certant:
Ah quid lancinat hoc, illud, & hoc animum?

Ad Fracastoriam animam.

Verona flet: Natura luget: ordines
Omnes Deorum, qui citos orbes rotant
Immane quantum lacrymantur, & gemunt:
Mœstam sororum neniam chorus cantat.
Pro voce Phœbus mœsta fert silentia.
Suspirat omnis orbis, vt meta vltima
Vitæ occupauit Castoris magni dies.
Et abstinere me iubet luctu pudor?
Quod nostra parui Musa momenti nequit
Æquare tanti tam feras damni vices.
Ciuis serenis o recepta sedibus
Anima, quietis alma compos aurea,
Quid si corollæ lucidis textæ rosis,
Violæque mite veris halantes decus.
Puris canistris serta complexu rudi
Manes corymbi tortiles placant tuos.
Mea despicata hinc exigentur carmina?

Allocutio.

Virginum decus sororum:
Natura quantum facereque, & pati potest.
Quale nec fuisse quondam
Latura nec post eße credo sæcula.
Haud parum tuis trophæis

(Quis hoc, quis amens posse speret, aut putet?)
Sed tamen non improbandum
Admitte magnum numen hunc lyra sonum,
Pignus inflammati amoris,
Quo sauciata stare mens nescit loco.
Sed stringit, vrget, aufert:
Percussa thyrso qualis auium nemus
Euias furens fatigat.
Simul furit, simul stupet, simul fugit.
Senticeta nulla cursum,
Prærupta nulla, nulla tardant flumina.
Blanda donec vis soporis
Fessos resoluit, & simul vinxit pedes.

Epicedium.

Qui Fracastorei Phœbum diuina canentem
Audieras, quid enim quæris in hoc tumulo?
Terram terra premit, tellus tellure grauatur,
Perque suas repetunt sese elementa vices.
Ille olim sancto capiebat pectore cælum.
Nunc capitur cælis: inde petendus erit.

Ad Benacum.

Corniger pelagi freme,
Mincy genitor sacri,
Qui liquentibus agmina
Explicas vaga lymphis.
Tu feris, pater, Alpibus
Deuolutus ab intimis,
Mitiore frequens vado
Dorsa barbara mutas.
Mille tum scatebris tuis
Viuidis virides comis
Naides tua flumina
Rorulenta recentant.

Tu sacras Heliconij
Collis æquiparas aquas.
Quin eas magis anteis
Fronte plenior aureo.
Par quis est, erit, aut fuit
Gutturis liquidi sono?
Est tamen soboles tua
Pura vena Catulli.
Nam mihi penitus sedet
Mente relligio pia
Numen vnicum, & vltimum
Nominare Maronem.
Cede turgida Græcia.
Non habes quibus excites
Mortuam tibi gloriam.
Comparatio vana est.
Ergo nunc pater optime,
Cum Fracastoreus suum
Nectar in liquidas aquas
Cælitus tulit haustum,
Quæ prius cupidis viris
Imminebat adorea
Sustulit dubiam bonus
Cum bono alite palmam.
Heu vbi, heu vbi nunc es? heu
Quo sequar Genium meum?
Non datur? lacryma hic lacus,
Hæcque flumina sunto.

Ad auiculas, aquas, ventos.

Dicite siluicola cohors,
Quæ remigiis vaga præpetibus
Peragratis varia loca.
Dicite io hyali latices
Turba fluentisoni gregis.

Age vbique hospita, ciuis vbiq;.
Saltem miserescite vos
Lubrica liquidi soboles ætheris,
Caua qui colitis specua.
Qui suspensi fluctibus, illos
Suspenditis: atq; fretis
Tunsi tunditis illa vicissim.
Nostri ingenij genium
Ubi? qua quæram? misero quis iter
Monstrare volet, vel sciet?
Natura parens inclyta rerum
Si ille abs te abiit, nec ibi es,
Nunc feliciter ille vbi regnat:
Te dimidio minor es:
Nec nos solos funera tangunt.

Lessus.

Ecquis tristibus excitus querelis
Audet esse pius, piisq; votis
Arido dare lacrymas sepulchro?
Ecquis præteriti memor decoris,
Nunc spectans lacrymabilem ruinam
Amens percitus impiis querelis
Diro carmine prouocare cælos?
O vtrum miseri eligemus? vtrum?
Neutrum. nam neq; candido poetæ
Sunt conuicia concienda cælo:
Nec est fletibus ille dignus vllis
Qui factus modo particeps olympi est.
Mille hic ocius excitentur aræ,
Verbenis nitidæ, innubaq; lauru.
Unum numen in omnibus canendum.

Ad animam Fracastorij hyporchema.

Vigilia, lacryma, lacryma
Bibula miseria canere iubet aliquid.

Supera domicilia terens,
Nitidula, rutilior anima radio.
Sacra noua, noua Dea cape hæc.
Homo dicat ea tibi minimus hominum.
Sed vtique bene tibi volens,
Tibique data bona lepida lepide amans.
Paria quibus alia alibi
Neque video, neque ego habeo, neque scio.
Canere tua valet Erato hoc,
Et ea facula animi aquiligena, cui
Vegeti agilia loca poli
Modo facile patula gremium aperiunt.

Amœbeum.

SC. *Dic Parnase decus Dei,*
Qui dulci numeros flamine temperat,
Cum sis sat tibi, & arduus,
Cur maiore quatis vertice sidera?

PAR. *Dum Fracastoreus sua*
Vitæ compos erat, me quoque compotem
Fecit. multus, & impotens
Nunc diris animus fluctuat æstibus.

SC. *Quin ergo potius putem*
Illo, Diue, tuæ funere gloriæ
Funus compositum: neque
Ausurum viduos tollere vertices.

PAR. *Dum terras coluit meus:*
Terras me propius collibuit pati.
At nunc cum petiit polum:
Vel toruus repetam, vel placidus sequar.

EICON.

Ut vis corusca fulminis tela trisulca vibrat:
Concita terra pauet: cælumque consessum gemit:

Tum bobus adiunctis iugi demit arator onus:
Enumeratque gregem pastor pauore pallidus.
Septentrio vt rerum potens nubila rapta fugat.
Per loca suda redux sol lucidum ostentat caput.
At vos tenebris obsiti, nimbificis tenebris
(Sol pater ecce periit) quando videbimus diem?

Ad Solem.

Molis sidereæ decus
Fulgide orbis ocelle
Micantis alme
Arbiter auræ.
Vitæ lucigenæ dator,
Flammeo vage curru,
Cui cunctus vni
Militat æther:
Nam flammis animas tuis
Corporum genus, alta
Caligine atrum
Noctis opacæ:
Deleri tua lumina,
Et cum lumine numen
Cur mortis ictu
Passus iniquo es?
Quis Fracastoreum tibi
Reddet? vnde resurget
Spes, tanta rursus
Posse parari?
Audi, quæ tibi nunc canit
Saucium cor amore,
Et dictat ipse
Mœstus Apollo.
Illum si e lacrymis meis
Magni in templa Tonantis
Non sustulisti

Turbinis

Turbinis igni:
His mors exuuiis ouans,
Te nitentior, ambit
Maiore lustrans
Lumine terras.

Ad animum Fracastorij.

Diuine anime ætherei temperator orbis.
Hæc inter vbi sæcula degeres beatus
Nunc certa videns lumina visionis almæ:
Num præteritæ te capit aura sacra lucis?
Ecquid te beat aurea fama, cui iam
Par nulla fuit, nec reor hinc parem futuram.
Vnum excipio sedulus vnicum Maronem.
Cui thuricremas mens mea prouoluta ad aras
Se lustrat, & a triuiis expiata surgit.
Ten' nostra iuuant otia, ludibria, venti,
Quos carpit, & auget vario gloria ludo.
Inscitia quos nebulis circumuolat atris.
Anima excipulis omnibus expedita, sanctis
Nunc plena epulis: hæc, tua quæ fuere quondam,
Et nunc mea sunt, te nihili pendere certum est.
Tantus tamen est ardor, & incitatus æstus,
Quem desiderium fouet, & cæcus amoris
Flammat radius, te vt tamen hic esse velimus.
Si sit licitum huc animum redire sanctum.
Verona patens lepidus clari orbis ocellus
Sic te luget, & animum despondit ademptum,
Vno vidua vt, vidua est omnibus relicta.

Pæan.

Quis noua, quis o vetera carmina, quis expediet?
Quæ leniant mihi doloris æstum.
Non siticen, aut biforis autor habilis moduli
Gingris acatis acer vrat aures.

Phœbe pater, & patris amœna comes alma cohors
Vos vos vocat, vos ambit hoc sepulcrum.
Pæan age, Pæan ades, ecce tibi quam tumulus
Blanditur, auctus aureis corollis.
Huc edera truncivaga, tu viola pallidula,
Tu lutea splendore picta caltha
Alma rosa, quæ veneris alma monumenta geris
Notisque testans Naidum querelas
Mitis hyacinthe patulis niger hians calathis,
Sic furuus atro conuenis dolori.
Colligite floripara, quæ decora prata gerunt.
Verbena castas implicetque laurus.
Et date: datis penitus addite, quæ vota precum
Sint grata magni manibus poetæ.

Ad Fracastorium.

Cum damnum attonitus nostrum fleo:
Nequitque fletus esse par dolori,
Tum spargo trepidos pro lacrymis numeros:
Cum specto attonitus numeros tuos,
Pudore fracta Musa conticescit,
Et spargo tepidas pro numeris lacrymas.
Cum mens, & pudor, & meritum tuum
Pugnent: es ergo fletibus canendus,
Et spargam mistos cum lacrymis numeros.

Monodia.

Plenus vnde nouus mihi, plenus ingruit ardor?
Vnde sufficit ipse se, quem periisse putabam?
Nam nec Aonidum chorus, nam nec ætheris alti
Spiritus misere fouet perditum: simul atque
Phœbus, & comites Deæ chara numina Phœbi
Cum Fracastoreo suo se extulere sub astra.
Tum satis, satis & super cantitasse videbar,
Cantitasseque, flesseque & consecrasse canendo

Inclytum caput. Ipsa iam se negare dolebat
Tota materiæ penus. Nam quis adderet illis
Aureis titulis: quibus flore pingitur aureo
Omnium Deus artium: meta sola canentum:
Me citum tamen huc, & huc raptat acer amor, quem
Non potest labor vllus, aut quit quies quatere vlla.
Me scio nihil ardaum, me nihil dare clarum,
Has nisi lacrymas pias, hos pios nisi fletus.
Quæ solent pueri quoque, vt dona perdita plorant.

Ad vitam hanc.

Heu falsa quies, irrequieta, bulla inanis
Miserorum lacrymosa face ludibria torrens
Se qui tibi dedit, tibi seseque reponit
Zephyros capturientem plagulis exinuatis.
Hunc arguet hora, vltima momenta recludens,
Modo Fracastoreum quæ retulerunt in olympum.
Credam tibi ego? non faciam. nec fidere fas est.
Pereunt si sacra rerum, repetunt si sua Diui.

Melos.

Non si ruentis fulminis impetu
Stridens minaci murmure fumida
Demissa toruo flamma cælo
Aerias pepulisset arces,
Aut qua superbis flexibus incita
Valles sub imas Vindelici iugi
Amœna serpens ob salicta
Vis Athesis furiosa lambit:
Tam mœsta planctu turbida ciuitas
Lugeret atris obruta fletibus:
Suspiriosa nec querelis
Cælicolas oneraret vdis.
Vt fracta vatis funere maximi
Secura tanti facta periculi

Posthac

Posthac: parem visura nullam
Heu patrij decoris ruinam.
Dum rara floris dona poetici
Pictum furorem dotibus omnibus
Virtutibusque singularem
Fata Fracastoreum reposcunt.
Ille incitati conscius ætheris
Micantis ortú lucis ab intimo
Ad occidentis vsque metas
Vectus in emeritis quadrigis
Nouis reflexit sidera cursibus
Noua reposta lege receßibus,
Acceßibusque, anfractibusque
Addidit imperium, atque ademit.
Natura totos pandidit huic sinus,
Seque ex remotis explicuit locis,
Ut huic pararet abditarum
Principia, atque elementa rerum.
Hic impetratis inducijs fera
Cum morte pacem legibus arduis
Fecit: vel intulit reuinctam
In nitidos spoliis triumphos.
Hic solus inter Ausonios Lares
Non vsitata, nec tenui tuba
Spirauit altum, sed venustum
Miscuit alterutrumque vtroque.
Verona mater, quid tua vulnera
Demens retracto? qui lacrymas tuas
Consoler? Heu solamen vnde,
Quod mihi non habeo, reponam?

Consecratio.

Ante aras redolentibus
Sertis implicitas, quem potius canam
Quam mirabilibus consiliis qui cecinit Deum?

Atque

Atque Dei progeniem concelebrauit almam?
Hic deductus ab vltimis
Naturæ numeris ad superos globos,
Omnes curriculis disposuit, quanque suis, vias:
Non quasi qui disceret hæc, sed quasi qui doceret.
O miris hominum modis
Egresse ingenium. o omnibus artibus
Maior. pro lacrymis, pro teneris fletibus accipe
Quas tibi sacris ederis rite sacramus aras.

In eius picturam.

Aspice; quam sacri splendescunt sidera vultus,
Mersque manus doctæ lumine victa silet.
Hic etiam caneret: sed non diuina canenti
Affluere e muto verba colore valent.
Quin vmbra vmbra tuæ hæc. te vero ars nulla, sed alto
Carmine te, nisi tu, fingere nemo potest.

Item in eius picturam.

Postquam letiferis immitis legibus æui,
Cuncta quibus rapida mors rapit atra fuga,
Cælestes magni vultus cessere Maronis:
Nullaq; tam faciles sistit imago Deos:
Quod superest, Fracastoreo supplebit inanes
Sola inter cunctos fida tabella vices.

Epitaphium.

Hic situs est Fracastoreus Hieronymus: vrna
Quem capit, hic cepit pectore cuncta suo.
Sidera digessit: reuocauit funera: rerum
Naturæ imperij conscius, atq; Dei.
Aut Heliconiadum fontem sibi sustulit omnem.
Aut tumulus vertex hic Heliconis erit.

IVLII CAESARIS SCALIGERI NYMPHÆ INDIGENAE

AD NICOLAVM SALERNVM BERNARDI EQ. F.

POst tetricum vario defeßum funere Martem,
  Partaque consiliis otia lenta meis,
Te quoque ab exhaustis non vno robore bellis
  Magne Salerne iuuat pace videre frui.
Hic igitur molli mecum requiesce sub vmbra:
  Et quatere iratum cætera mitte Iouem.
Dum Dea magnanimum præfert Rangonia pectus:
  Perpetua & Musas vnica mente fouet.
Inter tot proceres, inter tot numina reges,
  Immensa Musas vnica mente creat.
Illius ad calamos, & potas rore cicutas,
  Rore suos Phœbus quo rigat almus agros,
Candida mellitas Nympharum turba Camœnas
  Cantat, & Aonios prouocat ore modos.
Illa meis spolians squallentia pectora curis
  Purgata optatos flectit ab aure sonos.
Siquam tu tribuis, siquam mihi nominis auram
  Aut mecum, aut post me fata datura manent,
Vnius in gremio, ac vultu concepta sereno,
  Vnius ætherio spirat ab ore Dea.

DRYADES.

Diua Violantilla Bonromæa ab Ethruria, pro cuius persona canit Ias, & Auge pro diua Camilla Scalampa.

IAS. *Semicaper tenerum si ludit arundine carmen,*
Obiectu nemorum lento secretus ab æstu:
Cur tacitæ sedeant Musæ vocalibus antris?
Ille caprum tantæ capiet si præmia laudis:
Ipsæ agnum accipient. Illi si cesserit agnus;
His caper ad sacras hærebit cornibus aras.

AVGE. *Pieris attonitas calamo si mulceat auras*
Ias vbi est? vbi dulce canis concentibus antrum?
Illi si tepido spument mulctralia lacte:
Caseus excipiet meritos tibi mollis honores.
Caseus illi si cedat: tibi mulctra paratur.

IAS. *Arcades amnicolis pastores pascite syluis.*
Pascite: & Aonium teneri deducite carmen.
Non soli pascetis: amant & nostra Camœnæ.

AVGE. *Arcades Ausonios pastores claudite saltus.*
Claudite: fœmineæ sua sunt quoq; præmia laudi.
Non frustra claudetis: auent & nostra referri.

IAS. *Ad veteres Bandellus auos, patriosque Penates*
Traiicit, insani veritus nihil æquora ponti.
Alma parens pelagi spumantibus edita cani
Fluctibus: hic miseræ nam quid speremus amantes?
Ille vel infestis cælum cum soluitur Hœdis:
Vel cum deuexo surgit Notus æthere: vel cum
Vdæ præcipiti superant Atlantides imbri:
Vtetur placidi genio maris: vt mihi sæuas
Perpetuo tempestates malus ille reliquit.
Mollia pacato spirabunt flamina plausu:
Vixque ausint fragilem temere tentare carinam.
Lambere cura illis, atq; oscula figere puppi.

O fie-

O fierem mare: verum obstat mihi torridus ardor.
Ipse senex posito ventorum murmure Nereus
Excipiens facili virides Nereidas aura
Incutiet tacitas tenero sub pectore flammas.
Heu suspecta meos perturbant numina sensus.
An non sic quaesitus Hylas? vbi raptus in vndis
Nequicquam comitem Alciden, dominumq; fefellit.
Ille ter inuisas pulsauit nomine syluas:
Hic mentita illi ter reddita vocis imago est,
Ter miser hic animum falsa spe lusit inanem.
Inde suas pecudes pelagi de gurgite Proteus
Ostentabit: & alliciet te ad munera pastor:
Vt generum vndisonis Phorcynidos implicet vlnis.
At te torua nimis ne vrant male monstra tyranni.
Mille ouium tepidis coit in conuallibus Arni.
Mille Arni ad ripas totidem cum matribus agnae.
Ecce tibi obsedere hirtos procul abdita montes
Retia: qua raro nemus interlucet hiatu.
Aurae, quae leuibus nostras spes ducitis alis,
Haec precor integro referatis carmina tractu.
Ias ad Hespery pelagi vada lenta sequuta,
Ias te, Bandelle, feris in fluctibus esset:
Sed piceae metuit flagrans incendia puppi:

AVGE. *Dulcius ergo apibus: blando cum murmure captae*
Florilegae vernis in saltibus omnia limant:
Aut tener argutis Zephyris cum sibilat annus:
Aut maturus ager Cererem cum fluctuat: aut cum
Saxa petens rigua pinguis strepit Ollius herba.

IAS. *At tibi quae paribus dictabat Dia cicutis,*
Dia tibi, tu syluicolis ab arundine Faunis:
O, memora: nomenque tibi tua saecla propagent.

AVGE. *Bina tibi, Bandelle, eodem sub termite mala,*
Quae furi praecerpta, acido pubentia succo,
Horrida non grando, non improbus obtudit imber,

Iam

Iam roseas splendore tuas imitantia malas
Inter acus tenue, atque in stramine condita molli,
Maturum procul huc ducent a sole colorem.
Spernis an hæc, diuine puer? Extra aurea mundi
Limina, qua se nox numeroso sidere condit,
Abdita erant raro felicia stipite mala.
Mala etiam veteres pascebant rustica ciues:
Regiaque his olim concessit victa puella:
Ah diuina nimis: tua si mihi pectora vincant.
Et facient, nisi portenti me fallit imago.
Sunt siquidem coniuncta pio sub matris amore:
Non temere coniuncta: sibi quoque gaudia discunt.
Non solis sibi sunt: sua nos quoque munera signant.

IAS. *Qualis amatrices ederas amplectitur vlmus:*
Vlmus amans vt vestitur pallentibus vuis:
Sic tua Pierio conspirat fistula cantu.

AVGE. *Blandus vt arenti fessis messoribus æstu,*
Tonsa Paratonias vbi ventilat area fruges,
It Zephyrus, pluuiaque agrum solatur hiantem:
Sic mihi fonte tuo crescunt Aganippidos vndæ.

IAS. *Quid tibi ego hoc ingens vates pro munere donem?*
Ne committe viæ sera te noctis in vmbra.
Hic pecori cytisos, hic mollia gramina tauris.
Nec graue, quod tegetes nullo sunt culmine. quid tum?
Nec violæ tegetes, nec lilia culmina curant.
Grexque tuus tuto vigili requiescet Hylacte.

Oreas.

Sub Lyces persona Camilla Scaligera diui Bonifatij patris natalia canit, & Titi fratris mei interitum in clade Rauennati deflet.

THERILLA.

Hanc prædam, fessosque canes sub tecta referto:
Adde gradum Talarisca: greges ita grandior vmbra

Et pastu vocat, & tectis blanditur apricis.
Ostentans tremulis roseum iubar Hesperus vndis
Balatum exciverat stabulis. tum fumida thura
Extructis congesta focis, circum vndique ductæ
Mordebant ederæq; vagæ, lauriq; virentes.
Ipsa autem foliis apij lugubris amari
Hæc memores inter lacrymas diuina profudit
Verba Lyce, sacrasque manu simul obtinet aras.
Frater, vbi es ne? vbi tranquilli me vomeris vsus
Aspiciat patrij vitreas prope gurgitis vndas
Arguto rapidos æstus lenire susurro?
Frater, vbi es ne? ego te gelidis in vallibus illum,
Illum ego te in lustris, inter spelæa ferarum,
Quaq; vocant duri primo sub sole labores
Effingo: faciemq; tuam super omnia duco.
Candidus ipse autem cælestibus auius antris
Duceris, imbriferasque domos super, & super alta
Limina. Quique truces salienti grandine nimbi,
Quique gregem sequitur lupus ipse, gregemque sequutus
Fascinus a vestris longe malus exulatoris.
Aureus ecce autem superis insignior agris
Armentum tota cedens tibi Lucifer aula
Solatur gelido truncas mœrore querelas.
Distentis pueri depellite matribus agnos:
Depulsis curate suos in prandia fasces:
Nec pransos fidis errantes cogite claustris.
Dira prius pecori curans contagia pastor,
Nunc Deus, ex alto miserans acerbit olympo.
Hæc fratri diuina Lyce. diuina parenti
Quas quibus ætherias hilarasti cantibus auras?
Hespere, quando oriens alias illustrior ibis,
Lætus vbi excieris magni natalia patris?
Patris, cui tantum debent mea carmina, quantum
Pinguia sidereis turgentia gramina guttis.

Lucescet: lucemque suo vehet aurea curru:
Qua duce vecta prius pater Hirpius altera lux est.
Nunc etiam leuior fessos tegit vmbra iuuencos:
Dulciaq; agricolis spirat sacer otia pagus.
Nec lupa iam vitulæ perturbat somnia: nec iam
Facta parens lacerum lugebit bucula natum.
Ipsæ etiam querulæ posuerunt murmura valles.
Tum freta degenerant fructus oblita priores:
Blandaq; ad Halcyonas vertit sua pignora Nereus.
Sudat apis bona mella: bonus bos curat aratra.
Hirpius alpigenis aris fauet: Hirpius aris
Cum fauet: & bona mella apis: & bos linquit aratra,
Ecce nouus tibi ridet ager: te sepibus imis
Purpureæ salices, rigidæ te montibus orni,
Et segetes, auraq; leues, atq; antra loquuntur.
Omne tibi longo dicet genus ordine laudes,
Inter aquas, si nauta vagus: si meßor, in æstu.
Nymphæ Hamadryades, alia, ad natalia patris,
Numina odorato capient sibi munera libo:
Non tamen vlla meo vis vestra carebit honore.
Vere feram flores, croceos in messe maniplos:
Et pingues vobis sudabit vinitor vuas.
Thestyli, fer mihi thura foras, fer mascula thura,
Verbenasque sacras, immortaleisque amaranthos:
Exulet vt profugus lustratis fascinus oris.
Atque supercilium læuum salit. optima proles,
Flos gregis auricomæ fœtura propaginis agnæ,
Ne fontes turbate. sitim nec Phœbus in æstu
Colliget, occultive sales: nec Sirius ardor.
Ne stabulum spectate metu. nec flabra, nec imbres
Diuina sub luce dabunt bona tempora claustris.
Aspicis, vt dexter candenti nube coruscat?
Sopitosque sacer quando cinis excitat ignes:
Pinguia collucent nitidis altaria flammis.

NEREIS.

Pro diua Lucretia Gonzaga Pyrrhi filia canit Talariſca.

OCNVS. *Huc age ſuccineos per eburnea colla decores*
Lumine capta tuo ludens cui ventilat aura:
Huc age, qua ſimili frondeſcunt crine cupreßi.
Sic tua perpetuo renouetur flore iuuentus.

TALAR. *Sic mihi flore nouo ſplendeſcat mollior ætas:*
Sic vaga ſuccineis alluſerit aura capillis:
Hinc fugiam. quo me Ocne vocas? mihi diſplicet omen.
Diſplicet omen. habent feralia ſigna cupreßi.

OCN. *Aſpice quod crebris operit labruſca racemis.*
Atq; procax Elices decor immortalibus vmbris,
Vtraq; vt obduxit paribus complexibus antrum.
O vtinam locus ille meos ſic iungat amores.

TAL. *Quis ſcit, an ille trucis catulis deformibus vrſæ*
Deſtinet extremas nobis morientibus horas?
Quid properas? ſeris vetat labruſca racemis:
Virgineumq; Elices ſteriles imitantur honorem.

OCN. *Intonſi montes: celſas quibus annuit arces*
Iuppiter: & propius conſurgere fecit Olympum:
Cur veſtros mecum ſpernat Talariſca receſſus?
Quæ patrium aſtrigero conſurgit ad æthera vultu.

TAL. *Hei mihi quam teneras lædit fera ſemita plantas.*
Atq; iugum ſuperare, graue eſt: teneriſque puellis,
Ac feßis operoſum; alto deſcendere cliuo.
At quos hic referunt Satyros habitare petulcos?

OCN. *O maris indomiti, o inexuperabilis æquor:*
O regnum infeſtæ Veneris, toruumq; minantis,
Si qua tori virgo faciles contempſerit ignes:
Luſibus o noſtris molles date litoris algas.

TAL. *Heu metui maris vndiſonos inſueta tumultus:*
At non & Venerem, indomitæ comes vna Dianæ.

Virgi-

Virgineique pedes lenta laſſantur arena.
Infeſtumq; ferunt ſæuis raptoribus æquor:
OCN. *Ergo ad perpetui mollißima murmura riui*
Huc ades o Dea: ſic noſtros extinxeris æſtus.
Sic mea conſimili manantia lumina fletu
Videris, & noſtri forſan miſerebere caſus.
TAL. *Mater vbi tegetes ad Solis lumina ſiccat?*
Linaq; preſſa cauis Beroe domat horrida lymphis?
Ah ah ne toruos mater calcauerit hydros:
Quos equidem audiui toto inſidiarier æſtu.
OCN. *Dux gregis infeſto meditans fera prælia fronte,*
Aut mihi Cyprigenas gratus monſtraueris artes,
Blanda quibus faciles habeas ad vota capellas:
Aut valido oranti mihi diſiice tempora cornu.
TAL. *Corue loquax, caſtiq; tori ſeruator honeſte,*
Cui nihil ad Veneris fœdißima gaudia notum eſt:
Inſtrue, quo caſtos Ocnus ſectetur amores:
Et viridis nitidum vitæ ſeruabis honorem.
OCN. *Ergo etiam vitæ noſtræ geris anxia curam?*
Ah ſatis: ah nimium, ſi ſpes, vel ſola, ſuperſit,
Condiat immanes mihi quæ ſub pectore flammas.
Sæpe etiam in melius ſeſe fortuna retorſit.

NAIS.

Pro Diua Hippolyta Taurella canit AEgla.

Ite meæ procul illa ſecus prærupta capellæ,
Dum gelidum rapidos differt hinc mane calores,
Ad virides cytiſos, & potum rore ſalictum.
Poſt vbi ſub ſtabulum ſero de ſole reducet
Heſperus: & grauido ſuperabitis vbere limen:
Angitiæ manibus ſaturos mollißima ſomnos
Populus, & poſitis conſternet culmus ariſtis.
Interea Muſæ moriens quæ dixerit Andis

Benaci decus, Eridani flos, Mincias Andis,
Cum longum misere curis tabesceret atris:
Dicite. amat repeti syluis miseranda Camœna.
Subde rotas pigro praepes Matuta diei:
Quæ cantum querulis tereti sub rore cicadis:
Nunc nobis lacrymas geris: extremasque querelas.
Dum veteres syluas felicia numina, dumque
Prisca peregrinis exercita questibus antra,
Teque mea semper tantum mihi conscia vocis,
Deuia quæ rudibus respondes pulsibus Echo,
Alloquor. hoc certum est: mutam non fundere vitam.
Hibernis Hersille puer mihi durior vmbris:
Acrior iratis catulis, immitior Austris,
Usque etiam ne animã miseram hanc? quando omnia sordet
Munera? Quid violæ? quid suaue rubentia mala?
Venit lecta ferens puris electra sub antris
Cura Deum, gaudens viuacibus Ollius alniis,
Benacusque pater tereti præcinctus oliua,
Amnicolas salices, glaucisque vmbracula bacis,
Liuenteisque addens corylos, selectaque fraga.
Hæc, ait, Hersillus quorum capiatur amore.
O rosa, & o nostros luctus imitate Hyacinthe,
Fortunate puer: fati tu victor acerbi
Exerces notulis post tristia funera luctum.
Teque legit placidã miseratus voce viator,
Atque agiles Nymphæ, atque vdæ conscia noctis
Sidera, quæ cælum numeroso lumine complent.
Me vero quisnam statuit modus? aspice tantum:
Nunc etiam tumidis vacat altum fluctibus æquor:
Aeriæque silent Alpes, syluæque coruscæ.
At non in nostro silet acris pectore cura.
Lætior exacto mitescit frigore bruma:
Autumnusque acidum Baccho duce temperat annum.
Nec curas matura Ceres, nec bruma remittit.

Quam

Quam satius grauidos dilecta armenta per agros
Pasceret qua patrias salices lætissima stringunt
Flumina: & vberibus Sarce salit vuida guttis?
At tibi ne nitidi sordescant nomina ruris:
Et Satyri syluas habitant, & Naides antra,
Et Venus, & saltus iaculis Diana fatigans,
Et qui te forma pulcher referebat Adonis.
Aspice, quinetiam torno qui murmure sæuit,
Diues arundinei torquens Padus incita frontis
Cornua, per sulcos varia diuertit ab vrbe.
Hic bene compositis circum sua retia varris
Aut acres iaculo sectabere feruidus apros:
Aut certa pauidos agitabis arundine ceruos.
Est mihi Lampigenes animoso pectore proles,
Lampigene audacem gemino quam viuida nisu
Terrorem tulit, & vastis dispendia syluis.
Despicis hæc? & adhuc crudeli pectore perstas?
O Pan, Pan: seu te gelidi pineta Lycæi,
Seu iuga Penei demulcent, seu iuga Pindi
Deprensum: quid enim frustra tua perdit arundo
Aut humilem capream, aut furum genus acre luporum?
Nil illæ meruere: leuis lupus. ista capellas
Pestis agit: pecus Hersillus, pecorisque magistram.
An ne hi, quos olim Clytoe narrabat amores?
Nulla illam in triuiis vigilantem luna fefellit.
Iam tum etiam teneras æquabam vertice aristas,
Horrescens hœdi lusus, frontemque procacem.
Vt furis: vt frustra furis: vt mens te ægra retorsit
Andis? & hæc tua cura boum? tua cura peculi?
Ah nescis: patrios tibi linquens bucula lucos
Absentis desiderio confecta iuuenci
Auia, nequicquam syluis nunc errat opacis,
Infames heu propter aquas, vbi riuulus hæret
Degener, & turpat putres inflexibus vluas.

O pereant pecudes: nihil est Hersillus in illis.
Hersillus tantum curans mea vulnera, quantum
Aut æstum Padus, aut venienteis litora fluctus.
Ah toruis potius stent ferrea pectora tauris.
Nempe iacet Paliurus: habent violaria fontes,
Fontes serta: rigens iacet imo carduus agro.
Nec semper de se speret te forma superbum.
Occidit agricolis Titan, & nascitur idem:
Et reparant vetuli Phœbæ dispendia vultus:
Populus æstiuo bicolor spoliatur honore:
Dein viduum reduci vestitur fronde cacumen,
At nostrum breue ver quæ posthac bruma reducet?
Nobilior violis, hiberno mollior Euro,
Lenior arenti fluuio, me Sirmius vltro
Solicitus petit; atq; tuas flens obiicit iras.
Sed prius Odrysius glaciales vinitor vuas
Ad gelidum Boream prælis calcabit acernis:
Mitis erit sobolis prædoni Caspia tigris,
Prædoni tigris, miseræ Andi Hersillus amanti:
Quam quisquam incedat nostro prælatus amori.
Hanc lunam, atq; isthæc cedentia signa, tuumq;
Numen, & heu seram testor, longeq; minore,
Dum gratum tibi sic, accitam vulnere mortem.
Et iam Tithoni fallacibus excita curis,
Pallida, ne, bona diua, meos horresce furores,
Non ipse horrescit leti puer autor acerbi.
Lucem aliis portat nobis Aurora tenebras.

POLITIS.

Sub Macares persona Diuam Corneliam Turrianam ciuem & seipsum canit.

Nymphæ, Sarciades Nymphæ: quibus æthere largo
Rosida mellifluis succrescunt pascua guttis:
Hasce piæ miseri Alconis seruate querelas.

Irrisis

Irrisit tumido Macare mea basia vultu,
Sordidaq; increpuit: nec spem fugitiua reliquit.
Pastor amas? ego pastoris labia horrida tangam?
Tangam ego? non faciam. quid enim cum sordibus vrbi?
Abstineas atramq; manum, setosaq; menta.
Me miseram: vt metuo, manus hæc ne me inquinet atra.
Ne toruo ex oculo fugiat mihi sanguis ab ore.
Atq; roget me mater, & iracundus Orontes.
Tum male me hic habeat: mater me expellat ab vrbe.
Et cogar truculentæ habitare cubilibus vrsæ?
Vt pauida hoc iter ignoro, quod ducit in agros:
Vt paueo tacitæ suspecta silentia lunæ:
Vt dura timeo non sueta, quiescere terra,
Parce feris oculis nostros offendere ocellos.
Heu quam terribili feriunt tua lumina pulsu.
Rusticus es. teneras temerasti vocibus aures.
Vix mihi præ horrisono possunt audire tumultu.
Ibo ego ad Alcithoen, magicis quæ cantibus atram
Eluat agresti contractam e corpore labem.
Sic ait, atq; abiens gremium ter conspuit imum.
Ter spuit, & tacito secum ter murmurat ore.
Nec modo, vt aspicerem, vertit caput. hoc placet ergo,
Diua Paphum, diua Idalium, Golgonq;, Amathuntaque,
Et Cnidon, & sedes Erycinidas, atq; Cythera
Quæ colis: ac miseris rapidas seris improba curas?
Illa igitur tibi ne vt placitos obiecerit agros?
O vtinam & vestris illuserit ardua regnis,
Ausa meas tecum pariter disperdere flammas.
Ergo alius videor nunc iam mihi. nunquid & illa
Vera canunt? Veteres homines mutasse figuras.
Nam memini: a stabulis vestigia lenta sequenti
Circia transuerso secuit pede tramitis orbem:
Et verso celeres stupefecit puluere plantas.
Pastores ouium, teneræque propaginis agnum,

Nonne ego ſum magni Therameda filius Alcon?
Quem vos formoſum, quem Dij dixere beatum:
Dij patrij Indigetes, noſtrorum numina auorum.
At næ egomet dura felici ſorte palæſtra,
Inque fero cæſtu, inque ancipiti decurſu
Compoſitam retuli victrici fronde coronam.
Ipſæ me quercus, ipſæ cum frondibus vmbræ
Aut hilarem calamo, aut ſomno fallente laborem
Demulſere caput placide: trepidiſque choreis
Fregerunt rapidum tardis ſub ſolibus æſtum.
Ipſæ eædem quercus, ipſæ ſine frondibus horæ
Laxarunt tepidas brumali frigore luces.
Ah ah hoc Dryades crudeliter vlciſcentur:
Vt ſibi prælato ſic inſidientur amori.
Quid volui miſer? ergo illis in mœnibus vrbes,
Quas placidis iactant componere legibus orbem:
Sæuitiam, taleſque vt alant in pectore mores?
Me illa ferum vt vocet? o tam ferrea. quin tamen agri
Vltro etiam violam, vltro alios fert ſaltus odores.
En cui aſsiduis ſterileſcant fœtibus anni.
Ferte pecus pueri, pingues de matribus hœdos
Ferte vrbi. nonne illa pares ſic reddit honores?
At tibi, quæ inuiſos mortalibus incutis ignes,
O patrij referens immitia ſemina ponti,
Paſſa vrbem paſtorales contemnere tædas,
Quas tu cæleſti thalamo præferre ſolebas,
Par pretium eueniat: ſpernat te vt paſtor amantem.

NAPAEA.

Sub cuius perſona Diuã Berenicam Lodroniam matrem flet Diuus Benedictus Scaliger pater.

Æſtiuam præceps annus ſublegerat horam:
Vitrea cum tepidis coquitur vindemia ſaxis.
Æger agens pecudes prope ſigna recentia paſtor

Ælinus,

Ælinus, ingrato canit hæc suprema sepulcro.
Ejie boni manes, humilem qui cælitus aram
Cernitis, an vobis quoque, longo perdita luctu
Iugera, sordida sunt? certe hinc mihi candidus annus?
Læta Ceres, lætus vestigia torsit Iacchus,
Sicubi erat philomela, aut sicubi dulcis acanthis,
Aut ager interea mœstum silet: aut piger atris
Heu funesta modis incestat culmina bubo.
Pro leni Zephyro, miti pro rore, nec agros
Abstinuit vexare gelu: durosque labores
Heu male speratis fallax elusit auenis.
Atque vbi iam flores conseuerat Ocnus hiantes,
Ruscus, & hirsuti posuerunt tædia vepres.
Ah etiam insuetum nemus, & deserta queruntur
Litora. nec fœtus ausæ meminisse, nec auras
Halcyones mœstæ lenta spatiantur arena.
Septima solicitat saltus Aurora quietos,
Aspirans æstum agricolis, blandosque labores,
Ex quo amens animi, vacua proiectus in alga
Nequicquam numero ferienteis litora fluctus.
Scilicet huc lacrymas huc nostri pectoris æstum
Deducunt curæ & similis maris vrget imago.
Me circum attonitis armentum passibus errans,
Armentique ferox pater, & tutela futurus
Non aperit frontis vestigia prima minacis,
Non matrem in tenera stupidus reminiscitur herba.
At nec molle latus neglecto fultus ibisco
Ipse tui desiderio, fœnilia propter
Alta iacens, salsis perturbat lumina guttis.
Tum misera, & nato amisso mœstissima mater
It nemora, & tetricos squalloribus obsita dumos
Quæsitum. ah quoties falsa est in murmure syluæ:
Et finxit sibi, & errorem laudauit: & vdis
Ad se inuitantes despexit roribus herbas.

Fortunata

Fortunata, quid increpitas loca deuia? quid fles?
Aut illum tugurij illectum mollibus vmbris,
Aut matris memorem, aut captum formidine syluæ,
Inter vbi labuntur aquæ, flumenque sonorum,
Certa ferent fessum vestigia. ne bona riuum
Neglige: forsan & in stabulis te quærit apricis.
Mater, felici mater decepta dolore,
Te nunc turbat amor. te nunc vocalibus antris
Redditus ad gemitum fallit sonus. haud minus illum
Turbat amor: fallitque cauo sonus editus antro.
At me quis casus sequitur? quæ prata reducent
Te profugum, Berenica, mihi caput? vnde dolorem
Aut sistam, aut quantum satis est in pectora sumam!
Et duræ rupes, & rupibus obruta duris
Sæcula, quæ longum superando vincitis annum:
Nunquam ego nam post hac suffixum corde dolorem
Leniero? nunquam ne aspectu perfruar? eheu
Heu vbi, quæ Assyrium quondam spirastis oliuum
Oscula, pallidulis ah nunc obsessa labellis:
Ingenuusque nitor pallenti afflatus ab vmbra.
Vos coryli testes, & vos mitissima lauri
Numina: vos iuncti perplexo vimine qualli:
Quæ messes, aut quis tepidis spumauerit alueis
Autumnus: quæ purpureis fiscella canistris.
Quo cantu syluas demulserit: aut quibus alto
Cursu præcipites numeris frænauerit amnes,
Quas lamas, quos irriguos conseuerit hortos:
Quæ laureta, quibus cœnacula septa cupressis.
Ah nimis infames feralia signa cupressi,
Me quoque, me signate. nec vlmi vitibus absunt,
Nec truncis ederæ, nec amatis flumina ripis.
Nec sine me dilecta greges, Berenica, reliquit.
Heu quoties pauidæ pecudes, stupidæque capellæ
Putribus in stagnis raucæ, limoque palustri

Insomnes

Insomnes duxere pigra formidine noctes.
Rore etiam pastæ morbos traxere sub altis
Sordibus: & rigidis scabies grauis hæsit in armis.
Tristes relliquiæ, quando nil dulce super mi:
Vobis graminei spirent aconita recessus:
Sacraque destituant ieiunæ pabula vaccæ:
Letalesque bibant pestes, viridesque colubros.
Flaua nec absistant gelidis examina taxis:
Si merui miser, atque oneri durissima vita est.
Communem natum curabas perdita mater:
Perdita mater: an & meruit puer aureus ille?
Et meruit puer ille: & eras tu perdita mater.
Et nunc ille cauo nequicquam abiectus in antro
Vulnus alit lacrymis, ægraque incendia mentis.
Atque greges, atque arua ferox, lucemque perosus
Arida cœnoso soluit ieiunia riuo.
Aspice, te meditatur. habet, quas destinet aras.
Et te digna Pales: & tu Pale digna, nec illi
Non tecum gregis, aut sulci reddentur honores.
Candida perpetuis pariter celebrabere ludis:
Diuitibus grauidi pariter sub lucibus anni
Pura coronatas circum cadet hostia fruges.
Saltabunt tibi: turba tibi noua carmina decet.
Te segetes, Berenica, greges, Berenica, salutant.
Sis stabulis bona: sis grauibus iucunda racemis.
Tu modo, diua, tuis aspira lenior aris:
Æternumque meo salue, ac vale inclyta luctu.

HAMADRYAS.

Pro Diua Constantia Rangonia, quæ deflet absentiam diui Cæsaris Fregosi mariti.

Illa ego cærulea genitoris consita ripa.
Aurea Nympha tamen terris, Nympha aurea cælo,
Felix Hesperiis, felix Aganippidos auris,

O, vbi

O, vbi lenta mei quæram vestigia Teuthi?
Anne etiam aeriæ rigidis ceruicibus Alpes,
Et iuga Cantabricis nunquam viduata pruinis
Stant tenero superanda pedi? quis finis eundi?
Forsan & ignota penetrauit puppe Britannos,
At quibus Oceanum fama est sæuire periclis?
Dic Benace pater, tumidum qui surgis in æquor:
An super ille queat infamibus esse procellis.
At tu, qui varios Nereo duce volueris orbes
Diue refer genitor: nostros vbi videris ignes:
Siue prope est pelagus, seu fluminis accola ripæ.
Eheu quam similis nostro est tua lympha marito:
Si ille aut cæruleus foret, aut si tu aureus esses.
Non reditura fugit: sic non rediturus abiuit.
Quisnam ergo huc rediens implebit nuntius aures?
Fortunata soror, nostros quæ Nais amores
Inuenisse potes subterlabentibus vndis,
Quod si frondosis latet in conuallibus ille,
Atque mari, atq; amni procul auius: hei mihi quantum?
Qua quæram? quas sola vias insistere pergam?
Infelix metuo, ne qua illum barbara Circe
Abstulerit: tantique operis tot perdita textus
Nequicquam patriæ, atque mei monumenta pararim.
Diua, Deam nitido tacitam quæ lumine noctem
Vincis, & innumeris excelsa anfractibus ambis:
Dic quibus in latebris abscondit adultera Teuthum,
Impia: quæ nostras ausa est sibi quærere tædas:
Impia, carminibus quæ illum immutarit Hiberis.
Sic tibi nocturni redeunti ex orbe laboris
Latmius Endymion inflectat lætus ocellos.
Annuit: & tremula visa est crebrescere luce.
Sic erit? At vos o liquidæ, viridesque sorores:
Ni vester miseræ dominus reddatur amanti:
Supremo satis hæc vobis sint murmura planctu.

ADAM.

ADAMANTII CATELLI TVMVLVS.

IDEÆ FIDEI, CONSTANTIAE, FEROCIÆ, VENVSTATIS, LENITATIS ADAMANTIO LEPIDISS. CATELLO IVLIVS CAESAR SCALIGER P.

QVis putet effœtæ reptantem ad limina vitæ
Atrato amissum carmine flere canem?
Fleuimus & teneræ Aonia de rupe sorores
Auxerunt fletus flumina fontis aquis.
Quin natura, dolens frustra omnibus artibus olim
Tanta opifex iterum posse redire sibi,
Luget: & attonito lugens mœrore, stupescit,
Tantum Atropo immiti nunc licuisse nefas.

Adamantille tenellule,
Fessi delitiæ senis,
Vultus percipiens heri,
Vocis præueniens notas,
Verno sidere blandior,
Quod lenes Zephyros vehit,
Me mi pene fidelior,
Olim heu. Nunc vbi tot bona
Deleuit rapiens dies,

Inuexit subitus dies
Mœrores nigricantibus
Curis, quas lepidis modis
Ablegare sueueras.

Puro candidior catelle cycno,
Seuiente proteruior puella,
Quæ optat, quod timet: & timet, quod optat:
Quo caret, cupit, impotens habere:
Ast illo, quod habet, cupit carere:
Idem ardentior impigro leone,
Quem refers animo, vt toris iubarum:
Cita fulminis acrior sagitta.
Idem blandior omnibus cachinnis,
Quos lasciua procax quatit Neæra:
Quo te proripis? aut cui parabis
Blandum assultibus impetum retortis?
Cui tot ludicra, morsiunculasque:?
Cui tam gratus es omnium futurus?
Quis dabit tibi suauiationes?
Quis in auriculas leues susurros?
Inuidit ne Hecate meos amores?
Et te candidulo tenelluloque
Pulchritudinis æmulatione
Quæsiuit superare regna Ditis?

Age cane tener anime catulum,
Vbi mera Venus erat, vbi vitrea Fides.
Age sacra lyra iocia numeri
Repete, quod alibi facis, agilis opifex.
Nigra tamen ea vehe, quæ abigeres
Propitia precibus ab hilaribus Elegis.
Ita modo tibi, mihi, mihi & aliis
Lepidæ animæ Atropos agit auida lacrymas.

Poßum

Possum fundere fletum,
Et producere funus:
Ius præstare sepulcri,
Et vesanus haberi:
Possum spernere luctum:
Et contemnere funus,
Atque ingratus haberi.
Hæc, vesania vera:
Illud, flos pietatis.
Sit vulgus procul a me:
Et plusquam sapientes.
Tantum est. Inter vtrunque.

O qui fuisti flosculus catellorum,
Quoscunque terra condit, aut alit viuos:
Siue Arcas in venatibus feris princeps:
Seu se Diana cum iugis suis iactat.
Seu Melita primas concupiuerit laudes:
Te nanque genti comparare Neptuni,
Est impudicæ mentis, & foro captæ,
Insanientis, duriter cerebrosæ.
Astræa mitis, & Gigas procellose,
Quanquam recepti siderum in choros, flagrant
Maleficiis infamibus canes vestri.
At tu Catelle, vere rex catellorum
Idemque vitam flos colentium rerum,
Lux delicata, corculumque Naturæ,
Cui tam superbis versibus parentamus:
Postquam dolentem sic herum reliquisti:
Quo te migrasse dixerim? quibus diris
Onerabo fata fascibus querelarum?
Illis ne dicam luctuosus inuitis,
In mente grata, in aureo meo versu
Perennitatis regna te reperturum?

Tu ne es ille feroculus
Stipator lateris mei:
Seu campos peterem, siue domi manerem?
Tu ne es viuida formula,
Turi lex sola, merus modus
Naturæ meditantis rabiem leonis?
Quæ te robore fortior,
Maior corpore quæ fera
Tantillum regredi compulerit sequentem?
Tu sæuas hiemis minas,
Spretis delitiis tori,
Mecum tam patiens, quam rigidus tulisti:
Seu nos eliceret dies
Extra limina: noctibus
Seu libros sererem, aut excuterem profundis.
Pernox frigore sub fero,
Quo sum debilis, aßidens
Lucubrantem animo, & pectore pertinaci.
Quare quod prius hauserim
Te custode, fauente te,
Hic dependo libens, ac potius repono.

Si mihi tecum reliquos in annos,
Quos ferum Fatum miseros parauit:
(Nam bonos sanctæ pietatis expers
Lancinat atrox)
O decus rerum lepidum mearum,
Protinus tandem licuisset olim
Eße securo, neque cogitanti
Vulneris huius:
Tu grauis gratum senij leuamen
Lene, curarum dominus ferarum
Unus, & solus comes extitißes
Parue Adamanti.

Nunc

Nunc quid incusem hic? homines, Deosne?
Quem monebo tam calidis querelis?
Quave te quæram, inueniamve nulla
Merce redemptum?
Heu quasi extâres, quoties vocaui?
Error heu quantum placuit? misella
Sicut amissam vitulam, aut iuuencum
Bucula quærit.
Illa si dumos virides lacertos
Audiit motare: micat repente
Auribus, fictum metuens metum, & vanam
Anxia siluam.

Animula tremula, misera loca subige fuga.
Quid aliud aueo? lacryma pia vocat.
Periit, & abiit animus: vt is obeat ibi,
Latet vbi lapide gelidulus Adamas.

Mihi dicte pater alme, mihi dicende quietis,
Tacito qui pede furuæ bona noctis
Reduci substituis grata diei.
Age linquens animarum Triuiæ regna silentum,
Vitrea desidis aspergine Lethes
Animi peruigilem tange recessum.
Decimus Phœbus equis me celer afflauit anhelis:
Totidem candida noctes soror atras
Lacrymanti reparato tulit orbe.
Adamantillus amorum comes almus lepidorum
Abiens, nec redimendus pretio vllo
Renouauit fera diri mala luctus.
Igitur si veterum dicta virorum sapientum
Orionis sine probro canem ad astra
Retulerunt: ibi fulgebit & ille.
At o altis nouæ flammis date cinis, heri ab ore

Numerosum meditantis cape luctum,
Nitida afflans querulum barbiton aura.

Martis habens Narbo monumenta, terror hostium,
Frons fida Galli limitis, regni decus:
Sic tibi Doris aquas a face puras liberet:
Et munda lenis Nereus lambat vada:
Marmora mitte mihi, quibus sepulcrum construam.
Nanque hinc Carystus, Africa, & Luna est procul.
Si rogites, tumuli cui comparetur splendor hic:
Adamantio catellulo, & cordi meo.

Dic age, dic catelle:
Ecquid es mœstus, miserum cum dominum relinquis?
Est tibi sensus vllus?
An simul molles animæ hinc in Zephyros recessus?
Unde igitur serena
Tanta vis mentis liquidæ in corpore delicato?
Articulis soluta
Vox repræsentans vegetæ defuit vna linguæ.
Heu quot (inane fatum)
Turgidi fastus hominum nomina iactitabunt?
Si bene credo: nullis
Artibus tecum meritos, quos nego, comparari.

Qualis labori fœmina perpeti
Cum cessit, artus vt foueat suos.
Nam virium exhausit tenorem
Nox pigra continuata luci:
Pensi futuri (sic decuit) memor,
Quod aut heriles insinuant minæ,
Aut liberorum multitudo:
Supposuit Cineri fauillam.
Diu latebant exiguæ foci
Prædes, fideli tegmine conditæ,

Mox

Mox impotentes excitata
Flamma ruet crepitante vento.
Crementa miris tunc capiens modis
Victrix tyranno transilit impetu:
Et sæpe totas immerentes
Improba depopulatur vrbes.
Sic me parumper sub Genio poli
Verni, serenum sideris halitu
Abduxit a mœrore captum:
Composuitq; animum quieti.
Mox ad vireta & lumina fleximus:
Et pignoris nos admonuit locus:
Crux ex dolore fit, quod almas
Delitias aliis parauit.

Matuta parens aurea lucida diei:
Quæ saltibus arentibus, aridisque lamis
Humoris agens munera rosidi reponis.
Terrore feras excute de suis cauernis
Atq; agricolis operas fer laboriosas.
Nostram pia mentem exue cogitatione,
Ne ignaua creent otia flammeos dolores.
Qui se comites fletibus induant medullis.
Nam pene sepultum obruit hic dolor misellum.
Cum e mente necem non queo delere catelli.
Iam læta seges contegit alta terga matris.
Cessit vitreus iam color a tepore veris
Fraudans roseo lumine flosculos nitentes.
Ecce manum poscit seges. Ecquid heu moror me?
Quominus esse virum me vel semel recorder?

Grauis ægra, maligna dies
Fera carnificis filia fati:
Memorem quid amara mones,

Socio amisso, vulneris atri?
Coalescentia refricans?
Duroq; iubes tumuli imperio
Mœrore lauare notas?
Nec erit pudor, aut modus, aut requies?
Quin plus sat hoc esse putans
Me fleo potius, quod fleo catulum?

Postquam me nequeo præcipiti temperare luctu:
Et quo magis retro pedem, me miserans, refero,
Hoc tanto magis ille indomitus pertinax perurit.
Effunde habenas: lacrymas Musa vocata voca.

Heu quoties subit imperij decus obsitum ruinis!
Seruire meq; conspicor:
Quis dubitet tum supremæ mihi terminum diei
Optare? nolle viuere?
Iuppiter, Elicij qui nomine nuncupatus olim
Non rite tentantes ruis.
Huc tua tela, Deum, atq; hominum sator, abde seruitutem
In pectus aliquod barbarum.
Hæc mecum numero plangens rogo. verum vbi catellus
Amissus in mentem redit:
Flectitur huc animi mollis fuga. Tam potest ineptus
In fortibus viris dolor.

Si passerem poeta luxit optimus:
Eluxit idem passerem.
Si Stella fleuit alitem Dioneum:
Cessauit a fletu volens.
Nec forsan inchoauit, aut ille, aut hic. ast
Fecisse amicæ sat, sat est.
At tu misselle serio, ac vero dolens
Depone personam canis.

Corporis pusilluli umbra, magna per vestigia,
Hic vbi maligna furuæ regna stant Proserpinæ,
Intererrans, non timebis horridæ specus canem?
Qui trifauci regna voce fulminis quatit modo?
An Charontis vim minacem pertimesces murcidi?
Quando non habes minuti dona nauli, quæ feras:
Aureusque ramus ille desit, vnde transeas.
Ergo tam ferox, & audax, quandiu dum viueres,
Offer illi nostra monstro tædioso carmina:
Aere quouis, & nitelis aureis plus fulgida.
A quibus pacatus ille trans Stygem te subuehat.

Mens sacri Genij potens:
Tu poli superas iuga:
Tu sinus Stygios subis:
Et per omnia transuolans
Ludis intemerata.
Siquid ardet in æthere:
Torpet aut quid in infimis
(Candido imperio Iouis
Ditis imperio nigri
Conscia, eruta pandis.
Nulla te via lubrici
Temporis cita præterit.
Nec rigens mora detinet
Certa dux, pia regula,
Sancta lux rationis.
Quos tibi laqueos dies,
Quæ ve retia texuit?
Quas (malum) teretes plagas
Ausa tendere perpulit
Vt volens rapereris?
Sancta diua, potens tui,
Et tui modus o Dea:

Pone iam lacrymis modum:
Pauca carmina sint satis:
Si satis bene culta.
Oro mitte Catelluli
Laudibus cruciare te.
Nec senescere in hoc velis
Tandiu: & muliebribus
Fletibus temerari.

Catelle, sacra qui colis vagus loca,
Vireta amœna, læta, lecta pignora,
Quibus remuneratur incl, tos viros,
Bona æquitate sic fauente Iuppiter:
Adi Catulli, adi Maronis hospites.
Eos salute plurima obruas, meo,
Tuoque nomine. Inde, si quis, vnde, quis
Sies, rogare te velit: refer statim.
Catellus, inque, Cæsaris. Sat hactenus,
Maligna fama nanque quod supra est, tegit.

Libet rogare, quisquis audire expetit.
Natura Neptuni gregem
An fabricarit: aridi montis iugis
Esse vt iuberet incolam.
An penna præpes aliti Iouis data;
Uti sub vndis lubricum
Captaret anguem, aut lingulam, aut congrum, aut aprum.
Non dixeris nugas meras?
Quid me quietum, aut Martis, & socium, & ducem,
Musisque sacratum caput,
Abduxit a[illegible]um in barbari cæli loca?
Ubi nulla pietas excubat:
Sed furta, Bacchus, sica, grassator, Venus,
Fraus, dira peieratio.

Et

Et præter hæc tot optimum in animum mala,
Furor perennis litium.
Quas qui abdicare debuit, dirus fouet;
Vt sericatus ambulet;
Laxe habitet; alta latifundiis tumens
Multa extruat prætoria;
Turgensque nostro sanguine eructet pagrum,
Aut Atagena Hibericum.
Tamen ferebam fortitudine, aut moræ
Obliuione perdita.
Quod cura si recurreret: præsto fuit
Adamantij lepidum caput.
Qui me moneret lentitudinis meæ:
Cum se viderem tam catum.
Nunc, cum ille tristi morte captus hinc abit:
Me me reliquit me sine.

Primus ille qui fuit,
Cui condidisse cantione fletum
Non inepta visa res:
Heu quas creauit mentibus ruinas?
Non ne oportuit prius
Considerasse, quam sibi placeret
Mœstus in lyra sua?
Inuitat ad se planctus: at calentes
Cantus occupans moras
Lassus remittet, haud satur querelis.
Quod mihi modo venit
Vsu, sed vsu inutili, impioque:
Arduis vt omnibus
Spretis, canendo defleam catellum.

Si verum est, dubiis omnia solibus
Deduci ad veteris somnia limitis:

Vero nomine quod dixerimus, nihil.
Accincta aßiduis pœna laboribus
Quare vt perpetuis corda quatit bonis?
Quod si credidimus vitam Adamantij
Æui curriculis & spatio parem:
A vero male nos lusimus auij.
Sin ei sors eadem, quæ mihi contigit:
Cur me discruciam, principijs suis
Acceptam merito si soluit fidem?

Insaniam quis vllus vnquam credidit,
Esse animi miseri medicinam?
Est: scimus id nos. Nam vel hic furor meus
Immemorem memorem facit esse catelli.
Illumque tunc, cum canimus, obliuiscimur.
Vix bene dißidium hoc mihi credere promptum est.

Catelle norma candidi splendoris, & nitoris,
Quicunque vibrat fulgurans a Bengalæ lapillis,
Tibi vnde nomen (vt reor) fluxit iubente fato.
Idemque lacte purior, tum mitior columba,
Simplex tori quam nesciens fert in sinu puella.
Catelle turbulentior leone vulnerato,
Quem vis acuta perculit Maßyliæ sagittæ:
Herique pernox assecla comesque lucubrantis:
Quamuis gelu spumescerent stringente cuncta Coro.
Vbi te locorum quæritem? quis hinc viam docebit?
Tecum haud queo iam viuere hic, & absque te molestum est.

Colore tincta noctis
Canopicæ Syenes
Vt vecta turba pictis
Testaceis fasellis,
Aut quas papyrus armat,
Deuexioris vnda

Incondito boatu
Tristes modos cientes
Suum canunt Osirim.
Myrrha satum Cythere
Vltura fortis aprum.
Vt Ælinum sacrabant
Iam Doriæ Camœnæ.
Vt mollis illa turba
Stalagmiata Midæ
Bromium vocat puellum.
Quibus tuum ministras
Sonum beata Musa:
Sic nunc tuo poetæ,
Qui te modis frequentat,
Modis inusitatis
Succurre larga: rore
Tuoque tinge labra,
Quæ sicca sunt vocando
Pusillulum catellum:
Ne lacrymæ putent se
Plus posse ad irrigandum
Arentis oris oras.
Et præferunt seipsas
Liquidissimis Camœnis.

Seu fecit ætas, siue tempus asperum,
Quo tenebrosa faces rutilas quatit
Tisiphone sata nocte, ciens male sana sorores.
Ad vltionis vltimum nouæ gradum;
Seu potiora grauis studij otia
Debita naturæ, consultis debita fatis:
Id vindicarunt tempus abscissum sibi.
Desierant celebres Aganippides,
Nec penitus nostris numeris auersus Apollo

Olim

Olim medullas ſæuus incendens amor
Me mihi ſurripuit male ſobrio.
Mollia tum rigido dictarunt carmina Muſæ.
Quin vſque ad ipſum ſæpe duxerunt Deum,
Quem merito canerem grauibus modis.
Et non tam grauibus Heroas, & Heroinas.
At nunc ſuperba mors triumpho nobili
Exiliens ſuperato Adamantio
(Mirum) vt amara facit dulces mihi fundere verſus.

Multa luſimus proterue:
Sed proteruior fuit mors.
Sic ſupinitas Thaliæ
Ex ſupinitate nata eſt.
Fata dira, ſæua fata,
Mors maligna, mors amara,
Redde mi meum catellum:
Aut fer, vt male audiatis.

Muſa deliciæ Iouis, nectariſque miniſtra:
Quod cum ſuauiſonis fluens Hippocrenidos vndis,
Spiritus creat arduos, arduoſque poetas.
Non tuas tibi concidet turpis hircus ad aras.
Bacchus hunc olidum hauriat, fumidumque cruorem.
Quæque viniuoro iacet turba victa ſopore.
Nidor hinc male ſobrios expatrabit ocellos.
Nec focos tenera imbuet rapta bucula matri.
Illa quid meruit, precor? quidve vita bidentum,
Fiat, vt leuior mihi, leniorque Camœna?
Sed tibi dabo muneri, rara dona, catellum:
Si tu eum celebri dabis poſſe dicere cantu.
Si mihi Stygij Iouis furua Iuno remittet.

Præſidio ſortis iniquæ
Sceleſta mors auſa fuit nefandum

Flagitium

Flagitium dira patrare.
Quid peius est, quam ruere impotenter
Alma parens quod orbis
Natura dans, consulit orbitati?
Si bene fit, quod fit, vt extet:
Quid, quod facit, ne, quod erat, sit vltra?
Redde mihi saeua catellum.
Aut te vocabo sobolem Megaerae.

Verona mater, orbis aureum decus siue sicci,
Seu rorulenti marginem vltimum velis comparare.
Ecquid pudebit inclytos Lares meos lenitatis?
Quod mollicellum flemmus fauente Musa catellum?

Regina vocis almae,
Quae modulis concelebras gesta virum, Thalia:
Seu tendis excitare
Funditus e principiis semina dia rerum:
Seu ducis ad maritum
Virgo tegens virgineum flammeolo pudorem.
Est munerum tuorum
Flectere crudam precibus connubij insolentem.
O lacrymas suaui
Nectare mulce vario carmine temperatas,
Quas cogor hic calentes
Fundere nunc instituens ad tumulum catelli.

Momenta trucis liuida temporis:
Quae perpetuis rediuiua rotis
Sine delectu, sine respectu
Crudeliter omnia consumitis:
Audite, rogo: & dicite contra.
Orbi melius nonne fuisset
Domino catulum superesse pio:
Quam nihil esse, quod aliquid fuerat?

IVLII CAESARIS SCALIGERI HEROES.

AD GVIDONEM GOLARDVM BRASSACVM PRÆSIDEM BVRDEG.

Nobilis Heroum numerosis aucta Camœnis
En redit ad notos te duce turba Lares.
Illa quidem æternis olim præcincta coronis,
Gaudebat tituli luce superba tui.
Nunc autem adscitis aliis augustior aris,
Aut petit abs te, aut dat thura cremanda tibi.

C. Iulius Cæsar dictator.

Omnia qui solus fueram: cui Roma triumphus,
Roma parens, patriæ Roma nouerca patri:
Adsum Cæsar, ab extremo cui terminus axe
Summittit trepidum pronus vtrunque caput.
Plus mea mi nocuit pietas, quam Martius hostis.
Hoc, quod non potuit vis, scelus esse facit.
Ponite ferales animos, turba impia. non me
Cæditis. hoc Roma est, quod manus ista ruit.

Cani Scaligero cognomento Magno.

O natum imperiis sanctum caput: aurea sæcli
Vena boni: belli & pacis vterq; parens,
Cognato inuicta o virtus contermina cælo:
O par magnanimo dextraq;, mensq; Deo:
Delitiæ humani generis: spes vltima rerum,
Quas fera Fors fati turbine rapta quatit:
Sancte, libens cape, quas tepidas tibi ponimus aras,
Inclytaque astrigena stemmata parta manu.
Et patere exigua hæc profugi quoq; facta nepotis
Surgere, qua veteri mole ruente, vacat.
Nil summum stetit vsq;. tuo super omnia ductu
Res euecta, suo pondere pressa iacet.

Romulus.

Plusquam hominem augustis meritis stupefacta vetustas
Nostra refert magni semina Martis opus.
Reddidi auis vetus imperium: noua regna nepotes
Tanta fouent, meta & viribus æqua Deis.
Nomen iure fugent. sublato nanque Quirino
Par nunquam sacris sedibus vllus erit.

Numa.

Immanis fuerat quæ tetra licentia ferri,
Libertas nitido nomine læta venit.
Exq; feris homines feci, exq; tyrannide regnum.
Ille dedit terras, ast ego iura Poli.

Tullus Hostilius.

Hosticus ergo cruor, tauri in pecudumq; cruorem,
Sacrificum incultrum Martius ensis abit?
Aspice qua cæli positus sis parte sereni,
Degenerem populum, magne Quirine, tuum.
Fœmineis resides euerte recessibus aras.
Monstrare, haud Romæ est, sed dare posse Deos.

Alexander Magnus.

Materies ego virtutis, mihi vt illa vicißim
Fomes inexpleto; qui Ioue natus eram.
Nec bello formidaui; nec pace quieui;
Nec sensisse necis horrida tela putes.
Vestro isto sed enim orbe mihi cedente priore;
Alter hic a terris iam capiendus erat.

Vlysses.

Cætera, quæ faciunt genus mortalibus orti:
Talia sunt, fieri quæ sibi quisque putat.
Ille Heros, de quo vereantur scribere; cuius
Gesta verecunda sunt potiora fide.

L. Martio.

Pascere diuini clarißima tempora circum,
Lapsa Iouis gremio, pascere flamma viri:
Dum redit ad laceros melior fortuna Quirites:
Atq; suos noscunt signa recepta Deos.
Exhibuit duo Scipiadas: bina hostica vicit
Castra: duci, Mauors inclyte, da quod agat:
Illos, atque alios elegerit aura senatus,
Aut populi. Virtus hæc sibi sola parit.

M. Marcellus.

Barbare, quid temere, ac frustra tumido ore superbis,
Fortunæ instabilis non bene fretus ope?
Vicisti, non Romanum. neque enim illa fugacis
Colluuies, Roma est. integra restat adhuc.
Huc conuerte acies. en hæ sunt, Annibal, Alpes,
Hic Roma, Italia hæc, Dextera nostra: times.

Philippus rex.

Materiam superaui omnem. da cætera: vincam,
Hoc quod virtuti sors superesse dedit,
Transfudi in natum: inde fuit tam magnus. ab vno
Mortali haud poterant numina tanta capi.

Sicinnius Dentatus.

Si celerem verus vates cecinisset Achillem:
Post fama celebres ille iaceret opes.
Si mihi mendaci clausisset Græcia lingua:
Vix satis ad dextra sit monumenta meæ.
Malo tamen prisca præferre insignia laudis.
Non est Romanum fingere, sed facere.

Masinissæ.

Unum constitui heroem describere: laudes
Obtulit ad meritas se Masinissa suas.
Virtutem, imperium tacitus contemplor: at vnus
Non fuit. Hic longe plurimus, vnus, erat.
Sortis tentator variæ, victorq; malignæ
Cunctorum expressit omnia facta virum.
Est, non est Regnum: est semper Masinissa. Triumphi
Romani, ab Roma pars quoq; sæpe fuit.

Hectori.

Ne tenui ingentem heroem metire sepulcro.
Haud tumuli tantum fors capit vlla virum.
Bustum, Asia, Europa iuratis sæcla maniplis,
Totius cæli cura, metusque Deum.

Brenno Veronæ conditori.

Magnanimas age, terribiles age, Brenne, phalanges:
Inclyta virtuti debita terra tua est.
Transfer ad illustres felicia semina mentes:
Unde Athesi inuideant regna suprema Iouis.
Non potuere altæ statui primordia gentis
Nobiliore viro, nobiliore loco.

Q. Fabius Maximus.

Hostis Fortuna est, non tu. non prælia terrent.
Sortem æquam facias: signa parata: veni.
Temporis es seruus, dominus non noster. at illud
Sit par. nos domini temporis, atq; tui.

Nec tibi spem faciat socij temeraria virtus:
Nanque illum contra, & te satis vnus ero.

Antenor.

Diis fretus, Diis indigenis: quibus vltima cordi
Inter fata Deum fata fuere Phrygum,
Dextra Asiam forti, iustæ acria Pergama lingua.
Victorem docui cedere velle mihi.

Pyrrhus rex.

Robore nulli, nulli animis, nulli arte secundus,
Magno ter tanto maior Achille meo,
Veras quæro acies, & veri prælia Martis.
Qui petat imbelles, malumus esse domi.
Aut totum, aut nihil: At paruum, nihilo est minus. illud
Dedecet Æacidas, progeniemque Iouis.
Nolim, exprobretur tenuis victoria Pyrrho.
Vinci a Romanis, vincere pene fuit.

Iacobus Sadoletus.

Quæ tetris pietas infensior exulat aulis,
Vltro aula, ac penitus candida facta mea est.
Quæque forum tumido furiabat perdita fastu,
Imposita est per me lingua diserta polo.
Hæc summa est: recte sapere, & bene dicere verum.
Sic solus iunxi cum Cicerone Deum.

Annibal.

Sum ne ego, qui trepidas fractis ceruicibus Alpes
Institui ignoto tramite ferre iugum?
Sum ne ego, qui innumera confertis cæde maniplis,
Romanos docui scire pauere Deos?
Quando ego, qui Italiam fugio, sum pulsus ab hoste?
Victorem victo cur patria ore vocat?
Siccine me inuidia, ciues, onerastis acerba,
Vt clam speratas subtraheretis opes?

Non

Non potuit Romana manus, non sidera: sed fraus
Punica me Annibalem perdere sola potest.

Aeneas.

Ira Deum reliquiæ: fato superstes, excisæ anima Asiæ:
Reposui patri officium: vitam patriæ: regnum meis:
Victori interitum: Latio auos veteres: cælo Deos nouos.

Camillus.

Heu quibus auspiciis populum positure Quirine
Fundasti valida mœnia parua manu?
Tristes reliquiæ, duri discrimina leti
Defendunt rigida vix bene rupe iugum.
Ponere magnum erat e nihilo surgentia. plus est.
Ingentem moli restituisse suæ.

M. Cato maior.

Vnicus in toto Cato sum ter maximus orbe.
Talem habuere forum, curia, castra, virum.
Omnipotens mea lingua: manus dura omnia vincens:
Consilium felix: imperium sapiens.
Quæ sibi quisque alij tenuere amplissima: luxus,
Diuitiæ, ambitio, perdita visa mihi.
Libertas animi sine seditione: cupido
Pro patria: pro me non nisi turba, labor.
Iudiciis actus varius, ita soluor ab illis,
Vt se accusator iam putet esse reum.
Vnus, talis eram. plures si forte fuisse,
Sic plures Romas ergo fuisse putes.

Priamus.

Vos etiam cæco mortales carcere clausi
Audetis querulis fundere verba modis?
Aut minus esse rei, quam quantum ambire potestis,
Aut quantum vitæ sors superesse velit?
Plus habui, quam quod potui seruare. quid? ah plus,
Plus vixi, quam quod viuere debueram.

Scipio.

Hesperios animos, inuictaque robora gentis,
Quosque dat indomitos Africa terra viros
Perdomuisse, aliquid mihi sit. Victoria, duræ
Victorem Italiæ vincere sola fuit.

Pythagoræ.

Ipsa tacens species, senis ipsa tacentis imago
Obsessa æternæ munera mentis habet.
Pythagoram melius Natura haud exprimit. & nunc
Defuncti sapiens vmbra silere docet.

Achilles.

Qui magnæ momenta Asiæ, qui fata parentum
Vici, & Romulidum semina dia ducum,
Quod cælum adiecto mortali inuidit honore
Iuppiter, hoc per me nemine dante tuli.
Terrori heroum vita est mortalibus. ante
Feci ego, quam fierem, posse timere, Iouem.

Aiacis.

Cessantem ad naues qui præstitit vnus Achillem:
Cunctorum & cunctis præstitit vnus opem:
Hectoris e manibus seruatis mille carinis,
Qui Graiis reditus commoda tuta dedit:
Non redit ipse. hosti inuictus se vicit: & hic nunc
Hostica sic etiam mortuus arua premit.

Orestes.

Vltrices posthac, populi, cognoscite Diras,
Quæ sontum mentes exagitare solent.
Impia tota fuit mater, non totus Orestes.
Dimidium furiat: tota quid ergo nihil?

Aristoteles.

Ne perge, ne viator: hic sistas gradum.
Vltra ne promouere posse te putas?

His

Hic meta mundi, hæc finis orbis vltima,
Aristoteles, haud totus, haud semis, neque
Tantilla tanti portio miraculi.
Magnine dicam interpretem clarum poli,
An æmulum? alterasque Naturæ vices
An super & hæc, & omnia alibi possumus
Quæ dicere, & quæ dicere hic non possumus?
Apprende mente: si tamen mentem Dei
Qui comparem par prendit, hunc solers capis.
Unus super omnes singulis qui omnes fuit.
Penes Deos homo, penes homines Deus.

Plato.

Dic Plato, quid enim frustra mea carmina tentent
Astra subire notis aurea facta tuis?
Non nostrum est: non vlla tuum mortalibus ausis
Ingenium, & linguam lingua referre queat.
Ipse tibi pretium solus: tu meta tibiipsi:
Teque alius, nisi tu, dicere nemo potest.

Benedictus Scaliger pater.

Euerso patrio imperio, atque illustribus armis,
Scaligerum inuicti post opera alta animi,
Victum ab eo toties fatum superauit. & inde hæc
Relliquias tanti nominis vrna capit.

Saladinus.

Innumeri hunc tulerant reges orientis honorem:
Ægyptum vt quaterent sub iuga quisque sua.
Hoc etiam a Scythicis effusa proteruia campis,
Hoc etiam tenuit maxima Roma decus.
Quos fecit tumidos tantarum gloria rerum,
Et bellatorum copia tanta ducum,
Cogite: & occasum sero cum limite solem,
Quotque sub Arctoa sidera nocte micant.

Non viget in tenui Saladini gloria Marte.
Occasusque, oriensque omnibus vnus ero.

Hercules.

Nempe trucis iussu teterrima monstra nouercæ,
Hoc dextra inuicto robore pressa iacent.
Conde alios pater vxori bone Iuppiter orbes,
Quos vincam. aut merito iam mihi pande tuum.

Lucæ Gaurici præceptoris.

Post leges cæli varias, ascriptaque mundo
Fœdera, post superis reddita iura Deis:
Quem vix siderei magnum cepere recessus,
Hoc hospes modico puluere terra tegit.
Viuere dignus erat semper: sed vita futuris
Auctior, æterno lumine vita fuit.

Narses.

Consilium, grauitas, popularis gratia, Mauors
Successus etiam post mea fata dedit.
Quot finem regnis posuisset Gotthica virtus,
Huic finem ponens tanta ego restituo.

Cocles.

Quis tecum Deus? o, quisnam fuit ille Deorum?
Quis Deus arma tua fudit Ethrusca manu?
Quis tibi in humano diuinas corpore vires:
Mortalique animo cedere fata dedit?
Vellere signa iube: vestri Porsenna Quiritem
Vnum totius agminis instar habes.

Angelo Politiano.

Ante, tuo quam te nossem de pectore, non te,
Aiebam, decuit, Politiane, mori.
Siue mori decuit: sed non decuisse fatebor
Ah sic ah iuuenem, Politiane, mori.
At diuina semel noui cum pectora: dixi,
Nec iuuenem, nec iam, Politiane, mori.

Iõannes

Ioannes Picus Mirandula.

Heroas cur non implet Mirandula nostros?
Mortali scribi non valet ille manu.

Hermolaus Barbarus.

Quid primum? quid postremum? quid denique dicam?
Quid sileam? en instant cuncta parata simul.
Maxima nobilitas: facies diuina: supremum
Ingenium: sancta pectora: pura manus.
Solum id, quod nunquam fuerit, nesciuerat. immo
Hoc, at cum caussis, non fore sciuit item.
Vnicus e cælo cecidit, non tertius. Astris
Integer vt cecidit, integer astra petit.
Heu heu cur iuuenem rapuit mors inuida? viuo
Principis haud poterat nomine Roma frui.

Aesculapius.

Pone tibi metas naturæ, pone recessus
Et Iouis, & quicquid Iuppiter esse potest.
Ille dedit vitam, mortem dabit. auctius hoc est:
Post mortem, vitam do sine labe bonum.

Quintus Mutius Scæuola.

Hoc patere, hoc, quod iure tibi debetur iniquo.
Hoc patere, hoc, quod tu debueras facere.
Sentiat hoc in sese olim Porsenna paratum:
Quod te præcipiti numine ferre videt.
Magna nimis superis visa es, mihi perdita: nanque
Quæ patriæ non es dextera, nec mea sis.

Petrus Bembus.

Si probitas, pietas, grauitas, animusque quietus
Cedunt iis numeris, qui Ciceronis erant:
Sic palmam ex Cicerone feram. sin gloria maior
Ex illis: palmam de Cicerone feram.

Scæua C. Cæſaris cent.

Ne pellat te ingrata, quaſi fortuna minorem:
Par magno, aut maior, maxime Scæua, duce.
Si tibi pro meritis æquos partitur honores;
Caſtra det. in te vno caſtraque, & ipſe fuit.

Ioanni Iucundo præceptori.

Prima elementa mihi puero dedit ille tenello,
Qui norat magni prima elementa Dei.
Sancte ſenex, tibi parua piæ fero munera linguæ.
Veſtra illa has fruges ſemina iacta ferunt.
At vos cæleſtes, animi, qui voluitis orbes:
Qui ſi ceſſetis, omnia fuſa cadent:
Feſſi eſtis? date Iucundo. reget omnia ſolus:
Reſtituetque etiam, ſi male fulta ruant.

M. Antonius Turrianus.

Suada, Venus, Nemeſis, Charites, Sapientia, Muſæ
Amplexæ in cunis pectora Turrioli,
Pro ſe quæq; ſibi trahere, & contendere. verum
Cum ſors, viſq; ſimul omnibus æqua foret:
Marte ſuperueniente: Venus, committimus, inquit,
Uno aſſenſu hominem, iudiciumq; tibi.
Ille ferox gladium nudans, Hoc vicimus. aut vos
Hunc mecum: aut totus ceſſerit ergo mihi.

Nicolaus Arci Comes.

Ille decus Latij, patriæ mellitus alumnus,
Cuius honorata eſt Roma ſuperba chely:
Calliopæ in gremio numeroſa voce relicta,
Quaque nouos ſuperat, quaq; laceſſit auos:
Dum Turrij laudes effuſis ambit habenis:
Eſt factus Genio grandior ipſe ſuo.
Creſcere qui potuit tantus? res mira. putetur,
Quem caneret, factus plenior eſſe Deo.

Nerua

Nerua.

Post tot monstra hominum, post tot portenta Deorum:
Accisæ patriæ qui medeatur, adest.
Accepere alij tua iam momenta tyranni
Roma vetus: potius hæc tibi Nerua dedit.

Leonida & socij.

Felices animæ, magno quas Græcia luctu,
Quasq; canat magnis Græcia læta modis:
Magnanimo duplicem peperistis funere vitam:
Hanc patriæ, vobis altera vera datur.
Nec tam perpetuis decorat vos fama coronis:
Quam vestro maior facta decore volat.

Matthias Coruinus.

Romano inuictos deuici robore Parthos:
Parthica nam generis semina Turcus habet,
Romano intacta, est mihi gens deuicta Scytharum:
Finibus & passa est cedere torua suis.
Bis tricena inij sub signis prælia. pulsus
Bis sum, non victus: cætera victor abij.
Sarmata pro ludo est: terror legionibus, armis
Germanus didicit dura timere meis.
Plurima pro patria Cæsar, pro se omnia semper.
Vnquam pro me ego nil: omnia pro patria.
Non mi est Hungariæ regnum: donamus. at orbis,
Quam sic defendo, cætera turba mea es.

L. Lucullus.

Inclyta facundos vicit sapientia Graios:
Sunt deleta armis barbara signa meis.
Illo impar Pompei, minor hoc. ne attinge triumphos
Ex Asia. Hoc, quod agis, actum erat ante mihi.

Belisarius.

Gens rerum domitrix, genus insuperabile bello
Verterat Æneadas in sua iura lares.

Sed neque victa vnquam duris discedit ab armis.
Magnanimas augent aucta pericla manus.
Fortem, felicem, impauidum qui vicerit: illum
Quos titulos, quantum nomen habere decet?
Gotthicus, atque alio sit Iustinianus honore:
Si sibi de capite detrahit ille meo.

Deciis duobus.

Rari animi, & dubiis certissima robora rebus,
Vel potiora omni laude, vel inuidia:
Tempore qui prior est, prior an virtute: quis ergo
Vel docuisse valens, vel didicisse volens?

Iacobus Faber Stapulen.

Inuidiosa vtriusque sui sapientia mundi
Mortalis, Stapulæ quem genuere, Faber.
Iacta alios, qui egeant laudis, mea Gallia, vestræ.
Nanque meæ potius, Gallia, laudis eges.

Diomedes.

Redde Helenam prædo infamis. Venus improba mœchum
Quæ dederat, nostro vulnere læsa fugit.
Cedite vos alij mortalia corpora. Nam sunt
Materies dextræ numina sola meæ.

Palamedes.

Sisyphij comites, scelerumque inuentor Vlysses,
Morte mea impuras exaturate manus,
Si Troianorum exitium debetur Vlyssi.
Quo sine non vnquam mœnia Scæa cadant:
Adduxi: ergo dedi. Quid idem ergo fata dedere
Exitiumque illis, exitiumque mihi?

Torellus Saraina & Paulus Aemylius.

Descripsit patrium ignaris qui gentibus orbem,
Et nostros patrij qui decus orbis auos,
Acer iudicio, ingenio Torellus amœno,
Legibus insignis, nobilis historia.

Condidit

Condidit æternos meritæ genitricis honores:
Scaligeros posuit, qui cecidere, lares.
Non potuit tamen ille suis felicibus horis
Certius ignotos continuare duces.
Quid faceret? toties vario fortuna tumultu
Dum furit: & miseris incubat hostis agris:
Tempus edax operit: populatur dira vetustas
Nominaque, & sæclo gesta sepulta rudi.
Paulus adest, qui facundo detexuit ore
Eruta Germanis stemmata sacra libris.
Magnanimo primum imperium deduxit Alano:
Attila quo Latias tempore fregit opes
Guillelmum vsque ad auum magni genitoris: at illi
Nicoleos fuerat, quod fuit ipse mihi.
Pro quibus, o, meritis quid iam, quid vtrique reponam?
Reddere quid profugi sordida fata parent?
Nanque hos nec lacrymis pensandos esse labores
Arbitror: & mihi iam nil nisi flere datur.
Præmia vos ipsi vobis. opus omnia vincit
Vestrum: quo patriæ reddita vita fuit.

Solon Athenienses alloquitur.

Cum te hominem facio; non sum Deus? ecce tyrannus,
Quem venerare, vorat libera iura: dedi.
Occupat is patriam: tibi patria tecta relinquo:
Tuque vt agas ciuis, protinus exul ago.
Non est exilium, patria ditione carere:
In patria exilium est, lege carere, bonis.

Ninus.

Qui ieci veterum cælestia semina regum:
Unde trahit claros ordo superbus auos:
Qui populi primus docui fera pectora duri
Aut sponte, aut gelido ferre pauore iugum:

Orbis

Orbis ades: memoriq; Ninum celebrate triumpho
Tam populi, quam rex. Hi metuant, hic amet.

Trigemini Horat. & Curiat.

Vtro animum inclinet trepidum victoria nostrum,
Nescio: virtutis nomine tantus amor.
Malo tamen nostros, quanquam ah sic vincimus: hostes
Vincere sic potius, vt meruisse putes.

Augustinus Ghisius.

Heu cur magnanimam licuit non tangere dextram?
Cui me seipsa darent pectora, lingua, manus.
Naturam immensam rara est fortuna sequuta.
Mox sociæ certant vtraque iuncta suæ.
Magna dat hæc. hæc magna iubet dare. suscipit ille
Multa sibi quæ habeat, quo dare multa velit.
Priuatus reges superat: spes præuenit omnes,
Quæque facit populus maxima vota Deis.
Hunc magnum, ast vnum fecit Fortuna petentem:
Hic omnes, etiam qui bona nulla petant.
Scribens deficio: dando non deficit. Vnum
Hoc sat habet, si se scit retinere sibi.

Hippocrates, Galenus, Auicenna.

Quæ breuia argutis fuerant astricta libellis,
Tectaque concisis sensa profunda notis:
Et quæ Pergameis confusa ambagibus alter
Dissimili similis dat ratione senex:
Plebeiorum opus huc sub regia tecta recepi:
Sciret vt externo certius ore loqui.
Addita, quæ deerant: sunt ambitiosa resecta.
Appositoque decens ordine lucet honos.
Oblatras tamen, at nec te miseranda mouebant
Heu translatorum vulnera facta manu?
Atqui hoc supplicium tibi, cum laudata relinquas:
Quæque palam damnas, clam sequerere miser.

Mummius.

Hectoris ingentis manes: si forte silentum
Agmina mortalis vox subit vlla Deum:
Quaeque Asiae, quaeque Europae fuit vna sepulcrum,
Quaeque sibi vastus magna fuit tumulus:
Disiecit veteres cineres, regnatque superba,
Martigenisque frequens Troia renata viris.
Myrmidones periere: refer congressus Achilli:
Aeneadum patitur Thessala terra iugum.

Des. Erasmo Roterodamo.

Tu ne etiam moreris? ah quid me linquis Erasme
Ante, meus quam sit conciliatus amor?
Tu ne etiam? cui tam paruus fuit orbis, vt altae
Expleres mentis fulmina torua tuae.
Ergo sidereis postquam est subuecta quadrigis,
Atque Dei laeto lingua recepta sinu:
Ille ego, qui insanae ridebam vulnera mortis,
Conditaque Aetnaea tela trisulca manu,
Ad quoduis stupeo momentum, ac territus asto:
Maxima cum videam numina posse mori.

Hieronymus Fracastorius.

Os Fracastorio nascenti defuit: ergo
Sedulus attenta finxit Apollo manu.
Inde hauri medicusque ingens, ingensque poeta:
Et magno facies omnia plena Deo.

Io. Iouianus Pontanus.

Millia multiplicis canimus discrimina mentis:
Vt nec Mercurius se putet esse parem.
Nemo vnquam melius tractauit praemia pacis:
Aut fortis docuit ferrea iura manus.
Nulla vnquam audiuit meliorem curia linguam:
Nulla magis sapidos sobria mensa iocos.

Et tamen ipse vides, quot quantas attigit artes.
Immo sic coluit, autor vt esse queat.

Peretto Pomponatio præceptori.

Nunc iam vera vides fulgenti exceptus olympo,
Principia æterno semine nostra capi.
Hoc tibi naturæ socio tum defuit vnum.
Cætera nec cuncti sic potuere loqui.

Themistocles Theseum alloquitur, & Palladem.

Coge vagum populum, ac Graium fac nobilis orbem:
Quo foueat veteres tetrica Pallas auos.
At tu diua, tibi patruum quæ cedere cogis:
Linquat vt auspiciis mœnia sacra tuis:
Id Theseo: hoc patruo dones mitissima, ciues
Vt pelago seruet. hoc quoque cede mihi.

Pompeius.

Cui prius imperij virtus dedit ardua fasces,
Quam caperet miles iussa aliena rudis,
Heu domitor maris, ac terræ, spes aurea cæli,
Hoc rapior, tegor hac, spiritus illud habet.
Qualibet ingrato præceps grassare tyranno
Virtutis toties turbine fusa meæ:
Non poteras Fortuna tuas ostendere vires,
Ni caderem, tandem dedecus vlta tuum.

Cn. Cornelius Cethegus.

Flos delibatus populi Cornelius, vnus
Magniloquus, Suadæ pura medulla Deæ.
His meruit magni celebrari laudibus Ennij.
Nec pro dimidio tanta fuere satis.

Q. Cæditius.

Tutus abi: subduc legiones: Punica sistam
Signa ego: vel tantus, nec satis, hostis erit.

Consilium

Consilium do: doque animam. teget omnia virtus:
Victoris domina hæc dextra cluere valet.
Pœne puta; si vis Romanam excindere gentem;
Quintum (aditum vincere posse prius.

Ennio.

Pande sinus age, nec lingua te subtrahe nostrâ:
Pande Helicon: puræ soluite sacra Deæ.
Tantus amor vestri, tanta proba gloria laudis:
Vix alius vestras vt mereatur opes.
Magne senex, cui torua graui sonat horrida cantu
Buccina, bellaci cum crepat hasta manu:
Dic Roma, dic Phœbigenis; te huic condere vitam:
His donare sacra semina magna tubæ.

Traianus.

Hactenus indulsit sceleri fortuna senatus.
Hinc facies placido libera fronte redit.
Non tu, Roma, mea es, sed ego tuus. accipe leges.
Quas mihi des. doceas, atque docere simul.

Prometheus.

Hoccine, mortales, vero pro munere vitæ
Redditis, vt ne sit fama fama secunda mihi?
Terra fuit, quod erit, quod & est, quod & estis: & istud
Euexi ignoti sidera ad alta poli.
Ignes exerui æternos: sacra illa reclusi,
Queis sine Cimmeriis nox silet atra iugis.
Pro quibus, ingrati, rostrumque, ferasque catenas,
Ac rupes totus fabula factus ago.
Me ne etiam in scenam traxistis; vt impia duro
Turba gemens plausu verba supina daret?
Vanum nescio quem, diuum fecistis, Homerum:
Quem vestra in superos stupra referre iuuat.
Me diuum, atque Deos qui vos fecisse ferar: me
Dementes vano sic lacerare probro?

Bonifatio

Bonifacio Scaligero patruo.

Ergo legens de te scripsi quæ maxime rerum:
Tanta etiam vt valeant solicitare Iouem:
Inueni dictisque tuis, factisque minorem
Omnigenam linguam, magnificamque manum.
Quare quæ de aliis summa omnia dixero: in iis te
Principij ac finis iura tenere, tuum est.

Pindaro.

Ales olorini diuino carmine cantus
Vltima Pegasei meta seuera chori:
Nam quis te patrij liquida inter sidera cæli
Consequitur? quis te posse tenere putet?
Te satis est quæsisse: satis potuisse videre:
Est audire Dei, non hominis capere.

Matthæus Bandellus.

Dum teneros loquitur dulcis Bandellus amores:
Ipse sui oblitus tela remisit Amor.
Seu canit Aonium fontem, fontisque Sorores:
Fonti ipsi ex illo lactea vena fluit.
Phœbus vbi insuetis tentat superesse Camœnis:
Bandelli insolita temperat arte lyram.
Hic totum prima repetens ab origine mundum,
Digerit in numeros cuncta elementa suos.
Rerum, ac Fatorum, rarusque interpres olympi
Arcessit faciles in sua vota Deos.
Infelix sæclum, an felicis commoda cæli,
Si, quæ debentur omnibus, vnus habet?

Xenophonti.

O quem te in numerum, aut censum, Vir magne, reponam?
Quem docuit puras vtraque Pallas opes.
Arma canamne inuicta Ducis? te ne, Attica Pitho,
Lucida nectareo verba parare sono?

Vtrunque

Vtrunque, & dextra, & diuina fulgure lingua
Quæ dixti, facere: dicere, quæ faceres.

Ioanni Cottæ.

Intra in me Cotta Genius, quem dicere conor:
Aut periit trepida mens tremefacta fuga.
Tu Latij Siren: ita cantu interficis omnes.
Nam tua qui legit, scribere nemo potest,

Demostheni.

Quidnam agis vndisoni streperas prope gurgitis vndas,
Qui fandi posses ponere iura Deis?
Vt ne feras populi insanas interritus aures?
Fallere. vt auscultent te, freta muta silent.

C. Fabritius.

A me ad vos auri conuertite pondera, scitis
Qui vtier his: ego, qui nescio, quid faciam?
His membris quantum, ac quoties dominarier ausim:
Tam dominarier ausim auri etiam dominis.

Cæsar Fregosus.

Cur non est patria natus Fregosus in aula,
Cui dederant veteres maxima sceptra Lares?
Cui fuerat totus bellanti debitus orbis,
Non potuit sola tantus ab Vrbe capi.
Cur, qui aliis peperit patrias, sibi defuit vni?
Diuinum potius est dare, quam accipere.
Dum parat excidium excidiis (ah dedecus) hostis
Territus excepit proditum ab insidiis.
Qui reges domuit, qui Martem terruit armis:
Iniusto poterat non nisi Marte mori.

P. Ouidius Naso.

A me vtinam inciperes ferus esse, cruente: nec atras
Per cædes faceres ad mea fata gradum.
Si mea te monuit tetricum lasciua iuuentus:
Te iuuenem damnas perditus: exul abi.

Impia flagitiis squallent penetralia diris.
Damnati superant nomina fœda rei.
Non te diuinum ingenium, non candida tangunt
Pectora, non Clario lingua secunda Deo.
Lactea molliuit veteres mea vena poetas:
Et rerum docuit pondera certa nouos.
Cum te laudarem, tunc sum mentitus. ob vnum hoc
Exilij fuerat debita pœna mihi.

Homerus.

Mortales, me etiam mortali semine cretum;
Et paria ausi estis credere fata mihi,
Ac non naturæ superatas carmine leges,
Versaque in humanas iura superna vices?
Non homines, non me Musæ peperere: sed a me
Principium Musæ patre tulere suum.

Ludouico Cælio præcept.

Descripsit Varro, coram quæ sæpe videbat;
Aut facile e patriis prompserat hausta libris.
Varronem extinctum magni sit reddere: maius
Illum maiorem condere. vtrunque dedi.

Cœlius Calcagninus.

Cœlius haud Roma genitus, nec natus Athenis,
Non vbi Castalias vngula fecit aquas:
Arpinum æquaui, patrem Stagira salutat:
Aut genui Musas, aut peperere suum.
Iudicium, ingenium, pietas, facundia, census,
Nobilitas, grauitas, gratia, forma, lepor:
Si quid præterea mortalem rarius orbem
Concelebrat, siquid sidera magna colunt:
Cuncta fui. Verum humano tam pectore maius,
Cuncta aliis dare, quam cuncta habuisse mihi.

Archimedes.

Archimedes.

Vlterius ne tende: tenes Romane, quod optas:
Vltima iam mundi machina tota tua est.
Occides: ne huius vincis dum lumina mundi
Possim inuictum alium iam fabricare nouum.

Mithridates.

Quid decora imperij, aut magnos memorare triumphos,
Omnia quæ misera sors tulit atra fuga.
Immensi gesta alta animi, vegetumque vigorem
Hauriat illa eadem, quæ male ferre potest.
Vicit, cui dederant Dij vincere: non ea virtus,
Sed Fors, virtutem ludere dura volens.
Plus habeat laudis, quod me superauerit, vnus:
Atque ego, quod victo fata dedere, probri.
Magnus, quod tanto statuit de rege trophæum,
De me metitur, quicquid habere potest.

Turnus.

Diis victus, non mortalis me dextra peremit.
Sed mea sors superis inuidiosa fuit.
Ænean Italis si fas est ponere regna:
Cur potius Troiæ non ego regna dedi?

Aristodemus.

Cæsar, amisso in clade Rauennati Fratre, ac mox Patre ante oculos, mori voluit. post multos annos legens apud Herodotum Aristodemi diuinam rabiem, renouata sui memoria seipsum in illo descripsit.

Virtuti si subscripsit Fortuna minaci:
Fataque tum vires extimuere meas:
Nec mors innumero quæsita ab cuspide crudas
Vni irritanti est iniicere ausa manus.

Si turpe est potuisse, Dei quod velle negabant:
Nunc iterum miserum est, non potuisse mori?
Quid mecum tibi Persa ferox? Quem iudice mundo
Mars satur obstupuit, mors tremefacta fugit.

Nestor.

Quam temere Dux ille decem sibi Nestoras optat:
Auscultare vni qui putat esse graue.
Haud capitum numero crescit Sapientia. verum
Pro cunctis Sapiens vnicus. hic sat erit.
Redde patri, Phœbo poscenti redde puellam:
Nullam adimas socio: Tu tibi Nestor eris.

Minos.

Cunctantem armauit velox sapientia linguam:
Hoc, quod vis belli ius iubet esse domi.
Legibus vt ciues, hostes compesceret armis.
Hæc duo, quæ nobis sola dedere Deos.

Socrates.

Bellua nullius capitis, quia multa dabantur:
Porro etiam incestas conscelerare manus?
Nec vetuit meritum, aut pietas? non inclyta virtus?
Ne non sis similis semper vbique tui.
Verte in te & ferrum, & lapides, gelidamque Cicutam,
Cæteraque infamis barbara tela necis.
Nanque oneri tua vita tibi est, aliisque pudori:
Sed mea diuinis pura, leuisque notis.
At tibi, dire, mori, qui nil sis, nulla potestas.
Et mihi non mors, sed vita secunda venit.

Constantinus.

Imperij per me desectis partibus ægri
Restitui Latio cor, caput, ora, manus.
Scire velis, quantus fuerim? quo vindice gesta hæc?
Postquam destitui, barbara Roma fuit.

Franc.

Franciscus Ferrutius.

Parua manus, sed dux ingens. nec robora castris
Vlla queunt modicis æquiparare meis.
Disieci obsidium: dein supplementa reduxi
Per medios. qui non cedit, at ille cadit.
Præsidium paucis deieci, ex arcibus, ingens.
Deiectus vix hoc credidit ipse sibi.
Desinet esse Deus bellorum turbine Mauors:
Ni daret hæc illi victima tanta locum.

Anacreon.

Blande senex teneri mollis moderator amoris,
Mellea cui liquido nectare vena fluit.
Lactea Pimplæi saturant quem flumina fontis:
Quæ spectare licet, non etiam bibere.
Felix, cui licuit procul, o, spectare bibentem,
Atque haurire oculis ambrosium laticem.
Millia multa leui sese quæ murmura cliuo
Æquant cælestis dissita claustra soni:
Te sequor o blande fidicen numerose Camœnæ:
O Phœbi, o Eratus corque merum, atque animæ.
Ipse lubens e tam latis mihi paucula fundis
Semina per numeros sparge, benigne, rudes.
Sparge, pater. tum Pieriis se iactet ab antris,
Sicui par tumidis flat tuba cruda modis.

Antonius Montanarus.

Arcana excipiens diuinæ incendia mentis,
Compositoque animo bibliotheca loquens,
Rarus in hoc, patria nos Montanarus in vrbe
Fouit, vt in sancto pignora cara sinu.
Magnum heroa (heros nostro male cognitus orbi)
Noscunt relliquias sæcula prisca suas.
Non possum dare, quas animus conceperat, vnus
Inuictas laudes vincis vt ipse tuas.

Cyrus maior.

Exemptum ex hominum genere, ac mortalibus actis
Proiecere feris: ergo dedere Deis.
Si vester sum; cum exponis, dabis improbe pœnas.
Si non sum: merito tu mihi seruus eris.

Cyrus minor Græcos milites suos alloquitur.

Quo diuersus abis? satis est pepulisse. reuerte
Qua placet inuicto Mars sibi marte meo.
Non frater, non me validæ vicere cateruæ:
Sed victrix absens me necat ista manus.

Marcilio Ficino.

Sancta anima, & cælum tibi tu quæ sæpe fuisti,
Spira in me rari flamina pura boni.
Ter cæli socia es: ter magni ciuis olympi:
Ter comes in gremium pulchra recepta, Dei.
Cum fluis ex astris: Diui momenta Platonis
Cum capis: & nunc te cum Iouis aula capit.

T. Flauius Vespasianus.

Nosce graues Decios: etiam cognosce Catones:
Quin & Publicolæ mitia corda senis:
Omnes pone simul: quid vis simul omnibus adde:
Adde etiam post hæc addita: cuncta fui.
Me viuo vt populus tandem se posse negaret
Vel memor esse boni, vel memor esse mali.

Domitius Calderinus.

Ostendi panem canibus, saturi illico veri
Exprobrant, si quid forte deesse putent.
Incipite: inde sequar. vos si potiora videtis:
Iam meliore animo quæ sequeremur, erant.
Tutum est ad pelagi scopulos vidisse natantem.
Peiores scopulis vos reor esse maris.

Audenti

Audenti furor ille grauis, grauis vnda pepercit:
Vt foret, ingratus qui laceraret, aper.
Affectæ naui facile est infigere clauum.
At puppis tota hæc, totaque prora mea est.

Iunio Bruto.

Quæ mentis species, animi quæ robora tanti
Abdita sunt brutis ausa latere locis?
Dissimulare, cati: fortis, pepulisse Tyrannos:
Felicis, sapere est: vincere morte, viri.

Theodorus Gaza.

Barbariem qui expugnaui, me barbarus hostis
Expulit. at pulsus, sic quoque victor abi.
Auexi patriam ex patria sub pectore sancto:
Quæ miseranda cani præda futura fuit.
Inuexi Romam in Latium. Cognoscite Romam,
Quæ belli nullo turbine capta, viget.
Pro quibus, ah, meritis o ter scelerate Tyranne
Qui cauda es, Romæ diceris esse caput,
Te viuente, vidente, iubente, miserrimus illa
Pauperie fractus, qua tibi regna canis,
En morior. morior vero, qua publica cura est
Cuncta pati, & melius post sua fata tegi.
Romule te iacta, iacta te maxime Theseu.
Vestra est materies terrea: forma mea est.

Tito fratri, qui obiit in clade Rauennati.

Tune etiam Hesperiis, etiam lugendus Eois
Heu fratris nomen frater inane mihi:
Ergo etiam terris, etiam lacrymabilis auris
Amisso vitæ lumine, Frater, abes?
Frater abes. tecumq; rapis quodcunque relinquis.
Nam tecum malim, frater, abesse mihi.
Heu vbi sum qui tecum abeo, meq; ipse relinquo?
Si quod es, hoc ego sum: quod sum ego, tu esse nequis?

Dampetro.

Dampetre Francigeni lux felicißima regni
Regnum ipse, Aonij certaque meta chori,
Occidis. & diuina alios quæ viuere fecit,
Te haud potuit fatis eripuisse lyra?
Quin potuit, quin eripuit, quin vicimus. haud tu
Hac fueras dubia corpus inane mora.
Mente grauis, vultu facilis: vis nectaris ori.
Totus inexpleto plenus amore poli.
Sic moreris, sic hæc poterant periisse. sed hæc sic
Si poterant, poterant & periisse Dei.

Io. Gelidæ tumulus.

Qui toties animam Gelida mihi magne dedisti:
(Nanque anima est, anima quin mihi fama prior)
Si quantum accepi, quantum tibi debeo, pendam,
Grata nec auersus deserat ora pudor,
O animæ huius, adhuc poßis vt viuere, tecum
Partior has, fati quas dedit aura, vices.
Quod si non licet: at quantum licet, accipe famam,
Hinc tibi si qua tamen viuere fama potest.
Quod si fama tibi es, nec nostro cedis honori:
Sit sat, velle tibi, nec potuisse dare.

Democritus.

Hanc aram tibi, Democrite Abderita, sacrauit
Scaliger, o priscis anteferende Deis,
Quos temere coluit rerum inconsulta vetustas,
Qui falso quatiunt sæcula vana metu.
Qualis honorata quinquers Eleus oliua
Illustrat meritis se patriamque suis.
Sic tu naturæ immensæ clarißime ciuis
Legibus addixti tota elementa tuis.
Siqua tibi cæli commercia tecta fuerunt,
Hæc Fatum voluit occuluisse sibi.

Cumque

Cumque orbis varias peragraueris auius oras,
Obtinuisti alio regna superna pede.
Sunto infinitis mundis sua semina. soli
Democritus nostro solus & vnus erit.

P. Vergilius Maro.

Mantua dat: Calabri rapiunt: retulere Maronem
Silua gregi: ruri semina: bella duci.
Humanorum operum numeris, & carminis alti
Exhaustis, tecum est iam mihi, terra, nihil.

M. Tullius Cicero P. P.

Accipite o Decij, o patriæ spes vltima victæ
Hanc animam in cœtum, magne Camille, tuum.
Nanque ego nunc vbi opem nequeo iam ferre: quod egi,
Non quod agent vestra huc libera in astra fero.
Obstiteram forti: imbelli dederam arma feroci
Displicui: nostra est alter abusus ope.
Ille tyrannigenis potuit malesobrius armis
Tollere tam linguæ libera iura meæ.
At tibi qui licuit? cui nempe ego tela dedissem,
Quisnam in me verti non pudet esse nefas?
Heu patriæ cineres, patriæ o morientis imago:
Non poteram non, iam te moriente mori.

Iulius Cæsar Scaliger, Antonio Percinio autore.

Dum grauis Heroos molitur Cæsar honores:
Et sua cuique serit fata, genusque duci,
Ipse vbi sit dubito: Genios nam versus in omnes
Haud vna meruit sede tenere locum.

Meum Epitaphium.

Extulit Italia: eduxit Germania: Iulij
Vltima Scaligeri funera Gallus habet.
Hinc Phœbi dotes, hinc duri robora Martis
Reddere non potuit nobiliore loco.

Scaligerana p. 69.

Benedictus Brugnolus. Somnium non fictum de re tamen penitus ignota mihi.

Vera canam: vos vera, Deæ, spirante canenti:
Et date nectareos in mea verba modos.
Fineram heroos multa de nocte labores.
Præbuit inde leuem sobria mensa cibum.
Vmbra sibi hibernas bis sex exegerat horas:
Membra quies molli blanda refecit ope.
Visus eram augusti sancta in penetralia templi
Audacem a primo limine ferre pedem.
Lætus ibi tumulos, tumulisque imposta trophæa,
Martiaq; armata corpora stare manu,
Qualia Scaligero sunt conspicienda sacello,
Quod nostra Antiqui nomine, signa capit,
Dum miror; celso vox est mihi reddita muro.
Si memini, murum hunc marmora pura tegunt.
Sum Benedictus ego: Brugnolum sæcula dicunt:
Ipse tuum docui prima elementa patrem:
Et patrem, & patruos, totamque ab origine gentem.
In quam sum accitus, Norica terra fuit.
Noricus huc a Leniaco me Cæsar adegit:
Cui genitor pacis nomina ferre dedit.
Primus eo Latias adduxi candidus arteis,
Græcaq; non noto tunc elementa sono.
Te quoq; vix natum tremulis gestauimus vlnis:
Profuit & siquid: vota, precesq; tuli.
Heu quod non licuit raram tibi texere laurum:
Dum decus hoc aliis fata parare volunt:
Nec noctes vigilare tibi, nec condere luces.
Sors famæ ad cumulum defuit illa mihi.
Dura pater, patruiq; simul sunt arma sequuti.
Me Veneta externo puluere terra tegit.

At

At tu, per generis monumenta insignia vestri,
Quæque tibi a magnis gloria venit auis,
Eripe me ingratis o nunquam ingrate tenebris:
Et nouus Heroo nomine surgat honor.
Ista simul, simul ecce caui de fornice muri
Exilit ingentis maxima forma viri.
Et porrecta meo circundans brachia collo,
Hoc tollam, inquit, ego summa sub astra caput.
Magnus ego & celso surrectus corpore: verum
Pectore tum toto grandior ille fuit.
Nunc quoque, cum scribo, trepidos rigor occupat artus:
Et stupida a facie lumina splendor habet.
Parcite Brugnoli, mihi iam noua numina, manes.
Nulla aures tetigit nominis aura meas.
Cum pater exactos memoraret sedulus annos:
Posse reor nomen forsan habere tuum.
Te tamen, vt iussisti, habeo pro numine vero,
Siue opus est sacro carmine, siue focis.
Sancte vale: patremque meum, patruosque saluta.
Teque precor similem sæpe redire mihi.

IVL.

IVLII CAESARIS SCALIGERI ARCHILOCHVS.

FRANCISCI VALESI REGIS VICTORIA AD MARIGNANVM.

EX PVRIS IAMBIS.

VT asperantis horridum Iouem Noti
Redundat alta regna per poli vigor,
Ferumque fronte concitat salum truci:
Et orba terra fertili Fauonio
Flet æstuantis impetum grauem freti:
Agri tyranna febris Insubri Padus
Proteruus impotente fertur æquore:
Pecusque, & alta tecta proterit simul:
Cauatque adesa subter antra margines:
Nec obstinata ripa frangit impetum.
Perit boumque sudor, atque rusticus
Perustus aret impio situ labos:
It immerentis, obsitus malo, gregis
Magister: atque voce lacrymabili
Ferit tremente cælitum domos prece.
Deis miserque cassa vota prodigit:
Apricæ aperta castra donec alitis
Reduxerit vicissitudo temporum
Satis vagata sordidum refert pedem
Niualis amnis ira: tum benignior

Relaxat

Relaxat arua iam tepor: nec amplius
Inermis amnis inuio stupet gelu.
Ionisue stiriosa frigidissimi
Fatigat aura concitata, nec diu
Obesa rura stringit impotens hiems.
Ut euocante Tartarum venefica
Magus citata rhombus expedit sola,
Cum inhospitalis exerit scrobes rogum:
Anusque Luna corribus statis rubet:
Amœna sic vireta, sic suburbia,
Verenda templa cælitum, ac Deos Lares
Inauspicatus occupauerat furor.
Superbus ergo cæde sordida leo
Satis superque strauerat tuos greges,
Grauem torosa dum ciet metum iuba.
Phalangis ille densus ac frequens globus,
Atrox Cateia, Bæticæque cuspides,
Tuam cruore nutriere Lauream.
Cruore parta pax. Quis audet impudens
Decora miles improbare vulnera,
Sacrum furore destinante sanguinem?
Reducta nanque qualis inter auia
Cit intonatus aridum fragor nemus:
Parata Francianus ardor agmina
Refregit. Otiosa prata iam pecus,
Inersque silua fronde nutrit vbere.
Eunt aratra: turgidoque palmiti
Tepens anhelat vda cespes vbera.
Tenella fronte pruriente mugiens
Vagum iuuenca cornipes vocat virum.
Licebit inter alta septa mox lupis,
Ouique iuxta ruminare pabula:
Aletque diffluente lacte tutior
Meticulosus horridum canem lepus.

Apumque

Apumq; nulla dulcibus laboribus
Venena luctuoſa taxus ingeret.
Ratumve candidi vſque veris hoſpitem
Aprilem, ad alta dædala bibens cuti
Aquæ fluenta murmurantis, herbida
Hebes lacertus occulet caput coma.
Benigna vena geſtietq; languido
Sub æſtuante ruſtico canicula
Canis leuamen emicare fiſtulis.
Quis, o quis huc reuecta ſancit otia?
Libet videre fertiles domi rubos,
Foriſq;. Molle ſilua germinet pirum:
Tereſq; cocta ſtante baca frigore
Recuruet aduena hirta prole robora.
Videbit ergo diues impigrum dies
Negotioſa nauitam per æquora
Bono parare liberas opes Ioue.
Fauebit aura: ſuppetentq; pallida
Opes metalla: deſinetq; turbido
Timori Ethruſcus eſſe ſcalmus æquori.
Nec orba nactus arma ſolitudinum
Siniſter enſis obuium petet latus.
O alta caſtra, lucidi o cohors poli
Videtis inter arma comparem Ducem?
Per hunc potens trophæa diruta integrat
Vetuſta Martis ignei ſuperbia.
Per hunc timere nemini ſcelus licet:
Minuſque corda carnifex fodit metus:
Minus petulca cura pectus exedet.
Simul prementur impiæ probri vices,
Feroçientis atque contumeliæ.
Fugit micante pulla corde ſeruitus,
Et vltimas pererrat exul inſulas.
Et increpata liberalitas ſeni

Patente

Patente fundit vsque copiam manu.
Quis obserata præ dolore pectora
Mero resignat? aut quis ad ciboria
Soporis ampla dona sudat vuidi?
Refectus vltro liberalibus cadis
Adest benignus afferens puer scyphos.
Canensq; functa vinitor mero sola
Capacibus refusa musta doliis
Vehit sonante vinolentus essedo.
Facessat, vda quæ salicta perfluens
Nigris opaca fontibus rigat specum.
Amat madere pileata ciuitas,
Cohorsq; militaris, & cohortium
Iambus acer æmulator impetus.
Io vircta verberans frequens sono
Canet triumphus ante, quam nouum gelu
Nouumq; pergat interire lunium.
Reuerberata consonum canentibus
Imago vocis efferet caput vadis.
Videsne, purus vt vacet poli sinus?
Nec ore lætus auctiore eat dies?
Vbi annuente Sole verna sedulo
Senem bidente tondet hora pampinum.
Aue o quietis imperator aureæ,
Ruentis atq; vindicator otij:
Apollinisque præses integerrime:
Togæ minister, atque Martis vnice.
Canenda cuius orbe fama plurimo
Feretur inter horridas tubas, vbi
Britannus astra pontus ambit vltima.
Sesostriis vbi obstrepens laboribus
Colorat Auster arua nigra plumbeus.
Aue o Valesiana lux potens, aue
Tibiq; feruido ore supplicantibus

Ades,

Ades, fouesque digna vota: sæpeque
Vocatus, ipse tete sentias Deum.

Mellino Sangelasio.

Melline magni pectus internum Dei,
Qui ignota plebi, grata cælesti choro
Momenta mulcet flexibus mitis soni:
Melline, regis cui patent aures sacræ,
Qui Gallicanum temperat nutu solum:
Quid me imparatum cantibus raptas tuis,
Supraque regna fulminum in cælis locas?
Quasi receptum, quasi cooptatum, quasi
Unum, e beatis, qui vident propius polum?
Diuina tangunt pectora, inuictam manum?
Forte hoc decebat, forte oportebat: neque
Sua ipse Phœbus luce postremum rigat.
At cur diploma cessat? hoc quid est rei?
Cur tot strepunt promissa, at ipsa res silet?
An iussa Regis optimi, atque maximi
Obliuione enecta deleri queunt?
Ah ah parata fors nocere fortium
Sorti virorum. Nunquid id verum canunt,
Bene, ac secunde rem gerentibus suam
Absentem amicum deputari mortuum?

In Loserium.

Cæso iuuenci fratre Cyrena satus
Redintegrauit mellis extincti decus.
Quacunque iussit ire Triptolemum Ceres,
Arista turgens plena curuauit caput.
Pomona tumido inflauit Autumnum sinu,
Et verna risu prata rident Chloridos.
Hirea proles patre trino est edita,
Depleta terga vt fæce complerunt meri.
Uber, meroque fœta surgit vinea,
Ubicunque minxi: Bacchicus Loserius.

De sciuro, & vulpe super Borgia tyranno.

Vulpes Sciurum pauca rodentem videns,
Quæ rapta paruo forte promebat penu:
Miser, inquit, atq; iure te tabes edit.
Quid est, Leonis vnde contemnas opes,
Cui seruitus debetur, & leges iubent?
Ibi nitesces, teq; curabis probe.
His parua raucum murmur edidit fera:
Recte monenti, aut præmium, aut odium, aut flagrum,
Aut exulis mendica sors, aut carcer, aut
Occulta mors, aut publicata sunt bona.
Quod res eo si forte fortuna redit,
Vt iurgiorum, & contumeliæ tenus
Agatur: id vel maximo apponas lucro.
Auersus ergo vultus, & oculi truces.
Alienus ergo somnus, & quæsita nox
In sole medio, nocte pulsa de sua,
Emenda, spreta libertate, atq; otio?

Ad Fortunam.

Fortuna, siue es quippiam, siue es nihil:
Siue esse quicquam vel potes, vel non potes:
Te appello vel regina, vel spes, vel nihil.
Quæ contumaci spiritus flatu trucis
Hunc deuenustas, huic venustatem paras:
Quis te gubernat? quis feras operas iubet?
Iubet, regitq;? cur boni fiunt mali?
Mali boni? male est bonis, malis bene?
Vel dicito, vel dixero esse te nihil.

De Geor. Buchanani carminis venustate.

Heri legebam nuper allatum mihi
Sapidum, tenellum, molle carmen, aureum,
Intelligendum vel puellis omnibus,
Si splendor, atq; puritas, decus, nitor

Animum subire luculentum vllum queat:
Intelligendum non facile doctis viris,
Nisi mentis excitetur ardor efficax,
Sententiarum propter ardorem merum.
De me vt loquaris, vt ego de meipso loquar,
Intelligebam primulum vt simplex puer.
At vbi vir esse, vbi esse volui intelligens,
Vocis serena luce perculsus tuæ
De intelligenti intelligens nihil fui.
Hoc te volebam sic monere, ne petas
Me velle respondere. non enim audeo.
Hocq; esse respondere, Non respondeo.

Ad mortem.

Mors, quæ superbos efficis humiles, feros
Mites: rapaces iudices æquas bonis,
Bonosq; prauis: susq; deq; orbem vehis:
Quo te tulisti? quove nunc fugam capis?
Vbi latere intendis? aut vbi lates?
Videsne regni limites vastos tui
Furentis occuparier morbi impetu,
Nec sanitati cedere, aut timere te;
Sed incubare, quo semel cœpit, loco?
Eia nitentis o triumphatrix viæ,
Quæ nos ad astra præparat vitæ modis:
Contempta morbo hoc, & vocata tot meis
Meis precationibus, duras moras
Regina solue: atque e doloris vinculis
Dissolue corpus. lege mecum agito tua.
Ego te per arcta subdoli saltus sola,
Per alta ab hoste montis obsessi iuga,
Per sæua duri Nerei pericula
Multum, diuque, diua, quæsiui: neque
Vsquam petentem petere voluisti ferox.

Quod si fit, auerseris vt nostris malis:
Contraq; semper vota grasseris mea:
Mutabo. viuere appetam. ergo non venis?

De sua væcordia.

Aduersus hostes Cæsar imperterritus,
Qui fulminantis murmur irridet Iouis,
Et sæuientis tela fortunæ trucis
Habet proterua mente pro ludo, ac ioco.
Cur blanda amicæ voce terretur stupens?

De Crazonio & Merimnio.

Auri colore tactus est Crazonius,
Colore noctis tinctus est Merimnius.
Aurum ille Crassis, plusq; sexcentis, sitit.
Hic ater atra mente iura venditat.
Vterq; fur est: caussidicus & iste, & hic.

Ad Nemesin.

Rursum, nefanda facta quæ mundi ruis,
Regina rerum Nemesis, ex æquo graues
Partita cæli patre cum summo vices,
Descende cælo: meque primum ex omnibus
Rape, quate, cæde, contrucida, dissipa.
Discerpta iaceant membra, disiecta, obruta.
Non est morandum. Nil merita sunt hæc mali?
At blanda condimenta mendacis soni
Linguam, & furoris improbi dextram asseclam
Disperde. veritatis hostes impias
Aufer memoria ex vltima mortalium.
Aut cede totum vindicaturo mihi.

De Aulo.

Suos olere vel nihil, vel & minus
Pedes in aurem dicit Aulus Actio.
Olere mauult Actius pedes suos,
Vel centies, quam pessimam linguam tuam.

Pedes olentes nil, nisi pedes olent.
At ista lingua, tartari atra sulfura
Cui sunt parata: in latrina fœtida
Cuius suum iactaret, ac similem sibi.

Ad Boetianum Senatorem Burdeg. & Brassacum præsidem.

Nuper volebam nescio quid ludere,
Quod dictione lucida, ac molli foret.
Ne semper arcto, ac scrupeo hærerem vado.
Feci, refeci: rettuli in nouum modum:
Nil expatratum est. sic labor frustra fuit.
Factum, refectum, interpolatum, censitum,
Recensitum, repumicatum, splendidum,
Comptum, apparatis vmbilicatum notis,
(Illum nihil iuuere seruiles preces)
Igni seuera vindice excussit manus.
Musas vocaui. Phœbus infensus meis
Auersus est vocatibus. Nugæ. nihil.
Semper proteruus asperum versus sonat:
Et Celtiberam barbaraginem sapit,
Exul Latino lumine, & cultu, & sale.
Ergo Latinum lumen, & cultum, & salem,
Boetiane splendor, & decus poli,
Quod nunc Latinum vindicat decus sibi,
Tuque alterum eius haud minus poli decus,
Braßace, linguæ temperator inclytæ,
Vt attulistis barbaram in linguam meam
Nitoris almi lene dicendi genus:
Dulcis refulsit aura mollitudinis:
Nec id coacto versus infamis pede.
Quod si it coacto versus infamis pede:
Hoc est: quod ipsi nectar omne absumitis.

At meipse, si quid suaue dicturus velim:
Cogar vtriusuis aurea lingua loqui.

De se.

Ego me fouerem, nec fouere absisterem,
Si me foueret, quæ fouere destitit
Adulterorum conditorium penu
Tritemulenta fossa macra, muccida,
Fucata, calua, lippa, lispa, sulcifrons,
Labiena, ozæna, putridens, mustax, anus.

Commendat opus suum æternitati.

Perenne nomen, alta quod petis loca,
Petis, tenesque, & ima quæq; despicis,
Beata fama, lucidum poli decus,
Vitam nitente sola quæ vehis gradu,
Adeste, & vsque ad orbis vltimos dies
Mea ista collocate sede perpeti.

De suo fato.

Pulsum, atq; egenum, & alta spirantem, neq;
Fractum superbis improbæ sortis minis,
Beata terra fertili excepit sinu,
Quæ vtrinq; vtrunq; pene cernit Nerea:
Hunc peruicacis arma frangentem Noti,
Illum frementis spumeum Boreæ vadis.
Hic primum inepto frontis arrisit modo,
Cui ludus ante fueram, & opprobrium Dea,
Heu quæ videntes cæca mortales premit.
Hic mihi furorque Martis impij ferus,
Metusque spesq; cædis hostium trucis
Deposita iussu blandientis otij.
Cœpique (quanquam sera vitæ munera)
Alta Deum quiete securus frui.
Ergo supinum, ac penitus inhiantem otio,
Quod in recessus iura naturæ inclyta,

Impenderem: cuiusq; particeps foret,
Et particeps, & autor Aonius chorus,
Amara fata morte bina me occupant.
Quæ mors dolori comparabitur fero,
Quo corpus omne est hospes, atque hostis sibi?
Quæ litibus mors comparabitur feris?
Quisnam dolor? Quænam exilij mora vltima?
Quæ dira Erinnys? Tartari voragines?
Quæ indignitatem æquare poßunt, ac luem?

De Vespis.

Dignoscitur de tergoris coloribus
Quodcunque viuit mite, seu ferum pecus.
Candore cycnus, atritate gracculus.
Leo fluentem barbarus crispat iubam.
Putastis abdidisse vos, rasi lupi,
Ne de colore nosceremini pili?
At at cruore pauperum venter satur,
Manus nocentes, ora turgida arguunt
Pilis resectis esse vos rasos lupos.

De Baræno.

Quæstu relicto literis Cæsar studet,
Ait Baranus. Cæsar hoc stulte facit:
Quæstum relinquere, & studere literis.
Nam sanguis & secundus est pecunia,
Et primus idem sanguis, & solus. Tamen
Neglectus est a Cæsaris superbia.
Nam quis putaret mentis hunc sanæ virum:
Qui vt palleat, fit pauper? Hoc buccis tumens
In compitis Baranus, in foro canit,
Stipatus orcipascuis, Bruco, & Syro.
Qui cuncta dicta & facta habent venalia.
Hoc cum canit Baranus, illic illico
Lætus cachinnis perstrepit totum forum.

At

At Cæsarem mox vt videt nil pendere
Vanam insolentis Battali vecordiam,
Eodemque vultu excipere dicta barbara,
Quo consueuit laudibus mentem dare:
Miser Baranus præ dolore ruptus est.

Carolo Seuino.

Si commodabis, non habebis Carole:
Si habebis; at non tam cito, non tam bene.
Si tam cito; qui amicus erat, nunc hostis est.
Iactura tamen haud magna amici eiusmodi.
Qui amitti amicus vult, amicus non erat.
Tales amicos ergo malo amittere,
Quam aurum, qui amicus certus omnium est optimus.

In medicastrum stupidum.

Stellata nebris Liberum tegit patrem.
Fulgetra torquet diphtheratus Iuppiter.
Obit tremendus Herculem ingentem leo.
Tu sub rudentis Arcadis lates pilo.
Illi insolentes gloria aliena tument.
At tu modestus pelle sub tua sapis.

De Rustico.

Et legi & audiui olim ab homine nobili
Nil esse peius vspiam homine rustico.
Bonum, malumve dixeris, nil interest.
Nam rusticum cum dixero, intelligo malum.
Nam rusticus suapte natura est malus.

In Tareram.

Quod coccinatus, sericatus ambulat
Tarera ag?so, turget, & buccis crepat:
Audi Tarera, quid mihi in mentem venit.
Hæc est sata erodentis erucæ. pater
Coccus pusilli vermicilli tinxit hanc.
Lanam pecus gerebat, & pecus gerit.

Quotiesq; mula te ad Palatium vehit:
Fit officiosa mula, quæ vehit patrem.

De voluptate.

Socij voluptas quæ doloris est comes
Non est voluptas cum dolore, sed dolor.

Parodia in Vidorem, qui ex pharmacaria factus est clinicus.

Maranus ille, quem fugastis hospites,
Ait fuisse pinsitor nigerrimus:
Neque vllius retinnuli globum caui
Nequisse personare; siue Barbarum
Opus foret rotare, siue Agaricum.
Neque hoc negat proterua turba Pessuli
Negare, patris atque sabbatarij.
Vbi malus Maranus atra sordium
Patente dicit expulisse ligula,
Recocta mella: ne qua spuma feruida,
Sonansve bulla sibilum ederet fuga.
Gelata Francia, & calens Prouincia,
Tibi hæc fuisse, & esse cognitissima
Ait Maranus: vltima ex origine
Tua in senacula intulisse Galbana.
Et inde se erogata per viatica
Famem tulisse: læua, siue dextera
Cibum rogare, siue vtrinq; cœperat.
Neq; vlla vota pharmacalibus Deis
Sibi esse facta. Nam vetabat improbi
Resecta postha patris ex origine.
Sed hæc prius fuere. Nunc Galenica
Cacatq; sede: seq; deuouet tibi
Marante Vidor, & Marane Vidoris.

Ad

Ad amicos.

Quo me vocatis arbitri arbitrij mei?
An, vnde post referre non licet pedem?
Quid si malignum vulgus improbat probos,
Probetq; facta, lege qua probet mala?
Non non. Absto quicquid ambit, quicquid &
Ambitur, & periculi vt fiam reus
Non ad forum ciuile, sed forum meum.
Nisi impudenter me pudere non pudet.

De Arnoldo Ferrono Attico.

Ferronus ille, propter eloquentiam
Puram, suauem, candidam, scitam, grauem,
Quem ego vocaui iure primus Atticum,
(Docti secuti iudicauerunt idem)
Est omnium professor acer artium,
Quæcunq; florent liberalibus viris.
Reconditarum literarum cor, pater.
Ibi nihil vulgare, plebeium nihil.
Seu dicta pandit prisca iuris intimi,
Seu vorticosos explicat nodos noui.
Siue ex amœnis ambulacris aureas
Opes reponit: seu Platonis abdita
Diuina promit: seu graues lenis iocos
Numeris coercet, Attico aspergit sale.
Seu fulgurantis fulmen Arpini stupet:
Altrinsecus tonabit, & docebit, vt
Ei se apparauit æmulatorem parem.
Seu gesta patrum cycneo clarat sono:
Titi beatam lactei venam putes.
Hæc magna. maiora illa. Candor igneus,
Cæleste pectus, cogitatio pia.
Tum facta dictis sancta componit, stato
Adamantinæ necessitatis ordine.

Hic dira vitæ tristis infortunia,
Quæ exterminarunt cuncta, meque ipsum mihi,
Sapientia & lepore condiuit suo,
Mentis, suada nectare abstergens situm.
Perque rediuiuus iam mihi videor. mei
Protector, autor architectus nominis.

De mutuis laudatoribus.

Multis benigne versibus bonos malis
Appellat, & salutat, & gestit leuis,
Pares Baranus indidem expectans vices.
Contra benigne pauculi paucis eum
Raro salutant gestientem versibus,
Operas Barano sic reponentes pares.
Hoc est, quod aiunt: Mutuum muli scabunt:
Fictis amici & nomine, & versu, & modo
Blande teipsum, ac turgide appellas vafer,
Barane titillator astutus tui.
Iam hoc est: teipsum mulus, haud muli scabunt.

Doletus Iambos vitiauit. Iambus alloquitur seipsum.

Age, age, age Iambe, Iambe tete suscita:
Pete, cæde, rape, trahe, contrucida, dissipa.
Adsum minaci luridum metum manu,
Et angue cinctam flammeo linguam gerens:
Sic me Doletum viuidum, & sæuum, & trucem
Elanguidum fecisse? nec micam salis
Tuæ indidisse inconditæ farragini?
Ille exul abs te factus, & tuis procul
Ineptiis asello ineptioribus,
Redeo tibi hostis acer: edicens, Canis,
Ne me lacessas. nanque de nugis tuis
Quid sentiant emunctiores iudices,
Quibus acre acetum tersit anfractum aurium,

Audire

Audire par est. Ii furentem insaniam,
Atrum sine igne, ac luce te fumum vocant.
Et corticem medullæ inanis putridum.
At te catelli, Barde, mirantur tui,
Linguntque purulenta carcinomata,
Lactuca labias ut habeat pares sibi.

De Atlo iudice.

Cur impudicos Arlus absoluit? quia
Ex impudico natus impudicus, &
Per impudicum factus est iudex canem.
Mater, sororque prostitutæ sunt lupæ.
Ille impudens, periurus, incestus, trifur.

In Nigrinum.

Furatus ille turget, est ergo malus.
Sed pauperi donare non semper negat.
Periurus ille fallit: est ergo improbus.
At subuenire pauperi solet libens.
Infamis ille proditor, sed præmium
Hoc proditoris cepit, ut daret suis.
Horum nihil Nigrinus. est ergo probus.
Vir est bonus Nigrinus: at viuit suus,
Se mutuatur, seque commodat, sibi
Uni famelicosus, atque vni satur,
Inauguratus, dedicatus vnico.
Viuit suus sibi vni, & vnus vnico.
Nullum clientem, nullum amicum, aut hospitem,
Nullumve nouit aut prope aut procul Deum.
Stertit sibi, expergiscitur sibi. sibi
Viuente auaro terra nil peius creat.

Curiosus.

Omnes Bibinus iudicat, paucis fauet.
Multos honore priuat: hos facit suos:

Hos

Hos abdicat: in his ſumma ſummarum eſt ſibi.
Aſt in aliis qui eſt ſumma ſummarum ſibi
Regnans foris, ſic intus eſt exul ſibi.

In Bibinum.

Quare Bibinus omnibus fauet malis?
Fatone ſit hoc? patruus, fratres, pater,
Soror, nepotes, omnibus fauent malis?
Tullæ, Cynoni, Fereguino, Luſcio.
An ſunt miniſtri, cum pares fauent pari?

In eundem, & Loſerum.

Inebriatur bis Loſerus in die.
Semel Bibinus. his quis ebrioſior?
Imo Bibinus nec fit ebrius ſemel.
Non fit: ſed eſt. & ſemper eſt illud ſemel.

Ad Atheſim.

Atheſis pater, ruente qui toruum fuga
Flumen fatigas; & pruinoſis iugis
Niues relinquens vultibus mutas nouis
Virentium tepente camporum ſinu.
Qua vagientem prima me excepit dies:
Poſtquam negarunt fata ſic fatis meis,
Angoribus ſolutus vt poſsim frui
Cæli beati ſpiritu ad ſacros Lares,
Premens amœnos herbida ripa toros,
Vbi vagienti prima mi illuxit dies,
Illas deoſculare tu ripas pater,
Quas obtueri nec procul miſero licet.
Et dic vetuſtis hæc Penatibus meis
(Siquid relictum, o ſi qua fata quid ſinant)
Vt ad Garumnam feſſus, & fractus malis
Spurca ferorum factioſorum lue,

Morbo

Morbo, fameque, peste, litium cruce
Nihil mei sum, nec futurus, quod fui.

Clyti vmbra Alexandrum alloquitur.

Ades sceleste: si potes pœnas dare,
Des parricida. Te faces Alastoris,
Sectetur atro Furia te Stygia flagro.
Si non potes: quod scelere te vincis tuo:
Et cuncta diro pœna flagitio stupet:
Meruisse, nec dedisse, quia nequeas dare,
Sit pœna pœnis vna maior omnibus.

IVLII CAESARIS SCA-
LIGERI HEROINÆ.

AD
Matthæum Bandellum.

Ite meæ, Diuæ, Diuum genus, Heroinæ:
Qua nouus Aonias Pegasus arcet aquas:
Hus, vbi diuinos heros molitur honores,
Et veros vates ipse poeta facit:
Iudicio, eloquio, ingenio Bandellus amœno:
Seu laus Musarum, seu metus ille fuit.
Qui, quot habet voces, tot habet sub pectore Phœbos:
Qui, quot verba canit, tot parit ore Deos.
Non poteras meliore loco, meliore recessu
Admitti: totum est, posse videre virum.
Spectari formosa voles? non aptior vllus
Est oculus. cunctas iudicat ille Deas.
Audiri facunda cupis? non lenior vlla
Est auris. numeros huic dat Apollo suos.
Nec tu etiam frustra sperabis cruda virago.
Præmia diuino laudis ab ore feres.
Tu quoque magnanimo constans Rangonia vultu,
Seu Dea, seu siqua sunt potiora Deis,
Diuino incessu templum conscende vocantis.
Dat tibi prima piis thura cremanda focis.
Ipsa tuum speculo in nostro hoc mirabere numen.
Magna erit a meritis cætera turba tuis.

Aurea,

Aurea, sancta, beata cohors, cui maxima cæli
Pars patet: at quæ non inuidet illa tibi:
Es rudis, imparibusque modis tua plurima Virtus
Detrita, optatas ille reponet opes.
Ut, quæ non nata es Parnassi fontis ad auram:
Saltem Parnassum post tua fata petas.

Constantia Rangonia Cæsaris Fregosi.

Æquali semper constans Rangonia vultu,
Pacatoque animi fulmine, mente Dea,
Coniugis imperio florens, & fortibus armis,
Priuati nectar cordis in ore tulit.
Fascibus amissis, regnique illustribus auris,
Fatorum docuit spernere posse metum.

Cimbræ.

Ultima pro imperio quæ passi fata mariti,
Velle pius iussit, posseque ferre pudor.
Nos maiora. Cadunt alieno vulnere. nostræ
Vitæ, bis nostræ: bisque fuere manus.
Victor Romane, vna tua est Lucretia. victæ
Uno exempla damus tot meliora die.
Mors illi pro supplicio, pro vindice nobis.
Vincere nos merito, debuit illa mori.
Nusquam Germanum est, aut pauca, aut parua: sed armis
Maxima, vel fictis efficere, atque pati.

Sabinæ.

Hinc amor, hinc pietas: quo nos vertemus? vtroque.
Nam sumus hoc, olim quod fueramus, adhuc:
Quæ mulier non est aliis id, quod fuit ante:
Hæc sibi nec meruit illa fuisse, quod est.

Niobe.

Aspicis, vt rigido lacrymæ de marmore sudant:
Et fauet in luctus crimine muta silex?

Hæc parit infestus dolor alta silentia: lingua
Sed pensant oculi damna superba mea.
Bissenis fueram thalamis visura nepotes:
Sexus ubi, & sexu sors fuit æqua mihi.
Viuidior tetrica concessit Apollinis ira:
Altera pars telis dira Diana tuis.
Ipse mares poßit frater bene perdere: sed tu
Quas partu dederas, sæua quid ergo rapis?

Cornelia Tiberij Gracchi.

Scipio me genuit: genui Cornelia Gracchos:
Felix, si poteram perpetuare decus.
Vrbis fulmen erat genitor: nati ignis at Vrbis.
Quid mirum, genitam fulmine, ferre faces?

Tomyris.

Quam bello appeteres, facta est tua, terra. doleres
Quam sterilem, vestro sanguine pinguis erit.
Imperij est extincta sitis virtute: cruoris
Nunc extinguetur victa cruore. bibe.

Penelope.

Atrides repetit vario dum funere mœcham:
Ah sese mœchum fecit habere domi.
Vincere bis Laertiade est: qui viceris hostem,
Hostem victorem nullum habuisse tori.

Circe.

Quid me monstrificam finxistis vana canentes?
Nil tutum est: non, si se velit esse, Deus.
Inueni pecudes, non feci. profuit vni,
Et licuit mecum dum foret, esse virum.

Creusa.

Cedam Diis priscis patriis, Diis advena magnis:
Quos parat ante aras Itala terra tuas.
Sic Troiana Deis Romanis cedere certum est:
Sic vetera auspiciis cedere cuncta novis.

Dij meliora. abiens Diuam me hic ipse relinquis.
Et te sic linquet nupta futura Deum.

Alcmena.

Ne saeui magne Amphitruo: tibi viuitur vni.
In me non fecit fraus aliena dolum.
Vt tibi ferre graue est: ita mi meminisse pudoris:
Tu probrum si vis tollere, tolle Iouem.
Tunc potuit, cum non fuerat: cum Iuppiter esset,
Non poterat: sed tu cum fuit ille, tibi.

Lucretia.

Auspicia imperij veteris disiecta: nouique
Capta volens puro sanguine sacra fero.
Nulla pudor mortis caussa est: manet integer; a me
Pro libertate victima sancta cado.

Briseis.

Impia fatali turgens insania luctu
Militiam stolida miscet vtranque nece.
Pro Graeca moriens mordet Troianus arenam.
Et pro Troiano crimine Graecus obit.
Fas fuerat repeti praedas ex hoste: sed inter
Ciues vnanimes bella ciere, quid est?

Eryxo Cyrenaea.

Quem interfecisti demens, Laarche, maritum,
Me viua viuens Arcesilaus erit.
Mortuus est? morere. in me viuit? viuere non quis.
Proque maritali est nex tibi parta toro.

Hypsicratea Mithridatis.

Coniugis in rebus quod foemina rara secundis,
Durus in aduersis mox ego miles eram.
Pars belli sortisque comes, socia omnibus: inque
Exilio, inque fuga, regia tota fui.
Exigere e terra possis: ex aedibus illum
Exigere at non est vis potis vlla suis.

Vtrum igitur, pœna, an potius solatia victo,
In propria si rex exulat ipse domo?

Semele.

Opprobrium terræ Cadmus, misera æquoris Ino.
Restabat Semele tertia flamma tibi.
Si læsisse Deos, meruit mala tanta: Deorum
At seruire Deo, sic meruisse decet?

Deianira.

Omnis vita tibi mortis famulatur honore:
Viuentem contra viuere nil potuit.
Mortua res perimit, tot pestibus ante peremptis.
Dum non extaret, quod superesset, erat.
Vnum aueo fecisse meum: simul omnia perdo.
Qualis amor docuit, posse necare virum?

Hersiliæ.

Ne fle, ne puera. insigni tibi debita fato
Sancta manent magni dona beata tori.
Mutabis tenues Romana luce Sabinas:
Mortali indueris virginitate Deam.

Tucia Vestalis.

Discite, quid valeat Virtus, & conscia recti
Pectora: nec magnos temnere nostra Deos.
Naturæ, hoc admirantis suspendere leges:
Eximere e numeris ipsa elementa suis.

Ino.

Quæ refluis curuas relegens anfractibus oras
Matricem fluuiis sternis aquam sub aquis,
Excipe nos, Dea magna, volens: & tetra furore
Vndarum vltrici litora tunde fuga.
Aera Iuno tenet, rabie terrestria tinxit:
Cælum adeo, pelagus si mihi, Diua, negas.

Zenobia Aurelianum alloquitur.

Qui Persas tot, tot Gallos te vincere iactas:
Proque ioco, ac ludo millia multa canis:
Auxilia haec cur corrumpis? si vincere pugna
Te dicis: paria haec redde: triumphus eris.

Virginia.

Actutum, o genitor, fac, quod facis: effice. quantum
Dextera fit pietas, fit pia dextra tua.
Si tua sum, potes: inque tuam pius exige ferrum.
Si mea sum, iubeo: vel mihi tela dato.

Victoria Columna Marchion Piscariae.

Siue tibi veteres promittis, Roma, decores:
Siue nouos Clio poscis Ethrusca sales:
Una vtrunq; tibi, dabit & Victoria sola:
Tuq;, & tu interea, ne superere, caue.
Audire haud tutum est. precium stupor. occidit audax
Spes. mirans sequor: ast experiens fugio.

Laodamia.

Hector, ego saluum non deprecor esse marito:
Quippe decet fortem sorte perire sua.
Fata trahunt. cadat ille suis obnoxius ausis.
At nostrae mortis gloria parua tibi est.
Ille potest periisse tuis interritus armis.
Ast ego, quid? dextra tam procul vna tua.

Olympias.

Cum noui mea fata, meum contemplor honorem:
Pellaeo genitum rege tulisse scio.
Cum memini tua gesta, tuos admiror honores:
Haud dubito genitum te peperisse Ioue.

Angela Nogarola magna matertera.

Sub decimam triplicis linguae commercia Musam
Hoc tenui cinerum puluere capta iacent.

Heu dulcis numerosque lyræ, flexumque, sonumque
Obruit insana barbara parca manu.
Mnemosynes sanctæ soboles, pia turba, Camœnæ,
Non capitis tumulum hunc ex Helicone locum?

Hero.

Parce Venus viduam mitis facere alma puellam:
Inque tuo saltem sint tua regna mari.
Posthabita an ne dolens, magno cum crimine pœnas
Sumpsisti pelago vindice sæua tuo?

Aretaphila.

Sum genus antiqui Batti. mihi libera turgent,
Ingenium, euentus, pectora, lingua, manus.
Miscueram crudo veneranda venena tyranno.
Deprensam frustra Calbia torquet anus.
Tolleret vt fratrem frater feci. haud minus ille,
Vt Libyco fieret splendida præda duci.
Regnum sustuleram: quod cum in me vertere possem:
Lana, acus, & lignum, regia tota fuit.

Clœlia.

Tibri pater, rapido torques qui vertice ripas:
Scrupeaque indomitis saxa retundis aquis:
Parce pius crudæ corpus temerare puellæ:
Fessaque speratis brachia redde vadis.
Nec tu ponte tuo ferus indignare reuulso:
Clœlia si stabilis pons sibi facta redit.

Spartana.

Vitæ, non patriæ memorem Damatrion hausit,
Ferro trux nec trux, orba nec orba parens.
Da mihi, quam dederam, patriæ vt bene reddere velles,
Dentibus infrendens, hanc, ait illa, animam.
Non mater natum, non fœmina nosco virum te:
Sed Lacedemonia non Lacedemonium.

Sophonisba.

Sophoniſba.

Romanas acies ego ſi contra, arma tuliſſem:
Atque illas contra me, quoque ferre decet.
An ne dedit genitor tantum damni, atque laboris:
Ut ſuper imbelles ſic ferus eſſe velis?
Talis in hoſte: licet fortaſſe. at prodis amicum,
Quem tu crudelem turpiter eſſe doces.
At tu illo, hoc peior: quo inſontem perdere poſſis:
Utque necare queas me facis eſſe tuam.

Camilla Volſcorum regina.

Te ne etiam ancipitis ſuperantem fortia belli
Præmia, perpetuo nox premit alta pede?
Nec fera ſubſcribens animo Fortuna minaci
Contulit in timidum crimina tanta hominem?
Utra tibi imbellis ſit gloria clarior Aruns,
Illius, an Diuæ mors tibi parta manu?

Timoclea Theagenis ſoror Alexandrum alloquitur.

Quid percontaris, quod ſum genus? accipe. Noſtri
Non mendax fuero, vt tu cupis eſſe tui.
Sum ſoror illius, quem Cherronenſibus actis
Terribilem timuit veſtra Sariſſa ducem.
Si rex: quid pateris, tibi ſeruos eſſe tyrannos?
Viciſti: non ſat? plus, nihil eſſe decet.
Vincere velle, boni: felicis vincere. Siquid
Eſt ſuper: hoc dicas & ſuper eſſe bonum.
Gloria habet tumidum: vacuus theſaurus inanem,
Horum, ſi laudas hæc mala, dignus eras.

Semiramis.

Quis mihi ad Aſſyrias nitido fulgore cateruas
Explet inexpleti Martia iura Dei?
Tolle grauem galeam: attollet ſe fœmina. ſolum
Tolle vterum: inuenies corque, animumque viri.

Cum se vera suo monstrauerit ordine, fallet:
Dum fallit tecta hoc tegmine, vera viget.

Lauinia.

In me desiit id, quod erat. nunc incipit a me
Quæ sequitur fatis Troia futura nouis.
Æneas rexit Troas, fractosque refecit:
Ænean ego: me mens mea: nulla meam.
Iuppiter hac nostra nunquam dedit indole maius,
Nec dabit: hoc nostrum est, quod tibi Roma capis.

Manto.

Terra parens, foueas vrbem, quam ponimus vndis:
Et quam telluri ponimus, vnda faue.
Tuque pater vitæ humanæ fidissimus aer
Amplexare leui mitis vtranque sinu.
Ex me nascetur, doceat qui numine vero,
Quid de me deceat dicere, quove modo.
Cætera, quæ patrio promittunt æthere diui,
Non nisi cælicolis cognita, fata dabunt.

Dido.

Dum fugerem insidias, furiasque procacis Hiarbæ:
Ornaui hanc mortis, morte fauente, fugam.
At tibi, qui mendax temeras Romane pudorem,
Imposita hac sunto vindice regna manu.
Æneade, ne perfidiæ fere crimina Pœnis:
Si violas iustum, aut deseris ipse torum.

Gineura Guidi Rangonij soror.

Cum gemino excellens proles Rangonia sexu
Exæquent magni semina cuncta Dei:
Incertum est, ingens diua frater ne sorore,
An fiat magno maxima fratre soror.

Phocenses.

Diuinam ciues Daiphanti dicere vocem
Et pudor, & pietas, & bene facta iubent.

Vindicibus flammis flammam, cineremq́; decebit
Esse prius, quam sit patria capta cinis.

Ecuba.

Quis potis æterni pœnas euoluere luctus?
Heu heu, hæc mea sunt omnia verba: fui.
Felix, cui solum hoc superest: qui semper acerbi
Non sit spectator funeris ipse sui.
Vixi, vt non moriar? vos, o, qualem esse putetis,
Quæ pro supplicij fœnore vita datur?

Pomona.

Larga meo studio felicis munera terræ
Institui, atque anni continuare vices:
Et grauidum autumnum turgenti adiungere veri:
Atq; hiemis, cultus arte, fugare minas.
Qui mecum est, seris etiam iuuenescet in annis.
Tunc anima Elysios nulla requiret agros.
Te, blanda vtilium rerum regina Voluptas,
Qui meminit, nequeat non meminisse Deos.

Andromeda.

Errauit genitrix: plector cur filia? quanquam
Pro sonte insontem matre perire iuuat.
O mater, tua me facies huc perdidit. atqui
Hinc mea me soluit. pulchrior ergo mea est.
Pulchrior ergo mea est: nec Nymphas prouoco. longe
Pulchrius, & melius fit: bene scire loqui.

Polyxena.

Sunt hæc iussa viri, cædem iussisse puellæ?
Diis genitis cordi est sic, perijsse bonos?
Has tædas, Danaorum isthæc sponsalia regum?
Non fas, o Danaæ, vos superesse viris?
Tela Paris cohibe: non hunc, me interficis istis:
Ut me interficiat nam mihi viuet adhuc.

Artemisia.

In te viuebam tecum viuente, marite:
Nec potui tecum post moriente mori.
Quin potui: sed non poterat nos iungere mors hæc.
Hoc vetuit: non vis defuit illa mihi.
Morte inuita igitur intra mea pectora viues:
Cunque sua coniunx coniuge totus erit.

Camillæ Scalampæ.

Mira Deum variis iungens spectacula caussis,
Vno eodemque tulit magna Camilla sinu.
Bella ferox quæ Volsca olim regina ciebat,
Perficeret; docuit continuisse pudor.
Et status, & robur mortali semine maius.
Os, cuius fugiat lumine victa Venus.
Diuinis labiis Hymettia mella liquantur:
Scribentisque Erato mulcet amica manum.
Omnia cum posset dicto, factoque: tamen se
Totam non potuit dicere. tanta fuit.

Penthesilea.

Audiat inuisi caput exitiabile belli,
Quæ petitur thalami nomine, quique petit.
Proque viro, nec forte viro cessante, puellam
Cædere: proque mala pellice, molle, virum.

Hippolyta Taurella Balthasaris Castillionæi.

Mincius Hippolytæ rapidos vbi sensit ocellos:
His, inquit, miseras ignibus vret aquas.
Siste citam pater alme fugam: quia nectare dulci
Complebunt ripas lactea verba tuas.

Cleopatra.

Si Dii Niliaci sunt inferiora sequuti:
Agrippa est melior, tuque tyranne nihil.

Mirum

Mirum, qui reges mactes. nam munia comples
Regis carnificis ciuibus ipse tuis.

Veturia.

Ergo ego facta parens, patria vt miseranda carerem?
An ne etiam tu stas, vt ruat illa mihi?
Si meus, actutum hinc: si non, huc exige ferrum.
Quæ scelus hoc gessit, hæc mala ferre decet.

Iulidensis quæ petiit venenum.

Aspiciat sol, qui extremas mihi temperat horas:
Esse aliud, quam quod hactenus ille dedit.
Mitis aue, ac salue, pœnasque cicuta bonorum
Alma leues, fueras quæ fera pœna malis.

Cassandra.

Pro stupro tibi promisso, bone Phœbe, roganti
Venturi data sunt præscia corda mihi.
At pro virgineis constantis pectoris ausis:
Vt iam nulla habeant irrita verba fidem.
Præmia sic restant sceleris mihi: pœna decori.
At duplicis sceleris vtraque pœna tibi.

Sibyllæ.

Nec dubio Cortinæ astu, nec Apolline falso,
Sed vero gerimus pectora fœta Deo.
Cætera, quidnam ad nos? vnum est. cognoscite Iesum.
Quæ hunc non prædixit, muta Sibylla fuit.

Halcyone.

Parce piis temerare Deos miseranda querelis;
Nam tibi iam fiet copia certa viri.
Terra dedit: rapuit pelagus: tenet aera: cæli
Pars pater est: horum pars es, eras, & eris.

Pitheæ coniunx Persarum ditissimi.

Heu quantum est, coniunx, pallescere turpe metallis.
Auri vt sis seruus, velle iubere viris?

Nescis cui fodias. nostra hæc, quæ pignora cernis,
Linquent non domino cuncta futura tibi.
Te postquam extuleris, viues, & viuere nolles,
Et velles. metuis, & cupis inde mori.
Nemo sciet te defunctum: sciet omnis. abibis,
Atq; aderis. terra te sine terra teget.

Corneliæ Turriæ. Cupido Venerem alloquitur.

Nocte meos oculos quando hæc vetus arcet inani
Vitta, nec aut modus est, aut pudor vllus adest:
Ibo, & surripiam liquidos Turritis ocellos.
His certum est, omneis ire, redire vias.
Spumiferosq; tui pelagi succendere fluctus:
Iratumq; trucis vrere fulmen Aui.
Ah meliora. tuis ne tu. si aspexeris illos,
Haud tibi opus vitta est. fulgure cæca rues.

Pyrrha.

Orbis dimidium: totus cum coniuge. totum
Cum solo deinceps sola datura fui.
At vires auxere Dei. Nanq; omnia pontus
Abstulerat. Sic nunc omnia terra dabit.

Eurydice.

Ne luge me bis raptam, fidissime coniunx.
Si mecum esse cupis, parua futura mora est.
Reddite perpetuam, vel me ne reddite, Manes.
Est ne satis dare, quod reddere nolle velis?

Chariclo conquerenti respondet Pallas.

Parce Dea. aut si, qui incautus tua pectora vidit,
Lumine priuetur; lumina tolle mea.
Parce comes: Nam mortali pro lumine, cerne
Diuinis oculis omnia fata Deum.

Mammea.

Barbarus eloquio, fœdis temerarius armis,
Degener a magnis miles auarus Auis:
Corruptor disciplinæ, contemptor honoris,
Nescius imperij, seditione potens:
Nec iam Romanus, nec dignus nominis vmbra:
Cuius sit quiduis, quam vetus illa, parens:
Cum vinci didicit, cum vincere desiit hostes:
Turpe, ducem negat is cædere, fœminam, anum.

Roma Aeneæ classem alloquitur.

O facies inuisa, meas quæ linquere terras
Cogis: quod non est, quærere: quod nec erit.
Aut si vsquam est, hic esto. ignes da. conuice. nanque hic
Si non est, alibi nec tibi Troia fuit.

Hortensia.

Spirat adhuc pater in me. audi, quæ dicere velles:
Quæq; putes patrem cum Cicerone loqui.
Singula seruauit capita ille: ast plurimus vnum
Illum, qui contra diceret, hostis erat.
Ordinis at mea vox totius adauxit honorem.
Me dicente, forum, & curia muta fuit.
Quid malis? (non sic) demptum matrona tributum:
An potius stare, & sic meruisse adimi?

Veronica Gambara.

Siquis adhuc vacat ad sacram Permessidos vmbram
Pectoribusq; nouis, numinibusq; locus,
Huc date. Si non est: alium mihi sola reponam
Pectoribus priscis, numinibusq; parem.

Ariadna.

Dura abitum ex patria miserum cui fata dedissent,
In patriam reditum fila dedere mea.
Perfide complexu ex patrio miseram abstrahis ergo:
Ut peream trucibus perdita præda feris?

Hæc ego commerui læso patre, fratre perempto.
Qui meruisse facit, quid meruisse putes?
Hæc merui, at per te. quin seruatrice relicta
Qui scelus his addit, quid meruisse putes?

Carmenta.

Deduxere mea in Latias oracula terras:
In quibus Arcadicos inseruere Deos.
Constitui ritus, mores, sacra publica, leges:
Nec potui maius, quam docuisse loqui.

Ilia.

E regno fratrem excutiens infamibus ausis,
Iratum meruit dirus habere Iouem.
De me nil mirum est. non quibam degere vitam
Inter mortales, & peperisse Deos.

Hippo.

Quæ ferrum non extimui, me terreat vnda?
Sat semel, hostili plusquam obiisse manu.
Fortis in hostem es, at in captam teterrimus. est plus
In seipsam, & fortem fœminam, & esse bonam.

Hesionen Hercules alloquitur.

Pœna es periuri, periuri præmia non es.
Aut alia Hesione est, aut tua Troia mea.
Debuit & monstris te & fluctibus Ennosigæus
Tradere, Laomedon, qui benefacta negas.
At Iuno mihi, Iuno tibi hæc irata parauit:
Mi labor, & tibi vt hæc pœna parata foret.

Racilia L. Quintij Cincinnati.

Quod nemo de me scribat, neque carmina condat:
In caussa non est desidiosus amor:
Sed mundi ambitio, contemptus pauperis auræ.
Hinc Helenas, Circes, Daulia monstra sonant.
Nomina si hæc illis: nolo mihi nomina. Sat mi:
Quintius has nollet: Quintius hanc voluit.

Hippodame

Hippodame Pirithoi.

Tot maleſana canit ſceleratos Græcia raptus;
Vt graue ſit, puræ nomina ferre nurus.
At probro ſine rapta Deum genus Orithyia.
Raptarum vero cætera turba pudor.
Quo maior tamen iſta aliis infamia rerum:
Splendidiore mihi hoc nomine venit honor.
Digna fui, ſibi quam raperet male ſobrius heros:
Et quam non raperet hoc quoque digna fui.

Stratonica Deiotari.

Si te difficilem mihi das, natura, nouercam:
Quid faciam? Lex eſt fœda parata mihi.
Cogis, vt es mihi, ſic aliis ſim dura nouerca?
At te inuita illis non ero. mater ero.

Andietta Ruppia vxor.

Difficilis nimis, expendens nimis omnia, iudex
Aſper, & antiquis durior vnus auis,
Moroſoque notas oculo ſuſpendere ſuetus,
Magnanimas toto ſpreuerat orbe Deas.
In me vna lenta illa animi veſtigia fixit,
Rite colens ſancti numina magna tori.
Ne mirere mei cæleſtia ſigna decoris,
Atque cata Paphiæ membra polita manu,
Mitis honorato faciet ſapientia vultu,
Miſtaque cum rara ſobria verba fide.
Magnum illud: per me ille ferox pernicibus auſis
Si potuit patria poſſe carere ſua.

Atalanta.

Exuit inuidiæ rabies quæ præmia dextræ,
Num & venatrices exuet illa manus?
Hæc eſt inuidioſa tibi, quæ prima puellæ
Dextra feræ tepido ſanguine tinxit humum.

Theſpiadæ,

Thespiadæ, haud apri spolia hæc, sed membra nepotis,
Quæ petitis. tamen hic vestra priora cadent.

Camma.

Non thalamum tibi, sed tumulum Canis improbe condam
At thalamum mihi, quæ visere vado virum.
Hoc vixisse lubet miseri post fata mariti.
Morte tua, æterna hoc sit mihi vita, frui.

Iuliæ Pompeij magni.

O quæ te ira Deum, quæ te furialis Erynnis
Respersit Magni tincta cruore toga?
Dira metu & matrem exanimas, & pignora perdis.
Res quibus ablatis publica scissa ruet.
Ne morere: ille etiam viuit. Cruor ille futuræ est
Mortis. si moreris, mors erit ista viri.
Mors erit ista viri, quam tu allatura superbo es
Morte tua: Patriæ mors erit ista tuæ.

Corinna.

Quem iuga suspiciunt circum, supraque volantem
Aona, cui stupida cedit Apollo lyra,
Melpomenæ in gremio fotum florentis olorem
Huic cantum, huic alas sola Corinna dedi.
Maximus ille quidem, verum sibi solus, at in me
Atq; illo, duplex Pindarus vna fui.

Medusa.

Is decor est vultus: tanta est sapientia linguæ:
Induerim vt stupidis saxea membra viris.
Vincere non hominis potuit prudentia, non ars.
Hæc sunt Mercurij, hæc Palladis arma Deæ.
Qualia credideris viuentia membra fuisse,
Defunctæ lapides cum caput esse facit!

Tanaquil.

Cui portenta Deum, cui præpetis omina pennæ,
Cui defuncta astris Oscinis ora patent,

Sublegi

Sublegi ſceptra e populo ſperata Quirini.
Prima tuum fuit hac fœmina Roma caput.

Alceſtis.

Obtrectatores noſtri cognoſcite ſexus:
Quam non in veſtro eſt pectore tanta fides.
Threicius vates nam ſi deſcendit ad vmbras:
Viuus adiit, greſſum viuus & inde tulit.
Creſcere morte fides non quit, ſed viuere. corpus,
Quod moritur, ſolum eſt coniugis: illa mea.

Chiomara Orgiagontis.

Quod potui, feci. Sed tu chariſſime coniunx,
Accipe nunc fidei pignora certa mea.
Non ſeruaui hoſti: neque enim debetur iniquo.
At vir Chiomaræ qui fuit, vnus erit.

Laura Schiopa.

Si nos deficiunt animi te, Laura, canentes,
O ingens patrij lauſque, decuſque ſoli:
Ne trepidos digitos, neue os, neu deſpice mentem:
Omnia quæ veſtro lumine victa iacent.
Audierim flexumque Lyræ, numeroſque loquentis:
Atque putem modulis reddere poſſe meis?
Tum regnum inuicta Veneris, quod fulgurat ore,
Non video, & ſcribam? ſi video, perij.

Hippodamia.

Fruſtra fata tuus differt conatus inanis:
Totque orbum generis te facis eſſe pater.
Morte tua certas. dabis improbe Myrtile pœnas.
Dum imbellem prohibes, experiere virum.

Teleſilla.

Et ſanam, & vatem me reddidit alma Poeſis:
Tantum etiam in corpus carmina dia valent.
Auſpiciis Argiua meis matrona ferocem
Spartanam audaci reppulit vſa manu.

Eſt

Est medicus, vatesque, & fortis Phœbus in armis:
Singula dans aliis, hæc tria cuncta mihi.

Turia Q. Lucretij.

Me proscribe prius, si vis bona coniugis ergo
Me viua ad gladios vixerit ille tuos?
Numina, quæ spernis, mihi rite coluntur. vt in te
Summa est impietas, sic mihi summa fides.

Lucretia Pyrrhi Gonzagæ F.

Aspice siderei cælestia lumina vultus:
Si tamen hæc potis es fulgura tanta pati.
Excipe magniloqua torrentia flumina linguæ:
Oblitusque tui, ne moriare, caue.
Hauriet illa animam: grauis est iactura. sed illud
Est grauius: nunquam rapta redire volet.
Felix, cui licuit placitis superesse catenis:
Si nullus valuit liber abire Deus.

Xenocrita.

Qui me felicem, qui me dixere beatam:
Si non sim potius talis, ita esse putent.
Quando carere viro volui: me, libera dixi.
Cum sepelij, merui tunc habuiße virum.

Isabellæ Salernæ Fœderici Malaspinæ. Nicolaus Salernus Frater loquitur.

Flete infelices terræ: cum lumine vestro
Ditarunt auidos inuida Fata Deos.
Gaude stelliferi cognatum limen Olympi:
Quod terit indigena magna Isabella pede.
At vos cælicolæ felicia numina Manes,
Queis explent numerum sidera clara suum,
Accipite hæc flentis mortalia munera fratris:
Heu raro, heu sancto frater amore miser.

Huccine ego extremi superato limite mundi,
Ad vacuos, ah nec iam mea tecta, lares
Aduenio? vt viduos veteri sine luce Penates,
Meque mei in meipso quærere cogar inops?
O quæ diuini fulgur tegis aurea vultus
Magna nouis meritis æmula terra Poli,
Haud aliter poteras aliis dominarier oris:
Ni caperes sacro pignora tanta sinu.

Britomartis.

Vos Dominæ tumuli, Dominæque vireta Dianæ,
Quæque tegis pauidas frondea silua feras,
A Dominæ socia Minoem arcete furentem:
Tu quoque ne impedias, Myrte venusta, fugam.
Omnia tuta timens paueo: exanimantque pauentem
Nescio quænam animus retia tecta tremit.
Retia vt, ah, comiti male sint infesta Dianæ.
Ah salua saltem virginitate tegant.
Excipiat pelagus, si prodat terra. sed eheu
In regno Veneris quam bene Virgo mori?

Antonia.

Queis placui magno, fuerat dum vita, marito:
Post illumque aliis sic placitura viris:
Mi placui. Satis est semel inter commoda, vitam
Vel sperasse bonam, vel timuisse malam.

Spartanæ Minyarum vxores.

Eiectos patria vos excepere parentes:
Sedibus vt patriis eiiceretis eos?
Quas accepistis, peregrini, agnoscite leges.
Qui iura hæc petiit, debet & illa pati.
In nos, ingrati, sceleris conuertite pœnas:
Impiaque impietas vincat. abite viri.
Sic mortem meruisse placet. nec pœna putetur,
Quam nullam meruit pertimuisse reus.

Busa.

Relliquias tetri Annibalis, tristisque ruinæ,
Quam nobis Cannæ dira procella dedit.
Eiectos, fractos, miseros, rerum omnium egenos,
Millia dena alui: par tibi Roma fui.

Pieria.

Restitui Patriam: sed non, velut ante solebat,
Membra geret membris dissociata suis.
Tantus amor sit Pieriæ, Phrygiique, maritas
Plenus vt inque alias transeat, inque viros.

Cæcilia Bergamina.

Cæcilia in speculi quoties se viderit orbe:
Non alio capitur lumine. tota sua est.
Vnica pulchrarum cum sit norma, vnica, rerum:
Sic merito potuit sola placere sibi.
Musarum est: Musæ quoties docuere canentem:
At Musæ illius, cum docet, esse volunt.
Hoc rarum est, didicisse Deas: at rarius illud:
Nam Musas potius, cum canit, ipsa facit.

Megisto infantem filium alloquitur.

Huc iugulum. haud timeas ferrum crudele tyranni.
Hoc leuius, duri quam fera monstra iugi.
Si nosti, mortem pro libertate pacisci.
Si non: nec debes vulnera nosse tua.
At vos ne miseram, ciues, torquete puellam:
Quæ damnas, factis neve imitere malis.

Cassandræ fideli.

Indagare valet nullum si fœmina verum:
Quod lateat gremio, consilioque Dei:
Nec Genium celso natura educere cœlo:
Nunquam tu fueris fœmina: sed vir eras.
Siue vni dedit hoc diuina potentia munus:
Hoc vna ex cunctis fœmina munus habes.

Seu decus hoc donumque Dei datur omnibus aeque:
Es Cassandra aliis omnibus vna satis.

Polycrita.

Heu quantæ clades. quot Naxia funera cernes.
Ne turpis mœstum linque, Neæra, virum.
Quis putet interitum formam, formamque salutem,
Dedecus illius, mi peperisse decus?
Deseris ipsa tuum: peregrinum ego seruo. fidelis
Vxor: at insidis non benefida tuis.
Tu populi secura, vtriusque in funere viuis.
Per me sospitibus, mors mihi læta venit.

Beatrix Aragonia Matthiæ Coruini.

Nil dabis? omnia debentur. dabis omnia? nil hoc.
Largior, & maior omnibus vna bonis.
Hungarus hoc alios superat rex: illa maritum.
Nec Fors demisit mentem, animumque pium.
Hospes in antiqua patria, non se hospes in ipsa.
Vna aliorum omnium tota, sed vna sua.
Hoc iterum nihil est. terrena dat, hæc quia spernit,
Verum aperit cælum, cuius imago fuit.

Lampsace.

Bebryciis quam vicinam nunc cernitis vrbem,
Nomine iam prisco Pityoessa fuit.
Vexatam assiduo incursu, crebroque tumultu:
Vt propius turpem res foret acta fugam,
Constituit Codri genus auxiliaribus armis,
Hospitis Andronis signa vetusta fouens,
Diuinum genus, ille Phœbus: qui fortibus ausis
Primus Leucadiis pectora tersit aquis.
At non pro meritis respondet barbarus hospes:
Mentem, pro factis hospitis, hostis habet.
Insidias retego: seruant: mortalia linquo.
Atque vrbi linquo nomina: thura cremant.

Violantilla Stellæ.

Scribentis Violantillæ regit omnia Phœbus,
Os, oculos, calamum, pectora, corda, manum.
Solum: vbi vult coniunx quid scribere, deserit ipsam:
Illaque Pegaseis flumina complet aquis.
Vult quid vterque simul? dubitat, quo deferat auram.
Dum dubitat: sibi tum Phœbus vterque fuit.

Berenica Olympionicarum filia, soror, mater.

Vnum qui dederit, felicem Græcia cantat.
Ast ego, qui populum do tibi, qualis ero?
Nata, soror, genitrix. tantum est mihi nominis: vt non
Tam celebrer, celebrent quam mea fata Iouem.

Portia ferrum alloquitur, & Cæsarem.

O Martis comes, o prisca virtute metallum,
Nunc opis antiquæ est indiga Roma tuæ.
Condideras inter Latios, Opicosque furores:
Cur non Romanis nunc quoque reddis auis?
Tento te, an possis tetro satis esse tyranno:
Tento te, an poßim sic satis eße tibi.
Terra tua est: ferrum ergo tibi fert terra, tyranne.
Quod si non faueat, iam super ignis erit.

Iphigenia.

Vsque adeo nostros agitat dementia Diuos:
Vt temere ex æquo fasque, nefasque putent?
Mutari vt iubeant turpem pro virgine mœcham:
Pro insonti sontem vindice morte ream?
Vt ne habeas, nocuit quod auere, & habere nocebit:
Hoc quod non nocuit, non habeas, quod habes?
Rapta est? ira Deum ruat alta mœnia Troiæ.
An ne volens? ipsa, aut expiet Hermione.

Rusticiana Seuerini Boethij.

Scripta Seuerinus dum spectat coniugis, inquit:
Non memini: verum est hæc, puto, nostra manus.
Sin alia: vnde, aliis incognita, pondera mentis?
Hic meus est animus: mens tamen ista mea est.
Dum loquitur, loquitur stupidus: nec fallitur vsquam.
Quippe eadem fert mens corpora, sola, duo.

Sappho.

Ales Amor nuper Paphio tener editus antro:
Qua geniale cauis murmurat æquor aquis:
Visurus iuga Castalidum secreta Sororum,
Marmora præpetibus transuolat alta viis.
Inde per Aonias deuexis tractibus oras,
Qua leuis aura grauem Lesbis oberrat humum,
Aera Pierium secum pernicibus alis
Pertulit. hinc pennæ dat tibi iura suæ.
Blandus Amor, mitis tellus, lenissimus auræ
Tractus, dant Sappho dulcia scripta tibi.

Adamantia & Iunipera Cataniæ sorores. Et Angelica Libarda puellæ Constantiæ Rangoniæ.

Quot sibi constituit Rangonia magna puellas:
Tot potuit comites dicere habere Deas.
Æquauit Veneris radians Adamantia vultum:
Quinetiam inuitam vel superasse puto.
Iuno est Iunipera: at facilis, mitisque, benignaque,
Et vetere expulsa quam bene digna Ioue?
Palladis Angelicæ præfert violentia vires:
Atque eadem est varia docta Minerua manu.
Hæc illæ. Ipsa autem quæ sit Rangonia? verum
Quæ non sit? Nam cui par Dea nulla fuit.

Diua Ianina Plotiasca.

Qui iam tot lacrymas, vario tot carmine fletus
Deploratorum fudimus ante rogos:
Hic quæ? quot? vix hæc. multis qui versibus vrnam
Consecrat, ex animo vix bene vera dolet.
Heroum soboles, heroum maxima mater
Nominis ah vix iam nomen, & aura, vale.

LVDOVICAE SABAVDIAE Epitaphium primum.

Bis Regem Cælo patrio Ludouica parauit,
Cum peperit; pacis cumque redemit ope.
Bis Regnum: victorem audax vbi finibus hostem
Terruit; atque iterum munera pacis habens.
Bis seipsam: prius hoc vitæ mortalis honore:
Mox induta nouo sidere, vota fouens.

Alterum multo plenius.

Reginæ, Allobrox, mater, Rex ipsa regendo,
Auctior at forti Rege Loysa parens.
Regno illum natum: Regnum illi pace redempto,
Vno orbata, duos pace fauente tuli.

Aliud.

Sanguine Cæsareo Ludouica Sabaudia, Rexi,
Sola dedi Reges, solaque restitui.

Aliud.

Non natum edendo Regem, absentemque regendo
Præstiteram, reducem do quoque, ter peperi.
Ecce vetus Bacchum taceat iam fama bimatrem:
Ter nati vnius cum vna parens fuerim.

Berenica

Berenica Lodronia mater.

Quod genus, & sexus poterant dare, cuncta ferebam:
At quæ non poteram cætera ferre, dedi.
Ex utero armorum, ac tantæ miracula linguæ
Prodierunt: ut sint pauca habitura fidem.
Nobilitas nulli toto quæ cedit in orbe,
Hæc sibi partiri debuit, illa dare.

IVLII CAESARIS SCALIGERI HIPPONAX.

HIPPONAX AB INFERIS.

QVA Ditis alta concauo sinu terra
Crepant seuera verberum sono regna:
Cohors sororumque anguicrinium dira
Urget tyrannos, deinde fœneratores:
Sed ante & illos, ante & hos maletractat,
Crumenimulgas, rusticouoras linguas.
Huc inde missus Æaci trucis iussu,
Densis tenebris efferens caput durum,
Ulturus atras contumacium culpas,
Versuque claudo Iudices notaturus:
Qui futili auro iura sancta permutant:
Adsum superbis acer hostis Hipponax.
Abite, Lusitana quo vehit puppis,
Vel in recessus omnium vltimos rerum:
Versu fugaces persequemur inuicto.
Quem non ruentis deleant aquæ Nili:
Non verticosis fluctibus minax Nereus:
Sinet nec ista vestra crimina impune.

De suo proposito.

Deliberaram olim abstinere me a scriptis,
Quæ lancinarent nomen huius, illius.
Inurerentque illiberaliter nigras
Notas. Neque esse candidi locutoris

Nec

Nec candidi, nec nobilis, nec vrbani
Canere, quæ honeste nominare non poßis.
Sed quæ tenebunt septa dentium linguam,
Cuive impedita præ pudore sit dextra,
Cum Publius sit prætor; & legat libros,
Qui pellis atræ dente concolore, ipse
Quoque concolor trahebat vltimas rugas?
Furum magister sericatus incedens
Auro fugauit non modo fugit furcas:
Quem furta condemnauerant, redemerunt.
Minisque stertat impeditus Hipponax?

De Perillo.

Nemo Perillum tum vocabat ad cœnam,
Cum sordidatos duceret dies cœlebs.
Factus maritus aureatulæ ancillæ est.
Nunquam puer post dixit: est domi: cœnat.
Et cœlibatum præferunt maritali?

De Beryllo.

Facetus est Beryllus. Inquit: o Cæsar:
Qua nocte, quove tu die dabis, quanta
Nunc polliceris? Herba iam viret: sed tu
Ares. Natat muræna: tu petis fundum.
Origines, origines erunt veræ.
Nam nulla finis est: erit, reor, nulla.
Hæc cum Beryllus in foro frequens dixit,
Adit tabernam temulentus, & fœdæ
In angulo coquinulæ supinatur,
Stertitque septem congios Pyrenæos.
Focoque salsamenta structa permingit,
Tomacla cruda semicinctus eructans.
Hinc excitatus conuomit viatores,
Quibus diem dicentibus reluctatur.
Berylle, iam Berylle, non Aristarche,

Cunctationis criminator ignauæ,
Inique castigator, atque contemptor
Prudentiæ fatalis, inclytæ, inuictæ:
Qua nocte, quove tu die ebrius non sis?

De Apoftatis.

Apostatarum vita sit, rogas, qualis?
Est qualis ante, cum forent cucullati.
Periculosiore more sed fit, quod
Licentia fit peius, vt fuit nequam.

De Volſello.

Volsellus, vt sit mœchus, est capillatus,
Horretque barbam, sordidosque barbatos
Vocat; latrones, sanguinarios, diros.
Se tondet ergo, rasitatque, vellitque.
Vibrissa nulla, cilia stricta, nulla ala.
Est pectinatus, myrobrechatus, ansatus,
Crepidatus, armillatus, aurilimbatus,
Stalagmiatus, prædofuriditatus.
Hispaniatus. Quid tot est opus nugis?
Biuerticate, cirrulate, russate:
Cur pectinate pectinatus haud idem es?

De Druſaco, qui ſcripſit in fœminas.

Drusacus infans sesquicenties centum
Qui omisit argumenta, nec satis fecit.
Plusne expetiuit dicere? an reliquit plus?
Quid fœminam tot impedis? sat est vnum.
Monstrum est, quod hoc, tu qualis es, dedit monstrum.

De Lyce.

Lyce cloaca fœda prostitutarum,
Quæcunque olenti concalent lupanari:
Tanto altero impudicior modo, quam cum
Olim anteibas cæteras meretrices:
Valete fœdo fœda mœcha cum mœcho.

De Statanio iudice iudicum corruptore.

Æqui, bonique, ac iuris impedimentum
Statanius ſtat. Sed Statanio iure
Iam mors ſtetiſſet, non modo impedimentum:
Ni mors ſtetiſſet ille iuris, atque æqui.

Luſus de Turriano.

De mane ſurgit Turrianus, vt viuat.
Eſt Vaſco Turrianus, eſtque chirurgus.
De claudicante Iambico facit rectum:
De mane ſurgit Turrianus, vt bibat.

De inſolentia Cauſidicorum.

Nemo eſt eorum, qui eſſe ſe Deos cenſent,
Hoc ſæculo, atque tempore hoc abortiuo,
Qui gratia, aut ſcientia, aut feris armis
Sibi ſuiſque vindicat locum primum:
Quam qui loquaci contumacior lingua,
Fretus doloſis artibus fori diri,
Internecina bella comminaturus,
Nefandus occupare nil timet quicquam.
Audis, videſque, conſpicanſque conniues,
Qui nutu optima regna Galliæ torques:
Qui rex es vnus, ferre tot potes reges?

De Caluo.

Excoleatus Caluus, excerebratus,
Natura vtrunque, an alterum arte ſit factum
Ignoro ſane: ſcire nec mihi curæ eſt.
Poſt temulentam temulentiam tandem
Is me vocauit Galliæ nothum ciuem.
Nam lege gentis, regiiſque reſcriptis
Bonis potiri non licet peregrino.
Agyrta Calue, vera ſi canis (nam te
Verum vomentem nemo vidit, vt vinum)

Semihecataea larua, semilatrina,
Naturae aborsus, hibrida istius vitae:
Tu abominantis spurcus es nothus mundi:
Excoleate Calue, & excerebrate.

Ad Romam de suis tyrannis.

Regina Roma, tuque Tibri rex: verum
Regina quondam, tuque Tibri rex: nunc iam
Nec Roma, nec Regina, nec Tibris, nec Rex,
Nec somnium, nec vmbra, nec sonus Romae:
Ecquid senatus ille priscus, & sanctus
Vestrum vtriusque in candidam venit mentem?
Quae vota caelo, quae Penatibus caeli, &
Prisco Quirino iam tulistis: vt tandem
Vt nunc, quod olim iam fuistis, essetis:
Ludibriumque seruitutis insanae
Rediret, vnde venit, in feros mores,
Quos ni furore, more, legibus, fato,
Omni arte praedicamus esse tollendos:
Ipsi impudenti assensione firmamus.

De Gillone.

Quare timebit Gillo, ne veneneiur?
An quod gerit se principem sacerdotum?
An non timebat Pontifex Toletanus,
Cui redire centies decem notum est?
An quod superbe sericatus incedit?
At purpuratus hoc nihil timet Cossus.
An quod putat se iure vtroque consultum?
At morte Baldus functus est suo in lecto.
Ergo est, quod auro capsa praegrauis turget?
Non. huic misello haud cesserit Vetustinus.
At at. Quid est? quid? paululum, pusillumque
Quod Eccibardum ipse hospitem venenauit.

De Caluo ludimagistro pediculoso.

Famelicarum Calue dux cicadarum
Hiberica quæcunque rore Nebrissæ
Siticulosæ turgidas cient rixas:
Ecquis tremendi sede Ditis excitus
Atras furoris ventilans feri tædas
Genius supina corda contenebrauit?
Quæ lambere vlla te miser fames iussit
Maleominatum sanguinem Lycambæum?
Ten' consecratum dulcibus caput Musis,
Ionique charum, vique Martis inuictum,
Suadela cuius insidens labris regnat,
Audacter, impudenter exacerbasse?
Pro quo, imperite literator, & nequam,
Viuus vidensque (si modo miser viuis)
Fugis relinquens temet, atque desertor
Læuæque famæ, nominisque decoctor
Tui procuras conditorium busti.
Tui Megæra, Cerberusque, Alastorque,
Idem cadauer, orcus, atque vespillo.

De Renato.

Bonus Renatus Hector est amicorum,
Imo est Achilles ille diuus inuictus.
Misertus ergo Cæsaris sui, dixit:
Es durus, esq; obscurus in tuis dictis.
Non sæculum hoc amarit. Ede, quod molle
Mulcere possit delicatulas aures.
Renate, vir Renate delicatus, & iustus:
Vt rarus vndequaque es: vt tuis discors
Est moribus, sic sæculum hoc meis scriptis.

De Hyænis.

Hæc sericata turba, quam vides centum
Crepare: corrugare nubilam frontem:

Soloque nutu turgidam salutare:
Est, cui Deorum iura cuncta debentur.
Cui ipsa cæli comparata maiestas
Putetur esse despicatior coruo.
Quid ni? refulgens tota pustula argenti
Auro Britano, Lusitanico, Hispano
Tumens monile. Frena, fibulæ, calcar
Solem æmulantur: nec pares Deos credunt.
Asturco fulget, hinnit, & cauat terram:
Scortum superbit torque. Fulua monstratur
Periscelis, murenula, annulus, spinther.
Tot, inquies, paterna rura donarunt:
Imo inde viuunt, quod petunt rogatores.

De suis scriptis.

Nimis anxie Bibinus elaboratos:
Nimis fluentes Cæsaris Macer versus:
Longos nimis Beryllus: at nimis curtos
Popinus. Igitur hoc, quod arbitror, dicam.
Vnus, duo, tres mentiuntur, aut omnes.

De Caluo.

Hircosa proles scrofipascui hircosi,
Tibi se imperator vester ille commendat,
Hispanica de tabe vix trahens vitam,
Raucum sonanti verba gutture eructans.
Hic ille si te prouocat bibax potum:
Potus bibacem prouocatus inuitat.

De libro Laruacij.

Miser libelle, vos miserrimæ chartæ,
Qua cæde commisistis, vt periretis?
Liber miselle, quid iuuat superbire?
Quod es politus? tersus? ære bullatus?
Auro nitens? coloribus figurata

Membrana? pumicatus? umbilicatus?
Bellum putamen nucleum tegit nullum.

Ad Garumnam cum filios mitteret Burdigalam.

Garumna, qui pro montibus Pyrenæis,
Agri frequentans mitioris excursum,
Illustrium tot fluminum premis nomen:
Supplex te adoro gurgitis citi numen:
Sæuas repone regij minas vultus.
Reciprocisque parce vorticum spiris.
Natosq; portu sospites meos Lunæ
Vel siste, vel parentibus suis redde,
Lenis quietas æquoris vias sternens,
Oblitus Orionis vuidi, & Cancri.
Sic te fluentem limpidis aquis nulla
Conturbet aura, sordidum aut pecus reddat:
Nec temulento te ore conuomat Brito.
Neve impudicis Helciariis duram
Fœdæ exprobraris impotentiam linguæ.
Neu te lacessat impiusve piscator,
Dirusve nauta, cælitumq; contemptor.
Non te prophani sanguis oblinet capri,
Nec agna tincta palpitabit in ripa:
Deliriorum stulta, somniorumq;
Parens vetustas quæ solebat afferre:
Sed Barbaro de sedibus poli summis
Nilo fugato nugiuendulis Græcis,
Te collocabo versibus meis, quo iam
Cælum teras pro montibus Pyrenæis.

De aula Romana.

Tibi, Aula, qui cohortis indidit nomen,
Non est, fuitve stultus, aut pecus: non quod
Duris maniplos impleas viris fortes:

Id

Id quod cohortes fecerant tua quondam.
Villaticis sed pastionibus Cortes
Dicuntur. Aula, ignosce vera dicenti:
Sunt inde vestræ bestiæ cohortales.

De Fucis.

Tu, Iuppiter, si temperas sacerdotes,
In nosque iura condis, & paras ipsis,
Ut deuorent bona decumana viuorum:
Et mortuorum sanguinem merum exugant:
Si regna fratris dissita a tuis regnis,
Tu tua vicissim ab illius, gubernatis:
Quare Orcus omnes deuorat sacerdotes?

De Catilli nobilitate.

Catillus ille, quem videtis in summa
Mensa accubantem cubito vtroque: tum spurco
Ungue ostreosas pastinare gingiuas,
Cui subsilire guttur, ac putres malas
Farciminosi ventris e penu diro
Mecum Suarde constomacharis, ac rides:
Et nobilis propinquitate primorum,
Imaginumque & sanguinis vetustate:
Cum verba ructabundus euomit blæsa,
Caputq; quassat: colla torquet in tergum:
An non referre legis aulicæ punctum
Videtur omne? Tum instituta sit cuiquam
Oratio: interrumpit. vt loqui solus
Dignatur. Idem gressibus vacillatur.
Obstipa ceruix. Nec prior salutare.
An detegare, obseruitare: tum vadens
Ad sericata Gallicana spectare:
Quæ perfugaces contegunt pedum plantas:
Idem efficaci voce cum secat cælum,
Detrudit altis vocibus Deos: nonne

Nonne

Nonne aulicus? non nobilis? dehinc quando
Raucum loquatur? Nobilis. cicatrices,
Montes Pyrenes, tum Liguſticos, Tauro
Cognominem vrbem, Belgium crepat: pallet:
Trudit, trucidat: nonne nobilis? Cinctum
Lumbis refractis arctius breuem ſtringit,
Quam faſciam proterua mulionis vis.
Demittit ocreas, caliga laxa cui turget.
Barba horridus, detonſus. Hunc negas illum,
Qui fregit olim lanceas Hiberorum?
Promittit idem in craſtinum? nihil ſperes.
Hoc nobile eſt. Salarium puer poſcat:
Conuiciis perſoluet. Inſtet infeſto
Puer: remonſtret ſeruitutis, aut menſem,
Aut longiora pacta: calceos ruptos:
Thoracis ima, ſumma rupta, diſcerpta:
Res fuſte, pugnis, calcibus, manu, ferro
Agetur. Hoc eſt nobilis. petit mercem
Mercator, aut fidem ſcheda, aut diem ſaltem
Condicier. Pagane, nobilem irritas?
Tun' regium audes militem, virum fortem,
Ac nobilem, cohortis & ducem inuictæ
De mercula appellare? ſi dehinc iſtac
Offendero tantillulum loqui de re:
Perieris. Hoc eſt nobilis. Venit ſutor.
Venit refector calcearius. clamat.
Ephippiarius. vitrarius clamat.
Hinc œnopola: dextera ſtat artoptes:
Coquus ſiniſtra: dulciarius retro:
Infector ante. Tot petunt. Malam turbam
Heu colluuionem gentium nouatarum:
Diene feſto audebitis? die vobis
Iam craſtini ſoluetur. vt venit quiſque:
Tum nundinas cauſſatur, aut, mane heus, heus dic:

Abiitne dispensator? Annuit. verum
Redite. veneris: tibi illico soluam.
Os hominis: an tu rere nobilem fluxa
Fide esse, sicut estis? At mihi credet
Bonus Marinus. Cæterum ille Murtanus,
Impostor ater, fœnerator impurus,
Faxo pigebit; cum diem mihi dixit.
Sic differam eius dicta, facta apud regem.
Tu noster esto amicus. Eximam munus
Equitum tuis de prædiis. Peribit nil.
At ille edetur & vorabitur totus.
Hoc nobile est, hoc nobile, & pium, & sanctum.
Sic est agendum vt nobiles, boni, fortes
Simus, Suarde, literas bonas vllas
Caue sis didiceris. Illud est magistrorum,
Tu pernegato scire, si putent scire.
Vel literam internosse: vel apices scriptos,
Ne autographo mercator instet, ac vincat.
Tu, qui, Suarde, nobilis studes esse:
Haud fumidarum imaginum canens pompam:
Haud peieratis stemma cum Deis æquans:
Quem nec fauoris aula ficta mercatrix:
Nec æqua summo machina ædium cælo:
Nec otiosam inertia exerens cristam,
Sed summus acri cum fide timor recti,
Moresque virtutesque nobilem fundant:
Aut hæc putato, atque intimo sinu conde.
Aut villicatum abscede rusticatumque.

De Bacello.

Vir est Bacellus, propter hocque barbatus
Est, esse vult. Contendit, impedit, pugnat.
Nec rasitat, nec vellitat, nec expungit.
Quin rasitat. Quid ergo rasitat? nasum.

De

De ingrati Noctuini perfidia.

Miselle Noctuine, quis Deorum te
Agit ruentem in nominis tui mortem?
Quæ te Megæra barbara, aut Megærarum
Strigosa proles Momus, hispidum, ac bardum
Admonuit atras claudicantis ad tædas?
Quis te vstulatum cum inuidentibus sannis
Pro victima litaret infero Diti?
Hostile Phœbo, & candidis caput Musis;
Lates relicto spiculo? neque appares?
At o miselle Noctuine, qui nosti
Adamantina Herculaneum impetum claua:
Nescis misella vespa; barbara hoc: quod non
Es amplius victura spiculo amisso?

De Lycotio.

Videtis illum, qui tuba canit, quantum
In pauperes est panis erogaturus?
Agit vetustæ pœnitentiam labis
Sicarius, veneficus, fames patris.
Fame parentem nam necauit insontem.
Audes parentis premere terga Telluris?
Panis rogantem qui obsitas situ buccas
Fame necaris impia & senem, & patrem?
Haurire cæli spiritum: illius postquam
Qui spiritum dedisset, impie extinxti?
Leges silescunt? conticet pudor iuris?
Nulla hic dehiscit terra, quæ patris manes
Diras precantis euomat tibi vltores?
Aut regna ad illa te adigat? o caput dirum
Sicariorum meta parricidarum.

De Sedulio.

Sedulius me vidit in foro septem
Libros ementem: Cæsar, inquit, hem septem?

Ergo excidere mente de tua cari
Famelicosi liberi domi septem?
Vxor beatis elegantior septem?
Asturco, Asellus, Manticarius, vector,
Canterius, caballa, mula, sunt septem.
Ancilla, cursor, a manu, coquinator,
Superciliosus pædagogus, hircosus
Stabularius cum vinitore, sunt septem,
Canis cubicularius, canis cursor,
Canes sagaces quatuor, canis portæ:
Hi sunt opinor, suntne? non minus septem.
Est merula, turdus, inde sturnus, hinc pica,
Hinc carduelis, inde psittacus. quot sunt,
Si addatur aquila, sola quæ valet septem?
Debes Myagro septies, decem Mauro,
Quater Cateio, quadruplum Recentato.
Bismillibus prætorium quod extruxti
Ephemeris reposcit impij Bruci.
Pulsat viator ianuam, Nigri iussu:
Domo Reuellus extulit pedem: palles.
Necdum Calendas Luna vexit Apriles.
Sodes, quot hic sunt? nonne, si putes, septem?
Et ringeris, quod Ianuarius flores
Plures, stupente vitreis mari crustis,
Ostenderit, quam tu vnicum queas nummum?
Te mortuo quis emerit tuos libros,
Quos comparasse plus satis sit & regi?
Nemo est inops tam mentis; vt velit fundum
Non sibi parare, quam libros. potest solos
Stultos supellex excitare damnosa.
Vera hæc monenti more tum meo paucis:
At me vicissim miseret omnium vestrum:
Cum Cæsare vno si interibitis cuncti.

De

De Phoca.

Et luscus est, & Brito: sed niger ruffa
Barba comatus: vsus in manum lauam:
Paßus minutus: obtuetur oblique:
Lupina ceruix: ore ridet inuito:
Sermocinatur pætus: obstrepit balbus:
Quæcunque dixit, reperit: & mora multa
Ipsum seipse, dum loquatur, auscultat.
Vt prauitatis expleat modum, ac legem:
Detur cucullus: ire non potest vltra.

De Marilla.

Est nobilis Marilla: an ob suam matrem?
Non. nam cadiua glande pauerat porcos.
Pater sed ipse nobilis fuit saltem?
Imo infima de plebe, classe de nulla,
Pupilli hirudo, fœnerator infamis,
Hærediorum deuorator, exuctor.
Ast eius arma stemmatis nitent priscis.
Priscis? Recoctis braßicis olent ollæ
Nouæ, vetustæ: si modo vlla seruatur.
Cur nobilis sit ergo? nemini soluit.

De Narillio.

Bonus sacerdos est Narillius, purus.
Haud iurat, haud eiurat: abstinet mœchis.
Nulli minatur iura. nemini obtrectat.
Sed nummulo perire vel sinat Christum.

De Tineoso.

Cur mane surgit Tineosus? vt ientet?
Nec coniuge audet non ferente prandere.
Cur ergo surgit? an meridiaturus?
Nec filio audet non ferente cœnare.
Quid ergo ineptus mane surgit? vt mingat?
Non. quippe tanto lectulum ante perminxit.

At mane ſaltem ſurgitat cacaturus?
Quin concacauit culcitamque, lectumque,
Tomenta menſtruata, ſpurca, lodices,
Conſarcinata linteamen e ſtuppa.
Fortaſſe ſurgat iura iudicaturus.
Non. occupauit doctus hunc locum prætor.
An vt remetiatur atra piſtori
Frumenta parcus? imo vel miſer, vel iam
Mendicus illa vel roget, vel exquirat.
Ergo vt lauet ſe? vidit ille aquam nunquam,
Deponere vſta poſſit vt ſitim lingua.
Præ ſiccitate, brucum, apeſque, locuſtam,
Teredinem, manipulos cicadarum
Is præteribit, præteribitur nulli.
Dic ergo, quare ſurgit? an petit mœcham?
Adulteratur? vult. nequit. petit. quærit.
Negatur illi. Forſitan canes, cornu,
Plagas, equum popoſcit, vt ferat ceruam.
At non habet. Quid ergo? Conſul, vt conſul
Vult eſſe, vult præire: ſic vt audit, quod
Vertente menſe conſules crearentur:
Tunc ergo ſurgit: ergo tunc celer ſurgit,
Vel mane, vel quam mane, plus decem punctis.
Subſellia inde cuncta cum pererrauit,
Et eſt precatus deſpicabilis cunctis,
Dignatus haud eſt frontis alta nudare
Tegmenta. Forſan tu putas ſuperbire?
Falleris. humilius hoc nihil fuit: Verum
Alopecites eſſe non poteſt Conſul.

De diribitoriis.

Fuere quondam Beſtiarii duri,
Spectaculorum turpium nouatores,
Qui cerberinis illius manus ſpumis
Puro lauarunt ſanguine, innocentiq.

O turba

O turba picta fæculentior mœcha.
O lingulace semidocte, Titanum
Qui fœda facta splendidis tegis verbis:
Si querculanæ viperæ vltus es morsus,
Ipsamne quercum liberaliter vitam
De fruge dantem, æstumq; fronde frangentem
Geluque lignis vstulare debebas?

De Cosso Galenista.

Interrogabat me Galenicus Cossus:
Cæsar, bonasne collocaueris horas,
Quas vel Galeno, vel sacris libris debes,
In vel Platonis, vel libris Stagiritæ,
Qui intelligendos esse se negauere?
Nec excidunt commenta Calculatoris,
Tibi otioso nec fluit dies, annus.
Nec esse quicquam cum tuis potes Diuis.
Γαλλωικωῖεζωϊάτων pater Cosse,
Pater, caputque, norma, amußis, ac totum:
Hoc vrit, hoc vos belluas Camelinas,
Qui separare haud quæritis lacus puros,
Sed cænulentos dante sorte potatis
Quod fonte nos haurimus vsque de primo,
Riuique fœda deuoluta ridemus.
Non ponet arma Taurus igneus; donec
Vtroque cornu ventilatus expires.

De Rubellio altero Galenista.

Rubellius me contuens Galenista:
Qui, si Galenus dicat esse par impar:
Is deieret sic, atque si Deus mandet.
Foues adhucne barbaros Auicennas,
Et sordidatos, Cæsar, inquit, atque hirtos?
Nec excidere mente de tua, durus
Fallacia argumenta quæ Scotus fudit.

Nigris & in recessibus lates stulte:
Cui pauculis de more sic meo blande:
Armis Galeni præpotens Rubellille,
Versuta vulpes comparem feram nacta,
Quæ turpicella imaginem gerit nostram,
Longam trahebat impotentior caudam.
Huic Simius: quid sarcinæ hoc tibi prodest,
Nisi ad lutosa lenta strata verrendum?
Iccirco amica voce te monens dico:
Ea amputanda, vt expeditior curras.
Amica, sic amica sis tibi, vulpes
Inquit. Sagax natura quam tegit, vis me
Apertam habere turpitudinem tectam?
Tibi consule, atq; ostende vel nates centum.

Ad Torellium Ciuem suum.

Torelle rethor acer, acer orator,
Pectus librorum, fida mens, vetustorum:
Recentiorum grata lima, non mordax:
Quis te Deorum præpes huc, Dearumve
Nostra domo deduxit ad domum nostram,
Prouerbio quod dictitatur in Græco?
An te Catullus Sirmionis in ripa
Musas politis cantibus lacessentem
Ut vidit, aut secutus, aut fuit ductor?
An te Secundus dicta, facta natura
Late explicantem, & abditas Dei leges:
Dum frangis æstum, & Siry fugis flammas,
Lætis beatæ flexibus Polyzela
Audiuit: & secutus, aut fuit ductor?
An inquieti tristis vmbra Mastini,
Propter vireta amœna, dum sedens curru
Sublimis alto Martium quatit campum;
Et hic minores lustrat, atque maiores,
Mœrens deesse quos Nouerca Fortuna

Obiecit

Obiecit hosti: quosque mitior facta
Parere iussit, sicut Herculem, Eurystheus:
Vbi videret maximam potestatem
Tuis datam virtutibus, fidem raram:
Sui misertus abnepotis abiecti;
Tibi, vt misellum ostenderet, fuit ductor?
Mihi hoc relatum versibus tuis malim,
Quam nunc de auito potitare Benaco.
Nam illis duobus; Plinio, & Catullillo
Curabo gratam gratiam reponendam
Oratione vinula venustilla,
Tibi vt venires, qui fuere ductores.
Auo Sabæis mercibus parentabo.
Tibi coronam literariam mittam.

De Doleto.

Qui corticem te literarium dixit,
Multo securim iustius vocauisset,
Cui comparati mille Sillotimones
Dicantur esse Lælij, aut Aristidæ.
Teredinem, fucumve, porricidamque.
Et lucis hostem frugimordicam Blattam.
Sed hanc putauit esse pro tuis libris.

De eius libris.

Cur literæve, lineæve distortæ
Sunt versuum, quos sarcinauit insanus,
Quæris, requiris, enecas requirendo.
Dulcis Suarde norma literatorum.
An labra nescis conuenire lactucis?

De Fucis.

Si quæris vnde spem fouere concepi:
Et vnde desperare: nec pati posim
Putremq; fastum, rancidumq; languorem:
Edisseram tibi omnia: vt putes toto

Tripode profata Delphico, atque cortina.
Postquam soluta labe generis humani,
Mortis superba compede, & triumphata,
Benignus ille sospitator, & princeps
Padore priscum carceris patrem exemit:
Si verum id est, quod prædicatis, o fuci,
Vt positus ab eo sit vicarius vobis,
Cui vera paupertatis inclyta sedes
Sub firmitate possideret æterna,
Quodcunque fecit latere vtroque Neptunus:
Et ibi impudentis dira sæcla Plutonis
Manus dedisse victa: cur, age, huc ventum est,
Vt summa rerum sanctitate concepta
Repulsa retro laberetur in peius?
Nunc si quis impuratus est, eat Romam,
Periurus, aut incestus, atque productor,
Infamis, aleator, exos, elumbis.
(Quæ inhonesta honeste nominare non possum,
Fastigiorum summa quæque delibans)
Fulgebit auro, purpuraque, coccoque.
Nam parricida si quis, aut venenator
Ne principem locum occupare contendat,
Vltro refuso copia huic fluet cornu.
At sica ludus, gutturisque fractura:
Et hospitis cruore Tibris infectus.
O monstra, monstrorumque non caput sacrum,
Sed cauda, seu quid spurcius quoque est cauda.
Tu hæres Deique, simplicisque fortunæ
Regna illa clara Tartaro propinasti?
Greges vt inter semifœminatorum
Genu recuruo supplices rogaremus?
Vocatus, atque non vocatus audires?
Pedesque callidos sorde concubinarum
Eheu misellis proderes adorandos

Pro

Pro intaminata lucidaque pro vita?
Tu inertiam, tu ganeamq́, vinumque,
Lupanar, & quod turpius lupanari est,
Sedem putasti maximi redemptoris?
Pro quo superbus aliti esca Campano
Eris, lupisque prouolutus Hirpinis.
Quæsita concha litus ad peregrinum,
Auro rigentes barbaro, & opera vestes,
Equique Thraces, Bæticusque bellator,
Aferque cursor, & Britannus Asturco,
Animusque, mensq́, dicta, facta, cor nequam
Fient cruenta præda: si tamen præda est,
Vita carere vtraque: nec semel tantum,
Nec quando votis expetas, mori mortem.

De Astorco.

Petis, quid est, quid esse possit Astorcus:
Iuni libella Rhetorum, ac Poetarum.
Nec tu semelve, bisve me fatigasti:
Sed ter, quaterque, quinquiesque torquebas,
Negotiosis cum vexatus a curis
Mihi inuidebas otij moras lenti.
Si te rogabo Criticissimum Iuni,
Quid sit, quid est, quid esse possit Astorcus:
Quid esse dices? Ille quod velit dici?
Veram libellam rhetorum, ac poetarum?
Non. sed quod ille nolit, ac neget dici:
Probrum Deorum, dedecusque naturæ.

Ad Veronam, & Benacum.

Verona mater, & Athesis pater prisce,
Amœna celeri latera temperans flexu:
Postquam relictis Alpibus Tridentinis
Canem, Canisque sacra sceptra præuertis.
Vbi æstuosus tuta septa Benacus

Oppugnat almi Sirmionis & ripa.
Vale, Valete limpidi lacus fibræ,
Quæcunque singultantibus recens venis
Anfractuosæ scinditis specum terræ.
Posthac vbi videbo vos sacri fontes?
Sacri penates? sacra Manium turba?
Vbi vos videbo? vbi alloquar meos Manes;
Canem, Canisque semina alta Mastinum
Late imperantem rebus imperatoris?
Qua Sirmionis quæritem aurei ripas?
Qua te, Minerui, quave, Lazisi, quave
Tam multa, tam diuina, tam recantata?
In barbaris? in Alpibusve Taurinis?
In Cantabris, Vasconibusne, Rutenisne?
An inquietorum ense Celtiberorum?
O Dij, Deæque, qui silentium mentis,
Et qui loquendi funditis potestatem,
Vtrunque nobis (si pius poetarum
Frequento sacra) ne negate: sed larga
Ope, o, manuque reddite, & datum arcete.

De Lycorio.

Lycorius, quod parricida dicatur,
Dicatur, & sit, susque deque habet. quando
Hoc, quod vetustis legibus lui iussum est,
Vita negata, morte non data, solus
Id arrogare impune quod licet, gaudet.
O dira monstra mortis. o lues tetra.
Non tu, nec ille spiritus tuus nequam
Isti, sed isti, quorum imagines lambit
Pallentis auri fulgur, & fames sacra.
Iam non, Lycori, parricida dicaris:
Sed hi, sibi qui vindicant patrum numen.
O Iura, Iura. si patres patris cædem
Non vindicant: ah desinant patres esse.

Aut nomine aut Lycory pij dextra.
Vno hoc piaculo illud expiatum esto.

De Noctuino, qui fugit ignis supplicium.

Mendice Noctuine, non fugis panem
Nigerrimum, quem mane dat tibi pistor
Fuliginoso semirasus a fumo.
Defesse Noctuine, non fugis lamam,
Tibi æstuanti si qua fert recens vmbram:
Vbi tyranno Sirius stetit curru.
Siticulose Noctuine, cum sero
De puluere arent, atque de via fauces:
Nec dulce spernis vitrei merum fontis,
Sed nec aquulæ pigerrimæ statum pigrum:
Licet virentem sordidauerit tractum
Vocale rauci vulgus improbum stagni.
At ecce, Noctuine, nunc gelu quanto
Quanto gelu nunc impetus stetit Reni,
Reni, Garumnæ, Sequanæ, Padi, Tibris.
Et Araris vnus ille de tuis quondam
Nunc te exulantem vanitatis autorem.
Ridens, Rubetam garrulam vocat veri.
Canus gelatis Iuppiter ruens nimbis
Nigra albicanti torret arua tomento.
Cruda perustum stiria pecus mutum
Crebris apricos quæstibus dies poscit.
Tibi canini frigore crepant dentes.
Trita est lacerna. nullus est domi lectus.
Nullus focus. non ignis. at lares nudi.
Nudum solum. non imbrices tegunt tigna,
Non tigna transtra: non ea asseres. non est
Aditus, negatus vndecunque, quacunque
Septentrioni, aut Africo, aut Noto, aut Cauro.
Venalis illa purpuracea peior
Nocentiorque lingua, futilis, mendax

Intra

Intra rigentes impotens stupet buccas.
Et tu fugies inepte, quos parant, ignes?

Ad Striges.

Striges togatæ, tu strigum togatarum
Laruata semilerna sanguen eructans,
Nefanda cauda. Nam quod esse debebas
Caput salubre, sanguinaria es cauda:
Ecquid parabis fulmen illud inuictum
In immerentes verinuncios versus?
Minaberisque mortis vltimam prædam
Si dicta, facta, cogitata vestrorum
His illinentur liberaliter chartis?
Vel vera sunt, quæ sentiunt Parisini,
Crudelitate de tua, tuorumque:
Qui pauperes perire de fame atque algu
Vidistis, & siuistis, & notauistis:
Vel mentiuntur, nec satis sibi constant.
Si mentiuntur: mortis vt rei fiant.
Fecere vestra dicta, facta eos tales.
Ergo aut perite, monstra, funditus soli:
Aut, si hi peribunt; disperite vos primi.

De lib. quos inscripsit Doletus Fata Francisci Regis.

Quod Tullianis rapta frusta de libris
Licere credit inseri suis nugis,
Æsopici qui gracculi refert pennas:
Idem putauit, posse congeri versus
Ternos Maronis iugiter, quaternosque.
Ibi quasi nitela lucis obryza
Late refulgent purpurave flos puræ
Assutus vncto pallio rogatoris.
Circunferuntur hæc tamen, leguntur que.
Nec lente Phœbe rumperisve, rumpisve?

De Gumedria.

Rubiginosos mœcha quod scabit dentes,
Et ostreosis sordidissimos crustis
Poppæa si quem, purpurissa, cerussa,
Exenteratis sedibus reliquere,
Bissexq; lustra, sesquilustra fortasse:
Non ridet: aut si ridet; oris obducit
Quantum orbis Afra secta Byrsa ducebat.
Tum tetra labra fimbriata crispantur
Ceu Dalmatinis densa vestibus ruga.
Corinthiarum vel striæ columnarum.
Cum fœditate hac excitata vicisset
Natura sese, & addere inde nil sciret:
Excogitauit artis hanc nouam legem.
Canibalorum vt ora tetra quæ excedis:
Turpissimarum prima, & vltima es rerum:
In gaudio teipsa turpior fias.

De Niso.

Est purpuratus Nisus, est pyropatus:
Cuius calentis fusus hepatis venis
Disseminasti, Bacche, vim pyroporum
Nisi vidua sit sanguis, atque pupilli.

De Gallifrone.

Inter tomacla natus, educatusque
Gallifro, pestis omnium esculentorum,
Ille ille, cui placenta stillat e mento,
Teruncta iurulenta barba collucet,
Nares resorbent tremula frusta scriblitæ:
Cum tot vorauit tanta, conuorauitq;,
Proportione gurges haurit, ac potat,
Gallifro pestis atra poculentorum.

De se.

Hic Scaliger, qui Cæsaris gerit nomen,
Solumque nomen ille non facit pluris;
Quam si Bathyllus diceretur, aut Santra;
Ni nomen ipsum rebus inclytis vincat:
Qui luculenta voce Gallicum nomen,
Nomen, trophæa, regna concelebrauit,
Suoque texit pectore igneo, inuicto,
E purpuratis vnus orbis illustris,
Sub nobili florente rege Francorum
Ab ipse Francus, sanguis & ducis Brenni,
Quacunque multis corrogauit ærumnis,
Seruile soluit annuo ære vectigal.

De Picato.

Quis ante, quam maritus esset (infamem
Nanque hinc pudica fœmina, & proba abduxit
Quanquam ebriis conuiciis reluctantem)
Promptum dabat se causiæ propinanti?
Quis adbibebat Helciario spurco?
Quis sorbitantum reliquias resorbebat?
Quis tersitabat lingua & ore bascaudas?
Quis mussitabat pocula inter abnutans?
Quis morsicatos annulos tomaclorum
Nigro natantes iure, quod nigrum fecit
Cauponis vnguis haud resectus, haud lotus,
Captabat atque colligebat in gyrum,
Diu fames collecta quo domaretur?
Nonne is, quaternis qui sub igne festucis
Factus maritus osseum coquit pullum?
Aquamque coctam lege iuris absorbet?
Rodit, vbi venit cœna, naufragum pullum?
Sub formulis subacte Grammatistarum,
Quas vidimus te dictitare cirratis,

Quos

Quos tum docebas ante, carnifex quam esses:
Nonne est, rogo te, hic hispidus solœcismus?
Aquam vocare voce iusculi pinguis.
Hyperbatorum nonne maximum est illud,
De mane verbum sustulisse sub noctem?
Non portitoris sordidi & veternosi,
Meridianam transfretare sub cœnam?
Nonne impudentis, te anteferre Scalano?

De Ipnio.

Here mihi scripsit Atticus meus. Te, inquit,
Tete Ipnius vocauit Antisilenum,
Quod comptus extra, vanus intus, argutus.
Assentiamur Ipnio. meis sic me
Verissimis coloribus colorauit
Cate, facete, candide, perurbane.
Tibi ergo forma conuenire Sileni,
Quam tam probasti, sic probabitur nobis.
Nam quod foris videmus esse, Sileni
Sane est. quod intus, mysticum, inclytum, arcanum,
Neutiquam Silenus. Hoc tuo furno
Sic competit. Nam furnus ater est totus,
Qua furnus. At qui panis intus, haud furni est.
Ibi mysticum est, vt panis intus in furno.
Haud mysticum es, Silene, furne, nec panis.
Silenus intus est, forisque Silenus.
Sic furnus ater, nil nisi ater est furnus.

De Picato & Ipnio.

Picatus, Ipniusque sunt duo nodi
Enodium suopte iure scirporum.
Picatus, Ipniusque sunt duæ ranæ
In Ebusiis paludibus coaxantes.
Vterque gannit: est vterque latrator:
Ambo strepentes, rancidi anseres ambo.

Loquutuleia vt inuidentia plenos
Tetro maligna bucca ſpiritu afflauit.
Hoc congruunt. non congruit tamen totum.
Curtus Picatus, pertica Ipnius longa eſt:
Cimex Picatus repit, Ipnius nutat:
Diuerſa ſic his monſtra propriis monſtris
Peculiari differentia conſtant.
In cæteris non. Nanque conuenit: cunctis
Vt atritate cordis anteuertente
Vterque pix ſit, aut vterque ſit furnus.

Ad Picatum.

Picate, cuius ſeßione de longa
Atræ culinæ concalent tabernarum:
Quis te Deorum aut inferum, aut ſupernatum
Egit ruentem in nominis tui mortem?
Meos in ignes quiſve truſit inuitum?
Aut quis volentem ac perditum modo vtroque
Irarum in acres fluctuantium flammas?
Cui licebat mentis eſſe tranquillæ,
Nunc inquietum turbinis mei gyris
Quis eximet te de typhonibus? quiſve
Fractum atque anhelum collocabit in tuto?
Quo te fugaces ſubtrahent pedes? quove
Te conferes? ni tectus in lupanari
Hinc a popinis exules. Eo nanque
Mea caſta Muſa non ſequetur abductum.
Qua nunc ſaliuam ſpumeam popinonum
Ligurientem ridet, ac iubet flere.

De eodem.

Rogabat in conuiuio ſatis claro,
Vbi ſederent nobiles magiſtratus,
Ciſtertiorum floſculus monotarum,
Potiſſimum qua e carnibus probaretur,

Nihil

Nihil alios moratus, vt decet fortem,
Statim Picatus dixit esse porcinam.
Tum præsul. ergo quid lepusculis fiet
Perdice, & attagene, phasianoque?
Hic ille, nare bisque terque permuncta,
Hoc, quod gerebat, vnctiore mantili,
Ceruice flexa, pendulum librans mentum,
Suo canora labra more displodens,
Istas alendo ineptiusculas dixit
Illam simillimam esse carnis humanæ.
Macte, inquit, ille: vera si canit vates
Vester Galenus, de Canopicis scribens,
Vocansque asellos a cibis asellinis:
Non lædet is, qui vos vocauerit porcos.

Ad Atticum.

Si quid Calendæ Ianuariæ nobis
Boni attulissent, mitterem tibi partem
Frugalitatis Attice o pater priscæ,
Qui propter elegantiam, & probos mores,
Integritatem, & innocentiam vitæ
Habere debes omne, quod penes nos est.
Sed nec Garumna de sinu suo misit
Sublustre pondus aurei grauis grumi:
Manumve olentis lamna tinxit argenti
Perciniarum viscere e fodinarum.
Nec cuppa vitrearij Pyrenæi,
Quam temulentis ille dispulit buccis,
Lætisve butyrosa pascuis cæci
Lactis coacti massa venit Aruernis.
Nec nuguendæ pharmacarij cellis
Aromatites nos inebriat vinum,
Nec secta portionibus merendarum
Placenta, mazapanis, aut leuis spira,
Mordax piper quam fecit esse mordacem.

Vel crustulata melle cum suo lances.
Vel saccharina meta de Ebusitanis
Fastidiosæ tædium leuat cœna.
Non nos reuisit huc gelu reuertente
Vel nux Iouis, vel pontica, aut abellina, aut
Prouincialis passa ficus, aut vua.
Sed litibus tremenda secta saccorum:
Sed cum bacillis publicis viatores,
Horrenda vectigalium cohors libris.
Cippi calentes funere, cumulatæque
Mortes ruinis, mortibusque amicorum.
Et additas domesticas peregrinis,
Quas pestilentis aura pinguis Altani
Caliginosa nube fecit infames.
Et artubus phlogosies dolorosæ,
Quæ excutere Phœbum de sinu queant Phœbi.
Ad hunc modum auspicatus est meus Ianus:
Votis precandum vt feruidissimis, anni
Qui primus est, sit vltimus dies vitæ.

De Furnello, & Pissoto.

Qua corporis deflexione vitabo
Rubiginosa tela mentis insanæ,
Quæcunque Ipnellus, & Picatus intentant?
Nescire clamant me Æsculapij thecas:
Sed Cordubensis principis sequi nugas,
Et barbarorum dicta Mauritanorum.
Ergo Galenum vindicant sibi totum:
Priscosque buccis turgidis crepant Græcos.
Arcana dictant, & profantur arcana,
Et Tullianis formulis fugant morbos.
At nos misella turba, barbari, insulsi,
Primi Galenum propria manu scriptum
Qui illatum habemus in locos Aquitanos,
Frustra laborem plurimum esse susceptum

Videmus

Videmus, vt barbatuli docerentur
Nostro instituto, quæ profecta de nobis,
Et parta, tanquam auita pro suis iactant.
Quod si integre rempublicam gerant: fidi
Si sunt Galeni candidi æmulatores,
Non e scholarum sellulis magistelli,
Facti in petulcis Pessuli sepulcretis,
Hermæ ministra fœda turba Pompei,
Apparitores liuidi oscines Horci:
Isti Galeni sint: ego Syrus, Maurus.

Ad Atticum.

Tutor, minister, conditor, pater legum.
Veterum, nouarum, nec minus futurarum,
Ferrone splendor, sæculi ac decus nostris
Modis Latinis Attici merus mellis,
Fons ipse, iuris anima certa Romani,
Vindex leporum inuicte Tullianorum:
Ecquid solutum, ac musicis metris vinctum
Moliris? an vagaris in chao rerum,
Inque abditis, recessibusque naturæ
Examinatum opinionibus verum
Venatus, assecutus, impiger, victor
Ambagiosis e tumultibus nectar
Cæleste, cantus ebibis Stagiritæ?
An norma honesti Martha, cui tori custos
Pudor, decorque vult fauere certatim,
Quæ literarum nos inusitatarum
Veros parentes literis tuis dixit,
Tecum susurros literarios iungit?
Num Portuense, num Bigallicum cælum
Vos audit? o beata rura, quæ diuum
Par vnicum fouetis in sinu vestro.
At me hic nocentum Nitiobrigum turba
Inertia ebriosa, muccido in luxu

Cuiuis Megæra ambacta, quam sui existens,
Quauis opinione peior, ac fama
Miratur execrare, quæ ipsa sacrauit,
Certationes, peruicacias, rixas,
Mendaciosum pectus, inuidos mores,
Hydras Cleonis, Alphy truces hydras
Colere quietam, solitariam vitam
In totum ab istis Cerberis abhorrentem,
Qui fœnus acre persequuntur, ac lites.
His te alloqui, Ferrone magne, decreram
Locutuleiis, semitariis nugis
Ex tempore ortis, oscitanter effusis,
Læuo calore, Apolline aspero, irato,
Ætate cassa, ineptur ire quod pergam
Victus, negotiosus, & satis mœstus,
Regi euocanti quod nequiui obedire,
Satisque duxi, si forem e grege illius.
Ne per podagram, ac pharmacotribas credas
Mihi excidisse formulam salutandi.

Ad Brassacum.

Vt captus esse consueuit humanus,
Quem spes inani falsa iactat amfractu,
Inter choreas contumaculas, ludos
Risu, iocoque pectus efferebatur,
Damnans opacam nubilæ specum mentis:
Cum compede exolutus amnis hiberna,
Picti relinquens gemmeas opes veris,
Vt duceretur succulentus autumnus,
Laboriosas expediret æstates.
At o maligna mentis atra Fortuna
Vel si quid es, vel esse credimus frustra,
Sed quicquid es, quid hæc ruina portendit?
Mundine finis iste conflagraturi?
Frustratur almum frugibus Ceres sulcum,

Cara

Caro recessit, ossa vix tegit pellis,
Ut ambulare mortui viderentur.
Vox est relicta, sola quæ diem incuset,
Et morte præuenire quæ roget mortem,
Pestem fames lacessit, & famem pestis.
Furit per omnes vrbis angulos, diri
Feras Erinnys ventilans faces leti.
Agerque, nobis dona qui dabat vitæ,
Intentat atris vltimos dies curis.
Mars barbarorum flammeo minax vultu
Hinc imminens, hinc imminentibus telis
Præsens, suadet luridæ vices mortis,
Magisve morte qualibet fugam turpem.
Et me iubes, Brassace, fronte tranquilla
Phœbi sorores exules, vagas, nudas
Ad impudentes euocare terrores,
Ubi scelesta facta præmium poscunt?

Ad Mahomam.

Abs te, Mahoma, ter vocatus ad cœnam,
Mirare, cur non venerim? Tibi dicam.
Semper tacere te loquente, non æquum est.
Cum detrahens absentibus crepas nugas,
Et de beatis disputare contendis.
Sic me sitire te madente, non æquum est.
Nobis cadauer marcidum datur vappæ.
Anthosmias tibi ardet, & vibrat flammas.
Tum me esurire te vorante non æquum est.
Mei misertum est sæpe, sæpe & illius,
Qui in iure caro naufragus natat pullus.
Argenteæq; lancis improbum pondus
Merlucis, aut Merlucy comes diri
Dirum sinape lacrymosius Troia,
Halecq; putris cum putrente sardina.
Quæris meæ quid esitem domi? dicam.

Siletur. aut silentij breuis, casti
Venusta condimenta de penu sacro
Vel Bibliorum, vel ducis Stagiritæ.
Bis terque lota dextera. e veru tracta
Fumat palumbes semicocta: porcellus
Nitore grandis: paruus hœdus ætate:
Veruexque Petricoriis tener mandris:
De corte capo captus & saginatus:
Hesterna frusto quadra de Vitellino,
Et pridiana pulueratus a mica
Lemouicis bos durus e iugis pinguis:
Mensamque claudens caseus Placentinus,
Aut Martio quem mense Tuscus huc mittit.
Macris diebus turba muta, piscosus
Quam rex Tridentis fert vterque Neptunus,
Aut verticosis arcet alueis ripa,
Lemouicisve nidulatur in stagnis,
Vt cinnamatis esitetur in crustis
Vini beata vena flore Chalossæ
Domatur imi rore visceris puro
Sub Sirio Germanicas niues vincens,
Gelu furente sed graui tepet bruma
Solis roganti nutibus propinatur
Atque illico, atque in cimbiis recentatis,
Fastidiosa ne saliua conuiuæ
Auertat a me gratiam cibi & potus.
Laxe accubamus. quisque surgit, vt visum est.
Hæc nostra cœna est. tu tuam tibi exquire,
Quam des, te vt Hecate ducat ad suam cœnam.

De Boetiano ad Vidum Brassacum.

Boetianus est vir aptus ad cuncta.
Nanque affatim præstabit in quod intendit.
Cumque vtriusque soluat optimi iuris
Subtilitatum Gordianicos nodos,

Mentem

Mentem beatum munus administrantem
Tamen remittit, quo remisit Hipponax,
Et quæ Phalæcus luserat, lubens ludit.
Hæc vidimus. Quid quæ amplius videbuntur,
Nisi ipse dono seque nosque defraudet?
Quod tædium expectationis inuisæ
Tibi, magne præses, acriter retundendum est,
Tua vt verenda authoritate compulsus
Iam nolle nolit seque nosque frustrari.

Xenia ad Braſſacum.

Braſſace, si mox videro diem, qui mox
Lucescet: aut me viderit dies alter,
Qui post gelatis huc vehet rotis lucem:
Haud me pigebit, ista pauca vixisse
Momenta Saturnalibus reuersuris:
Modo beato largus e penu promas
Quæ scita mitti dona consueuere.
Quæ dona quæram: dona quæ petam, quæris?
Non Lusitanis turgidam cadis orchin,
Non Cantabrorum vini sorbulam pernam.
Nolo turundam, quam papauer aspersit.
Sat est famis, sat es sitis, sat est somni.
Non sat tuarum lectionis horarum,
Queis pertinaci spiritu laboratas
Noctes diebus, noctibus dies iungis.
Donatus istis nil tibi redonabo.
Non quod laborem tabe mentis ingratæ:
Sed suppudebat protinus me ineptire
Senem, caducum, muccidum, putrem, cascam,
De ponte, iamiam, deque monte mittendum,
De monte, deque rupe, deque Parnaſſo,
Si tamen eo vnquam destinatus ascendi
A sorte, casu, imarmene, voluntate:
Nam nescio: sciensne, nesciusne ille

Me intruserim in proscenium poetarum.
Quo si auspicato peruenire tentassem:
Vitam quiete gloriarer affectam,
Non labe laudem, gloriamque mœrerem.
Quod aridis te versibus salutabam
Curtis, minutis, claudicantibus, mancis,
Famelicosis, semitariis, duris,
Nec, vt iubet vetusta consuetudo,
Munusculi vestigia vlla prodibant:
Fit more, qui se in sæcla nuper ingessit.
Quin nomen ipsum prorsus interiit dandi.
Hinc bella turgent, hinc fori striges diræ.
Hinc febre torrida vrit arua vectigal.
Informis annus, impos, inque portunus
Docet voraces esurire capones,
Pullosque nondum turgidos cucurrire
Demenso adempto cogit esse strigosos.
Sirus, cumera, mactra, horreum exinanita.
Auro crumena exenterata flaccessit,
Flaccessit exossata, & excerebrata.
Speive spes, nec vmbra iam relicta vmbræ est.
Sed sola dira capta Musa somagra,
Abire cum nequiret, hæsit in fundo.
Tibi hanc habeto, vel remitte, si nobis
Magnum esse credo hanc, imo maximum quiddam,
Sola vt superstes esse quiuit harpyiis.

De Ciceroniastris.

Pulchrum atq; pulchro pulchrius reor, caste
Loqui polite, lege Tullianorum.
At verba corrogare more mendici,
Quasi ostiatim mi petam dari buccas,
Magis probrosum, quam esurire censebam.
Non verba pura sensibus meis aptem?
Sed sensa verbo accommodare conabor?

Quapropter

Quaprópter vti oratione decreui
Modo Latina, vt quæq; venit in mentem,
Tamen decoro dura si queam flexu
Mollire, mutem. Barbari est, sui plenum
Pigere limæ, pœnitere versuræ
Verum admodum: nisi ista cum modo fiant:
Quæ recta sunt, fastidiosius arrodas,
Peiora sæpe substituta commendam.
Si tu ergo tersa, pura me loqui credas,
Vt Cæsar, vt Terentius: statim vulgo
Audire nolim Tulliaster: vt Græce
Latina dicam: si Latina non pectunt
De transmarina cirrulos venustate.
Sic dicta, facta prorsus expediturus:
Si non repugnas, nec reniteris contra:
Haud muto. Donec per seipsa scribenti
Ciceronis aura non coacta surreptet,
Ferruminata verba nę meam monstrent
Inter alienas has opes, egestatem.

Ad P. Rufum Consiliarium regium.

Sentisne, amœne Rufe, quot vices rerum,
Concursiones, implicationes sunt
Fugacis anni denuo reuertentis,
Sibi ruentis, & sibi renascentis,
At non misellis expetentibus nobis?
Cur ille abiuit de integro reuersurus:
Nisi vt proteruus se expleat malis nostris,
Queis semper aufert, quicquid ante congessit?
Iccirco prorsus, rursus, vltro, citroq;
Proin studendum est, oppidoq; nitendum
Illi imminenti vt imminere conemur:
Simusq; nobis ore, mente, præsentes:
Ne per supinas insolentias fati,
Per gloriæve temulentiam vanæ,

Socordiæ luamus obuias pœnas,
Quo tempore haud licebit esse prudentes.
Nec retro facta suscitare pro votis,
Sed pœnitere pœnitentia sera.

Ad Boetianum.

Quid ergo credam, vel quid ergo non credam?
Si tu negabis, quod negare non debes:
Te imaginem, sed viuidam, vetustorum,
Recentiorum corculum Poetarum:
Vel quæ dedisti nuper, vt meras halant
Almæ sorores Gratias venustatis?
Adeste, Musæ, vindicate maturum,
Quem infantulum gestastis in sinu vestro.
Vincite, vinctum abducite, intus arcete:
Vsque exprobrationibus flagellate:
Quoad ipse clamet: parcitote, sum vester.

De sæculi sui corruptione ad amicum.

Sæua rigente vitreo gelu bruma,
Mirare tardos claudicare scazontes,
Deartuata quos tibi manu misi?
Sed perspicaciore mente mirandum
Miraculo maiore, si forent recti
In hoc iniquo sæculo, atque peruerso.
Quis cuncta nescit arte fœneratorum
Technisque furum (ah dira turba) quæstorum
Exesa, plebis, regis, vrbium, mundi?
Quis non forenses expauescit harpyias,
Scyllas, Charybdes, sesquicerberos, orcos?
Quis cernit aulas, Sol anhelus vt cliuum
Secat diei, pronus ima deuexi
Vt captat orbis, nec tremiscit, atque horret?
Quis templa sancta prostituta non luget,
Christique sponsam more iam meretricis?

Dei

Dei subacta scita pluribus tetris
Sunt vultibus, quam mille furta Vertumni
Se subtrahentis, se subinde mutantis,
Vix vt seipsa, cuia sint, recognoscant.
Infame sæclum: hæc vlla si æquitas curat,
Nobis peri ergo. iam tibi perimisti.

Idem.

Quo sint loco res quæris, ac petis? scribam
Inuitus: vt quod cœpit hora delere,
Redintegrassit denuo recordanti.
Vt spes auarus, atque proditor nostras
Mulctarit annus: vtque dira graßatur
Pestis, famesque, pignora atra Plutonis.
Periurium fit iure: furta, mœchiæ,
Venena, sica, ludus & iocus: fœnus,
Quasi cata laudatur arte productum.
Ad incitas, restemque frater a fratre
Adactus est. Infamibus forum flammis
Tetrum relucet: vis nefaria linguæ
Deum negantis, ne scelus luat pœnas.
Natus patri vitam inuidet, pater nato.
Immunis in nata obserit pater natam.
Ah fata, fata. mater vt femur nato
Substrauit, vt concepit, vt tulit fratri,
Fratremque filiumque: nec ruit cælum?

De Caciatro, qui fuerat Carthusianus.

Vt tinnienti læuis ære conflatus
Subter citatis ignibus lebes feruet,
Spumæ saliuas ore vilis eructans
Plenas inanitate, turgidas vento.
Illam vrget, atque exgurgitat racematim,
Ignis globatas vt coegit ampullas:
Sic nocte cantillantium cicadarum

E tinniente viuimortuo cœtu,
Qui mutus idem pisce plus, magis stupa est,
Si sit loquendum de salute diuina:
Atro culinæ spuma prodiit fundo
Fuligine, ac nidore fusca, mordaxq;
Indoctus æruscator, impius, mœchus,
Cui cana flauo melle barba fucatur,
Borboniarum strix, lauerna gemmarum,
Famæ nitentis omnium venenator,
Coniunctionis dira pestis humanæ.
Is in Galeni se fricaturit libris,
Vt qui sepultis rauca murmura edebat,
Nunc ditet atra pharmacis sepulcreta,
Cartusiorum tetra fæx monotarum.

Ad Chambonum.

Rerum perite, haud imperite verborum
Sic, quantum honestum pectus ornat, ac linguam
Chambone, quæso, attentus his ades nugis.
Inter frequentis vda flabra Vulturni,
Et succulenti nubilas minas Cori,
Inter Britanni Nerei feras rixas,
Ligusticique Austrina regna Neptuni,
Subter procellas horridi Pyrenæi,
Propter Garumnam, Tarne non procul distans,
Olti vadosa pene septa contingens,
Tot riuulis obsessus, atq; stipatus,
Ineptus augur ringar, atq; detester,
Quod dux catharris, institorque muccorum
Hic pinguis aer, crassus, atq; corruptus
Me sensibus sic, artubusque multauit,
Corpusq; profligauit: & meum quondam
Mihi, sibique reddidit peregrinum.
Quod ni frequenter, ac frequentius cernam,

Et id dolores fecerint recordari,
Non esse dicam, quod fuisse contendam.

Parat conuiuium Rufo, Natali, & affini suo.

Si nostra cœna despicatui non est
Choro venusto, nobilique, doctoque
Comis sodalitatis atque festiuæ:
Si Ruffus, atque affinis, atque Natalis
Dignantur esse velle classe de nostra,
Nec mens amica literariæ laudis
Onus grabati fastuosa contemnit:
Paratum habebo quicquid ad manus nostras
Auarus atque impostor afferet mango,
Hirudo dira grandium crumenarum.
Sal capparis deponet: inde oliuarum
Ab orchi orexis excitabitur languens.
Post cæteris supplebitur. Galerita
Vocis canora garrulæ dabit pœnas,
Quæ me doloris morsibus fatigatum
De lucubrationibusve nocturnis
Somnum recenti sæpe mane captantem
Fastidiosas excitauit ad curas.
Exin palumbes semicocta fumabit.
Tum picta rostro nominata de longo
Deponet intestina subditis crustis.
Cristatus olim capo, coleatusque,
Cuius canentis, & ruentis in pullos
Est cantus, est amoris impotens œstrus,
Silente cum voracitate mutatus
Minus canentes vos, minus silentesque
Minus voraces pascet, & minus mœchos.
Quapropter aduolate, si vacat vobis,
Si constitutum est, cum negotiis diris:
Si nostra cœna despicatui non est.

Ad Somnum.

Benigne Somne mitigans vices rerum
Inconditarum obliuione curarum,
Qui sine cruore pauperi dabis regnum,
Et absque sacris destinabis hæredem,
Duces Leandro virginem mari inuito:
Ego tibi quid fecerim volo scire,
Te absente qui sic destitutus ægrescam.
Abesse pergis, nec superbus exaudis.
Mutanda vox est. Somne carnifex rerum
Rubiginosæ inertiæ penu putre,
Proles, paterque erroris, atque terroris,
Qui somniorum turbulenta dirorum
Momenta das, & ante monstra non visa
Maleprocax, euerritor bonæ famæ,
Imago mortis, morte tetrior dira.
Nanque illa sæuis liberabit a curis,
Tu post labores semimortua vita
Es harum acerba vena parricidarum
Tibi quid imprecemur, impotens lurco?
Sentina stuprorum, hospes ebriosorum
Exul beati cursibus procul cæli?
Nunquam vt quiescas lassus, & tui oblitus.

De Lamonij munere.

Tam bella sunt, tam scita dona Lamonij,
Quæ de vetusto more misit in strenam,
Perliberalis, candidus, perurbanus,
Vix vt parata suspicemur ad cœnam.
Quis tam nitentis, innocentis, & puri
Creare morte turbidam velit vitam?
Pone hic superbi lubricum pecus Nerei.
Pone hic volantum, terreæque Naturæ
Pictas lituras, lucidasque tessellas:

Quis

Quis comparanda credat eße caponi?
Seu greßibus ſeſe acer arduus infert:
Regalis afflat, & verenda maieſtas.
Seu clarus acri fulget ignis obtutu
Is, quem leonis flamma ferre non poßit,
Vomitve mites flexa pluma ſcintillas:
Non, quaſo, deliraſſe Graculum dicas,
Quicunq; cælo aſciuit Hydriam, Coruum,
Nepam, Capellæ diphtheram, aquas, Vrſas,
Et, ſi placet Diis, fecit eße caudatas,
Capumq; nuſquam duxit eſſe fingendum?
Ergo arbitratu vapulet meo Græcus,
Et qui vorandum clamat eße caponem,
Ni candidi inter ſalſa dicta Lamonij
Momenta laudis ad canenda caponis
Scit forte tantum expectorare ſcazontem,
Dum cœna ceßat: nulla dum fames ceſſat:
Quot prurientis vina de ſinu vatis
Poteſt manus notare, lingua dictare.

In Doletum.

Doletus eſt Terentianis Eunuchus.
Vult multa multum: pauca ſed parum præſtat.
Tamen tonabit, fulguranſq; clamabit,
Horum farina aſperſus eße piſtrini.
Curſat, recurſat, forte ſi quid arridet,
E Tulliano rapta fonte deriuat.
Idem videri Græca ſcire contendit.
Aſt illa nouit, vt rigere de flamma,
Sudare ſub Biarnico polo nudus.
Aures tamen fatigat, & necat ſcriptis,
Quæ pro ſuis deprompta de penu Scæuæ
Torquet, retorquet. forte ſi quid arriſit,
E Tulliano furta fonte detorquet,
Quanquam nihil res poſtulet, nec admittat.

Ad Sangonem fluuium.

Spumose, concitate, saxifer Sango,
Superba proles Alpium tremendarum,
Excesa cuius flexibus citis ripa
Peruulsa torua luce Martis inuicti
Largo cruore fortis hostis imbuta,
Tremefacta se submisit ad pedes nostros:
Dic imminentis auio iugo cliui,
Cuius feroces, horridasque ceruices
Parere fractas iussit hæc sibi dextra,
Illum illius iam gentis imperatorem,
Qua seruitutis nomen exulat durum,
Quacunque seruiente morte, quacunque
Peiore, duriore sorte seruire,
Non optimorum candidissimo regi,
Sed his tyrannis, qui tyrannidis dira
Furtis coemptæ iure iura diuendunt.

De Garumnæ admirabili illuuie.

Postquam obstinato turbulentus appulsu
Udæ magister Æolus sirus turmæ
Nos hic secundiora cælitus frustra
Eheu morantes astra, deprecantesq;
Pernoxq;, perdiusq;, vernus, æstiuus,
Hibernus, autumnalis, obruit nimbis:
Miser soluti putridos sinus cæli
Aquis putabam, vt eluant scelus nostrum.
Ruunt niues, liquantur. alta Pyrene
Descendit: ima surgit, & tumens feruet.
Furit Garumna toruus: auius ripas
Ridens, supini dorsa collis oppugnat.
Nihil tyranno obsistit: agminis ritu
Dirumpit, vrget, dissipat, ruit, vertit.
Quacunq; spectes, vnus est aquæ vultus.

An his scelesta sæcula hæc, pater rerum,
Posse expiari, quæ sibi merent flammas?

Ad Ruffum.

Ut Nostradamus veritatis euersor
Tuto queat futura ficta mentiri:
Se cælitus feruoris igne demissi
Lymphatico furore dixit apprendi.
Quid sentiamus, docte Ruffe, quærenti,
Canam. canenti Musa succinet verum.
Non est Platonis execrandus infamis
Engastrimuthus sternomantis Eurycla,
Nisi a Tagete est institutus Ethrusco,
Vel Brachmanum cratere, vel choro nudo.
Non Zoroastris implet aura diuini.
Anus Pronœa Stoici fauet nulla:
Non dat Themis responsa, quæ dabat quondam.
Non inde Python, qui secutus est illam.
Non arciger Pythonis acer occisor.
Non nympholeptos: Baccholeptus est nequam.

De suis studiis.

Plus pœnitet me temporis, quod impendi
In Grammatistas, & leues locutores,
Vanas poetarum, atque perditas nugas,
Quam barbarorum quæ leguntur in libris.
Hæc est mearum tota summa summarum,
Stultum ac supinum, plumbeiq; delirij,
Rebus relictis consenescere in verbis.
Exercitari nos oportet in rixis,
Ut his omissis veritas prehendatur.

Ad Hermum.

Bonum virum esse quid sit, Herme, si nescis,
Bene Nitiobrix te docebit ignarum.
Nam si alloquaris Nitiobrigum quenquam,

Is tertio se quoque venditans verbo
Virum bonum eße voce turgida dicet.
Bene Nitiobrix haud malignus, haud nequam,
Haud mœchus, haud gulosus, haud adulator,
Haud fœnerator ater, haud venenator,
Vorat nec ille sarta tecta pupilli,
Non æra tondet, bracteave contectos
Crusta dealbat ære subdito nummos.
Non ille testamenta falsa supponit,
Falsusve testis integras secat lites.
Non sacra legum tecta sustulit: nunquam
Aut fratris incestauit, aut suum lectum,
Strata sorore deinde facta iactauit.
Non hospitem necauit, & fimo putri
Tectum, vehendum collocauit in plaustro.
Vulgata sunt hæc, trita, spissa, plebeia.
Sed spiritu maiore maius intendit,
Cælum fatigans cereisque, votisque
Templi frequentans limen, assidens aris
Deum nec intus esse, nec foris credit.

Conqueritur se coactum habitare in Nitiobrigib.

Quicunque, quisquis, quicquid esve, non esve.
Qui barbaro me Tartaro propinasti:
Vbi beatitudo vera, mentiri:
Aurum, & culina numina, & feræ lites:
Craßo culina spurca te voret fumo:
Qualem Sicano Cocalo dedit Minos.
Midæ sit aurum, & quale iam fuit Craßo.
Diræque diris sub Cleonibus lites.
Ne multa: sis hic tu vel vnus ex istis
Canis: vel istos inter vnus ex nobis.

De græculo affectatore.

Dum noctis intempesta signa vertuntur:
Nec me quietis somnus autor inuitat:
Hos claudicantes claudus æque item versus
Tibi exaraui mente, mane scripturus.
Sibi beatus ille, quem probe nosti,
Is, qui latine Græca vertere intendit,
Græce pusillum cum rogatus est quiddam,
Tantum expuit, qui clarius loqui possit.

In recoctum iudicem ex rustico, addictum canibus & venationi.

Audi tyranne facte rege sub iusto.
Num te præesse iussit arduum iuri,
Ut immineres innocentibus pestis:
Qui te ære vinxit, ipse liberaretur?
Nunc te alloquor, fugacis o sequax præda
Formidolosi ramicornui cerui,
Pollentis astu vulpis, aut apri dente,
Lepusculi, cuniculiq; fossoris,
Absconditam quam conficit, quater tanto
Acri minor viuerra dente maiorem.
Quæ te per alta dorsa diuitis sulci
Innoxium sensere perdita fruges?
An non satis dedisse te cani panem,
Qui pauperi debetur, atque pupillo,
Ut spem futuri deleas item panis?
Qui prædium conduxit & colit tanti,
Legisque dixit iure verba communi,
Deque igne, deque grandine, & gelu, & bello:
Cur ille quintam haud addidit miser pestem,
Quæ vastat agros, diciturque venator?
Te nunc recoctum rusticum procellosi
Typhonis igne, sanguinis sititorem:

Te lacrymosam gramiam vrbis, atque orbis
Huc prouoco Maligna larua responde:
Qui nunc togatus, sericatus insedis:
Herique, nudiusq; tertius lentum
In angulo culina furua fumoso
Vidit rotantem, sic iubente patrono,
Famelicosa stridulum veru dextra:
At debuisti scire: res quoque humanas,
Vt id rotabas, sic rotare Fortunam.

Bellum alloquitur militem ignauum.

Linguæ impudicæ: frontis inuerecundæ
Impœnitente corde: corpore incesto:
Talo fuga tumente: mente, dextera imbelli,
Terperfida, furace, peieratrice.
Modi cupido primum auara contemptrix:
Et ambitus superbus, & miser fastus:
Tumorque cordis, iuris osor, & recti,
Quam sanguinis feruore nominant iram:
Durisque vinclis implicata paupertas,
Tui meique prima nomen inuenit,
Spectans habentem lumine inuido, atque vdo.
Tunc excitata vota, tunc preces claudæ,
Mancæ, strabæque, despicatæ, & irrisæ:
Monstrilla semiplena speque ventoque,
Quibus repulsis restat vltimum restis,
Vel a seipsis, vel merentibus furtis.
Nanque occupare persuadet, atque vrget,
Quod non habes: plus alter ast habet iusto.
Hinc iura belli vis creauit iniusta,
Fucumque fecit nomen hoc malæ rei
Iurique iniquo fecit æquitas nomen.

De fœminarum peruicacia.

Ne fœminæ præscribe, stulte, cancellos.

Nihil

Nihil modi est in fœmina, nihil sani.
Si vis tenere, mitte: si tenes, perdis.
Anguilla non perinde lubrica euasit.
Si non aperte, at furta comparat furtim.

Priſcorum felicitatis cum ætate noſtra comparatio.

Primis recentis orbis in rudimentis,
Quæcunque profutura ſuſpicabantur,
In pace pingui commode procurabant:
Vt quenque ſors ferebat, ad tori leges
Ibat ſolutas ſub virentibuſque vmbris
Mellifluis complexibus fruebantur.
Nec ſacietas, ſed luſus vt fatigarat.
Hinc gutturillo luſcinilla cantillans:
Hinc murmurante ripa garriens riuo,
Gratæ quietis plena dona ſpirabant:
Præſens at ætas ſic periuit, vt nulla
Veterum quietis dona, nec ſua norit.

De monacho chymiſta.

Eſt fraus cucullo tecta, tecta fornace
Falſi chymiſtæ lingua cuius inuiſis
Eſt plena nummis, ſed crumena carbone.
Prouerbium ſit inde: carbo theſaurus.

De porcis clericis.

Quæ te beata vena ſordidæ vitæ
Negotiis ſubtraxit, & ſinu mundi,
Vt ex aratris & laboribus noſtris
Sic nil agendo pinguis ac iners eſſes,
Et roderes, vt blatta, brucus, aut ſorex,
Liguriens ſudore parta, non ſudans?
An impediri oratione te dicis,
Quam funderes ad cælitum frequens aures,
Ne publicis ſis commodum pecus rebus:

Nec lac feras, nec præbeas glaber lanam?
Quid? post preces orationis & nutum
Nullus laboris admonet te odor mensæ,
Gratis vt alueare farcias ventris,
Nec vnde cera prodit, & nihil mellis.
An tu perinde auiculam in cauea captam
Solus dicauit cantus ad voluptatem?
Quid? nonne fossor in ligonibus duris,
Marris, dicellis, in triremibus remex
Inconditis amasiam modis cantat
Nihil remittens de labore, de pœna?
Et segregata oratione tu credis
Debere vel post, vel simul nihil nobis?

De monachis aulicolis.

Vestigiis deserta qui loca vrbanis
Horrore solitario frequentarunt,
Vt inuenirent hinc quasi fugax cælum:
Quibus fuere dura saxa ceruical:
Cauata rupes dormientibus cella:
Nunc inter aulæ viperas cateruatim
Sues cruore pauperum saginantur.

De amantium fortuna.

Contrariis luctatur insolens secum
Amans. sibi cadauer, alteri viuit.
Absens sibiipsi non adest, abest præsens.
Captiuitatem liberam videns captus,
Nullo pauorem sub pauore constrictum,
Periculum suaue, noxium, tutum.
Est sanitas languore plena: langorque
Vrgente sanitate victus: & vincens
Sitis frequenti comparata de potu.
Sitim sitire, vt ebrius siti fias.
Quod habes, cupis: tibiq; abesse non cernis

Risum dolore, fletibusque conditum.
Sali quies sed non quieta tranquilli.

Desperationis exitus.

Quem creditoris dura cruditas diri,
Suspendiosi vel grauis metus funis,
Vel denegata sponsa, quam precabatur,
Famelicosis vel parentibus naturæ,
Vel iurulentum ad alueum, atque barام trusit:
Postquam subacta est illa flenda libertas:
Fit domina desperatio verecunda,
Luto, cui se immerserat semel, hærere.
Et ianitoris auris, atque custodis,
Qui blanda verba amantis ebibit, postquam
Collacrymantem vidit: hoc tamen postquam
Caua recepit perfidos manu nummos:
Haud os pudor conclusit, haud timor pectus:
Cauto datori dona sæpe dant dona,
Et auferunt, quæ dantur a receptore.

Vitæ cupido.

Quibus tot annos incubare perrexi,
Magno pudore literæ exprobauere,
Quod hanc amare concupiuerim vitam:
In qua nihil videre contigit, præter
Ius temporis miserrimi propagatum.

Importunæ vxores.

Dotata Erynnis, absque dote mendicans
Non te minus rogabit, annulum, armillam,
Torquem, Nitelam sericam, cicadamque
Quæ fibulabat Atthidas comas morsu.
Si non dabis: quæ nocte, quæ die ringens
Obmurmurabit? oblatrabit? vrgebit,
Auersa cernet, accubabit auersa.
Addet minas, minisque, ni caues, facta.

Caueſve, non caueſve, iam dabit factum.
Paratum habebit, qui daturus eſt, mœchum.
Si quæris, vnde comparauerit; dicet
Auunculus te ruſticum eſſe cognoſcens
Et cimbicem, ſuæq; neptis oſorem.
Tractationis iſtius malæ pœnas
Te vult daturum, me tremente, te inuito.

Peregrinæ ſuppetiæ.

Exercitum qui cogit, & parat bellum,
Videtur audax: at timore correptum
Seſe fatetur, qui foras opem quærit.

De auaro.

Auarus ardet in labore quærendi
Fatiſcit, incrementa dum parat partis:
Dolet relinquens. ergo nil, niſi mœror.

De fucatis mulierculis.

Venale donis pectus improba mœcha,
Mœchos vel vltro prodigis emens donis,
Quæcunque fuco, lacteove lomento
Mutat colorem, ſeſe & ipſa mentitur,
Annoſque curuos, ſæculumque derugat:
Inertiam auget, exprobatque naturæ.

Tributorum, vectigalium, indictionum onera.

O ſancta Siſachthea numen antiquum
Concordiæ, paciſque liberum vinclum:
Si Iuppiter te miſit e ſinu cæli
Priſco popello Cecropis ſui quondam,
Æris alieni vt ſarcina leuaretur:
Infamibus peruſta dorſa clitellis,
Exulcerata ad oßis vſque vincturas,
Petunt, rogantque, liberaliter dicas,
Quo dira fata te abdidere terrarum.

Gallus, & Hispanus.

Gallum imparatum adortus ater Hispane
Fortasse pellas. vis parata vaecordem
Te ventilabit, turgidum vt solet follem.

Senatus non Senatus.

Centumuiratum de iuuenculis centum,
Queis disciplina nulla; forma sed quorum
Analphabetis prorsus aequat aetatem:
Et queis adhuc nutricis os olet pappas,
Fecit necessitatis impius terror.
Nouas vetus prouerbium vices explet:
Rerum tyrannus omnium pater bellum.

Ad Petrum Rufum.

Alumne iuris Rufe, iuris eiusdem
Medulla viuax, plena, pinguis, abstrusa,
Ex qua beato flore prodeunt fructus:
Quod te Calendis Ianuariis, nullis,
Olim vt solebam, versibus salutaui:
Id imputabis aegritudini dirae,
Quae me deartuauit, efferauitque:
Mihi hospitem me fecit; exinaniuit.
Solus relictus est memor tui cultus
Amore mistus, vnde semper admiror.
Quare vicissim non amabis obscure,
Nec negligenter, vt solent Agennates,
Tuique amantem, neminique cedentem,
Et cogitantem mente cum sua, solum
Exemplar esse te aequitatis, aut nullum.

Ad eundem.

Non me fatigat, magne Rufe, vectigal,
Quanquam trientem radat asse de nostro:
Me nanque subuenire non piget pro me
Noctes, diesque principi laboranti,

Arma

Arma induenti, barbaros repellenti:
Non mi molesta sarcina est senectutis.
Nolens senex mœrere, morte præuertat.
Sed nec quod artus dira rupit arthritis.
Id est ferocis præmium iuuentutis.
Non me meo deturbat e statu durum
Inexpiato sæua fronte paupertas.
Sic firma perstant sceptra mentis inuictæ.
Non bella terrent, nec feræ minæ cæli,
Quas voce Iudas impudente mentitur.
Sed quod Cleones iudicant meas lites:
Sed quod perenni vita lite non vita est.

In quendam.

Es ater, esque simus, & truces orbes
Visus ministri sunt cruore suffusi:
Tum labra prominentibus toris turgent.
Es Nitiobrix, & nothus nothi patris.
Eras monota iuris oblitus spumis,
Nunc lema iuris, & feri fori brucus.
Rubiginoso dente lingua perplexa.
Isthæc crumenas lingit, hic vorat nummos.
Et sustinet te terra? ten' tegit cælum?
Quem debuit texisse terra, sed putrem
Proculve terra pensilem pium cælum.

In mutuos laudatores.

Suos amicos quisque cum canit vates,
Se mutuas captare sat docet laudes.
Sic fœneratur ille nomen, & famam.
Verbum vetus fit: Mutuum scabant muli.

In Monotam.

Putat Monotes esse se parem nobis,
Regno quod vno temperamur hoc sacro:
Cælum quod vnum haurimus, atq; spiramus:

Murus quod vnus orbis ambit, ac cingit.
Mea quod vna ſumimus cibum menſa.
At, o Monota, nobile, & ſacrum hoc regnum
Haras ſibi arcet, & greges aſellorum.
Spirat leoni ac cimici aura communis.
Templa, atque olens lupanar vrbe cinguntur.
Mea catellus lambit ima baſcaudæ.
His tu, Monota, tetriorque peiorque
Tuas tenebras, crapulæque nidores
Pares putabis eſſe poſſe fulgetris?

In Tholerium.

Tholer cacantem vinolentus vxorem
Bacchi ſuperfluente rore perminxit,
Vt pene cæcus ſemiſomnus errabat.
Haſque, ait, ad offas hoc parabis embamma.
At illa, vbi ſe vertit haud minus fundens,
Quam tres boues effunderent aratores,
Vultum nouo colore vineum pinxit.
En, dixit, offa, quam popoſcit embamma.

Ad Iouem.

Pater ſereni, ac nubili, pater rerum
Quæquæ videntur ſole, quæ vident ſolem:
Quouſque me obſidebis imbribus diris,
Bacchante continenter improbo Coro?
Octauus hic nos ambit exules menſis,
Poſtquam me acerba ex vrbe peſtis exegit,
Exercuitque dira, lacinauitque
Terrore, ſolitudine, atque egeſtate
Ægrum gelu, morboque nec minus curis,
Et quæ vocatur, nec vocatur, ætate.
Et nunc parantem iam redire ſub tuto
Toruus minaci territat polus vultu.
Quid amplius vis? o ſacri ſinus terræ,

Nullus quieti si datur locus supra:
An subtus esse denegabitur nobis?

In psalterium Græcum vetustiss. quod mihi dono dedit Vidus Brassacus præses Burdigalensis.

Brassace, quod virtute fultus antiqua
Donaueris ætate munus antiquum:
Hac parte pulchre conuenit tibi atque illi.
Hoc pulchrius sed conuenit tibi, atque illi,
Quod regis ille cantus, & canit regem
Iustum, supremum, et omnium patrem regum.
Tu stemma gentis inclytum gerens priscæ,
Regis suprema sceptra, regis inuicti,
Qua fluctuoso regnat amne Garumna.
Pulchre ergo Vide conuenit tibi atque illi.

In Brochum Parisiensem.

Brochus nepotes de suis bonis, deque
Vita parentis, iure tum sepulturæ
(Nanque hoc agebant, hocque disputabatur,
Humine putris esset, anne sublime,
Ludibriumve turbido cinis Cauro)
Periclitantes, supplicesque opem orantes
Illo ore duro, & impudente despexit.
Quin impulit dryphacta iam sat irata,
Vt hac miselli pellerentur e vita.
Hoc te volebam scire: nec necas monstrum,
Diroque iustus subiicis pias flammas!
Non: Hic sat esse pœna cum queat nulla,
Seruetur orco, vindicique fortunæ.

In Plutum.

Boni benignis Æsculapij succis
Olim videndi, Plute, compotem factum
Quisnam Deorum, quisve classe de nostra

Te

Te nocte rursum cæcitatis affecit?
Nam tu videre se videntibus tanto
Fastu tumente Porticoque Brucoque
Et Æschrione rege fœneratorum
Quisnam scelestos perditos inaurauit?
Quis nos pudentes fecit esse mendicos?
Inepte, quid nugaris, aut quid argutas?
Est Plutus iste nullus. At Dei nutus
Peruersa quos ob facta quærit vlcisci;
Istas cruces obtrudit, haud opes trudit.

In leguleios, & magistratus Gallici rapacitatem.

Cohors inanis & pudoris & recti,
Et iure quicquid iuris attinet iuri:
Præceps rigore, sponte nesciens æqui,
Et quicquid æquitatis ex bono, atque æquo est:
Si mentiar: crudelium ferox diro
Serpentium Megæra me necet nexu:
Indesinenteque hauriat iecur flamma:
Quoad perustus aridus cinis fiam.
Sin fur beatus legibus tuis viuens,
Per te triumphans nostra carpit impune:
Impune perpetrare si licet cædes:
Opprobriis lacessere impiis cælum:
Si sanguisorba sanguinis minus sugit,
Quam tu crumenæ sanguinisque, vitæque:
Scis quid deinde, quidve postea dicam.

De Nola ex Gellio.

Magno exhibere carminum Deo, fontis
Libethridos perennis aureo fonti
Quod nulla nullos Nola noluit fontes:
Dispuncta sacro nunc iacet nihil libro.
Tu quod meos contaminas sacros fontes,

Ascripta

Ascripta nostro sis nihil tacens libro.

Ad P. Rufum Consiliarium.

Magnanime Rufe, nobilis decus sceptri,
Quod Rex seuerus vibrat in manu vestra:
Cum tu bene institutus omnibus punctis,
Per ambulacra maximi Stagiritæ,
Perueneris ad culmen vltimum legum:
Tibi vel vni vel potissimum par est
Rerum meas narrare difficultates,
Quibus scelestæ fæcis vnus e fæce
Coegit explorare, si fides vsquam est.
Is vt relictas ab auia satis lautas
Exgurgitauit perditus facultates:
Excogitauit artis abditum nodum,
Quo duplicaret patrimonium erosum.
Proscribit, & producit, & statim vendit.
Abutitur pecunia, helluaturque:
Quæ vendidit, reuendidit mihi quædam.
Et sic habere, & non habere, nil differt.
Æque ex vtroque comparare si possit.
Te nunc, seuere Rufe, læsus appello,
Astræa quem respexit, & sacra Musæ,
Vt qui malignus, & proteruus impostor
Se stellionem de malo viro fecit,
Sit stellionis despicatus ob turpes
Notas, notati stellionis exemplum.

Ad P. Natalem.

Natalis, huius splendor, ac decus cæli,
Germana proles vndecunque quacunque
Biuerticisque montis, atque virtutis:
Mecum pusilli ruris hic suburbani
Carpes opellas: vt caniculæ diræ
Siticulosas æstibus minas frangas:

Quæ

Quæ collis umbras, vitreas specus fibras
Vivesiana villa pauper, at læta
Tibi, & mihi promittit otio pingui.
Iam fumat hœdus musteusque pinguisque,
Matrisque proles iusta cura perdicis.
Parata perna est arte Cantabri insani.
Quod si sitis timetur: at tibi præsto
Rubiginosa pruna purpura admista,
Quæ transmarino Cyprus orbe conseuit,
Et succulenta roribus Damascenis.
Vterque Bacchus, candidusque giluusque
Vasconicis adultus in saburretis
Blando liquore tinget aridum guttur
Ientabis, & prandebis, & merendabis:
Cœnabis, & cubabis. Inter & risus,
Et læta condimenta sobriæ vitæ,
Vitæ tyrannas enecabimus curas.
At interim valere te iubet Musa:
Cuticulam curare. Nam tui quantum
Furaberis, habebis id tibi solum.

In Bibinum.

Fulsit Bibinus sicut ignis in pingui,
Nullis opertus, aut coactus in cryptis
Diris Monota cum lateret in claustris.
Is post, cuculla cum pudore deposta,
Maligna fusca luce flamma stipata est,
Tanquam vitrata, corneave laterna.
At nunc opimis porcus auctus in sacris,
Nati Neoclis vindicator impuri,
Ingurgitatus otioque, vinoque,
Vllo sine igne est fœtulenta laterna.
Quem dixeris, aut cuius esse naturæ,
Qui lux in umbra, in luce factus est umbra?

In Thermum.

Balbutit ore muccido loquens Thermus,
Francus videri vt poßit esse natiuus.
Sic de Cemenno, scrupeoque latrone
Se lege sola hac venditauit vt Francum.
Non semper atqui Termus ecce balbutit,
Sed sobrius tantummodo. Ast vbi venæ
Mero tumescunt, concalentque, fringutit.
Non ergo blæso semper ore balbutit:
Sed semper ore pipilante fringutit.

De Tolosatum vecordia.

Qui temperant Rempublicam Tholosatem
Salarium dant annuum sicinnistis,
At literatis nec teruncij solam
Formam, nec vmbram, nec sonum quidem monstrant.
Quid ergo causæ, quidve moris hoc dicam?
Egent amusi musica: id cate curant.
At Catalanos hispidos, Hiberosque
Ciuilitatis Gallicæ feros hostes
Nullæ volunt, nec forte, si velint, possunt
Formare literæve, literative.

In Nostradamum.

Si Nostradamus, quid pudere sit, nescit:
Quod est paratum, nec reconditum, & præsens,
Quanam futura notione mentitur?

In Strumam.

Strumæ sedentis in sedilibus primis
Subter nates sunt lilij sacri flores.
Sic lily, sic iuris æqua sors: nanque
Oppedit almo lilio, inquinat iura.
Sed lilium emit, sancta iura diuendit.

In eundem.

Olim dicacitatis ignea Struma,

Acerbitate

Acerbitate dictus alter Hipponax,
Acerba dicta nunc seuerus abnuitat.
Ergone derepente factus est purus?
Non. Cum malis latronibus malus latro
Olim faciebat paria prauus ex æquo.
Nequissimus nunc: ideo nunc timet cultrum.

De Bibino.

Cocus Bibinus si fuisset, & vino
Lixare carnes debuisset: has carnes
Conuiua semper esitasset assatas.

De eodem.

Tollens Bibinus ebrias manus cælo
Faceta blæsa voce vota concepit.
Post aurei, atque argentei, æris, & ferri
Secli quaternas te precamur ætates
Pater, paterni regna qui regis cæli.
Hanc vltimam fac esse de mero vino.

De Struma.

Conuiciatur Struma non nisi seræ
Hora diei, cum vigil sacrum cælo
Iubata Vesperugo lumen accendit.
Ergone pura lucis aureæ proles
Mœret ruentis solis igneum currum?
Non est: sed astris astra quotquot apparent,
Suum cuique cymbium propinauit.

In eundem.

Quisnam putaret optimum virum Strumam
Deesse amico? debet hic ei vitam,
Plusquamque vitam, plusque quam quod est vita,
Si vita plusquam vita scripta sunt cara,
Quæ fecit illi scripta de suis scriptis:
Quisnam putaret optimum virum Strumam?

Comparat mercedem legulei cum mercede medici.

Quid eſt, in vno plura dona quod ſolo
Die tulit clamoſus iſte patronus
De litigante, quam diebus in centum
Ego tuli de febriente quartana?
Et plus ego laboris in die exhauſi,
Quam centies diebus ille bis centum.
Malos malane præſtat arte corrumpi?
At integris, boniſque nil opus donis.
Sed ſola ſoli præmium ſibi virtus,
Opuſque poſcit conſcientiam ſolam:
Quæ ſancta auis tam rara, tamque deſpecta eſt,
Vt ſolo in vno forſan extet, aut nuſquam?

In ſæculi ſui perfidiam.

Fidos amicos cum deeſſe mirarer
Mihi, qui amicis non deeſſe me oſtendi:
Intelligebam non mea reos factos,
Reumve me, ſed ſæculi rei culpa,
Scelere quod omni putret, atque computret.

De eodem.

Iratus eſt me aduerſus acer Hipponax,
Quod non ſat acer ſcribo, nec ſat iratus.
Quare vel imis Tartari locis ſeptus
In me minatur facta ſe eſſe facturum.
O parce parce dure mi ſenex dure,
Si non queo plus, quam queo. veni atque audi,
Audi, videque, tum videbis, vt vires
Supra tuas ſit omne quod ſcelus regnat.

In Bibinum.

Quando Bibinus vina potat æſtiua,
Æſtate dicit eſſe frigus in fundo:
Tutumque verſo cymbio videt fundum,

Quando

Quando Bibinus vina potat hiberna.
Cur ergo frigus ille quærit in fundo?
An est Bibino semper æstus æstatis,
Et semper æstas æstuosa potanti?

De solitaria vita.

Thesaurus almus solitariæ vitæ,
Imo repostus flentis in sinu mundi,
Siquem bearit, ille solus est diues.
Bearit autem solitarium, verum
Non qui remotus a frequentium cœtu
Consauciatur a frequentibus curis:
Sed quem frequentem cum frequentibus ciuem
A prostitutis abdicat Deus curis
Locis frequentem, mente sed sibi solum,
Exemplar vt sit solitariæ vitæ.

De otio.

Vulgus negotiosa facta detrectat:
Sese reducit, colligitq; securum.
In otio reponit optimam vitam.
Contra beatus, cui Deo frui, vita est,
Sibi instat, vrget, vndequaque distringit:
In otio recenset irritam vitam.
Mens literata cum quiescit, est amens.

De Bibino.

Ædes Bibinus cum meas frequentaret:
Eramus ambo voce, mente concordes,
Ciuilibus contentionibus fratres.
At postquam ab illis est malignus exactus,
Plusquam paterna mente nunc sumus fratres,
Nulla mala dissensione discordes:
Non vult venire is, ego venire eum nolo.

De quorundam perfidia.

Sunt qui me amicos puritate viuendi

Vel eruditione poſſe, vel rara
Humanitate comparare contendant.
Ut iudicentur ergo iudices iſti,
Siſtant & argumenta, res, & euenta.
Primum parem eſſe ſe mihi volens Caſca,
Mox ſeruitutis ſtulta vincla tentauit.
A morte noſtra ereptus arte Nigrinus
A peſte pulſum nec procul ſalutauit.
Qui mutuatus eſt Lycus meos nummos
Ne reddat, impudenter hos peti clamat.
Coruus meorum, graculuſque librorum
Tuliſſe multa nil putat, petit cuncta.
Quod factionis eſſe particeps nolo,
Iurat Bibinus me virum eſſe neſcire.
Apage, cremari nolo, nolo fiſcari.
Iubet fugari a ciuibus Dei Tunger.
Hem quos amicos balneare neſciui.

In Strumam.

In eruditione ſiquid errauit,
Vel elocutione, vel modo rerum:
Cum quis monendo corrigenda monſtrauit:
Circumuenire ſe calumniis clamat.
Non vult amari, non amare vult Struma.
Non vult amari Struma, vult adorari.

Ad Maumontium.

Vindex ſeuere veritatis inuiſæ:
Pudore plenum pectus, & pio ſanctum,
Feruens fideli caritate Maumonti,
Cui tanta debet, quanta fert meum nomen:
Poſt lugubres epiſtolas, querelaſque,
Audi, remoto Muſa quæ canit fletu.
Ut implicatis expeditus e ſiluis
Actus Zibynis, morſibuſque latrantum

Ceruus

Ceruus pauore liberatus excußo
Hausit quietis dona: dona securus
Nemoris capeßit, & liquentibus lymphis
Cœnosa crura, & aridum lauit guttur:
Sic inquieto mortis impiæ morsu
Dudum appetitus, lancinatus, accisus
Plusquam fugis exercitatus, extrusus
Volo iocoso lauere guttur hoc versu,
Iraque fati vel trucis frui inuita.
Post multa luridi aeris, locorumque
Tentata iura, post subinde mutata
Audi malorum pharmacum, atque solamen.
Casa est reposta in pestilente conualle:
Nam languido Austro pestilentius nil est.
Et tota totum vallis hæc bibens Austrum
Erecta sub Septentrione concludit.
Raro hic videtur nec trihorium Phœbus.
Nox ante noctem est, vix diem dies nouit.
Male imbricatas tegulas, hiantesque,
Nec bene equitantes, affabreve commißas
Supra laceßit imber, & natant infra
Inseßa riuis imbrium pauimenta.
Quin & culinæ murus in foco, in flamma
Rimis paratis imbre flumen eructat:
Ut, esculentum siquid hic tibi speres,
Sit potulentum, & turbidum vores cœnum:
Porta, & fenestra non minus patet clausa,
Quam cum est aperta: tum satellites diros
Hiemis furentis, atque flumen admittit,
Tanquam hospitalis hospites salutantes.
Ad quæ benignos si paraueris ignes:
Votis quibusuis velle te foris clames
Algere nudum, perpluique sub dio,
Praut scelestus, quæ dabit cruces fumus.

Curis angi se.

Quot sunt, tot execrabiles mihi curas,
Vicarias quietis exulis ducunt
Quæ noctis intempesta signa collucent:
Sic somnolentiæ vtrinque sortis exortes.
Nox clara, & atræ corda subruunt curæ:
Quid ergo fit, contrariis vt ab rerum
Idem creetur qualitatibus: tanquam
Recto feratur, quod feratur obliquo?
Nisi in ruinam, perditamque fortunam,
Meam ruinam funditus, meorumque
Elementa coniurasse cum Deis dicam!

Xenia ad Margaretam Vitelliam.

Dies vetusto sacra turba Saturno
Ruentis anni lubricas vices, lenta
Traiectione mittite in nouas luces:
Vt incohetur annus iste venturus
Omnes in annos, quotquot in poli gyris
Sese induendo cana sæcla detexunt.
Omnes vt anni quotquot in sinu cæli
Sinuantur, & voluuntur, & reuoluuntur
Vitelliæ parentur inclytæ vitæ.
At si superba vota cassa sint, tandem
Repetet quod ipsam patrium sibi cælum:
Omnes vt annos, quotquot e penu mundi
Promuntur, & conduntur, & reconduntur,
Fatis superstes, mortis horridæ victrix
Erit in meis, ac potius in suis libris.

Ad Erinnyn in tempore pestilentiæ.

Si de reatu, deque rebus afflictis,
Deque furiali morte, morte viuaci
Exire, pœna est: O ministra pœnarum,
Quæ diritate sontium fatigantur,

Tandem

Tandem seuera, nec seuera venisti.
Funesta gemitu cuncta, cuncta languentum,
Cuncta morientum tabe, mortuorumque
Constrata aceruis: quaque iam sepultura
Solebat esse terra, tecta fœtente
Cadauere est sepulta non sepultorum,
Ut mors sibiipsa possit esse terrori.
Sed quid patratum est? passus hac iners vulgus
Iniuria paratus vltimæ sortis,
Iniuriarum fœdus autor, immanis,
Dirus, ruinis creuit illius diris,
Fundens torosa verba torua ceruice.
Molitur animo fœda facta furaci.
Regique iam, si detur, auferat regnum.
Ergo Dei te iusta si manus misit:
Quid iudicandum est? anne quos peculatus
Cruore pingues, pauperumque sudore,
Atræque vitta, & pupuli facultates,
Quos sacra iusta, quos profana pascebant.
Quando illa defecere, quæ vorauerunt,
Ipsos deinceps esse se voraturos.

De Bibino.

Annos, Bibinus inquit, esse viginti,
Quod non fuisti, Cæsar, ebrius, credo.
Tam parcus es, tam teque duriter curas.
Audi, Bibine, quæ tibi inuicem dicam,
Tam largus es, tam teque molliter curas.
Tibi bis annos, ter, quaterque viginti.
Te nox diesque semper ebrium vidit.
Quod si ebrium non vidit, at malum vidit.

In Bibinum.

Bibinus ille factiosus, & durus
Mentisque, mente pruriente decoctor

Diris monota cum lateret in claustris:
Tum literis, & voce literatorum
Calente sese continebat in cella
Quales monotis nominare, ius fasque est.
Vt se inquinatis abstineret a stupris
Et temulentis contineret a rixis.
At liber extra dira claustra claustrorum
Nunc per plateas, viculosque fœtentes
Discurrit, vt se spurcus inquinet stupris.
Quod si coacta sorte, non coactave
Non per plateas, viculosque discurrit,
Vino calente continetur in cella,
Quali monotam inebriarier fas est.

In Strumam.

Famam dedi, famaque plena momenta.
Scripta approbaui testimoniis vanis.
Quibus foueres illa, gratus ostendi.
Qua sustineres cautus, abstineresque,
Dedi roganti scripta nostra, quæ furtim
Infame lemma nominis tui ferrent.
Tuam dedi iam, mox meam dedi famam,
Non ambigens, mollive restitans cura
Totum meum transfundere in tuum totum.
Et tu meum, sceleste, nomen arrodens
Non credis arrosisse sic tuum nomen?

In quendam.

Mirare, quod te qui prius viri docti
Miris solebant ferre laudibus quondam,
Opprobriis nunc perditum secent miris?
Quondam benignus, sobrius, pius, comis
Omnes trahebas, versa nunc vices mutans
Natura versas mutat & simul mentes.
Lingua impudica, durus halo, lurcoque,

Scortator,

Scortator, aleator, & popinator,
Dirisque factionibus tumens, putris
Auertis: auertuntur, & ferunt monstrum.
Quos tu fugasti, te fugare miraris?

In Strumæ vanitatem, & ambitionem.

Quid? Struma Græce callet, & calet Græce.
Miscens Latinis Græca, Græca transfundens,
Cælo Latino, vocibusque, donauit.
Sic psittacus, sic pica dant suum χαῖρε.
Eburneos sic Lygdamis gerit dentes.
Coma coempta sic sibi placet Lyde.
Olympiorum præco sic erit victor.
Sic fiet idem præco Rexve, prætorve,
Si quando eorum nunciabit edicta.
O Struma, quisquis voce non sua turget,
Is tibia est: & alter ille tibicen.

In eundem.

Sese ambitus incommodis fatigari,
Famæque tangi ventilantis assultu
Solet negare Struma. si probes contra:
Deum Deorum iurat, esse se immunem.
Atqui dicatum Ammonio nouum librum
A quodam amico vate cum recepisset,
Ut mitteret librario: statim nomen
Ammonij derasit, & suum scripsit.
Idem vndecunque Græcitatis ignarus.
Tamen Latina Græca voce donare
Cum pruriat: cum captet hanc sibi famæ
Opinionem, perditusque tabescat:
Opem, manumque mutuatus Ambacti,
Ah ah misellus ille pro suo vendit.
Ergo ambitus se iure iurat exortem.
Non ergo mutuatur improbe famam:
Sed & benignus mutuat suum nomen.

IVLII CAESARIS SCALIGERI SIDERA.

DIVAE CATHARINAE FRANCORVM DELPHINAE NATALIA.

MAgnanimas acies, ac Thusci robora Martis,
Et formidatas Romanis collibus arces
Exoriens aperi roseo Matuta recursu.
Dumq; vehis, terras radiet quæ lumine, lucem:
Altera lux cælum illustrat procul edita terris.
Arne, quid adstreperas Tyrrheni volueris vndas?
Siste fugam tacitus placidisque relabere lymphis.
Huc, vbi perpetuos fasces, sceptrumque vetustum
Mole noua cumulat nascenti in virgine Meddix.
Huic fas, Diue, tuas tumidum summittere ripas:
Et dare adorantem diuinis oscula plantis.
Nanque Iouis deducta sinu, & Diis æmula virtus,
Quanta viris fuerit, quanta est ventura puellis,
Atque poli intentas vires, atque astra fatigans.
Huic dabitur: patriis quæ maior honoribus, olim
Maiores etiam sistetur numen ad aras.
Surge nouum genus in veteri. date lilia plenis,
Quæque rubent vitæ saturo flammata colore,
Quæque niuis superant vestræ candentia lucem,
Alpigenæ Nymphæ calatis. hinc illa profecta

Rursus

Rursus in antiqui imperij sua iura redibunt:
Et secum referent rerum felicia palmas.
Gallia compescens bellacibus omnia turmis,
Gallia pacati studiorum mater honoris,
Crescere qui poteris? cresces tamen ardua: quando
Henrico Catharina pari iungetur amore.
Squammigeri gregis vndivagum qui stemmate regem
Præferet, & sceptris augebit sceptra Britannis.
Illa tuis proprias interseret artibus artes,
Et regnis poterit regna, & fata addere fatis:
Hic priscis ille est deductus sanguis ab Oscis:
Unde securigeros peperit Tyrrhenia reges.
Ante etiam quateret quam res Romanus, & ante
Ignea quam faceret tumidos Bellona Quirites:
Immenso imperio, supremo numine Meddix
Floruit: & patrio tremefecit Marte Latinos.
Post, vbi per varias clades, & mutua rerum
Excidia, vt visum est superis, Oenotria tellus
Fata sequens, Latiis sese commiscuit armis:
Tum cognatorum se Thusca ad limina regum,
Auxilium non tam quærens, quam robora portans,
Hostibus in vacuas sedes, tutosque recessus,
Regni clara trahens insignia, contulit Oscus.
Olli per pacis studia, & certamina belli
Terra data est ingens, tum regni in parte locatus
Meddicis æternum nomen transfudit in æuum.
Bissenos etiam populos cum conderet Arnus:
Huius, dimidium moderandum cessit, habenis:
Quot semper geret ille suis insignibus orbes.
Salue magna Deum soboles: gens addita Diuis:
Tot claros latura duces, tot regibus orta,
Tot reges genitura. At tu qui sidera torques,
Omnipotens: seruare genus, generisque nepotes
Sancte velis: & auis similes regnare parentes.

Ipsi inter sese pacatæ fœdera mentis
Perpetua instituant: & claris otia Musis:
Unde sibi pariant ignota in sæcula famam.

Diua Margarita Valesia diui Francisci regis F.

Naturæ exhaustas cælesti in corpore leges,
Et gratum lætis onus intolerabile terris
Admirans canerem: mihi si satis ardua montis
Virginei momenta forent: totusque reclusus
Sufficeret numeris Helicon. o maxima rerum,
Quas cælum tegit, & terrarum sustinet orbis:
Cuncta tuis meritis longe, longe omnia votis
Inferiora meis. tibi tu quæ sola fuisti
Unica, par, similis, non noto numine tantas
Sola potes nostra hæc conferre in carmina vires.
Ergo te ipsa canes: propriis non laudibus vt te
Exuperes: seruo sed opem latura precanti.
Nam quæ alios raris felix virtutibus æques,
Tota tua est pietas, tota est clementia, totus
Humanis miscens cælestia mentibus ardor.
Quis te mane videns, labenti vesperis aura
Non fruitur? quis te alloquitur, qui munera vitæ
Oblitus propriæ, abs te accepisse negabit?
Audiit, & veniens extremis hospes ab oris
Viditque, obstupuitque: & vix sibi credidit ipsi:
Magnanima facilem cum maiestate decorem:
Fulguret vt grauitas vultu condita sereno?
Cum belli egregias, pacisque edisseris artes,
Candida magniloquum vt referat facundia patrem:
Patrem cui tantum debent hæc sæcula, quantum
Vel Phœbi placidi, vel duri Martis honores.
Quem gens lecta Deo, gens magnis debita fatis
Et sequitur iussa, & non iusso imitatur amore:

Virtutum

Virtutum exemplar rarum, lumenque Deorum.
Nos quoque quos stupidos naturæ detinet ordo:
Quorum animus dubio fortunæ fluctuat æstu:
Tam varias vno miramur pectore mentes,
Factaque, dictaque & excelso pendemus ab ore.
Nec satis est spectasse semel: iuuat vsque tueri:
Fallereque oblitas labentis temporis horas.
Siue paras dictata tuis intexere chartis:
Seu proprio conaris opes depromere censu:
Et canere antiqui prima incunabula mundi:
Seminaque & rerum veras euoluere caussas.
Maxima quæ a sanctis diuinitus hausta magistris
Iam facis esse tua: ingenio dum candida amœno
Condis, & grauibus coniungis pondera dictis.
Nec tamen hunc tantum cælorum dotibus auctum,
Atque antehac nullo compertum tempore nutum
Vlla dies, vllusve locus videre superbum
Regium erat, posse: ac merito fortasse decebat:
Diuinum fuit, hunc sortis superare tumorem:
Vnde tuis cessit suprema potentia fatis.
Vt cum animos rapis, ipsa tuum donare fateris:
Quantaque vis vultu, mens tanta in mente benigna est.
O regni decus, o patriæ lux, aurea virgo,
Virgo decus cæli, virgo spes vltima rerum,
Quas Phœbi in gremio, Martis necat impius horror:
Nil maius patre, nil melius genitrice canemus:
Fratribus immensis nihil est diuinius. horum
Omnia sola ferens: raris sola artibus augens
Perge nouis formare sacrum virtutibus orbem,
Nosque tuas animas consorti reddere cælo.

Diua Margareta Valesia Nauarræ regina.

Te patriæ columen, te cæli stella sereni

Cantabriæ regina cano. Res ardua. verum
Te duce, per tua dicta, per immortalia magni
Facta animi, tecum ſperato inuoluar Olympo.
Orbis ades; radij quem vis colluſtrat Eoi,
Quem vis Heſperiis operit deuexa quadrigis:
Te totum in ſola rerum mirabere luce.
Qua te cæleſti proles Valeſia lingua
Prouocat: atque animo felicibus imperat aſtris;
Seu bifido libuit deducere vertice Muſas:
Seu ſanctos grauibus numeris innectere ſenſus:
Et placidas patrij cæli recludere leges.
Ipſa etenim veteris mundi labemque, ruinamque,
Et deſolatas canit atro crimine ſedes,
Donec ab æterni deſcendens culmine regni,
Illam morte ſua pia ſuſtulit Hoſtia mortem.
Pro quo (Nam quis plena tuo de pectore, magna
Margaris, attonito in gemitu ſuſpiria neſcit?)
Decolor vt terras vdo Sol cinxit amictu:
Tollens ſidereos cognata ad ſidera vultus
Flammato captum, ac vinctum lacrymatur amore.
Mox vbi pura dies cedentibus ingruit vmbris:
Te ſolum te, Chriſte, petens, tua vincula plangens,
Tecum abit ad proceres, ac tetram principis aulam:
Tecum haurit rapidæ crudelia iurgia linguæ,
Et ſputa, & plagas, & noxia verbera ſentit.
Heu quoties diris facies ſonat icta flagellis,
Brachiaque, facieſque, & multum illuſa tyrannis
Pectora, perpetuam rerum ſitientia pacem:
Illa ſuos toties lacerari intelligit artus,
In te abiens, tecum montis ſubitura cacumen.
Hic, vbi Tartareis regna execranda triumphis
Exuis: vnde patres miſeros, vnde omnia tecum
Traxiſti, trahe me me etiam, rex optime, dixit,
Et rex, & pater: hinc potes, hinc te velle precamur.

Sic ait: & quod mente sibi capit, explicat orbi.
O felix pietate tua, virtute tuorum:
Seu veteres Carolos felicia numina, seu tu
Franciscumque patrem, Francisciique inclyta patris
Pignora, magnanimos gaudes præferre nepotes.
Quorum animus laude, inuidia, certamine maior,
Imperiis quantum præstet, tantum arroget armis.
Quid memorem, quantos surgentia sæcula plausus
Ingeminent? cum tu populo præfecta potenti,
Martia qua feruet duris aquitania bellis:
Fraternas inuicta metu moderaris habenas.
Regnum ingens, ingens frater, res plurima coniunx:
Fratre iubente tamen, facili cedente marito.
Auspiciis stat tuta tuis pars optima regni:
Et licet in mediis Phœbi terere otia turmis:
Atque frui nondum compertæ pacis honore.
Quid maius, quam vt bella ferox sibi sentiat hostis,
Inter mille fugas, & mille erecta trophæa,
Commissis tibi marte tuo summotus ab aruis:
Et placitæ populus capiat sibi commoda pacis?
Has tu olim sancto diuinæ matris ab aluo
(Obstupuit sexus) retulisti protinus artes.
Atque hoc præripuisse viris, vt maxima res est:
Sic maior, traxisse illos ad præmia cæli.
Nos etenim, quos dira trucis contagia mortis,
Cæca animi rabies, falsæ ludibria mentis
Captiuos tristi (infandum) obsidione premebant,
Te dulcis Christi nomen dictante salutis,
Discussis, o sors, reparata e mente tenebris,
Luce noua fruimur læti, & vitalibus auris.
Ad quem igitur potius mea mens se conferat? in quo
Spem ponat? sibi quem petat auxiliaribus armis?
Seu quæ dura meus timeat procul abditus hostis:
Seu quæ sollicito leti discrimina pellant:

Quod scelerata piis, ipsa impia, turba minatur.
Sancta mane mihi: sera tui pete limina cæli.
Interea rebus, quas tu facis ipsa, secundis,
Æternæ longæua doce pia semina vitæ.

Diua Ludouica Sabaudia diui Francisci regis mater.

Postquam nox animis augusto funere nostris
Insedit, viduoque sua est lux reddita cælo:
Læta Deum nitidas sedes, numerumque piorum,
Duro exuta chao, ac tenebris Ludouica profundis
Auget: & æthereis superenolat aera pennis.
Ergo omnis longo proles Valesia luctu
Soluitur: ingentesque sonant plangoribus ædes.
Ast vbi diua parens regali condita fulcro
Composita est: iacuitque altis extincta tenebris
Heu lux regni, & magnanimum spes tanta nepotum:
Circunstant heroum acies, densæque cohortes
Certatim sese agglomerant lugubribus æris.
Nec fletu saturat oculos, nec pectora planctu:
Instituuntque toros. trepidant funalia longo
Ordine flammarum, & late loca lumine complent.
Atque ea dum penitus lugentum parte geruntur:
Inuictusque animis, & fati turbine maior,
Hoc vno victus pietatis numine natus,
Pro teneris lacrymis, pro fœmineo vlulatu,
Defixus rigidos oculos stupet: atque ita fertur;
Qualis vbi aut gelidam serus prope fluminis vndam
Eridani, aut Baldi deprensus vertice pastor.
Ille feræ tempestatis securus, & imbris,
Aut numerat capita, aut venientum cornua discit.
At procul vt trepido cælum tonat omne tumultu;
Obliqua de nube sacer Iouis attigit ignis
Afflatum: crepitansque vago coma murmure fumat.

Ergo

Ergo vbi conceptus diuini in pectore regis
Erupit dolor, & pulsas se effudit in auras,
Flebilibus tandem lacrymans ita vocibus infit.
Bis me igitur patrio cælo, atque illustribus armis
Alma parens, patrumque mihi monumenta priorum
Restituis: grataque frui me luce iubebas:
Vt mihi quod dederas, illo te lumine cassam,
Atque hoc sic positum antiquo sine nomine corpus
Alloquerer: surdasque onerarem questibus auras?
An ne etiam ætheria diuinum sidus ab aula,
Debita perpetui spirantem pignora amoris
Me miserum, implicitumque piis accentibus audis?
Quid querar? an ne ingens regni mihi lumen ademptum,
Consortesque manus, firmamque in matre quietem?
Haud equidem felicem animam, veramque coronam
Diua tuam: quæ nunc mortalia fœdera temnis:
Sed meipsum; modo quem miserum sub carcere cæco
Mortalis vitæ, repetens tua regna relinquis.
Mene sub incerti, ac duri certamina Martis,
Non potuisse diu quæsitam ad vulnera mortem:
Vt traherem amissam hanc alieno in funere vitam?
Heu pudor, heu pietas, heu vitæ candor, & illa
Magnanimæ species mentis, ac debita cælo
Pectora, sidereis iam tandem adscita maniplis.
Aspicias vtinam vultumque habitumque gementis
Sancta anima, & dubiis iam non obnoxia fatis.
Siqua tibi super vlla meæ nunc mortis imago:
Quæ mihi per casus varios, operumque labores,
Labentemque animum, ac vix dum genua ægra trahenti
Ingratas tenui producit munere luces.
Nam mihi quid sine te gratum, aut quid dulce futurum:
Cui sine me patriæque nitor, veteresque triumphi,
Heroumque acies, tantique opulentia regni
Sordebant? & adhuc vitales demoror auras?

Crudelis. neque naturæ tibi iura sequenti
Abs te iterum acceptam potuisse reponere vitam?
Ah quoties creperi miscentem incendia belli,
Feruentemque, tuis lenibas, optima, dictis.
Maternumque metum, & laudis veræ inter amorem
Plurima quæ mandata dabas? quæ plura daturam
Vt vetuit dolor? vt lacrymis objedit amaris?
Interea ancipiti tantarum in turbine rerum
Si qua mihi dubios verset Fors improba casus:
Cui tandem trepidi committam commoda regni:
Quæ mihi tanta tuo steterunt interrita nutu?
Quid mihi mentis erit tam desolata videnti
Regna tuo lacrymosa obitu: felicia quondam
Auspiciis seruata tuis, & reddita nobis?
Rene pater, patriis positus qui terminus agris,
Culta fluentisono scindis celer arua tumultu:
Vosque graues rigidis stantes ceruicibus Alpes,
Obice quæ inuito nostrum discluditis orbem:
Quique ferox sceptris tumidus Neptune Britannis:
Quique per angustas prono citus agmine fauces
Europen Libyamque obsesso interluis æstu:
Tuque iugo fera barbarico portenta Pyrene:
Hic mecum date thura, piis date manibus aras.
En decus, en columen vestrum. sic gloria sceptris
Fœmineis seruata, truci iacet obruta leto.
At non & diuinum animum, dextramque virilem,
Pectoraque aduersis non vnquam exterrita fatis
Mors rapit. Illa Deum sedes, superosque Penates
Explet; & aerias tuto iam despicit oras.
Diua parens, auctus gaudet quo sidere mundus,
Alma faue; populoque tuo te redde precanti:
Æternumque meo salue, ac vale, inclyta, luctu.

Diua Constantia Rangonia.

Cur mihi post veteres laurus, post inclyta regum
Semina, & emensi felicia sidera cæli
Crescit opus, trepidatque nouo mens mota tumultu?
Anne ego, qui emerita speratam fronte coronam
Orabam, vix prospicio de carcere metam,
Me minor, & domito nequeo superesse labori?
Ecce meum fessis rerum Constantia sidus
Exoritur: solum antiquo quod defuit orbi:
Antiquoque, nouoque: grauis fultura ruinæ,
Siqua & aquis, siqua & mortalibus imminet igni.
Lassa manus, quo te vertes? quæ robora sumes?
Et tu magnanimis iam grata heroibus, & iam
Diis magnis, maiorque effœta in sæcula fama,
Vis animi, vis magna volens, magna omnia voluens.
Quo cupies magis, hoc poteris minus, & minus: olim
Ut felix inopem faciet te copia rerum.
Audendum tamen: & factorum imitanda tuorum
Pars mihi: quæ cælum diuinis dotibus ambis.
Dum paro, dum meditor, magnis dum molior ausis
Isti mentem animo componere, carmina menti,
Cui neque iustitiæ tollit clementia partes:
Nec laudata diu multis, nullique recepta
Mollia magnanimum pietatis pondera pectus.
Nata aliis mitis, rigida tibi mole tua stas.
Nullis fracta malis, nullis tremefacta periclis;
Quæ Fortuna tibi variis assultibus audax
Obiecit, nequicquam audax, & debilis autor.
Illius intentata auidæ tibi fulmina dextræ
Irrita te obstupuere. latent sub numine vires
Inuictæ, imbriferis assuetæ obsistere nimbis,
Pœnituit voluisse, pudet nequiisse superbam.
Tum Fatum ingemuit, tantum licuisse furenti.
Sola cares gemitu, sola inconcussa resistis.

Quæque horrent alij, nunquam tua vulnera sentis:
Sola minis animo tantum stipata minaci:
Cætera lenis, & hoc vultu composita sereno,
Quo lacerata malis demulcet corda ruinis
Blanda graui concors in maiestate Venustas.
Talis erat victrix positis Tritonia telis:
Sæua giganteos cum demolita furores
Lanas transfixi Patagonis sanguine tinxit:
Pacatoque supercilio desedit inermis;
Indicens calathis operas, & carmina Musis.
Sic tibi nunc facilis numerosum spirat Apollo
Indefessa canens largæ tua munera dextræ.
Cui neque diues opum cunctarum plurimus orbis
Sufficisse valet: quo tu tibi sola supersis.
Hinc digressus obit ciuilia munia cantu,
Ut memor exacti labentia temporis acta
Cuncta tenes: vt consiliis, rebusque gerendis
Præcipit ancipites felix prudentia casus:
Ut verax animat cordata silentia nutus:
Lactea flexanimam vt ditat facundia linguam.
Seu tua Cecropiis splendescunt dicta figuris:
Siue audis, vultumque adhibes attenta benignum:
Tum trepidat, pendetque tuo narrator ab ore:
Ut soli sapiat, vulgi securus inanis.
Haud aliam poterat cælesti e semine prolem
Diuo Blanca parens speratam diua parenti
Edere: cum magnum, rarum, inuiolabile Fatum
Sidera Bentiuolis Rangonia miscuit astris.
Iuppiter ancipites operoso examine lances
Excutit: & miratus opus, quod fecerat, auctum:
Vade, ait, o felix anima, atque incognita sæclis
Præteritis, sæclisque modum factura futuris:
Una parem cunctis æquans virtutibus orbem.
Sic ait, & niueo membrorum obducit amictu.

Dat frontem optatam ſuperis: dat eburnea colla:
Colla, manuſque ambas, auguſtaque pectora, ſolo
Seſe digna Ioue, & nullis exterrita fatis.
Circunſtant cæli Indigetes, magnique Penates.
Inceſſum dat Iuno ſuum, nutumque ſeuerum.
Alma Venus, ſed caſta Venus, nec nota marito,
Et ſibi quam ſimilem tunc eſt ſtupefacta Minerua,
Eſſe ſui ſpeculum, & pignus te fecit amorum.
Talis ab ætherij gremio demiſſa receſſus
Inter tot, mihi ſola graues miſerata labores
Eiectum, extorrem, miſerum, rerum omnium egenum,
Nec vatem ſine te; nec dignum nominis vmbra,
Nec iam me, veteris nec notum Martis honore
Alma foues, pauidumque tuas, bona, ſiſtis ad aras:
Fœmina, vir, Dea: forma, animo, pietate coruſcans.

Margareta Vitellia.

Hactenus aſtrigero fulgentia lumina mundo:
Nunc lucis cane, diua, ducem, ſeu nocte ſilenti
Occupat æthereos ſupremi tramitis ignes
Cynthia, & effundens pleno ſeſe explicat auro:
Seu potius radiis atque ignibus alta coruſcis
Flammeus oſtentat lætis Sol tempora terris.
Nam Phœben præſtare parum eſt. Vitellia Solem
Alma dabit, non hibernis qui noctibus impar
Pallidus extremo deuexus languet ab axe:
Sed qui veris obit genitalia munera, ſed qui
Lentus in Erigone maturis ardet ariſtis.
Aſpice ſiderei leniſſima fulmina vultus:
Sentis te vidiſſe diem: verum aſpice, ſancti,
Si capere & ſi ferre potes modo, pectoris auras:
Hauri animi anguſti rariſſima pignora, linguam,
Sideraque, & Phœben & Phœbum æquare videbis.
Si modo cum radiis ſunt lactea flumina Phœbo:

Qualia nectareo Musæ dictantis ab ore
Excipiunt, formantque nouas Permesidos vndas.
Olim magna operum in textu sibi visa Minerua,
Serica suspiciens auratis plexa figuris,
Obstupuit, seseque autorem optauit in illis:
Sed magis obstupuit, patria cum vocis honores
Hausit, & in mediis audire putauit Athenis
Ora Palæphatios late exinuantia nodos,
Cæteraque in numeris monumenta abstrusa vetustis.
Quare etiam sacros septena cacumina colles
Numen Romula terra tuum visura relinquet.
Romanumque forum mirabundique Quirites
Sumittunt fasces & puræ munera linguæ.
Sic quoq; quē neq; magna mouent neq; multa morantur
Ardor agens rapidæ cælestia semina mentis
Præcipitatq; vrgetq; tuæ me inuoluere famæ.
Fas modo luce tua tenues animare lituras,
Et terram informem vestro componere cælo.

IVLII CAESARIS SCALIGERI ANACREONTICA.

AD Petrum Ronſardum.

QVo te carmine, qua prece
Quo pingui Genium thure adeam tuum,
Immenſi ſobolem Ætheris,
Qui Muſis animi prodigus imperas?
O cantus decus aurei
Qui ſolus ſtupidis auribus immines.
O flexus veteres nouo
Quos felix ſuperas, nectare condiens
Sublimis fidicen lyræ,
Graiis picta notis Celtica temperans:
Qui ſolus ſcatebris tuis
Late Pegaſeos imbuis alueos:
Te ſolo magis ac magis
Implens Caſtalij conſilium chori.
An fruſtra, an trepidus meus
Blandus, ſuauiloquus, dulcis Anacreon,
Ronſarde, ad liquidam chelyn,
Hinc auſit niueis vectus oloribus,
Nunc primùm e tenebris pudens
Sacrum ſtellifero ferre caput polo?
Cuius luce frequens, pari
Illum luce tua flammeus obruis,
Mortes præripiens truces,
In quoſcunque tuus ſpiritus ingruit.

Quis Anacreonta blandum
Mihi quis senem elegantem
Suscitabit ad choreas
Non elaboratum ad pedem?
Age comites Lyæi
Soluite iugum Camœnis,
Vt amore liberali
Repetamus illa prisca
Concinendi mysteria:
Nec pes cohibeat modos
Qui citatur ad choreas.
Satis inclyti Lyæi est
Animus calore vinctus.
Tetrica hinc facesse Musa.
Claudicare mi iucundum
Titubante greßu fari.
Sat seruiuimus, sed non sat
Lusimus. ludamus ergo,
Cantillemus, & bibamus,
Basiemus, basiemur.
Precio libertas nullo
Venditur. Siquis grauatur,
Nemo tenet hunc, abito.
Numerosque mollicellos
Flexuosos hic relinquat:
Talis arcus est amoris,
Tale cælum, talis aura.
Famula Chloridos in capillis
Pasitheæ ventilatæ
Anfractibus mille mouetur.
Quocunque differtur leuis
Cincinnus, huc sequemur.
Sequetur cor sequentes,

Nec

Nec fugiet illos nodos:
Sed captum ibi hærebit volens.
Nec dimiſſo abire cura eſt,
Nec ſe reſpicit, aut ſe probat
Niſi quod probatur illi.

Transmarina Venus, dea
Quæ tetricos Opicos latuiſti
Horridos, hirticapillos,
Tauricordes, ore duro,
Veteres iocos recentans,
Sparge Teij venuſta
Seminaria roris.
Indue te in meos verſus
Et oſtende Latio
Quanti Liberum eſſe putes,
Omnia cui ſeruiunt.

Delitias fare Muſa,
Præripe Charonti, præripe prædam,
Lucrifacere, lucro eſt.
Si tu prehendes, quis reprehendet?
Altrinſecus tene tenentem.
Euaſimus. ergo viue mihi,
Vt tibi Dea viuam,
Cum victrice Paſithea:
Qua viuente quis me vincet?

Poſtremum me vides, Dea,
Niſi me, benigna, vides,
O venuſta Paſicompſa:
O beata virgo, cuius
Viuam mortem fert ocellus.
Quid lucri, quid ergo lucri

Dura

Dura toruitate mitem
Contaminare ocellum?
Quid cælestis eboris
Nocticoloribus iris
Contenebrare lucem?

Insuauia multa sunt
In vita hominum, quia nos
Spes nostras occidimus,
Lepido victu, lepidis iocis,
Liberali cantione,
Vinula, venustilla,
Liberaliore gutto,
Vinulo venustulo.
Occidamus occisores.
Pereat perire volens:
Et qui nos perire vult.

Accipite Bellerophontides
Pro vestris nitidis aquis
Quibus cum hausi furorem,
Qui me vigiliis necat,
Tepidæ nitidæ puellæ.
Nam Iouis ignea fulmina
Vigiles incutiunt metus.
At Semeleia fulmina
Somni conciliant moras:
Accipite Bellerophontides
Pro vestris mea vicissim
Munera muneribus,
Floreum halantia nectar,
Suauis munera Nyctili,
Quæ fessulis nobis canendo
Placidam afferunt quietem.

Sopita

Sopita libamine Musa est
Suauis muneribus Nyctilei
Baribromij choreisomnicolæ
Quid agam destitutus?
Quis mihi bella carmina
Spirabit? quis dabit iocos?
Quis venustulos lepores?
Quis nisi qui somno Deam
Deposuit placido Deus,
Ab ea surripiat sibi
Quos tibi restituat numeros?

Sæpe rosam alloquutur
Morulæ non patiens amans.
Sæpe rosæ comparat
Veris breuis leuitatem.
Mihi senticeta vestra
Quæ seris in corde meo,
Exemplar, o cæli decus,
Comparanda sunt rosetis
Sine flore mordacibus.

Silene quid vacillas
In versibus politis?
O tene Pasicompsa
Vidit suis ocellis:
Obortaque est tenebra?
Hæc eadem mihi pedes
Loco mouet canenti,
Qua dubij titubantis
Insessi quo sistat loco
Mi cordis hausit auram.

Patere miſerula animula,
Dea lepidula fieri,
Cum te tranſmoues in eam,
Quæ te ſibi figurat,
Exemplar vnicum Diis
Rerum quas beata ſtupes.

Aureole pes, manus eburnea,
Eburneole pes, manus aurea,
Corallina labra, Zaphirina lumina
Roſellæ, quibus integram
Non audet, non audebit
Aſpirare igneam lucem.
Verba quibus alta parent,
Ponuntque maria furorem,
Euruſque Notuſque conticeſcunt:
Accipite odoratas aras.
Quas non olidus imbuat hircus:
Non Venerea columba.
Qui meretur illa mortem?
Sed miſerum meum cor,
Quod mauult iſthic perire
Victima deſtinata quam
Hic viuere mecum.

Actutum ocius vndique,
Quas micare vides pruinas,
Diſsoluet luce ſua mea lux.
In rores abibit omnis
Spumigeni gemma liquoris.
Inde omnia florere videbis.
Natura quid mirum facit,
Si floſculos florem parit?
Mirum, rigens Neæra

Si

Si nix soluit pruinas.

❧

Libet insanire dulce,
Et sapidum furere furorem,
Curru gemmeæ voluptatis,
Regina vitæ quæ cluet,
Captiuas ducere curas.
Manibus post terga reuinctis
Illas discent ferre catenas,
Liberæ quibus mentes
Carnificem subeunt iugum.
Illæ discant vincla ferre,
Quibus alma serenitas
Non audet mouere pedes.
Illas discant tenebras pati,
Quibus ingenuos amori radios
Opacant nebulosæ.
Illos discant stimulos dolere,
Quibus cæleste hominum genus
Immerito quatefiunt.

❧

Nec texit ætas me grauis
Obiectu aggeris annorum?
Nec me gelu torpidum
Vindicare potuit sero
Propinqua lux diei?
Quin dulcis Pasicompsa,
Ætate dispar, animo impotenti,
Proterua vultu, moribus igneis
His quibus me pellit, lactet
Condimentis venustatis:
Nec quibus me fugit, fuget?

❧

Naides amnicolæ,

Si vos præceperit æstus:
Si vos Sirius exanimet:
Quo tenuis obrepat liquor
Satis ad vestra fluenta
Alia, atque alia, atque alia:
Accipite has lacrymas,
Quas sua niue Pasicompsa
Vertit in pluuium fluorem.

Si fatale fuit mihi,
Vt morerer ante mortem:
Cur fatale non item fuit,
Vt viuerem ante vitam?
Sed si non valet hoc fato
Fieri, vt ante vitam viuam:
Fortasse fiet, & erit
Post viuere mortem.

Suspiria & cymbia simul
Indixere mutua bella,
Quæ diuersa natura fouet.
Suspirij lacryma est parens,
Cymbia parit voluptas.
Quare nemini vtrunque licet,
Vt suspiret, atque bibat.

Æternæ facularum comæ,
Nitidi poli Quirites,
Fulmina lucis perennis,
Tremulum crispantia lumen,
Aurei Luciferi greges:
Vestris qua vadere queam,
Ostendite viam, ignibus.
Dum condit Panthea suos,

Omnis

Omnis me indiga luminis
Intempesta premit nox.

Cui paras placidum malum
Subdola Malacia?
Ego vt fidem credam dolum?
Ego vt dolum credam fidem?
In me dolum esse, in te fidem?

Si quando placuit mihi
Vri, nec piguit mei.
Ex dolore fuit nata voluptas.
Siquando libuit mihi
Solui & pœnituit moræ:
Ex voluptate nati sunt dolores.
Sic vitæ precium est mori?
Turpis erat Iacchus,
Cupido erat molestus.
At acuit vterque Musam.
Lepido lepore vna duo
Temperat & diluit mala,
Facinusque imponit, boni
Quod, & expectant seueri.

Ardet Sirius, & sitim
Squallentibus iaculatur comis,
Tremitque vibratus vapor.
Silet æquor, silet æther.
Flumina siderata stupent.
Naides flexipedes,
Fratris comites Lyæi:
Ne iugulate Deum.
Sed nexu coniugy boni
In temporis tyrannum.

Caniculam siticulosam
Coniurate fideles,
Latices laticibus.

Thesaure sancte vitæ,
Vitæ annua valetudo,
Cui comes est iuuentus:
Tibi Thensa, tibi tuba, tibi Capis,
Tibi thurea mica pingui
Tabescit igne puro.
Accipe benigna sertum,
Verbena quod plectit tibi.
Morbos procul repelle.
Nec, quæ est sibiipsa morbus,
Sit duplex morbus senectus.
Quatuor auia, quatuor inuia,
Deuia quatuor, obuia quatuor,
Mens, animus, oculi, sonus.
Quies, fides, pietas, Panthea.
Spes, metus, ira, pax.
Bacchus, Venus, Musa, Cupido:
Saluete omnes, & omnia,
Mista dulci, amaro cinno.
Cum lacrymis chorea.

Quis plura præstitit Deus,
Quam iactauit amens amans?
Quod plura fatum mala,
Quam defleuit mendax amans?
Quæ plura euaserunt plura
Quam quæ euasit miser amans?
Quid fuit omnia, vt fieret nihil,
Quam qui omnia & nihil est amans?

Non

Non desinam, non Iuppiter
Si iratus e cælo tonet.
Non si maria refluo
Tartareo de fonte refusa
Terrarum faciem necent.
Non desinam, non si iubet
Aut Iuppiter, aut Ioue prior,
Quæ vultu stupefacit æthera
Rerum domina Panthea.
Non desinam, non si desinam,
Tunc cum desinam amare.

Adolescentis anni
Soboles, ver coronatum
Redde mi meos ocellos.
Ii in flosculis tenellis
Qui in fronte Pasicompsæ
Cælum & plusquam cælum halant,
Hærent. misere misellum
An memores, an immemores
Ad herum redire negant?

Mihi quis tinnitus aures
Implet, acuit, agitat, ferit?
Quis me nominat? Neæran'?
An Lyæus, an Cupido?
An Cypris? an Camœnæ?
An somnus, an chorea?
Euæ. quis impetus me
Mihi abstulit meipsum?
Quone me vertam, quis scit?
Qui scit, benigne dicat.
Nam si cuncti me vocant,
Qui pote me ad omnes ire?

Sic ego, sic alma Cypris:
Ad vnicam Neæram.
In ea nanque sumus omnes.
Non, inquam, Hera, o non, inquam.
Ibi cæteri estis omnes:
Sed somnus a vobis abest.
Ibine somnum capessam,
Vbi fulmen igne vastat?
Ibi qui somnum capeßam,
Inimica vbi quietis?
Ibi somnum ergo capeßam:
Nisi somnum tu mortem vocas.
Vnde tot suspiria
Si vnus est amor, vnus
Metus, desperatio vna,
Vna Pasicompsa?
Ah miser, nonne vnus orbis,
Et tot orbium rotatus
Noctis, & vices diei,
Nereusque refluus?
Verum: at illa in se recurrunt.
Ego ad me non redeo.
Præsaga mens olim malorum,
Quæ multa me fefellere,
Inter ederæ corymbos,
Laureas inter auras,
Ad vmbracula myrti:
Non audeas imminentem
Sperare tibi quietem,
Quam suis promißam ocellis
Panthea parat in sinu?

Rosa, viola, lilia, calthula,
Quæ tempora designatis?

Laurea

Laurea virga, myrtea bacula,
Quas poſcitis vobis manus?
Ciboria, cymbia, Amyſtides,
Quos hauſtus deſtinatis?
Euie, Bromie, capripedes greges,
Vre, quate, rape, trahe, contrucida.
Si quis reſtitat, & negat
Aperire animum, exporgere frontem:
Vibrate pedes, vigeat chorea.
Et iucunda iuuentus.
Cura pereat, & caperata
Fronte ſenectus, ſoboles Megæræ.

Aperite heus aperite, quis
E veſtrum, iuuenes, Choro
Admittit Bromium volens?
Ferone eum, an me ille fert?
Exeo ne, an ingredior?
Arcana ſane myſtica,
Quæ ſeipſos homines celant.

Si non eſt amor, eſt furor.
Si non eſt amor, horrida eſt
Horrida ruſticitas.
Si eſt amor, eſt voluptas.
Si eſt amor, aurea eſt
Aurea vrbanitas.
Nec in pectus deſcendit,
Cui non libens beatam
Vitam polus propinet.

Redimitum caput aſtris
Attolle virgo Paſicompſa.
Attolle ſimul & diem diei.

Exere iubaris iubar,
Simul ignem, simul Æthram, simul omnia.
Mihi quid aliunde quæram?
Vel lumen a serena,
Vel ab auersa nubilosa mortes?

Cælesti me Panthea sinu
Gelidulum vt foueas senem?
Vt facias? non facies fera.
Vt faciam? non equidem volens.
Ex illa glacie quid meo
Aliud quam mors tepori?

Si tam es lepidulus senex,
Quam es gelidulus, & voles
Foueri in Pantheæ sinu:
Non es tu glacies, ego fera,
Quæ mitibus oculis Deos
Incendo, & potius quod Diis.
Huc ades o Musarum caput
Cuius teporem Panthea
Ignis efficiat ignem.

O Pasithea rerum tyranna.
Quid mi puero simplici
Luce tua cæco, ferox
Arcum surripuisti, &
Tela, & tela altera faces?
Latrocinium hoc non nouum est,
Quæ cælum quatis & domas.
Non sic tamen abibit.
Iactura mi stabit lucro.
Dixit, & cum dicto simul
Igneis insedit ocellis,

Curuisque

Curuisque superciliis.
Atque ait, vno arcu mihi
Tremebat Tellus, omnia.
Quid nunc gemino potens?
Quis geminas gerat faces?
Quis tela numerus æquet?
Quis hoc exhauriat mare?
Nec blanda prece victricem
Fatigare cogat, vt mi
Fabricet aligeras acus.
Cedite maria, cedite cæli.
Cedite crepericrepa fulmina.
Peristis si modo aspiciam vos.
Hæc iactans tamen vritur
Ipse nec loca quæ cœpit,
Nec locorum dubios ignes
Iam pati potest. Quique carebat
Arcu, pharetra, facibus, sagittis,
Nunc toto opere geminatis
In potiori in fortiori
Se caret opulentia.
Crescit opus in opere,
Quoties pœnitet amoris:
Ætatis excuso niues,
Et capitis pruinas.
Adest ferox tyrannus,
Atque duplicat sagittas,
Vt quantum mihi deest,
Tantum mihi geminet ignium.

Dum viuimus, amemus,
Canamus, & bibamus.
Qui in glacie fomitem fecit,

Vnde Pasicompsa meis
In versiculis triumphat,
Vltimo grassante die
E fomite cinerem dabit.

Alibi quære Cupido
Nouum tibi hospitium,
Quicum belius belle cubes.
Nam si in glacie hac vltima
Diutius morere,
De facibus actum est tuis.

Non abibo, patere, fer me,
Ingrate, tui cadauer:
Nam viuus absque amore
Viuum est sibi cadauer,
Nec te faces metuunt meæ,
Regnant & in cinere,
Forte quas si extinxeris:
Rediuiuas igneis
Rursus animabit ocellis,
Quæ te adurant, Pasicompsa.

Amœna iuga leniter,
Quæ molli porrecta cliuo
Viridi imminetis vmbræ:
Dum pacamus Sirium
Rore fontis, rore Bacchi,
Madidis pocillis,
Et consonat canenti
Garrula lympha susurro:
Noti aridos furores
Arcete pestilentis.

Florilegula,

Florilegula, mellifica gens,
Rorilegula, melligena cohors,
Quæque Hymetthia thyma,
Quæque Hyblæa dona croci
Veris decora populamini:
Quæritis rosas? lilia quæritis?
Vobis viola, calthula vobis
Ridet: omnia sic simul omnia
Modico gyro consita Venus habet.
Ne vago murmure sparsa
Auia fatigate iuga.
Ne iniuriis ludibria Cauris
Sitis leuiculæ pusillæ.
Illa videtis lactea colla,
Vitream columellam alabastrinam.
Sistite remigiolum huc vestrum.
En tibi rosa florisuccula, aliuola
Rosa flammigena, rosa coruscula,
Quam labiola turgidula pandunt,
Quam corallina lucida
Gemina conserit coronis.
Inde sugite, rapite. væ cui
Illa libuerit lingere mella.
Certa turget ille venena,
Quæ me interimunt, nec vbi tango,
Quid tum faciant, si quis attigerit.

Pax. date mi qui bibam,
Qui madeat Genius meus
Gelidulus, tremulus, aridulus,
Entheo Phœbi furore,
Ignibus cupidinis.
Qui veteres euerrens focos

Flammam tenuem excitatam
Leni ventilat ala.

Poteram & debueram
Fortaſſe, ni fallor, amens
Plumbea ſenectute
Aligeros premere amores,
At illi velle me nolunt,
Et circumuolitantes
Placere faciunt mihi,
Quod credidi moleſtum.

Poſt exilia, poſt neces,
Poſt ſeruitium, poſt fugam,
Poſt præcipites minas,
Poſt iras Genij mei,
Anime mi, quid miraris?
Abſiſtere dolori,
Abdicare te querelis,
Deſinere te macerare?
Quin teipſum reſumis?
Atque in gremio Pantheæ,
In nexibus eius comæ
Captiuus illi, tibi triumphas?

Si mi ſæua proteruitas
Indicit numeros, neque
Hærentem in manibus ſemel
Deponere lyram licet:
Ah quid me fieret, mihi
Si res de meo amore
Vellent eſſe ſecundæ?
Concinniore verſu?
Cupidinem canamus, &

Almam

Almam Cupidinis parentem.
Huc Gratiæ decentes
Simul Voluptas, & simul
Ades racemifer Lyæus.
Seu vos vocat sopor, seu
Vigil lucerna cum face
Fauet loquacibus susurris.
Utrinque pulchra, utrinque
Par fulget astris, prouocans
Deos decore Pasicompsa.

Hæc sparsa legerat Cupido
Et libero dilata passu.
Risit, & ait, sic esse
Meos docui milites.
Ut ordo sit negligere ordinem.

Dicite, hoc in cymbio
Quot latitant poetæ?
Quot cymbia in hoc poeta?
Quot cymbia hoc in cymbio?
Poetæ quot in poeta?
Age cymbio hoc sodalis
Cymbia excute, & poetas.

Multa simul, multa seorsum
Queror, iacto, gaudeo, neque
Idem aliis sum, neque mihi.
Talia sunt regna Cupidinis.
Ventosa sic agit ala
Seque nosque qua vel volens
Vel timore vagantes.
Nam qui consilium attribuit ei,
Eget ipse consilio.

Marmoreas

Marmoreas pande papillas.
Solidulæ strophio non egent,
Scintillas oculicremas
Excute luminibus.
Aperi conchigenas
E pyropis guttulas.
His captum teneas Dea.
Cætera tege, contege,
Ne captus peream miser.

Serum mihi est diei,
Tibi mane. ros tibi ergo,
Mihi imber ex ocellis.
Tibi flos in rore turget.
Cur ergo fructu carebo?

Nata delitiis benigna
Relinquens querulæ iurgia lyræ
Quæ facio Veneri, & Veneris puero:
Fac mihi delitias Thalia.
His e floribus aureis:
His e floribus omnicoloribus
Apta serta meis comis,
Adde laurum. Phœbi laurus est.
Iunge myrtum. Veneris myrtus est.
Adnecte ederam. edera Liberi est,
Cumque his puniceas plecte simul rosas
Dicata serta Gratiis,
Sine quibus inuenusta Venus.

Audite cæli, quæ loquor.
Audi, titulo parentis
Quæ fundis omnia, Tellus.

Gremium

Gremium nouans vetustum,
Audite, humentia terga
Quod secas squammigerum pecus.
Audite liquidæ viæ,
Quas aligera premit cohors.
Aliquid utinam vestri fierem,
Quando melius esse mi
Obfuit ab vna puella.

Semel vt concitus œstro,
Veluti qui Clarias aquas
Ebibere loquaces,
Quo plus canunt, plura volunt,
Vt rota quæ mota semel
Per seipsam superat gyros,
Sese fugiensque sequensque
Suos in se implicat gradus:
Nequeo silere quantum
Insideat vitifer mihi Deus,
Miserone anne beato.
Qui de me victor, & victus
In meis malis triumpho.

Saturos iocis lepores,
Madidos mero susurros
Meditamini, Camœnæ.
Age Bacche, Bacche, Bacche,
Thyrsiger femorigena,
Taurifrons, Euan, Bimater,
Euie, tympanocrotale:
Percute me percute.
Nam sine te Phœbus aret,
Velut arbor absque liquore.

Decreueram

Decreueram nil amplius
Gestire cum Camœnis.
Iurauerampostbac nihil
Futurum cum Lyæo,
Horrebam, si modo semel
Audirem. hic est Cupido:
Mi rorulenta prata,
Mi rosida luna, mi niues,
Mi flumina, quanta pater
Oceanus dat, atque accipit:
Fulmina horrida videri
Opinione sola.
Arebam, ardebam, vrebar.
Valete mi, Thaliæ.
Abite abhinc, sorores,
Aiebam. at illæ mota
Motis alis abire
Dum fingunt, in me tota
Se celeres insinuarunt.
Quid agam iam misellus?
Sic sarcina hæc ferenda est
Seni siticuloso,
Nisi exuam meipse?
Qui leuicula hæc putabit
Incondito mollia pede:
Si pectore candido facit,
Mecum haud faciens, tamen facit
Si liuore minor facit.
Haud mecum faciens facit,
Secumque solus sentit.
Secum valeat sibi ergo,
Qui nescit, quid sit venustas.
Plus semineglecta placet

Errore

Errore picta blando
Natiua sinceritas.

❧

Cum me rapuit Bromius,
Cur in Bromio non ero?
Cum me Musa rapuit sibi,
Cur non Musa tenet sibi?
Cum me lancinat Cupido,
Cur non haurit corda sibi?
Sed ab illis sæpe raptus
Sum semper in Pasicompsa,
Quia fas illos, Pasicompsæ,
Cui venantur imperanti,
Potiori laborare,
Fortiori cedere.

❧

Sat esse sat putabam,
Cum semel animum induxi,
Sapere, esse desipere in loco.
Verum, semel illud vt semel
Occepit se inferre, arduum
In me vt continuo furit,
In me perpetuo furit,
Nec pote retrahere pedem,
Nec si queam, posse velim.

❧

Est desiderij latex
Inopiæ de fonte fluens,
In quo stridentia tela
Stringit ferox Cupido,
Scintillantia temperans.
Ibi igneas deponunt
Mulciberi stricturas.
Sed fulmineas vicißim

Flammâ

Flammas capiunt ab illo,
Quæ mortalia corda
Variis fingunt figuris,
Aliis vt alia cordi sint.
Me lucidum Lyæo
Voluptas, & venustas
Placido sinu Thaliæ
Mollissime cubantem
Mulcent, caput reclinant.
Quæ somnia potiora sint,
Quam vulgi vigiliæ inanes.

Igitur sopore fracta
Tanquam tuba Gradiui
Hic cymbios vocato.
Me carnifices curæ lacerant:
Inque inquieta vigil
Membra recursit Amor.
Quid ergo me victum fleo,
Si Bacchus victus iacet?
Vis incitata fluminis,
Et pigra vis Bootæ,
Et vis amoris vulnerans,
Et corda vulnerata,
Hæc quatuor non sentiunt
Nocturna dona somni.
Flumen deorsum vergitur,
Circum piger Bootes.
Spargit Cupido vulnera,
Tum corda vulnerantur.
Non dormiente vulnere
Dormire corda possint?

Anime fuge, rape te

In quacunque loca velis.
Extra omnia loca si velis
Fuge res, fuge teipsum.
Fugere nequis Pasicompsam,
In qua teipsum reliquisti.

Cum metior animo meo,
Quantum abierit spatij,
Et secum abstulerit mei,
Nec quicquam attulerit sui:
Mens glaciata riget.
Nec mea Pasithea
Quod rigido negauit nutu
Referet in meliora.
Quare, nequid præterea
Tale quicquam eueniat,
Amemus, mea lux.
Et quæ præsens simplici
Offert vultu, duplicemus.
Affectus omnia domat.
Quod præ nobis, nos feremus.
Et si non erimus, erimus.

Quin canimus, o sodales?
Quin canendi occasio
Non abripitur a nobis?
Si non adest, illam adesse
Vel faciamus vel putemus.
Vel fingamus in cypellis
Sceptra, commoda, gaudia.
Cuncta Bassareus permutat.

Nectareola basiola credulus
Olim speraui, nec mihi

Detriuit spem proteruia.
Nunc vbi serena vultus
Lux mitior refulsit:
Despero. cui credibile sit?
Atqui sic habet, & ratio est.
Si qua ratio est in amore.
Nam si prodit spes e malo,
E bono cur non sit metus?

Eodem e fonte surgunt
Metusque spesque lenta.
Sic Iuppiter, sed idem
Nunc ridet in sereno,
Nunc nubibus minatur.
Quam satius est, quam melius,
Qui semper arridet Deus,
Bromius, Vannifer, Euius
Vlulocapiterotator,
Hunc sequi? sequamur. Ipræ-
Tu qui cantharum pro tuba habes,
Pro lancea thyrso ferox,
Pro galea caliginem meri:
Agite, inite prælium,
In quo sit victoria somni.

Flexanima blandiloquentia,
Quæ spiras ab ore Deæ:
Perdanima toruituentia,
Quæ vibras ab oculis Deæ:
Miserescite, miserescite,
Seu dignus videor, siue non.
Me dignum efficiet Dea,
Quæ fecit toties suum,
Me nolente: cur volente

Nunc item non faciet suum?

❧

Hæc canimus sodalibus,
Non hispidis, inconditis,
Aut rusticis ineptis.
Canite canentes ergo,
Accinite accinentibus,
Detergite rubiginem
Ex animis verticosis.
Sistite, sistite fugaces
Lætitias, iucunditates,
Pellite, pellite restitantes
Acidas, asperas querelas.
Sed canenti materia sit
Eademque quæ forma, tener
Madidus, mollis Iacchus.

❧

Moribunde Cycne, quid est?
Quid id miser negoti
Tibi fabulæ facescunt,
Horrenda iura mortis
Cantu senem pacisci?
Quin præuenis canendo
Quod pollicetur æuum,
Non quod minatur orcus?

❧

O cærulo creata ponto,
Salsas ideo lacrymas exigis?
O instabili orta elemento,
Ideo quatere fidem licet?
O gelido generata loco,
Cur letiferas ventilas faces?

❧

Parentis officinam vt

Ingreſſus eſt Cupido,
Extinxit illico ignes.
Sic maior in minorem
Graſſata flamma regnat.
Hic loripes moleſte
Ferens, Cyclopas ergo
Inſtent, iubet, caminis.
At puer amara ridens,
Vt ventilauit alas,
Liquata ſunt metalla.
Quæ poſtea Cyclopes
Sine malleo figurant.

Dum cano, bibite ſocij,
Vt canentibus itidem bibam.
Dum cano, canite vos quoque.
Accinite accinenti,
Vt bibentibus adbibam,
Vt bibentes combibamus,
Canenti accinite.

Noua Cytherea, noua,
Depone Panthea velum,
In quod vt tua oſcula libet
Zephyri lenis aura polo,
Seſe infecit ab occiduo
Mollior tremente rore,
Mollior tuis capillis,
Quos motitare veretur,
Ne frontis vaſtet honorem.
En dimouet ſerica texta,
Et te baſiat aduena,
Per tot maris æquora vectus,
Hodie veniens, hodie abiturus.

Me firma fides, & tua
Proximum in terra genitum,
Commendans Genius, nihil.

Tot per maria vectus hic
Pura sedulitate
Meretur precium viæ.
Basiet vtcunque libebit,
Ne ingrata videar bonis.
At te potiora manent,
Unde nec inuideas Deis.

Io triumphe, Io heus,
Quota portio beati
Estis muneris, labores?
Age laureate myrte,
Age myrteate laure,
Gemina mihi tempora cingite.
Nondum victoria stetit.
In tanta res spes pluris est.
Qui expectat, sic potitus est.

Tenella germinilla,
Succiplenulæ puellæ,
Molle anni ver humani,
Queis mane vitæ vibrat
Mentis lucem serenæ:
Adeste, vos Cupido
Nitidæ promus Iuuentæ,
Et aurea Voluptas
Inuitat, huc adeste.
Præsente vere flores,
Præsente sole lucem
Carpite, sublegite.

Quid fingitis futurum?
Vbinam est præteritum?
An quod non est, iuuabit?

Si candida flamma, candida nix,
Cur torrida flamma, frigida nix?
Quid interest tua, si
Natura curat, vt hoc
Quod sit sibi tale, sic tibi sit.
Sic sit sibi tale, quod tibi sit?
Sed interest tua, quod
Superba Pasicompsa.
Cum candida tibi, candida sibi,
Tibi flammea sit, sibi gelida sit.

Inflata vela, Erato,
Tumentia vela, Thalia,
Laxa, remitte, molli
Aura dehinc vehendum.
Quid fluctibus iratis,
Et Cypridi ridibundæ?
Quid fluctui tumenti,
Æquabilique Iaccho?
Quid insomni Tethyi,
Et curineca quieti?
Vos o graues cothurni
Ciuilibus theatris.
Apagete lites impiæ,
Et impiæ belli vices
Cum sertis & nitidis toris
Mutanda (quis neget?) piis.
Sic hoc iubet Cythere.
Sic imperat Cupido.
Sic ianthinæ Camœnæ,

Risus, iocus, voluptas,
Charitesque cum Lyæo.

Quas vsus tulit olim,
Post ætas consecrauit
Licentias canendi.
Nauos placere iussit,
Placere, commendari:
Cur non dehinc futurum est,
Vt vsus hæc ferat, quæ
Consecret posteritas?

Et lux soluitur in tenebras,
Et nox in se recurrit
Sic, post vices diei.
Et quæ trudit, his hiems cedit
Tempora temporibus.
At mea tempora temporibus tuis
Vrgentur vsque & vsque.
Neque est quo se reducant.

Dic nocturna Hecate,
Siue inter astra bicornis
Errare vides amantes.
Siue te triuiorum anceps
Non ancipitem tenet orbita,
Quæ tenet ancipites amantes.
Seu te myrtea silua tegit
Imis Elysiis leui
Populo iura dicentem,
Cui dubij placuere amores:
Ecquid miserius vides
Adusto facibus Dei,
Qui pharetra temperat orbem,

Pallidulo, lucifuga amante?

Si cæli continentur amore,
Si matrices omnium
Elementa coaptat amor,
Vt ex amore fiat vnum:
Ah ah cur aliis amor
Totus integer ingruens,
A me abest dimidio sui?

Quando non deerit, quod querar,
Nec me afflictum miser amplius,
Miscens gaudia lacrymis,
Nexibusque liber ab his
Incipere cupiam esse meus.

Qui misces animos, puer,
Deprome tela, queis te,
Meque regnes vltus. acri
Stet fixa dolore Pasicompsa,
Quæ sub tuo fleat iugo.
Nam si mei nil te piget,
At regni misereat tui.

Mala merx putris senectus:
Mala res caduca vita:
Fera sors ruina vitæ:
Fera subdoli maligni
Cariosa dona fati:
Quod nos morti destinatos
Mori iubet ante mortem.
Verum Musa miserescens,
Mellitis picta verbis
Solatia tulit mali,

Oblinens miseriam
Appellatione miti,
Pellaci blanditia
Viridem canens senectam.
Bona Musa, bona Dea,
Quid teipsa mala nostra
Hac tegis benignitate?
Quid viriditate pingis
Quod cras & ante cras, mox,
Atrum & aridum est futurum?

Olim lepore blando,
Litis versibus
Candidus Anacreon
Quam pingeret amicus
Descripsit Venerem suam,
Pariterque singulas canens
Detornauit carmina.
At dicta supprimunt mea
Superantque cogitantes,
Quæ sunt leuiora dictu,
In diuina Pasicompsa.
Quid sint cætera, quis curet?
Quare Sueue pictor,
Quare artifex supreme,
Pictor optime maxime,
Pinge quod scis, quod haud scis.
Pinge quod potes, quod haud potes.
Extra aleam manus tuæ,
Quod nec speculum ipsum potest,
Eritque Pasicompsæ.

Geminillæ papillulæ.
Eburneola colostella,

Lacteola marmorilla,
Acerbiculæ modo vix modo
Primulum sororiantes:
Si fiat aliquando tener
Infantulus vt vos sugat,
Ah ah misello quid fiet?
Quales sitis futuræ,
Quæ nunc mihi, quæ nunc meis
Tanta incendia funditis.
Venena tot paratis
Bibentibus mortem sibi
Letifera luminibus.

Defluxerat penna sagittis
Longo trita ministerio,
Cariosa sanguine atro.
Amor flammipugæ flammam Diæ
Ad pennæ substituit loca.
Nunc in miseros vagantur
Gemina peste tremenda
Vtrinque cuspidata tela.
Sed prima plusquam cuspide sauciant.
Flammata vtrinque tela
Plus prima quam cuspide vrunt.

Bene sit bonis puellis,
Lepidillis bellis pusillis,
Aligerulis Cupidinillis.
Qui tetricas Musas meas
Vultuosas, fastuosas,
Tubicrepas, odiosas,
Marte diro turgidas
Gelido cruore fœdas,
Melle Attico irroratas

Nectare

Nectare proluerunt.

Here Cupido, hera Venus,
Postquam me sub iugum datum
Volentem detinetis,
Domitate Pasicompsam:
Ne me vestrum laceret,
Aut lacerum sinite abire.
Ut, cum suum sciuerit,
Forte volet misereri.

Redimere me volebam.
Sed redemptitia mihi
Deerat pecunia.
Volui dedere animum.
At deerrauerat animus.
Obsides ergo obtuli animos:
Risit proterua Cypris.
Quos, inquit? an fretum?
An qui deseruerunt?
Nam vtrinque horum habes nihil.
Quod non est, quid pignus fiet?
Respondi quoque, non esse me
Alterum, alteros valere.
Ubi promoueo nihil:
Accipe pignori fidem, inquam.
Accepit ergo pignus id.
Dedi me protinus in pedes.
Nam qui seruem quod non habeo,
Cum tu habeas, nec serues?

Candidum Bassarea
Tulerat vtero parens.
Sed fulmine perustus

Puniceum

Puniceum colorem
Traxit ab ignibus atris.
Teli nunc etiam trifidi
Spirans grauem furorem
Inspirat ignis haustus.
Furiatque mentis arcem.

Si furor est Cupido,
Si furor est Lyæus,
Si furor est Thalia,
Quoties furor, furor, furor
Amans, bibens, poeta?

Dum Mars sinu Cytheres
Fotus fouet vicissim,
Notisque flammis perditus,
Flammas ciet vicißim,
Carpensque carpitur satur:
Deposita galea
Exarmatur clypeo,
Thorace reclinato,
Et lancea reposta,
Ignei Cupidines
E somniferis sagittis
(Namq; omnigenas pharetras gerunt)
Vnam in Martis viscera dirigunt.
Ille illico soporem
Atque oculis atque animo capit,
Et capitur supinus.
Illi cachinnum tollere:
Suaue ridere mater.
Exultim ludunt, aduolant:
Qualis mellifica cohors
Verno tepore sueuit.

Humoque

Humoque in terga tollunt:
Oh oh tolle, tolle oh oh.
Ibi princeps Ioue ſatus,
Solus qui ſigit Deos,
Solus facit poetas,
Inclyti Iouis genus
Collocatur eques ſedens.
Et Paana concinunt.
Bullatum ab enſe truci
Baltheum recingunt.
Quem clypeo currus vice
Nectunt, & intentum humeris
Penniferis lorum trahunt
Nauticum celeuma canentes
Ut helciarij ſolent.
Quis comparet Bacchi tigres?
Deoidis dracones?
Et Cybeles leones?
Pictas Iunonis aues?
Columbulas Diones?
Apolliniſve cycnos?
Quin vt ſellam curulem
In eo galeam reportant.
In qua locus ſublimis
Ridens, ſedens triumphat,
Aſt alij facto agmine
Diſturbare properant.
Illi contra repugnant,
Et volant, & reuolant,
Et conuolant, & ſubuolant.
Plebeia donec victa gens
In thoracem ſubiit.
Unde tecti, qua parte hiat,
Oſculis manuſculiſque

Imitantur

Imitantur lemures.
At illi tum triumphant,
In me vt omnes triumphant.

Ioue genitus Cupido
Venatur. egreßus, leuium
(Ah miser orbis ah miser
Quantus tibi furor instat)
Fratrum imissummiuolantum
Ad communis prædæ lucrum
Trahit igneam cateruam.
Varia turba, lasciua cohors,
Varius color igne tinctus,
Vultus idem, vt fratres decet,
Alius vt alio genitore satos.
Sunt hi Vulcania proles
Sine ratione ferox.
It satus Atlantiade patre
Furto melior, & dolis.
It Apollinis decora
Soboles meditata carmen:
Zephyrus quoque suos sibi
Ventosa genuit agmina.
Sunt qui de spumarum notis
Nati sunt sine patre
Simul cum Erycina matre,
Cum primum genitalibus aquis
Extulit os sacrum polo.
Nec Martis amplexus fert,
Et inuidiosa Deis
Ambrosiæ vigiliæ
Steriles esse videntur.
Væ quibus incubuit grauis
Tempestas hæc rabie ferox.

Hi tum simul omnes simul
Fratrem comitantur principem.
Huic Noctua pugnum premit
Illa scurra flexicolla.
Hic nictat, nutat, annuit,
Et contra colla flectit,
Et digitulum mordere dat:
Morsumque sugit ore.
Dein taluram rostro incutit.
Vter plus gesticulatur?
Ille filo sutam gerens
Fert illicem palumbem.
Hic humeris rete habile
Reuocauit a tergo prorsum,
Et plagulis faciem texit
Fratribus mormolyssans.
Fert viscum hic, ille arundines,
Ille fissili stipula
Acanthidem æmulatur.
Modos vibrans, retorquens.
Quales nec ipse Cerylus,
Nec Terei placidum nefas,
Nec dulcis audet Aedon.
Expeditiores alij
Mænalios fugaces,
Roseis cataphractos nimbis,
Roseis loris reuinctos,
Roseis millis feroces,
Panos munera salacis,
Catellos copularunt.
Sonat auium nemus, tremit
Latipectora Tellus,
Quacunque tulere gressus,
Quaqua ventilarent alas.

Cognatus ridet Æther
Nouo incitatus œstro,
Atque in terram refusus
Implet rerum parentem.
Illis operam ſpemque ſimul
Anteuertit, & ſuperat
Omne prædæ genus, omne
Ima, ſumma, media
Volentia, nolentia,
Captiua detineri
Poſtquam noluere, volunt.
Nec cælum expers ignium eſt,
Sed ſeipſum promouet,
Ipſumque ſe propagat.
At princeps Ioue genitus
Nec retia, nec catellos,
Nec aliud telorum genus
Meditatur, vt vinctos trahat.
Sed lenia ex radiis fulmina
Cæleſtibus ocellis,
Quos Panthea iaculatur,
Reticulo intercipiens,
Auerſus, ne & ipſe videndo
Miſellus pereat prius,
In me vrget. illa ingruunt
Eamque ferunt inſaniam,
Pro qua non ſapere iam velim.
Eamque mortem oppignerant,
Cuius vice nolim viuere,
Si aliter ſit viuendum mihi.

Fortuna, ſi partes meas
Eadem tam geris atque tuas,
Vt me ludibrio habeat

Tenero puella nutu:
Tum ferre me negantem
Nouo quatis flagello:
Nunquam vices meas mi
Per te gerere licebit?
Ut ferre me hæc volentem
Nolim pati flagellum
Nescire me virum esse?

Si sunt carmina mollia,
Cur durus hæc dictat Amor?
Si durus hæc iubet Amor,
Cur mollicella verba?
An quæ imperat Amori
Panthea mollicula
Scintillantibus exerit
Mi nectar ex ocellis,
Quod in meos ocellos,
In corda, verba, cantum
Sese induens, triumphat?

Domitor puer virorum,
Domitor puer Deorum,
Domitor puer omnium,
Domita tuos rebelles,
Et militantis annos
Permitte o imperator
Dulci senescere aura.

Cupido, cum manus dedi,
Quas vinculis coercitas
In seruitutem agebas:
Non tibi satius fuit,
Quo te carmine pingerem,

Soluere? permittere
Tibi vacare potas?

O nuntium grauem, meas
Qui nunc percurrit aures,
Ab auribusque corda.
Panthea me supplicem,
Panthea supplices preces
Contempsit, & risit ferox?
Nec me vltus es, o Cupido?
Contemptus es, Cupido,
Et tuis sterilibus aris
Imponier poscis honores?
Inuitus es Cupido,
Et vis Deus vocari
Sic victus a puella?
Ineptus es Cupido.

Orata me pridem Venus
Emeritum militem
Dono remunerare,
Pete, inquit, vt vis, & feres.
Aio, vt quiete viuam,
Perfunctus tot labores:
Quæ me cura adussit vsque adhuc
Vratur vt vicissim.
Ergo illico vt audiuit
Scelerata nocensque turba,
Sese abdidere cordis
In intimos recessus,
Harum vetera lustra ferarum.
Tum Venus e capillo
Plexo reticulo feras
Nequicquam latitantes

Implicuit

Implicuit inuolutas.
Atque e nati sagittis
Compositum fasciculum
In his, quas prope habuit, sibi
Destinatis aris
Subdit impositas: statim
Ingens flamma reluxit,
Et momento citius
Tum scelus id consumpsit.
Bene tibi sit flamma vltrix,
Quæ mihi olim trux fuisti
Ab igneis sagittis,
Nunc pia quæ fuisti
Olim letiferis sagittis
Nunc vltricibus sagittis.
At vos nocens, dura, fera,
Maleominata turba,
Male conciliata turba,
Quæ me aridum fecisti,
Exuxisti, ebibisti,
Oculos cauos fecisti,
Oßa pene denudasti,
Siqua latitas intus adhuc,
Quæ retia effugeris Deæ,
Pari supplicio pœna
Par, etsi sera, manet.
Et si qua nunc reperta sit,
Carnifices protinus mei,
Vrite ignes in ignem.

Cum poculum poposci,
Nec poculum datur mi
Pro poculo morantem
Moram ebibi molestam.

Cum mi dari poposci
Aut turturem aut palumbem,
Nec mi datur palumbes,
Moram illico voraui.
Cum Pantheam poposci,
Nec Panthea se mihi dat,
Sed in mora mora est ipsa,
Ego non moram hæc voraui,
Sed me mora hæc vorauit.

Cur amo, si non audeo?
Cur non audeo, si amo?
Amor, & diffidentia
Ex magnitudine obstant,
Hæc fastus, hic decoris.
Exurgedum Cupido.
Et quod facis face ergo,
Vt, quantus es, tantum audeas.
Vterque, tuque, fastusque
Estis soboles decoris,
In me tu vt auolasti
Resedit ille in illa.
Adiunge te ergo fratri:
Ibique pene regnes.
Tum fratre subdito, mi
Audaciam parabis,
De vtroque tum triumphans.

Quot Amor habet sagittas,
Tot miser ego vulnera,
Nec fessus ille nec satur
Nisi hoc, haud saturum esse.
Nec sibi deerit, quin me faci
Pecudem, canem, capellam.

Postquam fecerit leonem,
Omnia vertat, & euertat:
Quaque ademerit, referat versum
Omnia, nisi meipsum.

Bacchus, Musa, Cupido,
Tria sunt diuersa regna,
Haud tria diuersa monstra.
Vnum furiat, vnum infatuat,
Vnum expectorat ipsum pectus.
Vno vinctus se exuit homo.
Qui tribus ego victus?

Rerum vicissitudo,
Cur in me non statuis vices?
Tu oblita semper cedes
Nec releges vestigia?
Vt, vnde discessum est prius,
Dia regna libertatis
Vacordia relegata
Resipiscens reuisam.

Quæ Thessalis venena
Tibi indicat, Cupido,
Queis cuncta transfigures?
Quin est duplex venenum.
Nam pristina in figura
Nouam induo figuram.
Tamen haud fit ista quicquam
Accessione lucri.
Nam qui esse vult vtrunque
Quod ipse, quodque amata:
Neutrum est, neque hæc, neque ipse.

Soboles genitalis Ætheris
Pelluciduli, turgiduli,
Rosculi, tumiduli, gemmei,
Quales concha globulos parit.
Teretibus tremuli guttulis:
Vobis si flamma quoque
Coruscare queat, mea
Vos ego Pasicompsæ
Comparare libens queam.

Imperabam ego olim mihi:
Nunc mi imperat Cupido.
Sed mi imperans Cupido,
Non mi imperat, nec ego mi.
Non ego sum Cupidini.
Qui sim illi, si non sum mihi?
Sed vterque Pasicompsæ.

Cape fructum amoris, inquit
Mihi Venus renidens.
Et mi ostendit Pasicompsam.
At qui capiam, quod non capitur,
Nec vult capi, nec capi potest?
Non sat, inquit, est videre?
Nam sol, qui, quam tu, pluris est,
Nil plus habet, & sat habet.

Recita mihi, quot dolores,
Quot spes alit, quot reponit
Dia desperationes
Quæ nes dies, Atropos,
Scribisque vitæ elenchos.
Sic ego, sic Dea, quæ net dies.

Quot

Quot in te sunt vacordiæ
Tuique obliuiones,
Qui (væ) Deo relicto
Tibi stulte fabricas Deos.

Animaduerso furore,
Quoties memet reprendo,
Toties reprendo iustas
Statim reprensiones.
Nec mi mora sit vlla,
Quin supine desipere ausim.

Comitatus, imperium, loci
Prærogatiua, cultus,
Soboles ambitionis,
Abite quo vocat vos
Ampulosa stiltitia.
Aurea mediocritas
Ostentat vberes sinus.
Unde si licet recessim
Aliorsum me amouere,
Vitam velim solutam,
Quæ diuos sibi eligit,
Curas iugulare, Musæ
Pauperis in gremio.

Nec morte nec vita queam
Placare durum amorem.
Nam vita fulguritis
Ægrescit in medullis,
Nec tamen recedit ille.
Ergone mors superest?
At nonne morte peior est
Mors a seipso abire?

Illa moriar morte aliis.
A se hac morior mihi ipsi.
Nec tamen recedit ille.

Regina Calliope
Frange citharam canentis,
Citharam ut reparet Neæra.
Et tu florens Thalia
Aufer numeros canentis,
Ut det numeros Neæra.
Et tu lenis Erato
Lacera animum canentis,
Animum ut integret Neæra.
Et tu ferox Cupido
Ure spiritum canentis,
Ut refrigeret Neæra.
Nam si quæcunque velle vos
Pro me intellexit, omnia
In aduersum retorquet.
Ut contra vos mihi ægre sit.
Contra vos mi faciet bene.

Nonne hæc dies serena?
Cur nubilus animus mihi?
Natura si contraria hac,
Cur nubilum nubilum mihi?
An sol communis aliis,
Communis haud item mihi?
Sed Dia Sol solus mihi
Fert nubilum & serenum?

Quam metuo, ne hæ pruinæ,
Quibus albicat capillus,
Insidant versiculis:

Et frustra in his flores quæram.
Sunt tamen & hiemi
Sui flores. suus nitor
In pinguibus racemis,
Propter aquas gelidas,
Pater quas Renus patri
Vitreo vitreus Iaccho
Hieme subeunte propinat.
Quare in versiculis meis
Si vinea non floret ver:
In turgidis nitescit.
Autumnus hic racemis,
Cum lucido Lyæo,
Et fratribus Lyæi.

Tenelle ros iuuencularum:
Rosa candida: suaue lilium conuallium:
Aura matutina cæli,
Siticulosas Sirio siccante lacunas:
Pruina sæuientis anni:
Inamabilis adamabili spina in rosa:
Flosculis Nemeaus Auster:
Flammis anhelo Sirij cor acre cordi:
Age te explica, atque ostende nobis,
Vtrum esse vis, vtrum esse non vis,
Aut te exue, aut nos exue.

Limen alterius vitæ,
Quæ mox mihi paratur,
Salue, nec ignaro tui
Nec trepido obrepis mihi.
Non me tamen, quasi viæ
Decurso spatio, puta
Ad te aduentare senem.

In me tener Cupido
Securus audacter tui
Renouat mihi iuuentam,
Quæ spirat in Pasithea.

Concinniore versu
Hodie canere volebam.
Cupidinemque inuolabam,
Quem pedibus astringerem.
Men' pedicis? ait ille.
Haud facies, hoc Martis est
Sub rete cum matre simul,
Vt inter heroas suos
Vinciatur a poetis.
Mihi frustra non datæ alæ.
Abeo, dixit, & auolat.
Et me, meosque versus
In libero furore,
Venustulo furore,
Nulla religione
Vel pedum, vel carminum
Sic liberos reliquit.

Postquam Iouis iussu mea
Stamina necessitas
Prodiderat Atropo secunda:
Almum Capitolium,
Quod vegetum Anacreontis
Lepidi caput reclinat,
In Elysiis viretis
Me excipiet sensibus integrum,
Cum Musis & Marte fero,
Multiplicique Phœbo carum,
Nec inuisum Gratiis,

Et

Et militem Cupidinis,
Leuis comitem Lyæi,
Blandæque Voluptatis,
Sobria quam parit Venustas,
Edera, myrto, lauru, Iouis
Esculo coronatum,
Fratre seruato patreque,
Et aquila recepta
Ad Cadmias ruinas,
Alcidæ Iouis æmulum
In literarum monstris,
Populo redimitum.
Nouo clarum triumpho
Beabit æterno bono.

IVLII CAESARIS SCALIGERI LACRYMÆ.

AD

Diuam Constantiam Rangoniam.

NE mecum, Dea, quod nitidi decus ardet olympi,
Cui se sidereæ suppofuere faces,
Ne corrumpe graui cæleſtia lumina fletu.
Qui poterũt damna hæc poſt reparare Dei?
Me ſine perpetuis damnare hæc fletibus ora:
Conuenit vt ſors hæc ſortibus vna meis:
Quo non pulſus ego? quid non perpeſſus? vbi non
Extant excidij iam monumenta mei?
Ipſi qui fuerant, qui ſunt mihi pœna receſſus,
Fuderunt lacrymas in mea vota loci.
Tu quoque diuini poſt impia fata mariti:
Impia quæ poterant tollere ab orbe Deos:
Alpigenas profugo ſuperans pede protinus arces,
(Barbaricas te iſto pectore ferre niues?)
Inſolito domitans infamia fata labore,
Fortunam aggreſſa es velle docere, quid eſt.
Vidit & inuentis ſummiſit genua latebris:
Ceſsit, vt aſpectus horruit illa tuos.
Illa tuos, quibus ipſa tamen nitidum æthera mulces:
Atque refers patrij ſidera magna poli.
Ut quanta eſt in magnanimo Conſtantia vultu:
Seſe agitet tanta Fors tremefacta fuga.

Abſtineas

Abstineas igitur. satis est, me audire gementem.
Si me audire voles, lacryma risus erit.

Caussæ luctus, amissæ sedes auitæ.

Æternæ lacrymæ, memorisq; infamia luctus,
Tristia flebilibus murmura fusa notis,
Et miseri accentus, & lamentabile carmen,
Et grauia ad viduos verba vlulata rogos:
Vos fletu humentes vittæ, crinesque soluti:
Tu materne graui vulnere fixe dolor:
Ite huc in miseros numeros, dirisque sinistris
Dicite inornata carmen inane lyra.
Quod neque deprensus viridi sub rupe viator,
Raptave de dura matre puella legat.
Cui nec odoratus tædarum luceat ordo:
Neve tener pellens agmina thyrsus agat.
Sed qui funeribus miseri torquentur acutis:
Quique fera dominam compede stringit humum:
Ille ego, cui rigido tam blandum lusit Apollo,
Quem fouit patrio Martia flamma sinu.
Ah quem nulla vnquam docuit fortuna timere,
Nulla leuem facili sustulit aura gradu,
Distrahor in vario populantes vulnere curas:
Ah satis, ah nimium, si nisi cura fuit.
Ast ego perpetuo mortis damnatus amore,
Heu tamen auerso quem fugit illa pede,
Et primo tenuis fraudatus flore iuuentæ,
Ante etiam vitæ cognita dona cadam?
Sic dira æternos intentant omnia luctus:
Sic ego sum rapido raptus ab hoste mihi.
Communemque lupisque, auibusque ad retia captis
Cæli haustum patrij turba cruenta negat.
Quippe ego sum nostri viuum hoc in funere funus:
Exercetque alio mors sua iura gradu.

Cum

Cum memini, quantorum acies effusa malorum
Fixerit in miseros spicula dira Lares.
Euersique Deum manibusque iraque Penates
Nil praebent reliquum, quam mihi flere diu.
Qualis vbi pallens propter cita flumina pastor,
Sub stabulis numerum dum studet esse suum:
Altis afflatus crudeli fulminis igni,
Attonitum nescit qua ferat inde caput.
Saepe ego Barbaricae nigris in rupibus vmbrae,
Illa fouens curae femina dira meae,
Qua patri Eridano fontes rumpuntur, & vdis
Turbat inexpletum pinguia culta vadis:
Aspectans sacrum laticem, rex optime, dixi,
Rex fluuiorum, Italae rexque paterque, plagae,
Ecquid, vbi ad veteres torques tua flumina ripas,
Qua rapidis Athesis arua fatigat aquis:
Has tecum lacrymas, aeterni elementa doloris,
Restituis patrio tristia dona solo?
Sic ego: sic pleno decurrere grandior alueo,
Vndaque sic precibus visa fauere meis.
Unda fauet, versosque oculos in flumina, fluxu
Perpetuo similis, quos imitetur, habet.
At tu, qui ad luctum placidus leuia otia vertis:
Quem iuuat his miseris laeta necare modis:
Iuro tibi Geniumque tuum, cineresque meorum:
(Nam quid ad auersos sint mea verba Deos?)
Iuro tibi infami damnata haec lumina fletu:
Vt morerer, me etiam hac commeruisse manu.
Non licuit. Verum hoc munus ne crede Deorum:
Qui mea non vna funera morte volunt.

In Alpibus æger Apollinem & Aesculap. alloquitur.

Magne, minorq; Dei: quanquam mihi magnus vterq;:
Magne pater, solo sed patre nate minor:

Magne

Magne pater, medicas si rite sacrauimus aras:
Si colui præsens altera sacra puer:
Aspice me, miserum, extorrem, rerum omnium egenum:
Quem tenet ignoto barbara terra sinu.
Aspice me dulcis linquentem luminis haustus:
Cuius adhuc nullus pectore gustus inest.
Quique bonis infans carui miser exul auitis:
Quique tui duri vulnera seruitij:
Nulla cui mæsto ridens Aurora reluxit:
Nulla cui faciles condidit hora Deos:
Quem diuus genitor fraudauit lumine, diro
Funere, quem diro funere diua parens.
Saltem non potuit sera ventura senectæ
Præterita exoriens spes releuare mala?
At me perpetuus crudeliter obsidet æstus.
Nec maior Sicula est ignibus Ætna meis.
Accipe qua tristeis expugnat Sirius vmbras:
Qua steriles rapidus Cancer hiulcat agros:
Aut in desertis Lybies, vbi letifer atros
Per populos siccis Auster anhelat equis:
Et quæcunque graui pariter quocunque suo orbe
Feruida languentem colligit hora sitim:
Illa sitis, sitis illa leues mihi condiet haustus.
Sic miser in medijs ardeo mersus aquis.
Ecce igitur misero facilis succurrit Apollo,
Et defert gelido gramine lætus opem.
Vos ego fatales succi, vos gramen adoro:
Viuificus vestro caule superbit honos.
Vnde mihi licuit fugientem ducere vitam:
Funeraque extructis tollere fulta rogis.
Vosne ab Hyperboreis spirauit Cynthius auris?
Vosne sub Odrysio pastor habet nemore?
Vosne ab Acidaliis misit Venus aurea campis?
Aut Paphio facilis fonte rigauit Amor?

Qui

Qui mihi conceptos in morem fulminis æstus,
Iußisti ſque atris ignibus ire faces?
Non Venus, aut tanto ſtatuit Puer ales honore.
Ah quantum flammarum illa, vel ille trahunt.
Unde igitur? Pholoes glacialia pectora noſco.
Unde fuit toties mors mihi, vita venit.

Angela Paulina accepto falſo nuntio e clade Rauennati de mea morte, venenum hauſit.

Me miſerum. quid enim? mihi poſt mea fata ſuperſtes?
Te mihi defuncta, Lesbia, viuus ero?
Tecum vna noſtri perierunt, Lesbia, ſenſus:
Et ſedet exangui triſtis in ore dolor.
Non mea feſtiuo titubant veſtigia Baccho:
Nigra ve nocturnos decipit vmbra pedes.
Quæ veniam petere, & faciles quæ frangere rixas
Lingua, nec ad luſus iam tibi viſa rudis,
Inque tuum mihi te ſolita appellare furorem,
Iußibus heu quoties facta diſerta tuis,
Nunc miſera in luctus, ac verba vocantia mortem
Soluitur, & truncos integrat atra modos.
Tantum neſcio quæ, poſito ſub nocte ſilenti
Quæ referam tumulo carmina, garrit Amor.
Nec iuuat inſuauis lacrymato potus ab imbri.
O pereant oculis pocula dira meis:
Pocula, quæ noſtram potuiſtis perdere vitam:
Pocula tartareis annumeranda malis.
Tecum vna noſtros hauſiſti, Lesbia, ſenſus.
Nunc ego ſum toto corpore truncus iners.
Nec tibi iuratis oculis miſer vtor: at illi
Sunt tantum lacrymis ianua facta meis.
Crudeles diui; ſi tam didiciſtis amare,
Et ſiquid modo ſunt; quid niſi turba nocens?

At tu, perfida, spes potuisti fallere nostras?
At sine me tibi mors, Lesbia, grata fuit?
Vobis inuideo, manes: vos nostra videtis
Pectora, vos roseis ora relicta notis.
Vobis illa meos forsan nunc narrat amores:
Signaque sub tacitas dicit operta fores.
Irrita tum blandos inter conuicia lusus:
Quaque facit nimio nox superata mero.
Absentem externis vt me quæsisset in oris
Audax infida freta puella rate.
Ah mecum vt foret, ah tantum exhausisse viarum?
Quid fuit hoc? patrio quam procul illa solo est?
Adria non potuit trucibus violentus arenis,
Me miserum Stygia diuidit amnis aqua.
Heu quoties animo subeunt mollissima rerum
Tempora, & ignigeno pectora victa Deo:
Tunc tua mi ante oculos, tua Lesbia oberrat imago:
Mensque stupet rigidis non bene mixta malis.
Te ne ego conspicio funestis, lectule, tædis?
Te ne pati his possum cernere luminibus?
Luminibus: quæ postquam illum videre nitorem,
Cernere iam posthac digna fuere nihil.
Ast vbi post somno reparanti claustra laborum
Cedit peruigili cura soluta pede:
Robora sideream nutant cum fessa quietem:
Cum sopor in tepidis frondibus vrget aues:
Te mihi tum seris nox votis atra reducit:
Umbraque crudeli mota dolore, fauet.
Sola mea propriis tenebras miserata tenebris,
Persimilis nostris conuenit apta malis:
Te teneo, rogitoque: venis mea, Lesbia? viuis?
Et pia iam lacrymas audiit vnda meas?
Tunc hæres, fixoque petis mea lumina vultu:
Sauciaque incerto fluctuat ore fides.

Mox Aurora rotis nigrantes verberat auras,
Et fugat amplexus inuida diua tuos.
Exurgens auidos moueo per strata lacertos:
Hei mihi pullatis strata maligna iocis.
Et bene quæ lusus seruant vestigia nostri,
Implentur lacrymis humida facta meis.
Quodque meo nunquam saturantur perdita fletu:
Quam commune sua cum domina illud habent?
Ah tum quam vanis tabescunt pectora curis:
Nec potis est infans addere verba dolor.
At quæ finis erit lacrymis? quæ caussa doloris
Mors fuit, hac ea me morte leuare potest.
Mors mala, mors, ah mors raptarum infamia rerum,
Sat mihi, nec toto me bene tange pede.
Sic sum ego nuda mei, nil præter nomen, imago:
Quod melius de me est, Lesbia nostra rapit.
Extinxti te, meque simul, mea Lesbia. Verum
Is miser est, iterum qui periisse potest.

Ad Aequicolam.

Maxime vir, geminas cui circum tempora laurus
Purpurea facilis nectit Apollo manu:
Æquicola Aonidum decus, acceptissime rerum
Numinibus vestris, numinibusque meis:
Quid faciam miser? aut mea quo mœstissima vertam
Pectora, perpetuis nubila facta malis?
Quam non fausta sacræ huic fixi vestigia terræ,
Irrita sic lento me coquit igne mora.
Quosque male institui numeros, diuisque sinistris,
Nunc etiam læuis edimus auspiciis.
Exulis huc animum primum detrusit Apollo:
Nec minus hos ideo non probat ille modos.
Vix dum etiam attigeram maturi luminis oras:
Præludit teneros cum pia barba dies:

Excidimus patriis rebus. Patriane relicta
Mitis ego in primo vertere flore solum?
Mitis ego? & longa confectum ætate parentem
Mecum desertas vidimus ire vias?
Ah quantum illius tangebant fata, nec vltra
Metibar casu funera nostra rudi:
Tantum alios merito moueant mea fata parentes:
Teque, Mari, imprimis qui potes esse pater.
Qui pater es vatum: dextris qui carmina Musis:
Atque pares fausto condis amore iocos.
Te sine, quæ aduerso Parnasia numina Phœbo
Concipere in duro contigit exilio,
Nequicquam dominæ moueant cælestis acumen.
Haud ita me facili lumine fata vident.
Sed male diuerso cœpi cum tempore vestras
Ah puer incautus solicitare Deas:
Nunc quoque sentio quam non spiret numen amicum.
Fortunæ referunt semina prima suæ.
Aspice: cæruleo siccat dum rore capillos,
Pellit & obliquo limina salsa pede.
Vos obseruantem iam me videt altera Phœbe:
Dum redeat voti meta suprema mei.
Mantoi colles & collibus addita sanctis
Numina Atestinis consociata Deis:
Tuque tuo pater Andino cum flumine: per quem
Tollit odoratum Roma sub astra caput:
O si vos quicquam vatum nunc pectora tangunt:
O ego sic aliquem si vocor ad numerum:
Dicite me Mario desertam ducere vitam:
Dum fera præcipiti spes quatit ora metu.
Ille potest animum dictis firmare cadentem:
Languidaque humana corda leuare manu.
Hoc satis est, dicat: per me mitissima fiet,
Atque volens veniet in tua vota Dea.

Ad Claudium Philomusum.

Quos mihi diuinos, Philomuse, ostendis honores:
Quosque adeat tepidos victima sancta focos:
Verte, nouos quibus arrisit Fortuna triumphos,
Et patet ad dominos semita certa Deos.
Heu, heu, me patrij miserum iactura sepulcri,
Me Genius, veterum me decora alta patrum,
Amissum imperium, & clari mihi nominis vsus,
Quique trahit magnos ordo superbus auos,
Æternum, Philomuse, iubent lugere, nec inter
Candida viuendi munera luce frui.
Huc adeo mihi iam redijt res omnis: vt ipse,
Quam quod sum, quiduis esse magis cupiam.
Aspice me, qui cuncta vides, cui dextra potenti
Mortaleis strepero territat igne minas,
Iuppiter, & Iouis o soboles Rhamnusia virgo,
Vindice quæ constans numine cuncta quatis.
Humanos tu sola Deum miserata tumultus
Diceris obliquas corrigere vna vices:
Et tumidos hominum vitæ componere fluctus,
Et premere elati turbida facta animi.
Si quid ab antiquo mihi sanguine degener, vlla
Turpaui puras conscius arte manus:
Nec mea nobilitas veteri splendore refulsit:
Auersos etiam par sit habere Deos:
Atque pati merear miserandæ turpia vitæ
Tædia, morsque auido surda sit vna mihi.
Atque pater tumidis Athesis animosus ab vndis
Flumina barbarico sacra ministret equo.
Flumina Scaligeris libata Penatibus, olim
Flumina regnato dantia iura Pado.
At si magnanimos antiquæ lucis honores
In me etiam ostendunt fortia facta Deis:

Ignotum

Ignotum, extorrem, miserum, rerum omnium egenum
Excute ab extremi puluere, diua, soli:
Sedibus & me redde prioribus: vnde tepenti
Sanguine pura tuos imbuat agna focos.
Tristia sin veteris renouas fomenta ruinæ:
Nec patet ad priscos orbita nota Lares:
Ah ne animum, quo me supremi munere luctus
Expleam inornato carmine, diua, nega.
Cætera magniloqui possunt quæ ferre Quirites,
Et Clarij numeris plenius ire ducis:
Hic vos detineat facundus Claudius. At me
Æternis lacrymis nil nisi flere iuuat.

Ad Maturinum Almandinum.

Quid me iterum amissæ reuocas ad crimina laudis?
Quid me iterum ad cultæ fœdera rupta lyræ
Almandine? quid a veri me luminis haustu
Ad leuia, & tenuis pondera nulla ioci?
Non atris ea conueniunt commercia curis:
Libera quæ grauibus pectora pressa malis
Ostendunt diuis crudelibus. O mea fata,
O patris, o patriæ funera dira meæ.
Nunquam ego te posthac visam clare orbis ocelle?
Atque oculo siquid clarius esse potest?
Magnanima regina plagæ, quæ sceptra potentis
Imperij, & duris hostibus vna metum
Ingeminas: quæ prisca nouo tua frena tumultu.
O veteres orbi numina sancta Lares,
Nunquam ego vos posthac fumanti lætus acerra
Inque dapes, tepidos inque vocabo sinus?
Nunquid inultus, in externis inglorius oris
Hospes inhumana contumulabor humo?
Spes ego qui veterum miser ostentabar auorum,
Recturus valida fortia regna manu,

Exul agor: nec certa salus super ulla pericli.
Nulla (ah fatorum crimina) certa salus.
O vexilla, & inundantes o sanguine campi,
Arida quos clari nominis ossa tegunt:
Huc me transmisistis? At hæc inuicta probata est
Dextera, vt & toto corpore victa foret?
Sancte, Deum atque hominum custos, ac præses Apollo,
Clare lyra, ac medicæ clarior artis ope:
Totne ego pestiferi superare pericula cæli:
Addat vt ingratos Parca rogata dies?
Scilicet in thalamis, & fœmineo vlulatu
Præstat luctifici funeris ire viam?
At mihi quærenti pulchram per vulnera mortem,
Vulnera, quæ quondam plurima dura tuli:
Non licuisse actæ clarissima præmia vitæ:
Et patrij vere nomina ferre viri?
Hoc est, illusisse modis, Fortuna, superbis.
Hoc est, de patria, sæua, fugasse domo.
Sic nunc ignotis miseri consedimus oris:
Si tamen ire, redire, ipsa sedere vocas.
Sancte Canis, Canis & soboles mea numina manes,
Vix capiunt magni quos pia regna poli:
Si veras animi moles temeraria virtus
Extulit, & vobis nomina digna tuli:
Accipe me iam. hausi vestro qui munere lucem,
Iam pudor est, sine te, me sine, luce frui.

Ad Io. Proliachum Burdeg. Senat. F.

O decus extremis ingens vbi flexibus æquor
Audit honoratæ iura suprema plagæ:
Quas tibi, victuro meritas pro carmine laudes,
Quæve feram numeris munera digna tuis?
Dum mihi diuinos vltro decernis honores:
Diuinis ingens fis Deus ipse modis.

At

At me crudelis deflentem facta puellæ,
Atque amiſsa animi pignora certa mei,
Improbus huc veſtra luctus ſubducit ab aure,
Pallidaque incertis obſidet ora notis.
Per tibi ego, tibi ſidereos mea ſidera ocellos,
Per qui oculos oculis impoſuere meis:
Iurato miſere quicquam ſi credis amanti,
Nec tollunt facilem verba vetuſta fidem:
Iuro miſer, nihil antiqui mihi luminis vſus,
Munera nec mentis, quæ prius, vlla ſuper.
Heu quoties digitos Muſarum admouimus aris!
Mollis vbi argutos ventilat aura ſonos:
Durus Amor toties ſubit importunus, & imis
Oſsibus infeſtas induit igne faces.
Humida qua vacuos fumans Aquitania campos
Explicat, Hiſpanis addita regna iugis:
Qua vagus aurifero flexu Garumna ſuperbit,
Et pinguem innumero gurgite ſulcat humum:
Perque truces ſequitur populos: perque inuia montis
Monſtra, peregrinis clara cadaueribus.
Ille ſubalpinis conceptos collibus amnes,
Noſtra vbi iam tenuit ſubdita colla iugo,
Liquit: vt ignoti fugientem ad limina mundi
Deprenſa extremo frenet in orbe fuga.
Dumque ſibi excelſam ſpeculatur callidus arcem,
Vnde ferat cordi ſpicula dira meo:
Illis ſidereis, illis inſedit ocellis,
Qui in me vni domini pondera iuris habent.
Inde mihi horrendas irati fulminis iras,
Et reducis patior vulnera ſæua necis.
Inde ſerenatæ lætos mihi frontis honores,
Luminaque æſtiuo lucidiora die,
Amiſsumque animum, & vitæ hoc ſpirabile lumen
Sentio, & intactæ gaudia plena moræ.

Aspicis, vt primo iubaris surgentis ab ortu,
Cum fugiunt roseum pallida castra diem,
Rettulit excelso Venerem mea Nænia vultu?
Tam similis iam iam non sit vt illa sibi?
Ut vera incessu fulget Dea? iamque loquente
Mobilis excluso conticet aura Noto?
Explicet aureolos per eburnea colla decoret:
Eheu heu animi vincula certa mei:
Non iam sol cælo miser aurigatur aperto:
Quærit & ignotas ille pudore vias.
Seu placet augusto mea tollere nubila risu.
(Ah quæ votiui semina rara boni)
Differor: atque imis penitus liquefacta medullis
Attonito rigidus concutit ossa tremor.
Ast vbi conuerso taciturna Proteruia vultu
Pallida luminibus vulnerat ora suis:
Ut vetus antiquis radicibus eruta pinus,
Ardua montani gloria pinus agri,
Illa procellosi furiis obnoxia Cauri
Concidit, & vasto sternitur icta solo:
Sic misera, & toties validis iactata ruinis
Mens iacet, excita & fluctuat in lacryma.
Quique Deosque, hominesque ferox, qui durus honores,
Quique minas audax, quique superbus opes
Sperno, puellaris patior quæ iura triumphi?
Quæve catenato pondera dira pede?
Nec volo posse meos, nec possum velle lacertos
Captiua excutere fortia vincla manu.
Quod te, per Genij decora, atque insignia vestri,
Cui nitidus multo nomine venit honos:
Consolare amentem animi: atque opis omnis inanem
Excita in antiqui pristina iura mei.
Tu potes Aonio voces animare lepore,
Languidaque altiloquis tollere verba modis:

Et

Et trahere in varios discordia pectora casus:
Demereque, aut leuibus addere rebus opem.
Me tibi redde, mihi me redde: nec ipse periclo,
Quæ tua sunt, & erunt, mitte perire tuo.

Carolum a Longauilla, qui ad Ticinum periit, deflet sub persona Francisci regis.

Flos hominum, flos idem hominum, sobolesque Deorum:
Dignaque magnanimo dextra superba Ioue:
Quæ voci via prima graui laxata dolore
Excipiet fletus murmura trunca mei?
At non & molles lacrymæ, fractæve querelæ:
Quæque gemit viduis virgo relicta rogis,
Lugebunt validum Gallorum gentis honorem:
Hunc animus luctum non capit ille tuus.
Magna, atque innumeris anima expectata triumphis,
Vera cui semper vincere vita fuit:
Quam nunc nobilibus commistam exercitus vmbris
Hoc licet hostili viderit orbe mori:
Vicisti: & victæ rigidis ceruicibus Alpes,
Et rapido cessit hostica terra pedi.
Nobile nec viridi spoliatum lumine pectus
Fudit ad hostiles verba, precesque manus.
Armaque tam raris uni tibi debita fatis,
Hostibus haud vnquam clara trophæa dabunt.
Fortes exuuiæ, æterni tristissima planctus
Pignora, & ignoto robore Martis onus,
Quid fueras, vbi, cum sic sunt in corpore tanto,
Atque animo totidem vulnera facta meo?
Nigra dies, quæ sæua diem, lucemque retexit;
Magnorum vt caderet luxque, diesque ducum:
Ausa nefas immane, quibus caput extulit oris?
Quonam pallentes duxit ab orbe rotas?

Tene sub horrificis aluit fera turba tenebris,
Cui tetricum curuo palpitat angue caput,
Vt ducis vnius diro sub vulnere cuncta
Tentares mœstis perdita castra notis?
Nonne vides quanto mœrentia turbida luctu
Deposcant numerum Martia signa suum?
Et nunc regna Italis toties exercita fatis,
Sueta Deum varias solicitare vices,
Amisso ancipitis tam certo fulgure belli:
Quanto oculis nunc sunt visa minora meis?
Cum nostros Fortuna animos defixit in vrnam:
Atque pari certant damna, decusque modo:
Quam tibi nunc memori sumis magna vrna sepulchro:
Quam magni pugnax agminis instar habes.
Quæ validum patriis momentum Martis in armis,
Mistaque terribili vulnera dura tuba,
Terroremque Italum, ac Reni: quæ parua minacem
Inuicti molem principis vna tegis.
Cum satis hæc: tecum tamen & viuentia corda
Regia perpetuo condis; habesque loco.

In Symonis Thomæ medici præstantissimi obitum.

Unde mihi dolor, & lacrymæ mortalia tentant
Pectora, & infausto lumina rore premunt:
Inde simul cur & pietas diuina canentum,
Non poterit sacris corda ciere modis?
Hoc potius decuit: neque enim labentia rerum
Semina flebilibus sunt reparanda notis.
Nec miser infami luctus renouatus ab æstu,
Insano aut lacrymas æstus amore nouans
Debet honorati producere funeris auram.
Lugeat extinctos mortua turba suos.

Viuit adhuc Thomas de morte trophæa relinquens,
Haud moritur, solitus rumpere mortis iter.
Pura anima & patrio tandem tibi reddita cælo,
Augens sideribus sidera magna suis,
Nunc spectas, quæ condideras sub pectore sancto,
Quodque vides hoc es, lumen, & aura Dei.
Tamque sitire placet, quam posse haurire, nec, illud
Tollitur hoc. paribus perstat vtrunque viis,
Vt nos hic trepidos gelida caligine septos
Tecum abiens mentis lux tremefacta fugit.
Et vidua ante oculos vrbis versatur imago
Teque manente manens, teque ruente ruens.
Aspice, quam mœsto miscentur mœnia luctu,
Inque vno tota vrbs funere funus erit.
Ah quem præterea miseri imploremus? & vnde
Vita erepta habeat posse redire sibi?
Tantus abest fati domitor. tam certa nocendi
Mors valet in vacuo ponere signa solo.
Quod voluit, potuit. quis nunc audebit, ab alto
Ducere spirandi semina dia polo?
Ille dabat conclamatas producere luces,
Et cæli reduci regna tenere pede,
Flore nouo reparans fugientis lumina vitæ,
Amissumque iterum posse videre diem.
Gaudeat, an doleat, dubitat Natura: quod alti
Est immenso operis lumine victa sui.
Dum sua, tanta, simulque stupet pariterque superbit
Imperia ætheriis artibus aucta tuis.
At nunc se minor, & crebris spoliata triumphis
Sese in te, atque tuas quærit, & optat opes.
Nos quoque queis tecum esse aliquid sperare licebat,
Externos nobis iam stupor esse facit:
Vixque etiam incomptis, paucisque his vocibus hisco.
Nam quod erat nostrum, tu tibi solus habes.

Ad Margar. Vitelliam peſtilentiæ tempore.

Si mihi quod fuerat meliori in pectore mentis,
Et mentis validus corde vigente vigor,
Cum potui rapidos deflere Cupidinis arcus,
Meque ipſum in medio quærere ſæpe mei:
Tempore in extremo trepidos percurreret artus,
Et veteres firma ſorte foueret opes:
Nunc canerem grauiora feris exercita fatis,
Pingeret ac duros mœſta Thalia deos.
At ſimul antiquos amiſimus oris honores,
Maieſtas vbi quod quærere vellet, erat.
Sic color ignaua nitidus de mente receſſit,
Torpidaque ipſa ſua mole ruente iacet.
Nec potis eſt blandum componere pectore Phœbum,
Sed miſere præſens exulat ipſa ſibi.
Quin etiam rabido in luctu via clauſa dolori eſt,
Seque grauem cumulis obruit ipſe ſuis.
Aſpice fertilibus marcentia ſemina ſulcis.
Iam præſente malo deſinit eſſe metus.
Tetrior informi macies incondita leto eſt,
Corporaque oſtentat mortua viua fames.
An miſeris ſatis? ipſa mihi fortuna videri
Iuſſit & infernas impia iunxit opes.
Haud negat amplius: at largo dat munere vitam
Unde petas, mortis pignora certa, cibum.
Heu heu quis locus hic tetrici ſub crimine planctus,
Queve cadaueribus terra ſepulta vacat,
Quid, quod &, heu, quæ nos vitam ſperare iubebat,
Exitium miſeris attulit ipſa fuga.
Ipſa fuga exitio eſt diraque in funeris hora,
Quod volui fugiens, ſolus abeſſe queror.

Hic igitur quos præterea malus hauserit ensis,
Atque minax plenis hosticus ignis agris
Crimina, cuncta vorans duplici mors vlta flagello
Vlterius non iam quo fera tendat, habet.
Se sibi sufficiens vasto dum crescit hiatu
Materiam regni sustulit ipsa sui.
Mene igitur fratre amisso, amissoque parente
Qui duo terrarum lumina lucis erant:
Mene etiam fratre occiso, occisoque parente,
Qui duo terrifici fulmina Martis erant:
Vltima despectæ duxisse ad limina vitæ
Quos mihi lenta dabat, seraque Parca dies?
Vt quod honoratis toties obiecimus ausis
Corpus inornata morte periret iners.
Non erit. ecce mihi Vitellia magna superstes,
Dumque erit illa mihi vita, superstes ero.

Isabellæ Scaligeræ filiolæ tumulus.

Vna dies mundo te hæc intulit. hæc eadem vna
Abstulit: vna fuit vltima: prima eadem.
Quid valeant luctus, quid acerbi murmura planctus?
Quid iuuet atratis picta querela notis?
Heu patrem, ah quo me ipse malo consoler inani?
Euincendum etiam num mala mi esse bono?
Esse, canunt miserum: non esse, informe: manens sic,
Sic abiens, sentis esse, nec esse nihil.

Margaretæ Scaligeræ bimulæ acerbus interitus.

Audite heu surdi cineres, surda ossa querelas,
Quas nequicquam amens fundit vterque parens.
Alloquere heu mutus cinis: heu muta ossa parentes,
In lacrymas quorum versus vterque cadit.
At si auersa piis ea sors singultibus, audet
Hunc sensus miseris dura negare modum:

Eheu

Eheu quonam animam, quo carmine compellabo?
Terrigenas superis præferet illa homines?
Filiolæ heu sicci cineres, sicca ossa, parentum
Ah saltem miseras ebibite has lacrymas.
Ebibite has lacrymas: supremaque funera: quæ vos
Æquum erat inferius reddere mi, accipite.

In Caroli Valesij obitum Ducis Aureliani Diui Francisci regis F.

O fatum infelix: o non iam sidera: non iam
Aut cælum, aut siquid cælitus esse potest.
Occidimus: res Scaligera, ah res Itala. iam spes
Excisa est. mihi mors omnia. vita probro est.
Ergo tibi haud poteras, cælum, cælum esse sine illo.
At tibi cum es cælum hoc, tartara dira mihi es.

IVLII CAESARIS SCALIGERI ÆNIGMATA.

QVis putet, (& tamen est,) operosis otia Musis
Et struere insidias, & dare verba sibi?
Si neq; ludus iners, blādi neq; murmura somni
His sine, nec tacito pocula picta mero.
Fœmineas inter rixas, tremulosque cachinnos
Et cyathum, & choreas hac tibi facta dedi.
Sic redeunt alacres, posui cum seria, nugæ:
Nec cedit reduci pectoris æstus aquæ.
Cuncta, iube, dicet, faciet, dabit: omnia. Tantum
Garrula (ne prohibe) bucca tacere nequit.

Aenigmata.

Qui seipsos fecere reos iam mortis Homeri,
Illorum e numero turba proterua sumus.
Horum vnum peperit fallax quæ fœmina quondam,
Exitio misero quo data turba fuit
Immani ingenio monstri superata dolosi
Nec miseranda suis artibus ipsa perit.
Fœmina] Sphinx.

Deus.

Quis queat infinitam ænigmate condere lucem?
Quo maior tamen est, hoc minus ipse patet.
Non capere est, quod vbique manet, non cernere certum,
Non aliis dare, sed nec retinere sibi.

Natura.

Natura.

Artifici cordata manu subnixa nouerca
Attamen agnosci nomine matris auet.
Efficit, vt factum haud post multo diruat. aufert,
Vt reddat. tota est quæ sibi, nulla suis.

Necessitas.

Quæ Deus est, veteresque Deum plusquam esse canebant,
Inque Deo nulla est, hanc tibi me esse puta.

Fatum.

Quod vitare nequis, tamen euitare laboras,
Orbis sum prisci, sumque catena noui.

Fortuna.

Sum vero, at quid sim nemo describere nouit:
De me qui loquitur plus, minus ille sapit.
Siquid agis, me egisse refers, clamasque tyrannam:
Atque petis dira voce supinus opem.
Si sum, sum Dea. Quid duro male litigat ore
Seruus? si non sum: stultitia ipsa tua est.

Casus.

Quod tibi nec fortuna dabit, nec fata dedere,
Hoc ero. sed quid sim, forte scio nec ego.

Fama.

Non vir, non mulier, non mas, non fœmina, non stirps,
Non animal, retinens vndique, viuo aliud.
Nunc notam, nunc mendaci discrimine primum
Verus, dehinc multi me genuere patres.
Haud pedes, haud eques, haud naui, non præpete penna
Velifico, ingredior, sto, nato, curro, volo.
Qui me descripsit, nihilis quæsisse videtur,
Quam me. cui faueo, non fauet ille mihi.

Spes.

Quæ reliqua ex omni numero desidit in vno,
Nec cruce confixum deserit illa reum,

Blanda quidem specie, lento sed numine fallax.
Numenque & nomen decoquit ipsa suum.

Sol.

Quale animal, dic, esse putes, quod mobile, totum
Est oculus, neque pars præterea vlla manet?
Quottidie gignit natum sine matre creatum:
Qui tamen vna ipsa hac interit ille die.
Cuius item soror absente est genitore creata,
Partita imperium fratris & interitum.

Quottidie &c.] Dies. *soror*] Nox.

Ignis.

Crescens deficio, ingratus matrisque vorator.
Mors tamen illius morte parata mea est.
Saxa, domus secreta palam vel nocte videbis.
Inuenisse tamen cæcus & ipse queat.

Aqua.

A meipsa, ad meipsam egredior, remeoque, eademque
Atque alia, præceps, prona, supina, manens.
Instabilis, constans, mutans, mutata relinquens
Quæ repetam, repetens linquere quæ aggrediar.
Nulla mihi facies, facies tamen omnis, amara
Et dulcis, facili difficilique modo.
Multisona, at multi populi sum mater. inani
Consilio efficiam, qui metuunt, vt ament.

Vita.

Quam cupiunt omnes tamen, at sum tractus amarus,
Mirum: me, quæ sum, quæ nihil est, perimit.
Altera magna soror mihi tum succedit inani
Carnificem interimens iure superba meum.

quæ nihil] mors priuatio. *Altera magna*] vita æterna, quæ mortem perimit.

Cinis.

Quod rectum, & curuum, quod transuersum atque ad-
Et viride, & siccum, sum nihil: ante fui. (*amussim*

Spuma, aut bulla.

Instabilis mater cum rupta est, nascor: vt olim
Vipera, sed rursus pristina fio parens.
Quin prægnans orior, rumporque puerpera. proles
Non nostri generis illico nata volat.
Meque vehit mater dum viuo, recepta sorori
Illius, hospitiis & pietate fruor.
Nulla manu, aut capite, aut pedibus discriminor. Est par
Quæ vita est hominis omnibus vna locis.

proles] aer inclusus. *sorori*] terræ.

Nix.

Candidior multo multum candente parente,
Lenta magis motu, viuidiore opera.
Tota ego sum donata insignia prætextato.
Tum vigeo, quando plurima morte cadunt.

Tota ego] bulla. *Tum vigeo*] hiems.

Vox.

Signum animi, plusquam tonitrus, res extera, rerum
Res, vnum a paucis tertia rebus ago.
Nescio quo pacto iam me videre Latini
Qui non viderunt vera videnda, sibi.

Signum animi &c.] Nota specierum. *tonitrus*] quia plus vox, quam sonus. *res extera*] quia extra animam. *tertia*] Res, spes, vox. *Nescio*] Nota specierum. *me videre*] Visa vocem audire militis. *vera videnda*] veritatem Iesu Christi.

Puteus.

Ventris inexhausti purissima viscera cernis
Aluo ima captus redditur ore cibus.

Arbor.

Ad superos traho demissa de sede parentem,
Doque pati summo vertice posse Iouem.

Mi cantum assimilat Siculi bona Musa poetæ.
Hinc etiam vitam carperet ille sibi.
Maxima de minimo & fluxo robusta, superba
Ex humili, talis qui tibi magnus eras.

parentem] terræ succum. *Doque &c.*] in arborem mutans. *Mi cantum*] ἀπῖτυς. *vitam carperet*] glandem.

Currus.

Cruribus ipse meis, quanquam sunt firma, moueri
Non moror. hoc munus dant aliena mihi.
Me tamen haud tergum trahit, insideove gerenti.
Quin equitum mea vel pondera terga gerunt.
Pro quibus officiis vectori porto benignus
Multa dapis placitæ munera, nulla mihi.

dapis placita munera,] fœnum.

Charta.

Eius, quam texi, nomen gero. commoda primum
Candidior nunc sum, mollior ante fui.
Sedula sepositos commissa voce saluto,
Pro quo sæpe ignes, vulnera, vincla tuli.
Quod prius officium dederat, quod verna Canopi,
Hoc mihi Parcarum & Pallados explet opus.
Bellumque & pacem, vitam mortemque paciscor.
Res sacra me quondam resque profana tulit.
Hæc quoque, quæ dedit hæc, sine me nequiisse videtur.
At supplere valet filius ignis opem.
Quæ cælum scicidi, ad cælum terrestria vexi
Non nisi præscissa hæc iam tibi dona dedi.

Eius] tela. *nomen gero*] scripta. *Sedula &c.*] literæ. *sepositos*] longinquos. *ignes, vul.*] lacerata, scissa, vsta, lino iuncta. *prius officium*] membrana. *Parcarum*] linum. *Pallados*] tela. *Hæc quoque*] penna. *filius ignis*] carbo pro atramento. *Quæ cælum*] atrum. *dona dedi*] scripturam.

Ionas in ventre orcæ.

Sum nondum dira confectus morte, sepultus.
Haud vrna, haud saxum, non humus vlla tegit:

Et loquor, & sapio, & vitalibus abdicor auris,
Meque capit viuus, meque vehit tumulus.

Glacies.

Sto, quæ currebam: sed non tego, quæ tego. Mater
Olim, nunc sterilis, rursus eroque parens.
Quæ constat facies, non constitit. horridus illam
Iuppiter instabilem sed tamen esse dedit.
Aufugio tamen, & velles me forte tenere,
Aut tota aut sensim subtraho me minuens.

non tego] translucida. *Mater*] aqua *eroque parens*] liquefacta. *sensim subtraho*] lubrica. *me minuens*] liquefacta.

Aurum.

Et curuum & pauidum durumque fuisse libebit.
Quin etiam audacem & præcipiti ore dabo.
Imperium in fratres quanquam virtute potentes
Est mihi, sed multo fulgure pondus iners.
Sum vulgi votum, sapientis abominor auram.
An possis, valeam, dicere quid valeam.

in fratres] metalla.

Vitrum.

Infelix terræ me filius edidit, & qui
Materna patriis arte petitus aquis.
Inde gero tibi lætitias, conuicia, rixas,
Si pergas: si non, mellea verba, iocos.

Materna patriis &c.] lapis fluuiatilis.

Arcus.

Litera sum pecoris capiti detracta minacis,
Cuius, siue canis viscera tenta traho.
Hæc pellunt seruum fugitiuum: ferreus illi
Dens, clunes, auium legibus inde volant.
Altera mi similis cognataque litera maius
Edit opus. sapiens tectus vtraque caue.

Litera sum] Σ. *viscera tenta*] neruus. *Hæc pellunt*] Ex Athenæo. *ferreus illi Dens*] sagitta. *Altera*] Φ. *maius Edit opus*] sibilum. *tectus vtraque caue*] arcum & ballistam.

Lima

Lima.

Non edo paſcalem, non paſcor carne ſolocis:
Dentis at innumeri robore rodo meos.
Me tamen hæc macies deformat dira vorantem,
Atque etiam exeſo corpore fio minor.

rodo meos] ferrum.

Laterna.

Nomine mendaci, re verax, fallere nullum
Aſsueui, torui filia terſa proci.
Furibus infenſa, inſidiis inimica latronis,
Agnoſco vitam non niſi morte meam.

Nomine mendaci] Quia non latet. *proci*] Tauri.

Oſtrea.

Hic habito in valuis, hic ſum mihi tota ſupellex.
Ianua ſum tota, & tota feneſtra mihi.
Sublatum tamen a ſummo curuamine tectum
Admittit, ſed non aeris orbe, diem.
Nil video tamen, & iuxta eſt lux, atque tenebræ
Pinguis ſed plana luce minore magis.
Sed quæ non fugiam, cur ergo retia tendunt?
Fioq; cum caſtris ſplendida præda meis.

admittit] Aqua. *luce*] Luna.

Pompilus.

Remigium inuerſum Zephyro mutante carinam
Rectam pacato turbine vela vehunt.
Hæc eadem tibi menſa cibum dabit orba paratum,
Quæ mihi perpetuo tempore fida caſa eſt.

Teſtudines.

Non tectis capimur, nunquam extra tecta vagamur.
Quin etiam gratæ quo gerimur, gerimus.
Nec vox, nec ſine voce ſumus. dum viuimus, edunt
Mortua concordes corpora noſtra ſonos.

Nec vox] ſibilus. *edunt mortua &c.*] chelys.

Spongia.

Planta fui, nullo officio radicis alebar.
Sed nullo ore vorans innumero ore animal.
Castigare malos licuit persæpe poetas.
Facta eadem vna opera & dempta litura mea est.

Planta fui &c.] ζωόφυτον.

Sepulchrum.

Durum iter, & varie confectum emense viator,
Prisca tibi officio patria terra patet.
Hic vbi conuiuas tanto tractabis honore,
Apponi vt non daps carior vlla queat.

conuiuas] vermes. *carior*] teipso.

Tegulæ.

Sicca acies, quantum voluit, bibit: inde sedenti
Dulcia dat fratri pocula quisque suo.

Carbones.

Infima quos olim florentes vita fouebat
Viuentes, alia nunc ratione sumus.
Mutabit solum tamen, vt nox atra, colorem.
Instituam, veluti lingua diserta, loqui.

Infima] Arbor ex tribus animantibus infimam habet. *viuentes*] carbones viui. *Mutabit*] carbo extinctus. *Instituam &c.*] litera notata carbone.

Luna Solem alloquitur.

Quod mihi das, plus absente accepisse videbor.
Et quo plus prope sum, tum minus illud erit.
Copia me perdit, me perdit amicitia. vna
Et triplex. Quod non tango, queo trahere.

Copia] lucida dies. *amicitia*] ♂ ☽ ☉. *triplex*] Triuia. *queo trahere*] maria.

Campana.

Excubat os nitidum patulo mihi semper hiatu.
Sacra ministerio ferrea lingua dei est.

Nunquam

Nunquam ſponte loquar, nunquam niſi iuſſa, tacebo.
Excutere at vocem verbera ſola ſolent,

Acus.

Imbelli facit acta viam per vulnera cauda.
Sed nunquam repetit, qua facit, inde viam.
Officioſa tamen facit, vt confecta creantur,
Vulneribus coeant vulnera priſca nouis.

per vulnera] ſutura. *cauda*] filo. *Vulnerib. &c.*] ſuendo ea quæ ſciſſa ſunt.

Farina.

Innumeri ſum dentis opus: de matris amictu
Excutior. fatum eſt dente perire nouo.
Diſſoluunt partes patrio naſcentis ab orbe.
Hæc ſedet, vt grauis eſt: hæc leuis acta volat.
Sum multa ex vno, rurſus coitura ſub vnum.
Poſt ero, quod facit, & quod fugit omnis homo.

Innumeri dentis] molarum. *matris*] tritici. *amictu*] furfure. *Diſſoluunt &c.*] volatica farina, & furfur, & granum. *Sum multa*] pollen. *vnum*] panem. *Quod facit*] ſtercus.

Anchora.

Magna, bibens, aridens, dentes fero parua quaternos.
Ingens pro digitis annulus in capite eſt.
Cum teneo dominam, nihilominus illa mouetur.
Et cum non teneo, magna auis atra volat.

dominam] nauem. *Illa mouetur*] nauis fluctuat. *magna auis*] vela.

Acetum.

Doni mentiuori iacet hic informe cadauer.
Dat, quam vult formam, qui fuit ante, liquor.

Doni mentiuori] vini.

Clauus gubernaculi.

Quis putet ad latus hanc caudam poſuiſſe Latinos?
Cætera poſtremo corpore turba dedit.
Inuitis pedibus, tricenis, ter tribus alis
In magna victrix vnica regnat aue.

Quis putet &c.] Clauus Latinis dicitur a Gallis, quoniam ad latus Romani olim, alij ad extremum nauigij.

Clauus ferreus.

Infelix fouea summersus protinus ima
In per me facto funditus ore forem:
Magna tamen capite in nostro sapientia magno,
Quanquam percusso vitat adire lacum.

Pila lusoria.

Haud vnum genus, haud vno concludimur orbe,
Turba eodem tamen hoc nata sub orbe sumus.
Quodque aliis extra corium est, mea viscera tendit.
Proque omni est aliis noscere sola anima.
Vt sibi quisque velit certa me sorte fouere,
Verbere continuo longius a se abigit.

Orbe] globo. *sub orbe*] mundo. *Quodque &c.*] fartura e pilo tomentaceo. *Proque omni*] In folle flatus solus.

Mensa.

Si dabis, accipies: tantundem læta reponam.
Nanque mihi ad larga est munera larga manus.
Mira mihi in numero lusit natura meorum,
Quadrupedique tripes vnipedique bipes.
Quin humilis repsi pedibus sine, tempore prisco.
Sed plures, puto, sic, cum volet illa, dabit.
Altera pars nitidi virtutum Sardanapali.
Quin scio, spes vitæ iam quibus vna fui.

quibus] gulosis.

Siren.

Me fugere pice, & velo victricia signa.
Quæ sum, quæ non sum fœmina, piscis, auis.

Tela.

Recto & transuerso directus tramite campus,
Sed tamen alter stat, trames vt alter eat.
Mobilibus teritur pedibus. post funus & ante
Funera, nondum etiam mortua membra tegit.

Furfure

Furfure conferitur. Das pro lætamine seuum.
Nec nisi post pluuia munera gratus erit.

Alter stat] stamen. *trames*] trama. *Mobilibus teritur*] calceoli intimi. *post funera &c.*] sudaria. *membra tegit*] subucula. *Furfure*] texendo.

Speculum.

Mira tibi mater rerum fœcunda nouarum,
Quin etiam tecum te tibi sæpe parit.
Fœtus tam similis tibi, ne magis esse potis sit.
Attamen illius dextra sinistra tua est.

Tessera.

Quanquam eadem facies, tamen est diuersa precanti,
Vertas, subuertas, stat sibi semper idem.
Dupliciter peperit numerosum tibia natum.
Illa agit ad bellum, bella ego sæpe fero.
Si potes, abstineas, nisi sub sapiente, sinistrum
Dextrum multatum nomen in omen erit.

eadem facies] quadrata. *diuersa*] peracta. *Dupliciter*] Dupliciter numerosum, & quia multæ tesseræ, & quia cum numeris. *tibia*] e tibijs animalis. *Agit ad bellum*] Lacedæmonios. *bella ego*] ludo rixas. *nomen in omen*] Quia ludus non erit ludus, sed rixa.

Frenum. Calcar.

Vnius fratres de ventre parentis eodem
Diuersum officium fecit vterque suum.
Hic ventris comes est, oris comes ille voracis,
Attamen haud saturat. hic tenet, ille fugat.
Cornua nectuntur tamen etsi maxima. solum
Alterius multo vulnere cauda ferit.

ventris comes] calcar. *oris comes*] frenum. *Cornua*] Cornua freni, & freni cornua calcaris. *Cauda*] radiis stellæ.

Horologium.

Integra sum cæli semper voluentis imago.
Sic traho discretis tempora certa viis.

Sunt alij fratres multo virtute minores,
Quippe frequenti egeant ad sua iacta manu.
Infinita vni seruorum turba ministrant.
Officium hoc alij candida Nais habet.
Tertia sors operas pacta est cum sole. dieque
Fecit opus: tacitam nox aboleuit opem.

Quippe freq.] Clepsydræ volunt inuerti. *Infinita*] Arena. *candida Nais*] aqua.

Serra.

Dissidiisque inimicitiisque creata creandis
Non intellecto barbara torua sono,
Non nisi iens, rediens, multumque, vltroque citroque
Dentibus infestis rosa sine ore vomo.

Dissidiisque] Quia secat quæ continua sunt.

Sera.

Certa fides, nisi vis decoxerit apta mariti,
Qui me fœmineo numine blandus init.
Attamen, ille bene, aut aliter si forte gerit rem,
Perpetuum misero pondere pendet onus.

Certa fides] Clauis. *Perpetuum mis.*] Quia clauis pendet, tametsi non aberrarit.

Incus.

Mutua quot patior, pugnax tot vulnera reddo.
Qui me icit, plagis icitur ipse suis.
Quanquam idem pater & nati fidissimus autor
Atque eodem natus semine frater erat.

Qui me &c.] Malleus incudem fabricat. *semine*] ferro.

Malleus respondet.

Non sum hostis tamen etsi infestus vulnere multo.
Sed pater, atq; eodem semine semper eram.
Quod si quis medius nos interuenerit, ille
Sentiet illa suo nomine bella geri.

Quod si quis med.] ferrum.

Pons

Pons Cæſaris.

Diſſita coniunxi porrecto limite regna,
Ne tereret trepidus mobile miles iter.
Indomitus ſtupet ipſe ſibi noua vincla tyrannus.
At ſola exercet fibula grammaticos.

mobile] Pontonibus, lintribus. *Indomitus*] Renus. *At ſola*] de fibulis pontis.

Tollenones.

Non bibo, demiſſo capiti niſi cauda ſuperſtet
Demiſſa rurſum non meo ab ore vomo.
Sto. pede non moueor. ceſſans contemplor olympum.
Ars mea: vicini viſcera ſucta traho.

non meo] ſed a ſitula. *vicini*] putei.

Aratrum.

Ore gero gladium, matriſque in pectore condo.
Ut mox, quæ nunc ſunt mortua, viua colas.
Dux meus a tergo, caudamque trahens retrahenſque
Haſta, non me, vt eam verberat, aſt alios.

matris] terræ. *quæ nunc &c.*] fruges. *Dux meus a tergo*] At duces præire ſolent. *Caudam*] ſtiuam. *Haſta*] ſtimulo.

Cunei & Securis.

Mi caudam feci multo de corpore primam,
Quæ facio caua, ab iis exeo, non habito.
Quot fratres ſine cauda habeo, tot in arte miniſtros
Victores, qui poſt prælia facta cadunt.

Victores &c.] Ligno ſciſſo cadunt cunei.

Crepitus ventris.

Ima e ſede ruens cognatus fulminis alti
Summani videor rite venire manu.
Vicini fugiunt, quatiuntur tecta cachinnis.
At ſi mutus ero, iurgia ſæpe cio.

Summani] Fulmina terrena Summani manu iaculari dicebantur.

Tentorium, Papilio.

Talis ego e terra qui munere factus aquarum
Nunc ſub forma ignis arceo fidus aquas.

Mollis

Mollis eram: nunc plus, sed molli hoc munere durus
Et Mars, & duri munera Martis agunt.

Talis ego e] e lino macerato. *nunc plus*] sub forma pyramidis. *Mollis*] lini plantæ. *Nunc plus*] tela.

Furnus.

Dimidium cæli pars est ascripta diei,
Altera cum noctis tempora fusca manent.
Summa est illa, ima hæc. Neutra est nec summa, nec ima.
Summa mea est. vno do tibi vtrunque loco.
Das, quo non egeo ipse, cibum. satur haud satur illum
Reddo tibi totum, quo saturere, volens.

Neutra est] Quia circularis. *vtrunque*] quia furnus, vbi ignis est lucet, vbi non, obscurus. *cibum*] panem. *satur*] plenus. *haud satur*] non comedit.

Ephippium.

Insideo, insideor. prisco olim tempore nostri
Vsum Germani dedecus esse putant.

Infundibulum.

Tam cito Flandra merum potum haud vesica reponit,
Quam cito quod poto fida refundo meum.
Illa tamen spurcum, & tetro tibi reddit odore.
At nostrum illæsum, qui volet, ille bibet.

Veges.

Non subscus cohibet, non neruus colligat artus:
Sed vicinorum brachia grata tenent.
Illa etiam frustra officio conentur abuti,
Ni vires digitis nexile præstet opus.
Non caput a cauda, non detur tergore venter:
Sed tibi qua placeat parte sedere queo.
Totum corpus iners quanquam est & inutile edendo,
Exuperant omnem viscera nostra cibum.

Sed vicin.] salices curuatæ in circulum. *nexile &c.*] vimina. *viscera nostra*] vinum.

Crumena

Crumena.

Materia infelix detracta cadauere forma
Tam varia, vt nec ego me mihi nosse queam.
Haud melius fatum. nam pendeo more latronis.
Ingenium sic me furis habere putant.
Si dederis, seruo. seruatum reddo petenti.
Non nisi at auriculis tracta referre volo.

Millus.

Qualis inaccessis iaculis defenditur hystrix,
Ferreus armauit tergora nostra pilus.
Pro domino fera bella gero: sed bella gerendo
Contineo domini colla reuincta mei.

Annulus.

Tota catena fuit seruorum, ego sola catenæ
Pars, sed me dominus induit ipse volens.
Italiæ vastator adest, qui victor amicis
Partitur modiis millia multa suis.
Italiæ vastator] Annibal.

Atramentum.

Candida mater erat, genitor fulgore coruscus.
At facies nati tota colore nigra.
Prodiit ex aliis etiam genitoribus. vnam
Matrem de cunctis impius ater arat.
Candida mater] charta. *genitor*] ignis. *Prodiit*] factum ex aliis materiis. *vnam Matrem*] papyrum, chartam.

Echinus marinus.

Mi caput est venter, non differt aluus ab ore.
At domus est tergus, tela cauenda pedes.

Sal.

Quod molle, ac liquidum timuit temeraria puppis,
Nunc durum, & rigida mole carina vehit.
Rodo mihi lapides, atque horrida tergora ferri.
At carnes seruo, & piscibus abstineo.
Quod &c.] mare. *Nunc durum*] sal.

Statera & Bilanx.

Est vnum mihi, sunt duo brachia iuncta sorori.
Iura sed ex æquo iudiciumque damus.
Illa gerit geminos æquo discrimine ventres:
At mihi de geminis vnguibus arma vigent.
Consilium illa adhibet: leges ego tergore porto.
Suspicit, vt sapiat lingua vtriusque polum.
Væ tibi qui terras perplexo murmure vexas:
Iudicij cuius tartara lingua sonat.

Illa gerit &c.] bilanx. *geminis vng.*] vnci duo in trutina. *Consilium*] librat pondera. *leges*] numeros, notas ponderum. *Iudicij &c.*] iudex.

Pluuia.

Sublimi in regno, e regno digressa parentis,
Ipsa mei rursus pristina fio parens.
Pars remanet pura: ast alia est infecta sorore.
Si mea non veniant tempora, siccus erit.

Sublimi in reg.] nubes. *parentis*] aquæ. *parens*] aqua. *pars*] terra. *ast alia*] lutum.

Pecten eburneus.

Multi ex dente vno, multis cum dentibus omnes:
Dentem illum quanquam turba proterua negat.
Dentibus hi dentes sunt facti. non tamen vsus
Idem aliis nullum os. digero: hoc officium est.

Dentem] Quia dicunt esse cornua, non dentes. *Dentibus*] serra. *digero*] discrimino capillos.

Caminus.

Sic niger, vt cernis, nimio sum lucis amore.
Me Latium patria voce carere iubet.
Perque hiemes caleo, perque æstum frigeo. quanquam
Me Temesæ feruor sæpe calere facit.

lucis] ignis. fumus ex igni. *Me Latium*] Quia Græca vox.

Hortus.

Si spectes veteris frugalia sæcula vitæ,
Do totum, at toto hoc vita carere potest.

Sum

Sum comes & frater pacis, ſtabulique piorum

Præmia quæ nobis pagina ſancta canit.

Do totum] ὅλον olus. *ſtabulique*] Elyſii. *Præmia*] paradiſus.

Scipio e ramo.

Brachium eram, pes ſum factus: ſed mutua cernis

Officia, hic: vt me, quem fero, & ipſe ferat.

Monachi, Fratres.

Mundi quiſquiliæ, fæx, recrementa latrinæ.

Quorum animæ plures, nullaque. inane pecus.

Alea, auaritia, ingluuies, periuria, ſomnus:

Eſt, & vbi (ah cælum) ſtercora dira placent.

Dotibus his ergo credatis, mortua mundi

Viuit onus mundo, mortua turba ſibi eſt.

Organum muſicum follibus inflatum.

Multis exanimis plures in pluribus inſunt,

Illæ cum taceant, hæ coluere ſonos.

Mobilis inſilibus ſubmittitur aura reductis.

Iactet Cteſibios Græcia vana ſuos.

Multis ex animis] follibus. *in pluribus*] tabulis. *Illæ*] folles.

Mortarium.

Buccis ſemper hians patulis ſoror aſpicit infra.

Inuerſo ſed ego ſuſpicio ore polum.

Semper habet linguam nexam, quæ perſonat aures.

At mihi adeſt, & abeſt dempta, repoſta mea.

Annuit, vt loquitur, atque abnuit illa. loquar, vel

Non conſtare loco ſtat mihi certa fides.

ſoror] campana. *Annuit*] campana.

Ligula caligaria ærata.

Ambigua ceruice biceps, velut amphiſibæna

Roſtrum vtrunque æneum more triremis habens,

Arcta cauum iubeo, mox vt traiecta rediui,

Inuoluens ſpiris diſſita necto meis.

Molæ

Molæ farinariæ.

Quod defeßa manus longa obsidione frequentat:
Quique in sese anni more recurrit equus:
Audax angustis veniens solertia rebus,
Efficere inuento pondere fecit aquas.
Pars angusta meat, patulo pars libera cursu:
Sic nostra tua fit irrequiete quies.

recurrit] rotando temonem molæ. *efficere &c.*] in fluuiis. *angusta meat*] canalibus. *patulo &c.*] fluminibus. *Sic nostra*] Quia non laboras trusatilibus.

Triticum.

Defoßo, vt viuam: caso post funera, iuncto,
Verberibus tuso quod mihi carcer erit?
Vt depromer item, lanier vt dentibus albis.
Impositum in naui me necet intus aqua.

post funera] messes. *iuncto*] in manipulos. *Verberibus*] tritura. *dentibus albis*] mola. *in naui*] in aluco ad panem.

Vectis machinalis.

Quodnam onus illud erat, quod si non tollere poßis
Hoc simul, atque illud tollere quis melius?

Circinus.

Pes bipedis stans alter adest, alterque mouetur.
Signa tamen statuit fidus vterque sua.
Hoc infinitum est, motu quod ducitur ipso.
At nulla alterius omnia parte nihil.

quod ducitur] circulus. *At nulla &c.*] punctum.

Iris.

Pons ingens vario tractim depictus honore,
Quem super haud vlli se posuere pedes,
Nullas suppositi transmittit fluminis vndas:
Sed super impositis ipse grauatur aquis.

Nitedula, Cincindela, Lucula.

Non ignis, non stella micans, non candida Luna:
Me tamen in cæca non nisi nocte vides.

Sic scribit sapiens, sapiens sibi lumina praefert.
At mihi sic sapio: lumina pene gero.

Cribrum.

Partes membra mea faciunt leuiora frequentes:
Quo plures addis, hoc leuiora facis.
Sin aliena graui me pondere pondera trudant,
Queis fueram leuior, his fuero leuior.
Totum ego saepe diem solo de limine vidi.
Nunc videas strictum per loca mille diem.

Sin aliena] triticum. *Queis*] foramina. *his*] horum opera foraminum. *solo de lim.*] in tergo pecudis.

Follis pila.

Non salio, nisi sit plenus mihi pondere venter.
Sum leuior, cum me sarcina tota premit.
Quam melius, quam tu, sperno sola muccida terrae.
Autorem referunt semina prima suum.

pondere] aere. *sarcina*] aer. *Quam tu*] qui non curas caelestia. *Autorem*] aerem.

Follis fornacarius.

Exanimis iaceo. surgo cum ducere suctam
Tento animam. in cineres hancque refundo iterum.
Mi gemina est cauda: excipiturque & pellitur aer,
Quomodo delphinus pellit & haurit aquas.

Exanimis] sine aere.

Columna ad aedes.

Si non sto, non stas. si concido, concidis: vna
Virgo ventre carens, altera ventre tumens.
Est quae rugosis internitet ornamentis.
Est quae simplicibus pura nitet tunicis.
Est arcu similis quae iungitur apta sorori.
Ast alia inducto iungitur apta iugo.
Persides, & Persae, calathus superadditus vrnae:
Haec ventrem atque pedes, ille dedere caput.

Virgo ventre] Ex Vitruuio. *rugosis internitet*] striatae. *pura nitet*] non striatae. *sorori*] fornici: sustinendo

Ast alia] Thuſcanicus. *dedere caput*] capitellum ex Vitruuio.

Ouum auis, piſcis, ſerpentis.

Fœtus auo ſimilis, ſimilis ventri ore parentum,
Quos idem genuit coniuge miſtus auus.
Patria tergemina eſt, triplici regnatur in orbe,
Vt cælum, ſic nos æquora, terra capit.

Fœtus auo] ouum ouo. *ſimilis vent.*] mas & fœminæ. *coniuge miſtus*] quia in ouo mas & fœmina potentia. *æquora, terra*] piſcis, ſerpentis.

Fœmina dormiens inter virum & mœchum.

Fœmina quæ ſola eſt, ſimul & non ſola: nec abſens,
Nec præſens: ſimul & quæ ſit vtrunque ſibi.
Quæ mota ac ſimul immota eſt: quæ vincta ſoluta:
Atque bono atque malo eſt apta nec apta viro.

ſola eſt] quia dormiens nullius operis. *non ſola*] quia inter duos. *quæ ſit vtrunque*] quia dormit abſens. *mota*] quia ſpirat: immotaque dormit. *vincta ſoluta:*] vincta ſomno, ſoluta vinculis. *bono*] marito. *malo*] mœcho. *malo apta*] idonea malo, non idonea marito. *apta*] iuncta, quia marito coniugata. Non iuncta, quia non actu coiens.

Muſtella.

Captaces animoſa capitque, voratque voraces.
Non tamen a genere hoc diſcrepat illa nimis.
Alterius generis vorat inſidioſa vorantem,
Ad furtum ſibi quæ lumina nocte parat.
Non potuit vicibus natura ſagacius vti.
Cum furum furax, fur quoque fure cadit.

Cannabis.

Qui fuit, vt tanquam latro lacerarer iniquus,
Quæ bona iuſtitiæ ſæpe miniſtra fui?
Telluris ſoboles Solis primum vror ab æſtu.
Mox pereo, tanquam naufraga puppis aquæ,

Aut

Aut fluuio, aut pelago, aut stagno, putriue palude:
Exercetque malus triste cadauer odor.
Hinc tanquam grassatorem me malleus vrget,
Durateaque premit forcipe crebra manus:
Viscera dehinc laniat pendentia ferreus vnguis:
In capitata etiam pendeo lenta cruce.
Postquam, quisne vnquam iussit torquere nocentem?
Me miseram: nihilo torqueor inde minus.
Tum posita in volucri scelerata Ixionis orbe
Voluor, & acta cita ventilat aura rota.
Post aliis alias mutatas ordine pœnas
Innumera tum iam dente fatigat anus.
Innumerus de is innumeras confercit in vnum
Comminus, & facie læuigat ora noua.
Atque hinc iam varios rerum quis dixerit vsus?
Vix satis ad tantos sit mea Musa modos.
Nam pars exiliis susceptis sponte vagantur:
Ast alij furcis pendula colla tenent.
Necdum finis erit, rursusque subacta sub vndis
Lubrica, quæ spectas, æquora fio libens.
In quibus vt videas, quibus hæc sint acta Camœnis,
Rursus ab infestis ignibus vsta cado.

Candela.

Aut apis, aut hircus, vel pinguia viscera pini
Ostendere diem post simul ante diem.
Se sibi sufficiens alieno munere pinus
Non eguit, laqueis cætera egere vides.
Vires sæpe vices has suppleuere Mineruæ.
Arte Promethea si modo fulta vigent.
Viua videt præsens, quæ nunc hæc scribimus: at de
Se, quid scripta velint nulla videre potest.

Oleum.

Tota meæ vitæ iam nutrimenta fuerunt.
At nunc inter nos hostica tota sumus.
Vinco tamen, facioque in eis, quod nauis in vnda.
Quin in dissidij tempore iuncta sumus.
Terra parens aluit, quæ lac dedit alma bibendum:
Si tamen attigero, me sibi tota bibit.
Munera Mercurij Germanæ munera poscunt.
Nam quod ego huic, illi tota palæstra fuit.

Nam quod ego] ego sum Mineruæ & palæstra Mercurij.

Pera nummorum, *iterum*.

Quod furum mala turba sibi furatur, & arcet,
Hoc ego non furans arceo fida tibi:
Sed fures si iure bono pendere iubentur,
Cur ego non furans pendeo iure malo?

Remi.

Alas, crura, pedes, potius, pinnas ne vocemus?
Hoc potius proprij pro ratione loci.
Non mirum est nomen, cauda mirabile sola.
Innumeras, longas vincere posse breuem.

Liber.

Vt cernis, vinctus fero nomina vana soluti,
Semitono quanquam syllaba prima vocat.
Me corium tegit, aut animal, mihi filia limi
Arborei spolij nomina prisca tenet.
Hæc hinc, atque hinc hæc, quæ cernis, multa meorum
Membrorum alborum sunt nigra membra mea.

Otium.

Quod pauci norunt, Græca vt dicatur ab aure,
Datque ideo studiis nomen, & acta sua:
Mollius id quanto est, quanto est imbellius, hoc plus
Vrget, mollitia frangere plura potest.

Hæc etiam, nisi te secreta mente foueret,
Non legeres: præstat nanque legenda tibi.

Ventus.

Magna boat sine voce, volat nulla actus ab ala:
Plurima diruere, nil fabricare potest.
Inque mari, inque igni, in terris, in nubibus altis
Unus tot regnis tot sibi regna parat,
Auget & extinguit genitoris semina primi,
Hostis sæpe fouens prælia, vimque sui.
Clarius audieris hæc, se si conferat ad te:
Multa ferens, elephas quæ neque ferre potest.

Somnus.

Quæ tollit, statuit: quæ excludit claudit in imo,
Inque labore quies, inque quiete labor.
Utque illum sensus tenuem non percipit ullus,
Sic etiam sensu percipit ille nihil.
Plurima capta vehit secum: sed quando sororem
Ille vehit, nil post amplius ille vehit.

Veritas.

Hæc mensura rei est, in mente vel ore loquentis.
Esse ulla in toto si tamen ore potest.

Aer.

Hostis, amicus, atrox, pius, intus & in cute notus,
Et capit, & capitur, nilque tenere potest.
Erumpentem adytis, rumpentemque excipit hostem,
Et vehit, & vehitur, nusquam & ubique manet.
Fratribus immitis furit, & pacatur, & ardet,
Et gelat, & patitur, & docet inde pati.
Presserit is si te, vel si defecerit, ibis
Ad propriam, nequeas unde redire, domum.

Risus.

Lenia compositi placido tibi limina vultus
Denotat: iratam fixus in ore canem.

Quin etiam durus tumido contemptus hiatu,
Quin etiam viua est in moriente nota.
Sæpe leuis tremulo stolidus vibrat aera pulsu:
At sapiens presso limite signat iter.

Crepitus, *iterum.*

Terribili numeros sonitu tuba flexilis vrget,
Crispataque crepat vox tremebunda fuga.
Aurea materies non est, argentea non est,
Aut cornu, aut tenui ductilis ære via:
Sed quibus e latebris septem discrimina vocum
Obloquitur fidibus doctus Apollo suis.
Non tamen ex omni, sed tantum illius ab antro,
Quo streperi melior anseris ara fuit.

Gallina.

Cui lux ante diem, tenebræ sunt ante tenebras,
Sic vtrunque simul sedula segnis erit.
Quærere posterius, natone, priusne parente
Possumus, hoc quod nunc est, quod & ante fuit.
Fit melior peior, generique tuoque suoque:
Sed peior melior post modo vita tibi est.

Alueus apiarius.

Nobilis vrbs, populus iusto sub rege laborat.
Vix ædes, largæ vix numerantur opes.
Non me coctilibus surgentia mœnia plinthis,
Vnica perpetuo sed pede testa capit.
Sæpe etiam solo cingit me stipite murus:
Sæpe etiam texto cratibus orbe tegor.
Intus nulla via est, secto quæ limite quadret.
In medio tota est, sed sine lite forum.
Ast vbi seditio varius sub regibus orta est,
Soluitur antiqua religione fides.

Domus.

Terra pedes operit, costæ caput ordine texunt:
Quædam habet, ast alibi non habet ulla cutem.
Hæc tibi vestis erit, nec tanget pectora, ni tu
Attingas: omnis temporis usus erit.
Sunt oculi in latere, in ventre ora: atq; ora per ima
Arcet, & admittit, quæ tibi vis, neq; vis.

Cithara.

Est dorsum tumidum, ventris planissima sedes:
Summa sibi dentes cauda reflexa tenet.
Intestina foris sunt, e quibus edere vocem,
Quod nequit, ipsa sibi muta ministra facit.

Bombarda.

Tota gula est, tota est porrecto pectore rostrum:
Multipedes pedibus monstra duobus agunt.
Ferrea vox, qualem sibi quondam optauit Homerus.
Si tamen audißet, nollet habere sibi.
Ut ricino, nullus postremæ est exitus alui:
Sed saturo, quod non suscipit ore, vomit.

Triremis.

Quam crurum numerosa cohors non sustinet, ales
Crura gerens potius sustinet ipsa sua.
Mota solo scißo vestigia nulla relinquit,
Et rostri in duro stat rigor ore minax.
Quanquam audax, caudam reuocat tamen atra sub aluum,
Quod facit aufugiens acta pauore lupa.

Cancer.

Ore bidens, bimanus, secus os. fastigia caudæ.
Una est, in toto corpore, mole caput.
Curuum remigium vicibus pellitque trahitque:
Sed nunquam recto tramite carpit iter.

Turben lusorius.

Tensa citos equiti cursus cohibebit habena:
Tensa tamen cursus huic dat habena citos.
Non tamen in cursu spatium procurrit ad vllum:
Sed retinet, sibi quem cœperat ante, locum.

Veru.

Quæ longoque breuique modo sunt rostra volantum,
Cum comedunt, intus debuit esse cibus.
Hoc rostrum vario coopertum est carnis amictu.
Nec vorat hanc: alia lege voratur ab hac.
Cauda regit volucres prorsum moderata volantes.
Ast hoc in puncto cauda reflexa regit.

Piscis.

Cui manus os, vigili cui fit sub lumine somnus,
Pars primas summas vltima & ima regit:
Omni prædo vorax, etiam si dente carebit.
Quendam etiam vera est fama vorasse patrem.
Ast alius nunquam, quibus vtitur, euolat, alis.
Quæ nullæ, & binæ, & quatuor esse solent.
Quod super, & subtus, quod retro atque ante, geritque
Et premit, & pulsum cedit, & instat ei.
Partim epulis mistum tibi fit pro munere vitæ:
Partim epulas virus, quo tibi sernet, habet.

Ignis, *iterum*.

Qui magis in tenebris, minus aucta in luce videtur,
Sed tamen in tenebris multa videre facit.
Non oculos aperit cæci, fecitve videre.
Sese aliter cæcum posse videre facit.
Mobilis immotum fecit, quod se ante mouebat:
Vt viuat, victum subtrahit ipse suum.

Funis.

Qui breuis in sulcis creui bene potus ab imbri,
Excidium doleo longus ab imbre meum.

Qua iacit ad mortem memet tortura ministro,
Officy, & vitæ præbuit illa modum.
Captiuus capio, laxatus capta relaxo.
Atque trahens retraho, meque retenta traho.

Hortus.

Nobilis vrbs quædam rectis signata viarum
Limitibus, riguis sæpe beatur aquis.
Atque hæc vrbs aliqua partim fundatur in vrbe:
Ast montes alias, imaque rura tenent.
Cui cuique sua est domus, vllus amicus amico
Unquam in concilium non coiere simul.
Pauca tamen coiere simul, seseq; maritant.
Aut celebrant lecti vincula regis ope.
Maxima pars recto stat corpore, parua recumbit
Haud tollens presso pectora fusa solo.
Crinibus, atque oculis dominus, pedibusque recisis
Vescitur. & soboles est numerosa cibus.

Colus.

Herba vt me vestit, sic quæ vestitur ab herba.
Non tamen hæc, nisi me vestiat apta manus.
Illa non spoliant, spoliat manus: inde labores
Tum sibi non æquos, dum fugit illa, creat.
Nam de veste mea deuoluit viscera longa.
Cur iungenda parans separat illa prius?

Annulus, *iterum*.

Pœna salutiferi furtis antiqua Promethei,
Nunc equiti & Nymphæ nomen honoris habet.
Addita visceribus priscæ sunt oßa parentis,
Quæ dent mandatis signa parata notis.
Unde etiam faciem, & proprium Balearica nomen
At non officium tela dedere suum.

Balearica nomen] σφενδόνη.

Subula.

Ferrea rostra viam faciunt, retroque recurrunt.
Vis suis at transit, nec redit inde viam.
Quæque eadem, nec erant eadem, coiere sub vnum
Ius, tenuat digitis quod tibi Morta suis.

Pons.

Nunquam ad amicitiam poterant seiuncta coire,
Quanquam immota nouo quæ coiere modo.
Nanque est imbrifera quæ forma in virgine, iunxit
Victis dissidiis mollibus vna duas.
Sæpe & Hamadryades superarunt Naida necdum
Tactam: vel pedibus dissecuere suis.
Sæpe &] pons ligneus superauit aquas.

Arcus.

Quod prope percutiens faciebat vulnera pulsu,
Nunc neque contingens & procul illa facit.
Imperium domini, domini modo viscera frenant,
Et rigidos cohibent mollia frena pedes.
Nulla ala it, bifida cauda ast alata volucris.
Quodque caput texit, nunc regit apta manus.

Culcitra.

Quod volucris dorso leue pondus & vtile gestat,
Hoc ego compositum sub cute condo mea.
Incubuere cutes aliæ, cutibus sed in illis
In propria incumbunt ossa reposta cute.

Conopeum, *iterum.*

Pensilis explicuit fastigia mollia metæ,
Quod tibi Ser neuit, quod tibi gessit ouis.
Subter eum culices quæ non nouere procaces.
Abdita ne quæras tu quoque scire mala.

Bolis.

Qui penetrant oculi summi sub culmina mundi
Quo penetro, quare non penetrare queunt?

Atque equidem videor res bruta rudisque figura,
De cauda pendens non nisi pondus iners.
Ast oculi officio fungor sic certa videntis.
Meque oculata equit magna auis atra volans.

Sutor.

Ferro rem gerit, & stricto dat vulnera telo.
Sanguinis ast illis gutta nec vna cadit.
Tum sine sutura medicatur vulnera. Quare
Sic faciens, quod tum non facit, ille facit.

Nox & Dies.

Absentis, quod adest sum, absentis nil tamen adsum:
Nec me absente absens amplius illud abest.
Vno illud creat: ast ego pluribus haud queo regnum.
Vna tamen varia dat mihi regna vice.
Lætitiæ dominus duros fert sæpe labores:
Autor mæstitiæ sæpe quietis opes.
Absentis] priuatio dici, quæ adest absente die.

Iter ad Mortem.

Quodnam iter est, quod nemo videt, potuitve videre?
Qui tamen ignoret, est prope nullus homo.
Plenis hospitiis, & blando munere captum
Fallere te tandem fœda ruina docet.

Craticula coquinaria.

Quis diuinabit mirandæ texta figuræ?
Totum animal costis, abdita cauda, pedes.
Plusquam ossis macies, carnem non induit vllam.
Imo etiam carnes hæc caro nulla gerit.

Sepulchrum, *iterum.*

Est domus, est paries longe antiquissimus eius
Perpetuus, quoniam ianua nulla patet.
Rumpitur hic facile, ast aliis est saxeus: illis
Est sine calce, aliis calx quoque mista tenet.

Exule

Exule sole vacat nullis obscura fenestris:
Nec facilis tetricis murmurat aura locis.
Nulla loci facies, nec vis, sed frigida torpet,
Nec sedes, tota est nil, nisi lectus iners.

Fratres Monachi, *iterum.*

Quattuor in stabulis mundi sub crimine pera
Porcorum saturant semihominumque greges.
Est vocale genus: vario distincta colore
Vellera: sunt asini pulla, nigra, alba, pecus.
Atque vtinam pecudum toto sint agmine mandra:
Non animarum etiam carnificiua lupi.

Turris campanaria.

Longam, multoculam, vnipedem, caput vrget acutum,
Quod ridens Boream tegmina nulla gerit.
Cum clamat valide, longa intestina mouentur:
Non tamen ex vllo se mouet ipsa loco.

Ligula, *iterum.*

Flexilis hæc, & vimineis amplexibus apta
Vestis erat, Dominam tecta tegensque suam.
Quale ferunt geminum ancipiti caput amphisibænæ
Nunc habet: at rostrum non aperitur ei.
Quin aperit potius. vestigia cæca Typhlinæ
Qualia, sunt oculi: tale quid ipsa gerit.

Rota.

Vnus pes paruis, magnis duo, sæpe quaterni.
Quale hoc cunque animal pondera certa gerit,
Mira pedum natura: loco non vlla mouetur.
Sed mutare locum, quod gerit, ipsa facit.

Furca.

Infans & iuuenis vetulaque ætate bidens est.
Nulla sed exertis dentibus ora patent.
Non herba, aut fœnum cibus est, non hæc sibi mandit,
Vt mandant, aliis suppeditare solet.

Echinus marinus, *iterum*.

Cui nullum caput, a capite extant crura, sed illis
Ingrediens, nullo sub pede signat iter.
Os veluti radix: duo sunt longinqua propinquæ
Vulnera fert extra: quod iuuat intus habet.

Litus & mare.

Quo ruis? insanis assultibus ecce resisto,
Quam sine fine rues, tam sine fine cades.
Frangeris, & fracto domitæ cadit impetus iræ,
Nec cadit. indomitus sic sine fine furis.
Interdum valida vi munimenta retundunt
Innumeris alias turba pusilla globis.
Vt sterilis natura mihi, fœcunda tibi, sic
Est sterilis tibi sors, est numerosa mihi.
Quæ licet inter se nunquam fuit apta coire:
Attamen a socio non abit vlla suo.

Fluuij & mare.

Sum patris, est nati mirus natusque, paterque:
Sumque idem, nec sum, si bene cernis, idem.
Infera nos, illum superum natura gubernat:
Vnde putes animal, nec tamen esse putes.
Sed tamen aut mouet, aut varia ratione mouetur:
Nos tantum e multis motibus vnus agit.

Pluma.

Quod tollit, premit: ima petens, sursum æra repellit.
Et summo premitur: nec tamen ipsa capit.

tollit.] auem. *premit*] bilancem. *sursum*] appulsa. in bilance. *somno premitur*] a dormiente. *ipsa capit*] somnum.

AEnigma.

Quænam sunt tenebræ placidi tegumenta laboris,
Sub quibus vrbani lux latet alma salis?

Mos

Mos fuit antiquis, victori dona corollas,
Sed victo muria pocula plena dare.
Non ea barbaries nostras nunc asperat vmbras.
Sat pœnæ, & præmi risus vtrinque leuis.

Excusatio ænigmatum.

Orgia qui tetrica colis intemerata Mineruæ,
Cui nisi cælestis pectore spirat amor:
Non est quicquid habes, non quicquid conspicis, aurum.
Sunt etiam paleis vtilitatis opes.
Hos nobis permitte leues haurire liquores.
Scit natura sinu ludere parua suo.
Si nihil hæc aliud, quam cælum fingeret, esses
Tu quoque tanta loquens hac ratione nihil.

IVL.

IVLII CAESARIS SCALIGERI VRBES.

AD DIVAM CONSTANTIAM RANGONIAM.

O Quam te memorem, totis quæ viribus vſa
Naturæ, cæli maxima vincis opes?
Nam nec vox, nec mens hominẽ ſonat. O Dea certe,
O Dea, vel ſiqua ſunt potiora Deis.
Excipe cæleſti tibi debita munera nutu,
Quem Fortuna ſacro numine victa timet.
Hic iterum per me natas miraberis vrbes:
In quibus & retines principis ipſa locum.
Stemmata dum fratris, dum ſtemmata dia mariti
Inſtituis magnos inter habere Deos.
Hinc Mutina, hinc Genua, hic claris Verona triumphis,
Inuidia incendunt ſæcula tota ſui.
Quam fato maiore viget, potiore parente
Iuſſibus exultat turba renata tuis.
Diſperiere aliquæ: vix nomina ſola ſuperſunt:
Nullaque, quæ non ſit interitura, manet.
Auſpiciis renouata tuis tamen, auctaque factum eſt
Per te ne poſſit amplius vlla mori.

Roma.

Roma.

Vos ſeptemgemini cœleſtia pignora montes,
Voſque triumphali mœnia ſtructa manu,
Teſtor, adeſte, audite ſacri commercia cantus:
Et Latios animos in mea vota date.
Vobis, dicturus meritis illuſtribus vrbes,
Has ego primitias, primaque ſacra fero.
Quin te vnam laudans, omnes comprenderit. orbem;
Non vrbem, qui te nouerit, ille canet.

Verona.

Italiæ canimus ſemperflorentis ocellum.
Calliope nequeat grandius vlla loqui.
Aucta Deis, auctura poli Verona Quirites:
Quot ciues, tot habens ſidera digna Ioue.
Non animi, non ingenij vigor acrior vſquam.
Nulla creat plures Martia terra duces.
Transferre in cœlum voluit ſibi Iuppiter. Atqui
Clarior in noſtris maluit eſſe locis.

Lutetia.

Francigenæ princeps populoſa Lutetia gentis
Exerit immenſum clara ſub aſtra caput.
Hic ciuis numerum, ars precium, ſapientia finem
Exuperant: ſuperant thura, preceſque Deos.
Audiit, obſtupuitque hoſpes: factuſque viator
Vidit: & haud oculis credidit ipſe ſuis.

Byzantium.

Europæ impoſita hæc, Aſiæque obiecta potenti:
Limes vtrique olim, nunc vtriuſque caput.
Tranſlato imperio, pariter Fortuna receſſit:
Creuit & auſpiciis maxima facta nouis.
Auxit, qui rapuit: ſed nunc ceruicibus orbis
Imminet. Ipſa etiam Roma ſuperba tremit,

Non vetus illa; nouo meretrix sed perdita luxu:
Quæ nullum crimen, nolle pudere, putat.
Surge ferox, quate, cæde. tua est victoria. tantum
Misce armis leges. accipe, daq; iugum.

Venetiæ.

Peruia barbaricis tellus OEnotria turmis
Pertulit impositi pondera dira iugi.
Ipsa suos fleuit populares Roma Quirites:
Sensit & indomitæ noxia tela manus.
Haud tulit hoc Genius: cuius fatalibus ausis
Tutior in medio Roma renata mari est.
Clara virum virtus animo: insatiata cupido
Imperij: vastæ non numerantur opes.
Iuppiter, haud temere tua sunt ita dissita cœli
Mœnia. si possunt tangere; parte cares.

Mediolanum.

Compositos populos, validique exordia regni
Excepit facili terra beata sinu.
Creuerat Ausonio commistus sanguine Gallus,
Et dabat antiquo fortia iura Pado.
Tertia se adiunxit tantis Germania rebus:
Et stetit audaci fama parata manu.
Quæuis simplicibus iactet se gloria signis:
Cum triplex vni contigit aucta mihi.

Patauium.

Huc antiqua Deum domus Ilium, & inclyta bello
Robora, Dardanios exposuere Lares.
Decepti patrias, non victi, amisimus oras.
Perpetuis res est Græca valere dolis.
Qui vicere, suos ideo amisere Penates:
Ast noua sunt profugis regna parata viris.
Arma decent Teucros, vafros sapientia Graios:
Victis Euganeis pectus vtrunque dedi.

Regna vides Veneto Phrygiis maiora ruinis:
Atticaque a Patauo pectore terra sapit.

Genua.

Ditis opes Asiæ, & claros Orientis honores,
Quantaq; ab Euxino tunditur ora salo,
Pisanas acies, Thuscæ decora inclyta pubis,
Et traxi ad Ligures Gallica signa manus.
Subiectis domitas tenui ceruicibus Alpes:
Et tremuit nostras Africa dura trabes.
Afflictus toties Venetus quæ fugerat olim,
In patriis metuit tela petitus aquis.
Frustra, Galle, cupis: frustra es frustrator, Hibere:
Frustra sæua ferox, Insuber, arma capis.
Vinco ego, cum vincor. par est victoria damno:
Sumque eadem domina, seruaque facta mea.

Ferraria.

Inclyta quæ patulo fruitur Ferraria cælo
Reginas rerum lumine ditat aquas.
Aurea nobilitas: studiorum nobilis otij
Ingenia: audaci pectore prompta manus:
Magnanimique Duces, genus alto a sanguine Diuum:
Perfugium profugis mœnia sancta viris.
Vos me luctificæ redeuntem e stragis aceruis,
Quos vetus ex ima sede Rauenna gemit,
Germano in pugna amisso, fortique parente:
Quo matri victæ vita dolore fugit,
Ornatum elogiis, decoratum nomine regum,
Auctum Felsinea restituistis ope.
Saluete Heroes, & quæ sanctissima tellus,
Fratrisque ac matris, & patris ossa tegis.

Inculisma.

Armipotens rerum præses Valesia tellus
Addidit antiquis iam noua iura focis:

Cum dedit inuictos terrarum lumina reges:
Quo leuius gaudens pondere pressa volat.
Quam te igitur memorem? neq; enim terram esse fatebor,
Sed cælum; quæ sic fundis, habesque Deos.

Tunetum.

Inuide demolire altas Carthaginis arces:
Quem ?ori æquatis, parque futura manet.
En te inuito iterum florens, excisa renascor.
Te non vinco ego: nec me tamen ipsa premis.

Brundusium.

Vt populos ad seipsa vocet, procurrit in altum,
Et secat æquoreas Ausonis ora vias.
Hinc Solis prospectat equos orientis anhelos:
Hinc petit indigenis Africa terra notis.
Illyricas ostentat opes, animosq; superbos;
Horrificis Boreas qua furit altus equis.
Quo molles natura sinus dedit alma vocanti:
Hospes vt optata sic potiretur humo.
At non Brundusium præcinctum præpete portu
Æquat inoffensis vlla carina vadis.
Iam liceat reliquis peregrinas condere puppes:
Italiæ at statio vera sit vna suæ.

Brixia.

Quæ pingues scatebras specula despectat ab alta
Postulat imperij Brixia magna vices.
Cælum hilarum, frons læta vrbi, gens nescia fraudis,
Atq; modum ignorat diuitis vber agri.
Si regeret patrias animis concordibus oras:
Tunc poterat dominis ipsa iubere suis.

Aquileia.

Diua, parens terræ, forteis quæ prospicit Histros:
Nobilis Italiæ ianua prima tuæ:

Barbarici misera incursus obiecta furori,
Tristis inhumana facta ruina manu es.
Inclyta pro Hesperiis sed cum cadis hostia terris:
Non poteras melius, viuere tota volens.

Rhodos.

Clara Rhodos, sed clara olim: nunc horrida nimbis
Obnubit nitidum dira procella caput.
Ah dolor, ah mors, ah siquid morte atq; dolore
Durius, aut etiam tetrius esse potest.
Stertitis? & ferus armenti lupus optima carpit?
O iam sit iam aliquis velle perire pudor.

Ragusia.

Quam fera, quamq; inculta, vides, hæc saxa, viator,
Tam sunt ingeniis pectora culta meis.
Munia multa senum complet cordata iuuentus:
Et viridis iuuenum multa senecta gerit.
Quod tetricæ rupi natura nouerca negauit:
Hoc eadem natum mater habere dedit.
Ciuem alibi diuina suæ prudentia terræ
Exhibuit: terram hic ciuibus illa suis.

Volsinium.

Hetrusci imperij priscum caput: aurea sedes,
Magna vna atq; eadem perdita mole ruit.
Fecit opes Virtus: opulentam euexit ad astra:
Ast opibus tumidus luxus ad ima ruit.
Obfuit alta quies, seruoq; obiecit inerti.
Eneruant rigidas otia lenta manus.
Quos amat, his iusto condit Deus acta labore.
Sic mala dura iuuant: sic bona blanda nocent.

Rotomagus.

Tranquillæ species, & imago plurima vitæ
Sola, aut cum paucis Neustria diues eris.

Illecebra

Illecebræ omne genus fundit tibi blanda Voluptas,
Quæ desunt, orbis nec sibi totus habet.
Gens numerosa, ferox, Arctoi limina mundi
Mutauit terris vberioris agri.
Expulit affines belli discrimine Francos:
Cessit & inuictis terra Britanna viris.
Ignoti Oceani domina es: neq; Gallia magnum
Te sine, Regina nomen habere potest.

Altinum Venetias alloquitur.

Quanta fui, cuius modico vestigia tractu
Obruit insani fœda ruina maris,
Sedibus egregie doceant illustribus vrbes,
Oppidaque elapsa condita multa manu.
Aspice, quo fastu tumeat Taurisia pubes.
Vna mei germen stipitis illa fuit.
Muranum incolumi cælo, atq; insontibus auris:
Et quod Maiori nomen ab orbe tulit.
Quæque etiam cæli dicta est de nomine turris:
Cuncta hæc interitus sunt monumenta mei.
Tu quoque mirifici complens miracula mundi,
Te, Regina, vagi te voco magna soli.
Disce frui virtute tua, & felicibus orsis
Pars mea. nam totum quam sit inane, vides.

Troia.

Bis vetus euersum est Argiuis Ilion armis:
Bis noua victores Græcia luget auos:
Maxima Troianos retulit cum Roma nepotes:
Atque iterum, imperium cum modo Turcus habet.

Lipsia.

Lipsia se ostentans sublimibus aurea tectis,
Lumina dum saturat, mens perit icta fame.
Vecta quibus ratibus longinquæ marmora terræ?
Vnde frequens flauit pura nitela Tagi?

Huc Cyprum, huc Temesum, huc Arabas, huc Serica, dices
Sedibus euulsa huc Indica regna suis.
Cum gemma bibitur, vincuntur nectare gemmæ:
Sed linguæ varius vincit vtrunque nitor.
Nec Germana tamen vitiatur Lipsia luxu:
Ast hunc Germanum Lipsia magna facit.

Cymaclum.

Cærula piscosi quæ complent stagna Cymacli
Nais ab Adriacis æstibus auget aquas.
Squammiger Eois labens exercitus vndis
Ludit, & in refluis agmina iusta vadis.
Turgeat, & laxis Neptunus gaudeat oris.
Tuta mihi angusto, certaque præda gerit.

Auinio.

Viuendi ratio cum libertate recepta
Efficiunt, vt sis altera Roma tibi.
Templa, forum, celso subducta palatia cælo:
Magna hæc. te, plus est, dicere posse tuum.

Taurinum.

Excipiens gelidas patriis ex Alpibus auras
Hesperij princeps ius capit vna soli.
Terra ferax, gens læta, hilaris addicta choreis:
Nil curans quicquid crastina luna vehat.
Ingenium natura aptum, sed more solutum:
Plus animo capiens, quam dare possit ope.
Felix Marte nouo, felix melioribus armis.
Nanque recens acuet pectora lenta metus.

Massilia.

Inclyta Romanis æquata palatia rebus,
Tam modicis miserum est delituisse casis.
Ah vbi compositi mores, sapiensque Senatus?
Obruta sic veteri mens sine mente iaces.

In tenui victu tenuis quoque gloria. sordes
Plusquam Græca: humile est, & sine more genus.
Diuinas petiere tuas gens extera leges.
Hoc verum dare sit, nec retinere sibi.

Pisæ.

Pisa vetus, victi spolijs Orientis onusta
Inuidiæ armaui liuida tela trucis.
Sic nocuit vicisse, alijs sic vicimus ergo.
Sic res est humili tutior arcta loco.
Mortales, sperate vices, nec credite Fatis.
Nam quod nos aliis, illa dedere mihi.

Aurelia.

Non potuit magni caput esse Aurelia regni.
Ergo quod reliquum est, corque animusque fuit.
Dat Bellona manum, fa[illegible] [illegible]dam curia linguam.
Ars potuit nullis vlla latere modis.
Tam come ingenium, tanta est prudentia rerum.
Hæc quod non nouit, Gallia muta silet.
Ipse pater choreas agitans in vertice Nysæ
Olim, aut hinc, aut huc munera læta tulit.
Nil humile, aut vulgare sonat: magna omnia. magni
Quin animum vulgus principis ipse gerit.
Quæ tibi non cessit, toti non cesserit orbi.
Cedere nec debes tu nisi sola tibi.

Rauenna.

Prima per Æmathias quondam vetus edita siluas
Adriacum secuit Thessala prora sinum:
Desertumque solum, tristique informe palude
Munijt: atque vrbis nomen habere dedit.
Hæc belli sedes, gelido cum miles ab axe
Proruit, & Graios expulit inde duces.
Hinc sedet Illyrici prospectans prælia Nerei,
Ionius reduci cum tumet æstus aqua.

Hinc oculus superique maris, terraque iacentis
Excubat. hinc duris vtraque meta viris.
Si iungas solitæ liquentia marmora terræ:
In medio tanquam cor, metuenda iacet.

Londinum.

Vrbs animis, numeroque potens, & robore gentis,
Vel cunctos præ se despicit vna Deos.
Torua peregrinis, sed non & inhospita, merces
Vicinis patrias aggerit, atq; petit.
Contemnis, cui das, tanquam isto munere maior.
Odisti vnde petis, ne videare minor.
Dicat, quid bello valeas, Aquitania, quid non:
Et Nortman, & cum Saxone Roma vetus.

Bononia.

Post diras rerum clades, Fatique superba
Imperia, & Martis quæ fera iussa tuli,
Hic primum meque, atque alios cognoscere cœpi:
Depósuique animi barbara sceptra mali.
Et didici, quam non fueram, quam deinde futurus:
Quem bona abortiuum sic tuerere parens.
Quæ caussas, quæ cunctarum primordia rerum,
Quæ diuini operis prima elementa, doces.
Cælestesq; plagas, & sanctæ commoda vitæ,
Et si qua e numeris nata figura latet.
Cum reliquas superes diuinis legibus vrbes:
Non sulci omnigeno germine cedit honos.
Arma viris connata: animus conterminus astris:
Atque ardens vitæ stat melioris amor.
Si ciues dederas, si, magna Hetruria, leges:
Accipe, quæ possis dicere: reddo libens.

Memphis.

Pene etiam ad nigram Memphis porrecta Syenen,
Pene etiam Nilo longior ipsa meo,

Inueni

Inueni tamen extremo sub margine finem:
Sic sperare animo, & te decet esse tuo.
Africa cur posita est vobis pars tertia mundi,
Tertia quando orbis pars ego sola forem?

Luca.

Thusci delitium, Thusci laus inclyta cæli,
Iustitiæ illæso robore Luca potens,
Luca potens opibus, felix concordibus armis,
Cui veneranda fides, mens pia, pura manus.
Cælestis vegetum comitatur candor acumen,
Ad veteres referens candor acumen auos.
Iratis igitur dum seruit Hetruria fatis:
Virtutis merito libera sola fuit.

Adria.

Olim ingens decus Hesperiæ, lux addita terræ,
Eridani cuius proluit vnda pedes,
Nunc vix nomen habet, letoque informe cadauer,
Et famulis sordens Adria putret aquis.
Translatum est alio imperium, tituliq; vetusti
Ecce nouos ditat prisca ruina Lares.
Dira tamen frustra faciat Fortuna superbos.
Discite, quam valeant sceptra manere diu.
Nunc agitur melius mea res, secura timoris
Cum vigeo, sortis lege soluta meæ.

Beroic.

Si cui simplicitas, & priscæ sæcula vitæ,
Sors sine dissidiis, mens sine fraude placet:
Ne Scotiæ dextras, hirsutaque pectora spernat.
Haud bene iunguntur luxus, & arma simul.
Nimbiferosque Ioues, & iniquas vicimus auras:
Corporaq; horrendis sunt potiora malis.
Iacta Ægypti solum. potius sit sortis iniquæ:
Solicita vitæ ducere ab arte dies.

Mantua.

Maxima cum veteri turgeret Hetruria regno,
Sceptraque terrarum iungeret aucta mari:
Mole noua tumuit, soliisque excreuit auitis,
Ut premeret forti iura aliena pede.
Inde est in superas deducta Colonia terras.
Non tamen his potuit Mantua tota dari.
Clara viris, felix ducibus, diuo inclyta cycno,
Quem vitreis aluit Mincias Andis aquis.
Mantua diues auis magno non cesserit orbi.
Tota tamen parte hac vincitur ipsa sui.

Lugdunum.

Fulmineis Rhodanus qua se fugat incitus vndis:
Quaque pigro dubitat flumine mitis Arar,
Lugdunum iacet, antiquo nouus orbis in orbe:
Lugdunumve vetus orbis in orbe nouo.
Quod nolis, alibi quæras: hic quære, quod optas,
Aut hic, aut nusquam vincere vota potes.

Nicæa.

Se negat Italiæ sobolem Nicæa parentis.
Si non esse volunt; nec meruere capi.

Ancon.

Deuictrix pelagi tutis anfractibus Ancon
Ostentat placidi commoda rara sinus.
Nimirum Dea, quæ voluit capere vrbis honores,
Lenia sic voluit reddere sceptra maris.

Candia.

Centum olim cinctas operosis mœnibus vrbes
Reddidit ad paucas imperiosa dies.
Oppida parua tamen reor illa fuisse: sed aucta,
Quod deest ex reliquis, Candia sola refert.
Vera equidem fateor Iouis incunabula magni.
Nam liquor haud alibi nectaris ille venit.

Florentia.

Florentia.

Parua fluentisonis aggesta Fluentia ripis
Mollia de nitido nomina Flore capit.
Fæsula regnabat; verum meliora sequutus
Martius antiquas detulit amnis opes.
Diuitias Hera: Mercurius discrimina linguæ,
Mercurius varias ire, redire vias:
Ambitiosa, ferox, bellacia, flammea, Mauors
Pectora: magnificam docta Minerua manum:
Iuppiter ostendit cælestes mentibus aulas:
Sirenum tribuit dulcis Apollo sonum.
Vera vetus Romæ soboles, aliena requiris:
Mutua quæ proprias vertis ad arma manus.

Buda.

Threiciis iaculis, sæuisque obiecta Sarissis,
Virtutis Scyticæ lima vetusta fuit.
Nunc misera, & misere extremis exterrita fatis,
Olim ab se victis sordida præda iacet.
Discite, quid faciat discordia pectora, Reges,
Semper sic odiis dissita regna ruunt.

Neapolis.

Parthenope varij statuit discrimina mundi:
Quæ tria diuerso tempore sæcla dedit.
Aurea Pythagoras communis commoda vitæ,
Et docuit Sophiæ Græcia magna procos.
Altera succedens studiorum mollior ætas
Admisit Musas debiliore sono.
Tertia vulnifici quæsiuit præmia ferri:
Atque equitum potuit sola tenere decus.
Sic ex priuata, & serua, regina supersum.
Roma, quod es, fueram: quæ modo sum, quod eras.

Calicut.

Non satis hoc fuerit, noto quod perdita Nereo
Hærebat dubiis tunsa carina vadis?
Protinus audaces incognita litora puppes,
Instituuntq; nouas mortis adire vias.
Sontis tanta sitis sese tibi colligit auri:
Fatali vt citius morte perire iuuet?
Hic dices animi magni te nomine dignum?
At non est, animum perdere, idemque frui.

Capua.

Flammea si valeat superare superbia fastum.
Pinguem luxuriam delitiosus amor:
Hoc mollem pinges Capuam, Capuæque colonos:
Et quæ aliis visa est, nec sibi meta fuit.

Burdegala.

Oceani timidas furioso percita Cauro.
Expugnat rapidis fluctibus ira trabes:
Persequiturque ferox fugientem ad litora puppim,
Quæ tumidus refluo fronte Garumna premit.
Verum vbi compositum populum, sanctumque Senatum
Cernit, adorato litore fracta iacet.
Qualem, hospes, dicas populum, qualemque Senatum,
Queis etiam visis æquora muta silent?

Sena.

Cum premere inuictis vicinas viribus Vrbes
Martius imperij solicitaret amor:
Abstinui, & iustam colui sub pace quietem:
Summaque iudicij maxima, nolle, fuit.
Quot nam oblita sui, quæ regna aliena petebant?
Vt mea sim; pro me sit potuisse satis.

Antuerpia.

Oppida quot spectant oculo me torua sinistro;
Tot nos inuidiæ pallida tela petunt.

Lugdunum omnigenum est: operosa Lutetia: Roma
Ingens: res Venetum vasta: Tolosa potens.
Omnimoda merces: artes priscaque nouaeq;.
Quorum insunt aliis singula, cuncta mihi.

Babylon.

Heu nusquam aspicio rerum miracula turres.
Mortali pereunt omnia facta manu.
Cui momenta poli, & tempus dominatur inane:
Nec rem, nec numerum reddere posse reor.
Ah miseram: quae sic poteras periisse. nec esse:
Nec tunc, cum poteras esse, fuisse puto.

Tridentum.

Nobilis Italico quae prima vrbs imminet orbi,
Ausoniis miscet Norica verba sonis.
Romanum ingenium est, animus Germanus, acerba
Vltio, si obducta est nube serena fides.
Accipere a Veneto, cuius pars, milite leges
Haec potuit: si non, & valet ipsa dare.

Heidelberg.

Nobilis imperio Franconia dextra potenti
Belligero nulli Marte secunda viget.
Cum victis abs se pepulit vectigal Alanis,
Libera Germano nomine Franca fuit.
Nec contenta suis angustis finibus (illi
Qua par virtuti terra futura foret?)
Egreditur: superat. Germani o pectus honoris.
Victoris victos nomina ferre sat est.
Non aliunde venis: Francusve est Hectoris vllus.
Quid petis a victo stemmata? tota tua es.

Gaiacia.

Quattuor ancipitis celebrantur saecula mundi
Haec: aurum, argentum, aes: ferrea quarta fuit.

Quattuor

Quattuor excessere simul. Nam linea quinta est:
Nanq; vides ligno saecla renata meo.

Turonium.

Splendidior nusquam Gallis opulentia regnis:
Et nusquam nostro maior in orbe nitor.
Non aestus nocuit pecori, non frigora pomis.
Nec iam hortis certet Graecia foeta suis.
Nunc etiam Phrygiaeq; nurus, artesq; Latinae,
Atq; petunt radios Serica regna meos.
Aut ergo hic etiam Elysii sunt munera caeli:
Aut nullum vidit Graecia vana suum.

Ticinum.

Qua citus Eridani ditat Ticinus arenas,
Gratus honoratas hospitis hospes aquas:
Lux studiorum ingens: rerum pulcherrima sedes
Signat inexhausti iugera plena soli.
Deuicta Italia, reliquis voluere relictis
Magnanimi hac potius parte sedere Duces.
Pace tua, Hesperia alma parens, haec dixero: quanta es?
Quantave sum? totum es: pars tamen vna placet.

Nugamen.

Nomina non ponam. tua nomina ponere, nil est.
Nam quia nil es; sunt nomina nulla tua.
Liuor edax, foenus, fraudes, discordia, lites:
Barbaricis mendax, perdita lingua probris.
Natio mendax, mendax natio, natio mendax:
Quo terra, & caelo tetrius esse nequit.
Segnis, iners, spurca sub paupertate superba:
Sordenti fatuus luxus auaritia:
Templa vorans attenta superstitione. sed extra
Pupille, & vidua, & tu peregrine caue.
Triste pecus, pigri ventres, mens subdola. victa
Fracta es: victricem non ferat ipse Deus.

Iactabunda: sed in hoc est iactatio, talus,
Insidiæ, diræ, iurgia, damna, neces.
Perfidiosa, exlex, fera, ceruicosa, maligna:
Cum vino, & vini turbine cæca Venus.
Venalis pudor: at testi, se vendere, ludus:
Qui nequam faciat, laude superbus aget.
Furtis ingenium deest, deest vis iusta rapinis:
Sacrilegam tamen hoc ditat vtrunq; manum.
De magna dictum est olim Carthagine, quod te
De minima. de te velle silere, pium est.

Segusia.

Nequicquam indomito vallata Segusia muro
Ausoniis aditum dat tibi, Galle, bonis.
Gens infida, ferox, animoque armata bilingui:
Iuratis vnquam vix stetit illa Deis.
Sordida mens, lucriq; frequens intenta venenis,
Italici retinens nil, nisi iura, loci.
Persimilis, peiorq; suis, scelere obruta, saxis.
Non sunt Pontificis noxia saxa nece.

Vienna.

Aspice Barbaricis quæ propugnacula bellis:
Qua stet fulmineis machina torua pilis:
Aduersus spurium, quæ fortia pectora, Turcam
Apparet intrepida Norica dextra fide.
Illa igitur validis assultibus irrita fudit
Prælia quæ capto fecerat hostis agro.
Quin etiam patrij demissis turbine cæli
Auxiliis largo perpluit imbre polus.
Qualia regna putes, numen quibus excubat armis?
Nonne Dei est, pro quo pugnat & ipse Deus?

Hydruntum.

Qua breuis epirum Cerealem despicit, vrgens
Tractus in Ionias brachia longa vias,

Opportuna dolis, & cauti fraudibus hostis,
Hic sita sum vigili præda petita duci.
Hæc igitur firma Italicæ sunt claustra quietis:
Et libertati iura parata tuæ.

Messana.

Indomita sedeo spectatrix tuta Charybdis:
Ostendoque aliis lumine grata viam.
Mortales, si sic faciant, meliore fruantur
Numine. Nunc homini vera Charybdis homo est.

Pictauium.

Si studium est animæ, veniunt a corpore vires,
Galliaque a meritis poscit vtrunque sibi:
Hæc studiis, aliæ belli exercentur amore:
Pictauium est animus. cætera corpus erunt.

Bergomum,

Ingenium, corpus, mores, obtutus, amictus,
Tecta, cibus, gressus, guttura, sermo, sonus:
Omnia crassa modis insignibus, omnia dura:
Sic, valeant silices vt superare suos.
Ista domi: sed vicinus si aspergat acetum:
Artibus, atque dolis vincitur ipse suis.

Lysipona.

Ergo grauis grumus quo pallidus emicet auri,
Insomni tellus scissa ligone gemit.
Cernis, vbi aduectus peregrinis flatibus orbis?
Cernis, vbi in paruo est India tota sinu?
Pressa maris facies: domita est violentia cæli.
Quid reliqui est; nisi te carpere sceptra poli?
Haud potes esse Deus: non vis homo viuere. Sors te
Ex homine egressum tertia quando capit?

Salernum.

Quæ Boreæ gelidas furias contemnit ouantis,
Torua procellosi despicit arma Noti.

Medorum

Medorum & siluis fœcundas prouocat auras:
Fundit & a biferis Indica dona iugis.
Protinus Autumnus Veris cum tempore certat:
Et Ver cum Autumni tempore certat item.
Huc accessit hiems vernantibus vda capillis:
Et peperit mirans, & sibi poma legit.
Tuta mari fruitur: terræ dominatur amatæ:
Et cæli mutat iura. quid ergo? Dea.

Tolosa.

Quisquis es, impura damnas qui voce Tolosam:
Disce verecundo plenius ore loqui.
Fœta malis, infensa malis: cum crimine iusta
Exercet leges legibus orba suis.
Cogitur a propriis aliena viuere mente,
Aspera crudeli sub pietate parens.
Magna quidem, ac Francis æquata superbia terris,
Vt iam iam seipsam vix tolerare queat.
Sumptus inexpletus ciues spoliauit inertes.
Sic diues viuit, vt moriatur egens.
Inde vafer mercator agris successit ademptis:
Ingeniique frequens aduena fretus ope.
Mox seipsum ignorans, sortisq; oblitus auitæ
Certat cum nitida, nobilitate, domo.
Quid superesse bonis? bona quid superesse putandum est?
Ante sua hunc, hunc nec post sua fata mori.

Dertona.

Si faciles animos, si candida pectora quæris:
Quæq; decent claros nomina magna viros:
Magnifico Dertona tibi dabit inclyta cultu:
Inclyta, sed quondam: nunc male culta ruit.
Nimirum quod semper erit, huic contigit vrbi:
Vt semper noceant sæcula praua bonis.

Colonia Agrippina.

Maxima cognati regina Colonia Rem,
Hoc te etiam titulo Musa superba canit.
Romani statuunt: habitat Germania: terra est
Belgica: ter felix. Nil tibi, Diua, deest.

Vicetia.

Bacche pater, Ceres alma, bonæ bona numina pacis:
Quæ patulos agros, qui iuga curua tenes:
Quid rerum, quid amicitiæ cum Marte cruento
Vobiscum? vestrum vt vexet vtrunque furor?
Pulchra racemiferos domitat Vicetia colles:
Lætaq; spicilegi iugera findit agri.
Cædis amor, cædis germana insana cupido:
Nec patrius nato est tutus ab hoste cruor.
Nusquam iter est. vastata iacent latrone proteruo
Ruscula: corruerunt ignibus hausta suis.
Parce (nefas) scelerare manus gens debita cælo:
Imbueq; ignoto pectora digna Deo.
Diuinæ facies: regio cælestis: at huius
In cæli medio tartara dira vigent.

Athenæ.

Hic, vbi disiectæ frustra quæruntur Athenæ,
Quæruntur Graij mens, manus, arma soli.
Lignea vicisti. victricem fata periclis
Marmoream faciunt. nunc miseranda, quid es?

Caieta.

Te quoq; cedentem naturæ Æneia nutrix
Hesperio retinent litora curua sinu.
Iusta pius fecit, tumulumq; sacrauit alumnus:
Vnde tuum in nostro nomine nomen habes.
Reddere non potuit, deerat quod legibus æui:
At data, quod potuit, vita secunda tibi est.

Carnutes.

Sæcula communes habeant sibi cætera laudes;
Vina, feras, segetes, mœnia, bella, forum:
Huc sua contulerunt omnes arcana Sibyllæ:
Cum dicta est virgo, quæ paritura foret.
Credidimus prius, atq; fuit. si credere, vita est:
Sic nos, quam essemus, ante fuisse palam est.

Croton.

Virtutis faciem, ac numeros metire viator,
Siue oculis, seu tu mente Crotona vides.
Quot ciues, tot victores. Nam nomine palmas
Pauperis est populi dinumerare suas.

Senones.

Quæ Senonum vires, & quanta potentia ferri:
Traiectæq; Alpes, captaq; Roma docet.
Histrum, atq; Illyricum superant, Martisq; ministrum:
Qua Boiana tuas Scopia fugit aquas.
Subdit se Macedo: submittit Achaica tellus:
Horridaq; armigero Thracia cedit equo.
Atq; hinc res Asiæ tremefacta, & inhospita Ponti
Litora, & Armenios quæ colit ora duces.
Hæc summa est. populis, castris, & regibus, horum
Armorum arbitrio sors rata quæque fuit.

Tarentum.

Mollia quæ tenuis demittunt pondera lanæ
Tonsa Tarentinis iugera læta iugis,
Hæc eadem complent vegrandibus horrea culmis:
Et tua sub prælum munera, Bacche, ferunt.
Nulla est in Latio Pomona beatior vsquam:
Nulla est Hesperidum gratior aura locis.
Se totum exhibuit lauta ad conuiuia Nereus:
Seruit & innumeris proxima silua feris.

Hic ver perpetuum est, tantum pro frugibus æstas.
Nectareas superant sidera fœta dapes.
Quod si cælum imis vellet mutare superna:
Haud aliis poterat plenius esse locis.

Praga.

Septa metallifero circum quæ monte superbis
Hercinia in medio Martia Praga sinu,
Linque aliis populis tantæ munima sedis:
Qui nequeant armis iura tenere loci.
Nanque tuum est, non præsidio turgere locorum:
Sed loca præsidiis fidere posse tuis.

Mutina.

Nescit quo potius tumeat Rangonia tellus:
Tot se fama noua vertit in ora vetus.
Fama vetus, tot fama recens se vertit in ora:
Ut tituli numeros nesciat ipsa sui.
Mars catus inuictis admiscet viribus artem:
Ardua sic gemino nomine bella docet.
At Venus ætherias cum finxerit aurea formas:
Verborum adiunxit pondera picta modis.
Inde triplex liquidos animos inspirat Apollo:
Inde triplex nitida gratia iuncta manu.
Nulla deest Erato: capiet te candida Pitho.
Ut mox oblitus tu videare tui.
Nescit quo potius tumeat Rangonia tellus.
Ergo nec dignum, velle tumere, putat.

Moscouia.

Non veteri nos more fero nunc cedimus hosti:
Nec bellare monent condita busta patrum.
Protinus aspectis mittuntur spicula turmis.
Conseritur presso comminus hoste manus.
Artibus his Scythicas treis iam deuicimus Hordas.
Arteis has etiam Turcica signa tremunt.

Huc

Huc simplex victus, fatorumq; æmula virtus.
Hos parere simul, hosque iubere docent.

Parma.

Inuentum mediis præclarum nomen in armis,
Prædita quo sit gens ignea Marte docet.
Ingenium rapidum facili flammatur ab ira:
Sed viget in patulo pectore purus amor.
Magnanimo, precium est, non displicuisse pudori,
Hoc satis. officijs cedere turpe putat.

Magdeburg.

Vos ego magnanimis inuictos Saxonas armis,
Atque graues Martis turbine canto duces.
Non Macedo tu miles eras. Sic Græcia mendax
Facta tua in laudes transtulit alta suas.
Non veteres huc te quondam misere Britanni:
Quin iam seruiuit terra Britanna tibi.
Ipsa tua es: primumq; tuis cum montibus orta,
Cum cæli ipsius finibus orta tui.
Diues agri, diues quæsita vestis, & auri:
Gens dubium est, armis iustitiane prior.
Est hominis, patriis alios bene vincere telis.
Iustitia teipsam vincere velle, Dei est.

Luna.

Prospiciens tumida terram Neptunus ab vnda
Oppida perdoluit condita nulla sibi.
Immisitq; salum, mersitq; sub æquora Lunam:
Mersaque sic famulis nunc dominatur aquis.

Francfordia.

Multa laboratis debet Francfordia sulcis:
Multa racemiferis vinea culta iugis.
Quid referam, quanta & quæ connexere metalla?
Quæ Mars bellipotens, quæ petit alma Ceres?

Huc Italus patriis miratur partibus orbem,
Aduectum huc stupuit Gallia magna suum.
Hic Oriens, hic terra nouis comperta sub astris
Agnoscit Genij semina plena sui.
Nec tamen in brutis sola hæc commercia rebus:
Hic animi æternæ sed cumulantur opes.
Quod si res, paucas operosa est dicere merces:
Non magis est, cunctas res operosa dare?

Placentia.

Nobilis antiquo porrecta Placentia muro
Hinc hostem, hinc rapidas fluminis arcet aquas.
Raræ artes: gens scita, hilari sed dedita luxu.
Ingenium augustæ vix patiuntur opes.

Nanetes.

Vicit Aremoricas animosa Britannia gentes:
Et dedit imposito nomina prisca iugo.
Nunc etiam patriæ remanent commercia linguæ:
Vltimaq; a Gallo discrepat ora sono.
Impauidum genus, Argiuæ gens docta palæstræ:
Nec minus in bellis vtilis, acer eques.
Par domino quadrupes, sæuis haud segnior armis:
Respondent animis robora firma feris.
Gens tamen hæc eadem patrijs intenta choreis
Laxat inexpleto pectora læta mero.
Tanta etiam pecoris, tanta est opulentia frugum, vt
Cum Cereris certet vomere magna Pales.
Quid varias referam piscosa sub æquora turmas?
Abditaque ignoto litora capta mari?
Ne partire plagas, vt partis des mihi partem:
Sed Galli hæc dicas integra regna soli.

Syracusæ.

Illa ego sum Romæ labor, atque iniuria Pœni.
Pro me etiam stragis Græcia sensit onus.

Figere quæ voluere aliis in sedibus arma,
Exturbata iacent sedibus orba suis.

Cracouia.

Martia Sarmaticis tentata Croatia nimbis
Arcigeri pugnax spicula fregit equi.
Hinc belli fortunam armis, finemque sequuta
Germana Herciniis expulit arma iugis.
Quaque patet solis fugiens Lituania campis,
Victrici imposuit Martia signa manu.
Moscouusque docet, Turcisque augusta trophæis,
Vicinis quantum sit bene tuta quies.
Tessera certa manu stat belli, & pacis: vtramvis
Si des, accipiam: vel cape. nanque dabo.

Perusia.

Sanguineo audaci connata Perusia ferro,
Tanquam hosti temere sæpe inimica suis,
Partibus imperium, vitales partibus auras
Colligit, inuisis partibus atra Deos.
Væ tibi, sic odio quæ te partiris amaro.
Est, quæ non toto est corpore tota, nihil.
Quinetiam fera iura tui scripsere coloni:
Quæ iubeant tetras semper habere manus.
Vestrarum hæc igitur summa est sapientia legum,
Nolle placere aliis, velle nocere sibi.

Ambianum.

Terrori fuerat peregrinis Gallia turmis:
Terrori Gallis Belgia sola fuit.
Germanus Belgas cum vincit: Belgica Belga
Cum tueor, Belgy Belgia sola fui.

Valentia Hispanorum.

Vna tibi ante oculos populi ponatur imago:
Cætera iam ex illa natio tota patet.

Ægra Ceres: regio torrenti infamis ab æstu:
Arida Cerbeream colligit aura sitim.
Nusquam tutus abit rapido latrone viator.
Nam probus, & pius est tollere ludus opes.
Tum tua poscenti exprobrat tibi linquere vitam.
Dat libertatis præmia dura, mori.
Fastus inexhaustus: luxus sub paupere vita:
Et furiat mentes gloria vana feras.
Quæ liquere hostes, ea cuncta vorabit amicus.
Nil vbi promisit, tunc tibi tuta fides.
Tuta fides fortasse. quid hæc sub tartara tutum?
Ah non se tutum si velit esse Deus.
Plusquam hoste, est verum regnum, hospite posse carere.
Afflatus solo nomine, pauper eris.

Venusium.

Parua quidem, atque humilis, pene & sine nomine tellus,
Aut par, aut maior te, tibi Roma fui.
Cæde furis: peperi tranquillum ego lenis Olorem,
Cuius ope ad multos vita perennis eat.
Cuius ope effectum est, vt quæ ruitura fuisti:
Vel nunc, cum nihil es, tu quoque viua voles.

Ariminum.

Prisca fui quondam ciuilis meta furoris:
Sed non fortunæ meta futura fui.
Non tunc arma togæ, non cessit laurea linguæ.
Cæsaris est facere, haud sub Cicerone loqui.

Dyrrhachium.

Quæ quondam Epiri priuatum nomen habebat,
Albani ad Titulos transposuere suos.
Fortis erat gens prisca: simul sed fortior hæsit.
Grandius effectum est insitione genus.

Cum

Cum translata alias generosa armenta per herbas
Dispereant: videas, pabula quanta ferant.
Cum pudeat Phrygias mirari Gargara messes:
Hic Cereris, dices, Thensa beata manent.
Vitrea cum tepidis coquitur vindemia saxis:
Iurabis madidi Cnossia dona Dei.
Hoc etiam illa potens tremuit sub milite Roma:
Ne tu his arma opibus debilitata putes.
Ergo animis vacuis aliena pericula cernens,
Vincere dum credit esse, carere malis,
Vicinus sibi spem promittit, & otia: cassos
Subsidiis, serui nomine Turcus habet.
Ast videas quanti faciat durissimus hostis:
Fortia cum nostro robore bella gerit.

Cremona.

Quis modus esset agris, & quanta licentia frugum,
Verba peregrina Gallica voce notant.
Inde solum nati lætum dixere Cremonam.
Quin Latio vox est delitiosa Cremor.
Vsque adeo longo reddit cum fœnore tellus:
Præteritique hornus commoda ridet ager.
Deficit & cultrum, & vomer: non deficit vber.
Lassa manus, trita sarcula, fessa Ceres.
Reddant pensum aliæ: nostræ lex vnica terræ est:
Et votum Domini, & spem superare sui.

Lubecca.

Si referam: mihi quis credet? sub limina Mundi
Vltima legiferi iura vigere Dei.
Ingenium, candorem animi, cultumque, fidemque,
Fortiaque inuicta pectora pura manu.
Dum mirata stupet terras Astræa relinquens,
Atque putat cœli regna, resedit ibi.

Fauentia.

Pars magna Italiæ duro discrimine rerum
Clara Fauentino milite sceptra capit.
Quod meruit decus inuictis Heluetius armis:
Quod conducta ferox Brennus ad arma fuit:
Hoc sumus: hoc fortis meruit vis ignea dextræ:
Arburio cuius Numina regna parant.

Narbona & Baiona.

Erectæ geminæ dubio pro limine turres
Absterrent patriis hostica signa bonis.
Utraque perpetuis fera Gens exercita bellis:
Utraque vicinis Gens inimica suis.
Frangit inaccesso aßultus discrimina muro:
Quique magis terrent, hos timuiße facit.
Illa ferox opibus, hæc paupertate superbit:
Hæc ciues alit, hæc ridet in hoste famem.
Viuite felices, ac res firmate secundas:
Et bene cum ueteri sit noua iuncta fides.
Pro tantis meritis gemina vrbs tutissima, rebus
Promotis, illi tu, excubet illa tibi.

Pisaurum.

Hic Romæ fulsit primum spes vltima victæ:
Unde loco, atque vrbi nomina ducta canunt.
Dum Gallus Romana actis imitatur auitis
Arma, premens arma Romula victor adest.
Postquam solicita posuit discrimina mente:
Torpuit occulto dextra soluta metu.
Ah quid agis soboles priscorum inuicta Deorum?
Rerum, non auri summa petenda tibi est.

Turcica.

Ne teneras forti victas legione cohortes
Cum querulo doleas murmure, miles iners:

Impia neve pio facias conuicia cælo:
Pectora quod teipso caßa fouere neget.
Imbellis ne habeat, posuit quæ fortibus? an tu
Hoc seruili animo libera regna feras?
Frigora pigra tibi stupido dominantur, & æstus:
Gurgiteque insano fœda vorago gulæ.
Conciliat mollis quæsitos stragula somnos.
Huic labor in dura, mollia fecit, humo.
Ipse cibum & sibi fert, ipse & sibi decoquit, ipse
Crudum, si non sit igne domare, vorat.
Tu quereris corrupta vndis tibi numina Bacchi.
Sæpe etiam sordens huic leuat vnda sitim.
Deuouet ille suo concordia pectora regi.
Te quatit insana seditione furor.
Mirum, Romanis propius qui accesserit armis,
Romæ fata gerens, si sibi fata trahit?

Oppida Benaci.

Terra, decus cæli, curuas quod proruit vndas,
Cum furit Æolij Norica turba gregis:
Vos ego siderei mea maxima numina colles,
Inter præcipuos exul adoro Deos.
Haud procul hinc tetigi vitalis liminis oras:
Atque hausi vitæ prima elementa rudis:
Balde procellosos aperis vbi vertice nimbos:
Benacique graues fluctibus addis aquas.
Huc me diua parens a magno missa parente
Transtulit: & lucem sancta videre dedit.
Vt miser exciperem soliis exclusus auitis
In patrio saltem lumina prima solo.
Pene quidem expositus, quales & Cyrus, & ille,
Qui Marti posuit mœnia clara, fui.
Quinetiam sola illorum maleprodita cernis
Corpora. sed geminum, cumque parente meum.

Tantum

Tantum fata queunt, tantum indignatio cæli:
Ut pretium hoc animi sit, voluisse malum.
Certe equidem hoc ego credo bonum: tamen illa pericli
Semina agunt, mentem solicitantque rudem.
Quid si me o genitor crudelis, perfidus hostis?
Quid geminum corpus, cumque parente meum?
Quanta fuit non victi animi expectatio rerum:
Tanta est spes, cum spe perdita tota simul.
Nil potuit malesaga mali mens percita fati.
Tu moreris: quæro munera mortis ego.
Dij patrij Indigetes, Dij deficientis Iulij:
Et vos Scaligeræ numina prisca domus:
Quæ mihi contigerunt primæ post munia vitæ,
Ah saltem a patria vos prohibete mea.

Nuremberga.

Diua mihi extremi da munera sacra laboris,
Non tamen extremo conspicienda loco.
Sed velut abducto veneramur in ordine cælum,
Hic vbi naturæ fine quieuit opus.
Non potes æthereis deducere sedibus astra.
Inuenies, tibi quæ Norica terra dabit.
Hunc sibi corruptas terras Astræa relinquens
Fatali statuit sede tenere locum.
Quis putet horrifico sociatas Marte Camœnas?
Sacra tamen duplex tempora laurus obit.
Martis habe, & Phœbi felicia tempora laute:
Sanctaque sit valido fœdere iuncta fides.
Omnibus ex istis ne tu ne dempseris vnum.
Addere quin potius omnia magna, tuum est.

Hierusalem, Bethleem & Nazareth.

Hic genua, hic animum, hic lacrymas, hic carmina pono:
Mensq; mea ad patrium subuolat aucta polum.

O promissa nouo, populo promissa vetusto:
Quæ libertatis iura beata dabas:
Cur vidua, orba, iaces? sancti quæ vulnera vultus?
Quis fuit, ætherias qui scidit ille genas?
Quam te, terra, canam, cælum quæ facta serenum es?
Nos facti e cælo sordida terra sumus.
Tu nec laudis eges: nec nostro augebere cantu.
At me abs te dici, gloria vtrinque tua est.

IVL.

IVLII CAESARIS SCALIGERI LOGOGRIPHI.

AD Petrum Natalem.

ASpice, quam dubia splendescunt luce tenebræ,
Quam nitet ambiguis decolor vmbra notis.
Qui patrij decus es non vno nomine cæli,
Qui potes in media nocte ciere diem.
Lusibus arrisit studiis immista seueris
Quæsita in medio grata labore quies.
Tu tibi cara reges fido vestigia filo,
Dum tenet ancipites semita flexa pedes:
Fallor. an his vltro aerius abstrusa tenebris
Vltro turba volet sole patere tuo?

Lectori.

Hos centum griphos quam paucis lusimus horis
Dicere non ausim: malo tacere pudens.
Non credis? leuitas coget te credere rerum.
Nulla trahent longas anxia dicta moras:
Hoc volui. reiecta fuit cunctatio prisca.
O pereant grauibus vina seuera modis.
Ludimus: hoc satis est: atque inter pocula: nec sunt
Tam leuia, vt nequeant addere sæpe moras.

Cabbala.

Ne tibi sint nugæ hæ. Quid enim ille superbit ineptus?
Perque manus tradit sapientis nomen inane?
Quo labyrintheis anfractibus omnia versat.
Accipe vtrunque libens ergo, aut vtrunque relinque.

Griphus

Griphus Iosepho F. auctore.

De naßa medium aufer: auem Palamede notante
Aspicies. Caput aufer, vbi hanc veneris, habebis.
Hunc lege pharmacopœe, notam si reddis anhelam.
Totus in amne latet. caput absit: non erit vsquam.

De nassa] γεῖφος nassa. aufer medium, exibit grus, quæ dicitur auis Palamedis. *Caput auf.*] exibit rus, si auferas caput a grus. *si reddis &c.*] si aspires erit Rhus Syriacum notum herbariæ rei peritis. *Totus in*] γεῖφος integra vox est nassa. si auferas G, erit nusquam, quia est vox nihili.

Mens.

Quod sibi nolebant parci licuisse Latini,
Exibit, primo si vertice millia tollas.
Omnia si sunt hic, cur omnibus addita mille?

Ablato M, ens. si est ens, omnia sunt. Cur mille addunt? id est M.

Saturnus.

Sat fuerit, si non toto contentus abibis.
Siue es, seu non es: cum ventre hunc exime sanus.
Æneas capite exciso, corpus quoque tollit.
Aufer colla, canet. Natos vorat omnibus auctus.

Sat fuerit] Sat. *siue es &c.* Satur, Sanus. *Æneas capite*] Turnus. *Aufer colla*] Sturnus.

Puer.

Tolle caput, simile ætati tum tempus habebis.
Nenia Pontani sine cauda protulit audax.
Temporis at capite ablato præponere debes.

Tolle caput] Ver. *sine cauda*] Pue. *Temporis &c.*] præpositio Per.

Mars.

Deme fero galeam: reteget placabilis artem.

Sol.

Sol.

Non sobolem gignit, ne proles vstulet orbem.
At si multiplicans quis forte exibilet: illinc
Continuo tunc si quid oles, tute ipse videto.

multiplicans] Soles numero plurali. *exibila*] id est, aufer sibilum: oles.

Venus.

Alma Venus, nulla ipsa dolis satis apta nouandis,
Se nudam ostendit, nec vult prætexere griphos.
Ast opifex rerum solus, qui est vnus, habebit.

Alma Venus &c.] Vnus.

Iuppiter.

Qui iuuat, & pater est, vera est via recta beatis.
Partiri nequit æquato discrimine. Mirum
Maiorem superat minor vt plus iudicat esse.

Vera est via] Iter. *Partiri*] Quia Ter non sunt nisi tres literæ. Iupi numeri nullius vox est.

Mercurius.

Non tuus est, si sustineat talare Galerum.
Solus erit, comitem sibi si trahat ipse Galerum.
Ast caput, & medium, & comes ad vestigia iuncto
Ædificant. Animal, sed fur, sine viscere fiet.
Vltima sex obiens linquet Dictator aratrum.
Et tenui exempta currus vehet inde triumphos.
Tum peditum ostendet seruum, modo tolle secundam.
Exciso capite exiliet fera barbaricus bos.

Non tuus] Meus. *Solus erit*] Merus. *Ast caput &c.*] Murus. *Animal*] Mus. *Dictator*] Curius. *Et tenui*] Curus. antiqui non geminabant. *peditum seruum*] Crus. *barbaricus bos*] Vrus.

Lucina.

Si lucis præses, si partibus apta leuandis
Ventrem deponat, vulgato nomine nota est.
Atque vnam agnoscas dempta ceruice: sed illam

Redde tribus dehinc postremis, tibi lina parantur.
Adde priorem istis, ciuilia prælia miscet.

Ventrem deponat] Luna. *dempta ceruice*] Vna. *Redde tribus postremis*] Lina. *ciuilia prælia miscet*] Cina.

Horæ.

Quo plures numero, numero inuenio esse minorem:
Ad mictum secuit vanus quas verna Canopi.

Quo plures] Quia numeramus quæ abiere. *Ad mictum*] Quia aiunt Ægyptios ad mictum bouis in xxiiii secuisse.

Dies.

Lux in se regem tenebrarum includit: at ipse
Plenus opum fac hoc, ibi quod tu diceris esse.

regem tenebr.] Dis. *fac hoc*] Des.

Nox.

Mater consilij, sedes veneranda quietis
Obscura est adeo, nihil vt cognoscere possis.

nihil vt] Non potest elici griphus.

Ignis.

Tu si in me venias, ne fac, quod diceris in me.

Tu &c.] Inis.

Spiritus.

Da caudam superis cum ventre, & ventre remoto.
Ne totus, quod ego sum, sis, si negligis aras.

Da caudam &c.] Da thus Deo, secundum ritum, ne sis irritus; spiritus antiqui geminabant.

Muscatum, ex veteri ænigmate.

Quod currit, caput est. venter dabit additus alas.
Græculus haud comedet sex membra externa gulosus.
Deme caput, metuent tria prima: at iungitur hostis.
Iunge extrema epulis, acues sine ventre poetam.
Cui caput absumas sic sit, male qui tibi dicit.
At cum ventre caput nihil sunt nisi tædia vitæ.

caput est] Mus. *venter &c.*] Musca. *comedet sex*] ἑκατὸν *metuent tria prima*] Mus catum metuet. *at iungitur*] Mus cum Cato. *Iunge &c.*] Mustum. *caput abs.*] Vstum. *cum ventre caput*] Musca.

Paulus.

Est tuba totus, at hinc caput exime: tibia fiet.
Plus videas, duo si demas quæ proxima primæ.
Vlcera differcit tamen huic exempta secunda.
Tertia si pereat; stantum fit gurges aquarum.
Producas: viti fiet, quod scipio patri.
est tuba] αὐλός. *Plus videas.*] Plus. *Viscera differcit*] Pus. *stantum &c.*] Palus. *Producas*] Pâlus. *quod scipio*] baculus.

Purus.

Haud temere inuenias hominem, sic si integer extet,
At multum inuenies in vulnere, ventre remoto.
At caput exime: trux tantoque ferocior. At si
Græce vis: cauda ex toto reliqua est animali.
Nec minus à tergo ventus spirare videbis.
Totius me cauda tamen bene pascit in vrbe.
At multum] Pus. *trux*] Vrus. *cauda*] οὖρος. *a tergo ventus*] οὖρος. *cauda*] Rus.

Mares.

Tu, nisi sibilat, aufuge. Res est perfida. Mortem
Abscissa ceruice ciet concentus Homeri.
Torque os: cauda tubam. Caput eius disiice, patrem
Romulus ostendet summa de sede Quirinum.
Res est perfida] Mare. *Abscissa*] ἄρης. *Torque os*] Torque diphthongo Æs. *patrem Romulus*] Mars.

Paries, ex antiquo concinnatum.

Cui mater fuit alta silex, lignumve, lutumve,
Excisa ceruice ferox ad pascua regnat.
Ventre imo execto Spartanos tollit honores.
At frustra & pes, & hic patriam defendit ab hoste.
Excisa] Aries. *Spartanos tollit.*] Paris. *At frustra &c.*] AEs.

Auis,

Auis.

Exempto medio, fit totum: & credere possis?

Fit totum] As.

Dapes antiquum concinnatum.

Quinque placent ori, sed quatuor aera scindunt,
Tres currunt, referunt murmura rauca duo.

Tres currunt] Pes. *referunt mur.*] AEs.

Fœmina.

Linque caput: non stet tibi mundi machina tanti.
Tolle: nec hanc valeat, reliqua est, quæ sola superstes.

Linque &c.] Fœminæ caput pessimum. *Tolle*] Mina. *hanc valeat.*] Minam non valet.

Senex.

Hoc est, quod voluit: quodque est nunc, esse recusat:
Est non est, quod cauda trahit: sed sentiet illud.

quod cauda] Nex.

Anas.

Tota volat: tota & graditur: quin tota natabit:
Irritata apicem imponat canis: haud volat. Aufer
Atque hunc atque illum, qui iam fuit: ipse natabis.
Quod si dimidium tibi forte superuenit vsus,
Obtura, tetros si quando incendis odores.

apicem] R literam. Ranas. *natabis*] Nas. *Quod si dimidium*] dimidium Vsus est Vs. si superuenit ad Nas, fiet Nasus.

Iulius.

Principium mœstum, finem dat legis amicum.
Legifera Cereri totum dat carmen honestum.
Multipedemque feram, quam signat imago biremis.
E paruo fermentatum mirabere nomen,
Crescere: maiori maiora hæc debita regno.

Principium mœstum] ἰὼ. *totum dat*] ἴουλος. *E paruo*] Ilus

Cæſar.

Centum Thuſca deos vno ſub nomine vox dat.

Scaliger.

Quo ſcandas tu, quoq; voles, gerit vnus & idem.

Aqua.

Iſta mihi Herculeus riualis nomina fecit,
Ne iam grammaticos raucos ſequereris ineptus.

Herculeus riualis] Achelous.

Pluuia.

Exedit ipſa ſibi caudam cebi improba ritu.
Interiora tamen caudata impenſius augent.
Dulcia quæ ſucco vincunt meliore parentem.

exedit] Pluuia. *caudam*] Viam. *interiora*] interiora Vv cum cauda A, Vua. *parentem*] aquam.

Ros.

Quominus os habeat, caput impedit. hoccine credis?
Hoc tamen abſciſſo inuitus tunc oſſa relinques.

caput impedit] R impedit ne ſit os.

Herba.

Diua faue, hunc vterum vt deponat filia terræ.

vterum] B eſt vterus. Hera Fortuna apud Ennium.

Leo.

Non faciam, capite abſciſſo quod velle videris.

capite abſciſſo] Eo. Non ibo ad Leonem.

Porcus.

Totum malo mihi ſi ſinciput abſit, abeſto.
In cauda geſſiſſe cutem non miror. At inde
Abſit ſumma cutis, magnum dabit India regem.
Vel quod pro fracto officium dabit oſſe. vel illud
Tyrtamus ad Parium quod marmor comparat olim.
Qui ſi vera canit: quis dicat marmora tofos?

Corripe corporeos alios quoque tende meatus.
Illi deme caput: Niloticus extat Apollo.
Decolla: inuenies vbi pinguior exit in vrbem.

Sinciput absit] Orcus. *In cauda*] Cus. *summa cutis*] absit C. *regem*] Porus. *Vel quod* πῶρος. *Corripe* πόρος. *Illi*] πῶρος. *Niloticus Apollo*] Ὧρος. *Inuenies*] Rure porcus pinguior.

Vita.

Carcer deliciosus, & vndique dulce venenum
Ipsa sui fatorum, ac cæli parte priore
Pulsa ruit, tituli notulam si exemeris, inde
Ostendit, quid sit. nil ni via: tuque viator.

Parte priore] Vi.

Mors.

Omnia quæ perimit nil de se gignere possit.

Caper.

Cornua mi, sed si caput aufers, dente nocebo.

Bos.

Si caput abscindas, non deerit, quod mihi deerit;
Atque ipso, quod abest, quadraginta intus in vno.

non deerit] Os non deerit, quod deesse debuit capite abscisso, *quadraginta*] Dentes in ore.

Piscis.

Icere scis, & scis etiam fortasse ciere,
Qui latet, hoc vtinam prauus tingare colore.
Dimidio turris culmen si imponis, es illud.

Icere] Iscis. Scis. Cis. *colore*] Picis. *Dimidio turris*] Tur. *culmen*] Pis.

Aer.

Lenior hoc toto cauda est, si Græcia curet.

Lenior &c.] ἀὴρ. ἦρ. ver.

Lilium.

Candida perpetuis nunquam peritura sub annis
Sacra vides monumenta, polo demissa sereno,
Quæ gentis capiunt sibi nomen originis altæ.

nomen] Ilium.

Delphin.

Has etiam videas humanæ sortis amicas
Tyrrhenas acies, quæ per maria humida nando
Armigeræ reginæ æquant momenta volandi.
Germanus patria iungat si voce Latinam,
Esse dabit primæ soboli, quod Iuppiter ipse est.

Armigeræ] Aquilæ. *Germanus*] Elfu significat iuuare. Quasi Deus elf. *primæ soboli*] primogenitus Franciæ.

Vua.

Haud temere illi acidis imitantur vitea sorbis.
Nam solo afflatu veram dedit Æolus vuam.

acidis] versus Virgilianus est.
—— Acidis imitantur vitea sorbis.
solo afflatu] οὖα sorba sunt. *AEolus*] AEolica litera ϝ facit vuam.

Fœnus.

Inuersa furca dum Græci vina coronant,
Inuisas faciunt, quas nesciuere, calendas.

Inuersa furca est ⅎ οἶνος vinum. *inuisas*] fœnus inuisas facit Calendas. ἔνη & νέα. *nesciuere*] Græci nomen Græcum nesciunt calendas.

Patria.

Salue diuinum, sanctum, venerabile nomen.
Quæ vna tenes, multis magnum caput imposuisti.
Quæque suo capiti nihilominus, & tria subsunt.
Æquum ius serua, & paribus nos legibus auge.
Aut tu iusta crucem mediam interpone proteruis.

Quæ vna] Atria plura vna ciuitas continet. P, Caput est. Tria subsunt, Serua nos inter paria. aut malignis interpone T crucem,

Francus.

Inuictis animis inuictas robore gentes
Seruos, ac seruas dura eripuere catena,
Bellacisq; gerunt in pectore nomina regis.

nomina regis] Ancus.

Pan.

Cornibus imperium, atque Dei suprema potestas,
Et cerebro designatur sapientia summa.
Ast oculis nitidi lucentia sidera mundi.
Fistula septenis rite hinc compacta cicutis
Tot calamis totidemque sonis discriminat orbes
Disparibusq; rotis dat decrescentia signa.
Ignem pectus habet, florem, & genitabilis auræ,
Aluus aquam, brutæque pedes molimina Terræ.
Totum est: amisso capite at dubitare videris.

Totum] πᾶν. *Amisso capite*] An.

Vina.

Integra lætificant animos, mutilataque robur.
Conueniunt igitur duo sic ciuilibus ausis.
Rustice tu caput adde tuum: ruet aucta libido.

mutilataque] ἶνα. *caput &c.*] Ruina.

Ouis.

Imbellis tota est. caput exime, vis erit illi.

Osculum.

Ex nitido, & fœdo quod constat tradis amica?

Nauis.

Cum capite, & capite amisso fert ocior alas.
Idque habet in cauda, quod ouis quoque cauda reponit.

capite amisso] auis. *Idque &c.*] Vis.

Hirquus.

In canthis oculi est animal, sed non ibi natum:
Quin neque eo intrauit, neque eo indugredi valet vnquam.
Et facit ambiguum carmen cæleste Maronis.

In canthis &c.] Commune animal, & canthis oculorum ex Seruio. Facit igitur ambiguos Grammaticos in versu Virgiliano.

Lusus.

Quod nos hic facimus, si lucis summa relinquat,
Exercendo animum nec ludus inutilis esto.
Mactandumq; suem de seipso promet ad aram.

relinquat] L.Vsus. *de seipso promet*] Sus.

Gallina.

Magnanimam gentem imbelli de pectore promet,
Tantum posteriora piger tibi textor habeto.
Quæ tamen vt sapida hæc lurco sibi prima putabit.

Magnanimam] Galli. *posteriora*] Lina. *Prima*] posteriora Gallinæ.

Columbus.

As aßusque atque elixus proponitur vnctis.
Pars duo sunt aßis non contemnenda trientes.
Nanque hæc posterior, meliorque priore superbit.

As assusque] totus columbus. *Pars duo, &c.*] duo trientes duæ syllabæ Lumbus. *Nanque hæc &c.*] Lumbus quam Collum.

Pauo.

Litibus ignotam tibi dat vox Græca quietem.
Æoliam tollas: reliquum tibi pascua signat.
Ast obtruncato tibi dat Carthago salutem.

vox Græca] παύω quietem signat. *AEoliam tollas*] πάω πάσκω. *obtruncato*] Auo in Pœnulo Plauti.

Vacca.

Virginis o Volsci sociam spectate Camillæ.
Æoles vxorem quam ausi sunt iungere tauro.

Virginis] Acca. *AEoles*] Digamma AEolicum est v.

Taurus.

Si simplex semel haud torto sit nomen ab ore,
Corniger est fluuius, tum corniger integer alter.
Ne sim ego quod fluuius: quodque intus corniger alter.
Tecto vbi pars maior: tum sane est ignea cauda.
Damna accusatum: caput abscindas: onera me.

torto

torto &c.] Quia diphthongus torquet os. vt fit taurus. *Corniger*] Taurus. *quodque intus corn.*] Corniger vrus. *Toto &c.*] Quia vrus est maior tauro, & vox vstionem significat. *Damna accus.* pone in accusatiuo Taurum. *Caput abs.*] aufer T. *onera me.*] auro.

Consul.

Rustice vis, quid sis, vel vis quidnam esse mereris?
Ex prothesi prothesin disiunge, atque eiice: fies.

Ex prothesi] Quia eiicies con. & desiunge per. Ex. & fiet exul.

Roma.

Si crudum excipias elementum, crudior exit.
Nam pudet inuersa voce appellare cloacam.

Si crudum] R crudum elementum. *crudior*] ὠμά, *Nam pudet*] non digna est, ut appelletur Amor,

Rosa.

Si breuis est, Veneris teneros aspirat amores.
Tempus vbi accessit, cariem sensisse videbis.
Ossea sunt intus cuncta intestina: sed illis
Exemptis purgare potest, si spiritus adsit.
Si sine vertice erit, merita est conuicia coniunx.

si breuis] Rosa correpta flos. vbi accessit tempus, id est, producatur, a rodendo cariem sumit. & ludit. Quia tempore procedente cariosa fuit rosa vetus. *intestina*] Os. *Sed illis exemptis &c.*] Rha. *sine vertice*] ola.

Barbarus.

Ante bipennigeros duro sub consule fasces
Exilio expulerat me Gracia sola superbo.
Hoc ius post rapuit victor Romanus Achais.
Rureque multatus tum demisi mihi barbam.
Quæ media execta Lucæ bouis horrida vox est.
Quod reliquum est radas: illi tunc sarcina restat.

Rureque &c.] Rus. Barba. *radas.*] alludit ad barbam. *sarcina*] βάρος.

Mel.

Infinita Dei pauxillo in nomine vis est.
Vltimus at numerus diuinum nomen adunxit.
pauxillo] El Hebr. *Vltimus at*] M.

Facies & vultus.

Hæc vnum duo sunt. muto vnum est, altera perstat.
In trunca est acies: in trunco est vltio trunci.
In trunca] facie, acies. *In trunco*] vultu, vltus.

Pomum.

Grammatici temere de te rixantur inepti:
Nos quibus elusis domitum modico igne voramus.
Quin cocto caput aufer: erunt reliqua omnia cruda.
Pectore detracto mediique abdomine ventris.
Belgica dat puerum tumidis Brabantia buccis.
Vltima in Arabia propolim dat cauda Melissæ.
caput aufer] ὠμόν, *Pectore &c.*] Pum, *Vltima in Arabia.*] Arabes propolim vocant Mum. *Melissa.*] apis.

Castanea.

Si sequeris nomen, quod dat Prouincia ciui
Æquoreo: mirum tegitur sub nomine monstrum.
Arma pedes: totum caput est. cæli æmula gyris
Non pedibus digiti, non dissita cruscula nodis.
Grallator sic ingreditur, Scythica & fera, vt aiunt.
Si nomen verum est: sum casta iuuencula virgo.
Nec cælum is velut: at fulmen crepitu æmulor atrum.
Si sequeris &c.] Castanea marina. *sub nomine*] Echino. *Cæli æmula*] quia rotatim ambulat. *Scythica & fera*] Machlia. *Nomen verum*] fructus. *Casta iuuencula*] *vice* casta.

Oua.

Terrigenis, & pontigenis, non denegat aer.
Singula sunt illis, pene infinita sed illis:
Est animal, non est. intus stat vita cibusque.
Sunt etiam sine patre satu concepta Fauonij.

Quid

Quid quod matre satum non fertur filius eius
Litera Græcula si desit, fit dictio Græca.

sed illis] piscibus. *Intus &c.*] vitellum. & albumen. *fatu concepta Fauonij*] ὑπηνέμια. *Quid quod &c.*] Quia ouum est æquiuocum cum galina. *dictio Græca*] ᾠά.

Turtur.

Quod nomen signare potest sub tegmine falso
Non colo, quas trepidi fratres, trepidæque sorores.
Sum minor: at triplex culmen pro corpore porto.

Quod nomen] à turribus. *quas trepidi*] columbi turres. *at triplex*] Tur apex est turris.

Intellectus.

Qui paucis datus est: omnes sed habere putant se:
Dimidium tollit, quod toto significatur.

Dimidium &c.] lectus, id est somnus, habetur.

Cultellus.

Officio nostro poteris exponere terram.
Ne iungas caput ad caudam, prohiberis ab illa.

Officio nostro] secando nomen exit Tellus. *caput ad caudam*] Culus.

Fumus.

Patri dissimilis sum, oculis inimicus acerbis.
Corripe, dilataque tuum paulisper hiatum,
Et fac iusta patri: Tum qui matre, & patre nullo est,
Cum cauda e cauda exibit fur incola cellæ.

Patri] igni. *Corripe. dilataque*] Humus. *patri*] Humato. *qui matre*] Mus.

Fellis.

Qui cum nomen habet commune celerrima bilis.
Dente mouet lites: cauda quoque signat easdem.

nomen habet com.] Fel. *Dente*] Lis.

Nemo.

Nemo.

Nemo negat se emere: vt quisquis vult vendere vili,
Augurij comes est, si currat more diauli.

Nemo est, ne emo. non emo. & non homo. ita lusit. quia nullus dicit, non emo si vili prostet. *Augurij*] omen. διαύλε δρόμος.

Doletus.

Totum promittit tum operam, tum munera truncis.
At fraus dira subest, ne vel cum pignore credas.
Prima tibi frons læta: necis vestigia cauda
Si accuses nequam, nanque est homicida, caputque
Amittet. Capite amisso tum deuoret ille.

promittit tum operam] Dolare. *fraus*] Dolus. *frons læta*] Do. *si accuses*] in accusatiuo. *capite amisso*] Oletum.

Seruus.

Sum Gallis bipes, & quadrupes, comedo comedorque.
Quod si me accuses, caput aufer. meipse vorabo.

Sum Gallus] Quia Galli eodem modo pronunciant, seruus, & ceruus. *me accus.*] in accusatiuo. *caput aufer*] Eruum.

Manus.

Cum caput est demptum; illa duos nos semper habebit
Quæ repræsentat rem tetro nomine spurcam.
Millia tu centum viuas geminando liquorem.
Quem si diminuas, totum illud pluribus auges.

Cum caput] Anus. *rem tetro nom.*] sedes Anus. *geminando liquorem*] geminando liquidam. *Quem si diminuas*] Annus Annulus. plures literæ.

Cœna.

Vespere quæ exoritur, communem Græcia dixit.
Nec quicquam valeat, capitis nisi demis honorem.
Tu tamen huic Græcæ voci flexum adde Latinum.

communem] Κοινά. *capitis &c.*] οἶνα.

Aristoteles.

Prandium vt incipio: inuenio iunctum illico finem:
Vtrum idem est veri princeps, & finis honoris.

Prandium &c.] ἄριστον τέλος.

Furnus.

Furnus.

Integrum vt renomam, integrum ſic deuoro panem,
Vincla tori nequeo, niſi truncus ferre iugalis.
Nec concors. Ignes gero mi, ſibi flumina coniunx.

Vincla] ſexum. *niſi truncus*] furna diceretur. ſed non dicitur. niſi trunca vrna.

Porcella.

Quæ me olim integrum genitrix geſtauit in aluo
Parte mei extrema diſſectum in pondera condit.
Tu fac ſulcum in ea, nomen commune videbis.

genitrix] Porca. *in aluo*] Cella. *parte mei &c.*] Succidia. *fac ſulcum*] exime Cell, fit porca nomen commune ſcrofæ, & ſulcis.

Scrofa.

Pingui ex clune tibi cum de me diuidis offam,
Pluſquam dimidium comedis: tum pluſque relinquis.

Pluſquam] Quia offa ſuperat uno elemento, quod reliquum eſt. at relinquis plus. quia offa minor clunibus.

Cædes.

Centum ædes ſoluas: tibi ne contingat idipſum.

Centum ædes] C.Ædes. *ne contingat*] Cædes.

Milia.

Milia ſi demas: menſæ tamen illa relinquis.
In quibus affectat genitricem conditor Vrbis.

milia &c. Ilia lumborum. *Genitricem conditor*] Romuli Ilia mater.

Vlua.

Sum ſoror algæ ſalſigenæ, dulcique ſapore.
Æoles infamem mundo fecere Mephitim.

Æoles infamem] Vulua, addito ſcilicet vau AEolico.

Facies.

Sex sumus, atq; vnum, & variis sub partibus extat.
Multo maior vis in vi, numeroq; minore:
Atque in ea verbum inde minax, mage si minuatur.
Sic, verbum antiquum, quod nunc ipso exulat vsu.
Et verbum præ quo non sunt tibi cætera turba.

Sex sumus] sex elementa. *Multo maior*] Acie. *in ea verbum*] Cies. *Sic*] id est si adhuc minatur. *verbum antiquum*] Ies, quod exoleuit. *Et verbum*] Es.

Iuno.

Tres sumus: ergo duæ hic vna cohibemur in hoste,
Inq; solœcismo, quippe vno non tamen vna.
Tota furit: se dimidium furiauit vtrinq;.
Altera nat ponto, summergitur altera ponto.
Vtraq; tum Dea fit, mutataq; nomina sumit.

duæ] Ino, Io. *Inque solœcis.*] Quia vno in nomine, non in vna Iunone. *Tota furit &c.* Quia furore acta vltionis Iuno furiauit vtranque Io & Ino. *vtraq; tum Dea fit*] Isis, Matuta.

Echo.

Mirum quæ ex aliis renouat bene sedula voces,
Ex seipsa nullam penitus renouare potis sit.
Ex seipsa] Quia aliæ voces ex ea nequeant extrudi.

Maledicus.

Arabicum articulum si tu post millia demas,
Fies, quod pauci: fies ex pluribus omnes.
Si Ægyptum Græcam, aut arcum fugat Æolis, illo,
Deterius fies, quod iam signarat aperte.

Arabicum articulum] post M, Al. fit medicus. *Fies omnes*] id est medicus, quia omnes volunt esse medici. *ex pluribus*] quia plures sunt maledici. *Si Aegyptum Gr.*] Δ. *Aeolus*]

id est

id est digamma si expellat D. fit Maleficus. *Illo*] veteris maledico, quod prima voce designabat.

Auris.

Principium, quo nunc audis, si surripis, vris.
Atque alium Græcus: mutat cum nomine sursum.

Principium] A. *Atque alium*] V. ἐλς. *cum nomine*] non solum sensum significatus, sed & animalis, quia ex aure nasum faciet.

Pluuia, *iterum.*

Dona Iouis fessus damnat quæ tota tonantis,
Horum dimidio sint, non valet esse viator.
Quo ne plus reliquum fieret, non sibilat audax.
At si vos pueri desit, puero timor adsit.
Vna tamen latitans intus solabitur illum.

fessus damnat] pluuiam damnat viator totam. quomodo igitur damnat, si ne dimidio quidem carere potest, Via. *Quo*] dimidio. *ne plus rel.*] Non fit plus addito sibilo, ne dimidium illud plus quam dimidium alterum vna litera, Via. *Vox pueri*] si desit vox puerilis, id est L, quæ pueris peculiaris est, fit Puuia, at puuire est verberare, vnde pueri ex Festo.

Poeta.

Tu neque si cogas absciso vertice vires
Tum valeas reliquum pondus bene ferre poetæ.

Tum valeas] Quia diuisæ sunt vocales in poeta, & vnitæ in œta.

Stultus.

Totum odere Dei, sapientes quippe, catique.
Ergo mulctatum capite acriter vlciscuntur.
Audacter cauda Varro cumulauit acerram.

Audacter] Quia Varro non thus à suffitu, sed tus à tundendo.

Mulus.

Mulus.

Peste perit primus, ventrem cum gessit, Homero.
Tum sterilis peperit dissecto abdomine murem.

Peste] ἐξ ἦας μὲν πρῶτον &c. *dissecto*] ablato ventre VI.

Aula Romana.

Plus satis vna quidem: sed si centum addere cures:
Aptius haud poteris cognoscere, quid ferat intus.
Non frustra Plautus facit instrumenta culinæ.
Omnipotens meritis, o, subdito Iuppiter ignes.

Centum] C. fit Caula. *quid ferat*] bruta. *instrumenta cul.*] Aula. *subdito*] Ollæ.

Palma.

Victor idem quod habet, nimius capit acer honoris.
Et caput abscindit, quo res sit tutior alma.
Qua voce inflatus male litigat acer Hebræus.

Victor] quia habet palmam manu. *caput abscindit*] Alma. *acer Heb.*] Quia Hebræi pessimi in Isaia, litigant super Alma: nos dicimus virginem, illi mulierem.

Vina aperte sine AEnigmate petenda.

Hæc hilaris centum tenebrosa epigrammata lusus,
Tetrica dum lapidis soluimus ora iocis,
Hoc triduo, dum cedit hyems genitalibus auris,
Et Zephyri verna spirat ab arce tepor,
Fudimus. Ille etiam menti calor excidit audax,
Præcipiti vt ruerem carmina rapta manu.
Qui ne abeat, mihi Cantabricæ da vina Pyrenes.
Non sunt obscuris illa petenda notis.

IVLII CAESARIS SCALIGERI

MANES CATVLLIANI.

Manes maximi, & optimi poetæ,
Et quantum pote plurimum diserti
Seu vos Elysiis Thalia campis
Lentos dulcibus entheat susurris:
Siue argentea Sirmionis vnda
Contra consonat æmulum, canenti:
Spirate, o, faciles, meros Amores,
Mollem versiculum, Atticum leporem,
Puris vocibus, emicante vena.
Hinc vos in teneris toris iacentes,
Hinc ego in torulis iacens tenellis,
Momenta inuidulæ hæc pusilla morti
Suffurabimur, enecabimusque
Dulcis obruta fluctibus Lyæi.
At vos horridulæ valete, abite hinc
Vitæ incommoda, tetricæ Camœnæ.

Ad Cupidinem.

Si clemens mihi seruitus amoris,
Nec mordacibus inquieta curis
Candidos sineret mi abire soles:
Quid iucundius, expeditiusque
Hoc regno foret impotente Amoris?

Nunc, cum mi imperat insolens tyrannus,
Vt viuam sibi totus: O Deorum
Quicquid fers titulum ferox Amoris,
Amabo aut age parcius proterue,
Vt diu tibi suppetamus: aut, vt
Duri incommoda temperent furoris,
Secum blandiculæ, venustulæque,
Decidas minimo, rogant Camœnæ.

Ad Lolliam.

Ætas mellicula, integri decoris,
Ætas scitula, mustula, integella:
Ecquid consimilem igneis labellis
Cum Rosam legis igneum nitentem:
Tecta tempora concitata lapsu
Sentis ducere languidam senectam?
Olim erit, puto, nec fefellit, olim;
Cum teipsam in medio tui requires:
Et dices: vbi sum? me vbi reliqui?
Hæccine aureolæ integræ papillæ?
O dij reddite, quod tulistis, o Dij:
Aut ferte hinc memorem mei querelam.

Secundo amore acrius afflictati.

Olim dulciculi, aureique amores,
Qui leni recreatis aura amantes:
At nunc terrifici, igneique amores,
Qui sæua iugulatis arte amantes:
Quid tandem mihi, quid, feri tyranni,
Vobiscum, quibus vlla nec fides, nec
Est clementia, nec benignitas est?
Nam quis tam male fecerit clienti?
Quis bene afficiens suos, malum det?
Absentis coquit impetus medullas,

Præsentem necat, & magis potitum.
O utrum eligimus miselli amantes,
Si plus perditus in secundo amore,
Quam aduerso pote perditissimum esse?

De discessu Cæliæ.

Ibis per glacies, crepidinesque,
Ibis Cælia? nec timebis Alpes?
Alpes Cantabricis feras pruinis?
Simplex horridulo puella vultu?
Et teges latus hispidi latronis,
Fœdi barbaricis manus rapinis,
Furtis, cædibus, helluatione,
Pura candidulo sinu puella?
Me pium caput, & Deis amicum
Longe abs te misere exulare cogis?
Saltem redde mihi meos ocellos,
Quos tuis rapiens, abisti, ocellis.
Ah, ah, quin potius feras: Herique,
Quantilla est ea portio, relicti
Soletur senium, ægritudinemque.

Ad Catellum de eadem.

Quid fles Therionille amice? quid fles?
Quid quæris pede, subsilitione,
Gannitu, trepidatione, cauda
Quod abest? quota pars tui decoris
Abyt cum domina ad sacros Hiberos?
An nostros tibi quæstioni ocellos,
Et cordis profugum exulis cadauer,
Dicam esse? hinc abiere, dic Catelle,
Dic mihi Therionille, dic amice:
Quæsitum ibimus? at quis, ah quis isthuc
Vadatur, ne itidem exulemus? ergo
Præstat, ne pereamus, hic perire.

Ad Annam.

Anna, quæ fueras, nec es modo Anna,
Quæ te præteriens retro relinquis,
Qui cum nocticulas, dieculasq;
Ludo ducere perditus solebam:
Nunc vix relliquiæ meorum amorum.
Cæsar, qui fuerat, nec est modo, ille
Ægræ relliquiæ tuorum amorum,
Qui cum ludere perdite solebas;
Ante se nihil intuens, retrorsum
Crebro respicit ad nihil: suiq;
Nec vestigia repperit, nec vmbram.

Ad Cupidinem.

Si impune hoc liceat tibi, proterue
Cupido, facere: vt perire gratum
Sit mihi misero, sed immerenti,
Cur mihi misero, sed immerenti
Impune haud liceat, puer proterue,
Aliud facere; vt perire nolim?

De Caluo Gabalo.

Calue pessime Calue pessimorum,
Hircosi soboles ferox parentis:
Quem sordes Gabali premunt laboris
Pædore, illuuie, esuritione,
Solitudine, vastitate, luctu:
Ecquando ad stabuli fores redibis?
Ad præsepia sterquiliniorum,
Regna naribus imputata pandis?
Mercenarius, inquilinus, atri
Fumi plenus, & improbæ fauilla,
Excoctusque gelu, fameq; dirus,

Fœdus,

Fœdus, ſtercoreus, tremens, remorſo
Pane, furfurea vorax placentæ:
Canibus miſere inuidens, quibus te
Demenſum eſuriente dat magiſter.
I, redi fera larua: nec ſerenæ
Funeſta decus oppidi renidens,
Buſtuarij oculi vibratione,
Puræ, barbare, faſcinator auræ,
Calue, peßime Calue peſſimorum.

Ad Sidera.

Minutæ faculæ, minutiores
Dij cæli, nitidi Iouis Quirites:
Queis proſpectus ab vltimis Eois
Ad ſeros facilis patet Britannos:
Rorate aut gelidam boni quietem,
Quæ cæcos mihi temperet furores:
Aut auferte Methylliæ quietem,
Cuius munere freta neſcit ignes.
Nil ago? ſcio quid rei ſit. illis
Timetis male comparari ocellis.

De Virgilij inacceſſa diuinitate.

Dulcis Virgilius, Latina Siren,
Duplex Mæonides, triplex Apollo,
Vnus omnia. quæ ambiunt poetæ.
O cycne, o philomela, ver Latinum,
Mel merum Latij, Latinæ Athenæ.
O monſtrum vitio carens. quid ergo?
O cælum ſine nube, lux ſerena.
O pontum ſine fluctibus profundum.
Men' tecum trahis, incitamque mentem
Ignoto attonitum rapis furore?
O ſi in te penitus migro, meique
Tuis, neſcius, inſeror medullis:

Cur abs te doleam, me abesse tantum,
Quantum frustra alij prope esse credunt?

Ad montem Pessulum de Caluo.

Rides, Pessule, quod tuum vocaui
Caluum: pessime Calue pessimorum.
Miror, Pessule, quod tuum vocasti:
Sordidissime sordidissimorum.
Iure cum poteras tuo vocare
Furacissime Sabbattariorum.
Nanque e semine Sabbatarij Hibero
Semimosicolæque, semimaurique,
Eiecti Helisabethicis triumphis
Confugere sub vltimos recessus
Ad te pars bona: Caluij parentes
Inter quos numerantur, & sodales.
Quo & nunc Porcifugæ tenere nomen
Scis hos, publica furta cum sonaret
Cuncta ad compita raucus Æneator:
Quæ tum fecerat impudicus, illam
Quando depecuatus est monetam.
Quare est, ne exilio, & fame periret,
Factus Clinicus. ipsemet coquinis
Pinsit ptisania, & rotat verutum:
Rimatur luteum foramen ani,
Quo clysteria tergimerda condat.
Hinc nil non satagens, gemens, recurrens,
Subsultans, volitans, screans, popinans,
Perfrictam caperans, scabensque frontem,
Secum verbula mansa murmurillans
Ægros expedit, enecat valentes.
Ut qui olim fuerat crumenicida,
Nunc occiso homine illo, & illo, & illo,
Furaci exanimet manu crumenas.

De discessu Attici.

Nunquam tempore tam beata paruo
Sperâram momenta, quæ petenti
Diuinum mihi redderent amicum.
Nunquam tempore tam pusilla tanto
Hæc momenta putaueram esse, quæ sic
Abeuntia, me mihi relinquunt.
Nunquam tempora tam nefanda tantis
Momentis fore suspicabar: vt quæ
Attico abeunte (Dij, Deæque)
Mi desiderium mei relinquunt.

Ad Musas de excellentia vini Aquitanici.

Aquæ Bellerophontidos potentes
Hippocrenides inclytæ puellæ,
Huc accurrite: vos vocat Lyæus.
Quin vos prouocat improbus Lyæus,
Purus Nyctileus Thyonæus,
Deuictis Aquitanicis arenis.
Vno in Cymbiolo, sed hoc pusillo
Sexcenti latitant, puto, poetæ.
Vno ex Cymbiolo hoc Catulliano
Sexcenti caput exerent poetæ.
Vndas linquite: lex Bimatris hæc est.
Quis sanus neget obstinatus vndam
Mutandam lepidi haustibus Lyæi?
Vterque est, fateor, latex. sed alter
Est vestri dominus merus furoris:
Alter, ah male, carnifex leporis.

Ad Cæsarem Plemmynium Siculum.

Si Atticos numeros tibi negassem,
Atticissime Plemmynille rerum,
Cum ab incommoditatibus valerem:

Deberem hanc merito increpationem.
Nunc, o Iuppiter, o Dei, Deæque,
Men' vitam vicis inquietioris
Viuere in cruciatibus profundis,
Vna vt sæpius enecemur hora?
At vos fortibus inuidenda sæpe &
Iisdem fortibus extimenda quondam,
Tori, dextera, Martij lacerti:
Valete optima, & optime probata.
Linguæ & cedite candidæ Sorori: vt
Quod restat miserum miserrimorum,
Crudeles oneret Deos querelis.

De Myrtilæ basiis.

O iam parce, dare arma mi furenti:
Madenti addere parce mi venenum.
Da mi, Myrtila, quicquid e Sabæis
Spirat Balsama consitum frutetis.
Da mihi Assyrium libens oliuum.
Pestanis refer omnia e rosetis.
Hyblæos mihi congere huc susurros:
Huc aquæ salientis, huc Fauonij
Lentum sibila murmurantis æstum.
Propere omnia Myrtila. Vt quid, inquis,
Tam latos pote peruolare campos?
At tibi pote, quæ ampliora: quæ mi
Nectar basiolo vnico recludes.

Ad Popilios patrem & filium Cossutianos.

O puræ proceres sodalitatis
Popili pater, & patris Popili.
Quid fit? quid noui ab vltimis Britannis
Tranquilla modo nauigatione
Moliti estis? vt in mari fit: altas

Cum alcedo pelagi premit ruinas.
At tu ecquid patriæ memor salutis
Vota concipis vsitatiora,
Si vterere Aquilonibus secundis?
Soluistin' reus? Hoc Deus monet nos
Apud se positum bene hic merenti
Præmium pietatis vt putemus.

De Caluo.

Caluo cruscula sunt arundinina.
Est ceruicula plusquam arundinina.
Verum vocula sesquiarundinina.
Cerebrum minus est quam arundininum.

In Maurum.

Potest Grammaticus, beatus esse?
Ciuis, sordidus? inuidus, benignus?
Bis puer, sapiens? leuis, seuerus?
Maurus, candidus? eruditus, ater?

Donat Atticum chirothecis.

Fidelissime Romuli nepotum,
Mellitum decus Attici leporis:
Quo fide tegerem manum beatam,
Mitto xenia parua chirothecas
Abunde Indico odore diffluenteis.
Quo linguam tegerem beatiorem,
Reginam veterum eloquutionum,
Arcem, ac præsidium elegantiarum,
Mundum mittere debui. sed ille
Vix, puto, capiat quod eloquare,
Facundissime Romuli nepotum.

Ad Syluium filium.

Seræ Syluiole otium senectæ:
Orbi relliquiæ aureæ parentis:

O feßi patris optimum leuamen:
O vitæ vnice deſpicata ocelle:
Quid rerum geris? an meos labores
Tuis pulchra laboribus recudens
Deles? Perge, puer, diſertiorum
Augere ingenuos choros virorum,
Et ſpes fulmine præterire mentis:
Quæ tam grandibus excitæ periclis,
Subſcribunt patris vſque, & vſque votis.

Ad Turdum ſuum.

Dulci Turdule docte gutturillo
Aſperas animi leuare curas,
Cantillans modulos minutiores:
Condito mihi pectoris medullas.
Cantiuncula vt inquietiore
Oblitus veterum miſer malorum
Mentis improbus acquieſcat æſtus.
Da mi blandula murmurilla mille,
Mille anfractibus implicata: quod ſit
Pote eludere vortices Charybdis.
O princeps auium beatiorum,
Quot grato dominum excitant ſuſurro,
Rex noſtræ volucellæ vocis alma,
Dulci Turdule docte gutturillo.

De Ortales ſuperbia.

Reppulit modo baſium petentem
Formæ dotibus Ortale ſuperba.
Reiecit fera ſauium precantem,
Vultuque, atque oculis, manuſculiſque,
Vultu ſidereo, igneis ocellis.
Manibus niueiſque, eburneiſque:
Atque ait: tibi iam peracta tota hæc,
Me vt ames, alia eſt petenda vita.

O vere

O vere miseri, o miselli amantes.
Si mortis propera impetus iuuat: si
Mature expedit exilire vita.

De Caluo.

Caluus, cui cerebri nec vlla mica est,
Nulla guttula, nulla gutticella,
Nec vestigia pulueris, nec vmbra, aut
Somnij somnium, imaginisue imago,
Cur vulgo cerebrosus est vocatus?

De abitu Perillæ.

Quis monstret dominam? qua abiuit? aut quo?
Quæ vestigia, quos sequar recessus?
O quæ vmbrantibus obsiti frutetis
Colles pinguibus imminetis aruis:
Qua gressus tulit illa? qua locuta est,
Quod de me meminisset, & placeret?
Quæ fagus? quæ abies? quod esculetum,
Aut lentum siler, aut olens cupreßus
Attrectabile, mustulentulumque
Auijs latus integunt tenebris?
Prata mollia, mollicella prata,
Vos tantum plagij? nec esse pœnam,
Cui tanto e numero luatis, vllum!
Aut mihi illico reddite huc puellam:
In partem aut aliquam vocate amantem.

Ad Syluium filium.

Sylui, dispeream, nisi omne factum,
Atque idem interam, nisi omne votum
Pro vobis fuit, vt bene, ac benigne
A me eßet; fieretque diligenter
Sic, quamplurimum, & vt pote est, parenti.
Nam quid gratius eße quit parenti,
Cui cordi sit in vltimis periclis

Fatalem effugere esuritionem:
Quid? quam vt sit bene liberis suis: quos
Suæ substituit perenne vita:
Queis vitam instituat nec obsoletam,
Nec vita tumidam Neroniana:
Sed frugi mediocriter beatam.
Verum Sors mala, Sors maligna, Sors, quæ
Bonos ab male habet, malos beat: me
Exemit numero valentiorum:
Quem olim (Dij) decorare sic solebam.
Mirum ni misero excidistis: ah quem
Subducta ratione rem putantem,
Excurso spatio, imminente fato,
Dictum factum abeuntibus diebus,
Sui obliuio cepit, & suorum.

De Turpilione alcumista.

Carbonarius ille, quem videtis,
Non est; o lepidi mei sodales.
Impostor malus: hunc cauete fures.
Vult artem sibi vindicare vestram;
Verum artem vafer arte condiendo.
Sic artem, puto, mutat vt metalla:
Quæ mutata manent tamen priora,
Imponit faciem facetiorem
Plumbo, cinnabariq;, sulfurique,
Aurum pollicitus parare plumbo.
Mentitur penitus, nec ille mutat.
Aurum transmouet in nihil frequenter:
Quando aurum nequit excitare ab ære,
Ne non mutet, vt antea recepit.
O sæclum stupidumq;, plumbeumq;.
An potest aliquid boni, probiq;
A fuligine & improbis famulis?

Conque-

Conqueritur debilitatus conuulsione a vetere cicatrice.

Quid egi miser? o miser, quid egi?
Quis vnquam vspiam inauspicatiorum
Somnians potuit patrare: quod sit
Tam infestum, tam & inexpiabile, vt mi
Mei vsum abstulerit, superstitemq;
Tantis funeribus meis relinquat?

Consolatio.

Perfer, Scaliger otiose, perfer
Quæ bonis superi boni parare
Consueuere: nec imparem, potentum
Præbe assultibus, impetum, Deorum.
Ne iactaueris istud, immerenti
Eueniße tibi. Bonis fit hoc. est
Prauorum meritis modis perire.

Anthypophora ad consolationem.

Si bonis male fit, malisq; recte est:
Et bonos superi boni procurant:
Cur bene est superis, bonis maligne?
At vos esse pios, piosq; amare
Alia ratione, quam nocendo,
O Dij mi date copiam canendi.

De Caluo.

Caluum olim puerum casa paterna,
Quam conductam habet inquilinus atram,
Latam sex pedibus, nouemq; longam
In feræ sterili iugo Cebennæ,
Fames expulit. Hinc ibi propinquum
Adit sacrificum, cui nec vrna,
Nec scutella, nec vrceus, nec arca,
Nec tripes, nec imago ficta mensa

Solebant

Solebant Dominum impedire euntem.
Quin scopa a casula exulabat. esset?
Vt quid? quidnam ea verreret? caminum?
Clibanum? deerant, deerat fauilla.
Pene sol deerat, diesque, noxque.
Locus soriculisque, araneisque?
Nequaquam. omnia munda, pura, sacris
Digna, sacrifico, atque olente Caluo.
Solus cardiuorus procax asellus
Sub dio miser excubabat. illi
Tum Caluus datus, ille Caluus, ille,
Qui nunc sericulatus, vndulatus
Caldis delubra deuorat precillis,
Est a furibus, a lupisque custos:
Hic solus fuit hic ei magister:
Cuius cantibus eruditus almis,
Buccis furfureis statim relictis
His, quas sacrifico ferunt maritæ,
Vt solas olidi molant mariti,
Semihora illico prodiit poeta.

Audecti filioli bimuli acerbiss. morte enecti Manes alloquitur.

Cælites teneri, noui, tenelli,
Turba mustula, pupuli pusilli,
Puri, candiduli, aurei, nouelli,
Siccine aureoli optimi, integelli,
Inter tot lachrimabiles procellas
Euasistis, & euolastis? eheu
Diuini heu Genij potens puelle,
Morosæ heu senium meæ senectæ,
Troianis lacrymosior ruinis,
Fatique inuidiam, metumque fati.
Placasti inuidiam, metum leuasti.

Pure,

Pure, candidule, auree, integelle
Nil patri, nisi lacrymas relinquis.

De pædagogorum colluuie, qui medicinam primoribus literis temere profitentur.

Valete o medici cohors proterua.
Nam inanem facere, vt meus Catullus,
Infames vetuere me rapina.
At vos o medicum cohors maligna,
Plena iurgij & infacetiarum,
Rixosa, inuida, temulenta, dura,
Petax, futilis, infidelis, audax,
Trahax, garrula, contumeliosa,
Docta imponere, palpitare docta,
Decoctrix fideique, nominisque,
Farcta proditionibus nefandis,
Odijs, dissimulationibusque,
Cynicum species noua, & pudenda,
Pro morte ab pretium petens, ferensque,
Manum carnificum æmularis: auri,
Argentique siticulosior, quam
Boni nominis, & boni pudoris.
Vale carnificum cohors cruenta,
Plena sanguinis & necationum.

Ad Burdegalam Attici patriam.

Frenatrix maris extimi superba,
Sinu præpete quæ beata portus
Audis aurea maximum Senatum,
Nutrix nobilis inclyti Lyæi.
O nec tam maris horridis habenis,
Nec miri sinubus beata portus,
Nec vena vitrei Thyoniæ,
Nec sancto venerabilis Senatu,
Quam quod mater es Attici. quid isthic

Cæli

Cæli semina primulum sereni
Diuinum caput hausit & tenello
Risu distulit incitas tenebras.
Felix terq; quaterq; terra felix,
Grandi pignore, dotibus superba,
Aut iam iam accipe me in sinum beatum:
Aut meum bona mi Atticum remitte.

Ad Curas.

Quid vultis maleominata turba?
Quid vobis maleferiata vultis?
Puræ carnifices serenitatis,
Curæ semina pessima senectæ.
Non vobis legio o maligna, sat sit
Paupertas? cruciatus? orbitas? mors?
O fera exilijq;, tædijq;
Condimenta: quid amplius feratis?
Odi viuere: non satis? videtin'
Ut vestigia turbulentus anni
Horrescam? neq; amica sit quies. nec
Magis vel metuam, vel extimescam,
Quam quod censuerim antea expetendum?

Ad Thomam Seuinum.

Seuine optime, ab optimo parente,
Optimo patruo, aureis amicis,
Antiquæ decus eruditionis,
Nouarum pater elegantiarum,
Culto pectore, moribus vetustis,
Næ tu vel nimis, ac nimis venuste
Egisti. qui etenim fores poeta
Magnus, candidus, elegans, venustus,
Graui Phœbigenum incitatus œstro,
Sanguine, ingenio, institutione:
Ne nos desidia, & rudi veterno

Marceremus;

Marceremus: vt ij, quibus Camœnæ
Seram difficiles dedere Laurum:
Inuitis, facili manu, Camœnis
Misisti illico liberalis œstrum,
Diuinum laticem inclyti liquoris:
Qui secum innumeros trahit poetas,
Nolentes fugit, incitat volentes,
Torpentes acuit, necat veternum,
Qui Monembaticisque, Reticisque,
Corsisque, Trebiisque, Dalmatisque,
Renanis, Siculis, Corinthiis, &,
Ne longum faciam, omnibus superbo
Sibi assurgere iusserit: peribunt.
Quare ne mihi ne seuera posthac
Iuga ostendite tetricæ puellæ,
Aut Ascræ, aut Heliconis, aut Olympi,
Celsa, Iuppiter, & laboriosa,
Aegroto, vetulo, siticuloso.
Coronam facilem, parabilemque
Hic centum mihi Apollines pararunt.

De Calui parentibus.

Calui semiasini sues parentes,
Quanquam hostes suibus sues parentes:
Calui viniuoræ ebrij parentes,
Quanquam viniuoris aquæ parentes:
Calui furtifici improbi parentes,
Quanquam furtificis probi parentes:
Caluum atrum ediderunt nigri parentes,
Caluum sesquiasinum sues parentes.

Malorum genus omne perpessum.

O Fati feritas atrocioris,
Nostris pascere cladibus proterua.

Ah nondum satura es? sed impudenter
Pergis pergere? nec futurus unquam
Finis est veterum mihi malorum?
Ut nouis cumules malis vetusta,
Oppido exulis inter obsoletam
Mentem cladibus obsoletam inultis.
Ecquem sordidius, malignusque
Vno me isti habuere ter tyranni?
Meme, qui vnum, & item alterum colebam;
Ah plusquam satis, ah satis superque.
Quis pares videt execrationes?
Furta? incendia abominanda? mortes?
Perdita omnia: omnia interempta:
Conclamata: vale: ilicet: perimus.
Segetesque, gregesque, liberique,
Vsus corporis & mei mihiipsi.
Magnis magnificisque, fortibusque,
O Dij, pro pietate sic repostum est?

Vt cum Cinxia zonam soluat nouæ nuptæ.

Hymen lucide fusculis tenebris,
O Hymen vigil ebriis ocellis,
Pacis prælia conserens serena:
Optate o teneris tener puellis:
Sensim cingula solue virginalia,
Inde pergili lucernulæ ignem.
Tantum, cætera o abstine Hymenille,
Salacissimus omnium Deorum.

Optat supremum diem.

Sexagesimus hic dies, serenum
Cum sub nubibus abdidit caput sol:
Nec curat iubar explicare terris.

An luges pius obsitam senectam
Tui Scaligeri pij poetæ,
Morbo, cladibus, orbitate, luctu?
O, seu te prope decoloris Indi
Orba nubibus, orba regna nimbis;
Tractus luciferique, limpidique.
Seu longe Scythicæ vident pruinæ:
Dator lætitiæ, pater leporis,
Nil tecum mihi mortuo: Sed o iam
Postremum te vbi vidi, ibi futuris
Postremum quoque viderim tenebris.

Calui impuritas.

Non sic Calue futurum inepte, non sic.
Non sic rustice sordidate abibit.
Non potest: neque conuenit pudenti.
Tu eductam bene virginem, ac pudice
Sic lactaueris inscio parente,
Irretitam in amoribus profanis?
Ab isthoc animo otiose? proin
Quasi nemo tibi exprobrare posset
Factum. propterea quod huic parenti
Res sit pertenuis, minore censu: in
Agris, inque opere in diemque vita:
Audes temnere rusticus colonum?
At qui, Dy, homo? qui? qui inamore
Ventre est, quam media die cicada
Cum cæli meditullio silet sol;
Et longas subiens vorauit vmbras.
At quem, Dy, hominem? quem ego profecto
In vita optimum, & integerrimum vsquam
Viderim, & memorem oppido Deorum.
Quare si sapis expiande Calue
Porco, & auriculosiore asello,

(Tua victima vtraque digna vita est,
Vtraque assimilis, propinqua vtrique)
Et satisfacies probe, ac pudice.
Quo te cunque modo pudorque, lexque
Seu iubet, tibi seu suadet. at si
Isthæc auriculis capis supinis;
Et morum nihil aspidis remittis:
Ludum, & somnia iam hæc fuisse dicas:
Praeut quam rabiem dabunt Iambi.

Mutata ætate, languida Venere largius Genio indulgendum.

Versum est in cinerem Ilium superbum.
Roma concidit. ah cadauer hoc est
Romæ, sed vetulumque, putidumque.
Mutata est Babylo in solum vetustum:
In vinum Venus. o venusta rerum
Commutatio, inauguratioque.
Si inaniit Dea: nos Deus replebit.

Castigat se de immoderato luctu in morte Audecti filioli.

Anime improbule, impotens, inepte,
Inquietudine, cogitatione:
Proh Deum, atque hominum fidem: quis ergo
Quis erit modus eiulationis?
Quis finis fuat imprecationis,
Per tete capiti tuo, & tuorum?
Bellus pusio, bellus ille postquam
Pauens paruulus intererrat vmbras.
Ah factum male: pusione postquam
Niger candidulo est potius Horcus.

Exoptat otium.

Si otium mi adipiscier potis sim,
Si potis rapidas fugare curas

Furtiuis laniatibus tyrannas:
Totus sim tuus o benigne Paean:
Sim vester Heliconides: tuusque
Alte conciliator o quietis,
Liber o pater optime optimorum:
Qui vltro pellicis auream quietem.
Pro qua ego lepidissime o Deorum,
Quas hic cunque resumpsero Camœnas,
Sane te sine languidas Camœnas,
Apponi volo gratia benigne.

A morte nihil differre ambitionem.

Et si me study perenni amore
Iactatum, ambitionis æstus atræ
Male habens, acuit: meiq; iuris
Hinc, quo sim minus, efficit resorbens:
Anfractusq; vorant negotiorum:
Tum ille, qui hactenus in sinu Thaliæ
Spirabat placidam quietis auram,
Martis pristinus excitatur ardor:
Tamen cum video, quid interest, hoc
Nostrum viuere sic, morique nostrum:
Eheu quam nihil interest: puto nos
Viuendo, bene funditus periisse.

Ad Remulum Pacinium.

Audiui Remule intimas querelas,
Intimo ex animo meras querelas.
Quam nullam rationem inire posis.
Exolutus vt ex amoris aula
Feras vindicias prioris aui.
Ah prolixius vt, viriliusque
Qui dares operam: quo eos amores
Mente dilueres volens: nec vltro
Aleres animo exulante curas.

Queis incenditur, & furit libido.
Frustra. Nam aut bene sera se voluptas
Offert: aut cito, vix recens, recedit.

Qua ratione meretricularum pel-ciam vlciscatur.

Quas vides, Theotime, per plateas:
Quas per compita, per vias, ad aras,
Ad delubra Deorum, ad angiportus
Sat crebras agere: has puer caueto.
Vides næ tibi gemmeas papillas
Humeros niueosque, eburneosque:
Nuda pectora, petulos ocellos.
Multa millia quæ negotiorum
Facessunt sibi, item vt tibi facessant.
Ornant, luxuriant, lauant, popinant,
Inter se: foris hoc nihil necesse:
Vt bellæ videantur, & pudicæ.
Petunt solicitæ, nihil petendo.
O pellacia subdoli furoris:
Si silentia sunt vice eloquendi.
Nil petunt? petere est. petunt pudenter,
At tu si sapis, vt sapis venuste,
Sic, dando nihil, ijs dato pudenter.

De monstro inuidentiss.

Quidam barbarus, & parum pudicus,
Vt solatiolum sui furoris
Impartiret amiculis benigne:
Olim vt vir sibi, credo, visus esset
Illotis pedibusque, cruribusque
Manu furtificaque, & ore duro,
Reginæ Genium bonum, ac beatum,
Diuinum Italiæ decus Deorum
Labe affecit ab improbis lituris.

At vobis

At vobis male sit, malæ lituræ:
Quæ immerentibus oblitæ papyris,
Necatis miseras malæ papyros,
Spurca barbarie, impudiciore.

De Narnia defuncta.

Dormis Narnia, Narnilla dormis:
Nec me, uti prius, ante limen auris
Obiectum gelidis, foues quiete.
Suauiabilis osculis trecentis.
Amplexabilis omnibus lacertis,
Quot sunt, quot fuerunt, quot aut futuri
Sunt, aut fingere possumus futuros.
O, quas nequitias, libidinesq;
Condire assueras leni susurro,
Linguaque, oreque morsiunculaque,
Titillo tremulo ciens cachinnos.
Aureo femore, effluente lumbo,
Incitabilis incitabilem me
Amenti rapiens furore, rapta:
Raptaque, & rapiens pari furore,
Pari turbine, mutuo recessu.
Quæ nox conscia, non dies tegebat:
Sed nec conscia non dies tegebat.
Ah lux inuidula, ah dies recisa:
Nox breuis nimis, ah nimis breuis nox:
Olim quæ tegeretis illa: quæ nunc
Noctis perpetuæ tegunt tenebræ.

Nihil stabile.

In mentem, mala nostra cogitanti
Numero mihi venit: altiori,
Ut peius ruerem, loco potitum.
Nam cum Fors mihi se daret, pusillo
Contento, ac temere nihil petenti:

Illo tempore Fata luculentam
A me gratiam inuerant. sed illa
Nunc frigent mihi tota: posteaquam
Nec res mi meliuscula est, nec hora,
Labascitque animus stupore victus,
Quibus vultibus hoc pati potis sim.
Nam qui vnquam fuerint miserrimorum
Me intendo miserum omnium esse gratis.
Sic fucus mihi factus. vt sedenti
Fortunæ in gremio malum daretur.
Malum pessimum, o, omnium malorum.
Quare o relliquiæ optimæ Italorum,
Quos nullæ exilio viæ reportant:
Durate æquo animo: nihil rogate.
Solus scit Deus: & dat, vt cuique est.

Curas poculis necandas.

Quis o quis vigiles, quis obstinatas
Noua mi iugulabit arte curas?
Arma, arma huc date: concitate tela.
O, gradum addite. Non abistis? ergo
Huc scyphos puer, huc capaciores.
Da mi pocula mille, deinde centum,
Dein centum altera, dein secunda centum,
Dein cum millia multa fecerimus:
Conturbabimur. vt nec hoc sciamus:
Nec queri queat impedita lingua.

De Caluo & mulo suo.

Caluus cum vetulo hinnulo senex se
Cimex pumilione comparabat.
Centum annos simul ambo computarunt.
Unum hoc: cætera conuenire nolunt.
Hic abstemius, ille temulentus:

Hic vinum sibi, ducit illum ad amnem:
Hic edentulus, ille sesquidentit:
Caluus est furiosus, ille nequam:
Sapit pro domino, pro vtroque mulus.
Mulus pro domino est catus poeta:
Vno claudicat hic pede, hic cerebro.

Theonillam peierantem nihilo fieri deformiorem, aut pauperiorem.

Qui modo fueram peculiaris,
Vnus, vnicus, vnicoque. siquid
Penitius penitissimis medullis:
Nunc me habet Theonilla segregatum ab
Sese: nec misereri habet furoris.
At vestri, Theonilla, Dij vbi sunt?
Quorum numina peierata gratis
Vel cum munere crimen hoc remittunt:
Vel cum fœnore gratiam reponunt.

Lusus Theræ puellæ.

Iam lumen teneri procax diei
Crebrescit gremio in senis mariti,
Rimans viscera Nerei profundi,
Admordens tremula assilitione
Largis æquora rorulenta guttis.
Thera passere, passerumque cœtu
Quouis feruidior, salaciorque,
Nostra prælia sic dirempta obibunt?
Illa? sic temere, atque inulta? quin mi
Obire hic citius, Therilla, certum est.
Dum fugis mi oculos, tuos requires.
Dum exhauris mi animam, tuam relinques.
Fecit mutua transitus duarum.

O, iunges iterum ne separatas,
Preßiuncula, insculatione,
Arcto amplexu edera tenaciore?
Tum Lux lumine sit superba largo:
Ut libet, placeat sibi: suisque,
Dum obortas mi oculis tuas tenebras
Cuiuis sit pote comparare luci.

Tumulus Andreæ Alciati Iurisconsulti.

Quæ fatis fuit inuidis superstes
Pura dictio, nobilis, diserta,
Compta carmine melleo poesis:
Ingens cognitio erudita rerum,
Iuris regula iusta, lexque legum
Immortalibus explicata pennis
Virorum beat ora doctiorum.
Nil sunt cætera, quæ capit sepulchrum.
Immensis meritis vterque vtrique
Incumbunt duo, mutuoque certant
Vix totus decus orbis Alciati,
Totius decus orbis Alciatus.

De amoris sæuitia.

Curam sæuus amor fugat quietem.
Sæuum sæua fugatque cura amorem:
Amor peruigilem vigil quietem:
Peruigil vigilemque cura amorem.
Quam præclare agitur meas mearum
Curarum mea cura vindicatrix
Curas perdere si potest; meisque
Flammæ flamma meæ perire flammis.
Atque ignis meas ignium meorum.

De furum sui temporis multitudine.

Furax progenies recens, vetusta,
Nostris temporibus, paterna, auita,
Fur vxor sine fine, fur maritus.
Fures filius hic, & hic, & ille,
Quis furacior est, fuitque, curant.
Quis furacior est, eritque certant.
Furacissima tempora hæc triumphant.
Quare progenies quoque hæc triumphat.

De Vitellia.

Si quis versiculos meos minutos,
Si quis candidulam meam Thaliam
Mollem molliculam atque mollicellam
Comptam stemmate, crine, purpurilla,
Phœnomeride byssina: sed illa
Digna pectore virginis Mineruæ,
Roget blandulus ore curioso
Quonam tendat iter suum pudicum,
Quonam cogitet, aut petat penates?
Flore nectaris hæc canat Thalia.
Sacra ad tecta Vitelliæ beatæ,
Augustos ad Apollinis recessus.
Idem nanque Vitellia atque Musa,
Idem nanque Vitellia atque Apollo,
Idem Castalis & sinus biuertex,
Augustique Vitelliæ penates.
Rore nectaris hæc canat Thalia,
Canant molliculi minutulique
Nani versiculi esse se minutos.
Grandes posse nec esse de minutis
Se, nisi in gremio Vitelliano.

Canescere, & curuum terram obtueri.

Satis, iam satis est, procax libelle.
Sat lusus, satis est facetiarum.
Non vides, quibus hoc senis ioc osi
Oblitum caput albicat pruinis?
Tum manus trepida. at graues ocelli
Priscæ tergora duriora matris
Conspicantur originem vetustam,
Communemq; domum tenebricosam.
Valete o Superi, o loci valete.
Valete o Veneres, Cupidinesque:
O nostri memores valete Amores.
Quos cum Manibus optimi Poetæ,
Feci pessimus omnium poeta
In cælum lepido volare versu.

IVLII CAESARIS SCALIGERI

ATA.

ANime, profundi cui patent Poli ſedes,
Iouiſque ſummi: cuncta qui vides præſens
Quæ vel fuere, vel futura ſunt vſquam:
Cum tetra monſtra contueris, & monſtris
Pro morte vitam, præmium datum in pœnam,
Pœnam viciſsim in præmium, in probro laudem,
In laude probrum, recta, praua, confuſa:
Non contremiſcis? Anime, quem Deus iuſsit
Agere benignum, ſimplicem, pium, rectum,
Qualemque te formauit, & reformauit:
Non contremiſcis: ſicubi vides ſæuum
Canem minaci turgidum tribunali,
Trucis tegentem aperta furta latronis?
Caniſque ſæui (quæ cohors!) lupos diros
Sannis cruentis, diffluentibus buccis
Atram afferentes innocentibus mortem
Si nulla triti ſpes refulſerit nummi:
Tetriſque pœnas ſontibus remittentes,
Quando efficacis fulſerit ſalus nummi.
Anime, expiata infanda qui cupis ſæcla
Stringente veritate, cum nequis pœna:
Si vera dicis: cui videberis mendax?

Mendacibus. Qui persequetur insontem?
Sons persequendus. Quis minabitur insto?
Qui fœda facta vult latere, non dici.
Quis impudica furta furis absoluet?
Qui ex impudica latro natus est mœcha.
Circumfer aurem, lumina, impetum, mentem
Terra, æquor, aer, ætheris globus, cælum
Quicquid Deorum es, siquid es Deos supra,
Iamprimum ad hæc cruenta vos voco claustra;
Ad veritatis carcerem, & bonæ pacis,
In queis vetus mortalium sedet pestis.
Nanque hoc videbis condidisse de ligno
Vilem cathedram, qua sibi petat buccas
Factum refectum bisque terque fumoso
E litigante pauperem rogatorem,
Quem fecit aduocatus esse mendicum.
Hæreditatum falsus exterebrator,
Adulterator pessimus tabellarum.
Maius tribunal cum minore decertat
Virtute nulla, vrente sed simultate.
Sententiam appellatio refert illi:
Vt quaque opus sit, aut reformet, aut firmet:
At illa deformata, non reformata est.
Tum a iudice vltimo amplius triformatur.
Videsne fronte perfricata vt impurus
Pecuniæ corruptor, & venenator,
Pecuniæ recisor, & rotundator,
(Natus ne Pippus, an pater, nihil refert:
Nam vterque peior altero esse contendit)
Falsis recinctum testibus latus stipans
Quatit pauentes creduli fori pilas?
Videsne duros filios Hamaxæi
Cui millies minutulo asse conducta
Callent, calentque ferreæ manus plaustro:

Habere

Habere præ se despicatui Reges?
Videsne marmorata tecta Volselli,
Cuius recondit postiba nuda cognatos?
Videsne longi stulta iussa Buccæi:
Cui salgamata frusta de manu pendent,
Et pisculento salsilago de naso:
Præfigere arma & ferre mobiles pennas?
Videsne pessimum omnium trifurcatum,
Aniti aratri, patriæ artis oblitum,
Qua baiularet semitarius fasces,
Crepare bella, regna, sceptra, fortunas?
Regina virgo, sponsa regis immensi
Intacta quondam, pura cælitum consors,
Nunc triplicis admirata belluæ cristas
Horret cruenti contumaciam vultus,
Seseque fucis oblitam meretricis
Abominata, spurca se nec agnoscit.
Hos præterire si tibi magis cordi est:
Sese offeret pro his vnus omnibus Sculna,
Qui flagitiorum castra solus opplebit.
Qui nunc calenti sole pendet in furcis,
Qua belluosi feruet aura Neptuni,
Donatque curuo luna portui nomen.
Nam persuasum est omnibus Palatinis
Apparitori, nuncio, viatori,
Surdo, nisi pecuniam feras, scribæ,
Unam nec esse pendulo satis furcam.
Periuriorum ludus, & scholæ, testes
Tum commodato vel dati, vel accepti.
Si tibi videre plenius placet, cerne
Ludimagistrum, frontis horridæ hirsutum,
Et semidoctum pædagogulum arguium,
Qui peruicaces rixulas serens vrget:
Siue ille Caluus, siue tetrior Caluo,

Qui

Qui Horatij plagosior magistello est,
Quas ille dederit, aut domi, aut foris turbas:
Inde ater assentationis, & stupri
Mendaciorum turpis aulicus manceps:
Vnde ore duro, fronte saeuus obstipa
Vltricibusque iure debitus furcis
Fur, versipellis, prædo, mango, productor
Olim faceto notus Imperatori,
Fumumque vendens interemptus est fumo.
Noueque medicus Pergami disertator,
Cui lingua melior arte, quam suam iactat:
At febris illum, & lassitudo delusit,
Et sesquitertiana ridet, ac fallit.
Tum dura cauda septimana quartana;
Et delicata podagra, miles inuictus.
Nam e soluilumba Venere, soluilumboque
Baccho creata est soluilumba chiragra.
Non metuit Hectica, aut diurna, non errans,
Non quæ reuertit, quæve deficit, quæve
Crescit, nec vno quæ tenore contenta est.
Ergo sat est, si sericam trahat pallam,
Epomidem circundet, intonet raucum,
Toruumq;, quale pædagogus illius,
Cui mundus vnus haud sat, & nimis tandem est.
Elata pompa talis Archiatrorum,
Fastidioso cuncta qui legunt nutu,
Lectisve abhorrent turgido ore, contemptim:
Quos sequitur atro concitata mors telo.
Dic alchymistæ follium voratori,
Quem qualis impostura crebra ditauit,
Auriflua cum pauper arte sit factus,
Leuior qui, inaniorque folle, ventoque est
Cedat pudori iura veritatique.
Crumenimulgus stultioris ætatis.

Auro ille nunquam, semper at fame pallens.
Nam qua via, qua oratione, quo vultu
Aurum poposcit, qui daturus est aurum?
Qui poscit aurum, pollicebiturne aurum?
Pro pramio aurum poscis, & crepas aurum?
Hic ergo, cuius e metallica vena,
Quæ Casiteridem sudat, aut Molybdænam,
Lithargyrum, aut Hydrargyrum, aut Sideritim
Profitebitur, iurabit, asseuerabit
Iri excitatum lucidas notas auri,
Fronte impudenti, & plumbeo planus vultu.
Quoties beatum dixit esse, qui nullam
Decempedam expediuit agrimensori,
Tantum redemit insolentia, & fraudis
Quisquis iugatos vitibus domat colles
Fossore, vinitore, pastinatore:
Cum saltuatim palmitis modum pangit,
Aut arcuato duplicat pedem Mergo,
Propaginesve ducit obsipans longe, vt
Annicula in nepotibus reformetur,
Bipalio, aut ligonibus scrobem deplens,
Vt cochleati compleat sinum præli
Aut ad secundas pemma proferat mensas,
Sapidi Lyæi vitreos glumos Patris,
Condititiasve, aut pensiles ferens vuas,
Quæ rore tepido laticulis recentantur.
Quare exputando diligenter obseruat,
Ne delibretur Mater, at recidatur
Focaneus, qui exugit & relinquatur
Protuberans furunculus, sui custos
Fratris, senecta ætate si sit effœtus.
Miser ipse, Aquilonia flabra si gelauere.
Tum vt quisque vesticulariam colit vitam
Nos istius disperditi monet mundi

Sicariusque, furque, latroque infamis,
Quorum taberna nunc triumphat, & ridet.
Qualis cohortis de cohorte desertor
Arctas cruentis obsidet vias telis,
Commilitonis erro proditor fidi
Somno stationum, peruigil toros seruans,
Quos inquinauit putidus maritales.
Nam capital illi sobrie modesteque
Consulere, facere, cogitare, sentire.
Deuirginator, mœchus, atque graßator
Impune, conniuentibus polo, & terra
Aes diruentes, ære diruti non sunt.
Ah conscio, ah fauente; participe dicam,
Participe dicam extorsionis, ac prædæ,
Qui illos bonos facere, esse & ipse debebat.
Mille imperans latrunculis: vitiis parens
Non ipse mille, at seruiens simul cunctis
Quot sunt, quot olim eruntve, quot fueruntve:
Quot eße posunt, & quot eße non poßunt.
Is, qui vorauit cum penu, horreum, cellam,
Vastauit auibus gurges igneus cortem.
Stipem recepit vnam & alteram. ventum
Ad prælium: æneator ire cum clangit,
Tum parmulam eiurauit, & sacramentum:
Ah deprehensa, ah exbaltheatio tarda.
Ah tarda castigatio, ah meritum mortis.
Quæ ignominia, quis sanguinis feri missus,
Quæve decimatio eße iam satis possit?
Tum parricida, qualis ille ventosus:
Is qui necauit lurida fame patrem
Famelicosi qui Lupi gerit nomen.
Et ore Carbonarius fauilloso
Miserum alchumisten ore qui repræsentat.
Cum buttubatis vnctuli balatrones,

Quorum

Quorum referte ructibus calent aulæ
Cum ganeone lurco, cum catillone
Tuburcinator, glutto, glandiorumq;
Dira parasitus pestis. Ah vafer Gnatho,
Tu, qui culinam, haud principes adularis,
Palpatione cordium venenator:
Resurgat e caligine infima Ditis
Erisichthonis strigosa nox fame inuicta.
Tuumque inanem ingurgitetur in ventrem,
Vltrix seueræ veritatis, & lucis.
Hem, simulat esse se, efficit alium insanum.
O blanda pestis auctioris ætatis,
O indolis mors, atque stemmatis dira:
Virtute nulla, opinione quæ turget,
Odit monentem vera, falsa sectatur:
At nec seipsam capere iam potest votis.
Non deserit natura, quas notas fecit.
Adsunt sibiipsis, & latere paulisper
Possunt, abesse propriis nihil possunt.
Crispus proternus, sordidus recaluaster,
Varrique comperneſque, valgy, vaccy,
Plancusque, plotiusque: tum catax, falco,
Aqualico tarditremuli popæ, lispæ,
Manci, petrones, coclitesque, varrones,
Flacci, nerones, gibberique, strumæq;
Strigonibus commista turba coxonum,
Pæti, strabones, silo, simulus, chilo.
Funambulus, sciomachus, andabata, sutor
Naccæ, calones, caprimulgus, ambactus,
Cunicularius que, & Archimandrita.
Quisnam putaret pessimos aratores?
Sunt pessimi, sunt pessimisque peiores,
Sub simplicique penula duplex mens est.
Non te malus fefellit? ergo nesciuit,

Non noluit, sed nolle fecit haud scire.
Cobi monile qui meretur in furcis.
Tibi ecce vero stricta latera succinctus
Subrete curuus, copulas manu crispans
Venator, vnus Græcia magis tota
Mendax, magisque noxius satis, quam sint
Brucum cateruæ mille, mille camparum.
Seu vartagus sagaciter mora pollens,
Seu falco passis vortices rotans pennis,
Cuniculos, lepusculosque captiuos,
Aut harpat, aut in tortiles plagas trudit,
Vetusta ligna, ligna, siue carbones
Hero iubente, aut nesciente, nil refert,
Furtim amputauit, quæ palam gerat venum
Custos recisæ saltuarius siluæ,
Qui plus eget custodis, vlla quam mœcha.
Sub iudice, heu, furace cui licent furta.
Iam cautionibus inserit suis fraudes,
Quas machinatur expeditus impune.
Autor Moriolæ, defruti, atque Murrhillæ
Aromatitæ cum sapa, Turundarum,
Lucanicarum, apexabonis, hillarum.
Qui cum botellis farta, quique tortellas,
Quiq; enchytum, erneumque, seu globum, aut spiram:
Fictorque læua, ac dextera simul formans
Libum, rotellas, fundulum, exta, ficatum,
Bellarium, coceta, ianual, ircens.
Conitum, subuculum, tortulam, atq; pastillum.
Pipere, atq; oryza, densa farcta, Mamphulam.
Diale, summanale, siue quod poscit
Altellus, aut Gradiuus, aut pater Ditis.
Qui crustulatis calda iura scriblitis
Clamore magno ruptus indicat paruo, &
Spurco popello scruta vendit immunda.

Et qui

Et quo sinapis lacrymosa versatur,
Qui frustulatim dissecata frictillat
Durata terga lacrymoso item fumo.
Et pisculenta muria odoris inuicti,
Quem non Garumna elueret, aut celer Renus,
Late aut vadosus Ligeris, aggerosusq;,
Stagnansve laxa Nilus inuius ripa.
Rubiginosas horrei seras pandi
Auara Dardanarij manus stipat,
Ne distributa annona vilius currat:
Pro rusticano, pro labore ciuili
Voluptuosos ducit, & dies mœchos,
Sub culcitra in triclinio obruens curas,
Ciborioq; pleniore lasciuit
Parochus, vocator, vmbra, Rex, pitissator,
Gustator, obsonator, & coquinator,
Fugaq; dispensator, & pater furti,
Expensa referens, qua coemerit nunquam.
Quod concipilatim summanauit, & carptim
Diecula vna scrapta fœda compilat.
Post ære tensum imbulbitauit excludens.
Cauisve rasit vnico auferens puncto.
Aut lubricarum pictus ordo chartarum,
Structor, parator, panifex, placentista,
Cellariusq; vinolentus & crudus.
Qui quid sitis sit (nomen excipe) ignorat.
Catus pericla præuenire. Tum promus,
Siue ille promus, siue condus est idem.
Vix quod videbis, crede, si recepere
Ad se, recepta deinde, si redemere.
Curuus putearius, aquilex, aquæ ductor:
Aquæ infima librator, atque cisternæ
Euiscerator infimi specus montis
Pallens metallo concolor repurgato,

Cuius nitente luce ciuis Abdera est
Cæcatus olim. Nunc miserrimi testes,
Ah quos minutulo ære Struma corrupit,
Qui sarcinas, nisi cauebis, auertet,
Cui vncinatum tergus aggerit fasces
Contra ingruentis impotentiam brumæ.
Eludet, & ridebit ater elusum
Opus operamque seruus integrans, suadens
Vt iubilando luxque noxque ducatur
Ientaculorum venditor merendæque,
Qui lacte, caseoque, siue butyro,
Sero, cremore, iunceo colostrato
Ieiuniorum tædia & moras rumpit.
Mittunt seuera studia, tetricum vultum,
Erosiones vnguium boni, & docti
Animum relaxant otio, ioco, & ludo,
Popularibusque pinguis, & nitens damnis
Veterator, & collusor, ampliatorque
Præuaricator, atque tergiuersator,
Et qui diem diffindit, & diem tollit,
Procrastinator lentus in perendinum,
Vitilitigator sub Canicula natus,
Vt sæculi incestaret aurei pacem.
Nam quatuor fuisse fertur ætates,
Priscam illam ab auro, dein secundam ab argento,
Ab ære tertiam, vltimamque sub ferro.
Ah negligenter lingulacam omisere,
In qua malum esse iam precij in locum cernis.
Cum est testibus paranda tota res falsis.
Ah ah voratrix falsa lingua pupilli.
Ah deuoratæ vos spei latratores,
Queis impiorum vita comparata ausit
Se dicere atque Lælij atque Aristidæ.
Væ væ tibi, qui candidam vocas noctem,

Væ qui diei lampadem tenebrosam,
Noctem diei nomine, & diem noctis,
Album nigrum, nigrum albicans: decus probrum,
Probrum decus, nos probra lucis & vitæ.
Qui syllaba metimini integrum regnum,
Vos metietur vltimæ viæ iudex
Quem scistis, & nescistis, & recusastis,
Iurastis, atque peierastis: & vultis,
Nec vultis: & timetis, & fugitis frustra.
Vester Deus vos damnat, alter absoluet?
Vester Deus pecunia, alter est verus.
Nec melior his, sed peior, aut prope æqualis
At pervicaciæ feræ luens pœnas.
Nam nudus, atque inanis, & fame tabens
Durus sophista, contumax, leuis, vanus,
Ficta aspidinam mente cum vibrat linguam:
Tum ringitur fallaciis redargutus.
Nanque æstuosis implicatur euripis,
Dum quærit irritare quicum habet pugnam
Acidis superbus turgidusque fermentis
Ipse ab cauillis impetitus, elusus
Capite obuoluto e circulis fugit ronchos.
At is vel ipso de Lutetiæ fonte
Fallaciarum flumina vt bibat cuncta
Non ille fallet orbis intimas aures,
Auresque corque, quominus putent Sculnam
Vllo nequire iudice a bono absolui.
Iam qui pauitor strata panda concinnat,
Qui silicis orbes malleo graui rumpit,
Qui tergus atrum sordido trahit dente,
Ascaulus, atque tubicen, atque Tymbaulus,
Choraulus, atque hydraulus, atque physaulus,
Atque lyricen, atque siticen, atque tibicen,
Et Cantor, & clamator, & leuis psaltes,

Quæ Musicorum turba temulentorum est,
Vacui choreas ductitare contendunt,
Pollinctor, Ambubaia, cerdo, vespillo,
Qui vultures cadaueri imminent fœdo.
Hi sacra rapiunt, nulla dant, sibi viuunt:
At non sibi moriuntur. at sibi regnant,
Sibi popinant, sibi bibunt, sibi stertunt,
Græcantur, aleantur, obbouinantur,
Scortebrioludicolæpopinones.

Qui farctor, & qui sartor, & qui obæratus,
Et qui aleo, & qui helluo, ambulatorque,
Bonis suis qui nuper abliguritis
Hæreditates persequuntur, & lites:
Tortorque, carnifexque, quos timet Sculna
Expertus alterum, alteri reseruatus,
Tum patrimonij lancinator, & gurges
Decoctor, expilator vrbis, aut fisci,
Reiq; publicæ, reique priuatæ,
Quales superbo marcidi ore quæstores
Gemonijs Parisiis pependere.

Et pulte plenus baiulus & aqua pallens
Seu Bergomas, seu perfidus Briantinus,
Qui artocreas labente stipat anguilla,
Et casei plus deuorat Placentini,
Quam ex pernione, vt largius bibat, Bascus.
Quanquam ad bibendum pernione opus nil est.
Nanque ratione hac Basculos vides multos,
Vel Celtiberum, si nihil sui impendit.
At si teruncium astet erogaturus,
Nil esurit, nihil esurire iurabit,
Nihil sitire: in prandio esitauisse.
At postero si ad prandium die inuites,
Ientatus astra iuret esse se crudum.

Pluteos replexos pactus, atque loricas

Qui

Quo iußeris, de more, corporaturum,
Fallet, fouebunt iudicesque fallentem.
Qui parietem de cratibus struit spissis,
Paleaceoque delutat lutamento.
Qui plinthiumve, quive lapide quadrato
Quive redimiuo, quive opere nouo cudit
Palisve sepit asserumve compage, aut
Opus aceratum, quo obstruat notas inter-
gerriuus, aut si quis publicæ est viæ iunctus,
Cretaceis eronibus latus farcit,
Aut ære vincit, sublicisque compingit,
Ferruminans creta tenace, gypsoque
Vrentis amolitus impetum brumæ.
Sic Franca trullißatio premit rimam, vt
Plus frigoris forte ipsa, quam gelu frenet.
Quare ex acutis densa tecta carectis,
Aut spongiosas de putri storias vlua
In caritate nemoris hieme substernit.
At imminentes stiriæ, & gelu crudum
Septemq; nata sub Trionibus flabra,
Branchum, & coryzam subuehunt catharrumq;
Atq; medicellos in malam crucem ditant.
Qui maniana amœna, quique protecta
Quæ in publico, non publica esse dicantur,
Theatra, templa, sartatecta contignat
Cauædium, cœnaculum, horreum, postes,
Antas, columnas, capitula, mutulos, inter-
Pensiua, quæ pro fibulis capi mandant,
Qui Cæsaris de ponte conserunt nugas,
Tuscanicum, nauale, porticum, valuas
Rudes agresti rusticas casas culmo
Fulcit salignis, vel sapineis tignis
Aut pineo columine, laricinoque
Tibicine, aut iligneis columnellis:

Ne more turdi sub tenu ruinoso
Simonidæ artem memoriæ petant frustra.
At notiones artium, notas primas
Tu credis emendare? falleris credens.
Aremoricus huc insulanus e fossis
Grumos salinis congerens salinator
Terram sali addidisse nuper inuentus,
Salis ex aceruo vt foret aceruus in lucro:
Sed macra detestatus ora Garumnæ
Furcam neolcis imprecatus est pigris
Ipse imprecatione dignus & furca,
Cui ne putrescat alta furca sub diuo
Testudinatum fornicem decussauit
Qui tegulas Vulcaniis coquit flammis,
Se condituros pectinata sub tecta
Dixere & imbricata se esse facturos,
Qui puluerosæ concauant fabæ siros.
At qui siros collegit, vt liget sparto,
Sparto, aut genista, aut cannabe, aut ligo, aut lino,
Verriculumque appellat, & locat vili,
Sese vltro ait flagella complicaturum,
Quo præuias suspendio luat pœnas.
Periculorum oblita quæ facit bellum,
Factorum ob illud, immemorque votorum,
Laxat laboris otiosa compages,
Diesque lætos cum quiete decidit,
Mutans choreis mortis & fuga luctum.
Seu Luna pernox, seu Diana sublustris,
Seu Noctiluca, seu Triuia vocari vult,
Cannabaceos quæ cortices cremat virgo:
Qui mos Liguribus est ab vsque Taurinis,
Et cætera accurare iam iubet cælum,
Secura vultus impetusque Fortunæ.
Caue monetam sellulariis credas

Ante inchoatum, quicquid ille promisit:
Nam duplicem artem callet hoc genus monstri,
Sic præter hanc, quam publice professi sunt
Tum mentiendi, tum recepta fraudandi,
Omnes recense, vel sit artifex primus.
Tum qui nitenti lambit ascia palas;
Et qui securi radit ilicem aut cornum,
Opulum, aut betullam, aut arbutum aut alaternum,
Secespita, aut bipennula, aut dolabella.
Glubit bacillum, transtra, succulam, furcam
Robustearum fascias ridicarum,
Contos, dolones, iacula, lanceas, hyssa,
Venabulum, lagobolum, pedum, fiscum,
Rutrum, canalem, miliarium, qualum,
Mortarium, pistilla, coculum, auxillam,
Aut cochleare, aut simpulum, aut truam, aut bennam,
Salilla, postilenam, vterculum, mulctram,
Fideliam, gemellar, orculam, capsam,
Aut pessulum, aut pauiculum, rudem, clauam,
Clatrum, cylindrum, characem, sudem, suram,
Infundibulumve, aut cirneam, aut scyphum, aut obbam,
Guttum, scutellam, siue poltulum labrum,
Amitem, sibinum, ploxemum tridentemve,
Sinum, batillum, mamphur, & varum, & mergum,
Scapos, labella torcula, aclidem, scalmos,
Dentale, burim, vomer, & iugum, & stiuam,
Armillulasque, lingulasque, subscudes,
Et scandulas, & lanculam, atque festucam,
Stylos, scamillos, ostium, antepagmenta.
Tolone situlam pendulam, atque arutænam,
Verruculamque manuleam, rotam, pinnam,
Radium, modiolum, tympanum, sparum, runnam.
Parastadem, axem, fibulam, apsidem, arcerram,
Manuale, gustatorium, stibadia, ansas,

Accu-

Accubital, aulas, abaculos, tripodes, quadras,
Cilibantum, et assidelam, et exhedram, mensam,
Striat columnas, excauatque opas tignis.
Proserpinæ trinuminis ferunt matrem
Post munus hoc telluris e sinu exortum, &
Nunquam satis laudata messis inuenta,
Mortalium quæ contulisset ad vitam,
Tulisse leges, sustulisse bellaces.
Ex hoc receptam cæli in intimas sedes
Audisse vota, hausisse thure suffitus.
Ergo retusis litibus cruce in summa
Ceruice fracta quum videt ferum Scribam
Pœnas dedisse, ridet. & probat iure
Se Thesmophoriam, æqualitatis auctorem.
Ad mulsa dulce sedulus gerit donum,
Qui purgat aluearium: eximit mella:
Propolim recondit: castrat alueum fumo:
Examen arcet Thessalo ære dispersum:
Trensum reponit: Aream quatit creta:
Papiliones hordeariis pellit:
Spargens amurca. tum nitro necat vermes;
Coctam flagello, aut tribulo vt terat messem.
Vinaceos repurgat, vt bibat passum.
Omotribes recolat: eiicit sampsas:
Floces, fracesque condit in globos igni,
Vt de trapetis vnguen exprimat purum.
Quo rectius flagitia tetra pendantur
Falsariorum testium, magistrique,
Rubiginoso detrahit situm vecti
Æquus stateræ cui renititur nutus.
Contra excitatur alius ære furtiuo,
In queis bilances imparesque, claudasque
Nequam iugat, placere quo queat Sculnæ:
Sic ille vulpinator occupat cunctos

Tabelliones, copiarios, scribas,
Pecuniosos, pauperes, malos omnes,
Paucos honestos, atque iura tutantes,
Ne exhauriant præcepta perditi monstri.
Fuge fuge, sese si tibi propinquarunt.
Blandæ impudenter virginalibus lectis
Pediculosæ, laruulæ, cucullatæ
Tortiora, tortianimæq;, torticolliq;,
Applauditores, clanculary mœchi,
Atque viduatarum ædium voratores,
Atque viduatarum ædium repletores.
Cælestibus pro canticis, pudicisque,
Nunc condidere cantiunculas turpes,
Tonsi puelli, mœchuli capillati.
Gralantur alte gressibusque pauonum.
Timentque crura commouere subsultim,
Sed fluctuante femore semper alternant:
Pexum digitulo qui caput scabunt vno,
Ventosque metuunt plus triremicis velis:
Solisque ad vmbram stricta latera componunt,
Et sericati lora calcei spectant,
Humo insima excreare dum volunt credi,
Pudoris alieni proci inuolatores,
Axitiosi, putidique riuales:
Qui versipelles noctibus vias verrunt:
Bini, gregales, more passerum priui:
Ne quis nefandum conscius stuprum vulget.
Væ qui puellæ simplici, atque dilutæ:
Graues labores narrat, & leues curas.
Suspiciosus lacrymans, gemens, amens,
Oratione vinula, venustilla:
Consciscere sibi interminatur & mortem,
Ni detur alto quispiam locus voto.
O straba, supina, stulta, cæca turbella,

Oua

Quæ transilis in alterum tui oblita,
Cuius me ipsum principem licet dicas:
(Nam me furoris istius ducem, ac patrem
Furoris, atq; insaniæ meræ & crassæ
Primæq; postremæq; classis agnoscis,)
Iam te mala ætas, curua, tremula, derisa,
Ostendet vnde veneris, vbi sistas,
Quo debeas migrare, quove diuertas.
Mittunt auaras sordido e sinu lites,
Ut splendidata in purpura saginentur,
Hæreditatis pauperis voratores,
Quibus proterua sorte nunc super nos est
Summa libido summa cum potestate.
Et obstupescunt tartari nigras pestes,
Quas dictitarunt posse se resignare,
Et claudere, atque exgurgitare Cocytum,
Suam Charybdim si refuderint contra.
Quos despicatos, præque se parum doctos
Ad implicandas conscientias vitæ
Vocant proterui, & arte litis irrisa
Rixas fugant. amystides iubent duci:
Dein repleri, quas inaniant, cuppas,
Vices vicissim mutuas propinantes
Barbigeruli lenunculi, fames vrbis.
Ast hos ocellis contuentur obliquis.
Quippe inuident, quod improbos vident lætos
Siccare florem liberi quater trimi.
Siticulosæ aniculæ, senes rauci.
Queis pulmo dulci pendulus natat vino;
Loquaculi, morosuli, senes, casca,
Ætatis appetentis oblatratores,
Tussiculosi, edentuli, forioli,
Meribibuli, pronaripenduli, hircosi,
Qui subligar deambulando permingunt;

Miseram

Miseram iocoque serioque lodicem
Si tuta non sunt subligacula his. nanque
Campestria in his vocare qui abstinent campo
Inque otiosis tinniunt seliquastris,
Est perditis vocabulis ineptire.
Abite abite, sat superque vixistis.
Potastis, incusastis herniam, & muccos.
Minxistis, euomistis, excacastisq;
Silicernia seniosa, quisquiliæ vitæ,
Pontis vetustum qui facitis leuem morem.
Hæc tota turba tetra facta constipat,
Ætatis aut virilis aut senescentis,
Aut dentientis primulum dolorose.
Iccirco cunnientis oscitantisque,
Aut qui relictis nucibus, & trochi ludis,
Proteruiorum iure pædagogorum
Minacis horret iussa frontis, & nutum.
Seu cui metalla tinnula, & leues pupæ
Fletus recentis ora rore siccarunt,
Cum vagienti molliterq; lallanti
Dant fabulosæ blæsa verba nutrices,
Aut lamiam minantur, & feram Empusam,
Oscilla trudunt pendula, atq; Manducas,
Furuo cientes murmur in penetrali,
Ipsullicesque cum crepundiis motant.
Pappamque mansam, & fumidas buas lingunt,
Et Esca Edusam, potione Potinam
Placant, vt acres fascinos auerruncent,
Cum queis decebat, o, capere cibum Strumam,
Imbulbitata cum manu terunt pultem,
Et quisquis inceptarit hirquitallire,
Imis medullis ossa cui calor stringit.
Totusque sexus ille, quo Iouis nutus
Furta vltus arcet cælitus Promethea.

Seu

Seu nendo fallit otium, & gelu noctis
Deumque furta cantione mentitur,
Carpens iniquum pollice humido pensum.
At blæna stillat ore pituitosa,
Quam basiare nec obolens velit pastor.
Seu figit aprum brachio expapillato,
Qualis Camilla, aut Britomartis, aut Hippo.
Postquam pependit sæuus ad trabem Sculna,
Erecta vidua & vltionis est in spem,
Quæ destituta patrimonio antiquo,
Mœrore luctibusque consenescebat.
Astant rogantes: ecquis hic videt Scribam,
Scribæque mancipem Vlmeum Tolosanum,
Qui liliato fronte nunc legit conchas?
Frequens edonum turba, combibonumque,
Hinc linteones, inde carminatores,
Hinc pelliones, inde marculatores,
Campsoris, argentarij, trapezitæ,
Tabulata firma, atq; asseres coassauit,
Vt, quæ Senatus egit, acta seruaret,
Seruata comportaret ad manum Regis,
Et qui couinno, ploxemoque, carruca,
Petorrito, plostellulo, atque carpento, &
Reda furorem perfugit Segestanum.
Iam funebrem contexit, & suit vestem
Cui trama tegmen subtus accipit, datque
In filia dum vicissitudine arguta
Ad liciorum suscitata sunt nutum.
Pro caltula, aut crocotula, aut sago, aut palla,
Aut suppraro, aut subucula, aut strophio, aut læna,
Tum capitio, tum castula, aut perizona
Quam Cinxia Thalassio tener donat,
Leui pauentem virginem manu mulcens.
Quid claudicante hic carmine aut dehinc dicam?

Quod

Quod Isiciarij excitent rudes murmur?
Sepaceive luminis rotundator,
Vitrariusve turgidis rubens buccis
Cum sulphurato sulphur ore vendente,
Cum fœde olente salgamario Auriga,
Qui retibusve lineave piscatur
Thyarove casei unguen adsoporante,
Barbatulos cucurbita ferens pisces.
Qui falce opaca roboreta conlucat.
Qui cedit iliceta, tondet arbusta.
Scindit salicta pro iugo aut pedamento.
Qui doliares vimine alligat circlos,
Ephippij magister atque clitellæ.
Qui stramen indit pro tumente fultura.
Et qui lupatis Gallicis equum frenat.
Qui bubalorum nare fingit annellos.
Qui culcitam transportat ad nouam nuptam:
Inserciens Gossyppio atq; tomento.
At pectinum dentator, atq; rastrorum.
At vomerum politor, atq; aratrorum:
Atque ensium conflator, atque lamnarum,
At leuigator cornuum, atq; laternæ.
At tardo asello, dossuario, aurito,
Plagipatidæ, tardigrado, pigrilumbo
Nonacrio, aut Aruernico, aut Reatino
Romæ Albulam, Ferrariæ Padum vendens.
Qui clamat effecturus, & facit, raucus
Secare vel secante cote cultellos.
Qui lunat arcus, dirigit sagittæ vim,
Tormenta curuat, scorpionibus sæuit.
Sed nomen, artemq; haud scit ipse ballistæ,
Pro qua frementis horridos tubos bombi
Excogitauit Orcus, atque mors dira.
Ast inter omnes diligens, vigil, perpes

Adornat ornamenta, ne in loco desit,
Qui machina rotante complicans restim
Tomices supino pollicis ferit flexu.
Torquet rudentem, fila, neruias tendit,
Prorea stipat triplici trahens nexu
Vincla apparat praesepibus capistratis.
In tempore aduenisse serio iactat,
Ne se veneno subtrahat miser noxa.
Qui circulator Mithridaticas offas,
Aut viperinos callida arte pastillos
Fuliginis mentitur, aut picis massa,
Mendace longe plura voce promittens,
Quam reguli e Vasconia, aut ab Epiro,
Cum blandiuntur quippiam petituri.
Sic facere vino cum nouo Meditrina.
Dispescere, & iubebit hic pecus. dicet
Sanas futuras cum suibus oues, capras
Porcasq; nefrendesq; sospitaturum
Boues, caballos, reliqua cuncta, maiales,
Grauedinosa pecora, torminosamq;
Tauram iuuencam, buculam, bouem fordam,
Taurum gregalem, segregataq; armenta
Hirta, aut glabella, crispa, tonsa, subuulsa.
Sana, inquit, & salubris, & valens valde
Medialis, & quae praeque subque cedatur
Idulis, & nonalis, & calendaris,
Depubis, & prouectus ad manum & cultrum,
Amburbialis cum soloce pascalis,
Sectarius, quem principem vocant ctilum.
Ast ipse princeps optimus poetarum,
Nec iam timendum vt amplius remorbescant
Monotocos apica ambegna, reiicula, corda
Quas antea infestauerat, necaratve
Obstipa ceruix, aluus incita, aut dura.

Nam pantices sunt Ileique letales.
Aut lassitudo fleminum grauis mater.
Aut sanguinalis naribus fluens gutta, aut
Subula, quod auris transforata curauit.
Nil obfuturam putrilaginem mulis
Tabem, furoremve, coriaginem, strumam,
Aut purulentum, aut sanguinarium ptysma,
Petiminiaque atque verminationes, vt
Ascaridium vel cæterum rotundorum, &
Quos longitudo porrigit colubrina,
Nomes, gemursam, gramiam, boam, Bechem,
Morum, mariscam, calculum, rauim, celen,
Mentiginem, impetiginem, veternumve,
Vliginem pulmunculum, ferum morbum
Aquatilis mallonis vngulæ ozænæ,
Grauisque casus sonticum, & grauis vocis
Et ramicum, & bubonium, & tagam & physam,
Porriginem, coxendicem, fauum, ficum,
Lumbaginem, intertriginem molucrumve.
Blateratque mille mille nominum, plusquam
Habet bimater & bicorniger Bacchus
Bonum venenum proebrum malum. Quid non?
Collyrium, malagma, causticum emplastrum,
Pecunia emunctoria, & modi eiusdem.
Subiecit orbes Trochleæ ac globos imis
Pedibus, professus, & nouaculas plantis
Vel sic fugere sese impotentiam Strumæ
Scribæque, præsidisque liliograpti.
Miraculo spectantium insilit murum
Tichobaticus leuis, & leuis petaurista,
Qui plus meretur funis atque calcauit.
Nouum recusat drama, quippe seruile,
Impune taciti quo mali faciunt nequam.
Vetusque poscit liberum, ac meræ frontis

Cuius notabit veritate Strumastros.
At inter actus edet agoranomus ludos,
Munus choragus, planipes, palæstrita,
Et cordacistes, emmeles, sicinnista,
Mango, atque alipta, gymnicus, pugil, cursor,
Quinquertio iactator aut globi, aut disci,
Bigarij, trigarij, quadrigarij,
Prasinus, venetus, russatus, ater, albatus,
Et quos equus funalis applicat curru,
Mirmillo, cacula retiarius, lino
Qui Lesbicam acer æmulatus est pugnam,
Huiusque mortis institutor infelix
Lanista corruptela lucis humanæ,
Nulloque dürus fulgido ense conniuens
Cetratus, atque lancearius pyctes,
Clypeatus, & peltatus, & sarißatus.
Imaginem circumtulit macram Scriba
Pædore boiæ carcerisque squarosam,
Ut abstinere discat a malis vulgus.
Encausticarius, figulusque, sculptorque, &
Plastes tenacis turbinator argillæ,
Cui suscitauit pauperem fame vitam
Bascauda, boletarium, panaca, nimbus,
Seplasiana trulla, Veneta scutella,
Maioricana peluis, & Valentina,
Tum Myrrhinarum testa Parthianarum,
Et certa testis vrna sortis humanæ,
Batiola, calpar, nasiterna, pollubrum,
Sami lepista filia, aut Agathoclis
Patella, Tina, & cum fidelia, quadra,
Gutturnium, cumerum, caprunculum, guttum.
Hic plaustra fulsit, conuehatur vt Sculna,
Calator vt boante voce declaret,
Rotarius neque vngit vnguine aut seuo,

Quo

Quo durius, quo lentius vehat currus,
Exasperans vexata membra succussim,
Incommodo huic vt commodum vrbis aspiret,
Prudentiores vt mora hæc paret ciues.
Adiuuit hunc tornator, & rudem ligni
Massam reliquit. Pertica agrimensoris
Iussu magistri curiæ reformata est,
Ut pollices atque vnciæ probarentur,
Qua semitas metitur, aut viam, aut actum,
Caudeta, iugera, aream, atque puluillum,
Restibilia, noualia, rudeta, veruacta.
Incilia, collicias, statumina, quincunces,
Sulcum, elicem, porcamque, tum scrobem, & liram.
Partitur oras, atque familiam herciscit:
Decempedam corruptus haud probam gestans
Corruptus ille de pecunia scribæ.
Quinquepedal ergo furta prodit & fraudes.
Si nuptialis ardet in viis teda,
Sistunt choreas, & rogant. redit Scriba?
Nec amplius repotij moras quærunt.
Si funus atrum effertur. Ilicet. sistunt
Diram libitinam, conditorium linquunt.
Plorare omittunt, eiulare desistunt.
Siue ille viuus fletus orphanillorum,
Siue in recessu gaudio sit aspersus.
Ut præsicarum est, atque ditis hæredis.
Aut qui minasque tædiumque dotatæ
Mutare sperat pinguiore fortuna.
Aut liber a periculo nouercali
Non iam venena toxica horret, aut verba.
Quin tempora anno cuncta persuasere
Carbunculationibus locustarum
Cum rosione lanipendulæ erucæ
Et iliceta, & castaneta caluescunt.

Cum vesperi cadente noctifer frustra
Siticulosa prata ros recentauit,
Ne contremiscat si semel mori Sculnam
Audiuerit. Sic terra Sirio squallens,
Sic temperatrix hora verna Vulturni,
Hiems aquosa, mustulentus Autumnus
Uno ore, & vna voce postulant credi.
Hoc tempus. At qui temporis statæ sedes
Noctes diesque. Tum crepusculum, serum
Diluculum, intempesta, conticuum, luces,
Cum lucidauit, cumque contenebrauit.
Iam qui receptum opinione de vulgi
Sic disputationibus saburrati,
Plenus popelli voculæ, & leuis fumi
Inane grande rancidum sophos turget.
Stupet, pauetque, ne obuius fuat Sculna,
Bene ominata verba de domo vadens
Semel iterumque murmure intremens cantat.
Miserrimus iam Sannio sit ignarus
Non homo, sed vmbra aut somnium hominis, aut peius
Expergefactus paululum oscitabundus
Agnoscit alti criminis notas diras.
Iam pandiculatur dextero & oculo clauso.
Nictat sinistro. Tum ore mussat obliquo
Vacerra, Battalusque rex Bacelorum
Betaceus, brochusque, blitterus, brutus
Momarque Siculus, vnde sunt Momariæ,
Mimarias at doctior vocat Græce.
Is, qui peræque cuncta pene Græcissat.
Qui a Characi Charaniam audet Hispanam
A leniendo nominare Lenæum.
Sic morio per fundulum, angiportumque,
Ædes, plateas, insulas, forum, vicos,
Clinos supinos, templa, porticus, furnos,

Dum

Dum clamat insolentiam improbi monstri,
Iam stultiori se forum facit turba:
Stultum audiente nanque stultius nil est,
Qua maxima est pars insolente de vulgo.
Quales ego, & ille, cui coempta sexcunce
Arcet cuculla turbinem Borea, & flabra.
Quem crassiorem crassa mula succussat.
Et brutiorem brutus audit Asturco.
Pecus canorum inutilissimum Santram.
Cui cum sagina crescat e penu nostro,
Nostroque alatur pane more mendici,
Viuatque liberalitate de nostra
Stultissima sine patientia & vere
(Quippe annualis e decimis redit victus
Et propter hoc fit monachus, haud Deum propter,
Quem derelicto dereliquit in mundo)
Aurata gestat frena, strata villosa,
Qua complicato neuit in glebo Bombyx,
Petitque magni nomen & decus regis,
Cum sit professus pauperis modum serui.
O pecus auarum & inuidum, & Deo inuisum,
Quos diues auri fulgor, & sitis dira
Exterminauit atque concloacauit.
Tu pauperum vt diuideres ministrator
Bona expedita, pauperis geris nomen.
Verius at animum pauperis, nihil donans,
Cuncta appetens, cuncta hauriens, vorans cuncta,
Nihil refundens nisi cani, & gula, & scorto.
Quam satius esset, (debuisset atque esse)
Te fulguritam tabidum gerere vestem,
Seu fulmina essent Dia, siue Summani.
Erat e taberna nuper vnus egressus.
Phanaticus coquebat error hunc mentis,
At discoquebat acrius calor Bacchi,

Aurelianis qui superbit in sulcis,
Aut Candiani feruet in sinu montis,
Siue in saburra Burdegala tua macra,
Quod tundit altæ latera panda Baionæ:
Aut quod Nauarra mittit, aut ferum litus,
Quo nulla cuiquam tollitur sitis polo.
Sed incitatur fine, plusquam vbi occepsit.
Voriperna vt ergo furere Cantabri poßint,
Nec vlla conditura de mari Græca,
Nec Vesuio de monte puluis exustus
Petendus: imis sic trahit salem fibris.
Ita tunc inanem incenderat blitei mentem.
Is scandit in præconis in foro saxum,
Populum alloquutus voce rustica, & vultu.
Similes decet nam habere labra lactucas.
O, inquit, audi forte talis: an peior:
Quid peior? anne peior esse quis poßit?
Quam nescio quis nomine impius Struma,
Ore impudico, & ferreo, & fero, & duro?
Qui inuertit orbem subtus & super. quantis
Quantus patebat vndequaque quacunque,
Quis non putabit & dicax & vrbanus
Sculna absoluto absoluere eße damnare?
Vbi non canetur? vbi tacebitur? nonne
Silente lingua muta saxa clamabunt?
Qui calculos fauore candicantes dat
Sculnæ, reoque conreisque Sculnastris,
Index nigros retentat, ergo damnat se.
Quare senatus ille iuris inuicti,
Incomparabilis æquitatis ac recti,
Vindexque sanctitatis horridæ ac priscæ,
Diuinitatis omnis obtinens leges
Decreuit atque statuit, atque firmauit
Sculnam nequire iudice a bono absolui.

Hæ

Hæc vbi furore fretus ille iactauit,
Assensus omnis vulgus, omnis est ordo,
Mistumque fremitu clariore iam murmur,
Iam voce, iam sententiis serenatis
Contentiore & spiritu, & manu, & vultu,
Et impetu, & propensione clamarunt,
Nequire Sculnam iudice a bono absolui.
Tunc nationes cum malæ, tum honoratæ,
Pedariorum more, non senatorum,
Sententiam in eam iuere: sed statim clara
Assensionem oratione firmarunt.
Polonia, Lituania, Bulgarus, Saxo,
Saxo Albionis occupator antiquus,
Vnde Ibridarum semen horridum Anglorum
Frisus, Boemus, Slesius, Danus, Cimber
Cattus, Zelandus, Franco, qui pater fortis,
At fortis olim in Gallia fuit Franci
Nunc laxus illud pectus inclytum fregit.
Bessus, Valacus, Prussius, Crouatusque
Hirlandus, & Gotlandius, & Scotus soli
Vetus Britannum vindicans sibi regnum
Linguamq; seruat, pristinosq; conuentus,
Spuriumq; genus hoc Anglicum vocat spernens:
Illum sed ille barbarum & ferum contra
Diuinitatis inscium, & viæ humanæ,
Et belluinum rupiumque cognatum
Pellita quos a torrida gelu bruma
Fouent rigentes plostra contrementesq;,
Aut cum serescit candidi tepor veris,
Rutilansq; sudum tergit Æthra Quintilem,
Tum pellibus sub Solis orbe diductis
Cum coniuge atque liberis apricantur.
Vrget maligni cultor inuius cæli
Noruegianus, Scandinauius credit,

Nitentioris expolitor electri,
Ecce ex remensi limite inuio mundi:
Nanque inuium est quodcunque quale sit nescit,
Ubive sit nec vllus vspiam nouit:
Ridicula furatrina Cingarorum, cui
Est oculus aruscator, at manus furax,
Pedes fugaces, falsa lingua, mendica, hac
Ritu ferarum pauper & vaga, impune
Mentitur auram, terminumq; Fortunæ.
Et tipula Arabs latrunculos leues cogit
Multos, Alexandrina turma quos vna
A Silphiate finibus fugat terræ.
Dein superbis viribus suis fretus
Algarbius, Moscouius, Syrus scauus,
Parthus, Otomanus, Maurus, Indus, Hispanus,
Gloriæ alienæ irrisor ater Hispanus,
Suæque mendax prodigæque iactator,
Rei expetitæ postulator est blandus,
Non consecutus, arte Punica extortor.
Nam sontis artes obtinet vafras Mauri,
A quo genus deducit impio iniustum,
Contemptor idem fastuosus, & diues.
Si quid potitus, nec facit pili Diuos,
Hospes benignus, cum peregre adit primum.
Herum suum salutat hospitem admirans.
At postera cum illuxerit dies, vilem.
In tertia seruiliter domum tractat.
Quartam tyrannus obsidet minis, plagis.
Fugite cauete fœminæ, canes, tecta,
Dei penates, Dij Lares penetrales
Abite, date locum excetræ ignicer uici,
Vos attigit si quinta lux, peristis iam.
Ah carcinoma, ah vomica generis humani,
Cloaca mundi fœtulenta sentina:

Inferna turba, Ditis ignei proles,
Probrum ſupremi dedecus Dei dirum.
Moueantur arua funditoria terræ,
Radicitus quæ fluctibus cauis hæſit.
Contraq; fauces Bathyoſq; Hiberique
Cacuminata more montium ſidat:
Noui citum regurgitent Tagum montes.
Gades propinqui vortices Anæ oppilent.
Exaggeratæ ſitque aquæ modus nullus,
Vt tibi ſuprema illuceat dies vitæ:
Lauetq; abominanda ſcelera monſtroſa.
Quin potius ignem vindici pluat cælo,
Diris Tonantis ſpreta dextra fulgetris
Bituminoſum ſulphur, & picem ardacem,
Vt expientur peſſimo malo terræ.
Nam te lauare vitreo ſinu Tethys,
Matuta cum Palæmone atque Portuno,
Triton refuſum buccina mare inuertens,
Neptunus ipſe dubitet, at neget Nereus.
Non ſi quot altis flumina alueis fundunt:
Quotquotve ſingultantibus ſacri ſerpunt
Fontes Meandris aut vadis ſcatebroſis
Terræ pererrant infimas caua fibras.
Vertax in hos ſeſe induens meet Proteus,
Aut multiformi mirus arte Vertumnus.
At morere, tolle luce de ſacra noctem,
Peior maloq; peßimoque gens Struma.
Audis querelas corde ſaucio iuſtas
Nefanda decoris proditrix tui impura,
Quæ vel puſillo proſtituta lucari
Tuos honores barbaris propinaſti.
Nego impiorum poſſe te eximi ductu.
Quæ Hiſpana fieri dira facta conſentis.
Facem nego vllam ſceleris impiam & diram

Excogita-

Excogitari posse: quin tua admittat
Comes recutita. Sparteos pedes primum,
Cum cymba Barchinonia attigit litus,
Mox sericatos, quos truci gerat vultu:
Hos hos cruore tinxit in tuo, vestros
Ut Mulleis patres coæmularetur.
Et virginum tu es negligens stupratarum?
Semiiudæus semimahometanus,
Mezentiorum semen & Megærarum,
Phlegethontis atri sesquicerberi proles
Abominandum virus execrandumq;
Miscet Quirino facem Heliogaballinam,
Te Troes olim, postea ferox Gallus,
Post Cimber incursauit, at dehinc Gottus,
Gottusque, Vandalusq; nunc quid est? ut res
Retro resorpta laberetur in peius?
Cælo imminente, & inuidente virtuti?
Te appello Spuria, putidumq; scortillum,
Iugo rebellis cælitumq; contemptrix,
Quæ seruitutem seruitute redimis, quæ
Ut hoste careas, hoste premeris, & rides:
Regina quondam, nunc retorridum cœnum:
O quæ impudico mœchulis sinu prostas.
Quiduis quam Italia potius, ore mendico.
Queis imperare consueueras seruis
Brigantibus, mastruculatulis supplex
Verbum reponens barbaræ voluntati,
Nutusque totidem nutibus repræsentas.
Quos si velis, sed sobria male multaris,
Si destituti sint semel tua dextra.
Expergefac tuosque teque, deq; isto
Tui miserta, aliquando prome pistrino.
Non sic viator aspicit pauens Hunnum,
Quam litigantes in foro timent Scribam.

Non sic onustum territat viatorem
Cultor Pyrenes asper asperæ inuisus,
Plus inquieto verticosus Euripo.
Non sic fugacem conficit Syrum Persa,
Frisum Menapus, Flandriumve Germanus,
Germanus acris fulmen igneum belli,
Qui patria virtute fretus, armisque
Vltro citroque flumen adnatat Reni,
Dulcesque seri Liberi legit succos:
Ponitque patria Belgio iugum lingua.
Germanus, inquam, qui orbe sanctior toto
Pietatis atque religionis exemplum
Tuetur, ipsamque eruit vetustatem.
Qui vtrunque cælum personans sua laude
Iustus, seuerus, rectus, integer, simplex
Deo supremo pectus acre deuouit,
Germanus, vnde gens, auique materni,
Intaminatus vnde mi pudor venit,
Mistumque priscis Italis decus vitæ.
Qui me ad videndum lumen extulit cæli,
Qui me erudiuit sub tenellulis annis,
Formans amœnum literis sacris pectus.
Bene instituta si Lubeca conuentu,
Populosa, diues, fortis, atque amans æqui
Interroget: quis exitus manet Strumam?
Dicemus. hoc interrogas, quod & fortis
Æris feraci Praga monte conclusa,
Vbi erutorem larua sed procax ludit.
Quod tauriformis aureus pater Reni
Coloniensis, diues & Magontinus:
Parare porco fœtido volutabrum,
Propinqua quod Bauara, quodque longinqua
Cadauerosis condita in sepulcretis
Budana clades, quod Vienna vicina,

Quæ

Quæ pauperes scholasticos alit crustis.
Uno Barenus plus die facit scripti,
Quam bis trecentis a viris legi poßint.
Nec est, vt isti, quos vocant cucullatos,
Quis sermo purus impiam tegit vitam.
Orationi par suæ sibi viuit.
Nam dictionis fluctuantis insanæ
Si membra contempleris atque suturam,
Furiosa Orestæ somnia esse iurabis.
Quin de seipso subdidit sibi versus,
Nomen suorum inscriptitans amicorum,
Prisco Deorum more vult adorari.
Licet libetque præterire maiorum
Antiqua libertatis vltimæ iura,
Tempus, locusne poscat; obsecundemus:
(ucurrit e thalaßico Telonaeo,
Hic vbi apothecas mercimonijs stipat,
Ut ab Aquitanis ista sciscitaretur,
Antuerpiensis pignorum obuius vendax,
Pecuniosus fœnerator obstipus.
Louaniumque pectorum atque linguarum
Altrix, quæ amicæ humanioribus Musis
Cæleste sapiunt Nectar, & Deum spirant.
Audiit frementis murmur & sonum vulgi
Treuerus superbus mole turris: at quondam
Robustiore ferreus iuuentute
Regnum propinquo & auferens & indicens.
Ecce huc bilinguis corde simplici & puro
Genus Deorum nobilis Lotaringus,
Ubi audiit quid impius solet Sculna,
Multa imprecatus dira iudici atque vrnæ,
Promittit altis vindicanda vexillis
Pericula hæc quæ a testibus timebantur,

Si

Si absolueretur iudice a bono Sculna.
Huc Arduennæ cæsor inuius siluæ
Brabantus, extremaque Galliæ cultor
Morinus, ferusque Tonger, Ambianusque
Vltro maniplos pollicentur inuictos,
Menapiorum signa Suicerorumque
Impune si istud sic abiuerit Scriba.
Si nos Tolosa pinguis ac grauis cæli, &
Narbona grauior orbis ima sentina
Roget: quid est? rogabit hoc rei quid sit
Massiliensis semibarbarogræcus,
Qui nil Senatus obtinet miser prisci,
Gurgustys sed oblitescit in curtis,
Liguriens halece furfur admistum.
Nam mœniorum cæteram struem priscam
His prætulit rex bellica arte consultus,
Ne in corde regni tanta sentis hæreret,
Quanquam vetusta nobilis fide, & firma.
Sed sic veretur, ne quis occupet, sicut
Bononienses nuper Albion fecit.
Sed omnibus per æqua conditam seruans
Mirabilem diuinitus politiam.
Ait negare, & viribus negat summis
Hospes receptus, innocens, peregrinis.
Rotomagus ostreosa (nam quater tanto
Maiore nostris pondere esitant fricta
Montillio vel vna quæ satis sudet
Largam saliuam ac liuidos trahat cirros)
Amica larga, blanda candido vultu,
Munifica verbo, more, fronte, promissis,
Florens, beata Gallici sinus Siren,
Timenda Francis & Britannicis armis,
Nulli secunda, quandiu stetit regnum,
Nunc æmulo Lutetiam quatit cornu,

Nisi

Nisi expulißet literas voluptate.
Horret timendum nomen, & truces testes
Cadurca latice Liberi potens tellus,
Eademque mater literariæ laudis.
Ditissimusque Gallicis agris Santon,
Qui plus loquatur vnus, atque ter mille,
Ter mille viduæ, terque mille dotatæ,
Ter mille monachi, militesque ter mille,
Scholastici ter mille, sed noui, & primo
Anno secuti falsigarrulas tricas.
Sed non loquatur falsius malo Struma.
Apparuere simplicißimi & iusti
Stipendiorum militarium falsi
Euerritores atque substitutores,
Segusianus limitarius prædo,
Qui peieratum mandit ac spuit cælum,
Et Carlatensis atque Muriuarensis,
Qui falsitatis plus obolo vnico admittit,
Quam casei vicinus aße diuendit.
Et fraudulenti barbaræ ac rudes fraudes
Montis feri, cui Pessulus dedit nomen,
Quo destituti sanitate qui vadunt,
Tosti retosti, inanis meris pleni
Turbite purgatique tum repurgati
Iubentur ire patrium aerem visum,
Atque in itinere moriuntur, ast ij rident,
Apuntque homicidis manibus aureas massas.
O impudica falsa carnifex turba, o
Promissa magna, ingentia, aurea, immensa
Vere aurea, aurum ni feras, periuisti.
Sed sequitur atro concitata mors telo,
Sardoniumque Nemesis ac ferum ridens.
Huc insulanus latro litoralisve,
Scitatur ecquæ cymba deuehat Sculnam

Aut

Aut lembus aut ſcapha, aut biremis, aut priſtis,
An codicaria, actuariæ an naues,
Rateſve carbonarij caſæ nigri
Mutantis Atheſi dorſa calica rupis,
An Gaulus ambigente puppe cum prora,
An piſculentula horia, anne corbita,
Celoxve, cercuruſve, ſeptiremiſve.
Liburnicæ ſerilla miſta pernici.
Catullianus at phaſellus vt Muſæ
Muſæ atq; Apollo deuehendus ad cælum eſt:
(Cæleſtibus nam verſibus volat pictus)
His deſtinatus haud ſibi velit Sculnam
Hoſtem quietis aureæ poetarum.
Scitatur ergo nunqua forte de paruis
Proſumia, aut lenunculus timens Auſtri,
Quo prouehatur, naufragum vehat monſtrum;
Pictæve Siculi Alcedines maris ciues,
Aut ſeptimæ aut terſeptimæ in mora Lunæ
Pronuntiant tranquilla fluſtra Neptuni,
Ut vectus altis ventiletur in furcis.
Scitatur ergo attenta ſciſcitaturque
Differta mercatore ripa Lugduni,
Ubi Gebennæ vortices Arar complet,
Qui prope quietis alueum oſculans lymphis
Cedit ſuperbo nomen atque opes regi.
Huic, qui ſaburra ſordida, atq; humo aggeſta
Audet vadoſo imponere iuga Neptuno,
Et vindicare litori maris regnum,
Nos ſi retonſa Baſca, ſi Batauorum
Acres cateruæ interrogent: Quid eſt Scriba?
Viuente Scriba nemo fortis, atque audax
Auſit precari iudicem, vt reum damnet.
Miſereque reſpondere pertimeſcamus,
Non poſſe Strumam iudice a bono abſolui.

Hoc persuasum est attamen. quid? hoc credit
Francus, vetustos qui expulit domo ciues,
Linguam paternam at extero ore mutauit.
Nunc Francus idem bellicam iuuentutem
Pimplæi adornat triplici vetustate
Montis, Latina, Achaica, Palæstina.
Idemque respondebo si rogans instet,
Fœdo Britannus infidelior Mauro,
Cæleste nomen, belluæ gerens mores,
Suoq; longe belluosior ponto.
Sperare noli, qui nihil volet recti.
Timere noli, qui nihil potest magni.
Hoc si Britanno temulentior Brito,
Cui lucta nomen comparauit inuicti,
Miranda butyroq; corporis moles,
Animusque par vel crassior veternosus
Iugulat cadentem Belnico mero solem.
Hoc falsitatis crimen ardet vlturus
Frugibibulus Britannicida Normannus.
Hispanitostior tostus a Lusitanis.
Potaxq; Belga, Belga carnimanduco,
Qui plus meri haurit quam Balæna spumarum.
Burgundioq; pacis, ac potius belli,
Qui ciuitati nomen indidit Burgi,
Patriam propagans Gallicis agris linguam.
Lutetiæ nam ciuis hoc gerit nomen.
Quanquam renata sedibus nouis Roma
Augusta magnis iura dat grauis Celtis.
Hibernus imis exerit caput lectis.
Rigens niualis trusit hinc metus brumæ,
Trusit tenetque vel vigilem & cibo affectum,
Vt facta percontetur, exitum & Scribæ,
Aruernus asper contumacior mente,
Idemque vento plenior leui ac vano,

Quam

Quam millies trecenti vtres Vlyssæi,
Fama, muliere, culice, folle percusso,
Quanquam exul atque pulsus a fame semper,
Nec literis nec arte bellica pollens:
Sed turpicellum totus actus ad lucrum.
Huiusque Gabalus compari vitio peior
Qui fraudulentos inopia addidit mores,
Speculatus vnde fallere in loco possit,
Siue est amicus ille, siue vicinus,
Atq; hospes, atq; affinis, atq; germanus.
Omnes peraque susq; deq; habens omnes,
Modo lucelli explere detur immanem
Sitimq; rabiemq; igneam, atque inauditam.
Fessus que nunquam litigare Rutenus,
Quem gaudet in subsellijs Tolosanis
Videre sordidumque sordidatumque
Immanis ore Volca perfidus crudo.
Non ille, cui, Borysthenes sitim sedat,
Si quando Samogithios relinquentem
Pellitus hippotoxota Scythes fugit.
Sed turba cerucosa frontis obscœna.
O, o populares, o pigerrimi ventres,
Queis nil nisi vinalia, otium, somnum,
Vmbram, susurros, quid noui? crepat lingua.
Pecori proteruo date locum, pedem ferte,
Actutum. abite. nam de ineptia vestra,
De ignauiaque huc aduenit triumphator:
Vt sciscitetur nomen & genus Scribæ
Sabaudianus sordidissimus cimex,
Qui nec facere, nec cogitare, nec fari,
Qui nec doceri, nec docere quit quicquam.
Nec esse vult, nec se probare ciuilem.
Sed pectus atrum, & rupibus parem mentem
Stupet. nec an sit, necne, nouit, aut discit,

Seu Mauriana hunc mittit, aut Tarentasas
Seu frugiperda Bressa, nam suas fruges
Fert inquilinis & cibum & vices vitæ,
Qui nulli Asello asellitate concedunt.
Ab inquietis montibus Pyrenæis
Linquens Isardos, capreas vocant prisci,
Et capreolas Cantabri feri rupes,
Cucurrit vt seruaret ad struem Scribam.
Contentiosus, igneus, minax Vasco
Contemptor almæ pacis atque derisor,
Rixæ & paratus, prælio vtilis, bello,
Parere & imperare nescius iuxta,
Si disciplina forte cui tamen cordi est,
Duos feroces batuit vnus Hispanus,
Pedes tremendus, omniumque eques primus,
Qui gloriam Burgundionibus carpit,
Carpit Boemis & Neapolitanis.
Neapolis, Neapolis parens tractus,
Regina tractus vltimi aurei cæli,
Obiecta monstris omnibus. Truces nam cum
Scylla, Charybdis, Ætna, Læstrygo, Cyclops,
Circe, Meligunis, Æolus premunt. quid non?
Dic manibus doctissimi Sanazari:
Dic Vraniæque neniisque Pontani,
Maiora monstra teque nosque perferre,
Orcum fori nos te tricerberos Mauros.
Miratur omnium orbis esse consensum
Lemouicus nil crassius gerens veste,
Præblandus ac peritus artis ac lucri,
Te ad vltro emenda mercimonia inuitans.
Caue. nisi cauebis, ast lues. stulti
Nam amara pœnitentia est comes facti,
Tortas retortas sæpe sic per ambages
Panem altera, aiunt, altera tenet saxum.

Diuenditas ergo ille colligatasque,
Miltoque mercatoris oblito insignes,
Dum prandium curatur, aut sacris astat
Is, qui coemit: sarcinas reseruauit
Furtim priores, alterasque suppostas
Quasi officiosus imposuit comes mulo.
Apage barathri semen, & genus dirum.
Vale, nefandus vnde Scriba prognatus
Nullum reliquit posteris modum culpæ,
Quo posit vlla falsitate certari.
Surdum excipe atq; crure non pari Agnellum, at
Imparibus illi cruribus parem mentem.
Oblitus est iam pro stupore, non hiscit,
Quem lancinat memoria pessimi Scribæ,
Prouincialis mercimonium vendens
Oliuitatis, atque ficitatis, tum
Muriæ, garique cumque cappari crethmi,
Crethmi marini quem empetron vocant stulti,
Vt nunc medicinæ tota iura subuertunt,
Quo doctioris classis esse credantur,
Cum tamen aliena in proprias trahunt nugas
Compta calamistris, vstulata cincinnis,
Champerius quod perditissime fecit,
Quod frontis infinita turba perfrictæ
Oblitus igitur obstupescit abnutans,
Longoque veluti suscitatus a somno.
Nam semper aere crassiore dormitant
Prouinciales, quemque parua Nicæa,
Et quos Cythones vltimos alit portus,
Quos circiosi cogit impetus cæli,
Vt feriat as messibus moras rumpat,
Cui cærulata diues est manus glasto,
Quod a rotundis orbibus trahit nomen.
Glastum fuit, nunc maluere pastillum,

Champerius hiacynthum at esse mentitur.
Champerius quis ille, si petit quisquam,
Respondeo: sed Scæuola modo paucis:
Animo mirus, insolens, tumens, turgens,
Titulo Archiatri, quod Deus sit atrorum,
Nam candidæ ille mentis haud tenet micam,
Falsarius sed inuidusq; ineptusq;,
Scriptis alienis indidit suum nomen,
Uno alterove verbulo vsque mutato,
Dum ex officina barbarissima agnoscas.
Quid si ille falsitauerit suum nomen
Campegium, e Champerio. & tacitus dormis
Democrite? o nec rumperis cachinnando.
Iam bellicosos e Calabria pullos
Mittit domare, concitare, gyrare
Siticulosus Appulus, Croton sanus,
Siculus dolosus, laniger Tarentinus,
Picenus vnctus, rusticus Ferentanus,
Nebulosus Umber, Longobardus astutus,
Carnus vorator, potor Histrus, insanus
Illyrius, arrogantior Typhæo. huius
Caputque venti & gloriæ Ragusæus,
Hic si Deum non crederet, deum se esse
Credi iuberet. esse cum Deum credit,
Sese alterum, aut vicarium, aut Deum credit.
Adeo occupauit omnium stupor mentes.
Quonam fauore vixerit diu Scriba,
Ecce aduocatus sanguipotor, & iudex,
Iudex locusta ciuitatis & brucus.
Nam destinauit perditissimæ morti
Ferrariensis aureo nitens mundo, at
Cyclope inhospitalior Pelorœo.
Idemq; sentit eruens suis libris
Bononiensis splendor, ac parens otij,

Cælestium secreta quod Deum pandit.
Idem rogatus iudicauit, & sensit
Venetus superba nobilis vetustate,
Qui more Rodani carpit arua vicina.
Hoc cæcat vnum pectus hosticum sceptris,
Dum gloriæ regnantium imminet. verum
Quicquam noui prisciue iudicaturus
Non Æaco, non Creticæ plagæ regi,
Neque Rhadamantho, aut quem erudiuit ad cultum
Æqualitatis, & parens Ceres legum.
Martisve pago, amphyctionumve conuentu,
Consessuive cælitum sciens cedit.
Antiquus autor fœnoris rapinæve
Odit, quod ausit se esse peior hic Struma,
Is, quem Monœcus parricida prædator
Altrinsecus Ligurnicæ obsident rupes,
Genuensis osor pacis, ac boni moris,
Mendax, auarus, semitarius mœchus,
Decoctor, expiare quem nihil posit,
Non vacca, non sus, non capella, non taurus,
Nisi ipsemet cruore det suo pœnas.
Tristis Saonæ pestis inclytæ, ac diuæ,
Pellaciorq; malacia Decembrina,
Idemq; eadem pestilentior longe,
Cum sorte pariter & animum & fidem mutans.
Non hoc refellit, non amat refellentes,
Cui Fesulana Nympha, cui vetus Pisæ
Olympiorum abusque cursibus, cuique
Flores dedere nomen, ast amat fructum.
Nam parca & in rem attentiuscula est paulo.
Florentia alma ocelle pulcher, at quondam
Ocelle quondam pulcher Oenotrij cæli.
Ah seruitute cuius alta ponebas
Leges Ethruscis, ipsa capta nunc luges.

Non Luca libertatis autor & vindex,
Vindex seuera morte vindicatura.
Senæque veteres ciuibus bonis plenæ,
Doctis, bonisq;, tum supra modum humanis.
Taurina tellus tota, tum Salaßorum
Venerique Liberoque dedita, ast olim,
Internecino tota nunc flagrans bello.
Minas suburbiana pandit atque vrbis
Intenta dapibus Mediolanus & ludo:
Sed antequam sinistra monstra lænarum
Decus serenum ciuitatis auferrent.
Ah læna læna, prostitutor impure
Qui spurca Romæ scorta leno vendebas.
Cruore menstruo, & cruore nocturno
Trahens nefanda more Tartareo vitam,
Nam Tartareo, aut Hiberico nihil differt,
Elephanticus teterrimus venenator
Tibi Biella, tibi Eporedia, tibi Augusta.
Hæc innocens, nocentior sed angue illa
Est tota duris Alpibus iacens ora.
Et qua niualis gurgite Padus inuicto
Casalis altam subruit celer ripam.
Ingaunus, & Montanus Apuanusq;
Tibi imprecati inexpiabiles diras
Vident cadauer litore vltimo Varri.
Te nec Megæra, te nec atra Styx te, nec
Charonve portitor, canisve latrator
Toruum trifauci murmur euomens collo
Aut contueri, aut tangere, aut videre audet
Si puniendi vincat hunc modum culpa,
Dignus magistrum latro quem regat Sculna.
Videsne, colle vt imminente Parnaßi
Huc Mantuanus dominus, ac decus fontis,
A quo rigantur ora tot poetarum,

Cursim citato promouens pedem greßu
Demittat: vt ne deuoretur a Scriba.
Vides, vetustum vt ense Hiberico claudum
Mittat: recentis huius vi memor viuat
Veteris Rauenna meta prima Picenni.
Vehementer inde gnatus est Ligur nequam.
Se excedere est quod ausus his malis Scriba.
Nam solus is se pessimum esse credebat.
Quantum malorum mundus, impiorumq;
Auditve, alitve, corrigitve, caditve
Latrociniis fœdißimum caput diris.
Fideq; Punica infidelior prædo,
Seu Punica est, seu, Græca, nil moror. nanq; est
Vnus Britannis tetrior Ligur cunctis
Saxicola, pelagicursor, inuidus. spurcus,
Famelicosus, turpis archipirata
Quem purulenta conficit sitis lympha:
At ipse verminante non sitim lympha,
Famemq; puluerosa soluit apluda,
Pericla sentinare dum studet vita.
Si nos Liguris interroget quid est Sculna?
Similis tui, dicemus. Hoc suaserunt.
Qui Viriati regna temperant prisci,
Quorum retortis cursibus Liburnorum
Noui remota prorsus orbis in terra
Auri apparatus emicant aceruorum:
Nanque vnus iste finis, vnus e cunctis
Primusque postremusque, solus & iunctus
Aurum vt vehatur. nulla vena comparet:
Cara incolis nitela habetur & grumus:
At alia merces raditur referturq;
Onyx, smaragdus, cumque adamante beryllus,
Aut uniones lucidos graues, grandes,
Quos dira collo fert Hyæna rugoso.

Hac lege mirabilius datos auri,
Edentula vt vorare tot queat montes,
Carpesiumve cinnamumve moschumve,
Nam cinnamomi ferre quod negant illos,
Isti abnuente veritate censores
Tam vana dicunt, tamque falsa delirant,
Vt qui refellere ausit, ille deliret.
At omnia aliquando quo ferant aurum.
Est nauta, fateor, igneus, catus, parcus,
Est Lusitanus feruidissimus miles,
Seu comminus, siue eminus velis pugnam,
Pugnamve equestrem, aut nauticam, pedestremve,
Statariam, fugaculam, leuem, iustam.
Prior lacessit, vincit, & lacessitus,
Domi forisque clarus. Ast mari in toto,
Ast in maniplis, ast in horridis turmis
Non Elices intuetur, aut canis caudam
Quas Graecus, aut Sidonius vagi quondam,
Non signa, quae Centaurus, aut Apri forma.
Olim Quirini aut Caesaris feros miles
Vnum aurum in oculis, in animo, in nigro vultu,
Oratione, cogitatione, aurum
Edens, bibens, quando esurit, satur quando est,
Vigilansque, dormiensque somnians aurum.
Pro quo facetus fluctuosa Neptunus
Persaepe breuia obiecit & cauas rupes,
Extingueretur vt semel sitis dira.
Sic naufragus piscatur in profundo aurum.
Sin enatans enauerit, necant Indi.
Qui littorali maxime cluent pugna,
Vulnus recipere dareq; nil recusantes.
Sic hoc tuentis litoris plagam cedunt,
Vt viscere imae quaeritent opes terrae,
Quando aequoris pellacia nequiuerunt.

Insaniæq; istius ac mali cunctos
Odere socios misere & æmulatores,
Pugnantq; pro thalassico periclo, quod
Decet omnium esse, aut debet esse nullius.
Quod si quis illud vindicet manu assertum,
Dedatur atro litigantibus dente,
Vt inquieto iactitetur assultu,
Et sit curulis sella, Basilica, sceptrum
Regnumq; fraudulenti perditum Scribæ.
Quis ille, nudum laxa cui pedem velat
Prope palla fluida lubrico sinu quadam?
Ventosa num Galatici maris regna
Miscere visum fraudulentias Tullæ.
Te, Celtibere, teq;, Cantaber, cerno
Hac, qua Pyrenæ dorsa cruda porrecta
Vtrunque duro mordet ore Neptunum.
Te Dalmatarum montium hispidam pubem,
Qua murmur atros pandit Adriæ fluctus:
Teq; spoliatrix aduenæ impia Epirus,
Quæ illius impudentiam, & malas artes,
Et falsitates æmularis, haud vincis.
Quo te parentem dulcis & grauis linguæ,
Nostrique large diues ordinis fomes,
Graium relinquo lucidam ingenij gemmam,
Qui solus almum condis & colis montem?
Non mihi poetam quempiam pium & sanum,
Sed Eupolis, Cratinus, aut Stratis currat,
Aut claud cante fortior pede Hipponax.
Quos commodabis, facta qui sciant Sculnæ,
Choroque nota destinet recantanda.
Seu concitatas vltimi rotas cæli
Strophe indicat, seu Antistrophe planetarum,
Terræve Epodos inde testis immota.
Est in recessu perdito decentique

Nouum

Nouum inquilinum turba sub nouo regno.
Sic prisca sceptri decora turpis amisit.
Cui nulla quanquam comparauerat virtus,
Eiusve, auive aut patris, at merum donum.
Esset, analecta quo reconderent mundi.
Nam vt quisque quisquilias domi suæ verrit,
Vt expietur familia illuuie, & sorde,
Si liberorum numerus aggrauat sic rem, vt
Faciat minorem: ast illico illa transcribunt
In regna transmarina perpudenter: nam
Ad eluendos est opus mari toto.
Hi prodidere, perq; inertiam insignem,
Perq; insolentem ignauiam solentemque
Florem insularum: quaque vitreis stagnis,
Quaque æstuosi proterunt minas Nerei
Clari dicatum numini Rhodon Phœbi.
His ingruentis robur vt ferum Turcæ
Auerterent triremibus Liburnisq;,
De patrimonio suo atque demenso
Decidit vnaquæq; natio partem,
Quam portionem ascriberemus, vt forti
Depelleretur inde classe discrimen.
Tunc vnus omnium ille obex ferebatur,
Quo vindicari nostra vita sic posset.
Ast ij supini liberoq; stuprisq;,
Et otio e prouentibus bonis parto
Ah negligenter perditeq; vixere,
Vixere, viuunt, &, nisi caues, viuent.
Libidinosæ contumeliæ plenos
Gratis sacrum stipendium ligurire?
In scorta sumere semigræculum, & prolem,
Quæ ex impudica Venere detur incesta?
Ergo ab Othomanis fortibusq; firmisque
Pulsi in proterui contumaciam Scribæ

Vertere

Vertere belli turbidi grauem molem,
Eumque cunctis calculis reum damnant
Tota hoc patrantes vnicum bonum in vita.
Hæc nationum exacta summa summarum
Græcus, Latinus, barbarusque, Iudæus,
Bibarbarus, tribarbarus, quater nequam.
Atq; inter istos si quis id roget: credunt.
Factor, olitor, vindemitor, sator, sartor,
Messor, putator, vector, actor, occator,
Imporcitor, sulcator atque sarpator,
Casorque frondatorque, pampinatorque,
Et qui legumen vannat, atque acus verrit,
Abactor, & plagiarius, arbiter, prætor,
Tam vrbanus vrbi, quam aduenæ peregrinus,
Tribunus, atque Censor, atque Dictator,
Paricus, & pecuniarius Quæstor,
Triumuir, ignis virgo, flamen, Ædilis
Et ruffulus securior tabellarum,
Quas turbulentis pontibus ferunt ciues
Ad septa, publicamque mobiles villam.
Priscisque cum Suffetibus opicus Meddix,
Assessor, & præfectus, & minax Consul
Postquam ex tegete fœtente rimulosaque
Euectus ad superrimum est magistratum.
Nam sic superbus rusticellus inflatur,
Cui patria sit Tolosa, cuive Lactora.
Rempublicamque publicanus emungens,
Et natinator, siue merce præsenti,
Seu traycit pecuniam, & capit fœnus,
Seu nuncupata mancipij facit nexum.
Ridebit inter funebres pyræ fletus,
Qui luget orbus liberos parentesve.
Nam coniugem perrarus extulit plorans.
Peruersitas est tanta putido in sexu.

Et

Et qui remiſſa mente potius amiſſa
Se fallit ipſum, fallere vt diem quærit,
Lentuſque pictis vinitatur in lectis.
Atque hos ſequuntur certa ſic opinantes
Interpolator, ſutor, armiger, lixa
Cum portitore, cumque nundinatore.
Infector atra purpura atque diluta
Coccoque, molochinarioque, venetoque
Quem Egnatius tam ineptus indicat gialdum.
Reliquit inter arua vomerem & cultrum
Domitor iuuenci mugientis, & pulli
Qui iam parentum oblitus, ardet æqualem.
Æque ſtupeſcit crimen atque miratur,
Leuidenſe quem amicit Gallicæ togæ ſtamen;
Quique ſcutulato tegmine, vndulatoque,
Aut floridarum luce ſericatarum
Non perferendo prodeambulans faſtu,
Notat clientum abſentiam ſalutantum.
Cui maſculæ ſegmenta fornicem teſtæ,
Emblematum teſſellulas notis iungunt.
Qui belluatis in tapetibus dormit,
Quibus fratillos vellit arcta volſella,
Quos Chermeſinus imbuens venenauit.
Cui Cilicia intextura depulit Caurum
Læuo reflantem tempus axe ſubſtillum
Aut Cyniphius olentis inſtitor texti,
Et penulatus curſor, & paludatus,
Et bardiacatus ſole torrido ſudans,
Conopeo qui tectus allicit ſomnum,
Teſtudinate a mulionibus tutus.
Qui capidulatus, quive capite aperto ſit,
Qui cernuatus pauper aut tegillatus,
Petaſatus, & braccatus eſt, togatuſque;
Et pileo contectus, & galeritus,

Diſcalcia-

Discalciatus carbatinave munitus,
Aut carbara, aut perone, detrahit caeso
Quem Prussus hirco, aut alce, caprea, dama,
Ceruo, inulo, & de pelle consuit cruda.
Et Gallicis habenulis pedes nectens
Vdone plantas, endromide fouens artus,
Et discolore pro latrunculo pugnans.
Periculosa qui alea diem perdit,
Vtque otiose viuat, otium perdit.
Et viuere vt dicatur, hoc idem perdit:
Vagam sonante tesseram alueo mutans,
Partim fritillo, partim eburnea turri:
Iratus atque infensus & die, & luci
Sub sole stertit, nocte lucubrat multa,
Non lucubrat, sed nocte conuomit sera,
Sera, creperaque, vltraque. nullus in tota,
Nullus profecto nocte, sed die nullus.
Nisi facessit cum negotium nobis,
Stratis relictis accubemus vt poto.
Nam tum locum vel obtinet trecentorum.
Solem ergo manantem vt semel salutauit,
Stragula petiuit, obuolutus, & fugit.
Omisit agros serus, & venit visum,
Quonam tropove aut schemate vnus orator
Ausit precari iudicem, vt reum absoluat.
Caprarius, opilio, agaso, equiso, lignator,
Peiorque mulis mulio vnicus centum
Quartarius, simiola, quadruplatores.
Idem veterino agens, quod ille, clamore,
Atraque prases partiarius villa
Bubulcus, & subulcus, atque remulcus,
Et scrofipascus porculator immundus,
Qui grunnientum obesat os obesorum.
Hoc pollinis plus prodigit, quam arenarum

Duram iuuencus vngula ciens pugnam,
Vt pernione musteo graues gliscant
Frustraque verpæ fœtido saginati.
Hoc siue verpo, siue compari Hispano.
Verpo nihil nam distat ater Hispanus,
Nisi quantulum Mahometici luti admiscet.
Peiusculus aliquanto intus vt spectes
Artes nefandas, barbaras, perobscœnas,
Lenoniam. grassariam venenorum.
Prædixerant, nunc euenire prædicta
Gaudent, redicunt, gloriantur, & iactant
Inque triuiis, inque angulis, foro, templo:
Sculnam recisa oblongiore ceruice
Propendulum aura flabra ventilatura
Vates, aruspex, sideralis exactor,
Horoscoporum tractor aucupatorque.
Ariolus, extispex, magus, hypnicus, Sagus.
Et qui eruto cadauere e sepulcretis
Ferale murmur intonans quatit manes.
Agrippa lurchinator atque latrator,
Insania efferatiore distentus,
Farraginosa qui strue libellorum
Turgens, Lauerna ex pessima est Lauernarum
Mungens paratus credere magicis nugis.
Iam publicatos scriba Flauius fastus
Auget curuli muneratus in sella
A cimbus, queis edidit dies scripto:
Quos inuidentes Pontifexque Flamenque
Poscentibus suppresserant: genus sic hoc
Nomen gulonis imperiosi auarique
Liuoris insolentia prope æquauit.
Olimque nuncque & peius in futurum esto.
Ergo illius pro regula artis indicit
Auctum diei nomen inclytum vnius

Quæ feriati dicimus necem Scribæ:
Nam reliqua cuncta festa sic reliquere.
Qui festa Consi, quiq; festa Saturni,
Boue huic nigro, illi coniugaryis mulis
Aut pileatis fratribus, sororize,
Pro qua superba æquata sit solo Troia:
Aut multinodi verberıcrepa clauæ
Monstra parientis orbis, expiatrici.
Colit Quirini facta, facta Tutani.
Quiq; armilustrum buccinator indixit:
Qui Martis aras, feriasve stultorum
Domi meæ, quæ iam coluntur, æternum
Domi forisque mente quæ mea sidunt.
Qui cantat ambaruale, compitale audit:
Qui blanda Floræ sacra concelebrarunt.
Natalis hæc lux Iuda Cæsari illuxit,
Qui lusit hos vindemyis satur lusus,
Satur racemo coctili, satur rapo,
Satur vlpico profectili, satur porro,
Madensque protropo dum famuli bibunt loram
Ruspatus otium negotio inuito,
Inuito, & exulantibus procul curis,
Quas Struma nobis litibus facessebat,
Minans probasse aut omnia, aut probaturum.
Ergo impedito ferreo columbari
Scriba repulso litium metu duro,
Mero iste feruens serio poetatur,
Nugatur, altercatur, occinit, clamat,
Irascitur, nam hoc proprium sibi plaudit,
Peculiare, auitulum, paternillum.
Sibi quisque Rex est, quandiu tumet bilis:
Sic ille turget millies die centum.
Sed citius atque cynisca fœta sedatur,
Triusque pene desiit, atq; cœpta sit.

Post hinc cachinnat, comminiscitur libros,
Qui profuerunt nec teruncium vati.
Nam barbarorum turba sic lucro addicta est
(Bono malove quærites: eris pauper)
Ut præter ipsam nil pecuniam spirent.
Sic assolent laudare, diues est. ergo
Fortis, bonusque, strenuus rei augendæ.
Ast ille aceto lotus intimas aures
Et cordis aciem chalybe fultus inuicto,
Cum nebula gemmam cruda vitis exsorbet,
Aut grandinantur vineæ, aut segetes arent,
Aut scandulaca strangulantur, & nutant,
Aut perpluuntur hordearij culmi,
Flore ut caduco stipites colorentur,
Concisa iacet auara spes colonorum.
Stertit supinus, crastinum nihil curans,
In quem venire quis vadauerit vinum?
Quare eiulantis ista facta nequicquam
Ridet prophani contumaciam vulgi.
Miratur unde tanta Cæsarem impensa
Possit sequi. Pedisequas, canes, Mannos,
Canterios, iumenta, plostra, viuerras
Cuniculationibus recursantes,
Aurum cubiculario inditum lecto,
Aulæa, guttum argenteum, salilla, orbes,
Nec permoueri calamitate, nec flere,
Nec vota facere seminalibus diuis,
Tum Libero, tum Liberæ, Mineruæque,
Robigini, Foræque, tum Luæ, & Linfæ:
Terræ parenti, & coniugi Ioui patri,
Soli, Dianæ triplici, & bono Euentu.
Hominemne rere, tam nihil qui habet pensi?
Sic murmurantem Myrtium, & Trifurcatum
Clamare Silphiumque fœneratores,

Audiuit,

Audiuit, audiensq; lene subrisit,
Illius vt mos candidissima est mentis,
Suspiriosum gestiens gregem audire.
Quo peius ergo monstra pessima haec vrat,
Heroicum dieq; nocteq; ampullat.
Comœdiam confixit, & meruit hircum
Græce & Latine, & Pindari quatit turrim,
In qua ardua arcti granditas manet cantus.
Elegiacum componit emedullatum.
Verace Rallum fecit ore mentiri,
Epigramma cultum qui professus est nullum,
Tulitq; punctum teste Lascari, & Bembo,
Vt nullus illi compararier possit,
Inuentione, argutia, stili luce,
Quem dirigebat continente compage
Non anxium, natiua sed, politura.
Atque hinc solutus fœnerariis libris
Pererrat vda compita, & sacras lamas,
Leuem Menalcæ fistulam boni tentans.
Post atra crudo cum recanduit bilis,
Quatit sonantem Archilochio pede incudem.
Et quo palato sapiat hoc magis, miscet
Cum recto iambo semiiambulum claudum,
Qui claudicantem fortius pedem figit,
Vt cornuatim hoc impetu petat Sculnam,
Pippumque, Eliphiumque fœneratorem,
Longeque pessimum omnium Trifurcatum.
Atque hinc sodales rore proluens vitis,
Satur ipse domante audaciam meri lympha
In ambulacris, riuulos aquæ propter,
Qua garrienti spuma ludit excursu,
Cudit furores, quos prius Tribas Sappho,
Atque hinc rigenti rupe nixus, atq; vno
Stans pede ducentis flexibus trecentisq;

Ducit, reducit, erigit, premit, damnat,
Iugulat, probat, reponit, vrget, inculcat,
Inducta replet, oblinit, notat, differt,
Farcit, refarcit, stipat, arcet, expungit
Catullianis manibus faciat vnum vt
Phalæcium eneruaculum, madens, laxum,
Hians, supinum, languidum, fluens, nequam,
Ipse exoculatus, excor, excerebratus,
Quotusne quisquam sanus, ac sua compos
Mentis relictis serijs, seuerisque
Meas inani in otio legat nugas,
Insanior tanto ille, qui, vt legas, scribit.
Hieme bibulus, siticulosus æstate,
Potus, repotus, tertium quater potus
Primo & secundo vere. nam illud Aprilem
Dat, claudicantem hoc longa bruma Septembrem.
Sic semicocto pernione distentus
Somniculosus molle carmen eructat.
O sancta Flora turgidæ parens Terræ,
Terræ parentis Flora mater, & nutrix,
Cum gemma cæli amore de libro erumpit,
Fauonij complexibus sui gaudens,
Cum suscitato lucis aureæ nixu
Oblita terra duritatis hibernæ,
Oblita paupertatis orbitatisque,
Qua mœsta suspirabat, & laborabat,
Ridente blando veris vuidi vultu,
Vt roris irritata se quoque irritat
Ad alma regna sæculi propaganda
Genitalibus primordijs replens orbem:
Serua poetam, quem extulistis in lucem
Tam luculento & florido die Aprilis,
Ne seuienti occurrat impetus Strumæ.
Nam testibus probabit esse conscriptum

Totum

Totum huncce commentarium ab alio, quam ipso.
Nam sic Erasmus: idque mentiebatur,
Orationem, quam is dicauerat Marco,
Non esse factam a Cæsare. ast eum stulte
Accommodasse nomen alteri scripto.
Pro quo poeta, qui antea perhumanus
Seni dicaci atque inuido pepercisset,
Veteri nouaq; iniuria subiratus
Oratiuncula altera probe est vltus,
Facturus apologeticus idem, ac peius:
Nisi impudentem barbari premant linguam.
Sic nunc poeta, diua Flora, pro vestro
Ne Scriba surgat deprecatur, atq; orat
Poeta biliosus, acer, argutus.
Quem si decora oratione prorites
Furno propinet, nauitæq; ridendum:
Noctu canendum aduorsitoribus seris:
Ad incitas qui more bubali impellat:
Carbonibus depingat omnibus miris:
Portu, cloaca, porticu, lauatrina,
Portu, palæstra, ponte, fornice illusum.
Poeta vita lucida, ore lasciuo,
Poeta mendax, ebriosus, insanus,
Nudus, laciniosus, atq; pannosus.
Nam talis ars nunc pauculos alit. verum
Contempta præ lucrosioribus lucris
Hippocrateis atque Flauianeis
(Nam Flauius Iustinianus hæc scripsit,
Titulumque Gotthi glutinauit ad linguam,
Quæ Vandalumque Gotthicumque spiraret)
Vt ille qui Drungarius cupit dici,
Friget misella turba vel per æstatem,
Cum tinnit area ictibus flagellorum.
Friget fametque: sed tamen sitit raro.

Nam prauenire largioribus cuppis
Aiunt creare (ast mentiuntur: ast hoc est
Peculiare ac proprium poetarum.)
Apollinum plus mille, plus decem Musas,
Venerem canendi spiritumq; diuinum.
Atq; illo inani & oscitante, & arguto
Halatur ore crapula quadrinocturna.
Vt tres Auernos, quatuor Megærarum
Animas olentes sulphur, & picem, & fumum,
Trium Mephitum, qualium latrinarum
Trium canum, triumq; cunnilingorum
Incommodare naribus minus dicas.
Quin Luna cum collegio planetarum
Sese affuturam iudicem, & meram, & iustam.
Queis siderum caterua pulchra fixorum
Stipabit auri fulgidum latus puri.
Quin vnde Sol nigerrimis notis turget,
Quaq; Astra celsi verticem terunt cæli;
Et qua crocato fulgurat dies curru:
Et vbi serenum fluctibus caput condit,
Solanus, Eurus, Cæcias, Libys, Corus,
Fauonius, Septentrio, Auster, Altanus,
Huic pollicentur fœtida notas aura
Sese in remotas insulas relaturos,
Vbi peierantes ventilant Proamnates,
Capite minutos in Garumnicis furcis
Minutione haud Scæuolæ, aut Cnei, aut Caij,
In nugilongis qua reuoluitur libris,
Sed quam librauit dextra spiculatoris.
Nefanda corruptoris acta miratur,
Qui merciumve virginumve corruptor,
Qui testiumve, vt posit esse Strumaster.
Huic persuasum est prorsus, & nihil peius,
Quam decurioni, & euocato, & adlecto

Fuerit

Fuerit is aſcriptiuus, aut ſtatim armatus,
Principibus, & rorarys, & haſtatis,
Et primpilo, & pulueri antecurſoris
Leuiq; celeri, immobili cataphracto,
Et funditori glandium, & equitarquita,
Tum ſubſtituto troſſulo, & cooptato,
Anteambuloni, veliti, anteſignano,
Bonis Camillis, ſordidis Metelliſcis
Ala, manıplo, cochlea, globo, ſerra,
Cuneoq;, forficiq;, cornibus, fronti,
Cauda, vmbilico, plæſio, iugo, turri,
Denſa phalangi, vinea, ſinapiſmo,
Triariis, centurionibus diris,
Olim quibus cedo. alteram fuit nomen,
Verum meticuloſioribus vulpe,
Heu diſciplina militaris, antiqua
In ganeam nunc aleamq; mutata eſt.
Queis ciuium cruore concalent dextra,
Cum feciale, cum caduceatore,
Patri patrato: ſeu ſilex manum complet
Seu Culcitilla, pendulumve clunaclum.
Terram pererrat fama, peruolat cælum,
Fatigat alti vaſta regna Neptuni.
Nam bruta pecora, garrulaque aues omnes,
Quæcunque noſtros æmulantur accentus,
Linguamque lingua ductili probam fingunt,
Seu pſittacus, ſeu pica, coruus, aut turdus,
Merulaque nigra, qua ore buxeo pippat,
Sturnuſque teneras ſtreperus enecans aures.
Tum Martius Picumnus, vt cauum nidum
In roboretis excacauit adrepens
Vagina omittens de plicatili linguam,
Cantauit oſcen carmen impiis læuum
Effatus augur, curioſior templum

Suspendiosum adiudicat neci Scribam,
Neve impedire iudicem remores poßint,
Seu sint superuaganeo leues tractu,
Seu substitutam præpetes humum radant,
Capite obuoluto damnet impium iudex,
Hæres hoc expedibit auguris Tagæ,
Cui quadriformis sectio poli paret.
Sinistima postica, dextima anticæ.
Iam cacabantes gaudio intimo ludunt,
Quæ lautiores expetuntur ad lances:
Rubella perdix delicata, & astuta,
Et nigripes, quam Ethruscus autumat Starnam:
Et quas niuales candidas alunt Alpes.
Et quam sapore præditam minus firmo
Taurina gens vocare Galliam iußit.
Et delicatiore quæ valens succo
Maiore corpulentia Attagen præsto est
Oris prouincialibus, Pyrenæis
Nomen minutiore deferens flexu.
Nam Francolinum turba nuncupat vulgi.
Et quæ fluentis Histricis Saua & Draua
Deponit æstum. Pannones feri quondam
Dicunt coturnum. sola verò perdicum
Abit reditque & mansuescit in tectis:
Ritu columbi pluma cui pedes vestit.
Scolopaxq́, quam Franciloqua lingua Beccadam
Appellitat: nam rostra nominat beccos.
Et comitiali obnoxiæ coturnices,
Quibus beata vita sic fugam tollit,
Vt vita melior interim afferat mortem.
Et phasiana lucidæ notæ. nanque
Versicolor vltra terminos trahit caudam.
Ast ater alter vropygio curto
Segusianis montibus frequens præda,

Trans-

Transferre prudens pedibus oua deprensa
Haud phasianus iure dicitur vulgo.
Quare Bruantis Francus addidit nomen.
Est Tetrao sed nominatus antiquis.
Idem canoris cantibus canunt læta,
Quæ pisculentis nidulantur in stagnis,
Herbilis anser, atque anas quiritatrix.
Qui corpus vrinantium colymbarum
Suo æmulantur corpore. at putris ligni
Ortum Crabanes Santones recognoscunt.
Quæcunque pictis aerem secat pennis
Magna & pusilla, & palmipes, & vnunguis,
Et solitariæ, & coniuges & vrbanæ,
Et rusticæ, & rapacibus leues armis,
Leues, grauesque, quas vocant coortales,
Salax maritus cum salace matrice,
Cum rusticellis Numidica Adrianisque,
Vulgaribusque iuncta Melica externa.
Pauusque, pauique æmulus, minus pictus,
Visendus orbe nuper e peregrino.
Meleagris is putatus e Clyti libris.
Et canturillans, Dacnas, ac coronata,
Acri soporem morsiuncula rumpens.
Et longicrures curticruribus iunctæ,
Pingues, macræque, & esculentæ, & abiectæ,
Qualis famelicosa secta miluorum,
Cuius acuit postriduus famem clangor,
Suique contemplator ardui casus
Colore vario pictus atque Epops florens,
Quem cultus asper rupis, & specus atræ
Tegunt. malignus ast trahit dies victus.
Sic alites, sic oscinesque, neutræque
Et improbata ad prisca sacra spinthurnix,
Maleominatæ, cum silet, striges, cælum, &

Feralis alto culmine ac ruinoso
Serum recantat bubo carmen: at Scribæ
Præsagiens propendulum cibum coruis
Ergastulo indeq;, indeque mediastino,
Quis plus viarum cursitat recursatq;,
Quam lubricæ Sicanici maris Flutæ,
Aut litis in Romæ rota procurator,
Quæ morte citius, quam pudore finitur.
Aut quam proteruus lite Struma tergebat
Seruo Penestæ, seruuloq; Clarotæ,
Etlotæ, & Echinalotæ, & amphamiotæ
Seruoque heroque, libero atque liberto,
A pedibus atque scriniis, libellisque,
Tabulisque, commentariis, libris, armis,
Stabulo, matula, rationibus, manu, punctis,
Nomenculatorique memoriæ miræ,
Hero hæsitanti qui fodit latus furtim
Non Mithridati, aut Adrio atque Lucullo.
Nomenque farcit, vnde fartor est dictus
Vicario clauigerulo, Atriensique
Qui surripit demensa curta conseruis:
Diariis depauperans herum falsis.
Atque hoc, opinor, de scientia Strumæ.
Sic inquietæ sordidis feræ lustris
Somniculosi tempore inuio glires,
Vigil lepus, dorcas fugax, celes ceruus,
Lalisioque gratiæ breuis lactens.
Audin' Molossos, & Laconas hirrire?
Audisne Corsos & genus Lyciscarum?
Ritu vt reducto dentium minas nudant.
Rugit cruentus: toruus, atque hians pandit
Ora truculentus, seu suapte natura
Nil nisi profundas nouerit leo siluas,
Seu mansues horribilibus cicur plagis

Crispam

Crispam minaci subdidit iubam Mauro.
Nunc ipse fœtus fœtuumque venator
Latet stupentemque & sui Tigrim oblitam.
Prodit decoro lumine exerens cornu
Tornatili mucrone temperans flexum,
Intaminatæ virgini meræ parens,
Eiusque solitus in sinu capi tantum,
Vt persuasum est, Vnicornus. hic rarus
Apparet, atque rarius capitur. nanque est
Nil rarius videre virgine integra.
Tum barrienti semibelluæ vastæ
(Nam belluarum sola quid Deus sit, scit)
Infensus hostis nasicornus, ac victor
Proboscidem nil dispari timens cornu
Pugnare vult, ita esse, quod velit credi.
Ab inquilino, & incola, & locatore
Et venditore, & coctione, & emptore
Calcario, architectone & redemptore,
Ærisque fabro, aurique fabro & argenti,
Qui plus die furatur vnica solus,
Seu sacra tornat vasa, seu profanata,
Quam Cretici Dantiscus his bibat vini,
Fabroque marmorario, & fabro ligni,
Qui, quod nihil furiarier queunt, plorant.
Præter pusillas, & misellulas schissas,
Fabroque cementario, & fabro ferri,
Cui riuus alto proruens tubo præceps
Vasti tremendam mallei rotat molem.
Illum excitatum turbine, & rotæ nixu
Vrget voluta continente nutantem.
Ipse inquietæ dente forcipis sudans
Vertit tenaci feruidam gemens massam,
Nil motus ignis fulgure atque stricturis.
Propinqua vallis ictibus tremit crebris,

Cauaque

Cauaque geminant horridum specus bombum.
Est vbi Mesapus Paones humo tollit
Compascuo hirtos vertice dirimens Medos,
Monapum incolæ, sed Graia terra Bonnasum
Vocat ferocem, at fulgido trucem aspectu.
Robusta tauri magnitudo, sed vasta
Eademque facies, at iuba alta ceruicis
Adusque frontis horridos sinus vestit:
Et fluctuanti vndatione crispatur,
Is vbi latrantum murmur, & graues ferro
Lato sicilices pallidam fugam suadent:
Abit salutem quæritans cito cursu.
Donec labore deprehensus atque astu
Fœdum coactus eminus fimum iactat.
Atque illico, quod attigit, cremans vrit.
Ergo minatur, & minabitur peius,
Nisi cremetur Sculna, se crematurum.
Est in Gelonis pertinens Scythis tellus,
In qua Tarandus oritur, atque nutritur.
Is efferatus mansuescere ignorat.
Hunc non chamelæontis astus infamis,
Non polypi versutia arte mutandi
Vincat. sed & robusta vastitas terret
Venabulorum, & impetum, & feras plagas.
Qui si rogetur, Stellionis an crimen
Sit inuenire in scriptionibus Strumæ,
Fallaciosis atque identidem inuersis
Ad fulgidum auri fulgur, atque heri nutum
Neget referri, sed quod attinet, falsis:
Se dicit esse, prævt ille sit, nullum.
Quin murmurantis incolam pecus Nerei
Persuasit altus rumor, & putant certo
Debere Scribam iudice a malo absolui.
Gibbæ balæna, turgidæ balænarum

Orcæ Britanno fluctuante victrices.
Delphinq; amator cantionis & lusus
Amico amicus, hosti hosti, amans nostri,
Si pingue spectes, aut sapore ducaris.
Et concolores rupibus, saburrisq;
Cirris dolosi polypi anchoræ ritu
Salacioso ac turbido in freto freti.
Et qui æstuosi per vada alta Benaci
Rimatur aurum lucidum, nitelamq;,
Prolobum expetita pendulum replens mica.
Princeps receptus adijcialibus cœnis,
Suffibulatis facta vota puluinis
Cum turba supplicationibus soluit.
Auri inde carptor Carpio capit nomen.
Et quas inepti voce barbara Truttas
Nomen vetustum nominant relinquentes
Salar Garumnæ, cæteris aquis Turtur
Notas fluentis aureas subalpinis
Ad sumptuosam principum gerit quadram.
Et lingulaca, passerisque, rhombique
Comes sororque tum sapore tum lustris
Et scombrus, & lanetus, atq; Elops ille,
Quem dat poeta missibus Palatinis.
At huic poetæ, qui exarabat has nugas,
Nihil melius, quam Ponticus Piox notus.
Et scita multum Alausa ditibus mensis,
Quam Lacciam Romana nominat tellus.
Tu voce prisca clupeam recognoscis.
Et Sturio, quem musteum, ac iuuencillum
Circumpadanus Adriensis, a gustu
Vult & sapore nominare Porcellam.
Verum triquetrus is Acipenser est priscis.
Et Salmo pictus aureis frequens guttis
Extrema continentis ambiens seræ,

Qua proditores peterant Proamnates,
Nostrasque dedignatus ingredi ripas
Insuaue salsi litoris vadum linquens
Aduersus obluctatur amne Garumnæ.
Et qui gregatim transfugit hiemem Thynnus
Alteroculus Propontidos vagus ciuis?
Vbi genialis iura perficit lecti.
Et Papianus Thymus Abduanusq;
Odore miro polypulo parum cedens.
Tum Santonum loligines cito & magnis
Cursu & itineribus sportula atque iumento
Parone, lintreve fluitante subuectus,
Aut almadijs, vt loquuntur Hispani,
Vltro nigrantem sanguinis sui succum
Se aiunt daturas, condiantur vt recte,
Modo hippacantem audiuerint semel Scribam,
Suspendio uti manibus parenteiur,
Cui denicales feriæ frequentantur,
Dum euerriator debitas timet pœnas,
Ne subditus succedat, at prior viuat.
It omnium postrema: nam videt fortem
Pyram apparari, concrecetur vt Scriba.
Ast illico illa extabuit videns flammam.
Nam vel procul percocta soluitur: linquens
Nil præter arida ordines aristarum,
Quam nesciunt Latio Apuam esse Naricam.
Tum si quis epulis elegantioribus cordi est
Sysitiis, lautitijs, prytaneis
Apicianis seu Lucullianis, seu
Hortensii aurataeve, siue murænæ,
Omnes pacisci pro cibis volunt vitam,
Vt festa agantur nuncupata Strumana,
Seu missibus dapalibus struices fiant
Regi, coronæ triplici, imperatori:

Seu

Seu capite census, prolecensus accumbat,
Aut primicensus pauper, aut ducensus,
Volunt domari aut primula, aut aqua aut flammis
Apponier lictoribus, licentique
Et auctionis præsidi atque præconi,
Siue ille ad hastam siue comitium calat,
Et infulitis & sine infula sacris,
Atque decumanis victimariys crassis,
Seu vota concepere, supplicaruntve
Ipsi, aut Amata virgo, virgove armata,
Aliave turba, quæ feriens, agon dicit,
Quorum monachus successit in locum bardus
Hirco libidinosius pecus Struma,
Salacior passerculis quatermille,
Et plumbeus, nisi acer exacuat Bacchus,
Bacchus, Venusque ad bella noctis, & rixas.
Sepulchra fœda putidæ vetustatis
Libidinosæ sordis vltimi luxus,
Intus cloaca, extrinsecus dealbata.
Quem vita, venter, somnus, alea, & penis,
Aterque nasus a mero coloratus
Colore purpuræ excitat fauos putres.
Tene tutulatum munus, & sacrum tegmen
Asciscere choro cælitum Deorum, qui
Sis lineæ nullius, haud monogrammus,
Elucus vmbramque & facere numerum natus.
Commercij ciuilis Hetta, sed labes.
Supus, balapanta, erinnys, ac typhon lucis?
Aurone, vt oreæ emicent tibi obrizo,
Vt pustulato tibi renidat argento
Abacus, pudicæ virgini recusatus,
Quo collocares matrimonio in dotem:
At nuptiali iunctione fraudata,
Quod noluit tibi obsequi, obsecundare,

Mœret

Mœret relapſum ætatulæ ſuæ florem.
Volunt & illis facere gratiam menſæ
Cubiculario, oſtiario, eunucho,
Siue ſpado verus ille, ſiue Thladias,
Ientaculario que, pinſitorique,
Abſtemioq; & ſobrio ebriacoque,
Atque etniuendis dulciarys mœchis,
Nutricibus, pediſequis, cinifloni,
Veſtiſpici, arculario, atque fulloni,
Stalagmio, & ſpinthere qui grauat riſcum.
Venit in ſupremam Iuppiter poli ſedem,
Vocat ſenatum. Cælites ſedent. infit.
Cauete Diui, ne quis audiat teſtes,
Ne detve teſtes, neve teſtibus credat.
Quos ad Dryphacta Struma format orciuus.
Nanque in periclo maximo ſumus, nequis
Petitor ex Gigantibus iterum exurgat,
Vt quos nefando prælio nequiuere,
Ex iure conſertum manu petant cælos.
Proin iudices cum teſtibus recuſentur,
Et nomen arbitri atque recuperatoris,
Triumviratus, & decemviratus, &
Centumuiratus, & meræ poteſtatis,
Et miſtæ, & aliud ſi quid e foro nomen
Corrumpere auſus, de bonis triumphauit,
Ceruice continente, fronte perfricta
Si viueret Buſiris, aut ferus Sciron
Buſiridis ſectator, atque Scironis,
Quo nulla peſtis vſpiam fuit peior,
Si Geryon teterrimus reuiuiſcat:
Plus Hercule atque Theſeo oderint Strumam:
Virtute Theſeum atq; Herculem, vitio Strumam.
Ergo reciſum ſupplicis ruat collum,
Vox vt fluat, nec amplius reuertatur,

Vt

Ut peierare pessimus faciat lectos,
Frangatque mendax testium misellorum.
Ancone turpis guttur, incita nodus
Via obseretur, qua fuere mentiti.
Dixit: Stygem que iurat infimam Ditis,
Totosque nutu cardines quatit cæli.
Tum fila Parcæ colligunt: legunt fata.
Morta est profata, sed profabitur peius.
Mortalibus nanque omnibus vetat credi.
Edicit, imperatque, ne putet quisquam
Strumam nefandum posse iure iam absolui.
Quare hoc repente creditum est, receptumque
Et obstetrici, & lenulæ, & meretrici,
Seu desinit, siue incipit catullire
Sororiante primulum leui nisu,
Constantium, haud trementium, rotundarum
Et omphacino orbe musteo papillarum.
Aquariolus hanc sordidissimus Sculna
Olente schoeno delibutam, & infectam
Seruat minaci turbidam, ac feram vultu.
Dum incautulam circumuenit vafre pubem
Balbutiens petulca, blanda, carissa.
Ætate sera at cereos facit tandem.
Sic prostitutæ putidæ, pudicæque,
Quarum pusilla ac pauper est cohors nobis.
Nam si qua siet, hoc puluere esse lætamen
Decet, pudicas vt ferant agri nostri,
In queis nec vnam fœminam probam offendas.
Petunt catellas, lerias, peristroma,
Peritrachela, semicincta, focale,
Flabellulorum vmbracula, & galericlos:
Et sumptuosas aureis pedibus Martes
Habent. Quid? esto mundus. hic placet. sane.
At at quid hoc? quid sericiligamenti

Spiras coaptare caligariis vinclis?
Quis tibi videbit ista, quisve tractabit?
Quis lynceato luminis citi fixu
Permicta viru menstruo penetrabit
Dispuncta, tum trispuncta vestium texta?
Nisi manus adultera ab manus comes.
Drusace ferrei oris impotentisque,
Inepte vocularie, aucupatorque,
Qui tot nefanda huic crimina pecori imponis,
Nec pace tua nec dixerim tuo bello,
Neque enim quid es tu, quidve non, mihi cura est,
Qui porcus es non mundus ex hara immunda:
Non istius farina tanta pistrilli est,
Ingenium inane adipate sic tuum crassum
Ad istud aspirare quis putet posse,
Nisi is propinquo genio inanior te sit.
Drusace, nec Drusacij asseclæ centum
Quorum impudicos assuisse centones
Amica vero fama prædicat tete,
Drusace, nec tu, nec Drusacij centum
Millesimam vel portiunculam probri
Attingere, vt vel somnio potestis.
Quare sapientes facile persuasere
Præstare Strumam centies pati, quam vnam,
Bifori foriatam clune quæ trahit pallam
Accersitorique, atque poculatori,
Atque strigilatori atque balneatori,
Prorario, helciario, gubernaclo
Portisculoque & remigum gregi duro,
Laboriosos quos alit dipyrias,
At Callicuti regna si petunt nigri,
Igni retostas tertio domant crustas
Lapidescere buccellas, & antygas cogunt
Cum vermibus, quas partiuntur ex æquo,

Quis

Queis vita restis, morsque, restis & cura,
Vt est futura pessimo omnium Struma,
Seu sit rudens, siue anchorarius funis,
Seu litorali in orbe, siue in atenna:
Hoc fert, refertque fama, nec minus suadet
Tonsoribus, cauponibus, perorigis,
Pranis, veneficisque pharmacotriptis,
Qui adulterina & falsa tanta supponunt:
Plus sanguisugis, qui pecuniam exorbent,
Et sæpe late præmium petunt mortis.
Ah ah pudenda turba frontis obscœnæ,
Ah impudico, & fœtido ore, & immundo.
Ignara rerum, ignara moris humani,
Iniurioso quæ viam facis leto:
Ditans profundi furua regna Plutonis.
Te Struma subtus infimæ sinum terræ
Manent nefanda: lubricum tibi saxum
Et vultur, & fugacibus latex pomis
Parens iubensque destinatur, atq; id quod
Rotæ volumen incitatur æternum.
Crateres Ætna iam suos tibi pandit,
Vt excoquat, quod vita vestra decoxit,
Si vita sit dicenda, qua perit vita.
Audiit recantans vallibus cauis Echo,
Imago vocis multiformis, & suasit
Furno, macello, curiæ, foro, templo,
Lippis videntibus, audientibus surdis,
Bonis, malis, imis, mediocribus, summis
Viuisque mortuisque, tum leprosisque
Atque herniosis, atque Gallicarnosis,
Queis vita viuis nulla, mortuis nec mors
(Nam viuus is, qui est mortuus, mori non quit,
Tantum exedente tabe, corpore exeso
Vltrix relicta est vera iurgiis lingua,

Qua dura fata cælitum, & Deum incusant)
Regi, coronæ triplici, imperatori,
Deis, Deabus, tum Deum, Dearumque,
Quive axij; quive Indigetes, Penatesve,
Quibusve lucet Thensa more solenni,
Quive Lemures, Nouensilesve, Manesve,
Magniq́, & imi, atque medioxumi & summi,
Genialibusque quatuor Deis priscis
Igni, ætheri, aeri, mari, terræ
Periuriorum & conditorium Strumam
Vllo nequire iudice a bono absolui.

IVLII
CÆSARIS
SCALIGERI
VIRI CLARISSIMI
POEMATVM

PARS ALTERA.

In bibliopolio Commeliniano.

1600.

IVLII CAESARIS SCALIGERI HYMNI IN

Deum patrem.

PErpetuas rerum series, ascriptaq; mundo
Fœdera, & ætherys orientia signa maniplis
Aggredior. Quid fata ferāt: quib. ignib. hausta
Concipiant humiles cælestia semina mentes:
Æterni Genitoris opus. Iuuat ire per omnem
Naturam, vetereſque Dei recludere leges.
Vos me igitur: tuque ante alios, cui limina Diuum
Celsa patent, celeresque vacant noto æthere nimbi,
Sancte puer: cui fulmineo cita nubila cursu
Parent, & rapidis statuunt vestigia plantis:
Iam super aeriam cognati luminis oram
Constituas: totoque feras mea carmina cælo.
Iamprimum validis suspensam hanc, aspice, claustris
Congeriem, pictamque oculis radiantibus Æthram,
Annique oceaniq; vias, terraq; labores
Perpetuo imperio nox intempesta premebat.
Nam neque erant astrorum acies: neq; candida nautis
Nocte sedens tacita pascebat lumina Vesper.
Necdum etiam excierant hiemes fera murmura: necdum
Diua, Deum sancta quæ præsidet aurea luci,
Oceani fluuio vigiles perfusa lacertos
Ibat in hibernas referens iuga fessa pruinas.

At pater omnipotens æterno accinctus amore
Multiplicem textum, superi spatia auia mundi,
Sideraque aduerso subterlabentia cælo,
Informemque globum condit telluris: & alta
Æquora Phœbeis subsistere iussit habenis.
Hinc etiam immenso radijs excita profundo
Protinus alma dies fugientibus incubat vmbris
Auricomi imperio Phœbi comes. Ille dierum
Castigatq; moras, breuia & compendia laxat.
Ille fouet validis subeuntia semina caussis
Largior, atq; elementa modis inolentia miris,
Secum æui momenta trahens, rerumque senectam.
Ac neq; iam tetræ Sortis caligine cæca
Delentur facies: neq; turbida lucis imago est:
Alternoque meant cedentia tempora lapsu.
Voluitur oceano cælum blandisque tenebris
Defessi aspirant animi: solaque sub vmbra
Mista latent læta acta virum, tristesque dolores.
At sopor interea nutanti corpore pronus
Detergit grauibus mortalia pectora curis:
Tum dirum insani Martis populatus amorem
Afflat agens segnes animos, & inertia corda.
Illum inuitantem ad miserandæ obliuia vitæ
Alituum tepidis hærentia corpora truncis,
Hesterni memores auido sub dente pauoris
Excepere feræ faciles, seseque dedere.
Nec minus inde abiens varijs operosa periclis
Æquora conciliat cælo, latet abdita turba
Squammigeri gregis, & fruitur felicibus horis.
Protinus aerias animas, atq; alitis auræ
Semina, terrificosque alto ciet axe tumultus,
Roresque, pluuiasque, niues, canasque pruinas:
Attonitasque cauo conuulsas turbine nubes
Fulguribus crebris, & fulminis igne corusci

Distulit. ac laceras cælo disiecit aperto.
Tum vero teneri tepor, & clementia veris,
Optatasque vices, ac limina fertilis anni
Exeruere: hiemisque furor væsanus iniquæ
Increpuit cladem agricolis. ruit horridus imber:
Imber agens miseris gelidum pastoribus annum.
Necnon & pecudes, necnon & turba volantum
Cautibus hibernant tepidis. silet obruta duro
Terra gelu, sudoque sonant Aquilone procellæ.
Iam patris Oceani refluis maria incita metis
Composuit: guttisque vndas inspersit amaris.
Illam exultantem, ac sese in vada cæca trahentem,
Rimantemque aditus specubus compescuit imis
Telluris medio in gremio, dum feruidus ira
Nititur egressus varios, terrasq; fatigat:
Speluncas, vitreosque lacus & rosida riuis
Rura quatit: liquidisq; gemunt singultibus antra.
Saxa magis: quia saxa cauo latebrosa recessu
Vrgentem inuitant laticem: quem vis vaga ponti
Continuo premit accubitu, truditq; ruentem.
Tres adeo ingentes diuersis tractibus omnes
In deuexa ruunt. treis alto margine ripa
Frenat aquas: stringitq; citis vestigia lymphis.
Ecce æstus domitor, terræque feracis alumnus
Nilus adest: atque vsta extremi limina mundi
Nostro admiranti Nereo canit altus. at illi
Aßistunt pelagi Indigetes. stupet inscia turba
Auia disiunctis fulgentia sidera terris.
Interea domiti non secius æquore campi
Stagnanteis deducit aquas, & limite glauco
Informemque animat limum, fingitque sequentem.
Parte alia gelidus flauæ moderator arenæ,
Dißimulans solisque obitum, lucemque cadentem,
In latus Euxini furiosis cornibus Ister

Germanum euadit truculentum, Hunnumque ferocem.
Nec minus aurifero sublustris pumice Ganges
Exit: vbi teretes cælesti & semine rores
Haurit agris Aurora. Et quo te carmine dicam
Tibri pater, domito quem fama æquauit Olympo?
Est locus Hesperia in magna, qua flexibus ingens
Mille fluentisono fluuios Padus excipit aluco,
Vorticibusque cauis celeres citus explicat orbes.
Solicita hinc, atque hinc incerto fœdere moles
It cælo, atque ægre violentibus imperat vndis.
Quid referam infesto turbatos agmine vultus?
Soluuntur tepidis canæ cum flatibus Alpes,
Imbrifer imbriferis cumque Alpibus Apenninus:
Quam pecorique satisque luem, quantam ille tyrannus
Det stragem? fuge torua citus fuge flumina pastor,
Tollentemque minas, & cornua dira tumentem
Aggeribus preme perpetuis: ac pondere ripæ
Carpe vigil. Non ille cauis contentus auitis
Vicinas petet exuuias. stat Vesulus alte
Arduus: atque animos genitor despectat ouantis.
Solus, ab Arctois vbi Norica tunditur auris,
Regnatæ indignans seruire licentius vndæ,
Præcipites famulum latices deflectit in æquor
Rex Athesis, rex olim Athesis: nunc torua minaci
Cornua turpe iugum fert detrectantia cursu.
Quid tumidi, & grauiter spirantis copia, duri
Benaci? ruet ille graues sub sidera fluctus
Ostentans scopulos, & tristibus igneus iris.
It vigil aspectans confusas mœstus arenas
Piscator: rupique leuem conterritus alnum
Credidit, aut siluis tuto subduxit opacis.
At pater Adriaci scopulo Neptunus ab alto
Effrenes vndarum acies miratur, & imbreis
Fulmineos, actosque animis in prælia Cauros,

Vastior: intumuitq; nouo præcordia regno.
Qualis ab ætheria præpes Iouis armiger aula
Seu pauidum leporem, seu pronum in cornua ceruum
Despiciens, specula celer insidiatus ab alta,
Orbe datur breuiore, trahitq; in nubibus auras.
Ast illi caput, atq; rotantia pectora circum
Funduntur picæ ignauæ, coruiq; sequaces,
Solicitataq; vulturij gens improba odore.
Sic liquidum molitur iter: iunctisque quadrigis
Vadit. eo gradiente, metu maria alta tremiscunt:
Mœniaque, stabilique ingentes obijce turres
Nutant, & pecori stragem iuga celsa minantur.
Tum circum assultant informia corpora cete.
Subsidunt acta in spumas, crispataque cedunt
Cærula: & obuersis strident vaga marmora sulcis.
Purpureis pastos algis adiunxerat Andis,
Benaci decus, Eridani flos, Mincias Andis,
Ore patrem referens, Nereida pectore matrem.
Glauca oculos, Hyali succo fucata capillos,
Læmothoum, Rhothiumq;, Polyclystumque, Haliumque:
Quos deprensa cauis pelagi sub cotibus imi
Cymothoe magno genitori effudit in auras.
Cum vultus, & colla iubis mentitus equinis,
Improbus hinnitu scopulos tentaret acuto.
Illi indignantes densos obsistere fluctus,
Irarum tumidos proflabant naribus ignes.
Acriaq; in numerum glomerata volumina crurum
Exinuant: cæcaq; cient aspergine cælum,
Infrenes. curui absistunt a pectore montes,
Exultantq; vada: & latices miscentur amari.
Nec mora, vocales cogit per cærula fratres
Veliuolæ Tibicen aquæ: cui flexa recuruo
Turbine concha patens rauco quatit æthera cantu.
Ergo omnes vitreis virides Tritones ab antris

Alta secant. cedunt fluctus: vndaque dehiscunt.
Pars erexerunt pinnas, aurasque morantes
Captant: & votis aspirant flabra secundis.
Aut solem glaucæ densis contextibus algæ
Defendunt: bifidis trepidant freta feruida caudis:
Conuulsumque feris fugit occursantibus æquor.
At parte ex alia viridis chorus ordine longo
Nereidum comitatur iter: liquidisque sub vndis
Lubrica pellucent labenti pectora fluctu.
Exercent humeros aliæ, pars colla ferarum:
Nant aliæ. tremulis respondet plausibus æther.
Impexi fluitant crines, & in æquore ludunt.
Ille etiam in latices proprium Telluris honorem,
Qua furit Ionio metuendus sidere Nereus:
Euxinoque truci, instansque truci Ægæo
Obstrepit: Illyriosque sinus, Tyrrhenaque late
Litora, Sardois Zephyrus qua frangitur Euris,
Accipit: & priscis noua constitit insula regnis.
Sæuus enim rapida veniens vi pontus, vbi ingens
Irruit: vtque fluor miscens procliuis arenas
Cunctantes impegit aquas, vtque impulit æquor:
Oppugnata diu, magno molimine saxa
Rupit, & vndisono disclusa interluit æstu.
Haud aliter memorant, olim subeuntibus vndis,
Trinacrium Ausonio disiectum limite montem.
Sic & inæqualem vario discrimine Macrin
Abscidit: & Tenedon Teucro de litore vellit.
Interea magno terræ commota tridenti
Fundamenta quatit: totumque a sedibus orbem
Conuellit. trepidi rupes e culmine saxi
Dissiluere. fugit vastis sub molibus æquor.
Intremit ictus Athos, Lemnumque a vertice late
Excutit. Illa diu cæli per inane voluta
Cæca refert longo flammarum semina tractu.

Quinetiam horrisonæ subter caua turbidus Ætnæ
Virus inexhaustum spirantes dissipat ignes.
Tum sparsa abstulerunt secum Meligunida flammæ,
Qua ferus Hippotades vasti sub rupibus antri
Ventorum imperia exercet: nautæque vaganti
Æolios acies aperit Vulcania campos.
Quid tibi commemorem congestas faucibus oras,
Quas Ligeris, quas Nilus agit, Gangesque, Padusque,
Litoraque auriferis ditans anfractibus Indus?
Talia ab obiectu terræ scinduntur inertis
Cornua magnanimo stagnantia gurgite Reni.
Vastus arundineo late qua cinctus amictu
Perque truces populos, pacisque expertia regna,
Fertur ouans, Diuumque sibi deposcit honores.
Quanquam autem Hesperiisque minis & toruus Eois,
Per varias hominum clades, metuendaque Fata.
Finditur, & dubio sulcatur tramite pontus.
Hinc montana leui consurgens vertice pinus,
Hinc malesana abies, & veligera antenna
Irritant; tonsæque caua luctantur in vnda,
Tiphys vbi edomito ridens ea Fata labore
Fluctibus in mediis animi vestigia fixit;
Ausus inhumano pelagus decurrere cælo,
Audacesque aptare trabes, & fidere ventis.
Inde etiam imperiis, atque artibus omnia miscent.
Viscera scrutantur vasto telluris hiatu.
Vulnificusque chalybs, aurique infesta metalla
Pallentis patuere. Alius perterritus imbri
Frondentes stringens siluas, infensus iniquo
Molitur Borea surgentia robore tecta.
Aut subit ancipiti pendentia culmina tofo.
Aggestum & vallum: summaque tuenda virum vi
Mœnia succinctus populis descripsit arator.
Ergo vt præcipites cæcus dolor egit in iras,

Aut amor, & rapidis illudens flamma medullis
Persuasit telum omnigenum, rupesque reuulsas,
Lignaque, carnificesque manus, ignemque sequacem:
It pedes: & rudibus præfixum hastile maniplis
Ordinibus prælucet. At his nec densus acuti
Vultus inest cunei, aut conserta ex more phalanges.
Pro se quisque graues animos, aut mollia corda
Adspirant variasque acuunt in pectore flammas.
Post hinc sublimes in equis, & falcibus acres
Corripuere aquilas in iura vocantia Martem.
Ac iam tum gladijs, iam fustibus horrida pubes
Emicat: & iussæ glomerant certamina turmæ.
Iam lectæ lucent acies: iam Marte calentes
Cædibus in medijs exultauere cohortes.
Degeneres animos insano cornua cantu
Succendunt: repetuntque effœtos æra lacertos.
Hærent parietibus clypei, postesque refixi,
Rostraque barbaricis olim detracta carinis.
Ipse autem gelida pernix venator in vmbra,
Dum silet omnis ager placide, & nemora alta quiescunt,
Excubat, ingentes cingens indagine saltus.
Mentiturque solum fouea, scrobibusque subactis
Pallentes sternit frondes, cannamque palustrem.
Tum primum insomnis vitulus meditatus aratrum
Mugijt: & ruptis fugit præsepia vinclis.
Atque vigil sub luce noua, cæloque recenti
Captauit pauido fugientem e pectore somnum.
Nanque vbi terrigenæ sperati fœdera regni
Spirauit pater: vt sacris consideret aruis:
Viperio antiqui commento proditus hostis,
Ah miser, immenso æternum fraudatur amore.
Ergo ægre sulci manibus crispantur: & vncis
Vnguibus, aut sudibus glebæ truduntur inertes.
Dein rastro, stiuæque rudi procliuis aratri

Exercet

Exercet duram matrem, collesque malignos.
Ipsa etiam infelix infecta hoc crimine proles,
Infandum, æthereo semper caritura recessu
Morborum genus omne subit, turpemque senectam,
Bellaq; pauperiemque grauem, letique labores.
Magne pater, viden' vt tetro porrectus ab antro
Sedibus eiectus placidis consortis Olympi,
Inuidus horrendo interitum minitetur hiatu?
Hic te, ipsi quod tu dederas, detrudere cælo
Ausus, & indignans generis subeuntis honorem,
Quod superest, opus ecce tuum tentabit? vt illi
In te non licuit, saltem in tua facta licebit?
Huc igitur quis me reditus manet? aut quis acerbo
Eximet exilio? quæ victima sancta piabit?
O pietas, vera o pietas. Tun' maxima vitæ
Munera qui dederas, Angui prærepta superbo
Integra restitues? labi permittis, & hostem
Me fieri: vt Nati redimat me sanguis amicum?
Ergo ego, qui veteris nequicquam criminis hæres
Mole noua repeto æternum reparabilis æuum,
Quem potius cecinisse velim? cui dicere laudes,
Ignigeno lucis non notæ incensus amore?
Non mihi si ætheriæ insinuent sese omnia mentis
Semina: non si tota mihi sese ipsa recludant
Murmura linguarum: quæcunque liquentibus auris
Concipiunt varijs faciles accentibus ortus:
Sim satis. Arcta leues operum hæc elementa tuorum
Alludunt aditus. Te nec mortalis egestas,
Cælestisve capit felix opulentia regni.
Me tamen, vt curru Titan orientis anhelo
Cliuum habet: vt prono cedit deuexus olympo:
Ingens raptat amor: figitque in sidera vultus.
In te habeo: donec sacro sub sanguine Nati
Mole noua repetam æternum reparabilis æuum.

In Deum filium Iesum Christum.

Qui superas patrij mutasti luminis oras:
Sordibus vt miseri fieres obnoxius orbis:
O rerum decus, o mundi melioris origo,
Nate patris summi, summi Nate vnice patris:
Illa actus pietate, & eodem incensus amore,
Quo pro me caram voluisti effundere vitam,
Huc iterum descende: ægræque illabere menti
Consolator, & a vero me tramite lapsum,
Errantemque etiam mordacibus exue culpis.
Vnde autem læta intrepidæ primordia mentis
Obrutus infami squallentia pectora luctu
Accipiam? O verum lumen de lumine, mortis
O mors præteritæ, o vitæ spes sola futuræ.
Vnum ergo reliquum omnipotens oramus: & vnum
Spiramus. Da magne pater tibi posse placere.
Haud equidem hoc petere indigno scelere obrutus ausim.
At scelus ablutum puro qui sanguine deles,
Dignabis venia. Hoc patris est, hoc denique vestrum:
Quod nihilum, aut peius nihilo est scelus, addere vitæ.
O flammæ vapor immensus sine sordibus, o lux,
O ignis: non iste vorax: sed lumine vitæ
Cuncta fouens. cui frigus iners, cui frigoris auctor
Hostis atrox cessit fugiens malus. En ego purum
Olim opus: at nunc iam sceleris sub pondere seruum,
Heu hostemque etiam, ac contempta luce rebellem,
Inuitum, ingratumque, & me mihi crimine raptum
Restituis veterique viæ, regnisque futuris.
Tu quod non fueras, placito tibi tempore, factus,
Vt fierem quod eram? passus mea crimina, seruus
Ex domino vt serui excuteres fera vincula collo?
Non tibi iura loci gremio Telluris amatæ,
Non tegmen qui cuncta tegis, Quem culmina mundi

Alta canunt, stabulo positus vagire iuberis.
Hoc te adeo magni soboles operosa parentis
Occupat: & mediis regnat sors improba caussis.
Suget pardus ouem: proles truculenta leonis
Mugiet horrendum intrepidis adnixa iuuencis.
Sic tibi mole noua cæli fulgentior axis
Constitit, & magnis concors euoluitur astris.
Sic placitum Genitori, imo qui protinus orbe
Terrarum, sator alta sedens iuga torquet Olympi.
Sancta etiam Eois surgens Astræa maniplis
Ostentat late populos, atque aurea regna,
Aurea perpetuam rerum spirantia pacem.
Reginamque Hecaten tenebrarum, auraque silentis
Conciliat. dabit ipsa nouos ad sceptra tumultus:
Æternasque manu capies moderator habenas.
Sed fuge crudeles animos: fuge torua minacis
Monstra viri. petet ille tuos furor improbus annos:
Spes matrum, ac regni excindet simul ille tyrannus:
Impiaque innocuo fœdabit sceptra cruore.
Quæ te terra, puer, profugum: quæ te tota, parenti
Parua manet: quæ terra sinu officiosa recondet?
Iam quæ fata poli dominus sperare iubebas,
Vix audent tutum indomito bene credere saltu.
Te nitidæ cæli faculæ, te rosidus æther,
Te liquidi fleuere dies, & conscia fati
Sidera: quæque vadis pinguescit putribus amnis,
Quæque patens siccis animosi fluctibus Euri
Exinuat, torquetque leues Ægyptus arenas:
Et vos palmiferæ saltus deflestis Idumes.
Ipse etiam, qui nunc lacrymis rigat ora nitens Sol,
Morte tua insuetis mœstum caput occulet vmbris.
Quem ne gemam? quid collacrymer? te funera passum,
Vt vitam des? an meipsum: qui vincula mortis
Necto iterum: quæ, sancte, tuus dissoluerit ortus?

Dulcis

Dulcis amor, dulcis pietas, dulcissima vita:
Qui mihi ad antiquum communis luminis haustum
Naturæ stupidas soluisti funere leges.
Ah durum, ah rigidum protento stipite truncum
Pandentemque sinus, orbemque in vota vocantem
Iam populo iam redde pio, iam redde precanti.
Aspice sanguineis rorantia pectora guttis:
Aspice humi stratum, celso te vt condat olympo.
Iniectus manibus laqueus tua vincula rupit.
Ipse reos qui soluisset, reus actus iniquo
Iudice, & immeritas iussus expendere pœnas.
Me me. adsum genus infelix. in me impia tela
Conicite. En ego, qui veteris sum criminis hæres.
Idem hæresque, idemq; auctor, idem omnia: fige
En manus: ecce pedes: sceleratum huc exige ferrum:
Hoc petite, hoc: vestrum est. vestri hic stat summa triumphi.
Est satis, est mihi nunc animi, per mille pericla,
Mille neces, ac morte ipsa quod durius vsquam est.
Dulcia mi expetere optatam per vulnera mortem:
Vulnera nostra tuos diros imitantia casus.
Aspice quo rerum traxit me dura iuuentus
Amentem, & stolidum ventosæ gloria laudis:
Per validas acies, sæuiq; incommoda Martis,
(Heu vigilatæ hiemes, noctesque sub Alpibus actæ)
Fœdaruntque mihi faciem, hauseruntque cruorem,
Qui tibi, quique tuas olim debetur ad aras.
Tu mihi, tu geminam duplici sub lumine vitam
Insinuas. tu sub renouato fœdere lætum
Rursus sidereis facis aspirare maniplis.
Hanc tibi ego insonti seruatam sanguine vitam
Hanc reddam, pater. illa tua est. te flumen amoris,
Te fontem æterneque spei, pelagusque salutis,
Immensumque diem, atque immensum lumen anhelat.
Ah quoties animo subeunt tua vulnera sancto:

Tu toties miseri scelera obliuiscere monstri.
Nempe his me maculis tanto de vulnere sanguis
Proluat: aut fontem lacrymarum immitte precanti.
Fac me vnum e famulis, certum cui carpere pensum
Constitues; cœptoque operi insudare iubebis.
Fac me vnum e catulis, tenuis quibus vbere largo
De plenis epulis miseros cibus educat annos.
Si noua supplicij horrendi trepidum vrget imago:
Eheu quo te animo, quo vultu demoror? ergo
Qui mortem attulerim, vitam peto? pignora læsa,
Læsa fides: nec forma vsquam super vlla pericli est.
Quo fugiam? aut quibus in latebris mea tetra venena
Abscondam miser? haud satis est terraque, marisque,
Quod capiatve, lavetve nefas. Quibus ignibus atris,
Aut quali mea supplicio commissa luantur?
Nate Deo, Deus ipse, prius quo nil fuit vnquam,
Nil est, nil erit: omnigenum meta vltima rerum:
Quid mihi iam sine te vel dulce, vel vtile? quo te
Quo sequar? aut quæ nunc corpus, distentaque membra,
Et vultum illusum regio capit? hoc mihi tandem,
Hoc reliquum est, vt te doleam non posse videre;
Atque frui dulci alloquio, & cælestibus auris?
Qualis Threicia effugiens fata atra sagittæ,
Cui virides saltus, & rosida gramina riuis
Excussitque animo catulum fuga dura: per altos
Ilicet abripitur monteis, per inhospita saxa:
Exuperatque vias omneis: tum limite campi
Nequicquam laticis quærit miseranda liquorem.
Ah misera: vt semel expleris te munere lymphæ:
At sities: ego non sitiam. mihi flumine viuo
Fons scatet: æternique sitim domat agmine riui.
Ergo etiam posuisti animam: quo tollere nostram
Velles depositam, deploratamque periclis?
Dic, vbi te posuere: at ego hinc cælestia tollam

Pectora

Pectora, liquentique vngam liuentia succo.
Dic, vbi te posuisti: at tu hinc mortalia tollas
Corpora, letiferisque laues sordentia culpis.
Dic, vbi sis: quo te fugiam: cui robora veri
Intemerata manent recti: quem tartara regem,
Quem ventura tremunt scelerati incendia mundi.
Dic, vbi sis, vbi te quæram: quem dulcis amor, quem
Suasit amor dulcis pro meipso effundere vitam.
Tu ne etiam inferni spoliasti limina regni:
Ac rediens iterum nostris iam vesceris auris?
Siste Pater: sic ne vt seris accincta tenebris
Nox miserum inuoluat cæcis amplexibus orbem?
Siste gradum. te luce nequit nox vlla morando
Officere: haud orbi, haud animis: quos lumine cassos
Illa ferox nequicquam operit sordentibus vmbris.
Ah ne alibi serum hospitium tibi quære: sed intra,
Intra in nos Deus omnipotens. Nam si qua recepti
Mens præsaga boni miseris mortalibus vsquam est:
Tu Deus es: tu, præsentem quem quærimus, ipse es.
Quonam abeas? fracti agnosco rata pignora panis.
O panis: cui nulla fames, nulla obsita leto
Obstrepit extremis veniens in rebus egestas.
Ecce ego. nulla mora est: eadem mox nocte remensa
Ocius ad fratres, & vatis mœnia regis.
Vidi egomet Dominum: hisce oculis, hisce auribus hausi
Viuentem. Num mors potis est in semina vitæ?
Ille mihi, & Lucæ, & Cleophæ, per lumina rerum,
Per veteres verborum acies, quas Spiritus alto
Communi patri atque ipsi de fonte profudit,
Per se vnum, ad seipsum, sese duce vectus, inanes
Excussit tenebras. Hic me, pater optime, fessum
Deseris; & miserum medio in sermone relinquis?
Atqui olim mihi perpetuum comitantis honorem,
Æternum latus, æternæ vestigia vitæ

Pollicitus

Pollicitus: fore non vllo quem deseris æuo.
Ergo etiam integro generis mortalis amore
Hic aderis. vita extremis obsessa tenebris
Te metuet, te quæret. ego hic exuta periclis,
Erutaque infami lætabor sæcula planctu.

In Deum Spiritum.

Te quoque, nec geminum, nec ab vno ducte, sed vnum
Alme parens: ab vtroque Deus, Deus vnus, & vnus
Spiritus, vnigeno qui concelebraris amore,
Sancte cano. quanquam in nato, natique parente
Semper eras, & semper eris. & vtrunque canentum
Carmen obis: placidusque in pectore fusus anhelas.
Nam quid ego aut dixi, aut tacui, quod numine vestro
Iam vacet? aut quænam laudum mihi contigit aura,
Quam non aut animo, aut numeris tecum ante peregi?
Sic etiam æterni complens promissa parentis,
Post gemina mortis deuictum numen, & altis
Monstri tartarei regna expoliata trophæis,
Igneus auricomo commistus turbine nimbus
Increpuit. Tum arrecti animi, & vox faucibus hæsit.
Queis ego disiecto hic oculi mortalis amictu
Haurio flammiferis crepitantem molibus axem?
Palantesque polo faculas, & splendida lucis
Agmina, fulguribus crebris, tonitruque corusco,
Aduentante Deo? iam iam vt sese arduus infert?
Dum pacata cohors animis sibi gaudia miscet
Concilio in medio residens: certasq; fouet spes:
Ignigenas linguarum acies, sonitusque canoros
Excepere animis: aliusque repente resedit
Ardor, agens magna cælestia semina mentis.
Ergo ille imperij æterni ventura profatur
Fata canens: aperitque æuum: veteresque recludit
Omnimodas rerum series. iam pontus, & ingens

Ante oculos terræ tractus, conuexaq; cæli
Templa patent: paretque nouis mens incita regnis.
Ille peregrinis haud vnquam cognitus oris.
Reddit habens varias omni discrimine voces.
Audyt & sero impositus Tagus aurifer orbi:
Et qui barbaricas medius secat Albis arenas,
Indigenæ agnouit commercia dissita linguæ.
Quem Neper, quem Volga rigant, & inhospita Ponti
Æquora, & egelidi stagnantia flumina Nili:
Quaq; noui vastus refluit Senega incola mundi.
Quare etiam quondam rudis ad primordia lucis
Alme parens, quæ tu dederas mihi munera, de me
Hæc repetas: repetita feras: animumque labantem
Constitue: atque foue placidam sub pectore pacem.
Alme parens fer opem: atq; piys intende querelis.
Siue inimicus atrox, seu me mihi dira cupido
Abstulerit: si me abstulerit me dira cupido:
Affer opem pius: ac miseris intende querelis.

In semper Virginem Dei Genitricem Mariam.

Te Superum Regina cano: tibi, debita Cælo
Carmina speratam rerum euoluentia pacem
Seruire, & sanctam trahere in mea vota Pyrenen
Incipiunt. mihi tu numeros, mentemque supremam
Inspira: atque animo fallaces elue curas.
Nam quis tantarum me immensa per auia rerum
Labentem, fractumque metu, pulsumque pudore
Restituat? quis nostra tuis fauor oscula plantis
Admouet: & superas securum sistit ad Aras?
Quid primum, quid postremum de te optima Virgo
Eloquar, aut sileam, sub iniquo ponderis æstu
Pressus, & æternæ ingenti cumulo obrutus auræ?
Verte omneis tete in facies mens ardua, mens o

Mens

Mens alto cognata Polo: totum indue cælum:
Totum hauri varij; diffusum inflexibus orbem:
Nondum etiam laudum complexa es Virginis oras:
Virginea qua Diua Deum bona condidit aluo,
Quisnam humili trepidus Musarum carmine condet?
An genus humanum, totamque ab origine gentem
Tabifici afflatam vitiosis dentibus æui
Expediam: & veteris renouabo exordia luctus?
Fœmina vti datus est comes & pater: vtq; malignis
Capta dolis, misera ab comitemque patremq; fefellit?
Fœmina vti genus humanum, generisq; parentes
Disclusos nitida patria: atq; illustribus aruis
Integrat: & vitæ reparabilis euocat annos?
O Nato sata Virgo, tui patris inclyta Mater:
Cui radijs candens niueis argentea Phœbe,
Pulcher & auricomo collucens Phœbus amictu,
Stellarumq; greges placito famulantur honore.
O Virgo sine labe, sacra mihi purior vnda,
Quæ gelidis speeubus, quæ viuis excita saxis
Temperat Erigonem, scatebrisq; recentibus halat.
Tu quoq; Diua sitim vitæ mortalibus ægris
Alma leuas, fontemq; ferens, pelagusq; salutis.
Vna olim desperatæ primordia Gentis
Restituis: nunquamq; graui concussa tumultu
Fundamenta iacis: veroq; e Lumine Lucem
Concipis: & placidam componis pace quietem.
Ergo inter merita præconia certa Coronæ,
Quam tulit e patrio descendens victima Cælo,
Inter & excelsas numeroso carmine laudes,
Tu quoq; Diua nites. in te concordibus orsis
Et seruus malus: & Dominus bonus, arma volentes
Hostica deposuere: latet sub Virginis vmbra
Nox vetus, atq; recens patrijs lux edita claustris.
Quiq; necis miseræ male sordibus obrutus atris

Horrebat cæli faciem, lucemque supremam,
Luce viget comite, & vitalibus emicat auris.
Qualis vbi Eoa perfusus Lucifer vnda,
Laxauit roseis spumantia frena quadrigis:
Postquam nox Erebo, cæcisque effulta tenebris
Flammigeram nigrante manu distrinxerit Æthram
Æternas accincta faces, tacitoque renidens
Æthere, frondentes obduxerit inuida siluas.
Tum vegetus rediit rebus color: omnia rident
Orbe nouo: tremulaque fuga freta lata relucent.
Sic tibi post tenebras ac tædia noctis opacæ
Sole nouo, solis domino, lucisque parente,
Illustrare chaos, veniamque exposcere rebus
Omnipotens dedit: & veteres excludere luctus.
Ille etiam humani tandem post vltima fati
Fœdera, perpetuam radianti fronde coronam
Diuino imponit capiti, sceptrumque Piorum,
Votaque & æternas tecum communicat Aras.
Quid memorem angusto disclusas limite fauces,
Quas rigido clausit saltu protenta Pyrene?
Cæteraque extremis miracula dissita terris?
Vos cælo ascitos tumulos, rupesque superbas
Alloquor, & placitis positas in collibus arces:
Quæ tumidas Pelagique iras, atque horrida Ponti
Murmura nequicquam validos spirantia ventos,
Iussa Deo, cursu moles superauit acuto.
Illa Palæstini testisque, & conscia Cæli,
Quo Pater omnipotens sortem miseratus iniquam,
Obtulit æternam veteri pro crimine prolem,
Præpetibus tenerum subuecta per aera pennis,
Illyricis scopulis, saxisque informibus hæsit.
Mox scelerum rabiem fugiens, gentemque profanam
Adriacos alto despectans aere fluctus,
Recinios saltus, & pascua Lauretana

Eligit: atque pia molitur commoda genti.
Hic tu me varijs Fortunæ ambagibus actum
Post tetricas Fati clades, Sortisque superba
Imperia, & mala bellorum quæ turbidus hausi,
O mihi sola graues Virgo miserata labores,
Eiectum, extorrem, miserum, rerum omnium egenum
Fouisti, & reducis reparasti exordia lucis.
Per te etiam nec opinanti dulcissima Virgo
Subuentum est: nec spes vnquam me longa fefellit.
Et nunc prospiciens extremos terminus annos
Visus adesse mihi, finemque adducere rerum,
Tristis vt anteuolans dubiæ confinia vitæ,
Ignauam mihi caniciem, lucesq; malignas,
Curasq; tractusque animi, sordesq; profundas
Attulit: & memorem instantis iubet esse ruinæ.
Ergo etiam ignoto rapidi sub carcere cursus
Sperantem pariter heu cuncta, & cuncta timentem,
Fidentemq; tuo Virgo sanctissima ductu,
Tolle manu, & Nati felicibus insere turmis.

Ioanni Babtistæ.

Maxime terrigenum, ac Regis præcursor Olympi,
Sancta Anima, & tacitis Cælorum exercita fatis,
Vltima legiferæ Naturæ meta Ioannes,
Cui fului claros humeros immane cameli
Tegmen obit: nudoq; sonant de vertice nimbi:
Te per inaccessos tumulos, & inhospita saxa,
Nunc vero ætherias sedes super, & super altos
Cælestumque choros, moderatorumque cateruas
Sublimem veneror miser: atque incondita porto hæc
Dona prius. Satin' vt pleno te pectore perflans,
Hoc animo, hac mente gerens, his sensibus hærens
Fumantes tibi nunc supplex aduoluor ad Aras?
Principio teneri post incunabula Mundi,

Et labem fragilis thalami, primiq; Parentis
Crimina viuificæ donis obnoxia lymphæ:
Cætera, quæ canerent primorum carmina Vatum,
Spiritus ætherio ignotus de fonte profudit.
At tua Sancte Parens æquæui luminis ætas
Extulit in veræ præsentem commoda lucis.
Ante etiam immensi conspectum Regis, & ante
Quam rudis haurires vitalia semina Cæli,
O Amor, o pietas: materna conditus aluo
Ignotum terris Dominum sine voce salutas,
Debita diuinis summittens genua latebris.
Mox, vbi conceptas eduxit spiritus auras:
Feruidus increpitans cæci scelera horrida mundi,
Solorum nemorum lætus secreta petisti:
Qua porrecta parum sinuosæ cornua ripæ
Compositas bigenæ flectunt Iordanis habenas.
Inter desertum campi latus, inter & æstus
Collectamq; sitim, diriq; incommoda Cæli,
Nec domat extremo quæsitum munus in orbe
Medorum liquidus succus, laticisq; Lyæi:
Arida nec domitis ieiunia soluis aristis.
Mella tibi patriis vnis liquentia ramis
Dædala sudat apes: miseras tibi deuia guttas
Summittit tellus, ac vilia membra locustæ.
Inde frequens locus ille viris, montanaq; passim
Turba ruit: vidui campiq;, vrbesq; relictæ:
Et libertatem populi spirantis imago.
Tu, quis es? an ne æuo patribus promissa priore
Vera rudimenta, & certæ fomenta salutis
Dexter habes? gentisque agitas arcana renatæ?
O grauis æterni soboles sperata Parentis,
Adsis perpetuo imperio, & sordentia puris
Dilue concepti sceleris vestigia riuis.
Sic populus, sic ille: Dei nec vera propago,

Nec vates: sterili sed vox clamantis in ora.
Vos, quibus a supera pax est promissa quiete,
Perpetuo licet hanc lucem celebretis honore:
Ecce diem, quæ perfudit vos Lumine, qualem
Extremo veniens Sol nunquam aspexit Olympo.
Rex Regum, æterni sceptri cui summa potestas,
Regna bonis, pacemque gerens, cladémque profanis:
Qui fuit ante, ego quam fierem, méque ipse sequutus,
Exoluet veteris sordentia crimina pœna.
Non vt ego abiectæ fluuiali munere lymphæ,
Sed liquido afflatu, ac Cæli fulgentibus auris:
Et patrium insonti pacabit sanguine Regnum.
Sic ait: & populum nitidis lustrabat in vndis,
Multa monens, multa ore pia mandata resoluens:
Ecce autem sacris sese referabat ab aruis
Vera Dei soboles, mundi melioris origo.
Quem circum ætheriæ iam numine percita flammæ
Collecta exilio, veterique e crimine turba,
Matres, atque viri, pueri, innuptæque puellæ,
Ipsæ vrbes, ipsique agri, tota ipsa sequuntur
Agmina: deserto cessat iam taurus aratro:
Pendet & amissis opera interrupta iuuencis.
Illius vt Vates fulgorem feruidus hausit
Fulmineum: perque ima pius calor ossa cucurrit:
En pacata, inquit, scelerati victima Mundi.
Sic ait: & sanctum posito velamine corpus
Tingit aqua, auctorémque illius muneris ornat.
Tune Deum fontis dono mersare salubri?
Tune Deum? tibi qui tribuit sua munera; de te
Hæc petit? & veteris cessit prudentia Fati?
Quem facit ille parem sibi, te mortalia temnunt?
His de te tantum licuit? te vera monentem
Inuidit miseris terris Fortuna? nec ipsum
Carceris infandum satiarunt vincla Tyrannum?

Vt sacrum aspiceret caput a ceruice reuulsum?
Ergo illum inferni subter fera limina Regni,
Et furuas desperata caligine sedes
Insomnem exercent Furiæ. cui tristis Erinnys
Infestum caput anguineis redimita capillis
Sanguineo assurgens facinus sonat vlta flagello.
Quæ loca ne videam reus, o Pater optime, mortis,
Curriculo vitæ, ac spatijs disclusus iniquis:
Sed lacerum sterili nostrum hunc in littore truncum,
Singultantem animam dulci pro nomine Christi:
Quam toties miser obieci mortalibus ausis:
Exora, meritisque tuis merita ardua captem.

Rocho & Sebastiano.

Vosne etiam lamenta virum, gemitusque cadentum,
Magnanimi Heroes, duo lucida sidera Mundi,
Totque inter lacrymas horrentia funera tangunt?
Nos vacuæ segetes, vasti nos frugibus agri,
Ipsi nos saltus, nemorum ipsa silentia terrent.
Vsque adeo inferni concepta e semine Ditis
Ventorum molles animæ letalibus auris
Omnia corripuere. ruunt in mortis amorem
Terraque, sideraque, & scelerati crimina Cæli,
Corruptos effusa lacus super, altaque Nerei
Æquora. Quique fouent vitæ mortalis honorem,
Iam facti sontes latices, & morbida vulgo
Pabula: tum nullo pecudes custode per herbam
Vitamque, exitiumque æqua sub sorte pacisci.
Hic oblita sui, multamque ignaua sub vmbram
Armenti decus, & toruis pugna aspera taurus,
Crebra gemens longo tendit grauis ilia tractu:
Et nudis animam compescens dentibus ægram,
Heu dulcem aspectat morienti lumine natum
Perdita: nec lætas illi reminiscitur herbas.

Parte alia validus proscisso taurus in aruo
Non sulcum meditari, aut dicta audire magistri:
Verbera lenta pati: durisque absistere vinclis:
Naribus & piceam patulis euoluere nubem
Afflatos oculos olli rigor igneus vrget
Terribilis: maciemque lues contraxit acutam.
Ecce autem Hesperiæ veniens ab limine terræ
Fortis equus: cui mollem animum, primumque pudorem
Soluit amor: plenisque insedit flamma medullis.
Ille neque assurgens liquenteis flagitat amnes,
Nec procul aerij montis de rupe coruscans
Hinnitu increpitat cessantem puluere campum.
Ast illum in duris saturum ad præsepe canistris
Insomnem exercet vitium: non inde vocatus
Ardet auens spatiumque dari, cursusque volucres,
Non ægrum virides herbæ, non plausa reducunt
Pectora, non strepitus byugum, freniquе sonantes.
Augentur cladis facies: nec funera tantum
Infelix pecus annumerat: cadit aureus infans,
Florentes puerique, & longis fulta senectus
Lucibus, extremosque ferens exempla sub annos.
Ergo etiam crebro Matrona atrata dolore
In luctum soluit properata ad funera crines:
Aut amens delubra Deum, lucosque fatigans
Nequicquam miseros exercet feruida planctus.
Nulla feris etiam iam tum natura pepercit.
At Leo per saltus, vasta & deserta peragrans
Indomitis agitur furijs: atque vritur intus
Igneus: & presso Cælum clamore lacessit.
Omne nemus late exhaustum est: lateque silescunt
Errati saltus auibus, gressuque ferarum.
Iamque vagi soboles pelagi, mutæque natantes
Senserunt liquidis infusa incendia in vndis:
Turpiaque insano reuoluta cadauera fluctu

Extanteis plangunt scopulos, litusq; supinum.
Ipsæ & aues, volucres animas in rupibus altis
Expirant temere: dira aut ieiunia victas
Edomat. at si quæ petiere cadauera rostris:
Extemplo stimuli tentarunt ossa: neque intus
Suffecisse valent fusæ feruore medullæ.
Inde subit furtim vitiata in corpora lentus
Torpor: & obrupta cute, putri Solis ab æstu
Membra nimis ritu saniæ, taboque liquantur.
Hæc Fati rabies, hic Cæli tractus iniqui,
Quæ non facta hominum, quæ non commenta Deorum
Expetere: & summis vota aspirare periclis?
Omnia conclamata: latent sub turbine planctus
Omnia: & obscura caligant mortis in vmbra.
Ipsa etiam, quæ nos vitam sperare iubebat,
Ipsa fuga exitio est: solique ad funera nostra
Adsumus: & frustra veteres reminiscimur agros.
Vos Cælum, vos Terra parens, Terræque parentis
Antiquæ fibræ, vitrei Regna alta Tyranni:
Sit satis has meritas funesto sanguine pœnas,
Diraque supplicia hæc sæclis hausisse nefandis.
Vos ego per Genios geminos, geminasque coronas
Magnanimum Heroum precor, obtestorque. videtis
Vt Rochus ætherei tendat vexilla Triumphi:
Quo signo æternam soluit pia Victima mortem?
Vt paribus socius felicibus excubet armis?
His quondam Rochus invicti discrimine morbi
Expulit: & Latijs exegit finibus hostem.
Huc Matres, quondam Matres, dum vita manebat
Insontum infantum: & tantis defuncta periclis
Turba super, viridi & victrix ætate iuuentus:
Tristes relliquiæ, ac sæcli monumenta prioris:
Huc mecum: nec vernanti sub luce corollas,
Nec consecratas festis e frondibus Aras,

Immo animos afferte pios, ac nescia labis
Pectora: & horrendos etiam spirantia casus.
Sic demum auerti tantarum incendia rerum
Posse reor, orbosq; piis seruare Penates,
Nosq; iterum patrio pacatos reddere Cælo.

Fidei Virgini.

Unde tibi ætherium inuentum Virguncula carmen
Sancta canam: quæ sidereo secreta recessu
Dulcisonas animo Cælestum concipis auras?
Hæc tamen, hæc mentis certissima pignora nostræ
Alitibusque ferisque, & duris Alpibus audax
Edicam: brutaque animæ, rupesque silentes
Intendent: surdumque fretum meditabitur aures.
Aspice tartareis præcepta obsessa ruinis:
Pro quibus vt celso ferrent fastigia Cælo:
Mitis honoratum sacrauerat Hostia lignum
Anne parum visum est nobisque hostique superbo,
Sordibus antiquis, & dira labe Parentum
Obsita? inhumanis etiam irretisse tenebris.
Quas lux vera sui dextro dissoluerat ortu.
At nunc luctificis iterum conuulsa periclis,
Heu vitæ cursu in medio, crudelibus ausis
Barbarici premitur spes interrupta furoris.
Virgo vides? furor vt rapidis Aquilonius alis
Dura rudimenta hæc sceleris, tetrosque tumultus
Impulit: & rapido vexauit turbine Cælum?
Quod nisi tu Virgo, meritisque & nomine vero
Vera Fides, fessosque animos, opis omnis egenos,
Labanteisque foues populos, domitasque furores:
Deque statu rerum sacro, deque omnibus actum est.
Virgo trucem quo te iam confutasse Tyrannum
Fama refert, solidoque frequens celebratur honore,
Exere conspicui radiantia lumina vultus.

Quodqua

Quodque per excelsi tibi credita pignora Regis
Purpureum casto fudisti e pectore flumen
Sparge libens miseris corda ad discordia terris.
Forte verecundum succendet sanguis amorem:
Perpetuum Christi meruit qui sparsus amorem.
Cana Fides, o Virgo arcani conscia Fati:
Felices per ego te animas, sanctumque Senatum
Cælicolum, insonti partumque cruore Triumphum,
Unde tibi æternum viridem peperisse coronam
Commemorant: faueas labentibus optima rebus.
Diluuijque infesta salo, dirisque procellis
Tempora letifero desperata exime luctu.

IVLII CAESARIS SCALIGERI DIVI

AD

Pedes Domini nostri Iesu Christi Filij Dei.

QVi nostras Mundo spirasti obnoxius auras:
Redderet vt nostras spiritus ille tuas.
O Deus, o æterna Dei Patris vnica proles:
Qua sine, quod factum est, fecerit ille nihil:
Quæ tibi sacra fero tenuem insinuantia mentem,
Reddere digneris Numine pura tuo.
Illa tuos celebrant cantu meliore Quirites:
Atque audent falsos temnere voce Deos.
Nam scripsi varios dubia qui sorte Tyrannos,
Non laudem, veniæ sed mihi dona peto.
Parce pius seræ damnare pericula vitæ:
Nunc primum incipio, viuere scire quid est.
Ah ah vix etiam emergunt exordia lucis.
O igitur quando, aut quæ mihi finis erit?
Quos in te cecini, quos in me voce lacesso:
Horum Christe tuo lumine facta sequar.
Qui sine te nihil extiterant: nunc omnia, post te,
Et per te, & tecum sunt sine fine tui.
Horum ego facta canens, atque horum exempla sequutus,
In te abiens, capiam te capiente Deum.

Ioseph.

Ioſeph.

Sancte Senex, cui Virgo parit, cui libera, nulli
Cognita naſcentem clauſtra tulere Deum:
Duc tecum hunc animum magni in penetralia Mundi:
Atque nouo dubiam lumine pande viam.
Cuſtos Virginei, intacti ſelecte pudoris:
Audis, qua valeas nocte videre diem.
Bis fœlix, cui promiſſo, poſt funera, Cælo,
Cuique prius licuit ſub tua tecta frui.

Innocentibus.

Fundite felicem ſanctiſſima turba cruorem:
Terra emitis minima maxima Regna Poli.
Neve timete patris veteri de crimine ſordes:
Namque alio lotus ſanguine ſanguis erit.

Ioannes Babtiſta.

Vox ego nequicquam ſterili clamantis in ora:
At verbum in populo ſeminat alta ſuo.
In terris prior ipſe fui: prior illius ortus,
Cum patre præueniens ſæcula cuncta Deo.
Vos ego purifico fluuiali munere lymphæ:
Ille reos placido fluminis igne lauat.
Heu genus inuiſum. ſua qui tibi Sidera Cæli
Donat: ei terræ debita Regna negas?

Stephanus.

Perfide, quid ceſſas, aut te, aut me reddere vitæ?
Vita, vita tibi eſt credita, morte mihi.
Ah non ſupplicium Sanctis, ſed præmia, mors eſt:
At tibi ſupplicio mortua vita tua.
His ignoſce Pater: & , quæ fugere, ſequantur:
Et mihi quæ mortis fata dedere, petant.

Petro.

Commissæ a Domino princeps lectissime turbæ
Petre, vagum iusso limite coge gregem.
Quos teneris Dominus pro te præfecerat agnis,
Induerunt auidi sanguinis ora lupi.
Sponsa gemens lacera est, spernentique exulat orbe,
Quam tetro Meretrix agmine septa premit.
Sanctaque Cerbereum conflata est clauis in ensem.
Artibus infandis omnia membra vacant.
De cælo tamen hæc cures. Si accesseris illuc,
Isti ipsi affigent teque tuosque cruci.

Paulo.

Qui fuga dura prius fueras, & lima laborum,
Nunc requies victo certa labore viges.
Ignigenæ accipio cælestia fulmina linguæ,
Et quæ sidereo flamine verba tonant.
Horreo, cum loqueris: pacantur corda, locuto.
Nectareo fructum semina rore gerunt.
O tuba plena Deo, non noti plena furoris:
O & inexhausti vas sine labe boni:
Quæ scripsisti alijs magno molimine rerum,
Fac Pater, hæc eadem sint quoque scripta mihi.

Boanerges.

Vos quoque, queis Dominus deducit nomina Cælo,
Accipite has tenues in mea vota preces.
Exemplo senioris agam pia numina vitæ:
At nostra alterius spiritus ora regat.

Lucæ.

Quæ sunt nota alijs, tibi non sunt abdita: verum,
Sunt, quæ alijs fuerant abdita, nota tibi.
Hæc arcana sui pandit sanctissima Virgo
Quis potuit certo verius ore loqui?

Nam mihi quis monstrat venturæ lucis Amorem?
Quisve propinquantis præmia signa Dei?
Quæ mandata stupens audit Regina Tonantis?
Quæ responsa humili nomine Virgo dabit?
Quis Dominum, nondum natus, sine voce salutat?
Quis graue promisso fonte leuabit onus?
Quis leuis insonuit sanctis exercitus alis?
Dans nota ignotum voce salutis iter?
Vnde nouum Sidus decorans orientis honores,
Rege aurum, myrrham funere, thura Deo?
Quis fugit, Ægypti factus nouus incola terræ?
Extinctoque redux aduenit hoste puer?
Omnia quæ Lucas diuina voce profatus
Solus, item mea sic pectora solus agis.
Flammato gelidam succendens carmine mentem,
Ipsa meis fatis astra minora facis.
Quæ quia vera puto, nulla re territus absens,
Præsentem exora me quoque posse frui.

Barnabæ.

Te Paulo socians, iunxit cum fulmine lucem:
Fonte nites placidi luminis, ille tonat.
Igneus ille ruit, leni tu laberis aura:
Tu capis intentos auribus, ille rapit.
O vtrum malim ambiguus? cur diuido iunctos?
Quin habeam potius certus vtrumque mihi.

Zenoni patriæ tutori.

Exere conspicui radiantia lumina vultus:
Atque Vrbem e supero limine cerne tuam.
Et spira faciles concordis flaminis auras:
Heu quod dissidium ferrea corda quatit.
Cætera vel propriæ vel auitæ munere laudis
In toto nullis orbe secunda fuit.

Illa tibi, & nobis Patria est: potiore sed ipse
Nunc frueris: nos ah terra aliena terit.
Quare illam aut mihi redde (peto non multa) precanti:
Aut cito ad istius commoda vera trahe.

Simoni Cyrenæo.

Felices humeros, felicia brachia, felix
Sudor, quem eliciunt pondera sancta crucis.
Quis names, quem voluit dominus sua pondera ferre?
Si satis est nostrum cuique tulisse suam?

Hieronymo.

Qui magnæ poteras Naturæ imponere leges:
Atque in te patrij vertere iura Poli:
En facilis descende. vides furialia vulgi
Pectora, & ancipiti dissita Regna fide.
Cuncta ruunt infelici disiecta tumultu:
Et rerum, interitus non nisi, finis erit.
Iam pretium est sentire male, atque auertere verum:
Et facere, aut fieri iam bene, nolle volunt.
Interdicta tibi quod si sunt iurgia terræ:
Quo tua mens coram possit adesse minus.
Exora vltricis felicia fulmina dextræ.
Peiores merita est tetra cloaca neces.

Augustino.

Ne egredere e solo, ac tetrico pater alme recessu,
Vt Iesum videas: Christus vbique tibi est.
Ne egredere, vt Paulum auscultes magna illa sonantem:
In Cælo Paulus mox tuus hospes erit.
Ne egredere, vt Romam spectes: stomachabere: quando
Roma erit in Roma nulla reperta tibi.

Caprasius Martyr
Alloquitur lictores & Fidem Virginem.

Me me. adsum, qui delitui: qui vulnera fugi.
Huc ferrum, en hæc sunt pectora vestra, date;

Bis viuens virgo es, quæ te offers sponte: sed illi,
Qui mortem fugiunt, bis meruere mori.

Rocho.

Grata Deo mens, non vllo subnixa tumultu:
Lenior æstiuæ quam piger humor aquæ:
Temperies, & pacati clementia Cæli
Dicitur a Domino totum opus esse tuum.
Pelle luem, sed solue metum: ne prodiga vitæ
Corpora Cerbereo funere victa cadant.
Quemque diem vexit lætis Aurora quadrigis:
Hunc lætis reuehat Lucifer almus equis.
Hora salutiferamq; salutifera occupet horam:
Annus & exclusa morte perennis eat.
Magna quidem: sed tu maior mitissime Diuum.
Et tibi qui dedit hæc maximus esse solet.

Thomas Aquinas.

Per rerum genera, & varij spectacula Mundi,
Sidera summa cito vectus ad vsque gradu,
Primam & postremam Naturam expleuit vtramque:
Nam quod re Deus est totus, hic ore fuit.

Paulo primo Eremitæ.

Audi de Cælo miseras sanctissime terras:
De terra audieras qui monumenta Poli.
Huc ades a Domino monstrans deserta locorum,
Quo mens a curis exulet acta malis.
Ipse mei nequeo in solo meminisse recessu:
Ludibrijsq; animus militat inde nouis.
Quid faciam, circumsistunt quem retia Mundi?
Quem laqueo miris artibus Horcus habet?
Felix qui suus est: mortis nec fœdera quærit.
Ter magnum imperium est, posse iubere sibi.

Georgio,

Georgio.

Hæc vita magno pro munere diue Georgi
Parua, sed ex animo munera Cæsar obit.
Hostili toties qui iam mucrone retuso,
Accepto multo vulnere victor abijt.
Nullum opus humanum hoc potuit: sed vindice dextra
Magne tua nostra hæc dextera tanta fuit.

Laurentius Martyr.

Largus opes Domini qui dispertitus egenis
Ignigeno feruens arsit amore Dei:
Lassauit stupidos hominum Laurentius ignes:
Et flammæ in medio turbine sensit aquas.
Ergo Dei cumulos sibi qui populatus, auari
Ardet inexpleto Ditis amore sui:
Tostus alat rapidos hominum crudeliter ignes:
Et flammam in medijs sentiat vstus aquis.

Ambrosio.

Magnus eras vita, maior sermone, docendo
Maximus: vt nec te crescere posse putes.
Ast Augustinum postquam tua lingua reflexit:
Excessisti hominis iura, capisq; Dei.

Dionysio Areopagitæ.

Surge, veni: rerum varios & desere fastus:
Quodque paras, alio nomine surgat opus.
Ignotasne stupes tenebras? caußasne requiris?
Nec librum e vestris, qui tibi dicat, habes?
Hic seipsum deflet Natura in funere luctus:
Lacryma quod meritis sit minor, ora rigans.
O dilecte Deo, o Cæli pars rara senatus:
Si qua nox alijs, lux fuit illa tibi.

Ludouico Regi.

Progenies antiqua Poli, sanctißime Regum:
Qui Regno adiunxti Sceptra superna tuo.

Magnanimas Francorum acies, forteſque Nepotes,
Et foueas Regis pectora, verba, manum.
Quo vel anhelanti, vel prono lumine Titan
Nec veteri maius, nec videt orbe nouo.
Ille ſuis noſtros contemnere finibus hoſtes:
Et dedit excluſo Marte, ſopore frui.
Huic Græcæ, huic Latiæ mea debent otia Muſæ
Quæque patent tantis tot monumenta libris.
Si numeris moderor: retinet Franciſcus habenas.
Illius vt feruet ſpiritus igne, calet.
Sola manus noſtra eſt: ſi quid diuinius exit:
Cuius vis ſpirat Numinis, ille fauet.

Claudius.

Exemplum cæli ruituro Claudius orbi
Naſcitur: & claros nomine vincit auos.
Largus opum reliquis, clemens: ſibi pauper, acerbus.
Fert alios, oneri non fauet ipſe ſuo.
Exulat in medio conuentu, immobilis exit:
Id tantum quærens, nolle licere, ſibi.
Cumq; ſit in medio, nec toto clauditur orbe:
Verum orbem totum claudit in orbe ſuo.

Martino.

Luminibus capto Cæli ſi redditur aura:
Maxima magnum inter munera munus habet.
Tum Diuum imperio ſi mortua corpora ſurgunt:
O quantum, hanc vitam reddere poſſe, fuit.
Quod ſi Amor eſt Deus, & nobis ſe tradidit ipſum:
Tu Deus: ullus homo ſi Deus eſſe poteſt.

Franciſcus.

Exemplum, præcepta Dei, vireſque ſequutus
Martinus, gaudet omnia poſſe dare.
Hunc alia ratione implet Franciſcus amorem:
Cuncta videre aliis, & ſibi ferre nihil.

Geruasio & Protasio martt.

Saluete Insubrici duo lucida Sidera Cæli:
Quorum etiam extremo numen in orbe viget.
Vidimus extinctum mentis venerabile lumen:
Quæque ferox rabies effera corda premit:
Pacari, reddique sibi, precibusque suorum:
Queis reddi sperem me quoque posse mihi.
Vos veneror tacito fusis e pectore votis:
Et vestrum exemplo mortis anhelat amor.
Vosne etiam Ambrosius vidit per somnia? secum
Orantes orans vidit, vtrumque, vigil?
O ego ne fodiam, quo vestra ibi corpora quæram:
Sed corpus rapiat dextera vestra meum.

Antonio Eremitæ.

Indixti nigris Erebi qui prælia seruis:
Passus & indicta es prælia multa tibi:
Magne Pater furuum defendas fortior hostem:
Sisque metus diris ignibus igne tuo.
Seu positis vacuus deduco tempora curis:
Sollicitam iniecit callidus ille manum.
Seu plenam saturat Cælestis copia mentem:
Ingerit ignotis Regna parata dolis.
Quod si humili: quando hoc præceptum est: corde paciscor:
Obiecit patrij stemmata prisca soli.
Ah de captiuo ventosis gloria velis,
Et falsa Famæ luce triumphat amor.
Indue me vasta desertis rupibus ora:
Arida qua facie fluctuat vnda maris:
Obrue Sarmaticis immania corda pruinis:
Dum rigidum excutiant libera corda iugum.
Vt, quem facta tuæ ceperunt ardua vitæ,
Incipiat vitæ fata parare suæ.

Antonio Patauino
Bonauentura loquitur.

O, vbi nunc rigidi, Mors, est victoria teli?
Et tanquam spirans integra lingua viget.
Quæ nunquam Domini liquisti candida verbum:
Te nunquam voluit linquere: semper eris.

Thomæ Didymo.

En ego sum: duro contra quid pectore perstas?
Si non vis mentem mittere, mitte manum.
Ecce videns, oculis credis mortalibus. At, qui,
Hæc non viderunt, spiritus esse facit.

Bernardo.

Qui, tantus fueras sine præceptore Magister?
Quisve tibi ingenij semina tanta dedit?
Prodigium cælo gratum, mirabile terris:
Et maior tota, gloria tota, fide
Ecce vides oculis, tacita quam mente videbas:
Atque capis linguæ præmia certa tuæ.
Illa tibi Nati populum, sanctumque Senatum:
O vtinam nostrum sic tibi signet iter.
O Virgo: o mihi post Dominum spes vnica Iesum:
Qua te Bernardus, hac ego mente colo.
Cui nunquam attonito saturantur lumina visu:
Vsque oculos tua sic pascat imago meos.
Cui nullo tenuis lassatur carmine lingua:
Illa tuæ laudi tam sibi visa rudis.
Aspice nos, quocunque tegit me nomine Cælum:
Et sordes, nati sanguine, terge meas.

Iuliano hospiti.

Si decuit miseros absentem quærere mortem:
Et cadere ignara, quam peperere, manu:
Quid fugis instantis durissima crimina fati?
Vis te indefessis torua sequetur equis.

Si tu hoc ipse facis: cur nolens feceris? At si
Hoc faciunt, iubeant noxia fata necem.

Hieremias.

Cum flerem Solymæ mortalia fata caducæ:
Ad flendum certa sede fuere loca.
Ast vbi nunc sedeam? nonne hæc sunt funera nostra?
Extremumve dies vltimus ante diem?
Quomodo lecta Patri, meretrix euadere Virgo?
Et non sollicitant perdita monstra Deum?
Quis tibi carnifici fœdissima vulnera dextra?
Hostis? an infami tetrior hospes apro?
Ne repete, Oceani genitor diffundere fluctus.
Vltricis flammæ hos altera Regna manent.

Ioannes Eleemosynarius.

Cætera, quæ cupido fulgentia nomina Mundo
Instituunt tituli flore parare decus,
Tantum sidereo cedant vnius honori,
Quantum alto terræ distat ab axe globus.
Hoc tibi sic totum est, alijs partirier. Heu nos
Totum accepisse, & reddere velle nihil?

Origeni.

Quid tibi sancte deest, alius quod habere superbit?
De te vno, ast humili, sumere cuncta licet.
Corporis exilio creuit lux feruida mentis:
Vtque tuus sis, te non sinis esse tuum.
O diuina manus, partem quæ corporis aufert:
Tota suo vt fiat mens magis apta Deo.
O diuina manus, quæ tanta & talia fudit:
Liberet vt Christi sæcula sancta manu.
Quid mihi deposcam? regalia corpora? Iam mi
O iam mi, vt fierem (sit satis) ista manus.

Andreas præfectum alloquitur.

Infelix, tua vox frustra me territat armis.
Si poscam, haud cedent arma superna tuis.
Quod peto, promittis demens: minitare, quod opto.
Ah demens, laudem qui minitere Crucis.
Ergo ex hac propius spectabo limen Olympi:
Terreboque feræ spicula dira necis.
O salue optatum, o solum sine crimine lignum:
Maxima quod Cæli victima fecit iter.
Quique olim nostros meditans spirabit amores,
Flammatum in Iesu fer super astra virum.

Christophoro.

Quid quæris, quod vbique orbi dominatur aperto?
Se tamen haud oculis subtrahet ille tuis.
Iam Natura tibi cedit verso ordine rerum
Vt fias leuior, sarcina tanta datur.

Philippo.

Quo nullis Romana manus penetrauerat armis,
Immensi illa manus æmula dura Dei.
Victrices Persa quo duxerat ipse cateruas:
Vt daret insanæ seque suosque neci:
Tu penetras, victorque sedes: positoque Trophæo
Ignotis armis effera monstra domas.
Hoc distant terrena Polo, cælestia terris.
Nuda, quæ nequeant tela, parare manu.

Zachariæ.

Pande noui diuine senex miracula visus.
Cur pia tam sancto munere lingua vacat?
Nimirum veteri posita esse silentia legi,
Hoc signum, & vitæ semina iacta nouæ.

Cosmæ & Damiano.

Imbuite hunc animum ignauum cælestia fratrum
Consilia: vt mentem plenius æquet opus.

Præsidium

Præsidium vestro geminum de numine fulsit:
Quippe dabat terram dextera, lingua Polum.

Lazaro.

Quis potuit stupidas fatorum soluere leges?
Quis lucis reduci lumine iura dedit?
Unde venis miseræ repetens incendia vitæ?
Siccine monstra tibi deteriora placent?
Anne alijs potius, quam tu tibi, Diue reuixti?
Ut fierit duris gloria nota Dei?
Narra illis tetrici pœnas quas videris Horci.
Quo duce scire queant viuere, scire mori.
At mihi sint satis hæc, Dominus quæ dixerit olim,
Et visu potior sit mihi sola Fides.

Matthæum Dominus alloquitur.

Linque feris, venient quæ post nos Monstra, Telone.
Quæ tardant cursum pondera dira tuum.
Quid pro captiuæ pallenti fulgure maßæ
Non aget inuerso nomine turba nocens?
Unus quin nunc incipiet me vendere vestrum.
Qui posthac faciat, non tamen vnus erit.

Theodoro equiti & mart.

Prima fuit propter mortales gloria turmas:
Mox cum cælesti milite miles eras.
Quique tuis nunquam cecidisset flammeus armis,
Ecce Draco duplici numine victus obit.
Turpia Crux inter mutilæ dispendia vitæ
Est consolatrix, quæ fuit ante minax.
Sæpe tuis Ciui magna est victoria telis,
Nunc hostis telo maxima parta tibi.

Simeon manes alloquitur.

Gaudete o Cæli proceres, gens lecta: futuri
Hac Regis tetigi pectora sancta manu.

Hac expectati tetigi pia pectora Regis.
Tempora erunt nostra quantulacunque mora.
Serior & votis, & magnis serior ausis
Mors dedit ingratos lenta videre Dies.
Sancte veni: quenque in nostras accepimus vlnas,
Amplexus capiant brachia nostra tuos.

Iulio Mart.

O cuius capio diuini nominis auram,
Diuini o imiter fortia facta viri.
Et quam mundano defendi crimine vitam,
Pro Cælo, delens crimina fœda, luam.

Sebastianus.

Dic Zoe: eloquere insana data munera turbæ:
An donum acceptum lingua soluta silet?
Quis dedit, vt quæ non poterat mortalia, possit
Nunc facile, & numero cælica verba loqui?
Dic o Tranquilline pater, dic Martia mater:
Cur contra, ac dudum, pectora vestra fremunt?
Dicite vulnificæ malesobria tela sagittæ,
Irrita cur vitent vulnera vestra necem?
Ah potius tellus, pelagus, cælum, omnia: quando
Nunc parent Domino cuncta elementa suo.

Cypriano.

En optata tibi Iustinæ pectora: quid stas?
En audet votis cedere Virgo tuis.
Verum adduc tecum comitem, qui pectora mutet.
Stant etenim inuicta non temerata fide.
Heu fuge mendacis promissa proterua Tyranni.
Si tu illum capies, te tua Virgo capit.

Proculus proconsulem alloquitur.

Quid me sæue tuis indignum despicis armis?
Hic, quemuis aliis pellere, Christus adest.

Rusticus, & firmus vitæ cælestis amore
Ense tuo sacram sanguine tinxit humum.
Me quoque iunge illis: aut si dimiseris: isto
Fiet iudicio noxia dextra tua.

Nicolao Pataræo.

Qualis ab imbrifero damnatus tempore pastor,
Agricola, aut pastor nescit abire casa:
Ecce autem Eoo stipatus lumine Titan
Disiecitq; hiemes, restituitque diem.
Obscœna paupertatis sic turbine fractus
Mittere vult natas sub iuga fœda parens,
Sol oreris: Sol cuius amor potis edere lucem est.
Et prohibes patrias conscelerare manus.
Ergo etiam dubias Nautis sulcantibus vndas
Sancte salutari numine sidus ades.
Des mihi perpetui tranquillam nominis vmbram:
Exiliique hiemem, flabraque dira fuges.

Nicolao Tollent.

Tanta ferunt de te, rerumque frequentia tanta est:
Multorum vt potius facta fuisse rear.
O commune mihi tecum sit limite iuncto
Mortales superis continuasse dies.

Sabas.

Integra quæ spectas post mortem corporis ora
Nulla vetustatis signa dedere suæ.
Quæ æternum semper cecinerunt feruida Patrem,
Vel semper, vel sunt digna manere diu.
Non nunc incipiunt Naturæ frangere vires:
Nam sicco pluuias elicuere Ioue.
In rapidos etiam ingressus non nescius ignes
Rettulit illæsa lintea tota manu.
Duplex iudicium: humoris, flammæque futuræ.
Paret aqua: iusso flamma retusa gelu est.

Nezario & Celso.

Quid dubitas sanctæ placitis hærere Parentis?
Linque Patrem, nam sese ipse relinquit item,
Quique suum te, & votorum vult esse suorum,
Olim erit vnanimis, cum volet esse tuus.
At tu diuina tanti sub voce Magistri
Desine iam factis, & puer esse fide.
Atque viam Cæli mihi commonstrate: Deoque
Vt placeam, incipiam nolle placere mihi.

Matthiæ.

Qui terra fueram grauis, intolerabilis, acer,
Asperior colubris, asperiorque lupis,
Me nondum licet illa tegat, nec condere curet:
Est tamen, o miserum me, mihi terra grauis.
Cœnum ego vt asseruem? fastus vt mirer inanes?
Ridiculique orbis perdita Regna petam?
Cum spernentem orbis video promissa profani:
Atque pati, mundi ne patiare luem?
Tene etiam illæsum metuerunt dira venena?
Nec cæcus cæcos posse videre facis?
O mi impone manum, atque aperi mea lumina, diro
Ne peream potu cæcus ab ipse meo.

Marco.

Ne peccet, secat ancipitem sibi corporis vsum,
Qui mutilo aggreditur cælica regna pede.
At tibi qui iussit digitorum parte carere:
Ne faceres opus id, quod scelus omne fugat?
Sancta verecundo pietas hic imperat ore:
Illic magnanimo pressa timore iubet.
Quid faciam, male ne faciam? vis mista pudori est.
Si bene ne facias, te facis esse male.

Lupo.

Multa tibi a ſuperum conceſſa piacula Rege:
Ut fieres meritis grandior ipſe tuis.
Impertire mihi magna hæc miracula rerum:
Et ſtatue ignauo robora priſca pedi.
Veras Cæli diuitias ſine fine beatas:
Quas quanto plus des, plus ſcatet inde tibi.

Iſaiæ.

Vos Cælo delapſa cohors ſermonis amœni,
Candida ſidereo verba referta ſono,
O implete meas teneris accentibus aures,
Unde feram puro pectora plena Deo.
Teq; per hæc ſpectem ſummi patris vnica proles:
Oſculer ingrata vulnera facta manu.
Dem gemitus, onerem crebris ſingultibus auras:
Ut vera e lacrymis otia lætus agam.
Ah catuli infames, genuit quos rupibus horrens
Caucaſus, atque æſtu vipera facta nocens.
Ten' Regi præferre tuo peregrina Tyranni
Sceptra? cruentiſoni te fera iuſſa Lupi?
Nec reſponſa Dei, nec te promiſſa retardant:
Nec tangit facilis plumbea corda pudor?
At non nunc primum Domino abs te iniuria facta eſt:
Iampridem excuſſus mente, manuque tua eſt.
Quin etiam tibi qui cecinit tam vera, reſectus
Ille tibi mortis morte reliquit onus.
Perfide tam poteras ſceleratam ducere vitam?
Utque tuos laceres, non meminiſſe tui?

Baſſus Epiſc. & Mart.

Supplicium ſine peccato, noua pœna vetuſtæ
Virtuti, inſontem ſpernere tela docent.
Quid corpus laceras? animus viget integer. hunc vis
Perdere ſi nequeat: me quoque nulla poteſt.

Sereno

Sereno Abbati.

Olim qui steriles habitasti solus arenas,
Cælicolum densis vt fruerere choris:
Fecistique humilem, quo celsis altior esses:
Quique virum exueras, efficerere puer:
Regnum excußisti, vt seruilia vincula rumpas:
Quique homine exieras, ingrederere Deum.

Benedictus.

Pura fides, spes firma, animus tam plenus amoris:
Vt sibi de patriis nil retineret aquis.
Hæc sunt munimenta viæ, quæ ducit ad astra.
Vtque aliquid faciat te, docet esse nihil.

Iouino Mart.

Qui rabida hostilem sitiebam mente cruorem:
Cui mentis fuerat fœda ministra manus:
Fœda manus, scæuique pedes, dira omnia, dirus
Ardor, inexpletus sanguinis, atque necis:
Cuncta pius Dominus torquet nunc vindice pœna:
Raptus vt hinc vsus sit vetus ille mei.
Quod tu per clarum, calcas quod limen, olympi:
Emendes precibus magne Iouine tuis.
Hoc mihi tu facies: alios ego velle docere
Instituam, & tantam dicere sospes opem.

Faustino & Iouitæ Martt.

Constantes socij, spreto quos carcere terra
Perpetuus Iesu nomine vinxit amor:
Me quoque participem componat luminis alti,
Qui tribuit nobis eße, quod eße velim.

Bartholomæo.

Dulces exuuiæ, rarique exempla furoris:
Dignaque, quod fecit turba nefanda, malo:
O triplicem trino superum pro Rege triumphum:
Crux, corium abstractum, tertia pœna caput.

Nunc

Nunc tibi nobilitas vero splendore refulget:
Nuncque Scies, qui te nunc quoque maior erit.
O vtinam talis mihi purpura contegat artus.
Det modo cælestis fortia corda Pater.

Dominico.

Splendida stellifero Cælo delapsa columna,
Quæ bene fulcires aurea tecta Dei:
Cerno tuis scriptis victas concedere flammas:
Flumina item scriptis cedere victa tuis.
Ignota Dominus reserat commercia lingua:
Atque tuis cunctas subycit orbis opes.
Tene etiam, te vendendum Vir magne dedisti:
Vt captus, precio liber, abire queat?
Ah plus est, præstare bonum, quam dicere, Iesum.
Namque animant dubiam facta serena fidem.

Vitus.

Surge Pater, tibi lumen adest, sed lumen Olympi:
Ecce tibi in Christi nomine visus adest.
Abstulerant, reddit. Sed mentis turbidus error
Nunc cæcum, vt luscum fecerat, esse facit.
Nec me cædendum tradas miserande Modesto:
Nam constans puras abstinet ille manus.
Ille meo exemplo, domino monstrante, sequutus
Cædendum potius se dabit ipse tibi.

Germano Parisiens. & Germano Capuano Episcopis.

Magna paro modicis audax intexere chartis.
Mene referre duos? plus satis vnus erat.
Ille ingens meritis, præuiso & limite vitæ.
Me Caßignati hic luce stupere facit.
Saluete o Proceres nitidißima lumina Cæli.
Tuque tuos serua, tuque tuere tuos.

Barsabæ.

Barsabæ.

Te vitæ integritas, cœlestisq; ardor amoris
Ad sortis dubias constituere notas.
At te animus humilis, te mentis candor amici
Fecere electo, sorte negante, parem.
Horum maius utrum? recipi meruisse? vel ipsum
Credere, tam magnum non meruisse bonum?

F.ntino.

Tune prius, quam prodires in luminis oras,
Sanctum accepisti nomen ab ore Dei?
Ille patris verbum est: huius tu magna profatus
Subuertisti hostis verbera, tela, dolos.
Tune etiam primo posses cum tempore fari
(Spiritus, haud dubito, cœlitus ille venit)
Rupisti teneræ maturæ silentia vitæ
Nomine, quod solum terra, mare, astra colunt?
Quo teneris molles rident concentibus auræ,
Seq; Poli placido turbine mulcet iter.
Huc rape me, qui magna potes sub nomine Iesu.
Et precibus facilem da mihi Diue tuis.

Eutropius Episcop. & Mart.

Si quem sceptrigeri lactauit purpura Mundi:
Me quoq; sic potuit fallere luce sua.
Humanam si inflare valet sapientia mentem:
Disrumpar studijs turgidus ergo meis.
Ecce paro varium lustrare licentius orbem:
Gliscit stultitia gloria mista leui.
Vnus obex sese opposuit furialibus vndis:
Solus fluctiuago restitit ille salo.
Nullo pene, Deus saturas qui millia, victu,
Nate Deo saturans millia multa virum
Regna Patris linquo, vt videam te maxime rerum:
O facies oculis sola videnda meis.

Quæque meis humeris tenebrarum lucet imago,
Stragula calcandum regia sternet iter.
Tune etiam moreris? Vos, vos, turba impia. Nulla
Credideram aduersus fata valere Deum.
Ergo etiam exurgens repetes pia tempora vitæ:
Et tecum tolles omnia, pressa leuans.
Meque dabis victa contemnere prælia mortis:
Viuereque hoc, fera quo turba perire putat.

Eusebio Monacho Hieronymi discipulo.

Exue nunc iterum rigida velamina setæ:
Atque impone oculis pectoribusque meis.
Vt miser euigilem, & peccati a morte resurgam:
Et tecum Cæli regia castra petam.
O rarum, o mirum: peruersa crimina linguæ
Cum re, non verbo tollere posse datum est.
Ah nunc tempus erat tantis te accingere telis:
Cum res dissidijs dilacerata ruit
Deletus Deus ex animis: nihil vndique sanum est.
His aurum lex est: his sua iura furor.
Magna sonant: faciunt contra. furor omnia versat.
Quos fugiam video: non video, quid agam?

Iustinus Presb. & Mart.

O Socij, meliore istud mutabimus aurum.
Hoc iter ætheriam pandit ad astra viam.
Thesauris inhiant, verum his terrestribus. Atqui
Nobis terrestres annumerantur opes.
Inuenient, quem non quærent: si quærere nolint,
Quem nunc inuenient: nec sibi firma parant.
Nil nobis adimunt: non iuris munera nostri hæc.
Hoc abeunte ipsis, non tamen ille venit.

Gabrieli, Michaeli, Raphaeli, cæteriiſq; & Genio ſuo.

Sancta Patris ſummi fertis qui iuſſa per auras,
Ocyor ignicomo fulmine lecta cohors:
Te æternæ ante alios inuicta potentia dextræ:
Prima tuo ſiquidem fluxit ab ore ſalus.
Te quoque pacato veneror bellator Olympo,
Qui loca nigrantem pellis ad ima gregem:
Et te, cuius opem miſeris mortalibus ægris
Siderea facilis mittit ab arce Pater.
Quæque aliæ ignigenæ non noto numine Mentes
Concretas ſolo velle rotatis aquas.
Et tu, cui Dominus vero ſine nomine corpus,
Commiſitque animæ fanda, nefanda meæ.
Vos agnoſco libens, veſtri admirator amoris:
Cum ſunt pulſa mea dira pericla domo.
Salua vxor celſo cecidit de culmine prægnans:
Aereque in vacuo pene pependit onus.
In mediiſque infans, nullis tamen ignibus arſit:
Et pluuia a cunis flammea pulſa fugit.
Quis dedit hæc, niſi Fortunæ miſerator acerbæ?
Quis fecit, niſi vos turba miniſtra Dei?
Ergo etiam ſi qua impendunt mihi forte pericla:
(Quippe aliud quidnam ſors mihi dura parat?)
Acer mice pia veſtri impendentia Vatis
Pellite, namque bonum continuare, boni eſt.

Gamalieli.

Lingua Senis magni quonam admirabilis ære,
Quaue ſaluticinem fabricat arte tubam?
Quis poterit te inflare, Dei niſi ſpiritus acer?
Si te hic non implet, nulla datura ſonum es.

Cyriacus.

Ecce ego cum Socijs fossæ damnatus arenæ,
Carceris opprobrium pro pietate tuli.
Expugno caligantis fera monstra Tyranni:
Me Romana tamen monstra dedere neci.
Gaude Roma, bonis aut prauis artibus audax;
Namq; his, atq; illis es via facta Poli.

Nathanaeli.

Maxima te solidæ, ac veræ præconia laudis
E cunctis solum iudice ferre Deo.
Nil mihi præterea exoptem. Namq; vndique de te
Maius, vel maior non valet ille loqui.

Septem dormientes.

Perge pater teneræ placidissime Somne quietis
Languida fessorum membra fouere virum.
Pensa tibi breuiora alias, tractusq; pusilli:
Magnum opus est, tot nunc perpetuare dies.
Nunc teipsum dormire putes: dicasq; sorori:
Abstineas atram mors violenta manum.
Bene tuo æquaui tam longo tempore Regnum:
Ipsa tui faciunt iam mea sceptra fidem.
Idem autor monet hoc, qui te meminisse iubebat:
Sub Nato victam te iacuisse suo.

Mederico Abbati.

Parua meos tua magne Pater tunica integat artus:
Sit potior sagulis, purpureisq; togis.
Lætior Ethruscis, & Pontificalibus extis
Me saturet panis buccula parua tui.
Quidnam ingens valeat manuum, linguæq; potestas?
Relliquijs modicis vis vbi tanta datur?

Marinus Romanus Mart.

Si teneræ vires spectas ætatis inanes:
Debuit excidij fata timere trucis.

Cernatur diræ numerosa frequentia pœnæ:
Constantem excutiunt horrida tela fidem.
Summisere genu, vertant amplexibus arctis:
At quæ aliter faciunt, pœnitet esse feras.
Proque ipso trunco Cælorum militat omnis
Curia, fulmineis fulgura cincta minis:
Et tumuli extinctum qui iussit honore carere,
Mox tumulus viuus vermibus ipse fuit.

Marinus Dalmata.

Quem nulla excisi lassarunt pondera montis,
Securum exterrent tartara nulla virum.
Nequicquam metuendarum genus omne ferarum
In rabiem contra me vetus hostis agis.
Dire etiam nequicquam onerum socium Vrse vorastis
Sarcina nunc humero debita tota tuo est.
Vos alij fugite hinc, quotquot timor vrget inanis:
Qui Cælum sequitur, tela pauere nequit.

Leonardo.

Mitior & teneris agnis, & mitior aura,
Qua leuis æstiuum ventilat hora diem
Si verum est (nam credo libens) quod vincula diri
Carceris, officium est, rumpere dura, tuum:
Odi animos, vulgi damnaui vota profani:
Et timeo semper, quod volet esse, malum.
Hinc abeam: abstergas pedorem carceris huius:
Et viuæ mortis soluere vincla velis.
Illa quidem arridens falso blanditur amore:
Ante oculos absens sed mihi Christus adest.

Iacobus intercisus.

Carnificis petit atra manus iam lassa quietem,
Nec satura est diri mens furiosa canis.
Ars silet: innumerum coijt iam vulnus in vnum:
Iam nullum in toto corpore corpus erit.

Macte noua feritate mihi: sic mittis ad astra.
Non poteram salua scandere mole Polum.

Seuerinus Boethus.

Diuinæ enumeres ingentia semina mentis:
Dotibus accedant curia, lingua, lares.
Haud satis est: appone Polum. pars esse Boethi
Cœperit: at nondum munera tota capis.

Hilariis tribus martt.

Te, quem terra tulit, forteis quæ prospicit Histros:
Cuius ope ingentis Herculis ara iacet:
Et te, quem furor extinxit Sedunius: & te,
Quo cæso rubras Ostia sensit aquas:
Treis veneror trini magno sub nomine Regis:
Sicque mihi, tenebris Regna negata peto.
Dura via est, sed quæ domini mollescat amore:
Nam quod non, sancto sanguine strauit iter?
Ille hebetes acies faciet: immitia ferri
Vulnera peruigili sopiet arcta fide.
Quid moror? aut Cæli quæ spes inimica moratur?
Quæ me decipiat mens stupefacta malis?
Fundere qui merui iusto sub iudice vitam:
Fundere pro iusto iudice monstra vetent?

Ferreolus & Ferrutius martt.

Corpora quid laceras? non hic iacet, impie, Iesus.
Si nequeas animo vellere, stulte quid es?
Si Christum præcisa canit non murmure lingua:
Hic intus quanta mole sedere putas?

Mauritio & Sacrosanctæ Legioni.

Quis mihi det numeros diuinos carminis alti?
Quæ tuba vestrati magna futura tubæ est?
Vnde venis gens inuictis instructa maniplis?
Quo geris intrepido Martia signa pede?

Rara exempla hominum, rari mandata decoris.
Quis fortis poterit posse perire volens?
Dextera, quæ validum pro Roma sterneret hostem,
Cur pro se dominos deserit ipsa suos?
O vere Fortes; cadere est si vincere. siue
Est potior nulla spes temerata fide.

Cleophas.

His oculis vidi, hisce oculis: hisce auribus hausi:
Participes iterum dum facit esse sui.
Absentem nobis, tecto sibi numine præsens
Mox aperit, faciunt qualia facta fidem?
Ille etiam rerum antiquas dum euolueret oras,
A seipso in sese cuncta reposta docens
Exinuauit, & eduxit primordia Mundi,
Inque suo qualis numinis finis erat.
O Amor, o Pietas, o quæ aucti incendia cordis:
O qui ignes animis, dum loqueretur, erant.
Tu verum es Domini Verbum: te nanque loquente
Haud potuit sensus flamma latere meos.

Remigius.

Ecce autem Francis cognati munera Cæli,
Munera sceptrigeris semper habenda locis.
Perpetuo sancti capitis sis termes honore:
Ah ne aliam, quam quæ est, experiare domum.
Exigat immensos clemens Valesius annos:
Et regat inuicta Martia regna manu.
Longæuusque Pater sobolem sibi præferat auctam:
Et prælata sibi præferat illa patrem.

Gothardus.

Ascendo ad Patrem vestrum, Patremq; meorum:
Consensere nouis debita fata choris.
At tu, quæ infestans vexasti limina Templi,
Dicto in iudicium tempore rapta veni.

Metron.

Metron.

Affixi peccata Cruci: quis tollere curet?
Quis? nisi qui huic itidem fixerat illa prius?
Magne Athesis claues capies, captasq; lauabis.
Has vbi reddideris, tunc ego lotus ero.

Iob.

Hinc tecum est Dominus, hinc tecum seruus. Amicus
Hic fouet: hic fotas atterit hostis opes.
Ingens præsidium: sed cedunt magna minori:
Tandem ut deterior vis potiore ruat.
Ignoto nimium res est operosa labore:
Si quateris, quo mox firmior esse queas.

Pacomio Abbati.

A te principium, quod nunquam desinet: ergo
Sint similes, qui non desinere esse volent.
Pars tamen, heu, cum præceptis loca sacra reliquit.
Et quæ non: studet hæc viuere peius adhuc.

Simoni & Iudæ Abagarus loquitur.

Quid video? quod speraui. quid spero? quod ex hac
Vita ima excelsæ stant monumenta viæ.
A me abeo, & linquo stolidis commenta profanis:
Et fio plenus numine verus homo.
Quos non turba dolos, quæ non incendia Plebis
Suscitat? & cæco Marte cruenta ruit?
Quid tamen hoc? si frustra aliis tormenta minantur,
Quæ seipsos pigeat deinde videre pati?
Non cessere tamen. miseranda o pœna proteruis,
Nescire: o peior discere nolle Deum.

Pantaleon mart.

Si verum est, quod mi Hermoleos modo dixerat: audi
Quem colit: & puero semina redde tui.
Audisti? & mortis redit vigor obsitus vmbra.
Ergo mihi ex teipso semina redde mei.

Est sapiens medicina alios curare: sed ipsi
Esse sibi auxilio, iam medicina Dei est.

Apollinaris Episc. & mart.

Concedent Domino vanis simulacra figuris:
Terraq; sub Cæli pondere victa ruet.
Stulte etiam flammæ strepitum minitaris inanem.
Me maiore ignis vrit amore potens:
En cano perpetui sitientibus inclyta riui
Agmina: frustra igitur sic minitaris aquas.
Quo me trudis? in exilio non exulo. Nanq;
In quo sum, totum, totus & omne manet.

Nicodemo.

Tune mones monitorem? ah quid fugere illa docebas,
Queis nostra est mortis tota fugata fuga?
Interea nolles Domino superesse: sed olim
Mirum erit, in Domino te superesse tibi.

Iacobum minorem Domino Iesu comparat.

Effigies similis: sanguis mortalis ab vno:
Atque immortalis spiritus vnus erat.
Huic maior: sibi enim ipse capit. minor accipit illinc:
Verum auget, quanto numine ferre potest.
Nulla famem caro, nulla sitim vindemia, nullum
Sudorem, aut oleum candida lympha leuat.
Quinetiam postquam terra, terræque redemptis
Indigenis, Dominus tartara dira premit:
Quid vouit? non, inquit, ego ieiunia soluam:
Ni hic oculus Dominum viderit ipse suum.
Ecce vides. tibi quid superest, nisi sumere panem,
Quem tibi dat? tum sic munere vtroque frui?
Quid superest, nisi sancta sequi vestigia: sancto
Nomine sic nomen sanctificare tuum?

Ergo

Ergo vbi iam ſtatuit Ieſum duriſsimus hoſtis.
In toto mendax orbe daturus opes,
Te ſtatuent. par eſt ſtudium, par turbinis ardor:
Namque hic ex illo ſollicitatus adeſt.
Regna parant, modo regna neges. Ah turba nefanda!
Debuit hic ſolus vertere corda tua.

Phocas Epiſc. & mart.

Excite o veſtras vltricia fulmina flammas:
Vt cedant, non vt differat hora diem.
At tu, qui domitas populos, domitaberis a me:
Inque meo mortis robore laſſus eris.
Vis timidum? ne me facias tua tela timere.
Audaces acuunt ardua facta viros.

Hermagoræ Pontianus loquitur.

Vnde nouum video tam cæco in carcere lumen?
Huc quando admiſit nulla feneſtra diem?
Diſcipulum Hermagoræ me pro cuſtode repono,
Proque vno teneas dire Sebaſte duos.
O ſemen, cui non æſtus, non obfuit imber:
Quod fouet & ſterili ſordida terra loco.
Iamne vides diſtent quid noſtra incommoda veſtris?
Viuere cum poßim, malo perire tibi.

Eraſmus Epiſc. & mart.

Ingratas aures, ingrataque pectora: Num tu
Qui te animat, demens exanimare velis?
Ecce abeo: cur non ſequeris? plus ringeris ipſe.
Et maneo, & patiens neſcio tela tua.
Et redeo, vt videas: quam nil ſæuire putemus?
Et quam ſit melius, quam facere iſta, pati.

Paternianus Diſcipulos alloquitur.

Non primum hinc nunc facta fuga eſt. duriſsima terra
Ægypti melior qua locus eſſe queat.

Nec loca vitemus deserta, famemque minacem,
Quis pascit volucres, & genus omne ferum?
Cætera, quæ vacuas valeant illudere mentes,
Ipsa fames, ipsum sæpe domabit opus.
Abs te absens fueris, præsens cælestibus. Haud fit
Qui mundo viuit, viuat vt ille Deo.

Magis tribus.

Quid vobis procul hinc positis, cum Rege pusillo?
Longinquine pauent sceptra aliena lares?
Certe animos aliud quiddam secretius ambit:
Tam longo vt sidus tramite pandat iter.
In terris modicis immensas quæritis oras:
Dum præsepe Dei Regna suprema capit.
En reserata orbi magni secreta Tonantis,
Regem auro, stacte funera, thure Deum.
His de te poteras Herodes credere: cuius
In regno, alterius debita Regna canunt.

Eustachio Placido mart.

Maxime vir pietate, truci vir maxime bello,
Quidnam inter Cerui cornua vasta vides?
Huc te perduxit rari fons largus amoris:
Viuentem vt viuens alloquerere Deum.
Induere ergo hominemque nouum, sortemque malignam.
Haud alijs veniunt Regna futura modis.
Heu quantæ clades, heu quanta incommoda vitæ
Quæ lacrymæ, quæ te dira pericla manent,
Iam te sæua lues, iam coget turpis egestas
Quærere deserta litora sola Plagæ.
Hinc rapido fluuius terret pia pectora cursu:
Hinc quatit in medijs Nauta proteruus aquis.
Hinc Lupus inde Leo carissima pignora tollunt:
Et seruile premit nobile pectus opus.

Quid facias? confide: tua est victoria. Raro
Consueruni gratis cedere Regna Poli.

Petro martyri.

Præterita patriæque pater, consorsque futuræ:
O & præsidium dulce decusque meis:
Qui per inhumanaque minas, & verbera dextra,
Perque feri gladij vulnera, perque necem.
Perdita captiuæ renouasti fœdera linguæ,
Barbara nunc linguæ vincula solue rudis.
Ac veluti tibi prima, atque vltima fuderat ætas,
Quæ constant veræ pignora certa viæ:
Sic mihi iam extremo saltem sub lumine vitæ
Trino eadem liceat reddere verba Deo.
Iussa tibi obducto nubes vt seruit amictu,
Quo siccis Solem ciuibus alma leuet,
O mihi tu gelidam deterge e pectore nubem,
Quo radij veri Solis adire queant.
Qualia iam parto labentia lumina Cælo
Morte tua sacrum sæpe adiere locum,
Talia nimbosæ demittere sidera menti
Plena velis magno numine Sancte tuo.
Sera quidem hæc: sed sera tibi quænam esse verebor?
Qui matutinæ tempora lucis habes.

IVLII CAESARIS SCALIGERI DIVÆ.

AD

Pedes ſanctiſſ. glorioſiſſ. ac ſemper Virginis Mariæ.

Virgo parens, Nato ſata, Patris candida Mater,
Qui ſine patre homo fit, eſt ſine matre Deus:
Clarior occaſu, radianti clarior ortu,
Quæq; tepens medium fulgurat aura diem:
Cui nitido Cæli faculæ famulantur honore,
Quam roſeus puri Solis amictus obit:
O mihi poſt vnum immenſum ſpes vnica Ieſum,
Pro nobis natus qui tulit eſſe tuus.
Namque pius tecum ille ſuas communicat aras,
Partitus miſeris vota, preceſque reis:
Hunc animum quanquam in ſpeculo tu cernis aperto,
Cui bona nulla noua, quod mala nulla latent:
His viſum tamen eſt modicis intexere chartis:
Vt fierent alijs hæc monimenta viris.
Et quæ virgineo ſunt hic deſcripta cruore,
Virgineo, aut ſi quem fudit vterque torus,
Facta piam, elatam incendant cæleſtia mentem:
Et facias animo tota minora meo.
Magna peto: maiora dabis dulciſſima rerum:
Quæ Natus tibi, tu des pia Virgo mihi.

Annæ

Annæ Matri ſemper Virg.

Carmina prima tibi, quam ſemina Dia ſalutis
Virgine cum genita prima tuliſſe canunt.
Tu ſulcum, fructum illa dedit: tamq; vbere vena,
Vt qui eſt principium, principium inde ferat.
Hinc ergo incipiens poteram hic quoq; ponere finem:
Immenſo ſed me turbine raptat amor.
Nec ſcio, quo ſiſtam. in Domini prædiuite Regno,
Meta cui nulla eſt, non numerantur opes.

Eliſabeth.

Quis tibi cum Virgo ſanctas intrauerat ædes,
Hanc Matrem Domini dixerat eſſe tui?
Anne infans Regem præmonſtraturus Olympi,
Nunc etiam titulos Matris adeſſe docet?
Ille etenim ſacris ſummittens genua latebris,
Agnoſcit magni numina tecta Dei.
Prædixere alij ſurgentia fata: ſed illi
Nondum etiam nati ſpiritus ora fouet.
O Matrem, quam ſic fecit fœcunda ſenectus:
O Vatem, liceat cui ſine voce loqui.

Maria Magdalena.

Aſpice humi ſtratam, ſolio quæ ſederat alto:
Negligat vt nitidas puluerulenta comas:
Orbis blanditias atro mutauit inani,
Et tetro mœrens aurea tecta cauo.
Pro vino lacrymæ: pro Nardo ſudor. adedit
Non lectus, ſed inops lactea membra lapis.
Ergo etiam ætherijs viuens ſublata cateruis
Impleuit longos nec dape paſta dies.
Vt quem pro ſe olim lacrymis aſperſit amaris,
Sic pro me nunc det oſcula ſancta pedi.

Marthæ Virgini.

Ter felix vna ante alias Bethanica Virgo:
Quæ immensi dicta es hospita sancta Dei:
Et castrum est ingens, & magna palatia. Quid? non
Hic nobis exors angulus vllus erit?
O tecum satagam: o ponam miserandus opellam:
Nec grauis illa tibi, nec mihi vilis erit.
Non merui fateor. merui dirißima rerum
Supplicia, infernis regna tremenda reis.
At meruit pro me ille tuus sanctißimus hospes;
Vt sese videam, vt hauriam ab aure animam.
Illa quidem periit pridem, nisi subuenit ipse:
Et reddit, quam bis fecerat esse meam:
Cum primum teneram nascenti condidit: & cum
In Crucis æterna viuere fecit ope.

Catharinæ Virg. & Mart.

Ecce tibi diues, speciosus, nobilis. At, qui?
Qui sapiens cunctos desipuisse vetat.
Quin te nobilior, specie insuperabilis, orbe
Ditior: & si vult, te sapere ipse facit.
En sapis: atq; illo sapientum nomina vincis:
Et facis, vt sese despicere, esse, putent.
Hinc quadruplex disiecta rota est: furor impius arsit:
Vxor & indignis sancta necata modis.
Maxenti, quidnam es: si non es, quod Deus est? At
Si non vis, nihil es: nec potes esse minus.

Barbaræ.

Quam pater a turbis excluserat obiice turris,
Iam spatio fruitur liberiore Poli.
Eripis hanc hominum Genitor sæuißime visu:
Sponso vno multos exuit illa procos.
Tertia, nonne vides, vt gaudet luce fenestra?
Et duro impressæ marmore signa Crucis?

Quid ſævis? rabiem miſeram patientia vincit:
Et pœnam in mortis viſus es eſſe rudis.
Si cupis emendare malum, ne interfice. tanto
Tetrius eſt ſane, ſi quit id eſſe bonum.

Mariæ Conſolatrici.

Ecce leuem reuehunt felicia flumina puppim:
Ecce Atheſis rapidum rettulit vnda pedem.
Ingredere o Virgo, & pluuÿ fer munera Cæli:
Deducant madidum corpora ſancta Polum.
Quanquam o noſtrarum lacrymarum turbidus imber
Debuerat ſiccum vincere poſſe Iouem.

Anaſtaſiam Mart. Chryſogonus conſolatur per Epiſt.

Felix, quæ pridem immundo ſecluderis orbe:
Te decet in Chriſti nomine tanta pati.
Libera luce tua es. illos informibus vmbris
Fœtida tartarei carceris ora domat.
Quin eodem inſontem fundes pro nomine vitam:
His linquens mortem, mors venit vnde tibi.

Marina.

Fœmina, vir: verum nec vir, nec fœmina Virgo
Infamis. Cuius, qualia monſtra putes?
Omnia ſola tuli: non omnia: meq; tulere.
Iura metum ſuperant, cælica facta fidem.

Anna Phanuelis ſemper Virginem alloquitur.

Quidnam ego præterea tam dura in gente morabor?
Vidi, quem Domini ſermo videre dedit.
Noſtrum quanta fouent ingentia gaudia pectus,
Tantus erit, tua qui pectora luctus obit.

Cæcilia.

Vna fides, vnus Dominus, vna omnibus vnda,
Spreta alÿs, mundos vna lauare potens.
Hæc tibi Valeriane audi, hæc tibi dicta Tiburti.
Hæc ſponſi fratri, hæc dat pia ſponſa viro.

Tantum aufer, vero inuento mendacibus uti.
Quam dederis vitam, malumus esse tuam.
Nec tua sit, nec tu dederis pauperrime vitam:
Sed quam das mihi nunc, mors erit illa tibi.

Brigida.

Ecce perit, quod non dabitur. redit illud, habendo
Quodque tenax rerum possidet, ecce perit.
En mores insueta suos animalia mutant:
Iussaque commutant ipsa elementa fidem.
Non stupor est, studio nostri illos nolle stupere:
Et minor est, studio velle stupere Dei.

Seraphia Præsidem alloquitur.

Cerne Dei templum, quod nec corrumpere possis:
Sed corruptores quod reparare queat.
Flammæ extinguuntur, sed non extinguitur illa,
Quæ lateri æterno est igne futura tuo.

Iustina.

Custodi Domine hoc corpus, ne turpibus annis
Vixerit: & maculet sola tot hora dies.
Hoc ergo intacto, & constanti mente retenta,
Cum fuste, & flamma, lancea ludus erit.

Margarita Virgo & Mart.

Si voret immenso nunc me draco toruus hiatu,
Teter in infami carcere carcer erit.
Sic viuens tumulata ferar: sed cortice rupto
Admittent roseum squammea terga diem.
Haud decet obscuro clausam pedore teneri,
Quæ nitidæ lucis libera iura fouet.

Fides Virgo & Mart.

Si nolim, frustra quæretis: tuta latebo.
Terrarum Domino quæ loca terra neget?
Sed volo: quin cupio. frustra ergo quæritis inter
Tesqua, & inhumanis per loca senta rubis.

Quæ vobis metus, at nobis victoria, mors est.
Quæq; tibi pretium est, est mihi pœna fuga.

Eustochio.

O decus ætheriæ præcepta per ardua vocis,
Virgo digna patre, Virgine digne pater.
Dum tonat eloquio, tum mens tibi fulgurat. illi
Nullus vir similis, nullaq; virgo tibi.

Rosa Virgo.

Candida quæ fueram rigidis obnoxia Cauris,
Quæq; hiemis poteram triste timere gelu,
Temporibus dominor superato limine Mundi,
Et semper verno læta nitore fruor.
Discite mortales, quid possit, velle. volenti,
A domino fiet sors sibi quisque sua.

Crescentiam Viti Altricem Angelus alloquitur.

En pelagi tacito tranquilla malacia Cælo
Sopito placidas æquore strauit aquas.
Mox vbi diuino capiet vos puppis in alueo:
Quæ Domino placeant, instruet aura vias.
Queis mare nunc seruit, non vobis flamma nocebit:
Summittetque truces torua Leæna minas:
Quinetiam subitis accincta tonitrua nimbis
Disiicient tetri facta nefanda Ducis.
Custodisne Aquilæ fido vt famulentur honore?
Nec vestra instituant pellere carne famem?
Hoc precium est: plus tormentis potuisse Tyranni:
Et rerum solitas vertere posse vices.

Dorothea Virgo & Mart. ad Theophilum de Sororibus.

Quas terrent tormenta, meis iterum ausibus ansæ
Accepere suæ præmia viua necis.
Tu quoque derisor nunc, mox optator honoris,
Ferre alijs poteris, quas petis inde, rosas.

Marias Iacobi & Salomæ Angelus alloquitur.

Quid petitis studiosæ animæ? corpusne magistri?
At grauis impediet tam pia vota lapis.
Vos tamen itis adhuc: etiam tamen itis. At illam
Quis tumuli molem voluet ab ore grauem?
Ecce patet: non vt surgens hinc exeat. atqui
Hac, vbi sunt nullæ, transmeat ille, viæ.
Nox abijt: Mors victa fugit. nunc vita dieśq;
Imperat. Hæc nostris, ite referte, viris.

Iuniperæ.

Te quoque Iuniperam claris natalibus ortam
Stemmata cælicolum nobiliora notant.
Ah, stolidus præsens animo metitur inani:
Æternis sapiens Regna futura modis.

Bassa martyr.

Magnum, ac terribile est Naturæ, amittere vitam:
At quid pro Christo, reddere quæ ille dedit?
Est semel expirare, malis imponere finem.
Vix ea sit mortis nomine digna via.
Tertia tormentis nostris exhorruit æstas:
His totidem hiberni diriguere dies.
En ferimus. tamen ipsa stupent, ac victa recedunt
Tempora: plus, semel est non licuisse mori.

Daria Virgo & mart. Polemium & Claudium alloquitur.

Non frustra quæreris, non falsò incommoda narras:
Pœna mihi mea fit gloria, pœna tibi.
Ecce volo, quem velle iubes. verum ille volenti
Iniecit pedicas, nec male velle sinit.
Non mutatur, ego mutor. simulamus vterq;.
Vobis mutatis non simulare datur.
En Chrysanthus adest, en sponsa, en corpora vestra,
En Leo: nec Virgo perdere parta potest.

Quam

Quam nil, quod conaris homo: nil esse videbis:
Si non certa tibi norma sit ipse Deus.

Babilla Virgo & mart. Eugenium alloquitur per Epistolam.

Quas custode Patris feritas disiungit acerbo,
Perpetuus Christi nomine iungat Amor.
En tibi virginitas Domino quam reddere debes:
Te decet his votis semper adesse meis.
Virginitas Domino, vobis exempla Quirites,
Pompeio sanguis, Regna beata mihi.

Veronicæ.

Impia qui tersit sceleratι crimina Mundi,
Sudoris tergunt lintea sancta notas.
Impressa effigies est, quam nulla abluit ætas.
Munera, quæ data sunt o Veronica tibi.
Ah pudeat vacua hac facie mea pectora ferre,
Si sibi perpetuam lintea muta fouent.

Eugenia Virgo & martyr, Diabolum & Melanthiam alloquitur.

O diræ insidiæ, antiquus quas instruit hostis.
Nunquamne his probris exaturatus eris?
Quid faciam? prodamne, vacat quæ crimine culpæ?
Ut penitus culpæ suspicione vacet?
A Domino cuncta hæc. malo proba nomina nostris,
Quam me propositi iura tenere mei.
Ecce tibi Eugeniam pater inter numina. Sed tu
Vicisti: vt sancto victa pudore ruas.

Eulaliæ & Iuliæ Virgg. & martt.

O par augustum, o Domini concordia felix,
O indiuidui pignus amoris aue.
Nec tua te, nec te terrent aliena pericla.
Ille ferox tamen hæc horreo dura legens.

Horreo, nec tanta est animo constantia, dicens
Tormenta ipsa etiam iam didicere pati.

Amata Virgo.

Egredior: quater vt decies me viderat æstas
Ieiunos vigili condere nocte dies.
Te sequor, o Pater, æterni cui nomine Regis
Perpetua effuso sanguine palma data est.
En tibi, quas iussisti, epulas iam læta reuertor,
Ædificem vt natas pignora vera meas.
At tu corporei soluis quæ vincula nodi,
Quam metuenda alijs, tam mihi cara veni.

Placidæ Virgini sepultæ via Tridentina.

Hinc, vbi terrestri gaudent tua membra sepulchro,
(Cuius adorato mens viget aucta Polo,
Haud procul immensi conspexi limina Mundi,
Aeris atque hausi prima elementa rudis.
O virtute tua felix, virtutis auitæ
Et socia, & sancto semine sancta comes,
Inter fulminei scelerata incommoda belli
Des nomen, des cum nomine facta sequi.

Iusta & Ruffina Martt. Hispalenses alloquuntur.

Cur non interitum curatis sanguinei nobis
Debita erant vestro fata minora Deo:
Si Deus est: verum ecce latet. Si non Deus, ergo
Sic iaceat: vobis mens pia facta ferat.
Nec tamen aut Iusta, aut Ruffina hæc deprecor, imum
Quem puteum credis, Regna superna puto.

Serena Augusta.

Heu miseros, & inundantes heu sanguine campos.
Heu Vrbs, quæ facta es nunc rogus ipsa tui.
Quid maneam? falsæ specioso nomine vitæ,
O abeam: & fiat mors aliena mea.

Euphemia

Euphemia Virgo & Mart.

Quod factum est, olim populum ne læderet vnda:
Nunc contra, vt corpus Virginis vnda lauet.
Iordanis Natiso duo nunc exempla sequunte,
Mortis item fatis tertia redde meis.

Secunda virgo & mart. præfectum alloquitur.

Quid feci? cur vis me postposuisse sorori?
Hocne mihi Cæli Regna negata putem?
Illa quidem meruit: volui quoque cæde proterue.
Iam nihil est vnam cædere: tolle duas.

Euanthia liberalis mater.

Vt corpus sequor, o Nati sim fata sequuta.
Sum vero: ergo etiam præmia nacta fero.
Hoc opus est Domini: sunt hæc commercia Cæli.
Nati non poterat esse, nec esse parens.

Monicæ.

Quid fles? Quid duri phalerata proteruia nati
Damna perpetuo sæua liquore genas?
Ille quidem ceruicosi iactator honoris
Subdet adorato ferrea colla iugo.
Sic paria aspicies magni vestigia Pauli.
Non nisi de tonitru fulmen habere potes.

Lucia virgo & mart.

Muto animum posthac: animo sum tota deinceps,
Quanta fui terræ, tanta futura Dei.
Pix, oleum, tedæ, gladius, sunt munera Christi.
Si vis nos, noli sæue Tyranne, mori.

Marcella & Potamiena virgg. martt.

Tota cohors validæ constanti robore mentis
Certauit miseram vincere morte necem.
Vicit: & ante alias tanto pro Numine Virgo,
Proque Dei infracta est Potamiena fide.

Ignis adest? ignem petimus. Deus ignis in igne est.
Extra, quem petimus, possumus esse Deum?

Othilia Virgo.

Ne saui Genitor: iam si sauire iuuabit:
Natura crimen sic facis esse tuum.
Nam quos parua oculos parua Natura negauit,
Magna olim solido munere Magna dabit.
Parcere te doceant illarum munera: nanq;
Mamma, qua me aluit, utraque parcet item.

Fusca Virgo & Maura Nutrix martt. Nutrix Virginem & Carnificem alloquitur.

Hoc est, quod te volui. de me ipsa fatebor:
Quæ video in te, in me posse videre peto.
Aut neutram, aut utramque feri. Si hanc cadere fas est;
A qua hausit vitam, perdere velle decet.

Sabinæ martyri.

Cuius? an hæc Mundi sunt munera? vidit, & idem
Horruit. ah potius pignora vera Dei
Te spectasse, ferum sed non metuisse furorem:
Optasse, & vitæ dona tulisse necem.

Cytheriæ Virg.

Quam bene pro nobis antiqui nomina probri
In veri nunc sunt omnia versa Dei.
En decus intacti virgo Cythereia pudoris,
Nescia mortalis virgo seuera tori.
Accendit cæcos vetus illa in cordibus ignes:
Hac perit insanæ vis rabiosa facis.
Illa Iouis mentita genus terrestria sensit.
Hæc genita in terris filia facta Poli est.

Agnes Virgo & Mart. Procum alloquitur.

Cuius Virgo parens fulgenti Solis amictu
Maxima maiori Sidera vincit ope:
Cui Genitor sine labe tori, sine tempore vita:
Nec Regni toto clauditur orbe nitor:
Cui Luna, atque humili stellæ famulantur honore:
Cui seruus magnos Sol iubet ire dies:
Is mihi perpetuo Cæli sponsalia cultu
Apparat: & mihi me non sinit esse meam.
Quid quæris miser intactum temerare pudorem?
Haud tanti est fracto funeris hora tibi.
Cedit flamma Deo: non cedunt tela furori:
Quamque rapis, restat integra vita mihi.

Anatolia Virgo & mart. Audacem alloquitur.

Est, qui me damnat, iudex: est igneus anguis:
Hinc Iesus: fato hinc vitaq; morsq; pari.
Præfecto obsequeris: serpentem in carcere condis:
Illudis Christo: est hæc tua vita tibi.
Præfectum linques: fugies exterritus anguem:
Accipies Dominum: viuere morte voles.

Blandinæ & sociis mart.

Ergo vbi conueniam, nobis si tecta vetantur?
Vult nullo Domini turba latere loco.
Quid si sub vacuo prohibet consistere Cælo?
Nos supra Cælos esse, vetare nequit.
Quid si aqua præterea, quid si interdicitur ignis?
Mox etiam nimius ignis, & vnda fluet.
O miranda cohors varijs tam dissita terris:
Quam tamen hic vnum nunc facit unus amor.
Cum Græcone Italus tanto conspirat amore?
Cum Ponto Gallus? cum Phryge durus Afer?

Tam variæ gentes, vox vna, vnumque triumphans,
Quæ Iesum prolem concinit esse Dei.

Mercuriæ & sociabus martt.

Maxima quæ celebrant Crucifixi nomina Regis,
Felices misera tot cecidere manu.
Quam quibus anteferam? superant quæ iudicis iras,
Non sunt iudicio subdita colla meo.

Basilissa virgo.

Unde mihi insolito thalamus fragrauit odore?
An tener aucta rosis serta parauit Hymen?
O rosa perpetuo floret cui rore iuuentus:
Nullius o felix indige odoris odor:
Sola fruor: non sola fruar. purissima turba
Huc mecum, huc animos ferq; referq; pios:
Te voco nunc, mox me contra ad maiora vocabis:
Posterior nunc, mox facta priore prior.
At tu, cui duri certaminis acta relinquo,
Dotibus immensi frete marite Dei,
Quæris cur sera ad Cælos sic morte vocaris?
Icta gradus vitæ iam stupet illa tuæ.

Balbina virgo ipsa, & genius.

Quæ facula hæc? cuius qualesue canis Hymenæos?
En mea colla, puer, quale monile premit.
Virgo, vides: quæ alios faciunt vincla aspera seruos:
His libertatis iura parata tibi.

Valeria virgo & martyr Martialem alloquitur.

Quam mihi mortalem rapuit manus impia vitam,
Seruat adhuc trunca nunc sine mole caput.
Perdere sic decuit partem, ne tota perirem.
Nam Christo quod non militat omne perit.

Antoniæ

Antoniæ virg. & mart.

Sunt plus, quam mors, hæc varijs tormenta figuris:
Atque horrenda crucis sunt simulacra noua.
Non tamen hæc noua sunt huic, qui sub tempore nullo est:
Quique docet tempus tempora nulla dare.

Redegundi reginæ.

Ergo alibi qui te cecini maioribus orsis,
Dulce decus, vitæ præsidiumque meæ,
Nondum abeo a meritis. Nam quæ infinita colebas,
Spiritus hic quoque te sic sine fine canet.

Martiana virgo & mart. Dianæ simulacrum alloquitur & stupratores.

Corrue tu. vos me ne sollicitate latrones:
Seruatur muro, dilaceranda feris.
Quid parcis leo? non tecum hæc ad fœdera veni.
Nam pardus, quod tu negligis, astra dabit.

Sophia mater Fidem, Spem, Caritatem filias virgg. & martt. alloquitur.

O nunquam miseræ lectissima pignora matris,
Quas sapiens vero Spiritus ore nouat,
Ne vos sæua trucis deterreat ira Tyranni:
Nemo simul Cæli, & terrea Regna capit.
Non mors hæc, vita est: mortem sic morte necare:
Quasque ego bis genui, nec perijsse semel.

Vrsulæ & Cordulæ aliisq. virgg. ac martt.

Mulcete ætherias Nymphæ oceanitides auras,
Et vada crispatæ sternite lenta viæ.
En tenera admissis blanditur lusibus ætas:
Quæque legit pelagus: mox leget astra cohors.
At te, quæ latitas, cælestia regna latebunt:
Quin vltro mortem, quam fugis, ecce petis.

Euphrasiæ Virgini.

Ipse puer loquitur: superant quæ facta sororum,
Hæc etiam matris spem superare queunt.
Huc lapis, huc puteus: quæ non patientia? duxit.
Sic alijs totum es, tu nihil ipsa tibi.

Hilariæ matri Aphræ Filiæ dignæ Eumeniæ Eutropiæ Ancill. martt.

Iamne etiam ex nihilo est aliquid? de crimine Numen?
De probro discunt iam mala ferre bonum?
Ergo quibus fruitur, reparatur spiritus, auris;
Si fuit illæso corpore pœna minor.

Apollonia Virgo & Martyr.

Immanis populus quid dentes excutis? atqui
Gloria non parua est, velle carere cibo.
Flamma mea est? purgat. sed Iesu nomina cantans,
Et celebrans fuerat lingua secanda tibi.
Neue seces: furiose, tibi non lingua secanda est
Mente minor: mentem stulte secare potes?

Iuliana Virgo & Martyr.

Si fero, quæ tormenta paras: si lenia fiunt,
Aspera: cum plumbo verbera, flamma, rota:
Disce potestatem illius, cui seruio; teque,
Cum non deficiam: qui facis ista, pati.

Genouefæ virgini.

Non operi calx, non desit sitientibus humor:
Atque iterum fruitur lumine dura parens.
Pessima tabenti sæuijt quæ corpore pestis,
Deficit: & nitida lux ope fulta subit.
Nimirum domini fuerit qui exempla sequutus,
Et maiora his, quæ fecerit ille, dabit.

Dionysia Datiua Leontia & socii martyres.

Diuersa circumspicimus discrimina mortis:
Sed redit effœtis lætior hora malis.
Quod sensus refugit, mulcet clementia Christi.
Et pretium est, semper viuere deinde, necis.

Flauia Domitilla virgo & martyr.

En ego perpetuum patri de corpore templum.
At tu ædes miserum cur facis esse rogum?
Flamma furit: furis ipse magis. namq; illa pepercit,
Cui nolles. rogus est sed domus ipsa sibi.
In Venerem expirat saltans: satis accipit. At sic,
Nec potis est aliter me superare Venus.

Theodora cum liberis martt.

Aucta parens natis, si aucta hæc sunt pignora Christo:
Si non, ergo minor tunc ego, & illa nihil.
Assisto: lacera infensam. nequit vlla dolere
Pœna: nisi quod non præuia tota mihi est.
Quin potius metui, ne iam labefacta perirent.
Illis, vt moneam, non mihi posco moram.

Theodora Monacha Dæmonem alloquitur.

Hostis amare, quid increpitas? quæ crimina suades?
Tene parum fuerat velle nocere tibi?
Ex vxore facis, ne sim dehinc amplius vxor.
Ex me Christus aget, vt sim ego nulla mihi.

Artemia virgo & mart.

O ferrum optatum, o veræ sacra pignora vitæ.
Nunc demum ciuem sentio me esse Dei.
Quis frater mortem? quis vitam comparat hostis?
Quæue malorum omnium sit medicina malum?

Darfosa Bibianam & alias filias Virgines ac martt. alloquitur.

Exilium passus patria nunc viuit in aula,
Hæc voluit vobis linquere iura Pater.
Nec qui non Christi est, suus esse, vel esse, putatur.
Nec, nisi quod Christo donat, habere potest.

Victoria Virgo & Mart. Anatoliam Virginem alloquitur.

Magna fero sacra, Virgo, tibi: maiora reporto.
Hinc thalami fauet, hinc virginitatis amor.
Hoc fœnus lucri dat spes amissa prioris.
Vincere non poteram, sic nisi victa forem.

Bona Cordimunda Virgo.

Nec stultum, nec inane opus hoc, quod multa relinquo.
Nil equidem videor perdere, plura petens.
Plura peto: verum his longe quoque plura recepi.
Quæ rapere haud vnquam possit auara dies.
Hæ sunt diuitiæ. Vero ille est nomine diues,
Omnia qui cum dat, nil tamen inde perit.

Agape, Chionia, Irene, Virgg. & Martt. Præfectum alloquuntur.

Hæc tua sunt tibi nunc stolidi quæsita furoris
Munera, quæ meritus præmia stultus habes.
Istis te decuit sic oscula figere labris.
Sic foris, atque intus concolor esse potes.
Nec desiderio vestis parebit inani.
Diuina humanam vt sentiat illa manum.
Nec trepida horrendis consumes corpora flammis:
Sed læta insanis surripis illa minis.

Cyrilla Virgo & Mart.

Cæsaris vt magni decuit sic viuere prolem:
Sic procul a Decij sanguine nolle mori.

Vana tenent Decios prisca ludibria mortis:
At mihi pro vero stemmate vita venit.

Claræ Virgini.

Ergo etiam longe positum sine corpore templum
Ingrediens alia concipis aure modos?
Ergo etiam ætherios sine corpore Diua recessus
Induis: & Domini verbera dura gemis?
O mecum (pia vota) mane: ne me obruat hostis:
Ad visa aut tecum me rape Virgo tua.

Hildegardi Virg.

Unde nouo rapidus crebrescit spiritus igni?
Unde animum verax imbuit aura rudem?
Nam quis te docuit toties ventura profari?
Unde nouas didicit lingua diserta notas?
Nimirum quæ mortales doctura fuisti:
A non mortali te didicisse decet.

Aureæ Virg.

Quæ nullum præter Christi iam senserat ignem:
Sola cui fuerat torrida flamma Deus:
Exyt e rapidis illæso corpore flammis:
Et prunas gremio sustulit inde suo.
Hæc exempla nouæ, hæc veteris commercia vitæ:
His poterant nobis sceptra patere Dei.
Verum vbi mens Christo studys refrixit acerbis:
Non flammas solum, sed metuere niues.

Augadrisma Virgo Hymenæum & Elephantiasim alloquitur.

Qui peteris toties teneris Hymenæe puellis,
Hinc abeas: prope me non locus vllus erit.
At tu dira lues, hominum quæ corpora perdis,
Me serua. ergo audis abdita facta Dei?

Lucinæ discipulæ & Lucinæ mart.

Quæq; Petri lucem, & vitalia fulmina Pauli
Hausisti, o animo Diua recepta meo:
Quæq; altam sperans patriam cælestis honoris,
Perferre exilij pondera, dulce putas:
Et voces audite meas, & reddite vestras:
Ne mihi destituant irrita vota preces.
Nam si olim in terris poteratis condere Cælum:
E Cælo melius nunc quoque posse reor.

Felicula Virgo & mart.

Septima iam reuehit roseos Aurora iugales:
Miraturq; meas nulla videre dapes.
Præterea totidem cæco sub carcere Soles
Clausit inexperta nox stupefacta cibi.
Muta gemit natura suas me rumpere leges:
Increpet vt pigram fœda cloaca famem.
Puram munda fames non vult dissoluere: fœda
Autori vt similis mors agat ista suo.

Marcillæ.

Ipsa Hera cum taceat: cum tanta silentia turba
Excipiant magni fortia verba Dei:
Quid clamas? quoniam te vrges Marcilla furore?
Unde venit tantus Spiritus iste tibi?
Si felix vterus: si, qui felicior audit
Verbum: quæ loqueris, tertia palma tua est.
At soli Mariæ tres hi debentur honores.
Quæ tulit, audiuit, quæq; locuta fuit.

Columba Virgo & mart. Vrsam alloquitur.

Viscera parce pio lacerare infamia morsu:
Nam mox hic Christi nomine dignus erit.
Ostia seruato: sed mox vbi sæuiet ignis:
Diuinis aderit largior imber aquis.

O quem

O quàm te esse putes tibi iam miserande Tyranne:
Si iugulas, pugna quam tegit Ursa sua?

Petronillæ Virg.

Quis Genitor? quæ Nata? graui iacet obruta morbo:
Ille laboranti non tulit vnus opem.
Dic surgat, qui alijs tot surrexisse iubebas.
Quid video? ad febris vincula dura redit.
Quid sperem miser? aut surdis quid conquerar auris?
Si quæ sunt propius, longius esse volunt?

Faræ Virg.

Ne parcas lacrymis: ne parce amittere visum:
His, spectanda, oculis nanq; videre nequis.
Quin quod perdis, habes: & quod non perdis, habebis.
Et si non perdis, perdere vtrunq; potes.

Helena Regina.

O mihi vos aperite: viam monstrate precanti:
Qua reperire queam, quæ peto, dona Crucis.
Vos oro, vos astrigeri queis limina Cæli,
Et queis terrarum limina cæca patent:
Si seruire Deo, est veris regnare coronis:
Hæc quoq; sunt, si illi seruio, regna mea.

Iphigeniæ Virgini. Mathæus ignem alloquitur.

Non tibi debentur cælestia corpora: vindex
Tartareos solita es vrere flamma reos.
Illuc verte tuum non execranda furorem:
Quo mens dira nocens, & merita atra vocant.
Quod si sit præsens potior fuga crimine: maior
Perpetuam at sistet altera flamma fugam.

Praxedis & Potentiana Virgg.

Ite o diuitiæ hinc: ite atri insomnia Mundi:
Et meliori animo iam date monstra locum.

Sius

Siue estis mala: sic decuit mala crimina perdi.
Seu bona: sic decuit tota fauere bonis.

Mariæ Aegyptiacæ.

Non cedunt latices alti discrimine muri:
Ast obeunt fidi munia firma soli.
Nec quater huic denis cerealis sufficit orbis
Solibus: ast annos connumerare datur.
Sic modicas antiqua ferunt monimenta figuras:
Sic Iesus post se maximus auget opes.

Melaniæ maiori & minori.

Hinc auia, hinc neptis præsentis sordibus æui
Despectis, patrias vtraq; spargit opes.
Spargit, vt acquirat: nam quod dispergis Iesu,
Fœnore multiplici, sed meliore redit.

Christianæ Virg. & Mart.

Tot Virgo tormenta necis quo robore perfers?
Quæ vel tantum animo vix numerare datur.
Vngues, flamma, lacus, carcer, rota, vipera. lingua
Abscissa eloquitur: verbera muta silent.
Artibus his venit tanto cum nomine Cælum:
Mortaliq; stupet gloria parta manu.

Nicetæ & Aquilinæ sororib. Martt.

Ter quater o felix captiuus mentibus error,
Qui meruit tanti vindicis ore tegi.
Ah cur non quæris iudex insane, quid hoc sit,
Tam spreto vitæ lumine velle mori?
Hinc aurum precium est, hinc ingens summa potestas,
Hinc Venus illecebris blanda referta suis.
At parte ex alia mortis cum carcere pœna.
Ergo aliquid, spreto lumine velle mori.

Scholasticæ Virg.

Insere nunc digitos inter se fulgida Virgo:
Humidaq; e pluuio fulgure bella cie.

Ut tecum hac Domini contempler nocte decorem.
O noctis dona hac iam potiora die.
Hoc vulgus fruitur communis lucis honore:
Hac Christi nitidus nil nisi fulget amor.
Quid mirum, modicus si immenso vincitur igni?
Autori cedunt si monumenta suo?

Romula Virgo.

Quid mihi demulcet diuinis vocibus aures?
Unde nouus subito flamine spirat odor?
Quæ noua lux in nocte? nouus nitor? omnia? sane
Omnia nunc noua sunt, cum noua vita venit.

Paula mater cæteros Liberos & Eustochium alloquitur.

Vos, quibus aut ridet vesani gloria Mundi,
Aut totus certo est numine Christus amor,
Me sinite, aut vobis, quod vultis linquere Mundi:
Aut partem, quod non disperit, inde date.
En ego vestra parens æqua sub lege paciscor.
Vos linquo vobis: te mihi duco meam.
Quid mihi nunc thalamos, augustaque tecta paratis?
Vix mea sunt humili pectora digna casa.
Eheu Roma vetus, heu nec noua, nec vetus audi:
Hinc visenda procul altera Roma mihi est.
O Crux, o veri spes inconcussa Triumphi:
O victa mortis spes rediuiua lapis.
Quid faciam: quid non faciam? quæ infecta morantur?
Quæ facta, & quæ non facta futura manent?
Quæ mihi sint epulæ? quæ sint ieiunia? Morbus,
Et sancti suadent, vita recusat, opem.
O sit velle tuum, mihi quod tu velle dedisti.
Nam nihil esse putem, quod puto velle meum.

Tharsilla.

Cedite vos Domino, venienti cedite Iesu:
Cur non & vobis ista videre datur?
O genua assiduis durata inflexibus. at nunc
Iam primum vobis otia vestra patent.
Egredere o anima, & sponsi cape munera Christi:
Et linquas corpus, rursum habitura, tuum.
At vos quid pro me fletu consumitis horas?
Seu Natura vocat, seu Deus: ergo suum est
Quam decuit potius deflere incommoda vestri
Exilij. patriam nam peto certa meam.

Macra Virg. & Mart.

Hem quis tu es? quid me laceram sperare iubebis,
O quo te agnoscam numine sancte senex?
Ergo ego supplicijs iam tot rediuiua supersum:
Vt longe plura, & asperiora feram?
Ferre parum, perferre graue est. pro nomine Christi
Ferre, & perferre est omnia tetra, nihil.

Perpetua & Felicitas Martt.

Ne metue insontem ferro consumere fœtum:
In nobis Dominum lædere velle, time.
Ecce autem augusto pertingens tramite Cælum
Nos vocat ad viuas aurea scala neces.
Ascendamus, vt hic nimium satis vsque moratæ:
Nam totum interea perdimus hoc, quod adest.

Reparatæ Virg. & Mart.

Non tot multiplici mendosus corpore Proteus
Diuersa ad formas induit ora nouas,
Quod mutatus adest diuersus in ignibus ignis:
Atque ignem superat non tamen ille Dei.
Falce vides nixu quantum crucieris inani.
Indicio potior parua puella tuo est.

Floræ & Lucillæ Sororibus Virgg. & Martt.

Qui voluit violare, nouo veneratur honore:
Et valet inuicta vincere bella manu.
Haud satis est, nisi se simili quoque vincat amore:
Haud alio Martis turbine victor erit.
Non mirer? si Rex, alios qui vicerat, vltro
Ad mortem properans, vincere id esse putat.

Natalia Martyr mariti manum alloquitur.

Sancta manus, quæ felicis solatia mortis,
Et vitæ exemplum, spemq; datura manes:
Hic mecum, mox hinc mecum. qua vindice nobis
Hostes terribiles treis superare datur.
Cede mare autori, Sponso violente Tribune
Cede nouo: Domino cede maligne tuo.

Gala Vidua cum Benedicta Sorore.

Verborum strepitu quid me terretis inani?
Sum mente, haud turpe est ore quoq; esse virum.
Non transformari Dominus nos iussit Iesus?
Difficile est alijs astra subire modis.

Musa Virgo.

Immutor, veneror: stupido mirantur hiatu:
Vix veni, & celeri tam cito cedo pede.
Et breue, & ignoti momentum temporis hoc est:
At prior vt falsa est, sic quoq; vita nihil.

Regina Virgo & Martyr.

Horrescunt hoc, quod faciunt: constantia tanta est:
Quæ faciunt, facile & quæ timuere, fero.
O Crux, quæ fulges potioris luce metalli,
Purpurea o tepeas sanguine facta meo.

Susanna Virgo & Mart. Procum alloquitur.

Quod petis, haud nostrum est. nam nec tibi tradere possum:
Et dare quod nequeo, tu quoq; ferre nequis.
Dum me vis lucrifacere, at tu perdis amicos.
Illos vt lucrer, me quoque perdo libens.

IVL.

IVLII CAESARIS SCALIGERI EXCESSVS

AD DIVAM CONSTANTIAM RANGONIAM.

HÆc quoq; Pindarico tentata ſuperbia cantu
Sublimis veſtro numine fulta volat.
Omnibus vt noſtrum ſuperas virtutibus orbē,
Cui modus in ſanctis metaq; nulla modis:
Quæ patrium ignotis Cælum ſplendoribus æquas:
Altiloquæ tibi ſit debita Muſa lyræ.

Natalia Domini noſtri Ieſu Chriſti Filii Dei viui.

Strophe.

Vade taciti per amica cæli
Silentia ſilentia
Regina nox: cui latera ſtipat aurea
Immortale decus triplex.
Tibi militat omnis hora mundi
Æternas accincta faces.
Tibi ridet hilareſcens ſinus ætheris,
Aligeros igneus oſtentans animos
Patitur natura: ſuiq;
Neſcia fati,
Mole noua premi ſtupet.

Antiſtrophe.

Siſte medium per inane cæli
Rotas celeris ambitus
Optata nox: quam nitidus orbis arbiter
Luci prætulit ignea,
Dieique nouæ nitentis aura.
Antiquæ qui iura necis
Pio ſanguine neci dedere adortus eſt.
Tartareas fulgidus expugnans tenebras,
Veteris Naturæ elementa
Reddit, onuſtus
Exuuijs ouans nouis.

Epodos.

Vigil anime, vigil: O
Nocturni paſtorum cœtus
Peruigilum comes. qui me accentus
Animum ferit? mentem quatit?
Haurit cor? abit vigor. vt
Crebra ingruunt fulgura.
Puer vagit, & vagiens
Voce ſerenat florem cæli. O
Secundis auſpicia orſis. tener
Splendet fletibus æther.
Quis me rapit? quis me trahit?
Quo ſiſtes me ales o puer?

Strophe ſecunda.

Turba ſuperis inimica Diuis,
Sceleſta vetitum nefas
Olim auſa: gaude tibi relata pignora,
Immortalia pignora
Quietis, bonaque expetita pacis:
Nullis poſt delenda dolis.
Ouis ne pete ſcatebras vitrei lacus,
Neve ſitim iam metuas. hic oceanus

Reſluit

Refluo de fonte recurrens
Afferet haustus
Nectareo poli sinu.

Antistrophe secunda.

Claudite Acherusia Ditis ora
Inhiantis animas pias.
Cui præda noster misere sanguis extitit.
Fiet præda miserrima.
Necis nex venit improbæ proba. atræ
Vitæ vita illustris erit.
Bis auctor generis huius fera vincula
Soluet amore inclitus. ah clementem animum.
Onus hoc, quod fecimus, ipse
Pertulit. vt quod
Contra habuit bonum, daret.

Epodos secunda.

Deus homo, & homo Deus:
Vnum fis, & nil mutaris:
Integer integro, toti totus,
Pius impio, vt fiam pius.
Tu, vt quod fueram, fierem:
Quod non eras, factus es:
Vt amitterem, quod eram,
Nil, quod eras, amisisti.
Dexter illuxeris orbi nouo,
Ne permitte vagari
Priscam diutius luem.
Hoc, quod perdis, tuum fuit.

Natalia semper virginis matris Mariæ.

Strophe.

Semper virgo semel mater
Sempiterni filij:
Qui filius iterum factus,

Cum semel esset genitus,
Momenta temperans æui,
Æui tractibus paruit.
O Mater æterni patris,
Qui te esse voluit matrem:
Vt ipse qui pater esset
Omnium, & patris filius,
Matris filius esset.
Vena o perennis haustus,
Qui æterno fonte ductus
Te ex se ortum fecit sui.
Qui ipse noluit nasci,
Nisi tu nascerere.

Antistrophe.

O in lucem caput Dium
Cælis expectantibus
Tandem exere: nec onustos nos
Speque, metuque exanimes
Torque mora. Iam prodi,
Iam Virguncula nascere.
Orbemque seruatura quæ es
Fœtu virgineo patris,
Nitentium facularum
Igneis præcinctum globis
Ostende caput: atque
Spes nubiles serena.
Firmæ pacis sequestra
Illucesce orbi iam: unde nunc
Haurienda sunt primum
Rudimenta alma vitæ.

Epodos.

O Cælo parem aluum gerens,
Et Cælo siquid est maius.
O latura, qui te extulit:

O captura

O captura, qui te capit:
O parens genitoris, nati filia,
Regnum cui seruitus dedit:
Absque dolore puerpera:
Mater sine carnis nexu:
Fœcunda Virgo: diem hanc
Illustra Sole nouo
Luminis tui.
Extremumque diem meum
Hunc parem facias mihi.

IVLII CAESARIS SCALIGERI EPIDORPIDVM LIBRI OCTO.

AD GOTFRIDVM CAVMONTIVM

Præfatio.

GOtfride virens gloria nominis Potentis,
Quod Martis agit laurea victricibus armis:
Late quod ouans otia literata fundunt:
Quod prisca nouis stemmata conuehũt triũphis.
Seu te duce, teque auspice nomen hoc renidet:
Seu læta tibi se patriis extulit astris,
Cæleste iubar, maxima Caumontia virtus:
Inter tetricos difficilis Martis honores:
Inter placidam pacifici decoris aulam,
Lusus sæpe sacros Epidorpides seueras
Hæc Strena tibi munera læta destinauit:
Non vt sapiens his fieres maximus heros:
Qui fers humiles, & facis ingenij potentes,
Ingens studiorum integer omnium patronus,
Exempla refundens iuuenis plena senectæ,
Mera nobilitatis patriæ intacta medulla:
Sed quæ tenui carminis exarata vena,
Feßis vbi nox blandior abdidit labores,
Bellaria, tanquam ex epulis meis, reponam:
Quas lautitijs institui nouis parare

In Aristotelis splendidus, & Platonis hortis.
Queis nunc saturi protinus audeamus, ima
Spretis nebulæ sordibus, inquirere cælum.

LIBER PRIMVS.

MEntem pius ardor rapit insolente penna,
Qui stellifero sancta ferens semina cælo,
Tentare noui nos monet exordia cantus.
Animus iubet acri celer incitatus œstro,
Moribundum vt olorem liquida prope vada Caystri,
Hæc canitie murmura fundere in suprema,
Ter nectareo carmine, simplicique modo.
Quo ludicra dicteria Sot[illegible] canentis
Rex Niliaco cum grege pendat ardore.
Vt nostra opera luminis ebibat nitorem.
Qui solus es auctor bonus omnium bonorum,
Immense Pater, vita, salutis via, finis,
Da, quæ ore tuo sunt data, præcepta referre,
Veri nitido fulgure, spirituque recto.
Hinc principium sumere, te iubente, conor,
Linquens stolidis turpia dicta, inepta ineptis.
Natura tribus legibus agitantia vitam
Nutu rationis duce cælitus parata,
Vult fulta: quasi quæ has dedit esse commeatum.
Numen cole summum. Tibi prima, vltima, meta hæc,
Ne prodige te: nec tua prode negligendo.
Ne cui facias, quæ tibi facta non placerent.
Istis tribus omnis capitur beatitudo.
Quam qui nihili fecerit, exibit inanis.

Prima institutio à Dei cultu.

Est trinus, & vnus Deus, omnium creator:
Qui de nihilo condidit hoc, quod esse cernis,
Oculisve capi quæ nequeunt, labore nullo:

Sine

Sine tempore: nam temporis imperator ipse est:
Æternus herus, nutu agitans, atque gubernans.
Ille exilio praecipitem in tremenda Ditis
Exactum hominem rettulit ad beata regna,
Nati tepido sanguine victimae expiatum.
Mortem is veniens vicit, & egit in triumphum,
Vtranque sibi subdidit, alteramq; nobis.
Cuius reditu fulgida noua sidera fient,
Noua item facies aetheris, & noui coloni:
Postquam ignigeno turbine cuncta iudicarit:
Si crediderit sancto aliquis nitens lauacro:
Huic vultus erit viuidior micante Sole:
Oculisque suis viderit omne, quod videndum est.
Hoc praeterea lumine mentis hauriamus:
Se reddat vt altissimus in dies fruendum:
Ut pro proprio corpore dat fragmina panis,
Et pro proprio sanguine vineae labores.
Quae deinde bonis praemia, tormenta nefandis,
Æterna malis tormina det, bonis quietem:
Quae prima Dei Ecclesia, spiritu cohaerens
Primi liquido numinis, vniuersa fudit:
Haec crede, nihil praeterea noui volutans:
Nil, dico, noui: tum veteris nihil recudens.
Sic pauca vides, ex quibus alma vita constat.
Quicquid reliquum praeter id, est laborque, morsque.

Initium praeceptorum.

Nunc ad sapientum venio dicta vetusta,
Miscens penoris paucula non inepta nostri.
Quae quicque subit, corripiens colliget vsus.

Nosce te.

Primum iubeo, noscere iugiter teipsum.
Haec est vetus, & callida sententia Vatis.
Sic non temere concipies pallida vota.

A te pende, & virtute.

Si commode habes ex patre, seu patris parente:
Quare tumidum te faciet mortua bucca?
Sin te duce, teq; auspice multa poßidebis,
Virtute tua fretus, & integro labore:
Virtus iubeat tum tibi, non tumere fastu.

Sustine & abstine.

Si non tuus es: cur tua vis esse, aliena?
Da te facilem: incommoda multa sunt ab ira.

Parce lauda.

Isthoc vitio sis tolerabilis: tamen sic
Lauda omnia parce. grauis iactura loquelæ est.

Hilaris assensio.

Cari excipe dictum socij fronte benigna.
Ne, si vitrea sis cute, nutibus proteruis:
Suspecta fides sit tua, videare malignus.
Dum absoluat, vbi cœperit, hic silere te æquum est.
Qui præueniunt, nec patiuntur explicare:
Lusi bluterant muccida, futiles habentur.

Taciturnitas.

Nil difficilius, atque tacere prurientem.
Nullum esse bonum scio taciturnitate maius.
Elementaque stultitiæ, verba cassa, multa.
Temereq; locuto haud satis esse, pœnitere.

Amicus paternus.

Quem officia vides perpetuaße cum parente,
Thesaurus erit patrius, innocens amicus.

Ne te efferas.

Fugere inuidiam si potes, & potes carere:
Si te anteferas nullibi, mortalia pendens,
Quæ remigibus purpureos mortibus æquant.

Anima

Anima non pendet a corpore.

Non est, quod ait in scholys tarda Vetustas,
Pendens animi vigor a temperatione.
Huic appositu a corpore seruitus, venenum est.

Labor laudatur.

Quæcunque capaci gremio obsidentur orbis,
Quo sint aliquid, quod faciant. facta videmus.
Frustrata suo fine putabo nec fuisse.
Ignauia crux est mera: laus labor probatis.

Nobilitas in abstinentia.

Quid nobilitas est tua, quam viuere recte?
Quam magnus eris, tam tibi scis pauca licere.

Voluptas noxia.

Fuge lætitiam, cui comes atque assecla mœror.
Vbi mella tulit, spicula mox cæca reliquit,
Precia exuperans omnia, damnosa voluptas.

Virtus.

Nutrix animi lactea fidissima virtus.
Is diues erit, pulcher is, illa cui fauebit.
Quid diuitiæ, crastina quas aura lacessit?
Quod perpetuo permanet hoc fuisse dicam.
Quod abit, nec erat, quod erat: si potest abesse.

Fortunæ fides nulla.

Parce vtere sortis Zephyris: timenda vtrinque est.
Tanta illa potest tollere, quanta habenda ferre.
Quidnam est, habui, dicere? verba vix supersunt.

Mediocritas vultus.

Toruum refuge supercilium: sperne cachinnum.
Timon stabulatur ferus hic, ibi libido.
Risus moderatus soboles certa decori est.

Spes.

Spes.

Spes blanda malos lactat, & eludit hianteis.
Spes falsa bonos decipit vtrique supinos.

Nil semper latet.

Nil crede latere artificem, arbitrumq; rerum.
Quodcunq; domi constituet, palam esse ducas.

Mentis cultus.

Vt corporis est cura: ita mens colatur vsu.
Exercitio mens viget, otio senescit.

Mortis memoria.

Contemnere mortem leue, cogitare durum.
Leuis est species prima: sed impressio vincit.

Prodigus.

Ita des, vt ne non dare sis coactus olim.
Est prodigus omnis cupiens: ergo & auarus.
Sed peius. vtrique huic vitio amentia iuncta est.
Dando nihil, huic gloria: at huic nihil habendo.

Nimia familiaritas.

Mirabile nil, tam graue nil, tamque verendum,
Quin lenta assuetudine mollescat, & vsu.
Contemptus eo nascitur, atque inde simultas,
Inter socios. Quo fit, vt excitata gratis
Ingrata satias resuat sodalitates.

Popularitas.

Vt te seruum habeam: tibi seruus esse, fingam.
Piscator ita escam sibi bene callidus armat:
Non phycidi, non merulæ, non rubellioni.
Certi dominatus, nota ficta comitas est.

Amici electio.

Non est tibi, quisquis sibi nescit esse amicus.
Verum neque sit, qui sibi vult nimis se amicum.

Honesta petere.

Est sat fieri, quod pote: quod supra est, negandum.
Iniusta rogare, est sibi denegare votum.

Dignitatis cultus.

Iactura grauis temporis est, maior honoris.
Nam vita nihil, sicubi cassa dignitas est.

Amicos para.

Ne damna tibi fabrices, Cæcias monebit.
Ita viue, vt amicos facias ex inimicis.

Cedendo vince.

Luctans equus acer stimulo sæpe feritur:
Et plus sibi quam domino sic facit negotij.
Cadet ira truci, si patiens cedere pergas.

Varia ingenia.

Omnes, homines sunt: similis sed hora paucis.
Ergo omnibus esto facilis: tum vtere paucis.

Facilitati modus.

Sic esto aliorum: vt tuus esse rite possis.
Sic te esse tuum: si te alij suum esse credant.

Labor spontaneus superat.

Quæ sunt mollia, faciet mollitudo, dura.
Si sponte labores: leuiter feres molesta.

Parua in precio paruis.

Permagna pusilla videntur non nisi paruis.
Lucrum, nisi quod gloria dat probata, damnum est.

Seruus voluptatum.

Tibi quæ ratio dictitet, haud satis videtur:
Seruire voluptatibus: imperare seruis.

Remissa seueritas:

Sic suppliciis vtere, quasi tu patiaris.
Peccare hominis: parcere, sed Dei benigni est:
Qui plurima differt mala, fundit bona mitis.

Fortitudo.

Fortitudo.

Si te superas, non superabit exteri vis:
Sufferre malum fortiter, est vincere Fatum.

Ante-malorum memoria.

Cuiuslibet est, tempore gaudere secundo.
Nos certa recordatio beat ante-malorum.

Specta aliorum incommoda.

Metire tua incommoda maiore ruina:
Planeq; videbis, tibi maiora deesse.

Sobria pollicitatio.

Promittere lente. Bene promissa tenere.
Promißa teneto tua: vel teneto linguam.
Nanque illa fidem, re haud animata, decolorant.

Amici pauci.

Inquit Sapiens: Vna dies pinget amicum.
Heu heu mihi quot horula iam pandidit vna.
Vt sit tibi verissima sententia vulgi,
Quot vis, tot amicos numera: experire paucos.
Est prorsus idem, perdere & experiri amicos.
Ita friget amor mutuus: vmbra luce cassa est.
Sic dira fames aurea pectora obstinauit.

Taciturna fides.

Quantum liceat per tua commoda, & decorum,
Commißa tege fideliter: aut ne auribus hauri.

Fides ex promissis.

Serua, quasi iuratus: vbi quid excidit ore.
Iurans alij, non sibi, se reum peregit.

Iudicium in amicitijs.

Ne te puerorum leuibus legibus arma.
Lente para amicum tibi: lentiusque solue.

Beneficus esto.

Ah ah miseros ne fuge, pauperumq; vultus:

Tibi qui speciem fronte ferunt tui, ac tuorum:
Secumque gerunt præmia cælestia regna.
Vbi Roma potens? eius hoc est putre cadauer.
Sceptrum quoque nos gessimus: & modo sumus quid?
Auram peregrinam trahimus, precariamque,
Mitis Domini munere, Regis optimi, almi.

Dexteritas ingenij.

Pauci quod habent ingenio suo paratum:
Socium obsequio, beneficio viceris hostem.

Cultus virilis.

Sua quemque decent. Ordinis hæc regula puri est.
Mundum nitidum linque alijs: tibi vir esto.

Caritas.

Quæ non bona, non vtilis, opprimit gerentem,
Pelle invidiam. te bona caritas beabit.

Vsus opum.

Si res petitur subsidio, vsuique rerum:
Vsus moderatus facit, haud copia, ditem.

Intempestiua opulentia.

Plus multa deesse expeto, quam multa cupiisse.
Opulescere qui vult cito, præceps ruit vltro.

Lites fuge.

Lites fuge, quantum potes: ac tuere parta.
Sine liteque decidere, quam dare aduocato.
Impensa semel hæc erit: illa fine nullo.

Vitium.

Pretium vitiorum, nota publicis periclis.
Absumit edax sic vitium suos clientes.

Beneficium.

Thesaurus erit gratia, quam debet amicus.
Dando nihil amittitur: aut redibit illud:
Si non redeat: tum tua magnitudo vincit.

Tran-

Tranquilla diligentia.

Quod habes, ſat habe: ſed meliora quære porro,
Si ſors dederit, ſuſcipe: ſed quietus eſto.

Fors communis.

Nulli miſeras obiice vitæ inanitates.
Natura parens vnica: Fortuna nouerca eſt.

Beneficium bene collocare.

Sine iudicio ne bona collocare tentes.
Benefacta, malis quæ data ſunt, ſunt malefacta.

Adulatorem fuge.

Si flat quis adulator, abi: peſtis ab illo eſt.
Ne de te alijs crede prius, quam idem tibiipſi.

Reſipiſcere.

Ad te redeas, ſicubi fugiſſe vides te.
Natura ſinum pandit, & euocat fugacem.

Laudem merere.

Ex ore boni quæ fuerit laus profecta,
Si non videaris meruiſſe: fac, mereri.

Vota ſobria.

Magna irrita debent fore vota, parca plena.
Nam tu vnus homo ne bona plurium occupato.

Hilaris dator.

Prout eris facie, atque ore: proinde facta fient.
Verbis premitur gratia, ſitve grata vultu.

Humana & diuina.

Cæleſtia miratus, homo humana recenſe.
Cæli maxima portio iuncta cum minore eſt.

Benigna allocutio.

Paruo precioſiſſima verba multa conſtant.
Conflatur amor laude, perit procace verbo.

Dubia ne asseuera.

Ni certa scias: cuncta quasi incerta, relinque:
Et da in medium, quæ sibi quisq; vindicabit.
Nec vera tenax asere, si vultus eorum
Mendacia præ se ferat. Hæc est fuga culpæ.

Consulto incœpta.

Mature obita, hæc illico semifacta credas:
Mora consilij lenta, cita expeditur arte.

Illecebræ infelices.

Hæc, quæ prohibet, flere facit, falsa cupido.
Gnauos subeuntes labor alleuat grauatos.

Nostratibus non fidere.

Nostratia cum fluxa scias: vtrinq; tutus
Viues. aberit tum dolor, & leuis voluptas.

Seruitus libera.

Non est, moderata ordine, seruitus bonorum.
Qui legibus obtemperat, hic imperat ipsis.

Digni bona fortuna.

Si sceptra geris, te decet iis parare dignum.
Persona decens conuenit apta ludioni.

Mendax vilis.

Mendace nihil tetrius, euiratiusq;.
Nam aut te metuit, non Deum. at ille omnia nouit:
Aut decipere is te cupit, & Deum putat se.

Deo plena omnia.

Fortunaq;, casusq; sit, vt nomen inane:
Nil est vacuum corpore, sed minus Dei vi.

Populi inconstantia.

Ne crede furenti populo blanda, minasve.
Nanque hic minimo turbine turba dissipatur.

Innocentia.

Si Scaligeri interfuit occidere ferro:
Ut regna, prius sanguine quæsita, foueret:
Malo me humilem medicum seruare caducos,
Nec propterea stemmata viliora fient.
An nobilis, occidere: seruare, bubulci?
At queis animis decet ad fastigia tolli,
Sublimis, & interritus imminebo terris.

Licentia non est libertas.

Tu, nolo, putes libera, quæ licentia sunt.
Parere Deo, & legibus, esse liberum, hoc est.

Ne contemptor sis.

Quum quid tumidus despicies: tum tua specta,
Nihilo meliora inuenias: sæpe pudenda.

Gradus ad fauores mutui.

Laudarier a plebe, aditum dat ad Senatum.
Laus ore Senatus dabit imperare plebi.

Cauta fortitudo.

Forti ire retro non licet in feris periclis:
Cauto, neque procedere: si quid obstat acre.

Consulta locutio.

Nil te subito lancinet: assuesce morari:
Pars consilij maxima sub tempore sana est.
Verbis animi lumina præuenire, stulti est.
At tu melioris Genij prouida proles,
Linguæ in medio turbine, compos, atq; victor,
Audire citus, dicere lentus, atq; cautus.
Qui multa leuis loquitur, multa & obloquetur.
Paucissima si dixero, pœnitenda vix sunt.
Cunctatio mentis nisi matura relaxat:
Dat quisque foras talia, qualis intus est mens.

Liberalitas.

Quæ tu nec habebas, & habes, dato haud habenti:
Quid quæris habere, idem habitis nescius vti?

Ambitio.

Aut ambitio sit procul: aut ambitioni
Seruire decet inde: vel abstine fritillo.
Indignus erit laureola timens pericla.

AEquanimitas.

Quod fata dederunt, cape: sperne, quod negarunt.
In se blaterat, faciens conuicia cælo.

Derisor irridetur.

Qui despicit artes alias, suam dat illis
Ridendam. Hæc igitur mutua, fœnorique sæpe.

Falsus testis.

Male morere prius quam male mendacia dicas.
Tantum hinc aberit, testis vt esse falsus optes.

Morte amittuntur omnia.

Moriens alijs delitias tuas relinquis:
Tecumque geris, nec geris aridos labores.

Pœnitentiæ fœditas.

Nolis aliquid, quod voluisse velle nolis.
Hoc efficiet prouida mensura futuri.
Prudentia, constantiæ inexplicata mater.
Constantia certissima pœnitentiæ hostis.

Concordia.

Concordia fratrum, atque tori, sunt duo rara.
Sed rara duo fœdera firmissima cæli.

Pauperis frons.

Desunt vbi opes, diuitiæ e fronte scatebunt.
Pauper saturat vota hilarans hospitis hospes.

Matura

Matura sententia.

Bis, terq; eadem repetita audias, rogesq;.
Stulto cita sententia de iudice manat.

Contentio turpis.

Contende parum: fungea victoria iurgij est.
Cum sis homo tu: cur homini imminere certas?

Duo flagitia naturæ.

Spurius bonus, & mula bona, mala duo sunt hæc.
Adeo, vitium vt versibus afferant canoris.

Laus ex ore proprio.

Sordet proprio murmure laus: vetus querela est.
Nec culpa minor fit, proprio carmine culpa.

Versutia.

Generat odia versutia, solitudinemq;.
Optabo procul degere, quem timebo, semper.

Aula.

Aulam repetit qui bonam, & vtilem, & fidelem:
Me auctore sequatur, duce me, meque sequente.
Si quis queritur, nec fugit: huius miserebor?

Par societas.

Ætate, opibusq;, atq; animo para sodalem.
Ærea comitatu crepuit fictilis olla.

Credulitas.

Ne crede nihil, nec cito, nec cuncta, nec omni.
Semper vacuus sit locus ille veritati.

Pauper sapiens.

Cur recta loquens despicitur pauper honestus?
Auri proba sunt pondera sordida in crumena.

Epichærecacia.

Non inuidiam sors bona, gaudiumve dura
Aliena creet. Supprime commune periclum.

Pax.

Tranquillus amor pacis, & humilis eligendus.
Non ambitio, quæ trahit atra bella secum.

Tori puritas.

Ne flagitio ne macula torum misellè,
Ritu pecorum: nanque animi ruunt decorem.
Immunditiæ corporis, enecantque mentem.

Ne iura.

Nil iura. volet is qui tibi credere, credet.
Sat testium id est: sat Deus inuocatus audit.

Piger.

Et vult, neque vult, qui piger: annuit, negatq;
Penitusque morando, penitus fugit seipsum.

Nobilis aergia.

Noua nobilitas, si est nihil agere, male valeto:
Si rusticitas proderit: illa si nocebit.

Alieno iudicio sapere.

Alijs videaris sapere, non tibi, tuisque.
Aut viue tibi solus, & in tuis beatus.

Muliebres fuci.

Ne decipiat fœmina blanda te, caueto:
Fictis residet subdola frontibus venustas.

Neque spe, neque metu.

Nil deterius spe: necat hæc virum virilem.
Hinc abde metum carnificem serenitatis.

Ne regere maledicta.

Ride rabidi iurgia contumeliosi,
Audirier indigna, etiam indigna referri:
Nec verba para, quæ te acuant pari furore.

Iudicia corrupta.

Quod iudicium subruitur munere, flebit.
Væ iudicijs, muneribus quæ infatuantur.

Hos dira manet tartareis pœna barathris.
Iusta vt patiantur, male qui iniusta patrarunt.

Dolus.

Picti insidias pectoris, osque subæratum,
Recti reminiscens opifex abominatur.

Reprehensorem dilige.

Tibi qui tua facta arguit, hunc dilige multum.
Similemq; sui te cupit: & facit, quod in se est.

Asperitas.

Præceps ruet in perdita, qui sapit superbe.
Clementia homo tollitur ad sidera cæli.

Amor Dei.

Momenta decori dat amor sui, Deique.
Qui se atq; Deum nouerit, huic omnia nota.

Tristitia.

Sine tristitia viuere, sola vera vita est.
Ante interitum concreat illa mille mortes.

Prauitas.

Prauum ingenium suscitat in die tenebras:
Et nigra facit candida, & hæc in illa vertit.

Calumnia.

Recte faciens effugies calumniam omnem.
Nil pertinet ad te, quod is efficit suum esse.

Dictis facta paria.

Quæ non facias dicere, id est, quod es, nec esse.
Nec, quæ facias dicere, fortis, aut modesti est.

Inopis superbia.

Est ridiculum, incredibile, est profecto monstrum,
Miseriaque, superbiaq; simul tecto in eodem.

Ne cum impiis.

Mi nulla volo fœdera cum Deum negante.
Post Numinis alti studium statim parentes
Venerare & ama, si faciles: mali ferendi.

Admirator sui.

Plus dimidio fallitur, exciditque vero,
Mirans sua, soli sibi comparans seipsum.

Perniciosa.

Morbus, populus, carcer, amor: quatuor orci.
In militia quinta sedent tartara rerum.
Nec pura fides, nec pietas, nec horum imago.
Cuncta hæc superat maleficiis forum, ac seipsum.
Quin hæc superantur Ligurum vnica triremi.

Liberorum væcordia.

Vt se serit, vt pater in filio relinquit:
Vitæ patris est mors mala, stulta vita nati.

Prodigus & auarus.

Effusa manus hoc habet: esurire tanti.
At auara manus hoc habet: esurire gratis.
Quodq; hic emit, hic vendit, vtriq; quod adest, deest.

Nostra vitia.

Legi vitia, ac plurima, tetra fœminarum,
Inscripta libris fatuis, sordidis, ineptis.
Si flagitia infanda, & abominanda nostra
Curem seriatim numero canenda certo:
Vix illa tibi pars quota centesima fient.
Tum sic, qui alios iudicat, is seipse damnat.

Virtus sibi sufficit.

Virus Nemesis despuit, aleamque Virtus.
Nanque eius Acatus haud vehitur flamine sortis.

Senex

Senex ineptiens.

Mala iura iuuentutis, ineptire, vagari.
Quo iure senem absoluis id ipsum facientem?

Crapula.

Fœdum crapula, fœdius omnibus latrinis.
Contenta pusillo sibi natura quiescit.

Ignaui vota.

Cur sole gelu corrigis, aut igne tremorem,
Nec vota facis, quo Deus abs te auferat ista,
Tum si quid eges, absque opere, id Deum rogabis?
Sua vota fouens absque opere, absque pane mandit.

Pueritia imbuit.

Quod tu instituisti puer, haud abibit vnquam.
Tecum tua facta, & tua dicta consenescent.

Ne persequere vltionem.

Si, quæ meruisti, referas præmia vitæ:
Quis erit miser? quid misero quid ergo fiet?
Tibi parcit Deus: cur tu alijs parcere non vis?
Mors est superi luminis, ardor vltionis.

Fastus absit.

Sortis bona nactus, moderare: fastus absit.
Contemne nihil. tu quid es? hac lege supremo
Contemptilis a iudice contemptor habetur.
Tabet celeris gloria temporis ruina.

Delator & adulator.

Delator, adulator, hiems erunt, & æstus.
Illo apud alium nil eris: hoc apud teipsum.

Recte agere.

Tua facta, aliorum mala fac soluere dicta.
Cogas bene de te quoque sentire malignos.

Ætas

AEtas fluxa.

Vultum stabilis quis sibi pollicetur aui?
Fidesne fugaci numero ruentis anni
Nixus viridis luminis ac flore iuuentæ,
Quæ prius abit, ac præteryt, quam adesse sentis.

Amicitiæ transfusio.

Serua fidei pignora patrijs amicis:
Ut certa vides integra seruasse parentem.

Somniorum veritas.

Qui vera negat somnia, somnians profatur.
Nam non semel inuenimus, & nimis frequenter,
Perraraq; nox præterit absque sensione.

Simplicitas.

Laus simplicitas: fraus simulatio. Elige ergo:
Utrum ingenio dignius, explicatiusque.

Non facere iniuriam.

Felicius vltro accipere est, quam dare damnum,
Quanto leuius fit, miserum, quam fore nequam.

Ne pertinax, ne fractus.

Molli nihil est pinguius exilitione:
Nihil aridius glutine pertinacitatis.

A temulento.

Vinum tibi conuicia, non virum, putato
Facere, ex epulo quæ tibi fecerit reuersus.

Placida mens.

Bona sunt placidæ semina cogitationis.
Tranquilla seges hinc quoque, messis & quietis.

Cor Deum placat.

Non stulta Deum copia: pura corda placant:
Qui non eget, & vltro dat hoc, datum quod abs te est.

In labore laus.

Nullus meruit viuere, qui fugit laborem.
Fu.is agilis præstat apes omnibus vna.

Infimos ne contemne.

Ne despice plebis minimum: Deo placebis:
Qui vasibus æs fictilibus sæpe recondit.

Erga liberos moderate.

Natis facilia ne dato dicta, nec seuera:
Namque inde solutos facies, hinc malefidos.

Mitte pertinacem.

Frustra monitum linquere perge pertinacem,
Impensa, opera & disperit: at non minus ille.

Neque fide, neque diffide tibi.

Ne fide tibi, sed neq; diffide, modus sit.
Verum esto aliquid, non nihilum, sed neque totum.
Illud pecus: hoc bellua: neutrum homo, quod es tu.

Obedire parentibus.

Plane aurea vox cælitus: audire parentes.
Num cornua dedit agno aries, vt impetatur?

Hosti mortuo ne detrahe.

Ah parce libens manibus, & laudibus hostis.
Ne posse modo, non potuisse te putemus.

Senectus veneranda.

Quænam ratio rideat aridam senectam:
Si currimus omnes ad eam, quæ vltima vitæ est?
Longus beat vsus memor, exemplaq; rerum.

Sociorum similitudo.

Prudens socios elige. prauitatis orsis
Peccata notam non leuem inurunt aliena.

Phy.

A fornice qui haud abstinet, is nec est monendus,
Sed fuste abigendus: quasi brutus & petulcus.

Vetus amicus nouo.

Veteri socio ne noua compares amici.
Ignotane notis dabis, incertaque certis?

Noli mutuari laudes.

Ne solicitet gloria fœnerata famam.
Nec lauda alium, laudibus ille te vt vicissim
Tollat. Vitio hoc febricitant recentiores.
Muli soliti ita rudere mutuum, scabuntque.

Amicorum liberi.

Ne gratia cum vita abeat suauis amici.
Verum officijs affice liberos eorum.

Caute agere.

Tete, quod agas, consule: tum consule doctos.
Nunquam sciat indusium, quod toga pararis.

In peius.

Raro in melius facinora mortalia tendunt:
Ætas vitijs ebria, consenescit illis.

Auri atra fames.

Auri atra fames perdidit infimos, supremos.
Natura docet te vndique abominari auarum:
Quæ sponte parit, de gremio cuncta refundens.

Opes perniciosæ.

Ex diuitijs gloria, fumus est ab igni:
Quem vt parua aqua deleuerit, exuet calorem.
Sic sunt generis stemmata, vestigia Codri,
Aut magnanimi Cæsaris impressa in arena:
Quæ turbinis insania vertigine verrit.
Quin semper opes legimus, vt periculosas:

Humilitas

Humilitas nostra.

Sunt sordida, quæ dixero, digna sed relatu.
Quem musca ferit, collige, quantus, & quid esses,
Dormireque qui cogeris, & pati calores:
Algere, cibum sumere, et locum parare:
Fœtere cadauer, putris esse vermis esca.
Qui secum ea consideret, is nihil tumebit.
Condire sed hæc omnia conuenit decoro.
Regemne te ais? magnanimum ergo habe, ac beatum
Patrem populi, regis imaginem supremi.
Decet hominis onus iungere cum regis honore.

Rusticus regnans.

Nulla est grauior bellua rustico potente.
Ignobile sceptrum cito detegit gerentem.

Beati mites.

Fusus cruor est vndique nobili venenum.
Cæli ingenijs atria mitibus parantur.

Cultus sacerdotum.

Venerare, sacros infula quos tegit, libenter,
Doctos sacra mysteria, consciosque fati.

Talis tu qualis socius.

Talem fore te dixero, qualis est sodalis.
Vmbra est socius vel tua, vel tu illius vmbra.

Nocturni cœtus.

Lux est operi fulgida dedicata sacro,
Qui nocte vias it, facit is digna tenebris.

Compara noxas.

Si quid pateris, vel merito, vel immerenter:
Grauiora videns plurima, susque deque habeto.

Bono-

Bonorum malorumque memoria.

Si firma cupis pignora stent integra mentis:
Nunquam mala certas adimant notas bonorum.
Vestigia nunquam bona deleant malorum.

Si non honestum, at pœna.

Si luce decori haud veheris: fulgor honesti
Si haud monuerit: at pauidum te pœna mouebit.
Impune mali. immune boni nihil videtur.

Munus animo metire.

Metire animo munera: quantitate noli.
Quin exiguis addito verba ampla benigne.

Fortunæ dilatio.

Ne verba putato data: dilatio dira est.
Fortuna malis parcit, vt acrius perurat.

Vitæ electio.

Ex consilio selige, quam sequare vitam:
Non omnia nanque omnibus expedire, certum est.

Vegeta vita.

Anima est animæ strenuitas gnaua, vigensque.
Vitæ caries otium, & hectica ægritudo.

Pleonexia.

Ne credideris fletibus hæredis egeni.
Omnes sibi malunt, quam alijs. Omnia clamant:
Primum mihi: posthac mihi: semper mihi: totum.

Sermo castigatus.

Arguta nimis sunt odiosa, nec placebunt.
Gyro mediocri glomerata dicta pascunt.
At prætereunt languida laxitate fluxa.

Paucis fidere.

Clarissima sententia: confidere paucis.
Sed clarior est altera: confidere nulli.

Ne ſimula, nec diſsimula.

Nil diſsimula, nec ſimula: hoc malis relinque.
Aiunt: ſimulanti ſimulato. Aſt ego contra:
Nunquam ſimula: nec mala te malum eſſe cogant.

Quæ ſatis.

Quantum biberes, vinea ſit ſatis ſuperque:
Quantum capiat te, domus: hoſpiti cubile.
Quantum poteris, poſsideas arationum.
Nulli tamen iniuria, propter hæc, patranda.

Vigila.

Intus mulier prouida: vir domi, foriſque.
Primus tepido ſurge toro, vltimus cubato.
Dormit vigilite Geta: dormiente fur eſt.

Frons ditat donum.

Ne crede datum, quod dabis: aut dato libenter.
Inuita manus iugulat, gratiamque vultus.

Felix quis.

Felicis vbi quæſieris notas, habeto.
Lex prima bonum poſtulat, adiuncta ſcientem.
Vult tertia ſanum: aſt agilem quarta, vel acrem.
Hanc quæ ſequitur, diuitiis explicat triumphos.
Miſcere queas omnibus id quod eſt Venuſtas.
Sed res penitus maxima gratiam mereri.

Ignauia.

Qui nihil faciendo, ſimulat fallere tempus:
Ipſum hoc, quod habet, non habet: ac fallitur ipſe.

Magnanimitas.

Iuſtum premito nullibi, ſubleuato prauum:
Si forte dabis commoda fomenta ad honeſtum.

Sapiens inſania.

Inſania quam mellea, quam dulce venenum.

Rerum latitans in gremio quærere verum
Crescit sitis: extinguit eam inscitia sola.
Ast prodigere huc tempora, tempus est lucrari.
Nanque vmbra Dei fulgida sola dux perennis.
Non vmbra tamen est, nisi caligine cæcis
Humana oculis sit, quasi nycticoraceis.

Nequam fit peior.

Si forte manes, vt malus e malis resurgat,
Torqueberis vrente mora. Cœnum erit vsque.
Nequam tibi fit tetrior in dies seipso.

De stulto & sapiente.

Partita vices est quasi Natura. Potens est
Multum sapiens dicere: ferre pauca stultus.

Sumptus.

Prompte facere, in qua est opus, haud verere sumptum.
Nanque vsus opum terminus, vnicusque finis.
Verum ne egeas, pone operam: parca manus sit.

Neque fallere neque falli.

Quid turpius est, fallier an fallere iusto?
Falli nequit, at noluerit fallere prudens.

Veritas.

Debet potior vincere veritas amicum.
Ille arctus licet, ambitus omnium capax est.

Sapiens sibi imperat.

Patitur sapiens se faciente, se monente:
Faciente alio ne patiatur, & monente.

Occasio.

Quæ regnat, ei te dato, commodumque præbe.
Occasio sic seruiet, ac tempora figet.

Fors sine virtute.

Fortuna repentina vetat fidere sceptris:
Nisi fulgida virtus comes adsit, & receptet.

Ira

Ira ex dolore.

Ignosce dolori, male qui exarsit in iram.
Ignoscere & ira decet in verba ruenti.
Non hic loquitur, sed dolor, atque ira loquentis.
Et gratia, qui non dolet, est habenda Fatis.

Diues iniquus.

Nil pauperius diuite colligente, iniquo.
Nil diuitius paupere continente, iusto.

Victus ratio.

Exple, o gula, desiderium cibi, merique,
Non delitiis, sed merito famis, sitisque.

Constantia mediocris.

Nil tu metuas, & tamen omnia extimescas.
Mora ne fuga sit: nec fuga sit mora. hoc cauebis.

Mediocre iudicium.

Ne magna puta, quæ videas caduca: non sunt.
Ne paruum habeas, quod videas perenne: non est.

Prouidentia.

Ne quid subitum te occupet, hoc præoccupato.
Tendens aciem mentis: vt hoc nouum vetus sit.
Sic rerum animo prospice diligente caussas.
Qui principium nouerit, exitum docebit.

Bene incipe.

Cœptis bene consiliis cœpta perseuera.
Sic ne incipe, quæ non tibi sunt sequenda honeste.

Poeta.

Venerare sacros candidus integerque vates.
Vitiis boni inhabitabile pectus est poeta.
Sola a se cohors barbara & ebriosa pellit.

Maledicentia.

Turpis maledicentia, nusquamque ferenda,

Sese lacerans conficit, in seque redundat.
Quicunque alij detrahit, hoc grauat seipsum:
Cum nullus homo sit sine reprehensione.

Suspicio.

Si suspicio te quatit: ocius peristi.
Nusquam es, neque apud vel socios, vel ipse tecum.

Fatui vota.

O quam fatuus putida vota diu susurrat.
Impone Deo quod tibi sciat esse necesse.

Tentare etiam ardua.

Est ridiculus Sisyphus irruente saxo:
Tentare tamen, magnanimi interest, futurum.

Vultur Africanus.

Patrem senio iam gelidum, situque fractum,
Nudo capitis caluitio, atque glabritate,
Ecce reficit munere vultur Africanus.
Hoc idem grata ciconia: cui Græcia verbum
Iccirco nouum condidit hoc, ἀντιπελαργεῖν.
Pro quo Latium det, reciconiare, nostris.
Hæc tot cano verbis: quia quocunque nefanda
Peior Sphacelo obliuio gratiæ recepta est.

Ne minitare.

Ne crimina iacta tua: ne minare verbo.
Nam siue potes perficere: admonere stultum est.
Seu non potes: es bellua, stultiorque stulto.

Fortitudo quid.

Vltro nec ouans appete, nec time pericla.
Vtrumque procul fortibus est, furor pauorq;.
Fortis, fugientem temerarios furores,
Contemnere vitam simul, & cauere mortem.

Continentia.

Vsus modicus commodus, extrema recidens:
Solus ſcopus, atque vnica meta continentis.
Natura boni limite contenta quieſcit.
Quodcunque modum tranſilit; id malum eſſe certum eſt,
Quodcunque fluit plus ſatis, & modum quod infra eſt.

Vtile quod honeſtum.

Ne crede, quod aiunt, cadere vtile a decoro.
Qui duo putat, haud vtilis ille, nec decorus.

Animi ſinceritas.

Te ſceptrigeris imperijs dedecet ortum
Strumoſa animi barbara ſubdoli ſupellex.

Bona conſilia non mutare.

Ne te inſtabilem craſtina deprehendat hora:
Si conſilio ſunt ſapiente conſtituta.
Mutare alioqui mala deſtinata, virtus.

Dator tardus.

Potes & facere ingratum, vbi des piger, ſuperbus.
Quo plura precans verbula funditabis: hoc plus
Obſtipa Syri colla tenacis obrigeſcunt:
Ne ſponte volens annuat, ac vota ſecundet.

Lauta parſimonia.

Lautitia rara, ac moderata, omne per æuum,
Certiſsimum, & eſt vtile vectigal inemptum.

Fœcunditas.

Nulli ſteriles fas fuit exprobrare lumbos.
Polytecnia non eſt polytechnia vlla, verum
Polytychia forſan. Numerum nihil iuuare,
Priamo, Niobe, teſtibus optimis pr[illegible]bo.

Ne metue fatum.

Stultus metus immobilis est necessitatis.
Est bis miser is, qui metuit, quod est futurum.
Nam quum aderit, patietur: nunc patitur, quod abest.

Expectatio peior malo.

Tormenta placent omnia, si moram recenses.
Etiamque malorum mora peior est malo ipso.

Lente polliceri.

Tarde annuere, est species quasi picta negantis:
Nisi si sit opus iudicio, atque spectione.

Exprobratio.

Ostendere si cui benefeceris, caueto.
Omnino perit gratia ab exprobratione.
Atque hinc benefacto precium illico est solutum.

Vitiorum allectamenta.

Nil est vitijs blandius, vt semel recepta
Ad seria dant desidiam, otiumque spirant.

Inertiam fouet beneficentia.

Recte perijt sportula congiariorum.
Nam munera multis data sunt inertiæ arua.

Maledicentia peior damno.

Maledicere, longe acrius, ac nocere damno.
Offendere, multo minus, ac demeruisse.

Resipiscere.

Vt vere nouo populus, & quercus, & ilex,
Hiberna cadentis spolij damna resarcit:
Vt virgo Bicornis noua menstruo recursu
Præfulgida, noctiuagoque refecta colore
Rursus vetuli reparat dispendia vultus:
Sic nuda Deo pectora, viduata nitore,

De sole refulgentia sempiternitatis,
Instauranda graui, reor, eruta e veterno:
Ne accepta dies tenebræ reddatur inertes.

In re bona bonus animus.

Si sorte tibi sunt data, res bona, & voluntas:
Noli bona seiungere, dißipare iuncta.
Nec dira voluntatem adimat bonam cupido.

Vita fraudulenta.

Est vita sui transfuga, quæ fugit quietem.
Plusquam illa sui transfuga, quæ fugit laborem.
Quidnam illa, dolis, crimine, si qua emit dolorem?

Popa.

Quanto est oneri sibi popa ventriosus ipse,
Laxo patris abdomine. plurimum huic laboris
Susceptum alijs, & sibi, vt ad nihil valeret.

Solue.

Quod debueris, cum poteris, ne dare differ.
Quæ debes, tua siquidem non esse putato.

Conuiua sobrius.

Conuiuam adhibe sobrium: vt inde hoc esse discas.
Ipsum efficies sobrium. vt hoc te esse docebis.

Stoici saxei.

Fuge stultitiæ Stoica præcepta rigentis:
Monumenta animi plumbea putidi, loquacis.
Contemne feræ pectora, ferreosque vultus:
Ciuilia qui destituunt commoda vitæ.

Tu tibi censor.

Ne quære foris carnificem: te ipse coerce.
Te præueniens nunquam alijs præuenieris.

Liuor in potentia.

Contemptus, & ex inuidia, potentiaq;

Odium, media ad culmina sunt duo tyranni:
Ut vix hominum hos vnus, & alter expiarit.

Otium negotiosum.

Felix, cui adimunt otia nihil de labore:
Ut, cum sit opus, sufficiat, nec opprimatur.

Sui tumidus.

Fouet inuidiam magniloquus sui, superbus.
Caret inuidia muneris æstimator æquus.

Auro inhians.

Qui pendet ab auri radiis, pendet ab aura.
Nec seipse meretur, precium ipse ipsius auri.
Si non satias efficiat modum volendi:
Saltem moneat te, genio iubente, quid sis.

Laus a laudato.

Solus mea laudet bonus, afferatque vultum.
Hoc præstiterit mi omnibus vnicum theatrum.

Dilatio.

Dilatio, pigritiæ molissima proles:
Hoc fac hodie: crastina lucta perdidit rem.

Regis opt. gratiam mereri.

Regem dederit quum tibi sors, Deusq; iustum:
(Henricus enim maximus, optimus, secundus,
Felix moderatur modo Gallicas habenas:
Qui iustitia, qui pietate, robore, armis,
Superat veteres, exuperat nouos triumphos)
Hunc fac meritis, officijs, fide, benignum.
Dabit ille propitium tibi se, Deumq; mitis.
Stultus superos prouocat, & lacessit vltro:
Illosq; reos faciens se reum propinat.

Solitudo inter vulgus.

Væ soli homini. Solus homo est pecus, deusve.
Te animo populis subtrahe, non pede: atque dura.

Mala

Mala meremur.

Nostro merito quæ patimur, quid execramur?
Electa sacris victima pacata Deo mens.

Matronæ dos.

Ne iactet aui stemmata, ne patris talenta.
Non dote, sed esto ardua matrona pudore.

Somnus.

Promptas hebetat somniculosa vita mentes.
Viuum sepelit nanque hominem hæc mortis imago.

Litium vorago.

Quo consilio conficias quoque id, videto.
Eme: damnum item emes. Non eme: disperit moneta.
Sic non licet hoc tempore pauperem esse gratis.
O sancta fides, dic, vbi pauida delitescis?
Vbi Simplicitas, tartareis artibus exul?
Heu litigiorum rabies, furens Erinnys.
Heu iudiciorum fera, pestilens Charybdis.
Eheu remoras luminis, atque veritatis.
Ah iustitiæ tormina. Væ foro bilingui.
Vltoris vbi flammea fulgetra Tonantis?
Hic ignis, eritne vltimus ille, ter tremendus,
Horrentia qui ventilet incendia rerum?
Ita nos vorat hæc flamma medullitus misellos.

IVLII CAESARIS SCALIGERI EPIDORPIDVM

LIBER SECVNDVS.

DEscende poli sedibus excite e paternis,
Mensura tui solus, & immensus, Iesu.
Clemensq; mei Genij vestigia firma.
Ille ales in altißima spiritu ferente
Excelsa tuo referens præcepta recludet;
In pectora se insinuans Caumontis amati.
Cuius vt ingenij speculam conderet altam
Natura videtur Dædala. quanta sit, omnes
In vires, & in artes acuisse suas se.
Huc ades, o Gotofride, sacræ semina vitæ
Nostris operis prosata tu tuis rigabis.
Tum prorsus adulta metes felicibus horis.

Animi præcepta.

Quæ corporis afferre solent commoditates,
Præcepta dabunt e medicis eruta libris.
Hic excolitur verus homo, plena Deo mens.

Omnibus scripta.

Quæ scripta vides hic, tibi scripta iudicato,
Quantum capias esse opus. at cætera linque.
Olim poterunt quæ te fortasse iuuare.

Pro captu.

Si multa potes discere, multa sunt tenenda.
Si multa tenere haud potes, ista pauca disce.

Repetita.

Repetita.

Siquid repetitum hic fuerit, quis improbabit,
Quum sic quoque vix sit satis ad receptionem?

Factiones.

Ciuilia, translatitium est, partibus vti.
Odio lacerantur proprio publica: quando
Stat perfidia in pectore gratuita duro.

Fides non ex successu.

Scio tè stabilem, non leuia euenta sequutum,
Successus vbi deserit. At fides tenenda est.

Senectus inertis.

Frustra immeritam postulat illa missionem,
Est quæ vitijs desidibus fracta senectus.
Summo huic fieri censeo gratiam labore;
Fraudauit vt olim Genium. Ergo ne fruatur.

Audacia in difficili.

Ne cede malis: contra etiam audentior ito.
Crescit vegetum cor simulatq; difficultas.

Verus diues.

Diues, sibi qui detrahit: haud qui addit aceruo.
Nanque huic satis est, qui eximit: huic deest, quod addit.

Mors vbique.

Incertum, vbi te mors manet: hanc mane ergo vbique.
Quicquamne velit mors fera decidere tecum?

Tædium in malis etiam breuibus.

Tecum numera annos: numerus docebit illos.
Pauci, si faciles: hora miseris fit annus.

Palpo parasitus.

Emitur precio mens mala palpone bibace
Vendente. Famem ponit ibi, illamque reponit.

Vre

Vre ingratum benefactis.

Ingratum animum vince valenter benefactis.
Vres: reliqui nec sibi fecerit seipsum.

Virtus inops.

Virtus in egestate, hiemis pulchra dies est.
Nudata bonis gloria fumus est sine igni.

Fata illudunt.

Nolito alienæ popularis esse culpæ:
Nostro quod agit tempore maximum periclum.
Sed fata trahunt omnia, mentibusque ludunt.

Ne iacta, ne mentire.

Quod tu es, stolidi est dicere: quod nec es, miselli.
Iactantia ventosa mouet friuola risum.

AEstimatio pro re.

Quæ vilia sunt, dicitur, hæc cara putato:
Et contra: vt acerbi fugias nomen auari:
Itidem cupidi quo fugias suspicionem.
At contra ego sic: Quicque suo æstimare censu.
Sic vtere. Da pro meritis, atque negato.

Labor fœcundus est.

Lucro labor addit bona: lucrumque labori.
Ignauia putris otia fert famelicosa.

Mores alieni difficiles.

Forti patria est omne solum: canit poeta.
Mores tamen admittere, durum est, alienos:
Præsertim vbi res artibus antefertur almis.

Satagentia.

Qui plurima captat, capit: indipisciturque.
Mentis tamen est improba pompa curiosæ.

Circulator.

Secum bona non ruminat vlla circulator:
Sed retia tendit fatuis, hiantibusque.

Orationis ratio.

Si quando loquentes Eranum damus Latine,
De re dubia, ac difficili quod explicemus:
Nusquam repetita, & breuis, & faceta, simplexque
Et pura sit oratio: fucata molesta est.
Calamistrata nocentque, premuntque dignitatem,
Crispata, modique indiga, bracteata verba.
Nec tardiloquum, nec celerem, nec incitatum,
Nec qui lenis in cursibus, impotens tui sis:
Volo te compositum: te iubeo dicere tractim.
Auditor vt & te audiat: audias te & ipse.
Si scribis: vt est mos facilisque, lexque rerum:
Quo quicque cupit tempora propagare vitæ:
Oratio sit lecta, sed haud maligna, turgens,
Fragosa, suique inuida, contumax sibiipsi.
Peior tamen hac sordida, plebeia, fathiscens:
In qua nihil est vndique, quod mouere possit:
Suspendere nil auriculam seueram aceto.
Nostrum hac humili vult sibi sæculum placere,
Gustu insipido marcidum, inertique palato.
Nanque ante abiens labitur, atque ingrediatur.
Res eligere hinc docta iubent dicta Sophorum,
Pro viribus: vt conueniat tibique & illis.
Ne rideat vnco fera gens Critica naso:
Nannilli humero stridere sub sarcina Atlantis.

Lucrum damnosum.

Damnosa lucra, incendia cum premunt ruina.
Delere malis nam mala, teterrima res est.

Gratis benefacere.

Gratis data sunt omnia per Deum benignum.

Quantum poteris, tu quoque partiare gratis.
Venale bonum flagitium sit execrandum.

Latronis exprobratio.

Quod non male cuiquam facias, ne id exprobrato.
Nanque est beneficium, scelere abstinere, nullum.

Sis, ne videare.

Sis, ne videaris, bonus: hæc vivida lex est.
Persona sui est, qui simulat: sui mera vmbra.

Modus sponte.

Sic pone modum rebus obediens secundis:
Ne imponere finem statuas coactus olim.
Felix ea sors, quæ arbitrio suo senescit.

Mare.

Vitare maris suadeo, plus satur, pericla.
Quid tutum ab eo, quod male sæuit in seipsum?

Parcus sibi.

Seruant aliis qui sua, stulte sibi parcunt.
Quæ tute paras, quomodo non tibi parabis?

Parca laus & culpatio.

Parce edere præconia, parciusque culpa.
Nec tu inde leuis, nec ab his inuidus recedas.

Leuis credulitas.

Ne crede cito credulus, incredulus vt sis:
(Vrbana loqui si liceat: rustica nec sint)
Eadem cito decredere cogitur misellus.

Sapida incœptio.

Metire prius, quid verearis, & quid optes:
Post aggredere, ac perfice: victoria certa est.

Cum seriis ioca.

Miscenda iocis seria, seriisque lusus.

Fit viuidior languida mens, paratiorque:
Animusq; remissus redit: ast abit solutus.

Quid, non quis.

Est inspiciendum bene diligente cura,
Non quisnam hoc, & hoc dixerit: at quid hoc, & illud.

Quisque sui faber.

Decoctor erit nominis is sui, atque vitæ:
Qui a se sapientem nequit impetrare vitam.

Vxoris aciditas.

Uxoris ineptos animos, atque proteruos
Obtundere si non potes: hoc tibi putato
Datum, ad exacuendum patientiam virilem.
Nec verba timeto fera: nec sperne monentem.

Tanquam homo viue.

Ita viue tibi, quo reliquis viuere possis:
Quod tum facies, homini quum tanquam homo viues.

AEquabilitas vitæ.

Vita instar ouans vnica sit dies, & hora:
Instarque vicissim tibi vita sit diei:
Similis sibi, & æqualis, in bono quiescens.

AEque audire ac dicere.

Condisce animo æquo bene contraria ferre:
Verum pariter dicere, & audire libenter.

Status consultus.

Certo modulo te, & tua metire probando.
Ne scande locos, e quibus inde sit ruendum.

Magnanimitate dedecus fugere.

Quanti est homini, magnanimus quem vehit ardor:
Cum dedecore, atque obiice liuore pacisci.

Nepos & auarus.

Frugi esse nepoti vltima, & acerrima crux est.

Haud

Haud tantus labor, vt puto, prodigendi auaro.
Nanque ægrius, existimo, sisteres ruentem:
Quam si posse volueris concitare pigrum.

Sapientia.

Perpaucis nimium sapientiam docebo:
Agnosce Deum: notum imitare: præter hoc nil.

Aperta fortitudo.

Ne necte dolos, non animo, minus reipsa.
Non caussa alia vlla leo rex dicitur esse:
Non quia vegetus, nec quia præfortis habetur.
Nam multa animalia sunt fortiora multo.
Sed quia magnanima palam gerit pectora fronte.

Astrorum scientia.

Quidnam astra ferant; stulta vetat quærere turba.
At cur faculæ flammifero arcentur olympo?
Quorsum hæc varijs vorticibus rotatur ingens
Immensa polo machina? quid? grandine sola
Finitur, & ortu nimis immensa potestas?

Animi altitudo.

Patere indomitæ sordida deliria turbæ:
At sic tamen, vt velle pati te, sciat, illa.

Assuesce malis.

Præsenti animo compositus perfer, & insta.
Assuesce malis, quo domites necessitates.
Non te mala lædent: nisi te ea lædere dicas.
Aduersa acuunt magnanimum: prospera mollem,
Labor ipse laborem abdicat, & dolor dolorem.

Captator.

Captator, vbi spes tua? quis deseret, æuo
Huiusce fori labilis excidente, vades?
Metam tibi quis detulit amplioris horæ?

Mortem

Mortem ne opta.

Optare, malum est omnibus, vltimum dierum
Præsto est. vbi iam venerit: illum abire velles.

Olitor opportuna.

Verbo veteri mentem adhibe. cautio clara est.
Sæpe est olitor sordidus haud praua locutus.
Nec seruo animi vim rigidæ auferunt catenæ.

Scripta præcipitata.

Sunt, scribere quos gloria nominis futuri
Titillat, agit, fascinat, angit, vrit, vrget.
Multumque laboris capiunt, quod exprobretur.
Hos tu fuge prudens, fuge cautus, æmulari.
Ego frena do: calcaria sunt periculosa.

Ne sis irrisor.

Te respice: quid, quoties obiicis cuiquam.
Irrisio regerit eo se, vnde ducit ortum.

Ne sere verba.

Qui mos stolidis: ne sere verba vana. Quin tu
Nec certa: nec auctor fueris malus, bonusve.

Opes ignobiles.

Refert, quid erat: non quod habere iactat amens:
Quid sit, populi viscera qui vorat miselli:
Æraria qui regia suppilat onustus:
Cui nullus amicus, nisi qui nihil rogabit.
Nullus Deus est, sit nisi nummularis arca.

Senex, fer iuuentutem.

Fer stulta, senex, quæ iuuenes patrant, benigne:
Retroque tui respice dicta, factaque aui.

Debita.

Debes patriæ, quod dedit: hoc vita vocatur.

Debesque patri non minus in loco secundo.
Debentur item tertia proximis amicis.

Senex auarus.

Recte sapiens de senibus dixit auaris:
In fine viæ vasa viatico parare.

AEquum pete.

Haud vnquam alium poscere, quod negare possis.
Nunquamque neges, alium quod poscere possis.

AEtas magistra.

Vita sapiens plurima pædagogus ætas.
Monstrare sed vbi incipit, tibi desinit esse.
Quocunque igitur tempore præcepta recense:
Facque vt tua sint. feceris exequens, quod aiunt.

Senectus.

Mors præueniens mortis acuta tela certe est
Ignaua, rigens, senta situ, blaca senectus.
Virtus nisi condiat alma asperum hoc venenum.

Fuge blanda.

Quæ blanda colorant potius, quam acerba, vitei.
Ingressus in his tetrior, egressus ab illis.

Aliena errata dissimula.

Errata tua ex insidiis identidem hauri.
Aliena prudens dissimula, nec obloquare.

Doce & docere.

Quæ scis, facilis, candidus edoce rogantem.
Nescis? profiteri pudor est. Quære doceri.

Ne malignus.

Simplex tua vox, auris, & in simplicitate.
Captare sonos ambiguos malignitas est.

Vitium non hominem odi.

Sic viue tibi, sic alij; vt dicere possit;
Te pacem homini, te vitio indicere bellum.

Nosce

Noſce & ama.

Poſt iudicium quiſquis amat, diliget vſque.
Non tollet amor iudicium, aut illud amorem.

Tecta odia.

Peiora puto aperta odia, atque aperta multo.
Illis dolus incommodat: hæc licet cauere.

Pauper & diues qui.

Quis pauper erit? qui ſibi ſic eſſe videtur.
Non Pythea diues erit: ſi haud eſſe putabit.
Exempla tibi ſomnia ab vtroque parabunt:
Queis diues miſer: etiam pauper eſt beatus.

Ne time, ne timearis.

Ne tu timeas: nec timeare: vtrunq; crux eſt.
Quem multa timent, multa timet. Regula ſana eſt.

Pro bono malum.

Ut propenſa malo, hominum natura rependit.
Non eſt etenim par ratio ingens amoris.
Nam multis benefecimus, & prodimur illis.

Plebs contumax.

Nutrit capita vrbs plurima contraria vero:
Et vero, & honeſto. Magis auerſa, moleſta,
Quo tu rationes magis afferes decoras.
Ne te tamen abſterruerint dicere verum.
Auctore malo publica ne res mala cedat.

Fatum inuictum.

Fatum, Herculis eſt Excetra. pullulabit ingens
Ultro capitum copia, ſi dempſeris vnum.
Quare ſatius vulnera perferre nocentis:
Lucroq; mero apponere, ſi mali quid abſit.

Maligna taciturnitas.

Obſcura aliqui pectora comprimunt ſilentes:
A te hos penitus, protinus & fuge, & fugato.

Laus a quo cuiusmodi.

Laudarier a turpibus infamia vera est.
Laus est homini maxima, displicere prauis.

Semper paratus ad omnia.

Attenta sibi mens tua sit semper vbique:
Ne forte noui turbinis imparata nutet.

Versipellis.

Non inter amœna ingenia, est locum tenere,
Pellemve suam dignus habere versipellis.

Autarcia.

Qui est sat sibi, cum diuitijs fuit creatus:
Nec pendet ab insidiis arrogantis æui.

Lusus pro commodo.

Ludis quibus, & quatenus impendere tempus,
Exercitij commoda te docere debent.

Modicæ substructiones.

Modice ædifica: hospitibus sat tibi, tuisque.
Quare, Megara, Græcia dixerit, memento.

Eligere quod loquare.

Conuiua sile plurimum, & electa loquare.
Etiam ipsis in initiis pœnitere, serum est.

Iniuria.

Iniuria, quamquam accipis, iniuria non est:
Ni illam esse facis: magnanimo nihil nocetur.
Ne vlciscere damnum, imo satis sit, potuisse.
Ignoscere, vindicta viro maxima forti est.

Tu tibi factorum testis.

Te teste, satis, quicquid ages, exige de te.
Haud maior erit testis in omnibus teipso,
Omnesque timere incipe de te ipse primum.

Hu-

Humiles nobilitat virtus.

Quem haud accipit altum facit in ſtemmate virtus.
Si iuncta ſimul ſunt duo; pleniſſima ſors eſt.

Blanda ſalutatio.

Quencunq; ſuo nomine de plebe ſaluta.
Magnis iubet vſus ſolidos reddere honores.

Paulatim fit bonus.

Mentis liquidæ fulgure par Deo potenti
Vulgum ſapiens deſpicit ex loco altiore.
Verum haud cito fit vir bonus, & ſero videtur.

Nil contemnere.

Contemnere magna, eſſe viri magnanimi, aiunt.
Contemnere quicquam, ſed ego, ingenij maligni.
Tum magna ſequi, magnanimi. Sed tamen illis
Hærere: mali deputo, nec ſibi fidelis:
Qui non bene pro fine viaticum recenſet.

Te circunſpice.

Anima miſera, circunſpice te, tuoſq; nutus.
Multa accipies prouidus, exueſq; multa.
Portoria mortis puto facta, dicta noſtra.

Dolor tollitur ſapientia.

Mutatio mentis leuat, haud locus, dolorem.
Nemo vt fugere ſe valet, ac linquere ibidem.

Vitia redime virtutibus.

Vitia redime virtutibus, atq; age in triumphum.
Sunt cauenda, vel tegenda, vel recondienda.

Verus homo.

Contempta homo res eſt, niſi cæleſtia curet.
Quin eſſe videtur mihi non homo, non aliud.

Cauillus odium.

Fermentum odij gloria mutuis cauillis.
At ſimplicitate furens extinguitur ignis.

Tui dominus esto.

Te te capere, effundere te, patiq; disce.
Te cogere, laxare, repastinare. sic te
Cogens, neque cogis, neq; cogeris coactus.

Gnaua quies.

Quam grata quies est: vbi se labor peregit,
Ignaua quies temporis est merum venenum.

Consule.

Ne consilijs alterius regi recuses.
Esto illius: atq; esto tuus: tuumq; serua
In posse tuo velle, modum in velle alieno.

Dolor.

Admitte dolorem quasi homo, & quasi homo vince,
Etiamque ruant omnia: ne cede dolori.

Diligentia.

Inquire: labor prodigus est sui, petenti.
Falsum excutias impiger: exilit. suasque
Sortita vices candida veritas anhelat.

Bono sæculo nasci.

Opulenta bono est sors bona sæculo esse natum.

Amicum recupera.

Amissa recuperare stude, ante omnia amicum.
Nec tu maledictis odium irrigare pergas.
Sed de hoste profiteare animi verba benigni.

Disce viuere.

Natura satis quod voluit sibi esse rerum:
Cur non homini sit quoque? Quid quæris inepte?
Orbes alios? prius in hoc viuere tenta.

Gula.

Domino insidijs imminet operosa culina.
Tandemque gulæ subruet aridis ruinis.

Embammata suauissima ieiunia longa.
Refertq; nihilum, vnde siti petatur vnda.
Sed picta dabit Myrrhina cum puluere sudor.

Hæres munificus.

Ægro hæres agens munera, vultur ad cadauer.
Quandoq; tamen lupus est, vulturisq; vultur.

Prodigi alea.

Cum sorte sua prodigus insolenter amens
Rixatur: ouans ludit & ipsa damna damnis.

Arbiter.

Quam sæpe duos litigijs inter amicos,
Facere officium iudicis, est periculosum.
Tentare potest optimus: absoluere felix.

Haud lugendum.

Vita lacryma aut omnibus, aut debita nulli.
Nam aut æqua quies omnibus: aut labor sepulcri est.

Puer argutus.

Astus pueri, præpropere explicata virtus
Segnem, aut fatuum, aut terribilem indicat senectam.

Scire viuere difficile.

Nil difficile est iam magis, ac viuere scire.
Nec quid, viuere sit, scio: nec scio, quid haud sit.

Benignitas.

Hosti moderatus fueris, comis amicis:
Quocunque loco progenitum, cocum, aut tyrannum,
Clementia vel sola potest Deum creare.

Animi firmitas.

Nunquam, bone, desponde animum turbine rerum,
Quin dic: mihi da sors, quod ego vincere possim.

Doceri vtilius quam docere.

Aut vt doceam, quæ scio, disputare par est:

Aut vt docear. gloria tum vexet inanes.
Vinci vtilius nanq; quia vincere nil est.

Contentio vocis.

Vocis modus esto. Sibi vult licere plenum
Intendere clamore forum, nauta, bubulcus.
Tum non nisi quos futilis insania versat.

Ebrietas.

Extinguere me malo siti, quam ebrius esse.
Stola si Iouis est ebria; ne Iupiter esto.

Te rebus, tibi res.

Res consilijs qui excoquit, is fruetur illis.
Par est, tibi res, te quoque commodare rebus.

Virtutis comes gloria.

Est gloria virtutis, vt est corporis vmbra:
Ast vmbra ea stat lumine fulgentior omni.

Mundi typhones.

Væ turbinibus, væq; Typhonibus quietis:
Belli quibus est pax operosior ruinis.

Vita non venalis.

Turpi precio nullibi nostra emenda vita.
Nec vendenda. Honor vnicum præmium bonorum est.

Debitores.

Quantum poteris, nominis o effuge nomen.
Debere, necesse vnde det, insepulta mors est.

Res non opinio.

Perpendere res ordine, non opinione
Natura iubet: nam precium his ordine pendet.

Iuuenis moriens lucratur.

Moriens iuuenis plurima fata dura ludit:
Sed fatis tamen est opus hoc bonum, boniq;.

Mundi inquilinus.

Mundi quid agam cogito lentus inquilinus.
Quis me iubet abſcedere? quonam vſque manebo?

Lectio.

Multos prouehit habilis lectionis ardor.
Alit ingenium lectio, nec ſinit putrere.

Sibi pacata mens.

Secum ſibi pacem faciat: pacificata
Poterit dare mens omnia, tunc eris beatus.
Ne tu modo ne ſubtrahe fulcra ſanitati.

Acquieſcendum viciſsitudini.

Nocturna Dei tempora ſunt, atque diurna,
Ver, æſtus, hiems, frugiferi meta caloris.
Cur ergo tibi diſplicet hoc, vel hoc, vel illud?
An tu melius ſcire queas, quod eſt nouandum:
Quam qui facit, & reficit, deſtruit, reducit?

Nouitas auget rem.

Addit nouitas cladibus æſtimata pondus:
Quo tunc animos pondere degrauat potentes.

A te impetra.

A te obtineas, quod foris impetrare non quis.
Vt quo careas, hoc etiam velis carere.

Viciſsitudines.

Hem quid quereris? quando quod eſt, abire cœpit?
Hæc mutua, quæ ſors dedit, huic reddere ius eſt.

Luxus præceps.

Se luxuria proruit in dies, & horas:
Calcarque ſibi ſubdit ad vltro pereundum.

Item de auaro.

Deſunt inopi plurima, verum omnia auaro.
Detractio in illo nihilum, lucrumque differt.
Si, quod dat, aceruo, putat, vt prius, deeſſe.

Curæ hominis exercitium.

Distringere curis animum, soluere dicam,
Nam quo pecus his differret, atq; homo solutus?

Supplicium magnum nequitia.

Ne irata precer numina prauo, atq; maligno:
Haud me decet: & turbida sunt plus satis illi:
Nec supplicium tetrius, at viuere nequam.

Fatorum vis.

Tentare parum profuit: absistere certum est.
Ducere volentem, retrahent fata trahentem.

Ludis fortunæ illudamus.

Quos arbitrio sors facit impotente ludos,
Ludos habeamus quoque nos, & impotentes.
Nam quod sumus, imperijs illius vacabit.
At sumus animus: corpus, & hæc bona, vmbra tantum.

Nihil sumus.

Reputanti mihi memori cum mente ruinas:
Quæ fata puer, iuuenis: marcente senecta
Perpessus: acerbo inuidiæ dente petitus:
Oppressus egestate, fuga, orbitate luctu:
Tot cladibus, atque alienis, atque meis iam
Effectum alium, stupidum, ac nescium malorum:
Iam non etenim sentio sentire, quid obsit,
Hoc facto habitu, rapido duratus ab æstu:
In mentem venit: hoc nihil esse, quod fuissem.

Te cura nunc.

Tecum peregrinabere, negligens teipsum,
Auersus ab his, quæ tibi dant perennitatem.
Præcidere vitam solet is, qui crastina viuit.

Liuor importunus.

Gaudere nequit, flere negat, merx mala, liuor.

Haud

Haud se, haud alium ferre potest: seque grauatur.

Seruitus mors est.

Seruus necibus pluribus est sibi superstes.
Stomachatur eas aulicus, atque odit, & ambit.

Rerum turbo.

Versatio rerum monet, vt nos moneamus.
Si non moneamus: monet, haud nos monuisse.

Vnum age.

Ne te temere disiice plurimis agendis:
Sed plane opus, & consilia experire fati.
Discursibus actum varijs. & huc, & illuc,
Ostendit, ibi haud esse, vbi videris eundem.

Alea.

Iocularę leuis mancipium est alea lucri,
Venalem operam tempus habet pignora mentis.

Studiosus esto.

Quod surripitur de gremio ruentis aui,
Studijs dederis. Magnanimo turpe putabis,
Marcore diem perdere, tabescere noctes.
At desidijs otia sunt quasi tribunal.

Monere quam verberare.

Plus efficient verba suauiore tractu,
Quam tu rigidis vultibus, aut minis superbis.
Assueta cutis verberibus verbera spernit.
Repetitaque conuicia deterunt pudorem.

Nudi nascimur.

Tibi ne videatur nimium turpis egestas.
Nam nemo oritur tam miser, atque natus olim est.

Lenis responsio.

Si haud ære potes soluere, quantum est alieni:
At verbo, animo, vultibus excludere culpam.

Qui se fallit.

Is se misere præterit: is fugit se ipsum:
Qui ne quid agat, occupat occupationes.

Senectus cata.

Natura tibi cum dederit viuere multum:
Testare opere, haud difficili ætate, senectam.

Bonorum amissio.

Leuius nihil acquirere, quam amittere parta.
Hinc exprobrat vsus, at hinc amissa voluptas.

In paupertate animus lautus.

Contractæ habitans, lato animo, quietis est fur.
At contracto animo habitans late, vndique regnat.

Iustitia & veritas.

Quod iustitiæ cardine versatur in alto:
Natura suo quod gremio recondit imo:
Sola hæc sapientis duo sunt pabula vitæ.

Librorum copia.

Visenda virum copia tum beat librorum:
Si te numerum vincere non piget legendo.

Luctu abstinendum.

Est & memorandum: quibus artibus, repostis
Rationibus occurrere tum queas dolori:
Qui morte venit coniugis, aut heri, aut amici:
Aut qui te obiens vnicum fecerat parentem.
Hoc perpetuo collige fixus, obstinatus.
Nil proficiam fletibus, & nihil dolore.
Nunc ille, nihil qui dolet, haud dolere me vult.
Nec, si velit, admittere ego volo, decetve.

Conquestio vana.

Duro quereris murmure patrias, auitas,
Clausas tibi sedes (dolor) hostibus patere.

At scito, tuas hasce aliquando non fuisse:
Et qui potitur, huic aliquando non futuras,
Aliquando tuæ quod fuerint. grata Deo vox,
Non dira sit, hoc qui careas, quod ille donat.

Par coniugium.

Iactatum ab epigrammate luculenter audi.
Καλὰ σαυτὸν ἔλα: *maxima concordia lecti est.*

Finem prospice.

De fine vide: principij semina falsa
Nec certa satis facies, nec satis probata.

Clam argue.

Clam tu argue amicum, inde palam laudibus orna:
Sed laudibus iis modicis, quæ tegant pudorem.

Susurrones.

Omni sapienti male displicet susurro.
Eiectus vbique, vt video, a me eyciatur.

Fides etiam hosti.

Cantata fides tam meritis laudibus alma
Seruetur & hosti. bene, satque velitantur,
Qui tam temere cum Cicerone disputarunt.

Pietas est orbis anima.

Tollens pietatem scelus euiscerat orbem:
Imo examinat verius: imo exuit orbe.

Virtus nullo in precio.

Si Fabrity tempore, Curtij, Camilli
Virtus fuit in precio, virtus in honore:
Mirum tibi, Fabritium, Curtium fuisse?
Mirum potius mihi, non extitisse plures.
Imo innumeros, imo etiam fuisse cunctos.
Hinc Apicium, & emergere potuisse Nepotes.

Nunc

Nunc Æmylius, Curius, atque ipse Metellus
(Si forte reuiuiscere dent sæcula nostra)
Ni [illegible] habeant pondera lutei metalli:
Nil gloria profuerit, nil candida virtus.
Sed tecto sine, frigoreque & fame peribunt.

Animus exercitatus.

A se omnia, & a temporis impetrabit æuo:
Inuito etiam pleraque tum extorta parabit:
Rerum qui animus valido concalluit vsu.

Mortalitas nostra.

Cras esuriet: si hodie cibum non capescet
Ille, elogiis conspiciendus & triumphis:
Æneis titulis, laudibus ille marmoratis,
Fultus triplici præradians caput corona.
Qui terræ onus est, huic oneri terra futura est.

Tardum quam præcipitem.

Nostrum est, fateor, iudicium pigrum, atque inane:
Lentusque animus, mens quoque tardior podagra:
Spissum ingenium, crassius exprobratione.
Hoc malo tamen, quam temerarios vapores:
Instant sibi, qui, qui se onerant, premunt, ruuntque.

Leues cogitationes.

Turrim struit in puluere, tum volat sine alis:
Cuius tum sine principio, tum sine fine
Fallunt vacuæ tempora cogitationes.

Libera voluntas.

Quæ fata minantur, sapiens multa cauebit.
Nam iudicij libera sunt munia nostri.
Qui serua putauit, Genio elusus inani
Ventosa canit turbidus, insolens, ineptus:
Ah ah, quæ opifex supplicia horridus minatur:

Ni iussa miser feceris. Ergo quid iubebat:
Ego si facere hæc non queo? plector impotens? cur?
Facere, ut facerem, debuit. Est ergo potestas:
Non facta, Deo qua liceat mihi exprobrare.
Hæc cum penitus sint sapido execranda nutu:
Sacra iudicij munia liberi canamus.

Dei consilia ignota.

Cur mors miseris surda sedet, uocata frustra?
Natum patris & sustulit vnicum beati?

Amissum tempus.

Hæc, quæque videnti mihi, quæque sentienti,
Nec quicquam aliud, quam aliud, quam nihilque agenti
Labuntur acuto cita distinata motu:
Ah quæ nimis incomposito gradu, atque cursu
Ingrata vacillant sibi: iam quibus misellus
Iustis repetam iudiciis tempora retro?

Aduersa omnia infelici.

Ignis miseri haud est calidus, nisi ipsum vt vrat:
Ipsum dominum, vel domini hospitem, nec hostem.
Si hostem tetigit, illico fiet vnda mitis.

Cur superbi sumus.

Si regna cadunt, flammea cur pectora turgent?
Quid te proaui faciunt? quorum ardua virtus
Nunc est cinis, oblinio. Tu, otiose, demens,
Qui luce frui discupias negotiorum:
Vis gesta aliena tuis appingere vinclis:
Libertatis & addere iura seruituti,
Qua Scaligerum nomina dedecus figurant.
Quid vita tua est Scaliger? arra certa mortis.
Quid mors? perpetuæ aditus, forte & via mortis.

Subdola verba.

Mollis nimis oratio fit parum virilis.

Ver-

Verbis teneris subdita simbriata mens est.
Quæ non aries integer expiare poßit,
Libove bidens hostia ritualis horno.

Mens sibi se restituat.

Postliminio mens rediens libera longo:
Inscitia quam turbida prauitatis hospes
Captam tenuit compede, vinculisque diris,
Amißa paret tempora duplici labore.
Aut id, patria quod procul exulauit, vltro
In seipsa etiam amiserit: a se vt exulabit.

Breues preces.

Multis precibus qui iubet extendere vota:
Nondum putat intelligere hic Deum precantes.

Litigantes sacciferi.

Vel Thusca, vel Ægyptia dic Aruspicina,
Quo thure, aut thymiamate, quo Soloce possim
Placare Iouem: vt me eruat e crumenimulgis.
Vncinata manus quibus, hamataque mens est.
Hæc quinta profecto mihi nunc videtur ætas:
Ferro posito quæ sua edat viscera saccis.

Ah.

Fors cur posuit pacis in artibus quietum
Me Martis item non minus artibus timendum,
Inter populum turbine litium rapacem?
Si iura dolis perdita dißipata falsis
Constringere nulla ratione, & arte poßum,
Tanto minus imperio vindicare, & armis.

Spes in mala fortuna.

Fortuna fidem si mihi porrexerit vnquam:
Quæ porrigere vnquam fera dexteram negauit:
Spem spe tamen etsi sustinebo solam:
Vsura tamen falsa fauebit: hac fruemur.

Nam dulce, loco, tempore, se fallere, multum est.

Inania omnia.

Decreta, virens gloria, fama, res ab astris,
Multo mihi discrimine, summoque labore
Quaesita, minus dulcis, an & magis videtur?
An sunt potius somnia, spectra somniorum,
Nummi, soboles, praedia, decursus honorum
Quae vana solent pectora commouere sola?

Facere, non dicere.

Qualis tener aetate iuuencula catellus,
Caussa vacuus, murmure baubatur acuto.
Contra vetulus non nisi praesensa resignat:
Sic est stolidus. sic sapiens. Ille minatur
Cunctis, sine caussa, temere, semper, vbique.
Sapiens faciet vulnera: post facta loquetur.

Facies liuida.

Vultus color ignobilis ignobile clamat.
Pectus: pectora plumbea plumbei esse vultus.

Aulicus.

Sodes quotus es? cum sociis veni. paratum
Vel pluribus. Angustia me excuset apud te
Aulae. Hospity sed satis est mihi, tibique.
Est lectulus, est stragula curta, militaris:
Communis erit: commoda communia vtrique:
Dixi. hinc abeundum. ades ad tertiam, aut secundam,
Venationam sub decimam lecta parata est.
Ientabimus. Vt te, optime, nouimus, quiesces:
Luxatio ne te occupet, vt mi obtigit ipsi.
Vtinamq; liceret mihi: sed coactus ultro
Insanio. Reddam: scio te fidere amicis.
Cursore mi equo nunc opus. hinc meum sodalis
Abduxit. ades dum, atque tuum commoda amice.

Rex hoc sciet: & feceris in me hoc tibi gratum.
Peruerse, negas? Rustice, nouimus, quid hic sis:
Rerum quid agas. resciet atrij magister.
Faxo, barbare, turpiter exulabis aula.
Sic artibus his viuitur: hoc viuere si sit.
Si des; dederis. munera, commodata dicunt.
Vah quid? metuis, ne tibi tantulum reponam?
Non des: benefacta omnia fiunt malefacta.
Sic, vt veteri carmine carmen hoc feratur:
Si fecero, periero: non faxo, vapulabo.

Veritas laceratur.

Antiqua tenebris solidis capta, vagando
Quæ turba deerrabat in vltimo recessu,
Primum imposuit tum sibi, tum deinde nobis.
Caliginis huius nebulam primus opacæ
Discussit inanem: & refugi affinia veri
Solus Aristoteles sustinuisse videtur.
Quem nunc lacerant in triuiis Sardanapali.
Quos spiritus e gurgite borbori profundi
Agit inque culinam, inque specus libidinosas:
Quibus licet id, quod libet: & placet, quod ambit.

Non quit esse, quod mens oscitat.

Nunquam fuit, & nunquam erit, at nec esse possit:
Quæ vana volutatio, turbinatioque
Mentis vaga circumvolat oscitationes.
Perstat tamen, & pulsa retro ruit ruentem.
Et vita mihi tempore computetur isto?

Sui adulator.

Mihi sic studio putidus assentor inani:
Vt si sim alius, iudicio coactus acri:
Sim talpa mihi, lynx tibi. mi haud tollo trabalem
Clauum ex oculis: cur tua festuca videtur?

A vulgo pendens.

Qui pendet ab errore, & opinione vulgi:
Pendet magis, atq; arbore qui pendet ab alta:
Nam quod semel euenit, & abiit, id nocet nil.
At quod dubiis articulis stat, instat, vrget,
Vanescit, adest: esse malum id putabo solum.

Quære optimum artificem.

Morbo obsitus, aut litibus, aut si ædificabis,
Ne quære minoris precij obuium ministrum,
Vmbras medici, leguleiq;, & architecti.
Sibi par precio est, arteq; vicanus aruspex.

Ignauia mea.

Terram sterilem Græcia, mortuam, facete,
Quum tamen elementum sibi viueret; vocabat.
Sterilem me aliis, & mihi, quo nomine noscet?
Haud me, haud alios audio: defraudo me & illos.
Mandataque menti a Sapientibus supinæ.
Sulcisque animi semina seminiua putrent.

Quod queas disce.

Dictu facile: hoc fac, & hoc: hoc, & hoc omitte:
Ast hoc facere, & hoc: & hoc dimittere, durum.
Quantum tamen hac hominum caligine cæca,
Cæci Labyrinthi licet anfractibus atris,
Anime æthereo semina qui ducis olympo:
Et particulæ portio qui Dei supremi es:
Hauri placidæ lumina semiliber auræ.
Sit sat tenuis paruula semihora vitæ:
Si tota nequis hæc tibi momenta referre.

Pusillum lucis nobis.

Germana boni lux latet, expreßaque veri.
Verum vice nos luminis, hac vtimur vmbra.

Quicum partiri studia.

Nostrum studium sit nihil, aut cito recedit:
Ni certum habeamus socium, parem labori.

Ingenium excultum.

Vsu nitidus, cote vel artis expolitus
Vir, vel Genio compositus sibi sermo:
Vir na ille virorum est merus, aut decus pusillus.

Nil præcipita.

Quid discupis, aut quid renuis? prius videndum,
Quid discupias: quid renuas. vbi liquebit:
Si vrget, facito: si induciæ, differ & aufer.
Non, si temere facias, mutare licebit.
Aut si liceat: non liceat dicere, recte est.

Alium ne iudica ante te.

Tu si ad rationem meriti exquiris honores:
Huic si quereris, præmia inæqualia poni:
Qui sis, videas: quantus: & hinc texe querelas.
Ne te potius detegat hora tecta culpis.

Maturæ ætati venia nulla.

Ætatula multum veniæ prima meretur:
Quam secum orientem vehit. At gratia tandem
Perit hæc, simulatque exuerit simplicitatem.

Inexplebilis cupido.

Haud semper onustus glacialibus pruinis
Vrit Boreas frugiferos boum labores.
Semperve sinus Ionij, aut Libyssa Syrtis.
Atris hiemat flatibus impotentis Austri.
Cæli, maris, atque aeris est vicissitudo:
Sed dira cupido hominem non deserit vnquam.

Experientia constantiam.

Rerum vsu, habitu, consiliis vita subacta,
Ratioque metu trepidos offirmat inani.

Ne

Ne cede timori.

Si forte aliquando mala præsagia captans,
Fortunæ animus præuius obnunciat æstum:
Ne tum, quasi sis in laqueis mali impeditus,
Amens trepides. tam bene te tene paratum,
Vt nec modo, nec tunc patiare pœnitenda.

Artium cultus.

Fama est, suauiloqua fide, numerisque canoris
Mutata prius, quæ steterant robora surda,
Auritaque facta illico; rupesque sequutas.
Moles rudis, incondita, mortalia prisca
Tum sæcla fuere. artibus expoliuit ille hæc.
Sed nil prohibet, quin tibi sis maximus Orpheus.

Rerum inconstantia.

Qui quanque suo limite sol temperat horas:
Ducitque, reducitque vagi limina cæli:
Laxans tenebras, cohibens momenta dierum:
Cuncta instabili, nos docet, hæc ludere vultu.

Odi vitium, non hominem.

Si musica grata est mihi, musicos quid odi?
Si fortis amatur, quianam prælia sordent?
Studiosi quia vitium est virtus vitiosi.

Falsa recti species.

Cœpta meditandi male nauigatione,
Cursum callidus inhibe; sustineve remos.
Nam mens habitus induit obstinatione,
Ex quo specie supposita boni, atque recti,
Actus inhonesti faciles eliciuntur.

Ardor plus habendi.

Squallentia trux tempora cum Sirius vrgens,
Tristi sitientes quatit vredine terras,
Letumque, rogosque struens mortalibus ægris,

Læuo nitidum lumine contristat Olympum:
Sic vrit atrox pectora cura plus habendi.
Nec linquit acutum prius appetentis æstum:
Quam has in cinerem dissipet occupationes.

Merita Domini Iesu.

Si pro meritis accipiam præmia vitæ:
Vix supplicij quit satis esse puniendo.
Sic vita putrescit, quasi vitta menstruata:
At qui me aliquid de nihilo, fecit, vt essem,
Primi vitio qui patris in nihil relapsum,
Qui nequitus, atque mea proteruitate
Lapsum toties in nihilum, restituet me:
Dulcis sonus in pectore mi nomen Iesus,
Merita obiiciet tum sua, cum nostra requiret.

IVLII CAESARIS SCALIGERI EPIDORPIDVM LIBER TERTIVS.

PRimum Pater alte leuat: alterum laborem
Clemens soboles. Tertius, vtriusque sancte,
Non genitus, neq; generans, productus ab illis
Vnicus, at non posterior, sed Deus vnus,
Te, Spiritus, almum petit; & rogat fauere,
Ut te audiat his numeris Caumontia proles,
Lingua, manibus, pectore, Gotofridus acer,
Largus, pacificus, pius, integer, benignus.
Quem ex omnibus articulis eligimus vnum,
Ut certa foret magniloquo regula cantu.

Auara militia.

Formica, & apes, vtraque deponit in annum.
Hanc sedulitas, hanc studium facit virilem.
Huic alueus, illi satis est cauum pusillum.
Ast vni homini non satis, & dies, & annus:
Nec terra sua propria, vicinave circum:
Sed protinus vlterius prorogare fines,
Conatur. Erit tamen huic inuenire finem.
Fortasse suis artibus hic erit ferendus:
Ni se misere, ni populetur ipse sese:
Ni in militiam se tribus assibus propinet.

Suus cuique status.

Est ingenui cedere. cui forte potenti
Par esse nequis, hoc minor esse ne negato.

Arma imi summi.

Dira arma, vltio contra inopem potentiorum.
Misera arma, preces sunt inopum ad potentiores.

Inanis gloria.

Quos falsus honor non meritis laudibus implet,
Pulsis leuiter flatibus oscitant inanes.

Minima iuuare possunt.

Ne despice quenquam. Nihil est in omne tempus,
Quod non aliquid possit in vltimis periclis.
Fortunaq; seruat precium benignitati.

Fraus recurrit.

Illo, vnde venit, sæpe reuertitur dolosa
Fraus: exitio auctoris atrox nobilitatur.

Liber quis.

Qui liber erit, rex erit, atque rege maior.
At liber erit, qui se habet, vt sui potentem.
Seruire homines hominibus, est necesse, cunctos.
Te rex quoq; plus excubat, & laborat armis:
Imbres patitur sordidus, & vigil pruinas,
Hæc vt tibi sint otia tuta dormienti.

Amor vulgi.

Non durat amor, si pereat fructus amoris.
Fabricatus amor destruitur ruente fulcro.

Metus sine caussa.

Non semper habet, fato aliquo imminente caussam: at
Temere, ex nihilo sæpe parit metus seipsum.

Præuenire ætatem sapientia.

Ne sit minor annis tua nobilis tuis mens.
Antegrediatur cita: præluceat illis.

Pugna

Pugna cum fortuna.

Si tristis hiems, horrida fortuna quatit te:
Contra quate eam. te excute. liberum timebit.

Lædi, quam lædere.

Christi sobolem læsio delectat, alitque
Hoc, ipse quod haud fecerit: ac perficiatur.

Verba & res.

Quod lingua serit, res fateatur ipsa sese,
Quod res serit, & sic fateatur ipsa lingua.
Ita perpetuo fueris verus, & fidelis.

Dare quam accipere.

Prisco proba sententia collucet in æuo.
Sortis, dare quam accipere, est eminentioris.
Nam qui dat, emit: qui accipit, is se, & sua vendit.

Famam merere.

Sibi fama fauet, se fouet, est sui superstes:
Si, quem populus prædicat, is studebis esse.
Fama tamen est potius, famam meruisse.

Prius discere.

Te discere oportet prius, atque inde docere.
Solus Deus haud didicit, solusque docebit.

Veræ opes.

Illas puta opes, quas alijs, tibique seruans
Marcescere non videris, at crescere dando.
Reliquas mihi ne quærere sit furens libido.
Languore capis: dat labor: est timor tenentem.
Heu quis dolor, & qualis; vbi amittere cogor?

Vita marcida.

Quem muccor edit mentis, & ignauia torpens,
Vitæ faculam extinguit inertiæ veterno.

Mutua officia.

Is, qui nihil affert, merito nihil reportet.

Sancta hoc societas hominum vsque, & vsque constat,
Stet vt officiis mutua mutuis vicißim.
At quos studiosos videas sui, ac suorum:
Partemque alijs ponere de triente nullam:
Ne quæso hominem dicere, neu velis putare.

Lingua præceps.

Lingua nocumentum cito fit, citoque crescit:
Sed facta cito vulnera non cito recedunt.

Vince te.

Vincens alium, superat sic quasi minorem.
Vincens bene se, de omnibus ille agit triumphum.

Naturæ cultu sapientia.

Natura parit: tum colitur perpete tractu.
Sapientia perfecta fit a luminis vsu.

Prodigus sui eget.

Famæ vitium est prodigus, & sui venenum:
Primumque sui sic eget, ac deinde rerum.

Caussæ soli Deo notæ.

Patitur sine culpa bonus, at non sine caussa.
Quis facta, Deus quæ probat, improbabit amens?
Qui solus agit, solus & ille scit, quod egit.

Familia nimia.

Plures famulos hunc qui alit, ac ferat facultas,
Tandem famulum, vel famulorum esse, necesse est.

Sponte facias, quod cogereris.

O quam aurea, quam plurima sunt dicta vetusta.
Ast illud erit fulmineæ seueritatis.
Vltro facias, quod facere est tibi necesse.

Mercenario solue.

Mercede libens affice, qui tibi laborat:
Vitæ pars fuit ille tuæ: tu illius esto.

Vicinia.

Vicinia qualis fuerit, ferre necesse est.
Si corrigere haud ipse queas, iungito amicos.
Qui si nequeant, officio vltro prouocandi.

Potentiores reuerere.

Reuerenter habe, quos superi dant superiores.
In se spuit is, qui spuit aduersus olympum.

Proposita perfice.

Proponere, nec perficere, est ludere gratis
Vllis sine nummis; vacuæ illudere menti.
Finis, veteri carmine, non pugna coronat.

Vastæ cogitationes.

Grandes trabeatas fuge cogitationes:
Quæ sæpe solent nectere regibus catenas.

Tolerantia victrix.

Fastidia sæuæ, miserum est, ferre nouercæ.
Verum tolerando Styga, Cerberumq; vincam.
Sic, vt feritati stupor additus silescat.

Ex luxu nequitia & egestas.

Luxus generosa est soboles opum potenti:
Est nequitiæ: mater egestatis inertis.

Prædi præsto solutio.

Quasi res tua agatur: agas sponsione in omni.
Prædique, vadique misera, vel molesta sors est.

Quare viator quam ciuis.

Ha qui fit: vt in turbine sæuiente, nauta
Malim mare, quam lenis amica tuta portus?
Vbi nulla fames, nulla sitis, quies perennis,
Ætas viridis, florida, ver perpetis æui?

Vtranque fortunam.

Nec plausu bona, nec mala iactare querelis.
Aut dißimula: aut te simula dissimulare.

Obedientia.

Obedientia.

Qui non metuit, quæ metuenda sunt, timebit,
Quæ non metuenda. Hæc mala præposteritas est.

Nil carius precaria possessione.

Si regnum emitur sanguine, merx profecto cara est:
Sed nil emitur carius, atque quod precamur.

Amicus, qui amittitur, non fuit.

Si perdis amicum cito, per leuemque caussam:
Nil perdis: amicum neque tum fuisse dicam.

Mens distracta.

Mens obsita curis varijs, dissita marcet.
Nec multa potest consilijs esse, nec vna.
Tum spes metuit: tum odit amor: tum fuga torpet.

Infamia.

Infamia, mortis species fœda profanæ,
Horrenda necat non semel, ac pullulat vltro:
Crescensque sui fœnoris exigit tributum.

Accommoda te amico.

Teipsum in socium transfer, & hac arte propaga.
Regno vtilior dicitur existere amicus.

Pædagogi.

Sera videas mancipia eruditionis,
Quam qui sapiunt certius, obstinatiora:
Quia trita alijs, vix modo primulum recepta,
Istis miseris sunt noua, & electa videntur.

In fortuna infida quid nos.

Seruare potest quisnam eadem lumina vultus:
Versuti vbi non sunt eadem lumina fati?
In difficili sed viget adamantina virtus.

Sodalitates.

Contemptibiles non penitus sodalitates
Sunt. Nempe animos exhilarant labore fractos.

Modo

Modo ne hac animos exhilaratio resoluat.
Amitti animus nam solet hac remissione.

Frui diis iratis.

Si me coquat iniuria fortuna lacescens:
Me, illamque vicissim excoquam: & immoinebo vtrique.
Irascitur? ira fruar: & dissimulabo.
Ringetur ita, & cedet: & audacia vincet.

Deo te committe.

Nec viuere, nec velle mori, stat sapienti.
Hoc linque Deo: tu quid es: vt scias, quod ille?

Virtutis victoria.

Certet vitiis, qui volet. huic cedere certa est
Victoria. virtutibus experire felix.

Egenos subleua.

Fortuna tibi quæ dederit volens, libensque,
Largaque manu ex vbere copia refundens:
Illi in miseros facilis dependere debes.

Garrulus venditor.

Quæ venditor auro inhians mendacia fudit,
Tractus orientis relegens, nouosque soles,
Ride tacitus: nec cumulare verba pergas.
Confusus abibit, referens præmia falsi.

Ne sis gestuosus.

Ne gesticulatim loquere: aut caput, manusque
Iacta. Nimis hæc optima dicta deuenustant.
Sed nec sic, quasi cum quo alio leuis loquare,
Spectes aliorsum: tua frons sit acta fronti.
Sed vtrumque modeste dabis, alterna reponens.

Dignitas castigat extrema.

Squallorem animi, quem generat dira cupido,
Et molle vehiculum fluidi otij voluptas,

De

Detergit amorque, studiumque dignitatis.
Quæ sola viro regula non senescit vnquam.

Inscitiæ fœcunditas.

Inscitia sese recolens, suique fidens,
Infanda parit consilijs monstra pudendis.
Fœcundius illa nihil. Hydra Herculis ipsa est.

Famam eme virtute.

Famam benefactis eme: tibi seruiet vltro:
Humeris geret: adque ardua tota militabit.

Nullius vultum imitare.

Non tristis eris, non hilaris: stato, decoro
Vultu, medio, composito, tuo, virili.
Ita dico tuo: nanque imitans ridiculus fit:
Nec tam esse sui: nec sua persona videtur.

Indigna Philosopho loquacitas.

Procul ab procul a Philosopho loquacitas sit,
Schemataq; rotans nænia temporis voratrix.
Schola sed schola sit sobria: sed forum forum sit:
Nec deesse videbis, quibus arridet ineptis,
Oris streperi murmure, ferreaque lingua,
Bardi tumidas fundere dictionis offas.
Quos scrupea tum gloria risui propinat.
Ast ego miseros deputo: ridere nec ausim.
Stomachum potius faciant; si velim moueri.
Ita quisque sibi miscere prorsus placet. Huius
Sæcli Leguliuerbula sunt scopæ solutæ.

Veritas detergit.

Haud ambigo, quin aspera sæpe veritas sit:
Verum asperitas hæc odiosa pertinaci
Scabris abolet mentibus æruginis hircum.

Plebis opinio futilis.

Crustata fimo plebis, id est opinione

Mens

Mens, orba, sui & profuga est: & cuncta requirens
Nil quærit: nihil aut videt, aut ipsa videtur.

Ne corpus officiat.

Laterna animæ corpus hoc est, malum, & caducum.
Ergo caue, ne plumbea, neu ferrea lumen
Clarum obsideat: quominus eluceat intus.

Tu tibi amicus & hostis.

Nemo tibi te maior amicus, & vicissim
Infestior hostis sit: vt in necessitate
Ponas operam sedulus; exigasq; pensum.

Pusillanimi.

Pusillanimes inuidiam timore placant:
Fracti recoquunt. Stet sibi virtute trophæum.

Vulgi iudicium bulla.

Quid vulgus iners sentiat, occinatque de te,
Pax. Bulla tumens futilis, & tippula rumor.
Miranda tamen fors cluet; omnibus placere.

Iniqui sagina.

Quocunque lucri polline pinguescit iniquus.
Sed spongia fit; legibus vt prematur almis.

Ex opibus insolentia.

Patiuntur opes stultitiam: canit poeta.
Quin nos patimur nequitiam ex eis creatam.

Ludus auari est.

Est ludere, nummis positis, auarioris.
Illex auia mentis, & obliuio vita hæc.
Sed ludus ad exercitium aspiret honestus.

Dicacitas odiosa.

Dicteria iacere in socios, periculosum est:
Ne tela reuertamur ab iis missa retrorsum.
Quod liberius fiet ab hoste. Sed tacendum est.

Iactator.

Iactator.

Iactator, erit stultitiæ suæ disertus
Histrio: siquidem ipso illa tacente, nesciebam.

Rerum varietas.

Cui multiloqua hæc, miniaque præcepta videntur,
Quam multiplici cardine stent nostra, memento.

Parsimonia & opulentia.

Mihi parca manus, parcaq; spes, parcaque vota,
Sint rerum opulentissima commodissimarum.

Aristoteles, Plato, Isocrates.

Est Macedonis oratio matrona pudica.
Academicus huic addit inane purpurissum.
Illa Isocratis fit meretrix, pudore pauco.

Cæsar, Aristoteles, Virgilius.

Geminas aquilas rebus in arduis notaui.
Corui legio cætera comparata sunto.
Cæsar creperi gloria fulmen atque belli.
At Aristoteles altera natura loquendi.
Phœnix Maro fert tertia sibi præmia rerum.
Corui legio cætera comparata sunto.

Viatica.

Opulentia, inopia, odium, amor, ira, pax, quies, crux,
Otiaq;, furorq;, insidiæq;, iusq;, visq;,
Farrago viæ est, quam placuit vocare vitam.
Tam dissona sibi monstra, quis expianda sumat?

Curæ.

Curas fuge tu, nec fuge. mordacibus horis
Angunt nimiæ: contra, animum ignauia soluit.

Forum fuge.

Depelle latrantem. alium ne prior lacesse.
Damnosa fori est alea: victoria Cadmi.

Somnus.

Somnus.

Est somnus adulator, & atra assecla mortis.
Fur temporis, atq; osor iners negotiorum.
Noli hosce dolos tractibus imputare vitæ.

Gula.

Malim me hominis habere nihil, quam esse gulosus.
Vitæ leo edens consulit, haud libidinatur.
Cur solus homo, vt dispereat, reperit artes?

Vsui ac decori.

Rerum sapiens prospicit vsui, ac decori:
Quantum bona sors, & cata natura reposcit.

Moroso.

Si multa nimis hæc videantur otianti:
Alterna tibi quæque dabunt carmina finem.

Sere bono solo.

Quod semen ager calitus vligine lætus
Exceperit, id fœnore centesima fundet.
Nactum lapides haud steterit nixibus vllis.
Aut agrum alio germine sentibusq; opertum.
Ad glabra viæ præda auibus, cibusque fiet.

Piger vmbram metit.

Ruri saturi delitias, amœnitates,
Fructus quasi veros poterit carpere diues,
Præfultus opum vi. Nam aliunde sat, superque est.
Ignaua pigri falcula solam metet vmbram.

Seruos esse nos cupiditatum.

Heu sperne nihil. Sed meminisse te decebit:
Natura vt iners, muccida, lenta, bruta visci
Pigro teneat glutine præpetes volucres.
Leporem vt laqueus ceperit, atque ostrea murem.

Bona otia.

Quam dulcia sunt otia, quæ labore parta.

Quam tristia sunt otia, quæ ferunt laborem,
Felixque dies ille, sui qui est pater anni.

Egestas senium affert.

Ætate bona fert senium ruens egestas.
Sunt dolere, & esurire, proscenia mortis.

Bonorum ordo.

Priscis sapientibus hic ordo stat bonorum.
Primo statuunt limine, qui sciat docere.
Qui discere vult, huic tribuunt locum secundum.
Qui non doceat, quæ sciat, aut velit doceri,
Nec iura loci, nec numeri dicantur illi.

Matura opus.

Fac, quod facis. in tempora differre malorum est.
Miserumque, dies crastina si voret, quod instat.

Diæta difficilis.

Quam fœdus inerti male cum diæta initur:
Nam lucta ferox cum misera esuritione est.

Perpensio negotiorum.

Tu si quides acturus: vt est, vt esse possit;
Esse, & fieri, sedula disputabit hoc mens.
Nunquam faciens sic, misere amissa dolebis.
Fractos calices, & fragiles, idem putandum est.

Res vt sunt exopta.

Ne quære tibi res fieri, vt velis, & optes.
Optes potius, res tibi velle quomodo sunt.
Non illa mouebis? nec ea ipsa te mouebunt.

Imaginatio aggrauat.

Virtute leuantur grauia, ac sæpe premuntur.
Augentur mala pondere imaginationum.

Vita nostra tragœdia.

Est dira tragœdia miserum hoc viuere nostrum.
Orchestra fera ad dramata tota vita fati.

Medi-

Meditatio.

Meditatio, & exercitium cuncta domabunt.
Nam nemo repente bonus, aut malus fit vnquam.

Venalis homo.

Venalis homo prostat, & omnis & sub omni.
Hunc vulpea fraus, hunc licitant opiniones.
Huic ambitio suffodicat latus misello.
Quin philosophus gloriolæ spretor inanis
Cuncta ad segetem semina gloriæ profatur.
Atque imposito nomine vindicat libellos:
Queis gloria fertur, quasi collybum monetæ.

Labor pater fruitionis.

Formica & apes nos operariæ docebunt
Pro parte laborare, dein frui labore.

AEnus de tyranno.

Immissulus vncis pedibus gerens Alaudam.
Arcebat. auis fundere miserabile carmen:
Orare: pius parceret odicæ volucri.
Contra ille: modis, & numeris satura Cicada est.
Iccirco perit cum numeris suis, modisque.
Ast ego Iouis ales tepida carne paciscor.
Sic frendet, & euiscerat, & vorat precantem.
Nil tetra calet bellua virtute Procustes.

Tempus.

Lubrica fluxio temporis, est & ipsa tempus?
Sed fluxio temporis est mors temporis. Ergo
Mors temporis est tempus, vt incitatione
Momenta noua veterem vim retro relinquunt.
Et tu tempore tractus, abactus, obuolutus,
Æterna putasti fore stipendia vitæ?

Fœneramus donariis.

An nos, nisi egeremus ad hæc munia vitæ,
Vino, tritico, carnibus, ædibus, moneta:
Portanda Deo munera victima daremus?
Nequaquam. Vbi is est penitus gentium, ac locorum:
Qui nil sibi habens, æger, & exul in triremi,
Tanquam beneficiarius, his Deum salutet?
Peruersum adeo est ingenium, genusq; nostrum.

Vita supplicium est.

Semper merito viuere debet huius auctor
Sententiæ: acerbum nimis excedere vita.
Quisquis subodoratus inanias tremendas,
Audet trepidus hiscere de timore mortis:
Huic nil poteris tetrius arido precari:
Quam vt pro perpete supplicio, vita sit illi.
Nam mortis metus, haud metus, at plurima mors est.

Vsus rem variat.

Res est sine discrimine multa: at vsus ipsam
Differre facit. tu elige. præponderet æquum.

Amor e studio.

Vt amor generatur studio: ita procreat illud.
Attentio opus perficit in reciprocando.

Insipientis solitudo.

Populo in medio inscitia vera solitudo est:
Fiducia densa sui, moresq; sinistri.
Vnus sapiens est populus, vel vniuersus,
Sibiq;, & populo. si populus sibi ipse non sit.

Potentiam tempera.

Quo plus poteris, hoc minus, & minus potentem,
Ius, fasq; nisi qua vocet, esse te decebit.

Labascimus alia fortuna.

Non seruitio assuetus & insolens malorum,

Et si sapiens, & catus, & fortis, & acer,
Percellitur alio tamen ingruente vento.

Institutio.

Multum genus, & natio fert boni, malive:
Sed vis superat protinus institutionis.

Honestum a natura.

Quid turpe sit, hoc regula designat honesti
Natura suo quod facilis penu remittit.

Tempestiua.

In tempore res paruula, nixusque pusillus
Potiora parit commoda, momentaq; plura,
Præpostera quam subsidij vasta suppellex.

Bonitas naturæ & artis.

Rerum bonitas cum se habeat facillima omnium
In moribus: artibus at difficillima omnium:
Quare citius reperias virum, bonus qui
Sit medicus, quam qui medicus bonus fiet vir?

Corrupta iudicia.

Quis non putet: hæc omnia fortuita casum
Miscere? videns candida subiugata nigris:
Tenebrasque diem, tum fieri diem tenebra.
Descende polo, aut æthere flamma deuoratrix,
Et purifica pectora iudicum nocentum.

Mitte imperium.

Parce nutibus vtere, viribusq; sceptri.
Violenta Deo pectora displicere, certum est.

Euripidæ diuina sententia.

Ridet temere Momicus, & sat infacete,
Admiror ego quod sapienter esse dictum
Quis nouit: vtrum viuere mors, vita mori sit?
Hic hospitium est, & via: ibi patria læta.

Damnata crimina ne foue.

Damnata rei crimina iure per tribunal
Tu ne foueas consilio, aut opinione.
Nam participem te facis, innocens, & expers.

Sedulitas ad Dei cultum.

Accitus ad hæc munera, quæ Deo dicantur:
Quæ dans bona, mortalibus, & sibi dicauit:
Rebus reliquis igneus anteuerte cunctis.
Nam bos piger, aut indomite trahens aratrum,
Mactabitur ad viscera sordida culinæ.

Verus amor.

Non est amor, insania, quam ciet Cupido
Is, qui Veneris filius esse prædicatur.
Sed quem Deus in mentibus excitauit, ardor,
Pietas alio nomine, caritasque dictus.

Draconis leges necessariæ.

O sancta Draconis solida dogmata vitæ:
Qui dictus erat, non liquido nigrore leges,
Sed purpureo sanguine scripsisse cruentas:
Huc nostri agite inuadite sæculi furores.
Sic vlcus ad imum resecandum cacoethes,
Quauis vomica, Telephioq; vlcere peius.

Ne despera.

Si quando hodiernæ acor incommoda diei:
Specta celer, an crastina corrigant priora.
Quin ne in pelago, aut Ginglidiis feri Dryphacti,
Despondeanimum: ast omnibus immine ferendo.

Homo fera, non homo.

Homo lupus, homo vulpes, homo sus, homo camelus,
Quid vis adeo, quam quod homo est, miser, miserq;.

Vota contraria.

Qui seuit, ab alto pluuiam satis precatur.

At iter faciens imbribus imprecatur atris.
Non sæpe Deus placet: & tu placere credis?

Solus Iesus victima.

Non nunc suo vetaurilibus est opus precanti,
Non hirci abolent crimina, non ouis maritus,
Aut sacra timens bucula, buculæve proles:
Ut sanguine crimen vetus expiauit Agnus:
Cui cor tenerum victima gratissima fiet.

Mercator aleator.

Mercator opum gurges, & aleator idem est.
Mercator habet flamina, tesseram aleator.
Uterq; animum vendidit, atq; emit pericla.

Choreæ.

Vidisse puto me nihil orbe in vniuerso,
Quod stultitia vincat ineptias choreæ.
Certus gradus hic ad Corybantas, & Sabazum:
Queis nil hominum fœdius alma vita constat.
Gadibus nisi saltatio ducta te decoret.

Bacchanalia.

Nostratia Carnalia specula re parumper:
Ut postridie lacrymas, pœnitentiamq;
Insania componat, & oscitet dolores.

Mors haud timenda.

Non si ruat ex ætheris orbita suprema
Quicquid rutilo sidere flammeum coruscat:
Quicquid rapidi fulminis igniunt Cyclopes:
Mihi cor pauor expectoret, exuatque mentem.
Fracti ferient impauidum poli ruinæ
Qui non timeo viuere, cur mori timebo?
Hæc principium fabula, finis hæc malorum.

Te, non me, respice.

Tibi si videor dicere, quæ haud dicta facessam,

Haud propterea desere languidus teipsum.
Mihi quæ pereunt arripe, te sicque lucrator.

Alienis consiliis ne te ingere.

In consilio cum videas duos loquentes,
Abscede libens: nec nisi tum accitus adibis.

Amicum mone.

Erroris amicum moneas volens volentem.
Si nolit, es illi, sibi quod debuit esse.

Benefac malefacientibus.

Benefac malefacientibus. hoc Deo supremo
Fies similis, qui reficit bonos, malosq;.

Nemo ante obitum iudicandus.

Nemo ante obitum quit miser esse nec beatus.
Vitæ vltima mors regula, vesper vt diei.

Consulto commoda.

Cui mutua des dispice: commoda roganti,
Quantum dederit quis, cumulatiusque redde.

Curæ commendabiles.

Sunt vendibiles, & popularibus receptæ
Curæ merito plausibus: in quibus bonus sim.
At sunt reliquæ carnifices serenitatis.

Maxima vitæ pars perit.

Morbos, pueritiam, otia, tesseras, senectam,
Lites, syssitia, itinera, compedes soporis,
Vitæ si adicis tempora: furta addere fas est.

Bonis scribimus.

Præcepta quot hæc aurea legerint, latet me.
At quot videantur bene scabra, dura factu,
Aut ridicula, aut putida, casca, non latebit.
Ita cum spe delitias Pandora reuinxit.
Sed nos animis scribimus a Deo vocatis.

Voluntaria seruitus.

Si quid tibi cum religione constitutum est,
Quam nobilitas, atque animi tuetur æstus,
Ut ferre queas stultitiam potentioris:
Accede, quasi seruus, & impotens tuimet.
Quod si nequeas, o procul, o procul sedeto.
Nanque hæc scabies altius, atque in cute serpit.

Medicus sine Philosophia.

Infamia sunt naufragij aplustria diri:
Sunt quisquiliæ, cantio salgamariorum:
Quasi visceribus, indicijs hernia ruptis:
Quæ fert medicus philosophi parum renidens.

Benefacta sunt auctarium vitæ.

Auctaria vitæ benefacta sunt ruentis.
Nam viuimus in posteritatis ore, mente.

Diues pauperum sanguine.

Differt nihil a paupere, cui pigro ostiatim
Buccella rogatur, datur, exprobratur atra,
Is, quem video passibus ambulare largis:
Cui torque tument colla, nitent manus pyropis:
Si ille est patiens: diuitiis si hic insolens est.

Tria monstra.

Tria monstra tuæ sunt tuæ dignitatis hostes:
Linguæque typho, caudaque, ventrisque Charybdis.
Quæ mancipia infamia vel morte coerce:
Tria dedecoris pignora, nauosque pudoris.

Mane accinge, vespere examina.

Quæ roriferis aurea subnixa quadrigis,
Matuta colores redit effundere mundo:
Quasi principium te moneat tum adesse rerum,
Te tum incipias noscere, & apparare vitæ.
At blanda ubi nox, facculis accincta coruscis,

Curis Labyrinthos abolet laboriosis:
Acta recolens respice facta, dicta lucis,
Tanquam extimus aduenerit, vltimusq; finis.

Otio marcet natura.

Cur ingenio, viribus, acritate linguæ
Qui præditus est, omnia præstare valenter
Qui posit, iners, vt pecus, otio putrescit?
Captiuus eo spiritus in carcere marcet?

Fatum tyrannus.

Vt tempus adit, sic proficiscitur recedens:
In seque volutum replicat, quod explicarat.
Nos vmbra leuis, nos fuga, & obliuio nostri
Fato laceri linquimur, heu, præda tyranno.

Vitæ miseria exitum indicat.

In vestibulo quæ misera est videre vitæ,
Præsagia sunto medij, ostentaq; finis.

Noua hæc aut noue.

Ne despice tanquam vetera hæc. pauca vetusta.
Cuncta inuenies vel noua, vel noue repexa.

Fractus animus ignobilis.

Qui perdit amicos cum aditu ad principis aures,
Aut consilium cum re, animumve cum secundis:
Nec se vegetus sustinet, aut roborat instans:
Digne patitur, nec patitur satis malorum.

Nosmet digni nostris expostu-lationibus.

Promptus gemitus lacryma, luctus, eiulatus,
Insanaq; suspiria, gnauaq; querela:
Fas præter, vt hæc sic patiamur immerentes.
Cur non animus promptus ad has cruces cauendas,
Quas artibus elicimus Cerberi nefandis?

Temperatio cogitationum.

Aliena tua putans, tuaq; putans aliena,
Temere haud cupies: & bona seruabis amicis.
Sic quod facile est, difficile hoc esse putabis:
Quod difficile est, hoc facile esse: temperatus,
Non durus eris, nec male fractus in periclis.

Nil subitum.

Subitum nihil esto. mala dementia præceps
In facti adigit limite pœnitere stultos.

Instabilis stoliditas.

Desidero: compos data negligo, vel odi.
Stolidos, quod abest, vellicat infatuat: quod adest.

Atheniensibus nihil exitialius.

Nulla est, puto, Respublica, natio ve vera,
Commentitia, ficta ve cogitatione
Aut stultitia, aut nequitia, Attica priores.
Ita consilys, flagitiisque Demagogos
Tetris nugiuoram excruciasse cerno plebem:
Fæcem, pelagi turbine turbulentiorem:
Iustos opibus, patria, & exuisse vita.

Ne foue sectas.

Ne decipiat nomen, & hæc ducta per æui
Tractum varias fama trahens opiniones.
In verba magistri rue nulliusque iura.
Sed sola tibi candida veritas placeto.

Ad summum aspira.

Ad summa boni culmina pertinax anhela.
Tum si nequeas, quod meditaris, indipisci:
Ast saltem aliquo in limite consistere, honestum est.
Quin imo quoque in margine subsistere, summum est.

Cole animum.

Cultus patiens vltro animusque, & auris esto,

Hema

Homo si perhiberi cupis, & cupis beatus.

Medici ignari.

Mera colluuies scuticæ, subsellia linquens
Olida puerorum calefacta sessione,
Statim vbi tetigit vel pede Pessuli tabernas,
Et duo modulo, atque ordine formulas docentum
Olfecit: ab his illico temeraria regnis
Sese in penetrale induit Æsculapiorum.
Prauis in nouitatibus ergo deprehensi
Toruum tumido gutture sic vociferantur,
Quantum Pharicus Persica iam castra sequutus
Clamauit ad Istrum: neque Stentorive cedunt,
Marti Diomedis manibusque vulnerato.

Vitæ dispendio emuntur opes.

Censum exiguum quo fugias, peris labore.
Tanti neque credis fore dispendia vitæ.
Hac morte animi satius comparare vitam.

Vulgum habe pro exemplo.

Disconuenientis sibi ludibria vulgi
Tibi dissimulanti cape vt exempla decori.
Nanque est vitiorum fuga, virtutis imago.

In secessu tui sis comes.

Mutare canora fide, musico recessu,
Ruris viridi lumine, laxitate cæli,
Languentis edaces animi ingeniique curas:
Sane est licitum. Sed facit hæc omnia belle,
Qui sese abiens consequitur, seque reuisit.

Ingenium comparatur agro.

Pacatus ager vomere, semente peracta
Fert multiplici fœnore. mordacibus ante
Odiosus alebat fera senticeta dumis.
Sic sedulitas ignibus excitata sacris,

Fœcundaque virtus domat inculta veterno,
Ferat vt segetem de sapientia beatam.

Qui sibi parcunt.

Non reperient otia mollia, otiando,
Sibi qui veniam dant, vacuique ius soporis,
Ignem vbi Nemesis subdidit, & calcar inerti.

Spem opera adiuua.

Spe deterior ne fueris tua. quod optas,
Accinge te ad id: viribus excute & tuis te.

Tu conuenias opibus, illæ tibi.

Sint diuitiæ tam nitidæ, tamque opulentæ:
Sint denique tantæ, domini vt lumina fallant:
Fallant rationes quoque: furibus supersint:
Quorsum bona tot vel tibi, vel bonis tot his tu,
Si non quis ea ferre, nec illa te referre?

Tibi ne place neu displice.

Tibi ne placeas, displiceasve. displicere
Æqua placeat, displiceat placere & æque.

Felix insipiens.

Aßuetus auitis opibus, ferox secundis
Votis. modico murmure si reflarit aura,
Ilicet ille foras quatietur a seipso.

Mirare pauca & parum.

Mirare parum, & pauca, nec amissa dolebis:
Illis nec adulabere, quandiu potiris.

Libera pauperies.

Meus esse volo, haud alterius, quoad licebit.
Longe leuior pauperies hero insolenti.
Nitor est generosis, sub ephippio, molestus.

Loca non tollunt curas.

Si prudentia, si ratio, non loca curas
Delent: decet haud loca, sed mutare teipsum.

Amittere

Amittere grauius quam non habere.

Tanta est hodierna frequens annona malorum:
Ut pars sit opum maxima iam, nihil habere.
Ne amittere plus doleas, quam non habuisse.

Tu tibi maxime opes.

Si post placidi numinis aureum fauorem,
Fortuna nouat prælia discolore vultu:
Res illius esse scias: te tibi teneto.

Conueniat tibi & rei.

Si quantum satis habeas, plusque habere nolis:
Tibi conueniet res tua, tu tuaq; rei.

Percontator ne sis.

Quisnam foret, aut vnde veniret, ecquo abiret,
Me nemo salutante rogatus est viator.
Quid si neget? aut oderit, & iure, rogantem?

Amici qui fuit, arcana tege.

Olim tibi qui credidit arcana sodalis,
Si sors inimicum faciat, nulla recludes.

Laus sine suspitione.

Tua studia verecundus amor tui silebit.
Aliena parum, ne videare factiosus,
Laudabis, idipsum tamen vt fides probetur.

Somnus diludium vitæ.

Cui somnus iners esse quies vera videtur,
Diludia vitæ rogat inuidens sibiipsi.

Nimis vulgaris facilitas.

Ne da facilem te cuicunque postulanti,
Nam plenus amor, cum satur est, illico languet.
Contemptus item, qui sequitur, parit duellum.

Segnitia.

Fœdæ gerit incommoda mortis ante mortem,
Ægris, animo, corpori, inertiæ veternum.

Amicos para beneficiis.

Furare benefica dexteritate sodales.
Fortuna, opibusq; omnibus hos præfer amicos.

Impurus honestum a turpi non segregat.

Homo durus, & attentus, & omnium vorator,
Fuligine nigranti oculos cæcus opacat:
Ne poßit honesti speciem auellere turpi.

In peius omnia.

Momenta prius tenuia quæ dabant malorum,
In deterius præcipiti ruunt furore.
Defuncta malis tempora non videbis vnquam.
Radicibus ita germina conuenire, par est.

Poesi expolitur animus.

Anni vitia, atque aeris inuidum venenum,
Urgente precum carmine decedere credunt.
Tun tergi animos carmine, & ambiges poliri?

Sortis virtus domina.

Fiducia concedere de statu vetabit:
Virtusq; potest feruida mancipare sortem
Inuitam: eadem æque sibi negligere rebellem.

Non mortis metu bonus.

Mortem præ oculis omnia nos iubent habere,
Quæcunq; docent nos iter ad viam beatam.
Eius metum in officio continere poße.
Ego vero aliter censeo. Non mortis imago,
Non terriculum suadeat ex neceßitate.
Se ostentat honestum: sibi præmium, metusq;.
Quia viuo, haud quia moriar, nunc Deus esse volo.

IVL.

IVLII CAESARIS SCALIGERI EPIDORPIDVM

LIBER QVARTVS.

Gloria fatua.

QVem solicitat gloria ventosa, renidens,
Actus vario flamine pendebit inanis,
Modo flens, modo ridens, modo stans, modo relabens.

Caluum fuge.

Si vota cupis prospera, si cupis secunda,
Feliciter & viuere, & imperare vita:
Pars hac fuerit maxima nunc, & in futurum:
Scurræ fuge dicteria temulenta Calui.
Fœdis coopertam fuge sordibus Lauernam:
Cui fumida periuria lite constituta,
Notulas at inussere: ita ius seruat iniustas.
Super omnia medicus tibi ne empiricus esto:
Præsertim vbi Naccæ fuerit sucta lagena.

Ingenia sinistra.

Sunt ingenia, fera, quasi bruta, fulgurita:
Iustos quæ fugere, a quibus abstinere iustum est.
Ingrata bonis, ad mala crudelia, dira.
Illis si male, si benefeceris, peribis.

Luxus

Luxus ægrius tollitur, quam auaritia.

Si in te vacuo callida possessio luxum
Teneat: socios sume tibi ardui negotij.
Euince. Rei modicæ seruus est auarus:
Sed magnæ, opulentaq; magis luxuriosus.
Ipsis etenim haud imperat: at domatur illis.

Inconsiderata ambitio.

Expecto, vt ab hoc, & ab illo reddantur honores.
Ni prius aperitur caput a cliente, tauri
Obliquo oculo despiciam. Quid? hem superbus.
Hem cur ego huic par videor? Barbarus iste
Me? Scaligerum? haud auferet ille sic: nec illi
Nunc, si pote, abibit: modo sim si bene noui
Me, bene colluuiem istius popelli.
Hæc, talia fundens abeo. mi obuius es tu,
Aut rex. facies paululum ab hesterna aliena.
Rumpor. Quid ego egi? mihi mutatus? at vnde?
Sic sic respicio nimis, & nimis parum me.
Minimum quenq; officijs prauenire, magnum est:
Vel nobilibus: quibus in fastu omnia regnant.

Nihil exprobrare.

Cuiuis generi, tum cuicunque nationi
Quicquam vitij, aut criminis imputare noli.
Non si Turca, vel hybrida Celtiberus, & fur:
Aut stultitia Bigero leucophlegmatias:
Aut Bæthycus, aut Callaicus sititor auri:
Quos bucculа panis mala conducit ad omnia.
Non si Ligur in perfidia vltima recoctus,
Mauri soboles, alba cutim, pectore nigro.
Passim inuenies aliquid cum malis bonorum.
Sic artibus vllis vitia exprobrare, durum est:
Vel carnifici medico, vel crumenimulgis.

Subselliola quibusq; calent, quibusq; sellæ.
Nam respublica patitur tetras meretrices.
Et sæpe necessarius ipse fœnerator.

Difficile satisfacies egeno.

Infarci inopem: te stimulo impetet malignus.
Neglige. tum properauerit euoluere diras.
Mediocria fac: esse parum, exprobrans latrabit.
Dictu miserum, sed miserum magisq; factu.
Si cum (sit honor) stercore certauero: victus
Et victor, ero fœtidus, atq; aura latrinæ.
Dabis tamen, & tanquam homini, & tanquam homo, quod sat.

Purus homo, plusquam homo.

Cui pura manus, puraq; mens, linguaque pura:
Exuit hominem: quin hominem induit, Deumque.

Ambitio.

Ludente penes te ambitione, te sub ipsa,
Actum est, superat funditus ægritudo curam.
Quin asserit at te tua caussa liberalis?
Quin stas animo? quin manicis, compedibusque,
Te ad patria cælestia subuehis solutus?

Bona bene vtenti.

Si commodi amici tibi, facilesque parentes:
Nati incolumes, teque piis mentibus erga:
Bona sunt, bene si iis vteris: at non bona, si non.

Mens composita ad consulendum.

Qui se facili surrigit aure ad audiendum:
Tum compositus mente ad imaginationes:
Fit consilij monitis affinis honesti.

Ingrati homines.

Quædam species est hominum mala, ac maligna:
Cui quod dederis beneficium, statim peribit.

Verum hoc nihil est; praeut abominabile illud.
Fient inimici taciti, aut dissimulabunt
Te noscere: nequid tibi debere notentur.

Prudentia tempestiua.

Rerum satagit pectore prouido suarum,
Non qui omnia fugit, vorat, occupat: sed ille;
Qui temporibus, quique locis cate obsecundat.

Ex metu ferocia.

Sunt qui misere, ac magnopere expetunt timeri:
Seq; artibus his concipiunt, se fore magnos.
Contra ego, timidos hos puto terrore minaces.
Nolent metui, sed amari, nisi timerent.
Terroreque ita praeueniunt, quia extimescunt.
Talesque fuisse inuenies truces tyrannos.

Plus intus.

Discurre parum: plus statuas domi manere:
Nisi vis dura foras rapiat negotiorum.
Nanque instabilis hoc nebulonis, hoc potentis.

Ne abutere potentia.

Cum se tibi fortuna pararit, vt potens sis:
Tu rem caue ne feceris impotentiorem.
Iniuria, contemptio, contumelia, absint.
Magnusque tibi sis potius, quam iniquus illis.

Pietas.

Pupillus, egenus, vidua, hospes, & viator:
Turba haec aliis omnibus est anteferenda.

Fames habendi.

O ingluuies, o sitis, o fames habendi,
Nos quousque feres tu? ferimus quousque nos te?

Nemesis cubitus.

Pro censu alere, impendere, ludere, otiari:
Nemesis cubitum praeque oculis habere semper.

Deo gratiam habere.

Morbo implicitus proditus, exesus acuto,
Ne luctificis astra, Deum cie querelis:
Sed gratiam habe de potiore sanitate,
Quod si, ut decet, & conuenit, & necesse, fracta
Plebi horribilis te euocat vltimus dierum:
Hoc est Domino reddere creditum petenti.
Quare cumulate, potiusque fœnerato
Videaris ei reddere gratus, & libenter.

Venatio.

Venatio quanta afferat incommoda sulcis,
Haud difficile est dicere. Sed tamen videtur
Natura parens hunc homini dedisse ludum,
Sua obire manu retia, defigere varos
Nos cum docuit, cum accipitrem redire iussum,
Iucunda canes cum leporarios creabat,
Nunquam faciens frustra aliquid carensve fine.
Damnosa tamen tum loca, tum tempora vites.

Dele suspitionem ratione.

Si suspitio fert quid inepta: reprehende
Te: & ibi rationem cape: quam fides sequatur.

Natura dat, vt accipiat.

Moderatio, prudentia, fortitudo, iuris
Custodia, frenum rigidi æquitas tenoris,
Sunt mentis sacra pignora cælitus micantis.
Rerum genius nomine Natura vocatus
Dat deposita hæc, reddere pura quæ teneris.

Propositi mutatio.

Quæ prima putaris, aliquando vltima cernes.
Ita propositi multa virum mouent tenacem.
Et res aperit tempore, quod prius latebat.

Fac.

Tu si ex animo forte velis cui benefactum:
Addas operam sola cadauer est voluntas.

Te quoque in trutina.

Errata aliorum trutina noua rependens,
Ne te eximium constituas, quasi boni lex.

Infamia ex opinione.

Multi veniunt immerito in crimen, onusti
Vulgo tenus suspitione prauitatis.
Famaque refert exuuias ferus cadentis
Populator, iniquus populus, Chimara, Sphinx, Styyx,

Amor mutuus.

Nullam oderis. at quæ te amat, hanc amare te æquum est,
Quæ non redamat, dixero te hanc amare stulte.
Perdes operam, rei amatæq; eris molestus.

Sui fidens.

In se sita cui spes, erit ille somnium, aut rex.
Nam aut se potitur firmiter, aut fallitur amens,
Lucro est tamen, vt vixerit vndecunq; liber.

Peccata.

Peccata notis omnibus, atque omnibus actis
Damnum fabricant: discruciant tempore in omni,
Vt operta metum parturiunt, aperta probrum.

Mali nuncius.

Quod quisq; malum obnunciat, id tibi tua si
E re sit, vt ad commoda rescire necesse
Videatur, ei non furiosius strependum,
Stulti vt faciunt: sit quasi caussa nunciator.

Senecta ipsa suauis.

Si ineunte, voluptatis amor perit, senecta,
Nostra horribili in turbine nauigationis,
Quæ est prouidus ancipitis portisculus aui,

Et lex resipiscentis & auspicata vita:
Plane esse voluptatem olidum docet venenum.

In aduersis ne sis ferox.

Turgente salo hoc turbida iactatio siquem
Ita succutit, vt protinus haud ferre potis sit,
Nec quas metuit nausea fluctuationes:
Incendat is ægrumq; animum, ac Deos querelis
Expostulet? obtundat inaniter quiritans?
Aufer. Nihil hic proficis. Haud tibi est ab illis
Malicia ea: tua ferocia at exprobretur illis:
Si debita constantia non potest locari.

Vita sine lite.

Est vita carens litibus expetenda vel Diis.
Res nanq;, Deos excipio, est tota sub illis:
Nostro quibus it turgida fera Lerna cruore.
Homini generoso, alti animi, bene instituto
Iam vera sit vt vita, nec esse, nec fuisse:
Huic nisi se altera suppleat æuiterna vita.
Ne vera putem, blaterat qua ganea clamans:
Mortalis homo funditus ex vtraque parte est,
Hos flamma manet miseros. Sic tamen nefandos
Tolerabiliores reor, ac canes forenses.
Hos cæcat enim inscitia: agit sciens libido hos.

Inuitus nil recte agit.

Quæcunq; animo tumido non facis libenter:
Mendosaq;, curtaq;, & esse obstita necesse est.

Odia ne redintegrato.

Inconciliati nebulonis, & proterui est,
Odia veteris inimicitiæ redintegrare.

Hostis nulli.

Is qui hoste caret, primus erit hominum beatus.
At quo hoste carent omnia, flos beatiorum.

Vtrunq;

Utrunq; cui contigit; est pene Deo par.

Quæ latent, teste non carent.

O Sol, oculus qui merito vocare mundi,
Num scis; utra nam sint grauiora: quæ vides tu,
An quæ latitant, quæ mala contegunt tenebræ?
Testis grauior quasi sit, quam quisque sibi ipsi.

Negas, quæ peteres.

Voces quoties pauperis exigis negando:
Bona tu retines; quæ tibi non velis negari.

Abstine a dicacitate.

Non omne sales ingenium admittit amaros,
Hos ergo iocos supprime mordacis aceti:
Urente liti qui unguine sunt dicacitatis.
Se hoc scurra licet nomine verniliter inflet.

Locorum dignitates.

Plerunq; locorum loca conciunt tumultus:
Primaria cui, cui media attributa sedes.
Tu, si omnium eris maximus, omniumq; primus:
Concede libenter: tibi tu nam eris secundus.
Alias potioris decet attendere nutum.

Acceptum & expensum.

Si anni videas circuitum explere voluti
Summas rationes, tabulas diariorum:
Et paria simul confieri: æquare vicissim:
Sumptum potes admittere. præstare tamen, si
In subsidijs est aliquid tibi repostum.

Malorum frequentia efferat.

Incommoda tristis repetita sæpe vitæ,
Præcontinuatæq; periclitationes,
Obsessum animi carcere lumen efferarunt.

Monachatus monstrum inexpiabile.

Ex vulpe dolosa genita, hircoq; salace,

Raptore lupo bellua, porcoq; vorace,
Miro agmine, glutine ferruminata miro:
Quæ ridicule populum nundinetur agrum:
Nostris animis ingluuiem quæ expleat altam.
Hi se a plateis, porticibusq; segregarunt,
Falsa vt tegerent otia, solitudinemq;,
Cauta cauea, dissimulantibusq; clathris,
Ex insidijs ad scelera atra prodeuntes.
Atq; his operosi inguinis, & ventris inertis
Victum vehere heu cogimur e labore nostro:
Vt scorta, canes, & alant, quod dicere nolo.
Fultos igitur hos Gabalos pegmate cæli,
Hæc prostibula infamibus obsessa cloacis,
Non consilio, non opibus iuuare, sanctum est.
Flammis potius, si eis studeas, purificare.

Indicatura æqua omnibus.

Paucis precium statuens, vnicoq; verbo,
Et qui indicat, & qui empturit, explebit honestum.
Cur quantum alij sit satis, huic pluris habebo?

Decori contemptores.

Multos placidi qui bona rideant decori,
Multosq; tuam qui lapident simplicitatem,
Passim inuenias. Hos meritis suis relinque.
At tu tibi constans nihilominus tuus sis.

Pauca parce scribere.

Cassij rapidi viscera fœcunda cerebri
Mirare: potes te quoq; si fallere: lauda.
Tu pauca parum scribito: per pauca probata.
Morosus habe: perfice lentus otiose.
Inducta, reducta, oblita lentissimus ede.
Rerum, atq; eloquij solidis vacua medullis,
Gratia nouitatis simul intrat, simul exit.

Ingenia

Ingenia iuuenum irrigata.

Tellus veluti aspergine compluta beata,
Sub sole nouo fundit opes optima mater:
Sic se e minima subycit, immensaque crescit
Mens in iuuenis pectore sub voce magistri.

Ex veteri elogio.

Sunt ista situ de populi prompta vetusto:
Sunt digna, noua quæ, & memori mente recondas.
Odiosa Deo, inuisa homini, improbata mundo,
Hæc sunt: luxuriosus egens, diues auarus,
Iniuria magni, senium libidinosum,
Horumque, aliorumque anima omnium superba.

Cantillatores & tristes fuge.

Captiua caue guttura cantiuncularum.
His nil leuius, contra etiam, magisque, tristes
Hos, nil quibus est perfidiosius, caueto.

Acquirere & seruare.

Acquirere, fati autumo; seruareque fati,
Illud malitia sæpe dat. hoc non nisi virtus.

Nauta miles.

An nauta potest esse bonus, bonusque miles
Absque dolo, absque metu, sineque superstitione?
Quit sponte celox currere, & occidere telum?

Caupo & alia duo monstra, causidicus & monachus.

Non si omnes sibi species Vertumnus adaptet:
Seseque supinet, prius obstinata, prona
Natura: retorto vaga stent sidera cursu:
Caupone aliquid tetrius excitabit vnquam:
Ni Tisiphone e pectore lingulaca monstra,
Vncto monachumve excutiat caput cucullo.

Fœmina leuius malum quam nos.

Nil audiet hic fœmina, nil boni, maliq;.
Nihil est etenim. Sed nihil hoc: minus que quam nil.
Nostro est potius, compositum magisq; toto:
Melius, siue bonum: leuius, siue malum sit.

Bonæ artes quam opes liberis.

Vendam citius prædia, cum corpore mentem:
Vt nati aliqua nobilium imbuantur arte:
Quam regna parem mi integra perdito lucello:
Atq; illi, asini more, supinentur inertes.

Vxor.

Uxor proba si contigit, integraque mente,
Formaque stata, exorta parentibus modestis:
Quid maius haberi queat, inuenire durum est.
Quod si (prohibe Fors bona: perrara sua u
Dicam: tamen his verius haud Phœbus anhelat)
Ceruice rigens, perpetuata opinione:
Quid tum? finito ludere fortunam ibi inquam.
Modo si sobole te augeat, sibi cætera habeto.
Tum si improba sit corpore, mente prostituta,
Quando occidere non licet, expellere fas est.
Si hoc esse palam scire videberis, patique,
Mitte repudium. Tum minus hoc malum esse credas:
(Taliter fortibus animis esse persuasum est)
Talem esse tibi: talis homo, quam ei si eras tu.
Non me esse, at eam cupiam in noxam, atque culpa.
Sed iudicio populi qui seruit, ineptit.

Pone curas somnum capturus.

Depone cubaturus in intimo recessu
Curæ onus acidæ: proruc pectoris tyrannum.
E somnis vbi post fueris recogniturus:
Ah quam cito te vt lancinet, haud iussa recurret.

Ignobilis secundis turget.

Vulgum bona res aduenien s facit superbum,
Aduersa humilem. Nobilibusque, ac generosis
Natura alia est. nam simul ac deos secundos
Habuere; animi compositi æquabilis aura est.
Aduersa acuunt magnanimum, effe. antque fortem.
Medium sapiens eligit, obtinetque semper.

Pythagoræ symbola.

Quæ Pythagoræ symbola dicuntur: eorum
Partim sapidam ambagibus obtegunt medullam;
Partim subolent quid puerile, & obsoletum.
Verum illa tuetur hominibus sacra vetustas,
Vt inane sepulchrum putrido situ cauendum.

Viue, vt diu studeas.

Atterere dies, atque ita dispendia vitæ
Arcescere, propter studia arcta literarum,
Dubito an faciendum: quia florentis id æui
Desiet; vbi iudicio acriter valemus.
Sic contrahit horas grauis ærumna laboris:
In floreque primo aduehit vltimam senectam.
Festina opera hæc, atque alia inchoata nil sunt.
Puerilis mihi displicet vir, puer virilis.
Sat sat cito, si sat bene: sententia prisca.
Nil, quod bene fiat, nimium sero paratur.
Quanto satius, viuere, quo studere possis?
Et perficere hoc, quo melior vita paretur?

Stolida iuuentus.

Lasciua iuuentus fugiens dicta senectæ,
Facilem stolide vendit inauspicata risum:
Mœroris emit semina, pœnitentiamque.

Cur stulta oblectent.

Quidnam esse putem, quid memorem fuisse caussæ,

Vt fabula nos plus moueat seueritate?
Quis dixerit, aut quis ratione supputarit,
Apposita lucro tempora, quæ perdimus, esse?
Cur solicitent seria, mendacia alant nos?

Vetus religionis scabies refricatur.

Diuina sciendi ratio, via, institutum,
Cum se eximiam sentiat, omnibus superstit:
Vt cætera quaquæ relegens retro relicta
Examinet, ac discutiat, fluxaque firmet:
Cur inter inaccessa, reposta religionis,
Prærupta, refectæ rediuiua dona vitæ,
Elementa scholæ perdita refricat prioris,
Subigitque subactum reliquis; atque agit actum?

Si mihi placeo, cur aliena appeto?

Cum quisque sibi tam placeat, sibique sat sit,
Cur tam cupide inuadimus in res alienas?
Nam si deerat, cuius ea accessio facta est,
Non ipse tibi, tuaque placere debuistis.

Facimus, vt reficiamus.

Exurgere lecto, vt item decumbere quæras:
Sumereque cibum, deintegro vt esurire cœptes:
Facereque, quo ea quæ feceris, infecta querare:
Quidnam est aliud, quam nihil esse, nil fuisse?

Inaniæ.

Cur mente volutamus inepta, cassa, nulla?
Cur plus placet error pueriliter vaganti?
Nunquam fuit, & nunquam erit hoc, quod otiamur.
Illudere nobis ne adeo est dulce venenum:
Deliria cum vera putamus esse regna?
Præter lacrymas, tu tibi promittere quicquam
Audes, doliturus? cupere, exiturus audes?
Te audesve fateri, moriturus, esse quicquam?

Homi-

Hominem potius non esse, quam non hominem.

Si spes hominum despicias, stultaque vota:
Actum est. propere te ex numero hoc exime sodes:
Imo ex hominum numero si secus nequires.

Sophistas elude silentio.

Buccis tumidos neglige spumeis sophistas,
Bullas stolidæ nebulæ, somnijque plenas,
Infanticrepis cymbala rauca facta nugis.
Quorum strepero, si pote, tu vlciscere bombos.
Reddas neque gry instantibus, & taceto ridens.

In altissimis operam ponere.

Quanquam superi notio clarissima cæli
Sic nostri animi lumina perstringit hiantis:
Æstiuus vti sol oculos nycticoracis.
Minima at minimæ portio notionis huius
Cuiuis aliarum cumulo est anteferenda.

Insania sepulcrorum.

Insana sepulcri ametria, æquataque cælo
Moles, hominis te nihil esse, nil fuisse,
Ostendit: vbi te facis in puluere viuum.
Non viuo aliquam marmore vindicare vitam?
Cæsa spolia hæc igitur lecta opinionis,
Ex insidijs horrida prodiens tremendis,
Summa ima metens, quæ Nemesis torua ministra est,
Vltrixque sui, pellacia detrahit æui.

Fastus nationum.

Cur nulla sibi natio displicet, sed vltro
Laudans alienis opulentiora terris,
Damnans præsterilis patriæ barbara tesqua,
Se præfert tamen, vt potiore conditam astro?
Non quem Boreæ saxificus quatit tumultus

Grunt-

Gruntlandus, aut aquicola Moscouita prædo,
Aquicola, meribibulus, vbi dabitur anima Bromij:
Non, qui Hyperionium aridus execratur ortum,
Hirsutum animum inducet; ut anteponat vllum
Sibi Gallum, Italumve, duos virtutis honores:
Orbis duo flores, duoque fastigia rerum.
Ut sic videantur temere putare Ronchi,
Sibi deesse aliorum bona: se bonis deesse.

Incauti quatiuntur.

Ut vere parum corpora cauta mane mordet,
Siquando tepori superingruit pruina:
Sic laxa opibus pectora, deprensa supina,
Tantilla vel incommoda male protinus vrunt.

Scribe vacuus curis.

Siquid libet ex ingenij penu repostum,
Depromere: tibi viuere, seruireq; famæ:
Esto vacuus. Denique non tuus, caueto
Quicquam occipias, aut videare comminisci:
De mane magis libera, puriorque mens est.
A sole leuis spiritus excitatur almo.
Cum quo, simulac præpetis orbitam diei
Afflauit equis ignicomis oriens anhelis:
Geniale caput tum Venus exerens profundo,
Atlante satusque ingreditur. blanda leporem
Hæc conciliat. hunc vaga versatilis ambit
Suadela. Nitoris Herus, arbiterq; lucis
Aspirat. Ibi qui careas fauente cælo?
Hæc digna legi, digna semel lata referri.

Frugalitas.

Stat res tibi, tu rebus, vtrinque sit, videto.
Nam parcus opes generat, prodigus laborem.

Iniuria ius barbaris.

Iniuria ius. Hæc Scythico ſcita furore:
Hæc Biſtonij fulgore lex ſacrata ferri.
Hanc Roma vetus iam coluit: id adeo, vt ab ipſo
Latrone genus ducere ſe Marte putaret.
Hæc fata canit Tameſis: hæc fata Choaſpes,
Tagus, Eridanus, Rhodanus, Nilus, Iſter, Indus.
Graſſatur ita hæc rabies, multa poſſidendi.
Et quamplurimum vt habeas, plurimum tibi fac.

Sobria ſapientia.

Te dede Deo. quæ capere haud potes, remitte.
Intenſio ſuat iſta remiſſio, vel acris.
Id ſat tibi ſit, ſcire: quod hoc ſcire, negatur.
Quo ſumere fruſtra temerarium laborem?
Captare, quod vnquam haud capias, ſitis bibendo eſt.

Quid horrea plena, animus inanis.

Si quantum operæ ponitur ad tuenda membra,
Ad cultum animi dimidium impendere curem,
Quam nunc valeo corpore, plus mente valerem.
At corpore pleno vacua eſt illa. polita
Nitet arca foris, carbo ſed intus eſt loco auri.
Bis, ter, quater, & amplius, e penu in culinam,
Inde in vapidum obſonia conclaue feruntur.
Mens fluctibus vdis natat immerſa Lyæi.
Pluſquam otia, pluſquam facis hæc negotioſa:
Miſeri articulatim minuens membra dici: vt
Noctis quoque veſtigia deleantur actæ.
Quid profuit agrum domitare contumacem
Raſtro, trahea, vecte, bipalio, ligone?
Quidnam elicibus lutulentum expiare ſulcum:
Gemere horrea ſub pondere, pandare prius quæ
Audere videbantur: inaniore te illis,

Quæ

Qua Elegographus exhausta Erysichthonis canebat?

Fortuna serua virtutis.

Lautos animos, magnificis artibus altos
Fortuna timet. Nam imperium hi penes seipsos
Ita habeant; vt eam seruitij iugo fatigent.

Coloramur a sociorum animis.

Potante aliquo sæpe sitis paratur inde:
Comedente fames. Risus obambulat cachinnum.
Oscitatio ciebit oscitationem.
Virtutis imago suam imaginem creabit:
Vitijq; color tibi vitij parit colorem.
Commercia tales homines talia reddunt.

Rosomachæ cucullatæ.

Saturum ex epulis surgere, belluina quàm sit
Res vero homini, digna famelica triremi:
Incredibili illuuie Rosomacha monstrat.
Est hoc animal Sarmaticis idea gulonum;
Felis facie, ornatibus expetita pelle.
Hæc bestia nidore procul cadauerum acri
(Hinc vulturem ego quadrupedem vocare sueui:)
Illecta, vbi vbi in saltibus est prandia nacta:
Se infercit eis deliciis magis, magisq;
Adeo, atq; adeo, vt pene nimis viscera tenta
Rumpantur. Ibi captitat arbores propinquas,
Turgentia queis pondera distringat omasi:
Atque redeat ad relliquias, ventre leuato.
Sic sunt monachi, turba alijs onus, sibique:
Strigosa cibi quos mora, ieiunia torquent.
Mensæ appositi inediæ præ metu futuræ,
Lances adeo nitidas, adeoque patellas
Reddunt, recipi, & reddier vt possit imago.
Cum pro tribus & ventriculum impleant diebus:

Pro semisse notantibus imputant, Deoq;.

Bellum ex cupiditate.

Pars maxima mundi rapitur furore Martis.
Paucis ratio recta dat, aut suadet honestum:
Insana cupido vt studium extorquet habendi.

Deus odit vltionem.

Non vult Dominus temporis, Imperator aui,
Memoresq; notas odij, memoresq; querelas:
Nec viuere vestigia contumeliarum.
Oditq; super cætera cuncta talionem.

Sortes tres.

Audit mare ventos: furit, efferatur illiso
Curuatur adusto Libe, protruditur Austris:
Toruum fremit horrens Aquilonibus superbis.
Tellus stabili pondere vim submouet omnem.
Vim nec patitur, nec prohibet machina cæli.
Prima est stolidi turbida fluctuans imago.
Terra sapiens pingitur immobilitate,
Sortem penitus supra hominis tertia sors est.

Fluida omnia.

Bis flumen idem sapiens transire negat te.
Curasq; ædificas, quasi mansurus in æuum.

Nec flere, nec ridere.

Alij Abderita, sibi Heraclitus, iniqui
Pinxere oppositis miserum vultibus orbem:
Nil esse boni, nil solidi: euanida cuncta
Ante ruere, quam constiterint, noxia veræ
Inimicaq; vitæ omnia, quæ prosore credas.
Vt vterq; bonus, sic bene neuter explicauit.
Mala, quæ nequeam corrigere, est flere Baceli.
Damnataq; fato bona ridere, maligni.

Quid tu? quid ego? si uero, vt est, quod est, ita esse.
Nec fœmina flebo: neque ridebo minus vir.

Cinerescit animus cura.

Ignis cineres conficit ex arbore cæsa:
Cura ex animo, putrida fit trabes madorē:
Torpore animus. Vomer iners situ scabrescit:
Lentitia animus. Hic, & hic splendescit ab vsu.

Bona fama.

Æs est alienum bona fama: quod petenti
Paruo facile est tempore dissoluere vulgo,
Vllis sine damnis, capital modo tibi stet.

Abstemius.

Abstemius a vino erit haud ebrius vnquam.
Sed inebriat hæc gloria, gloriæque fumus.

Homini arma, ratio, manus.

Vngues, corium, cornua, cursus, ala, dentes,
Sunt præsidij pignora, cardinesque vitæ
Bruto pecori. Sed tibi de parente eadem
Hæc omnia dictat ratio, manus reponit.
Vt flebilibus iam statuas modum querelis,
De debilitate, exilitate, nuditate:
Quæ Plinius incommoda declamat ineptus.
Quin in truculentasque feras, pecusque mite,
Gratum imperium, vel dolus, aut aperta vis est.
Homo sis modo: nec hominem mutaueris illis.

Medicus & leguleius.

Quærunt; medicus, an agoræus, nobilior sit.
Hic viuere dat: hic beneuiuere edocebit.
Hoc est hominis: hoc quoque commune iuuenco.
Magis ille necessarius: hic superuacabit,
Frustraque dolos quæret; vbi dolus recedet:
Nisi si ipse dolos fabricet, & nectat operios.

Vilis

Vilis medici materia est, finis honestus.
Materia vt honesta alterius, finis inanis.
Nam a Philosopho iura boni, haud plebe petendum est.
His leguleis rusticius nihil supinis.
Inscitia quorum rationis omnis expers.
Solum numero vincere vult opiniones.
Quod si solidi iudicij semina quæris:
An leguleus, vel medicus nobilior sit.
Hi nempe canes sunt duo, os vnicum latrantes,
His simplicitas suadet, amare, obire recte:
Praua hic nimio corrigit excussa labore.
Praua inueniunt isti, vbi nulla prauitas est.

Veritas etiamnum latet.

Ne nunc alma quidem obsita veritas tenebris,
Exerere caput poterit, vel posse fatetur:
Depressa humili, condita caligine cæca:
Sed nos docet ex hac misera necessitate,
Falsos radios luminis extitisse veri,
Infans philosophia, quæ balbutijt olim.

Caduca voluptas.

Vix orta, simul disperit, vt bulla, voluptas.
Virtutis in æuum opus immortale perennat.
Nec senium patitur, nec obit morte solutum.

Si amicus mutatur, muta.

Fortuna si amici faciem, ac pectora mutat:
Fortunæ animiq; tui sic tempora muta.

Tege infortunia.

Siquid tibi Sors fecerit inimica sinistri:
Prudens tege: ne certa sit hostibus voluptas.

Oculorum modestia.

Disces oculorum acie promptissimus vtens.
Sed tardissimus appete, quæ visa placebunt.

Lis, ſpes, miſeria.

Lis ſpem generat: ſpes alit vlceroſa litem.
Miſeria prope conſequitur: quæ finis earum eſt.

Salutatio.

Inter ſapidos homines, tu nihil putato
Ciuilius eſſe ſalutatione blanda.
Seruilis tamen eſt fugienda peius angue.

Canos reuereri.

Pars eſt hominis nobilis, & cati, & pudentis,
Canos reuereri: etiam ſi parum niteſcant
Obſcurum genus in ſenio haud parum refulget.

Quomodo ſumptus faciendus.

Impende quaſi lux tibi nunc vltima ſurgat:
Parcens, quaſi nunquam moriturus, & reponens.

Indulgentia ſalutaris.

Ætati ſua tempora ſunt cuique. quare
Da illis quoque, qualia competunt cuiq;.

Inertia.

Morti nihil eſt ſimilius, ac vita nocentum.
Vixiſſe tamen, ſi pote, dicentur. At illum
Qui nil agit, hunc penitus nec viuere dicam:
Qui tempus, iners ſimul & præterit ſeipſum.

Opes cito partæ, cito dilabuntur.

Inſide Ligur, vis cito diteſcere. Quod vis,
Et quod non: cito diues eris, citoq; egenus.

Coniugium non ex opibus.

Ne pro affinibus, aſinos compares ſuperbos.
Optabile coniugium eſt, optabile damnum.
Fœtura gregem quæritur vt ſuppleat. ergo
Generoſa parens ducitur vltimis ab oris,
Niſæa cui gramina pabulum pararunt:
Et potum Tagus aurifer, aut Thracius Hebrus.

Tu

Tu coniugij cupidus liberis creandis,
Illis ducere pateris sordidam parentem,
Spretaque proba paupere, diuitem cloacam?
Aurum tibi sic quæritur, haud fœmina coniux.

Paupertas & senectus.

Paupertas, seniumque, duo sunt mala vitæ:
Nisi frugi comes animum constantia fulcit.

Vanæ cogitationes.

Est hoc vitium vitiis omnibus pudendum,
Vt falsa ædificemus imaginatione,
Quæ haud nos capere, & nos quibus haud capi queamus.

Auro probantur homines.

Aurum lapide, ast homines iudicantur auro.
Aurum ignis coquit, exprimit, efficitq; purum.
Auro coquitur, soluitur, impurus homo fit.

Pax.

Nil pace est preciosius, aut magis sequendum.
Felix, cui peperit sine lite vita finem.

Pythagoræ monstra.

Hæc Pythagoras exilio fugare iussit:
A corpore morbum: ex animo imperita signa:
E ventre famem quæ absque fame appetit hoc quod habet:
Ex vrbe malos seditionis insitores:
Ex ædibus inuidiæ mutuos remorsus:
Intemperiem omnibus, incontinentiamque.

Philautia.

Soli sibi qui placeat, cæterosque spernat:
Is si a reliquis spernitur: hic vendit, emitque.

Liuor.

Recte inuidia est refugo comparata telo.
Telum, solidi siquid ei se obiicit, inde
Retro resilit: nec nocet huic, cui minatur.

Quin & redit, & vulnerat ipsum arcitenentem.
Sic liuor edax tela, reciproco recursu
Emissa, sibi recipit vulnere sub proprio.
Angues beneficiis cicures efficiuntur.
Liuor quibus impensius efferatur atrox:
Iniustissima, simul & iustissima labes.
Hæc nanque bonis pestis vt incommodat: æque
Auctorem quatit: atque sui vltio parata est.

Euphrone.

Noctes adhibe in consilium, si quid anhelas.
Nam præcipitat res cita se præcipitantem.

Corpus nitidum, mens putrida.

Sum marmoreus carcer: at intus impius fur.
Intra Parium tumulum est putridum cadauer.
Bellicrepum equum Balium salgamator vrget.
Cur lora situ vitiat gemmeam lagenam?
Aut quomodo corpus premit, aggrauatque mentem?

Fortuna vigilat pro felicibus.

Fortuna vigil stertere dat negotioso,
Si dormiat hæc, somnia sunt mei labores.

Incuria curas parit.

Si te ratio non valet, ac beata Virtus
Armare ita, vt ignauia dissuatur abs te:
Saltem metus hoc efficiat. Videbis ergo
Quam sæpe malas funditet incuria curas.

Vultus animum tegat.

Concusso animo saltem eadem sit mora vultus.
Dissimulatio sola Hera stat necessitatis.

Veterum dicta castigantur.

Est insipientum mera vox dissita vero:
Quæ felicem ait hunc, cui non contigit esse.
Nam quæ nihilo stare potest beatitudo?

Est

Est altera vox etiam sic iners inertis.
Felix, si modo natus hic illico perisset.
Hæc est fuga, non vegeta expugnatio Sortis.
Contra audeo sic dicere: quam vita sit ingens
Primi munus opificis; qua queam referre
Illum, & noscere, & expetere, & frui; esse & ille:
Et, si qua videntur mala, ni malis mala esse:
Quin omnibus embammaque, miscelaque vitæ:
Si commoda spectes, male: si incommoda, recte.

Misce te & versa.

Esto tibi mater: & esto tibi nouerca:
Ne præda voluptatibus, in retia tendas.

Miserum quam turpem.

Inter sobria, turpe fit, ebrium sedere.
Interque ebria, miserum est, sobrium studere.
Hæc ebrietas plurima, multiplexque: non tam
Vini: sed opum, sed amoris, stultitiæque:
Quin, heu dolor heu, sanguinis, & carnificinæ:
Me malo tamen miserum, quam videre turpem.

Distractio animi.

Qui multa agit: hunc multa simul pati necesse est.
Nec passio cessat, licet actione cesset.

Sapiens non frustratur.

Frustra sapiens verba facit desipienti.
Frustratur tamen insipiens, nec ille frustra,
Nam verba sibi redeunt, ipsa si repellas.

Fortuna est impostura.

Ne quære, quid hoc nomine, Fortuna, feratur:
Si nosse, quid est leuis impostura, potis sis:

Nil casu. ipse casus esset Deus.

Nil, nil temere fit: sed ab insolente dictum hoc.
Quod si stulta temeritas omnia hæc gubernat:

Casus, Deus ipse erit, & prouidentia eius.
Vtique lex sit ea, omnia sine lege moueri.
Quare temere nil erit, est, fuitve quicquam.

Turpis relapsio.

Lapsus semel, hinc te erige: turpe post relabi,
Deleta iterum repetens, rediuiua reponi.

Quies ex labore.

Quicunque sua ex opera victitant, beati
In eo inuenient opere, & sudore quietem.
Væ quorum otia in alienis actibus hærent.

Amici popularij.

Multi ad cyathum faciles, prodigique amici:
Quos immemores efficit vna vmbra pericli.

Tempus labitur.

Cœli cursus oboriens, occidens sibi ipsi,
Versatilis indomita circuitione,
Perdens perpetuo reparabilem rotatum,
Præcedit, euntem subiens, sequens sequentem.
His anfractibus implicat omne, quod sub ipso est.
Tantum vt liceat dicere verbulum hoc, fuisse.

Gratia perit non iniuria.

Cum flore simul gratia pene nata flaccet.
Contra, haud perit iniuria, ventilatque sese.

Suauis vita inscitia sui aliqua.

Quid sis modo, quid fueris, quidque sis futurus:
Tum quærere, tum scire necesse plusque plusque est.
Sic quære tamen; ne nimium tibi immoreris.
Nam vita sui nescia, non parua voluptas.

Nec emax, nec vendax.

Nec vendax, nec emax fueris. Monstrat auarum
Hoc, hoc cupidum. Pauperis illud, hoc procacis.

Aut vita quieta, aut mors.

Aut vita sine vrente molestia expetenda:
Aut mors, plus etiam omnibus eligenda vitis:
Quæ subdola sola animi ludibria soluit.
Nec turpe mori: sed erit turpiter mori mors.

Iustitiæ oculus.

Ne clam struito insidias: nec palam noceto.
Nanque est oculus iustitiæ, qui omnia cernit.

Peregrini modestia.

Peregrine, nihil satagens, cuncta ages. molestum
Est officium, occasio quod nulla requirit.

Literæ sine iudicio.

Sine iudicio, studia incompta literarum
Vergunt semper ad insidias deteriores.
At ad omnia duplex, homo bene institutus:
Si mite caput teneris moribus coronat.
Precium mira perpetua est sapientia vitæ:
Quæ non recipit, nisi sese, æstimationem.

Pauper munificus.

Qui diuitibus temere dat munera pauper:
Aut desipit: aut capit hoc, quod dare huic videtur.

Peregrinatio.

Frustra peregre, nec sine ratione vageris,
Multis hominum vt moribus excudere mores,
Tibiq; ingenium ex ingenijs parare cures.

Mali omnes infelices.

Bona fortuna malis mala fit: nec hac beati
Illi esse queunt. Onus hoc, non honor, putandum.

Quæ dies suggerit, nocte expende.

Quæ vesper anhelis iuga detrahens iuuencis
Tibi suggerit, impositis in pectore curis:
Hæc concubia nocte reuoluenda relinque.

Quæ nox tibi ſuggeret intempeſta quiete:
Ne ætas teneri ruat inconſulta diei.
Nil præcipiti turbine proditum diu ſtat.

Vidua, pupillus, hoſpes.

Accepta Deo vidua, & pupillus, & hoſpes:
Iſta tibi loco ſint tria ſacra liberorum.
Quin malim, aliquanta meis liberis deeſſe:
Quàdem viduæ, & hoſpiti, & ætate minori.
Non quantum aberit, tantum aderit. Deus reponet.
Quod das, ſolum id habes, quod habes, deeſtque ſolum.

Malus odit dici, non odit eſſe.

Nec peſſimus ipſe ſeipſum malum fatetur,
Quodque eſſe nec odit, fatuus dicier odit.

Ex bono bonum.

Litis ſoboles lis erit, & dolor doloris:
Concordia concordiæ erit parens parentis.
Felix, qui ſerit, vnde metat, quod expetebat.

Ne luctare cum potiore.

Contra Rhodanum ne ſtolide natare tentes:
Contra Boream ne temere flare ruentem:
Contra pelagi ſtreperum clamare tumultum:
Contra enſiferum rabie certare tyrannum.

Frugalitas vectigal.

Ne ſegnis ſine perdere parua negligendo.
Certa eſt opulentia frugalitate ſola.

Magia, Alchymia, Cabbala.

Rimans magæ ludibria, chymicoſq; folles,
Inflabis, & inflaberis. hos effuge ventos.
Porro fuge deliria Cabbaliſticorum:
Quorum labor eſt, decipi: & hinc decipere æque.
Quorum ſcopus eſt nil: iter extra omnia quæ ſunt.
Quorum eſt animus penſilis a nigra fauilla,

A somniolis, nugisati vortice fumi.
In mari seruntque spem, metuntque fraudis vmbras.

Sermo castus.

Verbis acidis ne truculenter inueharis,
Hoc remigibus, medicisque, rabulisque linque,
Et mancis: quibus ista progymnasmata seruent.
Hisce lanius, his leno odium omnium bonorum
Sese oblectet Hiberus in vrbis angiportu:
Qui sanguine scorticuli (hic auribus honor sit)
Ex funiculis soleas in serica mutat.
His inflauerit olidas, horridasque buccas
Artocrearum venditor, atque issitiorum
Fœtida tomacliuendula lingulaca turba.
Turpes lachanopolides, artopolidesque,
Flore Liberi impudentia ebriæ rubetæ.
Hæc sunt miseræ putida ientacula plebis:
Quæ porticibus sordida porrecta sub altis,
Ex vlcere dira facit conuicia cælo.
At nos soboles alta Deum magnanimorum
Vitæ articulos nitido nectimus decoro:
Metimur & omnia virtute: nec videmus
Solum his oculis: auribus vtimurque cordis,
Cognata polo pectora sine labe gerentes.

Innocentia.

Loquitur taciturnus satis animus innocentis.
Excusatio maxima sit pudor silentis.

Conscientia.

Cuicunque Deus sit sibi conscientia ipsa.
Illa est testis, & illa furoris vna vindex.

Minis potius quam verberibus.

Ne verbere sæui, sonitu increpans flagelli.
Pallente tenus satis est prodire pauore.

Et asperrima, puto, castigatio: lenta
Si torquet mora: necat expectatio pœna.
Pulsatus abit: succutit, vt puluere sparso;
Sicut canis, e flumine quando exit vdus.

Aut ars, aut arx.

Fortuna nouerca bonis siquando reflarit:
Tunc portus erit tutior, ars, & arx remota.

Platonis canes.

Quæ, die Plato, viuida custodia regni
Abs te posita est, canibus comparata fidis:
Laudata meo iudicio, probata verbo,
Firmata operibus, experientiaque longa:
Scito in perniciem miserabilem excidisse.
Sunt nanque canes in rabiem furore versi:
Et iam pecudes dilacerare, ludus illis.
Nec carne luporum, ast ouium cruore pasti,
Tendunt scelus excidijs mutuis pacisci,

Ratio & valetudo.

Ratione mera nihil, & sanitate maius.
Nanque est anima hæc corporis: hæc animæ est anima.

Somnus docet nos mori.

Curæ domitor sopor, exterminator almus:
Assuetudine nos docet haud timere mortem.

Præcepta, iussa, minæ, supplicium.

Excussa Dei pectore præcepta benigni
In iußa statim merito versa se colorant,
Hæc spreta minarum faciem induunt ferocem,
Nil proficiunt? Quid reliquum furoris ergo,
Quam supplicium, pœna ne quæsita moretur
Sese? Intrita tibi allia sunt tibi exedenda.

Fabella.

Fabella tegit cortice nectaris medullam,

Quem

Quem cuique sibi frangere, cum velit, licebit.
Unam hic igitur ponere me, iubet voluntas.
Crassa pondere nauigium anchora grauatum
Cursu medio placidas abiecit in vndas.
Turgente dehinc æquore, turbantibus Austris,
Cum ponere vela iuberent cæca pericla:
Tutoq; loco instabilem fundare carinam:
Amissa gemens misero retinacula damno,
Sensit tempore quicq; suo ferre, quod optes.

Iactabo quod metuam.

Absentia leuiter fero: præsentia curuant.
Fioque alius iam mihi tam magna sonanti.

Fac cuius non pigeat.

Si conciliare velis & quærere famam:
Omnia factaque, dictaq; spectabis ad vnguem.
Ne postmodo sic, aliter, cogitasse dicas.
Quid quis cogitet, haud scio: quid faciat video.

Natura patria est.

Nemo exulis in nomine vir bonus dolebit.
Natura etenim patria, non terra, bonorum.

Iracundia ratio.

A me extorqueas placido si trucem meipsum
Iracundia; subiget me sibimet ipsi.
Si me extorqueat habilem de truci meipso;
Reddet ratio libera me mihimet ipsi.
Qua nil melius, nil propius bonum, ac beatum.
Nil affinius est magis opifici supremo.
Quoq; esse queat citius fictus homo, homo verus.

Malorum & bonorum mors.

Mors dira timenda malis, est bonis petenda.
Illis mortem aliam parat: his bonam quietem:
Afflans monumenta nouæ intermortua vitæ.

Perpen-

Perpende diaria.

Ne somnum cape nocte nigra ineunte, priusquam
Quæ facta die fuerint, ter pendere cures.

Homo homini vastitas.

Cur vita bonis, breuior sese, ipsa fatiscit?
Cur ampla malis? omnia cur malis secunda?
Cur conquerimur grandinis impetum? locustas?
Brucum? Eruca quid est tibi? aut rubiginis aura?
An non homo fit homini hoc, peioraque multo?

Factiones fuge.

Non te Venetus, nec Prasinus, nec Incitatus:
Sed mens aureaque, animusque auriga gubernet.
Cui fatum flagra: vis rationis est habena.

Manu coacta pura mens.

Humanis mihi cædibus abstinere, sanctum est,
Si cogitur ipsa manus: pura mens maneto.

Iuuentus parta perdit.

Detergit auorum miserabiles labores
Captiua sui, leuis, inconsulta iuuentus:
Gurgesque vorax. abeunt quasi bulla repente
Uncta. uncta hæc patrimonia, quæ vorat libido.

Prouidentia.

Composita poli perpete vertigo rotatu:
Quæque altisono cardine subnixa trionum:
Quæque inferiore plaga deuexa latet nos:
Hæc omnia monstrat agi prouidente nutu.
Et nil temere confieri: sed expediri
Sub lege sua quæque, suo quæque tenore.
Qui forte regi credidit: is forte regit se.

Gloria præstamus.

Vitæne vides quam pigra sunt pignora? quam sunt
Communia, cum pecudum brutitate nobis?

Quare

Quare est reliquum, quam pote, comparare quæ sunt
Suffecta corollaria: laus, gloria, fama.

Inania phantasmata.

Coagmentatio vanida, copulatioq;,
Phantasmata quas pariunt, cogitationum:
Quam multa parat misere, tam pauca reportat:
Se farcta, suique tacens erroris inanis.

Audere & persequi.

Si cum cortice natites, sine cortice nabis.
Si sæpe bene incipias, nec perficere ausis:
Bona principium debile fortuna sequetur:
Plenaque manu dabit id, quod visa negare est.

Abstine a potentiore.

Ne cum spinigero stolidus luseris Ere:
Neu tu strepera strigili defrica leonem.
Nec, si conqueritur equus de pondere caudæ,
Illi cupias vellere. Maximo in periclo es,
Ne oblita tui officij calcitronis ira,
Queis carere vellet, illa te tollere nolit.

Laborum comparatio.

Qua, quot patitur mali peronatus arator,
Si dispicias, faciles tunc erunt labores.
Iactetur in alto pelago quibus periclis
Infame caput Liguris, siue Lusitani,
Triplex, quadruplex ludus erunt tibi labores.
Orcum tibi militiæ propone videndum:
Iam tum labor, haud labor est, sed quies, voluptas.
Sic digere, sic ardua momenta volutans
Haud vnquam minus eris, atque vbi eris in labore.

Cælestium obliuio.

Qualis scatebrosa piger e rupe viator:
Viridante cui tacito blanditur in vmbra

Arguta

Arguta ciens modulos philomela canoros:
Sudore, siti perditus ore excipit vndam,
Oblitus iter: celeri nocte deprehensus,
Quem fugerat, vltro nouum duplicat laborem.
Cælestia sic qui recolit, mente maligna,
Hoc melle acido, lumine delinitus atro,
Interueniente tenebra opprimetur amens.

Repetita de cupiditate.

Quicunque sibi satis est, is diues habetur.
Cur vnus homo pluribus auferat sibi vni?

Malorum præuentio, & occupatio.

Cur consenui citius, quam iuuenta venit?
Cur sum puer ingenio, non moribus infans?
Oculatior in tenebris, in lumine talpa?
Vento ocior ad flagitium, & fulminis alis:
Ast ad bona Callipides, somnium, podagra?
Quem non habui, quomodo perdidi meipsum?
Si sum quippiam, ab vbi sum? quis me ista docebit?

Portus post hanc nauigationem.

Quam dulce sit, & suaue, procul abesse periclo?
Nam quæ Boreosum mare discrimina puppi
Molitur, ab alto scopulo cernere tutum.
Discrimine quod careas, est summa voluptas.
Ah nos etiam, atque etiam turbidis procellis,
Quos fert rigidum mare, tempestatibus acti
Hic malumus esse, & procul hinc cernere portum?
Quem sola potest mors dare, & illa altera vita.

Cuculliones.

Lingua ignea: pigra manus, nisi sit rapiendum:
Ventres saturi semper, hiatibus paratis:
Plenæ Veneris turgida flammeæ libido:
Mundi insidiæ, mera corruptela ruentis:

Crepi-

Crepitacula rancida: tintinnabula rauca:
Qui regna Dei non nisi pollicentur auro:
Scenæ Tragicæ somnia, sunt cucullìones.

Duo mundi fiunt vnus bonis.

Mundus vnus est bonis: hic hic, & alter ille:
Cui se specie, pectore, mente configurat.
Hic illius est portitor: huius ille portus.
Prauis hi duo sunt duo. Primus, est voluptas:
Alter pœna. Ita habent, nec habent hos, sed habentur:
Et sunt nihil his: nihil hi sunt eis vicißim.

Morbus animæ non sentitur.

Qui morbus inest corporibus, mouere sensum
Est aptus. At ille, animam qui affligit, & angit:
Cur non potis est animæ sensum item mouere?
Sed blanditur, & alit hoc melleo veneno?

Boni omnes ciues inter se sunt.

Ne crede iugis, atq; crepidinum receßu,
Neu fluminibus, neu maris æstuante tractu,
Rerum patrias, semina nostra dißipari.
Natura parens principium, omniumque finis,
Vna, atque eadem est omnibus, eadem omnibus vna.
Odit Batauum, qui fore se negat Britannum:
Et qui Italiæ nomine contemnit Hiberum:
Et cui titulus Galliæ despicit Molossum,
Est ciuis vbicunque sit, vndecunq; ciuis,
Is qui bonus est. At malus est hospes vbiq;.

Immortalitas.

Si Mars furibundum facit, & Venus procacem:
Si compositum Iuppiter, & Luna vagantem,
Vultusque meus vultibus est subditus illis:
Cæli soboles sumus immortalis: vt ipsum
Nempe haud moritur, neq; corrumpitur sub æuo:
Æuum potius pariens, & sæcula condens.

Somnus vitæ populator.

Vitam mora dimidiam sibi deuia somni
Sic lenificis lapsibus abradit ab annis:
Ut quam minimum tunc tibi sentias fuisse.
Tum quod reliquum est, vigili sunt somnia morte.

Chorea virum dedecet.

Si decet virum chorea: sic nere decebit.
Sardanapale colum cape: cape tela Camilla,
Sitq; hic mulier tibi, tu vir clara virago.

Repetita.

Cur fabula plus moueat, plusq; ficta veris?
Ast hoc sapiens haud facit: at debilis ætas.
Natura sui similes colligit, ligatq;.

Mundus distinet.

Ut flumina stultus stupefactus vda spectat
Donec penitus fluctibus exhausta peractis
Siccum sibi dent iter. Ast ea perpete tractu
Sese subeunt, repetunt, fugiuntq;, sequunturque.
Illum noxq;, famesque domat, vota fatigans.
Sic nunc metuenda mihi vis negotiorum,
Complexu implicita innumero, in seque voluta,
Verum impediunt iter ad secreta Tonantis:
Diraque fame torqueor, & premor tenebris.

Virtutis repræsentatio.

Ne sic teneram vegeto gaudere marito,
Sub flore putes nitidam primulo puellam:
Nec sic reditu nobilis, vnicique nati
Spe simul, atque metu ancipiti anxiam parentem:
Quam cum species aurea virtutis amatur,
Æternaque lux speculi, vitæque futura
Offert oculis animi, spiritusque nostri.

Hæc

Hæc Musa mihi dictat: hic est noster Apollo:
Hæc est Elice: cuius ab imminente luce
Nox discutitur: Nec pelagus timet carina.
Illa absque quod est, nihil est. est omnia Virtus.

Cupio dissolui, & esse cum Christo.

Iam iam satur hinc abeo. Iam tetra venena
Me solicitant, ocius exilire vita.
Hic quid faciam, cui nihil hic potest placere?
An qui mihi displiceo, cæteris placebo?

Excusatio.

Si pro meritis bene, pro dignitate rerum,
Quærenda mihi plena forent verba: fuisset
Vix una, puto aut altera linea exarata.
Sunt implicita, atque ardua sensa, sunt reposta:
Sunt difficiles numeri: neque cuncta superbi
Admissa volunt. Patior: me exerceo: mitto,
Siquid nequeo: nec mihi displicet repulsa:
Sic assuescere disco sub infimis ad alta.
Patientia nam gradus est, fortitudo sedes.

IVLII CAESARIS SCALIGERI EPIDORPIDVM

LIBER QVINTVS.

Viuæ faculæ, fulgidulæ ætheris nitelæ,
Flammata Cherub, fulgurib. cohors coruscis:
Et vos aliæ, rapidos quæ rotatis orbes:
Quæque ingeniȷs hominum facta suscitatis:
Mecum generis commiserescite, o, ruentis
Succenturiatus vt hic ordini ordo vestro
Tandem vacuas expleat in culmine sedes.
Spirate, quot ad populos præcepta feramus.
En nobis sua pectora Gotofridus offert,
Viuida vegeto flamine Trinitatis almæ,
Spirans Dominum mente, animo, cordeq; Iesum,
Vestrum numerum aucturus in arduo recessu:
Inter facies varias, fera fœdera mundi,
Hic tutus ab insidiis inuidi tyranni,
Cliuum flammiuomi rapidus anhelat Olympi.

Excessus.

Audite elementa ardua mysteria cæli,
Quæ Spiritus almus Patre demissus ab alto
Dictat mihi sublimia sublimibus orsis.
O fulgida lux æthere lucentis aperto

Versatili-

Versatiliter rapido machinæ rotatu,
Mihi pande sinus flammigeros tui recessus.
Quibus imensus & ardeam, & ardore coruscus
Mentem renouem, nitida mutemq; iuuenta.
O mi anime recentate bis, in sanguine Christi
Semel, & semel in flamine Spiritus vigentis,
Tetrum excute noctifera tibi nubis amictum:
Atq; hauri noua semina felicia lucis.

Peruersitas.

Peruersum genus hominum, sententia siqua
Apte posita est, laudibus haud probabit vllis:
Aut ridens canere etiam mortuis iubebit:
Sibi tempora, & in tempore se amittere gaudens,
Fœdo saturum carmine, fabulisq; fiet.

Nulla fides.

Sic nulla fides hodie, caritasque nulla:
Vt sermo frequens miseris mortalibus hic sit:
Ne fide tibi, ne alijs. qui fidit amicis,
Non fidit sibi: qui sibi, non fidit amicis.

Fortuna.

Quæ Principis a nutibus aura blanda pendet,
Rationem ea habet cum nitido, horridoque Sole.

Sycophanta.

Qui hæc dixit mea Stoica præcepta referre
Partim, partim Epicurea (vt illa, quæ poeta
Scripsit, caneret) næ misere is sibi est beatus,
Qui posse adamanta putat conuenire asello.
Sed rhetor inanis, nebulo, allatrator orci
Id schema sibi placitum noluit tacere.

Liuor.

Liuor tacitum subuiridi colore pingit:
Sermonem acuit, rabidis armatque venenis.

Contemptor.

Contemptor sibi quod facile est & expeditum
Pro nihilo habet in reliquis mortalibus ater:
Quodcunque supra est ingenium, suumque captum
Tanto magis eliminat: ergo semper excors.

Maledicus.

Si quem maledicta iuuant, maledicta iuuabit:
Pastus nomine, nomina pascet is vicissim.

Captator.

Qui principibus munera mittit, ille non dat:
Sed quomodo quit vapida mente fœneratur.
At sæpe laros anceps elusit hiantes:
Et sæpe gripum polypus subdolum fefellit:
Captans aliena itidem captabitur ipse.
Tanto rapiens iustius ipse erit rapina.

Dare & accipere.

Non est, accipere lucrum, aut semper dare damnum:
Sed temporis atque loci vultus ista mutat.

Clam facta.

Quod quisque latere velit, cum fecerit: illud
Inter mala qui numeret, recta iudicabit.

Imitare, ne inuideas.

Qui proximus est opibus, gratiaque regi,
Liuore malo carpere, fœdissima res est.
Quin te ergo paras similem, vt similem te amet ille?

AEmulari bonos.

Laudare bonos, sapientia prima videtur.
At quanto imitari melius, politiusque?
Verum superandi quibus est occasio nata:
Qui non fecerit, exulet e limine mundi.

In peius ruere.

Quis non videt, vt scelerum plenissima vita

Se flagitijs superans exuberet atris,
Nec se capiat, nec capiatur vniuerso?

Vulgus.

Attenta Deo pectora despicit prophanus:
Præ seque omnia conspuit, & putat cloacam.

Otium caue.

Si linea ducta est hodie, cras altera currat.
Quod si heri vacuus fueris, depende hodiernus.

Miseria quæsita.

Annos patimur: sidera truduntq; trahuntque.
Altrinsecus opprimimur hostium ruinis.
Cur nosmet iniquo etiam prodimus labore,
Qui tartarea carcere seruitutis vrat?

Eripe te ex affectibus.

Mortalibus incendia mentis e ruinis
In portum Sapientia si suum receptet:
Felicem hominem fecerit, & Deo propinquum.

Fraus Liguris.

Quot spicas Libya metit sub sidere cancri:
Quot sunt tacito sidera lucentia cælo:
Quot fluctus maris Ionij, Ligusticique:
Struit insidias Ligur ad peiora paratus.

Medicus.

Discrimine nullo medicus bonus malusq;
Æque profitetur, eis & creditur æque.
Stultos sic leuis homines insania versat.

Immanitas.

Si qua iniuria facta sit, hic silere durum est.
Si non sileas, durior est parata noxa.

Simplicitas & opes.

Diuitias Deus abscidit a simplicitate:
Diuesque, bonusque, simul vix manere possunt.

Dei regnum & mundi.

Frustra quereris, ringeris, eiulasque frustra:
Prauis quod bene sit penitus, bonisque praue.
Non regna Dei socia hic, atque regna mundi.

Dies atri plures.

Si candidus enumerabit dies lapillus,
Qui commoda vitæ placido sole reducunt:
Nullus niger in litore luceat lapillus.

Cautio.

Est, quod caueas: est, quod & haud credere debes:
Ne suspitio maculet pectoris quietem.

Adlatratores.

Gaude quoties catulos adlatrare sentis.
Haud ima quatit liuor. at excelsa liquantur.

Charybdis ciuilis.

Inconditus est animus, barbarus ferusque:
Sua qui prodigit, atque aliena concupiscit.

Mundi fraus.

Multum varius me timor exercet inanem:
Cum cerno, quid orbis mihi pollicetur: & quid
Ex pollicitis aliud molitur acerbum.

Caritas.

Quicunque videret maledicta, facta prisca,
Vere poterat dicere, caritas refrixit.
At iam qui nunc videt addita crimina criminibus:
Vere poterit dicere, caritas sepulta est.
At tu soboles cælitus electa, triumphans
Summitte tibi crimina caritate viua.
Solum haud perit hoc, quod dabis, & fœnore reddit,
Tanquam acceperit, qui dedit, vt tu dare posis.

Consilium ab omnibus.

Audi iuuenum consilia, audiasque serui:
Si sunt senibus præstituenda, liberisque.

Iuſtitia.

Huc reſpice, quacunque rotans aureus orbem,
Titan agitat flammiferas citus quadrigas:
Cunctiſq; locis, quibus intempeſta ſilet nox.
Vis iuſtitiæ euanuit: an redibit vnquam?

AEſopi Charybdis.

Æſopica ſententia fabulas frequentat:
Terram coopertam pelago fuiſſe quondam:
Pontiq; trientem abſorptum impetu Charybdis:
Exorptum ab eadem iterumq; alterum trientem:
Si tertia vis ingruat, nil ſuperfuturum.
Nunquam euenerit id tamen. Id timet Charybdis,
Ne dira Charybdis fori at exorbeat ipſam.

Microcoſmus.

Qui mundum hominis ſpeciem dixit eſſe paruum:
Norat cuncta animalia continere ſolum:
Vulpemque, leonemq;, aſinumque, ſcorpiumq;,
Formicam, atq; canem, roſomachamq;, cicadamq;:
Ignauia quos, ſedulitaſve, diritaſve
Titillauit, & illecebræ voracitatis.
Sola aſt probitas hominis ſunt pignora veri.

Supinitas.

Cui Tantalus eſt fabula, culpatur auarus.
Ego vero puto veterem hanc conuenire formam,
Ei, qui leget hæc carmina, nec ſequetur illa.

Conſilium.

Etſi haud egeas conſilio, tamen decorum eſt
Tutumq;, quid & cætera turba noſſe poſſit.

Grauitas.

Eſto grauis haud vultibus, haud fronte ſuperbo,
Sed moribus, & iuſtitia, atque puritate.

Constantia.

Dic sic, quasi iuraueris: vt dixeris, hoc fac.
Nanque vnus vt es tu tibi, cæteris hoc esto.

Beneficentia.

Regnes beneficiis bene, non procacitate,
Nam virtutibus homines seruiunt libenter:
Formidabilis animi magnitudine alti,
Non horrore supercilij, malijque factis.

Sapiens semper laborat.

Vitam facilem sapiens comparat labore.
Ignauia in inducijs inuenit laborem.

Poetæ vtiles.

Lenocinium, & numeros aufer a poeta:
Quid tum nisi quisquilia, ac difformia membra?
Fabella tamen allicit, & tenet misellos.
Quis fabula Troiæ capit, & detinet aures:
His Troiæ esse facit miserabiles ruinas.
Sic sese animus miseros transformat in ignes.
Sirenum puto blanditias esse poetam,
Queis captus amans animus consenescit æger.
Nec me scio quid faciam, cum semel recepi.

Pulchritudo.

Inuicta tyrannis, violentaque est venustas,
Seruire libet magis huic, quam iubere turpi.

Virtus exulat.

Matuta age præ te nitidos aurea currus:
Vt me videas in tenebris flere gementem;
Non esse locum exulibus virtutibus vllum.
Tanto magis enitere mens pura nitere:
Et Marte tuo miseras fulcire ruinas.

Affectibus impera.

Si percitus ira placidam secas quietem,

De te subitas exige pœnitente pœnas:
Animique salo vegetus contraria tenta:
Affectus vti seruiat, imperare turgens.

Crimina vindicanda.

Impune mihi crimina procedere poscens,
Quia sic alius supplicium non dedit ante,
Erro. supplicium quia si dedisset ille,
Non crimen ego crimine, culpam e fouerem.
Exemplo alius ne igitur hoc deinde peccet,
Pœnas dare me conuenit, & cedere recto.

Odimus monitorem.

Anguis vice stat monitor, reprehensor ignis.
Natura hominis est rota: vix tenere possis,
Sic in se ruit, irruit, inuoluitur, vrget.

Animæ immortalitas.

Nostris animis si interitum fata pararunt,
Vt vulgus iniquum sibi somnians vacillat:
Quis non Trochili sorte frui malit inerti,
Quam cum hoc miseræ turbine confligere vitæ?

Idem.

Natura dabit corpora si necessitati;
Virtus animos feret ad cælestia regna.

Metus, spes.

Vita œconomis est metus odiosa supellex:
Omni tamen est spes odiosior timore.

Mors non timenda.

Est exilium vita misella nostra cæli:
Quo patria nos euocat ad pios penates.
Optare pium est igitur hæc soluere vincla:
Mutareque pacificis seruilia regna.

Idem.

Nunc esurio, nunc satur eructo culinam:

Nunc

Nunc dormio, nunc vigilans deuoluor eodem:
Neque finis, neque principium reciprocandi.
Atque hinc dubitem soluere, tot flatibus actus?

Astrologi.

Non est penitus notio semota futuri.
Haud pauca videmus prius euenire dicta.
Ast hoc nebulonum vitium est scelestiorum,
Quorum sessibus etiam subsellia callent,
Vbi literulas miseri primulas docebant,
Scriptis temere publica mendacia mandant,
Queis creditur attamen, & cum laude probantur.
Tanta est stolidi plumbea vecordia mundi.

Nitiobriges.

Scis cui, quibus hanc libeat componere turbam,
Quam misera penes popularia iura labascunt?
Scis ergo cui liceat comparare tandem?
Morti. Cur ita? dixeris: hinc te trucidant?
Haud hoc. sed velut omnia mors æquat acerba;
Sic colluuies sordibus hæc inquinat aurum:
Atque æquat equis asinos, & regibus ortos
Componit agasonibus, & sacra profanis.

Patientia.

Si non pateris, hoc animi esse mollis aiunt:
Quid si patiar? aselli duritia vera est.

Canis inter lupos.

Vulgi in medio quid agam, turbaque nefanda?
Cui præter opes cætera sic omnia sordent:
Mihi præter opes colitur sic vnica virtus.
Olim socij quatuor obtigere mensæ:
Quorum tres nitidi fuerunt flore Lyæi.
Quartus sobrius extitit, atque vapulauit.

Rota.

Furni soboles, lanij, salgamarijque,

Sunt

Sunt impositi misere ceruicibus istis;
Quæ nobilibus ioitibus imminere fuerant.
Hæc tu, Nemesis, cælitus otiosa spectas:
Quæ non rumpis hoc, vtinam rumparis ab illis.

Rusticus in solio.

Nil ridiculum magis est rustico potente.
Vultus sibi cum fingit, & os nobilis ore.
Cum thuribulo simius est verus ad aras.

Honestum.

Fallacibus in iudicijs torpet honestum,
Siquando vtile prodijt, exeritque vultum.
Ast vtilitas vbi sit, si dedecus affert?

Peruersitas.

Quam multa Deo possumus auctore probare,
Quæ reijcimus: nec patimur bene esse nobis.
Quam multa malo consilio praua probamus,
Quæ nos prohibent homines esse posse dici.
Nec cura tamen illius, huiusve momordit:
Sed turget sua cuique malo bruta voluntas.

Fatum virtute superandum.

Fatis acidis, acribus, horridis, minutis
Erosus, laceratus, obustus, enecatus,
Rursus rediuiua vigeo, nitens, iuuenta:
Nec cedo, nisi vt fortior exurgere possim.

Sordes ciuitatum.

Toties populo cum mare comparatur acri
Cur non populi sordibus euoluitur achne,
Sed summa tenet funditus, ac cuncta gubernat?

Pecunia pecudum est.

Si dicitur a pecude ipsa pecunia: recte
Fiet, pecus vt habeat, quod suum vocant.

Medio-

Mediocritas.

Hæc ima vides tenuis magalia plebis
Immitis iniqua rabie prodita fati?
Ne sublimia faciant te quærere regna:
Queis nulla quies epulas, somnumve ministrat:
Sed quæ sitis indomito iacit impete rerum.
Extrema caue: medius tranquilla triumphant.

Similes vita & libri.

Audens inhonestis numeris fundere versus:
Musisque pudicis maculas dare impudicas:
Lasciua quasi pagina sit, vita probata:
Impurus erit. quod habet vas, fundere suevit.

Humanitas Deo proxima.

Affabilitas ingenij pignus amœni
Est, asperitas cerebri vena belluini.
Esse qui volet homo, homo erit, post deusque fiet.

Vita hæc tenebræ.

Purpurea dies tenebris si cedit opacis,
Vt cæci animis noctibus obruimur atris:
Cur cedere nox nitidis cum iubetur auris,
Non insedit in animis lux sacra nostris;
Sed carnifices remouent, incubantque curæ?
Prorsus vita nihil nisi perdita tenebræ.

Fati iniquitas.

Si me quærere forte quis intenderit vsquam:
Non inueniet. Quomodo me inuenerit ille,
Si non egomet sum potis inuenire memet?
Sic dißimilis sum mihi, ne agnoscere possim,
Commeminisseve quid eram, quidve sim videre.

Iustitia corrupta.

Dirrumpere terra gremium: tota dehisce.
Ac forte satis non erit immane barathrum,

Vt iustitia sorbeat putridum cadauer:
Cuius horribilis odor iam nubilat astra.

Fatum inexorabile.

Orat tenerum ver philomela ne recedat:
At surdum abit, atque æstibus vrenda relinquit.
Orat rapidum fluminis impetum viator,
Ne se impediat, dum properat videre sponsam.
Ast ille ruit lapidesque in fluctibus vrget.
Orat pelagus nauta, remittat vt furorem.
At sæuit magis, ac magis, & spirat acerbum.
Quid profuit aras liquido thure calere?
Quid supplicibus sidera cumulare querelis,
Si barbara fax me necat, & dolis venenat?

AEtas irreparabilis.

Iactat cancer, aranea, vernatio tergo
Districta, nouo tergora suffecta nitore,
Effœtaque in æuum melius, commodiusque
Vita reficit semina reparata supellex.
Nos quid sequitur? quid comitatur? aut quid anteit?
Pueritia primum, puerilitas supremum,
Medium scelus, aut somnia somniique imago.

Comparatio mentis cum sole.

Phœbus viridem radiis illuminat orbem:
Momenta viri candida veritas loquentis:
Virtutis amor pectoris illuminat auram.

Probrosa vita.

Ignominiæ perpetuis notis inusta
Est vita probrosis. mihi nulla vita probrum est.

Mens constans tentatur aduersis.

Quanquam bene munita, bene instituta, firma
Compagibus, & subscudibus carina mentis,
Tentata tamen fluctibus, appetita nimbis:
Allisa miseriæ scopulis, fessa fatiscit.

Naturam

Naturam studiis augere.

Istos animi igniculos, seminaria ista,
Queis seuit agros ingenij beata, rerum
Natura parens, studijs augescere par est.
Aut splendor abit, perditus ærugine tetra.

Væcordia veterum poetarum.

Si sic quoque per somnia matricida Orestes
Formidine tetra quatitur, pugna Deorum est,
Quod iussit Apollo, fera si plectit Erinnys.
Tantum potuit veterum væcordia linguæ.

Temporis Dominus.

Certis animus seruus & alligatus horis;
Mutatio si qua obtigit, illico labascit.
Fortis, dominus temporis, imperabit horis.

Cura irrequieta.

Odiosa quietis fuga, liberique motus
Cura est: tetricus ianitor atque seruitutis
Mera pernicies excubat, incubatq; menti.
Sed nec minus ignauia, & incuria torquet,
Primum facie composita: inde hostis acerba.

Hercule adhuc opus.

Erymanthus, & Antæus, & Orcus, & Molossus,
Binique biformi agmine, trinique triformi:
Scyllæ geminæ: plurima Nebulonia proles,
Cum Geryone, Capra, sororibus Medusæ,
Nondum perierunt, neque victa conciderunt;
Si dispicias monstra ea, quæ dicere nolo.
Possunt etenim cædibus antimuscidare.
Hanc da Latium: Græcula noluit sequi vox.
Monstrosa mihi fuit excogitanda monstris.

Dibaphi & Libertini literarum contemptores.

Dudum, haud ita pridem mala turbella coorta est;
Quæ artes vario crimine clamaret inanes:
Sed cuncta, data a Flamine, suggeri repente.
Pene omnis ibi concidit illa circularis,
A se incipiens, se subiens, in seque recurrens.
Calcata Stagira: Liceum exulauit orbe:
Academia quasi Nænia glossaria veri
Delira habita est, & quasi ludibria vitæ.
Quæ flagitia, hæc quot mala monstra perpetrarint;
Turpe, & miserum est scribere. erunt turpia verba,
Et fœtida: quæ turpia, fœtida exarabunt.
Nunc ex dibaphis tribaphi subsistere facti.
Nec tot poterunt satis esse lotiones:
Quin spurcissima foret hæc sic mortua sordes.
At nunc resipiscit meliore turba fato:
Vt desita deferbuit a calore tetro.
Artes redeunt: redeunt disputationes:
Florensque frequentatur imago veritatis.
Namque in medio turbine constituta rerum,
Excussa nisi ex acere, & ventilata surget.

Flagitium mors.

Digna facere morte, est misere eludere vitam:
Saturum esse fame: vel patria exulare in vrbe.

Simplex & prudens.

Quod simpliciter fecerit ille, aut hic dolose:
Ne vero aliorsum accipe, verum indue vtrunque:
Ne te hic fatuum, ne te ibi indicem malignum.

Exitus redarguit stultitiam.

Rerum exitus ostendit agentibus supine
Prius abdita discrimina, discrepantiamque.

Tolerantia.

Patientia quanta est aquilaq; miluioq;,
Terras obeunti, ac maria, aeriſque tractus?
Quanto tolerant tempore ieiunia longa?
Nos mancipia, aut deſidiæ pignora vera
Suprema boni munera in otio putamus.
Ego vero ingenio, atque animo inquietiore
Iam nihil agere hic, quam nihil eſſe, idem putabo.

Non opera ſed fine diſtinguimur.

Magnus maxima deſpicit: id, quia nec ambit.
Sordians eadem negligit: id, quia nec audet.
Menti nihil affinius ardua remiſſa:
Si tantum opus hoc diſpicias, quod explicabunt.
At fine alio hunc, hunc alio ſtare videbis.

Stulti verbum, telum eſt.

Stulto, aut furioſo eſt animi vulnus ab ore:
Cui nulla queat poſt reuocatio mederi:
Nullusve Machaon, niſi vulneratus ipſe.

In ſolis malis fœditas.

Nullam faciem poteris culpare pudica:
Nullam in ſapientis corpore debilitatem.
Spurci geruli robora, digna laude nulla.
Nec magnifacias meretricium decorem.

Inepti medici cum fabellis.

Quidam omnibus in rebus, & omnibus loquelis,
In propoſitis omnibus, omnibus coronis,
Ad nos modulo compoſitos ferunt, ſeruntque:
Verum vt ſine diſcrimine, ita haud abſque periclo.
Illos modus, & quiſquilias latens decorum
Primum calidos deficit: in fine gelaſcit:
Hos ambitio turbida ſermonis amœni

Capta

Captos adeo prouehit, oblinio vt ipsos
Perplexa sui, surripiat, destituatque.

Litigator.

Benefacere cui nunc vacat? Est forum petendum.
Ni prodere malo bona, quot mihi parani.
Prensanda mihi mancipia, atque verna emendus.
Nempe aliquid Hero nostri vt identidem insusurret.
Placanda Libonis puteal, toral, matella,
Ardente cadi fulgure, perdice, saperda.
Obryza tamen plus valet alma crux Hibera.
Mittenda Deæ serica, simpulum, catella:
Atque ipse monendus: bonus vt velit vir esse:
Saccoque meo velle fauere sericato.
Quod iam faciet blandicula vxore iubente.
Alioqui abiens, rediens pulnerem screabo.

Populi iudicium factiosum.

Laudat populi colluuies sui profusum:
Et gurgitis alti acta, gulonis, aleonis:
Quoniam ad se ab ea stultitia multa relabi
Lucro est. Sapientum studia odere profani:
Quorum sapidis vocibus improbantur illi.

Matura fama.

Si cruda placent edita: matura placebunt.
Quin mansa diu, melius quam fresa loquentur.
Fama ex pluteo nil sibi furatur aperto.
Famæ pluteus potius furatur acerbæ.
Capta vt leuiter, leuiter sic abiciuntur.

Sapientis error culpa est.

Si me docuit nemo, rudis vacabo culpa.
Si nolo doceri, aut volo doctus, haud docere,

Memet culpa onerauero. Tum suum ad tribunal
Mea vita mei me capitis reum citabit.

Malis artibus vltro perimus.

Artes alias inter, & hanc rauim caninam,
Proh quæ vna eadem candida, simul atra minatur,
Permulta, tamen præcipua interesse cerno hæc.
Vltro hac prodimur, & spoliamur, & perimus.
Inuiti aliis trudimur, aut statim moramur.
Quis naufragium sponte adit, ægritudinemq;?
Nemo ædificat tecta sibi, nisi coactus.
Aliæ inueniunt difficili impedita saltu
Itinera: veluti vel medicus, vel alchymista:
Sed ab hac pariturq;, obyciturq; difficultas.
Heu lolliginis, heu polypi tholus nigrans. heu
Bis, terq; Cotyledones, vt semel prehendunt.
Eheu veteratrix, placidæ, aureæ quietis,
Omniumq; bonorum arida pestis, & ruina.

Historion de harpyia.

Thermon moriens; quem malefacta sic coquebant,
Ita habebant animi dubium, solicitumq;,
Nulla vt penitus morte, nec hac, nec hanc sequente,
Vllis crederet artibus expiare posse:
Comminiscitur facetiosiora Mimis.
Compositum iubet in trabea suum cadauer
Abscisso humeris capite, & brachys recisis,
Fractis itidem cruribus obuehi ostiatim,
Exempla sui talibus editurus actis.
Quo sic populares simili nota perustos
Auerteret a fœnore, & impiis rapinis.
Hæredem etiam lege suum damnat acerba:
Quæ quisque bona postulet, vt (bona modo ius
Iurandum daret ille fide) redderet omnia.

Quæ caussa fuit, scripta bona haud bene vt perirent.
Quasi iussa ab eo nulla sit extrema voluntas.
Sic hæres adit tum bona: sic de male partis
Sibi constituit prædia: castella parantur.
Exit regulus imperio mero, atque misto,
Qui olim pecori opilio: qui curuus aratro
Rapum & rigidam e castanea esitabat offam.
Eius soboles nunc sedet in throno curuli:
Inflatus auitis pecoraria ora buccis.
Nos regia proles, genus inclytum deorum,
Illustre solum vertimus: infame tenemus,
Et litibus, & testibus impatibulatis:
Et furibus, & sacrilegis, veneficisque:
Tot Cæsaribus progeniti, tot edituri,
Si stare bono sic licitum fuisset astro.
Nunc Aldebaram, Fomahant, Cingulum Orionis,
Cum Mercurio Falcifer, ensiferque Mauors,
Infesta potentis facientes loca cæli,
Ostendere fastus, animique firmitate
Clarum: hæc miserum sed fore claritudo monstrat.
Quid profuit igitur atauos habere magnos
Heroas: vtrinque & similes deis parentes,
Si memoria eorum facit hæc acerbiora,
Quæ, non mala, plusquam mala molitur Erinnys?

IVLII CAESARIS SCALIGERI EPIDORPIDVM

LIBER SEXTVS.

AGe nunc animorum vaga lux ignea veri
Rectique: duo quæ unica sunt pignora cæli:
Descende libens, sidereis cincta maniplis:
Mecumque propago ardua Caumontia quæ se
Ostentat ad immensa poli regna paratam:
Flammata Dei fulgure te cælitus infer.
Iam non miseri quæ sapiunt fœdera mundi
Hic ima canes, liquidi per inania cæli
Subuecta, vehens animum hunc, calcabis olympum.
Procul hinc, etiam atque etiam procul este profani.
Hic vestra lues, vestra salus: neutra placebit.
Ni corda domet Dominus: molliat furores.
Iesu bone, qui tenebras discutis teipso:
Spirantis acerba, innocui cruoris æstum
Saulis reuocasti animum: miserere precantis:
Mecumq; vagas relliquias voracis Orci
Lectorum pius aßere sedibus piorum.

Inuocatio Spiritus sancti.

In principio principium pronus adoro:
Patrem in genito: hunc in eo: vtrunq; veritatem.
Ab vtroq; Deus, Spiritus vnus, vnicusq;
Productus, vtrunque eia animis indue nostris.

Qui

Qui cuncta foues, viuificas, insinuatus,
Insertus, amor lætitiæ, bonæq; spei,
Verax, opifex fidei vere, caritatis:
Te plenus vt hæc cælitus audeam profari.
Fallor? miser vt generis primordia nostri
Contemplor? data munera vt abiecta recordor?
An non fallor? vt se obtulit immensus Iesus:
Vt me erigat: vt me expleat: impleat canentem.
Quo nulla modo sæcula prisca comparentur.

Ad præsepe.

At tu mea mens faculis cælestibus ardens,
Hinc aligeris radijs auecta Tonantis,
Duc me per agros, per mare, per rura, per vrbes:
Vbi sunt Domini flammea vestigia Iesu.
Me donec ab imis, pia, sordibus reuulsum
Possis teneri cingere præsepibus Agni.
Ille vrbe procul postibus exclusus iniquis,
Regni auspicia hæc agitat sub talibus orsis.
Rex sordidulo David ex pastore creatur.
Ex rege, salutem gregis hic pastor anhelat.
O, qua te igitur maxime quæritabo rerum?
Mens vno agitata loco consistere nescit.
Hic primum vbi lætitiam vagitus ouantem
Abs te ortam creet: & tenerum fletus iste risum.

Discordia Christiana.

Defleta vetustis, iterum nouis querelis,
Regina poli, sponsa Dei, regula rerum,
Iesu domus olim, modo spelunca latronum,
Quondam iacuit lacerata hostico furore:
Rursusque resurrexit ab impijs ruinis.
Nunc vnde salus, diuidua spesque salutis:
Quænam Panace Asclepia, qualis Hygiea
Tollat corpore vulnera purulenta sancto?

Non nunc alieno cadit impetu: sed eheu
In sua viscera, non sua, sua dextera sæuit.

Tædium miseriarum.

Rident mihi cur sidera, cur gemmea prata,
Fracto lacrymis, & stupido? quod immerenti
Nullæ precibus cælitus impetrationes
Possunt senium diluere imminentis horæ:
Quæ spem iugulat: quæ speciem Dei fruendi.

Opus gratia perfusum.

In Gazophylacis gremium æra quæ minuta
Depono quasi in cumeram granulum melinum,
Certe vilius atomo pulueris pusilli,
O Christe pater, structor opum, author, & auctor,
Perfunde tuo lumine, gratiaq; sancta.
Cæloque tuo æqualia, maioraq; fient.

Iesu nomen dulcissimum.

Quis me irradiat splendor, vt audeam profari?
Quis præit, ego quem sequar, & praeam sequutus?
Quænam insonuit mentibus, auribusq; nostris
Vox, e supero lumine spiritus profusa?
Nomenq; nouum, os quod Domini vltro nominauit?
Accede, anima, atq; vide: conspicare gaudens
Dilectumq; tibi, bona, teq; diligentem.
Surrexit quasi virgula Libani decora,
Surrecta: cui nullus inest vndique nodus:
Radiceque abyssum occupat, & vertice olympum.

Caritas refrixit.

Sancta e Solyma, sed trepidans, in Hiericunta
Descende. Ibi reperies plurimos latrones,
Unde accipias vulnera, forsitanq; mortem.
Verum tibi solatia nulla vulnerato,

Non

Non Samarium inuenies, & minus Leuitam:
Nec verba animum, neque res alleuabit vlcus.

Domine Iesu ad te vt veniam.

Immense opifex, siderei rector olympi:
Qui das, adimis, quicquid in orbe, sub, supraque est,
Faustum mihi si, si modo ius, piumque, fasque:
Spretis, alij quæ bona mirantur inanes,
Falso titulo, ac nomine cognito doloso,
His exuuijs, hac fame, & esuritione,
Putrisq; ruina domicilij relicta,
Morbo, illuuie, exilio, vastitate, luctu:
Spirans loca perpetuæ sperata quietis,
Seram petit hæc hostia fessa missionem.

Cohæredes Domini Iesu.

Num te exilium finiet hoc fine carentem?
Auersa bono mens mala te auertet ab ipsa?
Sed nec manus ista est breuis, & vides me vbiq;,
Et stat pietas eadem, qua mori cupisti:
Deniq; Deus es. Sic ego sum Dei propago.
Hæres patris es. sic ego sum datus cohæres.

Purpura Domini Iesu e sanguine.

O purpura regis, quibus expetita conchis,
Herbis quibus, aut vermiculis, quibusve coccis,
Hac luce noua, lumine fulguras verendo?
Ah, ah alia es: sanguinis ut micas nitore.
Certe e sanguine. Sanguinis o benigna vena.
O sanguine misti latices, quibus lauacris
Natura stupet, tartara victa, mors necata est.
O qui maculas letiferas meas lauastis,
Eheu lacrymas lympidi item meas lauate.

Iesu bone tua merita.

Ne memineris immensi animi putris, iniqui,
Desertoris inutilis, erronis inertis.
Tu Sol oriens fulgidus, occidensque solus,
Mirare teipsum: tenebras ne aspice nostras,
Quæ in tam nitido fulgure non queant videri.

Laxabo rete in nomine Iesu.

Hac, quanta fuit, nocte parabili dolore
Frustra vacuos, ac stupidos labor fefellit.
Laxare tamen retia, te iubente, certum est.
Nox illa fuit: tenebris labor irritus ergo.
Nunc luce iubente, irritus est metus timentis.
Nec deseret euentus amica vota certus.
Sed spem superat: nedum animos expleat escis.

Captiuum animum solue, bone Iesu.

Has ecce manus, hosce pedes dira catena
Si vinciat, id nihil est. Nam potest recidi.
Sed corda tenebris, male compedita cæcis
Quis, Iesu bone, te sine liberabit orbis?
Cepham video e carcere tetrico exeuntem.
Ut liber eum sic videam, maxime rerum,
Indue animum: me elue pædore nocenti:
Tecumque patris, da bene, possidere cælum.

Cohibe animi satagentiam simplicitate.

Quonam vsque dolebo, o Domine? quousque timebo?
Sperabo quousque o Domine? audebo quousque?
Qui cuncta facis, cuncta paras, omnia donas:
Cur clamat Sophonia: malo premi innocentem?
An sola via hæc ad patrium ducit olympum?
O iudicij immensa profunditas seueri,
Quis te exhauriet agili cogitatione?

Vere

Vere es Dominus, nec tibi comparatur vllus.
Nugis igitur proprijs seruire superbos:
Captiua tibi pectora regnare iubebis.

Cum Petro super aquis.

Si tu es Dominus (credo equidem, Deumque nostrum)
Ad te, bone Iesu, pie, me iube venire,
Suspendet aquis solidis vestigia fluctus:
Ni pulsa fides corruat, imminente vento.
Tecum, Ecnephias, quid mihi? Turbo conticesce:
O Caure sile: Scythicis te inuolue pruinis
Cenchron madidus. Dominus dexteram tetendit.

Dimitte seruum tuum in pace.

O terque, quaterque senex visione felix,
Tecum me quoque, me trahe. dilecta Tonanti
Brachiaque, renatique animi fulgur apertum,
Orisque sacri decus, ac venerabile lumen,
Lumen modo verum inuenient. Cedo manum mi
In templa Nouus spiritus excutit calentem
Phanuele satam. Nos quibus ambagibus vrit?
Qua lux alijs oculis, mentibus profanis
Inuisa, mihi fulgurat, intonatque mentem?
Nunc principium est omnibus, omnibusque finis.
Nunc emeritum mittere militem licebit.
Ah ah canibus hic ego cur feris relinquor?

Statua Babylonis mundus.

Aurea Babylonis statua est, somnia mundi,
Hanc siquis adorare negat, furente flamma.
Amentis iniqua vritur hic ira tyranni.
Quem, quid aliud esse putes, quam tuum furorem?
Nanque vreris, vbi ad solium vides sedere
Scurras, proagogos, tua quid, si tua non sunt?
At si quis adorat miser, igne pertinaci
Cæli vritur. Absumit is, irritusque non est.

E su-

E superbia humilitas Nabuchodonozor.

Eiectus, inanis, comitum comes ferarum.
Mea pastio fœnum: mea laquearia cælum.
Amentia tantum meruit ferox, superba,
Ut rex Babylonis gregibus mistus oberret,
Ut Scaliger inter pecudes, ferasq́ sudet.
Miserere pater. verbulum hoc unicum relictum est.

Præsidium a Domino Iesu.

Si me furor in caueam miserit leonum,
Præcludet eorum Deus ora deuorantium.
Si sexta dies radians me inuenerit intus,
Præsto est Abacuc cum epulis, saccipe rioque.
Quicquam deprecer, ut faciam, vel extimescam,
Ne deijciar de grege veritatis almæ?

Nunc vero princeps sum in Iesu.

Desiderij comites inquietioris,
Curæ: quibus ad culmina me subueho cæli:
Quæso vigiles animum suscitate nostrum.
Efficite Dei memorem memoranda parantis.
O sancta manus, o pietas manus ministra,
Quæ ferrea duri exilij vincula rupit.
Tandem mutilum, subrutum, ab impijs reuulsum
Lapidem, reprobatum, caput anguli recepit:
Ubi fulgeret in perpetuis tractibus æui.

Ego cæcus, Iesus lux.

Sum cæcus ab ipso utero, plusque cæcus, amens.
(Quæ culpa parentis) veteris criminis hæres.
Tute ipse dies es. tu operare, dum dies est.
Ergo bene, semperque operaberis: grauisque
A luce tua dissita cæcitas recedet.

Cum

Cum Iesu puero disputante.

Te quærimus, o sancte puer, foris vagantes.
At tu intus eras obsequio patris supremi.
Perculsa stupet solicitis obruta curis
Turba senum. quis hic? Vnde puer tot alta nouit?
Ignota alijs, ardua sibi nota profatur.
Fabri hoc soboles? Nazareth hoc potest referre?
O nescia veri, scelerata, cæca turba,
Quæ cernis nihil, aspiciens: auribus hausta
Haud intelligis in medio lumine vestri
Seruator Iesus stetit: & quæritis ipsum?

Paleas comburet igni.

Ah non paleas, non acus hoc vorabit ignis:
Aut mox cumulo misere putrescet inerti.
Sed nos tritici, fac Deus, esse munus almi:
Lectumque tua in horrea congregetur alta.

Tolle grabatum tuum.

Dic: tolle grabatum tuum, & ambula, simulq;
Dic: me sequere: o qui via, veritasq;, vitaq;
Es, Patris Iesu soboles omnipotentis.
Tum torpor iners ex animo abscedet inani:
Tum te sequar. In his tenebris nisi manum des:
Quis monstret iter? quis latus alleuet grauatum?
Si vsu veniat: miserum quis leuet cadentem?
A retibus, a fœnore, publico telone,
A fornicis atri macula, a crucis cruore,
A cædibus atrocibus, & sanguine Saulem:
Quot? quos, non placuit reuocare, nec volentes?
Nemo tam procul absuit. omne tempus, omnis
Me sceleris locus heu monet: orcumq; minatur.
Magnum est, præmia ponere sed dedisse, maius.

At

At iudicijs supplicium omnibus tremendum,
Iustum in meritum vertere, maximum, tuumque.

Sibi quisque Deum fecit.

O quando tuum non populum, tuum vocabis?
Cum te tuus hic deseruit, nec esse curat,
Sibi quisque Deum fecit, in anguloque cordis
Templum posuit: se, & sua dedicauit illis.
Hic delicijs vndique delinitus almis
Feriatur. hic amore turget, hic rapinis,
Vt promoueat melius pomœria rerum.
Stertit semipecus hic: hic dat thura crumenæ.
Non est pietas, non pietatis vlla imago.
Stant turpia mendacia. veritas sepulta est.
Fit cauda caput; & caput esse cauda discit.
Fiunt epulæ mors fera, mortisque ministra
Diris Scordiopharmaca suffulta venenis.
Illusa fides. omnia venalia prostant.
Vt quenque rogem: vir bonus esne tu? inquiet, sum.
Ast Ilias is, ast erit is Lerna malorum.

Cum Magis stellam sequar.

Solis radijs lumina siderum silescunt.
Hæc stella nitens inque die, inq; nocte fulgens
Quod signat iter solis ad occidentis oras?
O Persa, Magi nomina cui conscia fati
Dant sidera: cui fata futuri ardua pandunt:
Iam carpe viam: iam tenebræ victor inanis
Sol ortus adest. Præuia Solis illa veri est.
Illam sequere: & vel prope, vel procul sequutus
Solem inuenies, fulgidulum, nouum, pusillum,
Solis veteris Dominum, principemque rerum,
Cui dona vehis? cur triplici dissita septo?
An trina Dei munera sunt parata trino?
Num pro venerando redolens funere myrrha?

Hinc

Hinc regis honores rutilo explentur ab auro?
Tum thura Dei unguibus altaribus halant?
Ergo ego quid agam? quidve feram? pectora pura,
Genuaque, lacrymasq;, atq; sui conscia corda:
Mistas lacrymas lætitia metumq; spei:
Vt, quem optem, simul hunc verear, tremamq;, amemq;:
Atque omnibus anteferam præsepia regnis.

O Iesu, non sum dignus attollere oculos.

Templo procul, aut etiam extra limina templi
Audi. Quid enim meruit Publicanus ille?
Vectigal an exegerat acrius negatum?
Quid tum postea? an haud licet exequi imperata?
Fraudare licet? subsidium negare regi,
Armis, saturo qui vigil excubat popello?
Vix oblitus hoc crimine Publicanus ecce
Vix audet adire ostia, vix adire sacra.
Sed stans procul, & pronus in anguli recessu,
Nec curua Tholi fornicis audet intueri.
Ah ah quid ego? quid? sceleris cui nefandi
Plusquam omne genus obsidet inquieta corda.
Polluti oculi: fœda manus: cætera. quid non?
O Christe deus, vera Dei sola propago:
Qui talia nobis pius exempla canebas:
Miserere: tuique aperi mihi limina templi:
Sola ista manus hoc valet. Vt quid ima poscam?

O me restitue rediuiuum.

Cernens misera mœnia cæca Ciuitatis,
Quæ nescierit tempora visitationis,
Quid fles? Rapidæ, te Pie, si mouent ruinæ:
Hi sunt lapides, hoc opus, hæc manus nocentum.
Quid porro homines sunt, nisi portenta nefanda?

Rursus

Rursus paries hic rediuiuus integrascet.
Quin respicis huc? hoc manuum est opus tuarum.
Quod si semel obduxerit obrutum ruina,
Actum est. Iterum quis reparabile esse credat?
O dulcissime nominis accentus amœni:
O dulcis amor, dulce mei decus decoris,
Nate omnipotens, soboles Patris omnipotentis,
Desiderij meta mei, meta laborum,
Lapsum alleua, & hoc pondere sustine ruentem.

E signis maior fides, quam e scriptis.

Heu monstra rebelli animo, ceruice proterua:
Dicis Moysen esse tuum Deo loquutum:
Id scireque te. quis tibi dixit hoc fuisse?
Sane legis hoc. Vera ea cur scripta videntur?
Peruerse vides: quodque vides, negas id esse.
Caco reddere munera quis potest videndi?
Quis? quisve die corpora defuncta supremo,
Terra obruta, fœtentia suscitare putri?
Nos nox siccine letiferis accincta tenebris
Te amentem animi bellua circumuolat atra?

Domine Iesu, tuo nutu solo: & viuam.

Quæ tecta satis magna vel ornata satis sunt,
Ut te accipiant, maxime, purissime rerum?
Quæ digna satis hospite, quæ digna tonante?
Te cuncta Pater vnigeno, vnicoque Verbo,
Cuncta ex nihilo maximus, optimus creauit.
Verbo, satis est, dic pie, mitissime Iesu,
Et mi omnia fient satis, & satis, superq;.

Filius hominis in me reclinet caput.

Vulpi fouea est, qua catulos tegat, parata.
Nidum volucris qua struat, arbor arcet hostem.
Solus filius hominis, rex, paterque rerum,

Unam

Vnam nec habet tegetem, quo caput recondat.
O si mihi vis, vis aliqua in pectore anhelat,
Audebon'? ades. tota tibi hæc pectora, quanquam
Immunda patent. minimo mundissime nutu
Pura efficies: facta, quasi tecta parabis.
Non vlla quies vt tibi, sed mihi quies sis.

Heu donum tuum est vestis nuptialis.

Vestem haud habeo rigida lege nuptialem,
Ergo esuriens cœtibus excludar ab istis?
Quin tu mihi das? quin volo discumbere tecum,
Vel nudus, egens. Frigore nunquid impotenti,
Ditissime, veste tua non teges perustum?
Haud sic suetus es. O facies Dei serena,
Quæ quanta dabis, tanta habeas tibi, superq;
Postquam dederis pluribus, omnibusq; plura.

A Palinuro maius periculum, quam a tempestate.

Iactamur atrocis Boreæ fluctibus atris.
Ast ipse soluto animo, securus amoris,
Somnum capiens, in medijs iacet periclis.
Rapido viden' vt turbine, turbinumque gyro
Inuoluat opertum mare caligine Caurus?
Tamen ille minas aliquando, animosq; furentes
Ponet: placidum & se dabit, aut forte remissum.
At deterius perpetimur. Vide ipse quanta
Rector Palinurus modo moliatur arte,
Vt letiferis miseri subruamur vndis.
Et cessant tua fulmina? nec licet dolere?
Mutireque mors precium: mors perire nolle?

Si tetigero fimbriam.

Si non potero accedere: at audire licebit.

Si tangere eum non liceat, premente turba:
At fimbria tantum fuerit tacta: valebo.

Feram, si tu impones.

Impone crucem. nanq; vbi sit, nescio: nec quid.
Impone. feram. leue fit, quodcunque probabis.
Si te sine, quis pondere me leuabit illo?
Promissa Petrus pectore seruare calens
Anne eualuit? tamdiu in fluctibus audax,
Idem pauidus factus, & impotens pericli,
Clamauit: & hærente manu perculit vndas.
Natura pauens obstupet, haud cedere fluctus.
Ad te veniam? quomodo, tu nisi vocaris?
Quis me doceat, quid fueris, quid esque erisque,
Nisi tu? nisi cui tu dederis modum viamq;?
O mite iugum: o libera colla subiugata.
Nunc libera vere estis, & imperare fas est.
Regnum modo fit, quod erat seruitus tremenda.

Cruce mors victa.

Arbor, folijs quæ viduata, delibrata,
Celso capite ad sidera cognata resurgis:
Quo semine, quave insitione pullulasti?
Radice carens, frondibus, & cortice nullo,
Fructum vt tuleris, qui patrium calcat Olympum?
Pars infima terram capit. ad sidera vertex
Affectat iter. brachia dispersa per orbem
Motus referunt, omnis & ostenta quietis,
Componens quibus omnia natura coercet.
Hac Thensa Deis aurea præferenda priscis.
E carceribus protinus instat his quadrigis
Agnus, non sine sanguine, de morte triumphans.
Orci trahitur regia ferreis catenis:
Captiuaque mors sequitur, mortua, interempta:
Scissaque furens lurida Discordia palla.

Caritas

Caritas in me ex caritate Iesu.

Ecce vt locus hic vix capit hac millia quinque:
Escasque capit sportula, quam puer ferebat.
Ecce vt saturi nunc sumus. Ecce quæ supersunt,
Longe pluraque, quam puer illa quæ gerebat.
O qui omnia de nihilo cum Patre creasti,
O me satura. faciem mi ostende benignus.
Tum non sitiam, aut esuriam: saturque viuam:
Sed sic, alios vt saturos reddere possim.

Etiam si mori oportuerit, non te negabo.

Procul arma vibrant tremulum, crispantque nitorem:
Lucet facibus tectus ager colore noctis.
Creber fremitus hostica vestigia pandit.
Adsunt properi, incompositi, ruuntque telis.
Dira facies vincula, mortemque minantur.
Orat Dominus. hos domitor grauis laborum
Arctis sopor aggreditur prægrauare vinclis.
Quid me? maneam? fugiam? pernegem magistrum
Me nosse? prius terribilis portitor Orci
Tollat medio e gremio telluris amatæ.
Stat enim mihi conferre manum cum omnibus istis,
Petro duce: vel veniam satis omnibus vnus.
Sin mitior Agnus vetat expedire tela,
Sitiens animarum reparabilem salutem:
Patiendum, obeundum est. sequar in cruces, in ignes,
In tartara, quocunque meus se inferet Agnus.
Me spiritus huc. inuida mors quid hinc reuelles?
Terram, Dominus quam sibi pensabit Olympo.

Ego sum lux mundi.

Pare manus olim mea, nunc Dei vocantis
Menti rapido fulmine spiritus citatæ
Parete oculi: fundite lacryma fluentum:
Quod crimina sordentia sit potens lauare.

Mens libera vinclis, celer, acrior ruens
Vel fulmine, vel fulminis impetu corusci,
Duc me per inanem vaga fulgurantis aulam,
Afflata Deo, Flamine ventilata sancto.
O cedite nubes mihi, cedite o tenebræ.
Quonam feror? in quæ loca? iam patent recessus:
Quos cor prius exhauserat igneos anhelum.
Hac siste puer me aliger. At tu iniqua iustis
Iam terra vale, iam mare: iam valete noctes.
O lux mera salue, pede quam peto secundo.
Hos sanctifica versiculos Pater quietis:
Quos dat lacrymosæ tibi filius parentis,
Prostratus ad aras tepidas cruore sancto,
Dulcissime fons pacis, Iesu, Iesu, Iesu.

Dum lucem habetis.

Animalia nunc egelida noctis in vmbra
Mulcent grauis incommoda lucis æstuosa,
Quæ Sirius impegerat igneis procellis.
Tum bos ab aratri operis, a coho solutus
Quam dente totondit, latere quiescit in herba.
At cura sedens vrit in vltimo recessu
Mentis, vigili turbine concitata corda,
In luce perenni rediuiua, fonte puro
Lucis: mera lux qui micat immensus Iesus.

Pacem meam do vobis.

Qui pace ligasti omnia discordia blandis
Litibus, vt amore nouo composita coirent:
Cui pacis bona placidæ seruanda relinquis?
De iustitia dicitur, vt se abstulit exul.
De pace nihilominus: extat illa nusquam:
Non in medys vrbibus, ædibusve priuis.
Quin dissidet intus sibi, qui foris quiescit.
Sic ambitio, sic rabies cupiditatum.

Contundit animos, corpora torta contrucidat.
Mundus hic igitur quod dare non potest iniquus,
Da tu pater: & miseris assuete vocari,
Assiste vocatus mihi, pax dulcis, Iesu.

Vnus e catellis sim.

Plusquam canis, ac tetrior omnibus Molossis
Heu sumque, suique: amplius ah ne is esse pergam,
Oro miserere optima maximi propago.
Non missus es ad barbarici greges tumultus.
Scio. verum & scio: te Domino vt tui catelli
Deiecta cibi frustula colligant minuti:
Vel mica satis: vel si etiam sit vmbra mica:
Ieiunumne me abegeris hinc, famelicumque?
Ah ne facias. Deficiam: ex via priusquam
Me collegero: tu mihi sisque causa mortis.
Tantum respice: nec lacrymas sperne precantis.
Sacrosq; pedes, sacra vestigia osculantem
Admitte libens: nec vacuas preces miselli
Dimitte. Deus nanque, Deus maximus es tu.
Nec te melius, mitius, altiusve quicquam
Est, fuit, erit, omnipotens mitißime Iesu.

In transfiguratione.

Solis facies, texta niuis luce coruscant.
Vox terribili cælitus intonat fragore.
Tu filius, æterna Dei vera propago:
At non genitore minor, maiorve parente.
Sed nec prior, aut posterior: Patri coæuus:
Par, similis, & æqualis: ab illo alter & idem.
Immense Deus, fine carens, principioq;:
In tempore factus, dominus maximus æui.
In virgine pura mora: de virgine pura
Est exitus. in dubio Natura pependit,
Quærens, quomodo poßit hoc esse, nec fuisse.

Eadem ante, eadem inq; exitu, ab exituq; virgo.
Et nunc patrij propior confinia cœli
In monte, recenti igneus ardore nitescis.
Nec ferre noua possumus incendia mentis.
Ita nos subiens excutit obliuio rerum,
Hæc vt reliquo nunc loca præferamus orbi.
Hic trina tabernacula construenda Cephas
Orat, precibusque monet, nesciens quid oret.
Sic sero paratam ille poli præripit aulam.
O Petre, Petre, incolumi quid petis magistro,
Decreta tibi præmia, festina reponi?
Heu quam aspera, quamq; alta videbitur via illa!
Quanto tibi cum sanguine superanda reposta est!
Felix, quem mora promouet, haud tædia conflat.
Id, tantum aberit, ego vt fugiam, vel expauescam,
Desiderio vt percitus incendar inani,
Vitam miseram fundere pro nomine Christi,
Toties temere expositam furialibus ausis.

Da tributum pro te & me.

Quisnam ille, cui se pedibus sternit eunti
Solidescens mare? flamina cui iussa silescunt?
Miroq; modo pelagus suggerit tributum?
Accede. creator iubet. O disce capi, quo
Det pro capite æs, quem geris in ventre staterem.
O magne Deus, sic emis hoc caput verendum,
Mundi precium? hoc precio at vendetur acerbo.

In tuo nomine mecum me congregari.

In nomine Iesu, quoties duove, tresue,
Pluresve volunt pariter conuenire: certo
Horum in medium interuenit, & perstat Iesus.
Mecum o luceat iam mihi conuenire, sancto

In

In nomine vestro pie, mitißime Iesu.
Mediumq; mei pectoris infusus anhelus.

Purifica me domine Iesu.

O fons pietatis, dator omnium bonorum,
Plena patris imago, patris imaginem reflectens,
Concordia, quæ similis, & æqualis in vno
Conflata Deo: atque vnica ab vtroq; voluntas,
Est spiritus almus, anima, portitorq; rerum:
Quo cuncta vigent, habili compage cohærent.
O Christe tuum vegeti Spiritum decoris
Infunde meæ tenebris, turbiniq; mentis:
Lentumque situ desidiæ excita veternum,
Ignauam animi marcidi, & otiantis vmbram.
Extingue rapinæque faces, facesque rixæ,
Ipsique sibi inuidiæ fomites nocentis,
Plus semper habendique cupidinem calentem:
Turgentia fastu tetrico corda superba,
Incensaque prurigine curiositatis.
Mitem rigidis effice, mitibus benignum:
Pro te neque sceptrigeros horrere tyrannos:
Flentum neque contemnere pauperum precatus:
Grato, ac facili munere subuenire egenis:
Spirare mera denique dona caritatis
Et, quæ saucio in animo est dura difficultas:
(Nam quid tibi difficile est, omnium creator?)
Auerte reciprocantis ab vltionis æstu, &
Dimittere da debita cuncta debitori.

Destitutum a mundo ne destitue.

Quid me faciam? si nisi sum puluis, & vmbra?
Si flat Boreas: si neque sol adire curat:
Iam differar: & tenebris inuoluar amaris,
Æternus vbi gemitus, stridorque nocentum?
O vena perennis radij, patris Iesu

Splendor, tenebrosi nitor, altißime, mundi.
Solus potes, & (sic puto) vis solus. in vmbra,
Horroreq; cæca cooperta corda noctis
Fulgentia compone tuæ lucis amictu.

Da & mihi, domine, qui sero veni.

Hic mane sub imo excutiens munera somni,
Vrente die sustinuit pondus, & æstum.
Ille meridie substitit: hic luce ruente.
Æquale tamen dominus præmium reponit.
Spes est igitur sic, quasi peßimo latroni,
Lentum quoque nunc quem putris ignauia vinxit:
Adhibere manus qui nequeo velle labori,
Sic, quasi in opere adfuerim: sic, quasi in labore,
Mitemque, piumq; mihi repositurum Iesum.

Admirabilis conuersio Pauli.

Quisquam potuitne, imperio fruens supremo,
Princeps operis, consilij, potens potestas,
Demittere sese, atque gradus periculorum,
Adq; necis acerbum stimulum, probrisque plenum?
Quo, Saule, ruis? cur Domini iura relinquens,
Fis seruus? vbinam didicisse te docebis,
E re esse tua? in melius vertisse tuam rem:
Si pro ijs pereas: tu quibus imperare mortem
Solitus fueras? Quis id vllo credet in æuo?
Ah ah tenebras discutit ipsa lux Iesus:
Vt regna, sua ostenderet: illa seruitutem.

Nolentem seruare tuum vnius.

De me tibi, de te mihi, quæ dicere possum,
Te suggere: nanq; ego mi promittere quicquam?
Cum me memini: cum tua promissa recordor:
Quæ conciliat spes, timor hæc dißipat amens.
Hinc iustitia, hinc pietas, hinc facta nefanda.

Vincat tamen id, quod potius, potentiusq; est.
Seruare, Dei proprium est: at perdere, mundi.

Qui maior est vestrum.

Maior volui: maximus esse concupiui.
Quid restat? nisi minimum me velim, ac ministrum,
Vt sic doceas crescere me, diminuendo?

Fili Dauid, miserere.

Haud corporei oculis, corde, mente capti,
O fili Dauid, o miserere caecitatis.
Quid vociferari prohibes inuida turba?
Tibi nil adimit: nihil hinc de tuo recedit
Demenso. Ille tibi iusserit, illico tacebo.

Ecclesia venalis sacrificulorum.

Osanna, Dei filius, imperator orbis,
Pacis pignus, initium saeculi futuri:
Altissimus, acerrimus assertor olympi.
Ah nonne vides, vt tua venalia templa
Spernunt rigidi funiculi tui flagellum?
Et, si liceat, denique iam tibi minantur.

Quomodo sicut meipsum.

Quo pacto fieri queat, vt quasi meipsum,
Sic alterum amem? denique non posse videtur.
Sane non, vacuisque fide, rebellibusq;,
Quid? se vacuefaciens, exinaniensq;,
Non Agnus amauit miseros magis seipso?
Si membra hic sumus illius: ille omnibus vnus:
Nos corpus in vno sumus vndecunq;, vt vnum.
Non vna putans, sed sua, non vnus abibit.

Zizania.

Inter segetis legitimae germina dia,
Heu quae sata sunt magnifici tui laboris:

Sine semine cur vacuis consurgit aristis,
Infelix lolium, & facies tristis auena?
Frumenta iacent: vix caput exeruntque sulcis,
Fraudata soli genio, liberoque succo.
Sese lolium surrigit, euocatque in altum,
Spretis operis, potius his, potentiusque.
Quæ sarcula, quæ marra, bipalium, ligones
Hoc tollere possint? nisi radicibus imis
Vulsis etiam tritici. tanta sunt auena,
Sunt tanta feri lolij incrementa profunda.
Huc sancta manus, Christe: tuo, benigne, verbo:
Verbi seminiumque tui, tuique nutus
Obsessa mala loly sata perditione
Seuisti vnus, & eadem vindicabis vnus.
Rex omnipotens, amor, expectatio, meta,
Mea spes, meus ignis, meus ardor, mea vita,
Altissime, fortissime, sanctissime Iesu.

Pernicies pullulascens.

Precium ex vitio, ex odio gratiam requiro:
Pro supplicio veniam, diritate amorem:
Vulnera vulneribus reposita, scelera sceleribus.
Saniem sanies occupat. Ergo vnde cicatrix?
Obducta quidem occallnerat, te opem ferente.
Ego, ego aperui, vomitum hunc, vt canis, frequentans,
Vt scrofa volutabrum, vt adactus æstus vndas.
Constringe manus: scabies ne rupta cruore
Crudescat: Iesu bone, spes vna bonorum,
Fulcrum vnum, miserabilis vnicum ruinæ.

Reuoca me domine Iesu.

Promisti optime (nec tibi fas fallere quenquam)
Mecum ab initio fine sub vltimo futurum.
Quare ergo relictus, oberro horrenda viarum?
Me nescio: te non memini: vtrunque fefelli.

Siccine,

Siccine, bone Iesu, pie, mitissime Iesu, (que heu
(Vt credo) vocatum haud reuocas, verum abycis: at-
Triste tui desiderium, ac mei relinquis?

Ad Iesum conuertere hypocrita.

Albata sepulchri facies, quid intus arces?
Hic horribilis fœtor, abominabilis nox.
Admitte solem mea pectora imminentem.
Ne forte si eum admittere postea velitis,
Auersus agens alio flammeas quadrigas,
Vos destituat. tum pluuys, typhonibusque
Sitis preda gelida tempestatibus atris.

Ingrati querelæ.

Non esca tibi præbita, cum fame perires:
Non potus aquæ gelidæ, cum sitis necaret.
Non hospitium peregre deuio paratum.
Non tecta tibi vel miseris pectora pannis.
Infirmus eras, nec tua vota visitaui.
Pædore, situ carceris obsitum reliqui.
Quorsum ergo scelerato animo arduæ querelæ?
Lamentatio, lacryma, fletus, eiulatus?
Ingratus, iners, tumidus, sermonis amari
Iudex iudicis omnipotentis impotens tu?
Coopertus atroci cumulo exprobrationum
Audesne rogare, roganti quod obnegasti?

Ioannis baptismus cum Iesu gratia comparatus.

Hæc est aqua, quæ ruit hinc: post nulla recurret.
Quæ nec fœtida crimina Sodomæ lauabit:
Extinguere nec potis est incendia dira.
Illa omne genus flagitij tollet ab orbe
Quæ tetra necabit rapida murmura flammæ.
Ab se exyt, in se habitans, ad seque reuertens,
Quam Spiritus acer, superi culmine cœli

Fusus,

Fusus, perpetuo comitabitur triumpho.

Hanc hanc cito oportet minui: at crescere fontem:
Qui cælitus alti gremio Patris profusus,
Non imbris egenum sitientem eluet orbem.
Qualis fons ab initio, qui rigabat arua:
Cuius scatebris viuificis perennis haustus
Terrarum sola frugifera prole nitebant.

O egredere e scatebris, sanctißima Lympha.
An nonne vides sceleratis perusta flammis,
Enecta siti vt facies vniuersa terra,
Fructus gremio se negat amplius daturam:
Ni rore pluas de supero, benigna, iustum?

Suspensus animus ex conscientia.

Quid parturit hoc indicium? dissimulansne,
An pollicitus veniam tandiu silescit?
Ast ego grauius, grauiusq; in dies laboro.
Crescuntq; vlcera, vermiculantque negligendo.
Quin addita sunt & noua, fœdiora fœdis.
Si nullus veniæ est locus, & perire oportet:
Quanto melius sit perijsse, quam perire?

Contemplatio primæ creationis.

Puncta ima vagi, minimi momentaq; lapsus,
Maiora mea qualibet explicatione,
Quis comprenderit, animo conceperit audax?
Solus tibi tu notus, & illa nota soli.
Hæc cuncta potens, cuncta simul Pater creasti,
Non temporis in spatio, ductilive tractu.
Quæcunq; igitur legimus de creatione,
Digesta fuere ordine visionis almæ:
Quam mentibus aligeri sustinent ministri.
Finita cohors, tractibus obnoxia rerum,
Simul haud potuit capere id, quod fine carebat,
Et principio. Quanto igitur minus sub ima

Hac caligine nos, quibus illa scripta constant?

Hic te video temporis hæc regna creantem:
In te video postea, quod tempus habetur:
Et quod temporis ancipiti nomine fertur.
Post hinc refluo reditu, circulo reflexo
Mens nondum satura in tua vestigia torquet:
Te concelebrat, colit, admiratur, anhelat.
Huc spiritus ardens, vagus, immensus, opimus,
Agitans omnia, cuncta fouens, tota ministrans,
Perducit, vehit, expedit, atque explet inanem.
Qua præsentia numinis hoc pio fauore
Ventura tui gaudia præuenire fecit.
Non Ætna voracis vomit incendia flammæ
Maiora. minor de Lipare furit tumultus,
Quam quibus ardeo facibus, quam quibus peruror
Desiderioq; tui, languidoq; amore.

Magni soboles, bone Iesu, vera Tonantis
Dissolue pius carceris hanc benigne molem.
Vt quam faucibus horribilis fera diei
Exempsti, eruta subuolet in sinus beatos
Gelidula animula, vagula, miserula ciuis olympi.

Da fidem. donum ea tuum est.

Cur te foris hic quærimus? aut quid hic hiantes,
Intus saturans alios, spe ludis inani?
Mater tua, fratresq; tui, tuiq; serui
Expectamus, vt exeat hoc lumen ab ore.
Quod si ille tuus frater, & illa mater est, quæ
Præscripta Dei sequitur, paretque iubenti:
(Donum alma fidesque tuum, caritasq; donum est)
Nos fac (liceat, liceat si mihi precari:
Aures liceat precibus reperire promptas)

Fratres.

Fratres. Erimusq; & faciemus id, quod instat.
Ne nos modo, ne desere, firmitatis auctor,
Constantia cui, quidquid habet, debet id omne,
Iesu petra firmissima, solidissima Iesu.
Tu scala Iacob. Scaligera innixa propago,
Tellure relicta, poterit scandere cælum.

Solius Dei vocatio.

Quem composito ficta, sedens ardua, vultu
Falso leuis ambitio supplantat honore:
Quem torquet atrox ignigena vltionis æstus:
Quem luxuria mollia subruunt venena:
Ex hocce luto iam quibus artibus, quibus Dijs
Quo denique conamine subtrahet se ipse?
Mutabit eum quid, quod ibi insitum sit illi?
Nil est solidi subtus: vbi innixus, inhærens,
Possim excutere pondera criminum prementum.
Si nullum mihi tenebris sit lumen in atris:
Unquamne meo de gremio emicabit illud?
Non fiet. neque enim est ibi. Qui prima dedisti
Elementa rudi, me ad tua qui regna vocasti,
Quem scimus ita, atque ita nos scire prædicamus:
Saulis abstulisse cæcitate cæcitatem:
Solus reuocabis, renouabis quoque solus.
Solus Deus es. solius hæc Dei potestas.

De solo Iesu Patrem agnoscimus.

Patrem inuoco. quis me docuit, Patrem inuocare,
Nisi sola Patris soboles, & Patris imago?
Quo fulgure mentis famulus cernere quiuit,
Quæ fulgura mentem ignibus obruunt coruscis?
Cuius lumina sunt tenebræ, perinde crassa,
Ac Cimmeriis populis fabulosa nox est.
Cuius lumina tam bona, tanque acuta sunt, quam
Crispis radijs lumina noctuina solis.

Unum

Unum speculum speculi est illius, pari par.
Uno e speculo possumus, at parum, videre.
Sunt anigmata catera, Sphingea figura:
Quas vnus luet OEdipus in nomine Iesu.

Signa nolo, fidem peto.

Si credulus ipse potest cuncta ferre de te:
Quod sapius Euangelium tuum recantat:
Ut motum etiam montibus imperare possit:
Isthac alij faciant: cedimus libenter.
Tantum mihi sat credere, quod Dei propago es:
Quod me, veniens, moriens, & morte resurgens,
Sola pietate tua motus & parentis,
Æterno obitu victima sancta liberasti.
Miracula quid faciam: aut facienda reposcam?
Mirum mihi quid magis, ac surrexe cadauer,
Quod putruerat, quod erat iam in faucibus Orci:
Et perpetuo viuere caeloq; reponi?

Omnis lætitia a Domino Iesu.

Si tristitia pro te animus meus laborat:
Hæc vera mihi gaudia, sed maxima, sunto.
Nam gaudia, quæ te sine sunt, mœror acerbus:
Uberrima lætitia vera vena Iesu.

Iesus mihi omnia est.

Quo me orbis magis, ac magis inuoluo procellis:
Hoc te, bone Iesu, magis, ac magis relinquo.
Te sicque relinquens, video a meipso abesse.
Mundi illecebra hinc me quatit, excutitque quassum.
Excussus amorem excutio, excussus amor me.
Tu nil nisi amor es merus. Alta vis amoris
Ad seruilia patrio deduxit olympo:
Cum pro me morereris, vt inde viueremus.
Hinc hinc. Omnia sunt mihi nil præter Iesum.
Ipse est omnia: & omnia sunt nihil sine ipso.

Ne iudicio, Domine, sed misericordia.

Ne iudicio famulum confunde seuero:
Pro iudice qui factus es, acer aduocatus.
Aures\[q]; tuæ precibus sint meis apertæ:
Aures\[q]; meæ iussibus hic tuis fideles:
Verissima vitæ, animæ lex, regula Iesu.

Iesu nomen.

Non est aliud gemino sub fornice cæli,
Sub vtroque poli cardine, quam nomen Iesu;
Quo certa salus maneat, spes certa salutis.
Ergo mihi te da, Pie, sic posse vocare:
Humani generis amor, sartatecta, portus,
Asserta quies, præmia gratuita mundi:
Iesu pie, Iesu bone, mitissime Iesu.
Nil addo. Capis omnia. Sat Iesu, Iesu, Iesu.

Iesus liberator, seruator.

O cunctarum adamantina concordia rerum:
Compone mei murmura fluctuantis æstus.
Pacasti omnia veniens, quæ superna cæli
Quæ\[q]; infima erant tartara, quæ superque terram.
Exit Barabasne? quid es? nonne liberator?
Hostes, Caiphas factus amicus, & Pilatus.
Solus populo sufficis vnus vniuerso:
Tandem denique quid, nisi seruator, Iesu?

IVLII CAESARIS SCALIGERI EPIDORPIDVM

LIBER SEPTIMVS.

Noua mens, noua lux, noua vis, immensa volũtas
Quam ciet, acta Dei ardua spiritu supremo:
Audebis inaccessibilem, fine carentem
Et principio, numeris astringere sanctis?
Cui esse sibi sufficit, efficitque cuncta.
Nusquam ambitus est: medium nullibi, & vbiq;.
Dices: esse bonum sine qualitate. fuso
Extensio nulla est. Sine quantitate magnus.
Cuius velle, potentia: cui opus voluntas.
Intra omnia, sed non tamen inclusus in ipsis,
Extra omnia, sed non tamen exclusus ab illis.
Sic, intimus hæc, quæ regit. extimus creauit:
Istisque suum, atque sui induens sigillum,
Differre facit, quæ facit omnia a seipso.
Vsura placet. non tamen vllius auarus.
Nullius egens, gaudet: vbi sibi lucratur.
Vt sustinet omnia: fert, nec subtus habetũr:
Excedit ita, & superest, nec libratur illis.
Regnat vbique sine loco: sine tempore semper.
Immobilis absque statu; pernix sine motu.

Extra omniaque omnis, sine partibusq; totus:
Immutabilis, etiam cum cætera mutat.
Sibi consimilis, dissimilis huic, & illi.
Absque labore regens. sine litibus patronus.
Sine merce opifex. sine dispendio creator.
Sine nocte dies. Sol sine limite occidentis.
Inuictus sapientia: Inæstimabilis vi.
In consilys terribilis: pius rogatus.
Mitis supplicibus: patiens. sero seuerus.
In quem nulla cadit penitus necessitudo.
Principium sine principio, absque fine finis.
Cui præteritum non abit, aut adit futurum.
Ante omnia, post omnia, totus, vnus. Ipse.

Non poteſt alia victima.

Sanctissima tetri hostia purissima mundi:
Non vitulus obit, non aries, nec hircus aras:
Fœdumve pecus crimina fœditatis aufert.
Carnes pro anima? nidor is an Deum probabit?
Nequaquam. Animam pro animis sed dari necesse est.
Æqualis erit reddita pœna talioni.
Pro stipite stipes: pro homine homo, nouus vetusto.
At non satis, offensa Dei pectora quisnam
Placare potest alius, quam Deus benignus?
Vt seruum redimat pater; obtulisse natum?
Purum sine turpi macula, sine macula vlla.
Cui nec dolus inuentus in ore veritatis.
Coram se tondentibus obmutuit Agnus,
Cæsus streperis alapis, consputus, onustus
Onere, heu cui onus fuerit mox futurus ipse,
Rex regum, Dominus dominantium, creator.
Lacer, heu, regia tempora spinea corona:
Fixusque cruci, scelerati more latronis,
Nullum gemitum, nullaq; vestigia vocis

Ex ore dedit: pectore & immotus inhæsit.
Oblatus, quia voluit, sustulit pericla.
Quosque ego merui, pertulit innocens dolores.
Vibice sua a me rigida arcuit flagella.
Tendens sua brachia, pendens inter iniquos,
Ad regna sua hinc nos vocat, orba seruitute.
Surrectus in altum mihi sustinet ruinam.
A terra editus omnia traxit ipse secum.
Anima, quid attonita stupes? Haud potes iacentis
Telluris amare iugum sordidum dolosæ:
Amplexuque (quod expetis) apprendere caro
Affixa cruci pectora, sublimis Iesu.
Quod si nequeo tollere terrestria membra,
Natura suo sed iacet implicata nexu:
At me lauet illa beati sanguinis vnda,
Cuius liquidum subiens mens vsta fluorem,
Mole noua superevolet: & se inferat astris.

Vre me sancte Spiritus rore tuo.

Concordia patris, vnica concordia nati,
Immense veni sanctificator, expiator;
Producte reciproce communicatione.
Paraclete, tui iaculi mucrone corusco
Consaucia: amoris & igni incende gelatum.
Ardor celeberrimus ægre illabere menti
Consolator, & hospes pie, flamma caritatis.
Me rore voluptatis inæstimabilis, me
Torrente riga perpetui vena fluoris:
Vnda, ignis, simul omniaque, omniumque, fomes:
Nato, & Genitore fruar Spiritu recepto.
Tres, vnus Deus eritis, qui estis, & fuistis.

Ne me excusem monitus.

Si fructificandi fuerint tempora fico:

Quæras: dederit. tempora si talia non sunt:
Quid fructum petis: aut sterili accenderis ira?
Ignotum tibi non fuerat: tempore verno
Nondum imperium veris in æstatis honores
Transisse, nec ex arboris esse lege fructum.
Exemplum mihi potius comparas inerti,
Quocunque aderis tempore, ne causser. Hiems est.
Sunt æstus. Oleam, atq; nucem gelu momordit.
Sum iuuenis adhuc. cras faciam. Rogo, morare,
Non, non: sicubi lentus, & ignauus, inanis,
Quod debuero ponere, desinam parare.
Arescam miser ocius, illicoque. Nanque
Si non habeam, quodque habeo, auferetur a me.

Domini mei mater venit ad me.

O Bos aliger, ardua. Bos limina pandens,
Mirabilia o Domini Bos loquens theatra.
Tecum liquidi subuehe super atheris oras:
Vnde ora senis despiciam muta loquentis.
Agnoscam propere loca virginis petentem
Montana cui conditus in viscera matris
Summittit in atris latebris genua Ioannes.
Pro voce dat hoc? Dominum sine voce salutat.
Elizabeth ergo Domini te esse parentem
Sic nouit. & impleta Deo sperat, & audet
Prædicere, quæcunque videbat adfutura.
Quæ o Bos, nisi sic omnia tuus ille dedisset
Mugitus: abessent animo hæc lumina nostro.
Queis ego prope solis animatus, incitatus,
Renouatus, Iesu, aliis tellure relicta,
Vitæ hinc abigam senium, ingratosque labores,
Qui sunt, quasi soli nebula obiecta corusco:
Eaque arida: sine pluuia: sed futilis vmbra.

Concilia

Concilia me, Domine, fratri meo.

Si deposita memoria vetus maleficiorum
Debet cedere spiritui quieti amoris:
Ah ah rigidum quomodo diligemus hostem?
Ni te insinues: in te abeam deniq; totus.
Heu tolle pius, quæ animis hostiliter actu
Me diuiduum semina fecere nocentem,
Cum tu omnibus vndiq; communicabilis sis.
Idemq; manens Deus indiuisilis, vnus.
Vnus potes hæc omnia facere, & dare solus.
Meque ex homine eximium tibi condere diuum.

In Iesu solo renouatio.

Iesu nostra redemptio, non nescio quantum
Longe absum, vbi me comparo comparare tecum.
Indignus ego te diligere: at dignus amari es.
Indignus ego vita: at es ipsa vita vitæ.
Indignus ego dare: sed dignus es accipere.
In te ego renouor: me renouas tu insitus in me.
Tantum dic, volo. Nil mihi postea nocebit.

Præmia Domini non hic tota.

Haud hoc, Petre, opus sanguine, qui manat ab aure,
Non hic te lauet. alio de vulnere fusus,
Commistus aqua, patrio te sistet olympo.
Quin tu vulneris istius, auctorque cruoris,
Quid sit gladius, quidque acies, experire,
Qui patre tuo, coniuge, liberis relictis,
Christum Domini voluisti sequi vocantem:
Quod speras tibi precium, aut gratiam reponi?
Cum compedibus ferrea præmium catena:
Ceruicis onus reliquo de corpore demptum.
Horum auctor ego. tu mihi testis his, sequere.
Vis ergo sequi me, qui ero certa caussa mortis?

Certe volo: te, non alium, Deum deorum
Verum futilium, Dominum, ducem, datorem
Vitæ alterius. Hæc tua tibi redditur vni.
Sic illa tua est, quæ mihi reddetur ab vno.

Soli Deo genu & cor.

Tibi quære alium Sathana, qui genu recuruet.
Vnus Dominus, cui animus meus paratur.
Hic hic illius vt fuit, illius futurus.

Eiice trabem ex oculo tuo.

Me purifica: facito iudicem mei me.
Me solum, alios minime, iudicare tutum est?
Si cum rationis vegeto, grauiq; vultu,
Cum philosophorum sale, nutibusque, cumq;
Euangelio flagitiosa reprehendam:
Me culpa statim deiicit, occupatq;. nempe
Feci, aut fecero, quæ malefacta reprehendam.

Parate viam Domino.

Ecce Deus, & Agnus, sceleratì hostia mundi.
Hæc, quæ genita est ante me, ego ante factus illam.
Vox clamantis; vbi auia deserta quæruntur,
Desiderio solicita arentia lymphæ,
Quæ sola potest arida, fœcunda referre.
O quando dabit Deus, vt germinemus illi,
Et fœta seges tumida flauescat arista,
Curuata parens fœtibus ingrauescat arbos?
Tum forte noua viridi delinitus vmbra,
De sole, via, puluere defessus, anhelans,
Somni capiet mollia momenta viator,
Fotusve cibo, frigora captabit opaca:
Et dicet: Vbi læta, ferax, vbere gleba
Luxuriat modo terra parens, tesqua fuere.
In queis clamor ad omnia, spiritusq; Heliæ,

Audite

Audite o sola, quodq; auium leui volatu,
Et quod squammigero grege sulcare natantum:
Tum quodq; bipes, quadrupesq;, & reptile verrit,
Munite viam Domino: semitas parate.
Non cæsa olea satis est, non sternere veste.
Terra haud repetit munera, qui donat olympum.

Dic, Domine, veni & vide.

Magne magister, vbi habitas? dic mihi. venite.
Dic venite, dic videte, dic manete mecum.
Te dicente manebo: dehinc iubente, fratri
Dicam: inuenimus, ocyus expedire, Christum.
Est a Nazareth, est aliquid boni Philippe.
Est Nathanael. vnde tibi vox fluat illa.
Tu Rex, Dominus Solymæ: Filius Dei tu:
Finis meus, in te abiens nil cætera quæram.

Vinum Christi est eius testamentum.

Vino deficiente, aqua nunc mihi bibenda est.
Vnde inualido intercutis imminet periclum.
O certa salus, præsidium, subsidiumq;.
Et pateris, vt hostis ferus exprobare possit
Amissa ea, quæ dederas, nec dedisse dicens.
Mutata meri munera sentio. quid hoc est?
Primum vinum, Adam, Abraham, Moyses Prophetæ.
Pharisæus aqua est. Laticis vera vena sancti
Tu, in te omnia vertis, & exhibes teipsum.

Ego cum Samaritana.

Huc huc, populares, propere exire, videte.
Hic est Dominus: Domini verus iste Christus.
Mea scelera omnia, væ miseræ, arcana reuelans.
Non qui videat clarius illa abdita pandet.
Nunquid Deus hic? ipsene, quem quærimus, iste est?

Ego cum Apostolis.

Modo qui sitiebas: neque propter hoc bibisti,
Quin vltro tuum laticem viuidum offerebas:
Cur non vesceris epulis, quas ferre iubebas?
Aut nos meliore cibo impartire benignus:
Quem dicis habere alium de penu paterna.

Domine, hominem non habeo.

Sexagesimus in decimum prope exit annum
Cum me necat atrox cruciatibus grabatum.
Et cura mihi parua mei, minor propinquis.
Eheu hominem non habeo domi paratum,
Piscinæ vada quoties turbulenta bullant.
Qui possim ego sic mutilis artubus, retusis?
An si ille prior, studio fretus, occuparit,
Non est præterea alterius locus salutis?
O vera, locus pecudum, piscina, gregisque:
Quæ in tempore, non omnibus hoc habes paratum.
Iam iam abiicio consilium, spemque priorem.
Non, non opus est hominis, sed Dei supremi,
Qui cuncta simul homine seruabit eodem.
Non hunc ille, & hic impedit: ast omnibus vnum est:
Vario licet in tempore, & vna omnibus hora.

O Domine Iesu, tu es omnia.

O prima Patris, media, atque vltima o voluntas,
O Iesu bone, spes, amor, omnium redemptor,
Quos certos Pater operis destinat colonos.
Tu viua Dei soboles viuentis in æuum,
Iudex hominum, testis, & aduocatus idem:
Idem ostium, & idem stabulum, pastor, & Agnus,
Rex & populus qui populum vnus expiasti.
Seruus, Dominus: simul & victima: & sacerdos.

In ſolo Ieſu copia.

Toties recreat Spiritus, & creat Pater me,
Patri vnanimem quoties contemplor Ieſum.
Hinc magnus ego, diuitijs clarus opimis.
Orbem ſupero; cedit & opulentia terræ.
Qua copia non eſt Deus, eſt turpis egeſtas.

Sapientia creata.

O lumen, ab inuiſibili lumine, noſtrum:
Quod luminis illius es comprehenſione:
Ne, ne a iubare iubar eo tu tuum perenni
Deflecte. Patris tu ſapientia es creata:
Eſq; illud, quod in lumine redditum reluces.
Tu certa meæ ſpecies cogitationis,
Infuſa repræſenta animo meo teipſam.
Tu gluten eris fluido: tu mihi ſequeſtra:
Tu portitor, vt opifici hinc vniamur alto.
O ſancta domus, qui colit hæc atria veſtra,
Felix ſpecies non eget intueri inanes.
Coram fruitur, quod ſpeculi in lumine fulget.
Atq; ipſe fit illud idipſum lumen in æuo.

Ad vitam hanc.

Incerta, caduca, peruſta ignibus furorum,
Immunda, inhoneſta, rigens horridis pruinis,
In falſa patria hoſpes, & exul a teipſa,
Sentina malorum, miſerabilis cloaca,
Infida, rebellis tibi, ſerua prauitatis,
Tardis laqueus, ſubidis flamma, foſſa cæcis,
Tu delitium carceris, & carceris illex,
Deſultoria fabula, ſomnium ebrioſum,
Non vita. Quid auſim, fera, te dicere vitam?
Quid me hic fallis, inepta! quid & teipſa ludis?

Tu mors potius, mors potius vocanda. Nempe
Nos mors liberat: at facis eſſe morte dignos.

Ad alteram.

Te nunc voco, teq; inuoco nunc vita perennis,
Vita altera, vita aurea, vita vera vita:
Quæ ſtatuis, vt hæc vita ſit: ipſa ſi parauit
Tibi principium prouida, finis eius vt ſis.
Electa Deo, condita, conſtituta, firma:
Non vlla vbi ſuſpicio, non timor, nec angor,
Aduerſarius vbi nullus, dolor, laborve.
Hunc fontem arida mens ſitit. vt malum quod inſtat,
Mœrentem acuit mœrore perditi decoris.
Ciues, animæ rutilæ, cælites ſereni,
Qui prælia fœdi memoratis hoſtis atra:
Secura cohors turbinis, oblita pauoris:
Agno duce perpetuans lauream triumphi:
Oſtende mihi mœnia ciuitatis almæ:
Rectarum aurea me trahe per ſtrata viarum.
Sine merce triumphalia commercia cerno:
Pigmenta traho naribus: opobalſama ſpirant.
O quænam iſta ſilentia, quæ modis canoris
Animata haurit anima ſibi, non cognita mundo:
Geſtu ſine lætitiam: ſine voce loquelam.
Perſtant perpetuo omnia: ſtatus omnibus idem,
Æterna dies vera dat, haud eximit æuo.
Nunquam præteritum fuit: haud erit futurum,
Nequeunt neſcire ſciunt abſq; diſciplina.
Quanquam meritum varium det cuiq; ſedem.
At notitiæ ſplendor, & aura caritatis:
Seſe vt nouit: in alio nihil inuidet vllo:
Sed pro ſuo habet candidus: in ſuo reponit.
Vniq; quod eſt proprium, commune fit omni.
Deſiderat hoc, quod habet: eſurit, ſatur q; eſt.

Quis

Quis crederet ambagibus his vera capi? fert
Nec fastidia satias, nec fames laborem.
Felix anima o, limina quæ premis suprema:
O quæ radium luminis intuens reluces:
Et te ex alio extrinsecus intimam figuras.
O Christe dator meriti, præmijq; largus:
Dicam tibi quæ prælia, bella quæque gessi?
Quibus acer tuus hoc caput impetiuit hostis?
Vt quid? Nonne tibi omnia nota sunt videnti?
Tu scis, Domine: & tu prior es, quam ego videns me.
Et vincente te ego fui victor ad triumphum.
Non emeritum me audeo militem referre.
Paganus ego: vix quoque nomen hoc inhæsit.
Quin victus, & ignominia notatus, eheu
Deserta acie fugio: vexilla relinquo:
Vnde horreo terribilem fustuarij vim.
Quo me conferam, vt obsidet hostis, vnda, saltus?
Ad signa reuertar malus, imbellis, inermis?
Quis me accipiet? num mea monstrata cicatrix
Excusabit, vt ad veniam excitet fauorem?
Quæ si via sola potest me reddere signis:
Victor sine me, o te mera victoria solo,
Ostende tibi maxime tua vulnera Iesu.

Iesus ad animam.

Non est pulchrior e pelago Aurora resurgens:
Non Lucifer oceani perfusus in vndis:
Non sol medio fulgidus, altissimus, æstu:
Quam quæ de tenebris anima excussa profundis,
Fracto veteri carcere cælum hausit apertum:
Cui delicias sponsus in auribus susurrat.
Surge, & propera candida, dilecta, decora,
Auro omni preciosior, ardentior astris.
Iam transiit hyems: abijt iam imber, & recessit.
Ver turget: ager parturit: en lucida prata

Candida

Candida luteola decorant lilia caltha.
Electa veni, superans candore columbam:
Hic nidus vbi, requies vbi certa laborum:
Quam nulla tibi sors, ferus auferetve casus.

Petra est Christus.

Iesu mea spes, lux mea, dux meus, meus Rex,
Viuus Deus, & verus homo, pius redemptor,
Mens in tenebris pes, venerabilis magister,
Mea vita, iacentisque resurrectio mundi,
Pastor bonus, agnus sacer, integer sacerdos,
Rerum sator, aeternaque custodia rerum,
Iustitia via, simplicitas pudoris almi,
Fomes fidei, lactea vena caritatis:
Incerta, vacillantia, nutantia corda
Stabilire velis, maxima solidissima rupes:
Cui credere tuta queam fundamina turris:
Quae educta tui siderea ad culmina caeli,
Ritu scopuli valeat contemnere ventos,
Latrantisque minas pelagi, & feras ruinas.

A solo Christo fides.

O dilectio vera, serena, firma Iesu,
Te te insinua mi, ingrediens intima cordis:
Vt sit mihi te sancta, vigens, plena roganti,
Mandata tuis edita, seruare potestas.
Quando Patris abiturus ad alta regna caeli,
Seruare animi pignora mutui iubebas.
Oro, da te amare, tibi obsequique Christe:
Ad cuncta sequi: prompte animam ponere pro te.
Quanquam quid eges? tu tamen hoc esse iubebas,
Vt testis ego fierem cum fratribus ipsis.
Ast quantum opus est, Fidei si munera, tua sunt?
Non crediderint (merito) pro sanguine fuso:
Fuso toties alias infamibus ausis.

Sed

Sed quia tu dabis. Hoc mihi da maxime Iesu,
Qui cor petis. a corpore nil tibi petitum est.

Ad Angelos & animas beatas.

Mentes nitidæ, celeres quæ rotatis orbes:
Mentes aliæ, vacuas mandata per auras
Quæ fertis Patris, ad genus hoc inutile nostrum:
Summi, Gabriel, te voco fortitudo Patris:
Vere Euangele præmia nuncians salutis.
Tu maxima terrigenum ventura Ioannis
Ostenta, Dei populo Sancta nunciasti.
Te Spiritus in Bethleem præmisit iturus:
Vt virgo nouum Domini prasciret amorem:
Quo seruam sobolem facit, vt liberet hostem:
Teque inuoco medicina Dei: teq; potentem.
Et vos alios Genios, custodia quorum,
Nostros animos prohibet peccare monendo:
Flammata cohors nitidis conferta maniplis:
Exercitus innumerus radiantibus alis.
Et vos animæ: germina defuncta periclis:
Queis nunc facie facies intuenda lucet.
Quanquam pia vos, & bona caritas monebat:
Vt nostra placeret prece subleuare vestra:
Audite tamen memores, hæc paucula, nostri.
Quodque velle nos decebat in priore vita:
Nobis, facite, vt faueat iam firma voluntas.

A Christo victa mors.

Si fœtet, vt a quatriduo obsitum cadauer:
Speret sua quis tollere nunc pignora morti?
Hoc credo tamen te potuisse præuenire:
Si ægroto obeunti officiosus affuisses.
Quanquam, Domine, o nunc quoq;, non nescio, quicquid
Patrem, Nate, poposceris, id tibi daturum.

Dictum

Dictum factum. abeuntibus illico ad sepulchrum
Fit clara Dei gloria: Lazarus resurgit.
Mors victa stupet, semel hic pro tempore paruo:
At mox mortua protinus, & magis sepulta:
Quam vita suum maxima ducet in triumphum.

Et credere & facere.

Tecum sedula Martha ego, Magdalena tecum,
Hinc verbum audiam: opus faciam hinc frequens minister.
Est, est animus: ne modo me linquat Iesus.
A quo datus est animus: detur & voluntas.
A quo que voluntas data: detur & potestas.
A quo que potestas, data: constantia detur.

Dic, Lazare, quid videris.

O quæ rigidis, somnia filijs gehennæ,
Contumacibusque, pertinacioribusq;:
At promissa pio generi præmia, non iam
Vates, proprio at lumine non testis inanis:
Narrabis, ab imis tenebris, Lazare, surgens.
Nam quæ aspiciunt oculi, nec videre possunt:
Quæ non videant, quomodo credere incitentur?

O Iesu, tuam videam claritatem.

Hoc verbum, volo, quis valet ita dicere Patri:
Æqualis nisi fuerit vis, idemq; Patri?
O sancte Pater, hi volo, quos mihi dedisti,
Mecum sint: videant quoq; claritatis auram:
Quam ante orbis apud te habui constitutionem,
Nunquid, Christe, datus ego? Nunquid o dedisti
Nato Pater: vt videam, quod videre me vult?
O Iesu bone, data sunt in manu tibi omnia.
Si sunt data, quisnam auferet? O benigne Iesu,
Nec me auferam egomet: neq; me abs te auferat hostis
Ille inferior te: ego nil. Tu maxime rerum,

Qui

Qui potes, etiamq; velis: es qui omnia gratis.
Si diligo plus alijs, plus diligar abs te:
Et diligar a Patre: & in vtroque manebo.

Cruci confige cum veteri nouum chirographum.

O Christe opulentissime, certissime rerum
Thesaure: Patris munifici dextera aperta.
O participabilis, impartibilis idem.
O quem exhibuit maxima plenitudo inanem:
Vt nos efficeres deitate vasa plena.
Quæ obinamuerat hostis, vt exhausta repleret
Sese. Quod vt ausus, ita est exequutus acer.
Et nunc etiam sordibus occuparet atris,
Ni tu laueres sanguineq;, vndaq; misertus.
Reddis debita, resecans nil, nihilq; debens.
Donas debita, referens nil, nihilq; perdens.
Soluisque Patri debita, quanquam omnia habenti.
Inter miseri nomina sordentia libri
Ne me inuenias sedulus, inuentaq; dele.
Et cui volo me affigere, tu nisi vetabis:
Confige cruci chirographum recens vetusto.

Qui es omnia & vbique.

Qui facis omnia, patiere in nihil me abire?
Qui capis omnia, quianam me excludis ab omni?
Qui das omnia, cur quoq; non dabis mihi me?
Quare qui es vbiq;, alibi te quærere pergam?
Quare qui es vbique, haud ego te inuenire possum?
Quare qui es vbique, habeam non & in meipso?

Solus Iesus bona omnia.

Iesu, sine te cadimus, tollente leuamur:
In te sistimur. ad moniti quærimus. acti
Admittimur: insolito renouamur amore.

Te nosse Deum, est viuere: seruire iubenti,
Regnare: salus vltima laudare potentem.
Seruator Iesu pie, conditor, redemptor,
Custos, ductor, amator, adauctor, imperator,
Semen, pastor, agricola, marra, vitis, aruum,
Ros viuificans germina, messor, atque messis,
Salientis aquæ fons, scatebræ luminis æui:
Æterna viæ tu via, tuq; vita vitæ,
Lux lucis, amoris amor, tum decor decoris:
Tabenti mihi te ingere: quo mihi ego esse possim.
Nam non egomet sum mihi: si tuipse non sum.

Quod Deus non est, nihil est.

Effunde animam te super o meam benigne,
De puluere, deq; via, de labore lassam:
Ut cera super tabulam feruidam liquescet:
Formamque sibi accipiet, quancunq; dabis tu.
Exi, extende misella te ad illius figuram,
Informis, inanis globus, in teipsa coacta:
Nulla intus capiens bona, nil forisq; tangens.
Quod non Deus est, nihil est, quam nihil minusq;.

Non est terribilis nihil desperantibus.

Gustabo: videbo. quoniam suauis es tu.
Audebo etiam. nam quia mitis, & benignus:
Carpam, fruar. es Dominus quippe liberalis.
Sordes (fateor) vitium, (non negabo) mortis:
Iræ filius, & pater, auctor & patronus.
Est terribilis Dominus, plusque quam timendus:
Sed tantum mihi: tamen haud Filio precanti
Ne perdat eos, quos dedit. Acer aduocatus
Interpellat hic, vndique, semper, atque vbiq;.
Hoc ego clypeo tectus, ad hæc bella profectus,

Regi placeam. Fulgure cæcabitur hoſtis,
Qui hunc horribilem fecerat, a quo eram vocatus.

Quod poſſum, non quod debeo.

Hoc quod valeo. Non queo, quod debeo. Quid tum?
Menſura mea es tu, Domine, immenſa poteſtas:
Non ego tua: quodq; habeo, tu mihi dediſti.
Quodq; do, non do, ſed accipis. hoc enim dediſti.
Tu ſolus tibi ſatis es, tu mihi, tibiq;.
Nec te laudo, vbi laudo: ſed ipſe teipſe laudas.
Me perficiens, non tua, ſic laudibus ornans,
Queis me ad te trahis. haud ego te traho ſuper me.
Me præueniens hic ades, vt mihi ſuperſis.

Ad te vnum naufragus, Domine Ieſu.

Me mortifica: aut viuifices, magne Sacerdos,
Oblata tuis ignibus vt ſim hoſtia viua.
Quicunq; ſibi moritur, tibi viuit, & in te.
Et qui ſibi viuit, moritur tibi, ſibiq;.
Ne me labefactet metus, exerat cupido.
Ne me alliciant dulcia, diritasve frangat.
Quæ diſsimili ſunt ſimiles nocte tenebræ.
Quæ ſunt eadem, haud eadem, diuerſa venena.
Tu meus es Polus: ad te adigam meum Celeuma.
Tu portus, vbi turbida iactatio ceſſat:
Quam naufragus aſpicio ſublimis ab vnda.
Hac per pelagi crimina, triſteſque per ignes
Curarum, abeam in te, Deus o noſter Ieſu.
Sperata ſalus: vnica ſpes certa ſalutis.
Quod non eſt mihi, quicquid es, eſt puluis, & vmbra.
Et puluis, & vmbra, horror, & erroris imago:
Erroris imago, mala morſq; morte peior.

Age Magdalena, vtinam tecum.

Illi hinc abeunt. Aſt ego, & vſq;, & vſq;, & vſq;
Hic flebo ſedens. lacryma, luctus, atq; planctus,

Dulcis cibus, & potus erunt, mihique somnus.
Anne has quoq; teterrima turba tollet a me?
Certe hæc mea sunt pignora, telaque vltionis.
Si non datur, vt lumine perfruar sereno,
Vt tangam pia pectora, figam oscula plantis:
Ast hic locus, hic ipse vices supplet amoris.
Ah ah lapis vt me quoque felicior extet?
Non tangam, quod is attigit? heu vbi es magister,
Præceptor, pater optime? desiderat ecce
Te, dulcis Iesu, animæ pupula intueri.
At tu hinc vbi abes? Bone vir, tune sustulisti?
Dic, vbi posuisti: vt eum iam tollere curem.
O pondera felicia sarcina beatæ.
O brachia felicia. Me ne præuenire
Non potuisse? animam potius deposuissem:
Quam desererem me, apud illum, in suoque Regno
Non essem: facie faciem illius viderem.
Ah me Domine, ah Domine, heu distines quousque?
Cur hic me moror? vnde abeam scio, & quo abibo:
Ast quomodo, nondum scio. Solue me sepultam
Hoc corporeo tumulo: qui impedire euntem
Ad te me valet. Igitur hinc ire volenti
Quis monstrat iter? abijt, abestque qui docebat.
Pax. Maria: non is abest. ecce me: tibi adsum.
Dilecta Deo fœmina, primaria quondam,
Nunc ad tumulum vacuum præ dolore marcens:
Conuersa, statim Dominum tu vocas Magistrum.
Auersus ego quoties, reuocatus ab illo,
Promissis oneratus, ab inferis reductus,
Neglexi reperiri ouis amissa misella?
Quærentem fugiens, fugiensque me vicissim.

Ego semper vobiscum sum.

Te singultibus anima mea, o misella, pasce:

Quæ te videas peregrinam, exulem, atque egentem.
Vbi ſponſus abeſt Dominus tuus? vbi requires?
Dilectus tuus abfuit: aberit ille ſemper?
Dilectus meus aderat tum, cum ego creabar.
Aut quomodo mitis abeſſet, me vbi redemit?
Ne nunc quidem abeſt. maximus ille nanque Patri
Par, omnia complectitur, omnium miſertus.
Æternam mihi pollicitus mihi coronam,
In lætitiam lacrymas vertet, & dolores.

Iudicio tuo ne acquieſce.

Mens, quæ te miſera facis plurimi nocentem:
Heu neſcis, vbi trutina eſt hæc, altera ab iſta.
Momenta tua vt iudicio appendat acuto,
Abducta receſſus loca ſcrutatus Ieſus,
Cordiſque tui reſerans intimos penates,
Vanas igne ſuo excoquat æſtimationes.
Nutu eius vt horribili tua vota liquentur.
Haud nix veluti candida: nam tua omnia atra:
Sed lenta picis vis, domita ab ſole coruſco.

Ouilis miſera vaſtitas.

Atque ecce draco. en ſpecies rugiens leænæ:
Quis me eripiet, tertia portio nitentum
Si ſiderum acuta cecidit retracta cauda?
Si fretus eadem ſinnoſiore cauda,
Orbi inſidias varias callidus parauit?
Quiſnam effugiet ſolicitus? quiſve cauebit?
Quas excipulas, quos laqueos ferus tetendit?
Non vllus vacat ab eo iam locus. nam vbi non?
In diuitijs, in egeſtate, opinione,
Sermone, fuga, ſede, ſilentio, quiete
Agit excubias peruigil, vt voret cadentem.
Quod tu niſi paſtor bonus, optimuſque cuſtos
Obſeſſis ab ouilibus horridos furores

Pietate tua domitos fortissimus arces:
Grex interijt. pro grege fœtidi leænæ
Præsepia rumpunt catuli. Ignei dracones
Herbarum vice lurida ruminant venena:
Qui fœtor & ipsum male vexabit olympum.

Cum Iesu nequeo perire.

Nisi semper amares, odio semper obirem.
Nisi semper adesses mihi, mihi semper abessem.
Ego sum, quia tu. semper ero, tu quia semper.
Si semper ero, tu quod es, & semper es in me.

Solus Iesus vera vita.

Quæcunque poli fornicis ambiuntur orbe,
Sunt infra animæ iura, potentiam, esse regnum:
Vt quodcunque vagos superum ciet rotatus,
Quicquidq; Deo propius supereminet axem,
Aliquando noua fieret possessio vitæ.
Quam quis dabit, aut quis potis est tibi parare,
Si non dederit, qui dedit, & sibi parauit?

Sola vmbra coronæ tuæ Iesu.

Iesu precium fidei, spes spei, & corona:
Quæ texta tua fulgure gloria nitescit.
Tu certaminis huius, & huius, illiusque:
Vbi certamus Olympia vera, non Achaa:
Et conditor, & victor, & vnus Æsymneta,
Impone tuo Cotini vertici coronam.
Cur illam sine puluere mi petam parari?
Quæ parta tibi est sanguine. Nam satis futurum est,
Si nostrum caput attigerint illius vmbra.

Datur a Deo liberæ voluntati.

Non est hominis posse, quod ille velle possit.
Nec velle, quod ipse velit. a te vtrunq;, Iesu.
Omnino quid ego velim, si nescio quid sit?
Qua lege sciam, nisi tu omniscius docebis?

Sit libera tamen homini cum Deo voluntas.
Nanq; opus vt faciam mihi mandatur vbiq;.
Et, ni faciam, exilium, mortemq; minatur.
At quæ iussio, quod nequeo implere, iubebit?
Quid? si nequeo, non faciens ne vapulabo?

Tecum sim, bone Iesu.

O Iesu bone, maxime, mitissime princeps,
Ne quid præterea cupiam, protinus exple.
Si hæc extima desidero, non intimus es tu.
Solus, qui omnia solus es, his me omnibus implês.
O mecum tu vbi fueris, me face esse tecum.
Ne tu intus vbi extiteris, te foris requiram,
In sublimibus ædibus, atriisq; regum:
Quæ sunt, omnia, nisi tu, sed nec esse curant.

Non oranda mors tædio vitæ.

Si vermis ego, fœtor, & horror audienti:
Si morte recordatio tetrior reuertens:
Si in crimine conceptio: si ortus in labore:
Occasus in horrore: tremenda pœna vita:
Ad iudicium hæc omnia destinata durum:
An me esse velim dubito: cogitoq; quid sim:
An sim quoque. Nam nescio me esse: ni quod hic sum;
Quod sentio me miserum sensus hic docet me.
Nec vulneribus locus est. vix mi ipse supersum,
Durata tamen mens manet immota tumultu.
Nec propterea missio flagitanda nobis.
Ne mollitia potius fecisse ferar, quam
Desiderio Dominum gloriæ videndi.

Tartareum supplicium.

Totus rigeo, vt memini: totus intremisco,
Vt iudicis os horreo. me terret hiatus,
Nunquam satur, acer, inexorabilis, exlex.
Atrox ante oculos cruciatus, ignis astat.

Flammæ crepitum, sonitumq; haurio flagelli.
Non hic, ibi sum: quoties intonantur ista.
Ah ah locus horribilis, ah ah locus tremendus:
Se semper vbi viuidior, semper adhortans
Se tortor adest, nullibi fractus a labore.
Semperq; nouis supplicijs reus paratur.
Miser a præteritis lacer, integer futuris.
Moriensq; fit innumeris mortibus superstes.

Solus Iesus iungit hominem Deo.

Ecquando mihi contigerit, Deum videre?
Ecquando mihi viuere de Deo benigno?
Quando esse mihi eueniet cum Deo potenti?
O quando mihi det Deus, cum Deo morari?
O quando frui posse Deo, Deumq; habere?
Ille in me, ego in illo insitus, intimus quiescam?
Athleta potens: domitans monstra omnia Iesu,
Altißime, mitißime, fortissime princeps,
Qui corpus ita, animamq; tuam deificasti:
Tua sola Deo poterit me iungere dextra.

Omnia supplicia non sunt satis.

Quali mea supplicio commissa luantur?
Quæ pœna manet, omnium, ab omnibusq; dignum?
Ignine furor tartareæ flammeus iræ?
An frigidior frigore socordia: quanta
Arctoo fera glacies concrescit ab axe?
Contra ne sub opposito plectemur amictu?
Sub mole ferox plumbea: sub gelu furorea:
Ignauia flammiuomo punietur æstu?
Vtcunque: sibi quoniam se sufficit ipsas
In pœnas, neque teritur reparabile corpus.
Vita est data supplicio: quo viuere mors sit.
Votum superest hoc: nihil esse, nil fuiße
Frustra. Si igitur nolumus, ex amore Christi,

Nos ad meritum ducere pœnitentis hora.
Saltem pœna coerceat id, metuſque pœnæ.

Cibus admirabilis.

Quantum, quoties, quomodo ſumpſero, cibabor:
Si verſa mea in viſcera partietur eſca.
Sed ſi Dominum ſumpſero, tum cibabor ipſo:
Si inuertibilem fuero conuerſus in illum.

Ad ſanctam ciuitatem.

Felix ter quater, vndique ciuitas beata.
Quippe in qua animæ aligeræ ſunt, eruntque ciues.
Rex eſt pater altitonans, Filiuſque templum.
Sol eſt ſpiritus vnus, in vtroque quieſcens.
Hic tres vbi ſunt, cardine triplicique, porta.
Prima, oratio perpete concitata motu.
Hinc ieiunium, ab omnibus abſtinere prauis.
Id quod facere vt commodius rite queamus:
Fomenta gulæ ſunt mala ſubtrahenda diræ.
Tum tertia, ſed maxima, caritas recludit
Decumana etenim ampliſsima prætoria porta.
O manſio ſecura, ſalubris, & quieta
O viſio, quæ vera potes ſola videri.
Qua reflectio percipit in Deo ſeipſam.
Nam quæ hic fit, vbi hinc exijt; haud redit reuertens:
Sed tota aboletur, ſibi nec redditur ipſi.
O viſio, perpetuæ es quæ vnionis auctor.
O vnio perpetua vena viſionis.
Ex Patre poteſtas: ſapientia ex Ieſu:
Ex Spiritu adeſt viuida clementia ſancto.
Vnumque tria æqualia trinitate in vna.
In delitijs illius vnionis, inque hoc
Torrente voluptatis, in hoc mari quietis,
Quis ponet ab his tenebris veſtigia lucis?
Qui mitis ſibi, & alijs imitator Ieſu.

Et prateritis maculis hauriens dolorem.
Quidnam instans gerat agitans; quid paret futurum.
Nam quem pœnitet, vt cito pœnitenda cudat,
Non ille Deum ludit; at occupat seipsum.
Depone tuum velle sub vmbra optimi Iesu.
(Vmbra o sole nitidior. Sol meus quid ergo?)
Non sicut agens aliud, sed tibi paratus:
In procinctu: aciem vigil, ordinemque seruans:
Nectensque superiora, trahens inferiora.
Possessus ab illo, facile ista poßidebis.
O lucida mirifico de lumine lucens
(Præsente tenebrescere quid luce videbis?)
Turba deificata, ebria ciuitatis igni,
Vnius amore, ignibus vnionis ardens,
Extorrem, impium, inanibus obsitum tenebris:
Quem sat peregre distinuit dira voluptas,
Insana sui pœna, periculum pericli:
Decepta, volens decipi:(heu dulce venenum)
Me recipite consanguineum in sanguine Christi.

Mali offendunt ad scopulum, boni seruantur.

Mundo implicitus, cum illaqueante cuncta mundo,
Qua vana tacens fabulor, hæc benigne Iesu
Solidescere fac, mollia: firmissima rupes,
Firmus scopulus, quo mala, fit naufraga puppis.
In quo residet naufragus, vdusque viator;
Expectans temere alium, qui tollat iturum.
Talis lapis es: talis es altissime Iesu.

Semper orate & vbique.

Cur non peto: si me facere hoc, iußit Iesus?
Aut accipiam: aut si mihi præbere negabit:
Hoc ipsum mihi melius spero dein futurum.
Audireque, dulce, Dei spiritum negantem,

Qui nescio, quid me decet: quid mi opus misello.
Sunt ergo preces, vndique, & vndecunque lucrum.
Stant templa tibi commoda? stent templa precanti.
Tibi vbi deerunt templa, Dei tu ipse templum es.
In te ora, tibi vacuus cæteris negotijs,
Plenusque Deo. temporis haud quære recessus.
Omne tuum tibi tempus erit. Cætera desint:
Non ipsum deerit. Sane te prodere rebus:
Non deesse sat est. Animum colligens vagantem,
Tecum habita. spatiare per ambulacra cordis.
Ita cælum tibi tute, ita te Deum videbis.

Fac cum Iesu, si vis ab eo fieri.

Ignauus, & in delicijs satur supinis,
Tendatur vt cuticula, splendeatque curans:
Stertens otia, nescius operis, ac laboris:
Tanquam illi omnia fecerit, omnibusque Christus:
Ructat vigilans somnia semisomnis ista.
Si filius es, frater es, in fratre cohæres.
Si frater, opus facito iam fratris Iesu.
Ignosce inimicis: benefac hostibus: vre
Vindictæ animum teneræ caritatis igni.
Tunc ille aderit, cum Patre tum Spiritus almus,
Te gratum faciens sibi. si negligis ista,
Tibi væ, væ vbi perrexerit imminere vindex.
Imo tibi væ, si tibi nolit imminere.
Cui non imminet ille seuerus, vt flagellet:
Is corruet in fine, nec eruetur a se.

Tecum expostula.

Naturam onero cur temerarijs querelis?
Cum cælo aliorum vitia expostulo? prauum
Hoc, illud, voco: solus ego noxius ipse,
Mihi culpa, mihi pœna, mihi tormina solus.
Nam quid calor, & frigus, & imber, & serenum

Meruere, quibus tot mala sum precatus olim?
Illa bona Dei munera sunt omnia. prauus
Ego solus mihi, & alijs: ego mi hostis iniquus.
Me me fugio: sarcina sum mihimet ipsi.
In segnitie labor, & torpor in labore.
Optaui quoque, ne Deus (ah pudor, nefasque,)
Me nosset, & vt me etiam punire nequiret.
Aut si nosset, & etiam posset, attamen (heu)
Nollet. Ita qua quomodo sit Deus supremus?
Aut incipiens, aut onus impotens, iniquum?
Eheu eheu pietatis amantissime Iesu,
Miserere fatentis, fugitantis, latitantis.
Ad quem respiciam, nisi te, Christe, vocantem?
Soluentem mea debita, Patrique litantem?
Si cognitio criminis est iter salutis:
Confessio culpæ, veniæ impetratio fit.

Similis sum molæ pistrinariæ.

Cor, Caure procelligena cogitationis.
Anime instabilis, lubricus, æstuans, recurrens,
Tibi fidens temerarie, proditor tuique.
Tibi tu fuga, tu mora: quid moliris, inepte?
Quonam vsque vigil, perdite dormies, misselle?
Cui, larua tui turida, comparabo rerum?
Pistrino bene sapiens te contulit olim.
Pistrini mola similis tibi visa ruenti.
Quodcunque molæ intuleris, nil respuit vnquam.
Vel tu triticum, vel lolium, aut indis auenam:
Nihilominus vrgens ruit, & rotat quod infers.
Siue infers nihil: illa ruens terit seipsam.
Sic tu, subiens, rediens, curris, & recurris:
Mutas facta, refectaq; versaris ab illis.
Renouas, nouaque inueteras, antequam figures.
At pro tritico paleam, vel picem, aut saburram

Supponis

Supponit (viden') insidiatus hostis atrox:
Illa impedit, hæc maculat: hæc terit terentem.

Iesu exaudiente viuam.

Si nescio me; quomodo scire extera quæram?
Si haud inspicio, nescio. Si me ergo requirens
Tunc inspicio, haud tolero, nec ferre potis sum.
Tot me coopertum vitijs, totque cloacis
Immersum horreo, fœteo, nec ferre potis sum.
Ægroto, neque sentio. Mors ergo propinqua est,
Aut tabes. Neq; mors procul, & procul salus est.
Ah ah depositumne peregrinationis
A me repetam? nudus adiuero tribunal.
Iudex exiget: huc opus, huc ocius. Eia
Quid stas? ausus eras facere? ostendere item aude.
Ibi cuncta liquere. perendinatio nulla.
Nec dilatio suscitat ampliationem:
Aut rethoricus status, aut forma qualitatis,
Aut translatio. tantum age deprecatione:
Si Iesus obaudiuerit: ilicet, peristi.

Caro, mundus, hostis.

Hæc sunt tria prælia: corpus, mundus, & hostis.
Hæret corpus, & vnigeno carcere me arcet.
Ipsum fugere hinc nequeo, nec fugare possum.
Me cum reliquis omnibus amplectitur orbis.
Ex quo quibus artibus auolo, vel quibus alis?
Inuisilis insidijs circumuolat hostis.
Quem non video, quomodo depellere detur?
Hæc pignora sunt exilij mei tremendi.
Æternæ rigidique duces fabrique mortis.
Quorum ira satelles, gula stipator, Achilles
Ambitio, gula corporis, ambitusque mundi:
Ira trucis truculenta, feri ferox tyranni.
Ergo moribundum, pie, ne despice, Iesu,

Factum

Factum non hominem ex homine, atrumque cadauer:
Fuliginis atrum cinerem, atramque fauillam.
Et quem, nisi tu, haud alius cognoscere possit.
Tam dissimilis sum mihi: tam mei tuique.
Nisi me mihi reddis, tibique inuictus Iesu.

Solus tu designabis te mihi.

Quæram te, mea viua salus. verum vbi quæram?
Quis te mihi monstrabit; ei si ipse negasti
Tute aperire? oculum rogitemne curiosus,
An te viderit? En rogo. Dic nitens ocelle:
Quem fecit Deus ipsum etiam videre cælum:
Num sit Dominus notus, & an videre possim.
Respondit. Nisi dominus tinctus est colore,
Non hac transiit. Ergo & hoc auribus susurro.
Audistin'? At ille: Nisi sit sonus, negamus.
Quid nares? neque nos, nisi is halauit odorem.
Gustus, cui data ianua certissima vitæ.
(Nam vita Deus dicitur) an tibi ille notus?
Non, inquit, nisi sit sapor, huic se induit ille.
O sensus datus omnibus amplissimus omnium,
Numnam tetigisti? Haud ego: in mole coactus,
Sicut cætera corpora, corpulentus extet:
Quæsitum alio hinc ibimus. inuenire certum est,
Nam constantia par precium feret labori.
Dic, Terra, parens omnium, & omnium receptrix,
Num tu Deus es? Nam, puto, firmissima rerum
Tu sola videre agmina sustinere cæli.
Non sum: sed basis illius, & portio mundi.
An tu, Mare, mole graui concitans teipsum?
Tot, tanta vehens, flumina dans, atque resorbens.
A te pluuiæ; concipit vnde fœta tellus:
Atque inde animantes creat; atque alit creatas.
Non. Quære supra me aliud. Tune arduus aer,

Alti fremens fera fulmina, tonitruúq; coruſcos?
Spirantia debent tibi nanque cuncta vitam.
Non. terriculis ſed tua perculſa meis mens.
Mirata Iouem neſcio quem, Deum putauit.
Quid tu, Ignis? calor omnis, & omnis vnde motus:
Qui ſurſum ſubit, & vehit. huic ſemina vitæ
Debentur: eique officia, ac munera mentis.
Nempe es tu Deus. O Deus, o benigne, ſalue:
Me ſedibus atque tuis colloca ſupremis.
Ah deſine: ceſſa miſerande. Non ego ſum,
Qui viuifico. potius conſumo vorator.
Sed tolle oculos altius: & regna videbis
His longe meliora, tibi paranda quondam.
Intelligo. Cælum eſt mihi iam dehinc rogandum.
Nanque hinc omnia pignora deſcendere certum eſt.
Ne me, neque nos ſidera, flammeoſque vultus
Inſane, roga: ne prece, neu thure fatiga.
Non. non ſumus hoc, quod petis, & blatis vagando:
Nec mundi quoque totius vniuerſa moles.
Verum ex nihilo qui omnia, te, noſque creauit.
Te inquiras. tua ſunt tibi compendia mundi.
Te huc duxit, & huc pertulit: hoc dedit rogare,
Inuiſilis, intactilis: & trinus, & vnus
Inperſcrutabilis: innominabilis mens:
Altiſſimus, & ſupereſſentialis ardor:
Inperſenſilis, & ſuperæſtimabilis lux:
Superintelligibile lumen, ſuperbeatum.
Hæc omnia cum dixeris, & ſuper, ſuperque:
Hac tanta coagmenta aliosque cogitatus:
Incomprenſibilis toties tibi vocatus,
Sola hac notione poteſt vnica apprehendi.

Cum Luca & Cleopha.

Quis ſermo placet, & tamen vrget eſſe triſteis?

Ergo, hospes, adhuc publica miracula rerum,
Uni inuisa, latent tibi? quæ plurima fando
Audire potes, patribus ignota vetustis,
Præuisa tamen veridicis picta prophetis,
A Nazareth incredita quæ fecit Iesus:
Sermone potens adeo, vt simul opus subiret,
Quo credere adegit. Merito ille visus esse
Promissa Dei soboles, demissaq; cælo.
Euenta tamen nos duo perculere tristes,
Simul & stupidos. Alterum, vt est mortuus ille,
Speratus populi habitus perditi redemptor.
Et nunc mulier sedula, spiritu citata,
Surrexe ait, & viuere: vidisseque vero
Ipsum, penitusq;, &, vt olim, audisse loquentem.
O tarda hominum germina duritate cordis:
Qui vera tot audistis; & est datum videre;
Nec cætera verissima credidistis esse.
Nam si illa nequit facere, nisi Dei propago;
Et vera Deus semper, vbiq; veritas est:
Cur non penitus cætera credidistis æque?
Quare agite ab Adam concipite id, quod est paratum.
Nonne ille Dei iussibus iniussus abactus?
Iunctusq; Deo, se miser abiunxit ab illo?
Quem fœmina falsum habuit: falsa & ipsa ab hoste,
Allexit miserum vetito vulnere ligni.
Ex quo inuidus ille draco lætus, & triumphans.
In ligno igitur merito hæc victoria victa est.
Quæ abducta Deo fuerant, a Deo reducta.
Ut victus in hoste miser, victor in Deo esset:
Et mortuus in famulo viueret in Domino.
Et quod fœmina sustulerat, fœmina ferret:
Lignoque suum redderet, habuit vnde, fructum:
Fructus plena scientia qui boni, maliq; est.
Nam quis homo posterior redderet salutem,

Si primus homo sustulit? Hoc triste cadauer
Animæ vt homo viuificet? Quis Deum reducet?
Quis? ni ipse Deus, sapientia Dei, & potestas?
Hinc vos vehite hinc per vada, quæ canunt prophetæ
Noscetis in vno omnia coordinata Iesu.
Quare fidite: vera quia omnia hæc. Valete.
Ne luce ruente abeas, hic manere te æquum est.
Ah ah fractio panis, inæstimate panis:
Quem nulla fames sequitur, nulla mors subibit:
Si pura semel pectora dignabis amore.
Agnoscimus, o Domine, o verißime Iesu,
Quondam verus homo: etiam nunc verus, & idem
Idemq; Deus maximus, optimiq; proles,
Vbi nos abiens deseris? O candide Lucas,
Vobiscum, o Cleopha, aderam, cum magnus Iesus
Sese ipsum eloqueretur. Eram. Ille iußit esse:
Ille iußit: ille duxit: ille scripsit ista.
Flammauit mea pectora spiritu canoro:
Quo vectus animus ardua superuolat astra.
Vbi sanctis ego genubus prouolutus eius,
Hac deposita illuuie, scabritate, luctu,
Immenso Patre perfruar, vnitus Iesu.

IVLII CAESARIS SCALIGERI EPIDORPIDVM

LIBER OCTAVVS.

SVnt quidam oculis teneris, & lumine lasso,
Quos candida torquet nitidæ lucis imago.
Istis oculis inuidus hæc Struma videns est,
A sole meo tenebras gramiamque passus.
Qui differet hæc varia farragine farcta
Alieni operis furta, superuacaneique:
Et posse peti de quibus ante petissem.
Sed liuor edax lumine priuauit amarum.
Nam sunt composita libris sic cuncta vetustis;
Et de vario rorilegæ flore melissæ
Flauentis in vnum laticis dona reponunt.
Est & varijs gratius epulis cylibantum.
Ex omnigena floriferi graminis herba
Puro capiti Charites legere corollam
Non inuidiæ turbinis igne febrienti.

Miseria humana.

Nox curas alit, atque eadem delet opacas.
Clauo clauus abigitur, cura pulsa curis.
Morbis ita sors alio morbosa medetur.
Sic nil homini cernitur æquabile quicquam.

Insignia militaria.

Insignia quæ miles habet, fortia facta,
Si non referunt, nec agunt virtutis honores,
Non sunt metuenda viro Martialis astri:
Sed sunt tumidi lubrica discrimina fastus.
Nullum clypeus verberat, at cor, manus, ensis.

Fœmina.

Prudens mulier, proq; domesticis parata,
Intus inuoluta fluctibus negotiorum:
Quæ fiunt foris ancipiti sorte pericla
Bella, pacis, amicitiæ, atq; inimicitiæ,
Debet tacito pectore ferre, nec mariti
Aures tundere, & acidis litigare ronchis.

Moderata æquanimitas.

Quæ cuncta vorat terribili pestis hiatu
Accincta Megæræ furialibus colubris
Mortis si acuit spicula diuinitus vltrix:
Cur tollit honorata capita, fœda relinquit?
Ne consilij limina scrutare Tonantis.
Audire Dei fulmina, non docere, nostrum est.
Inculpata homini sapientia est tacere.

Tempus.

Immensa ætheris ignea mensura citati
Sese relegens, in sua vestigia voluens,
Ruit orbe ruente: it inexorabile tempus.
Post sibi rediens rursus, euntibusq; nobis
Nos sic miseros redeuntibus relinquit.

Homo pro sua natura malus.

Inconsiliatos animos plebis iniquæ
Semper videas pessima quæq; comminisci.
Tum simplicitas rustica plerunq; dolosa est.
Inculta feris pectora sic sentibus horrent:

Nostrisq; ingeniis sumus deteriores.
Artes homini sunt animus, pudorq; recti.

Ira.

Irascitur & sapiens, & fortis, & excors,
Et stultus, & insanus, & imbellis, & audax.
Quis conueniens tot pedibus calceus hic est?

Ignaua nobilitas.

Audi Nemesis: sancta vide: qualia monstra
Immanibus ingeniis statuere triumphos?
Iactant otia parta negotiis paternis:
Ac ignauia nobilitate gloriatur.

Ad tentatorem.

Ohe quid ais borbore fœdissime rerum?
Quidnam tibi cum lumine spirituq;, cui tu
Ostendis egestatis onus, si det egenti?
Quid, vane, putas blaterans inflare docendo,
Promus quasi sim muneris, atq; auctor habendi?
Non do: quid enim dem, cui nil, minusque nil est?
In me Dominus dat, mihi qui dedit daturo.

Tolerantia.

Secura dies præteriti, eademque futuri
Vultu rigido mollibus immota querelis
Fert principio, quod tibi destinauit hora.
Quam vincere tu non poteris, nisi ferendo.

Sæculi huius fœditas.

Conuertere, conuerte simul versa retrorsum,
Et præcipiti turbine disiecta malorum
Infamia iam sæcula, peioraque longe,
Siquid fore peius pote peiora seipsis,
Qui pollicitus nolle relinquere inuocantem
Paraclete, Dei filius age victima mundi.
Ades age, pie Pater, humilia cape vota precantum
Heu tetra quidem sanguine fœdiora spurco,

Si respicias ea: si te aspicis ipsum,
Elota tuo sanguine mundissima facta,
Et rutilo radiantia puriora sole.

Petrus eductus e carcere.

Puer ignee, quo me rapis e corporis huius
Eductum olido carcere, putrique lacuna?
Alasue quid hasce mihi das pectora circum?
Io quo feror? vbi sum? quæ porticus hæc est?
Quæ turba, tumultus, fremitus, clamor in vno?
Oh mi saturatne oculos ambulans Iesus?
Voto quoties heu miser expetiui inani!
Quin audio me monitis ad Patrem vocantem,
Miserande veni. Porrige dexteram timenti,
Pelagi domine, domine tempestatis amaræ,
Hoc in pelago ne furiosa obruar vnda:
Plusque hostis in hoc valeat, de meque triumphet.

Nomen Iesu.

O omnibus, o nomen ineffabile titulis:
Nominis aura, salutiferi lumen amoris:
O vitæ stabilia fundamenta renatæ,
Unum bona concilians nomen, ima summis:
Nos irradia numine splendentis Iesu.

Historiæ de vendito Ioseph allegoria.

A dente famis populus subtractus inanis
Non esset, nisi potuisset vendere fratrem,
Ut panem daret esurientibus paratum.
Quænam series historia hæc sancta figura?
Nonne est dominus venditus a fratre vocato,
Ut se ipse daret munera cælestia, panem,
Ne dente fames animas absumeret Orci?

Iniusti tremor, iusti securitas.

Quem terret tuba iudicis vltimi tremenda,
Cum surget genus omne hominum morte solutum,

Mirisq; modis machina renouabitur orbis?
Cui Christus ab ore exulat, a mente redemptor,
Soli sibi qui vixit intus, vnus vni.
Quid iustus? is ætherei plenus amoris
Signata crucis sanguine vexilla sequutus,
Vmbra sub ea perpetua luce fruetur.

Inanitas gloriæ humanæ.

Si laude mea creuit onus laudis amatæ,
Qua laude leuetur onus laudis inane
Quod se premit, atq; oneri est, dum leuare debet?
Mundi gloria fumus, & absq; igne fauilla:
Igni stipula, aut nix, rapido puluis in Euro.
Solus gloria solus es, o dulcis Iesu.

Cæcitas in præsenti vita.

Heu ex vteri tenebris actus in tenebras
Circunspicio, nec video. dissipat horror
Incompositæ terribili mortis in vmbra.
Hoc sole quidem cernitur ipse motus, ipsa
Quæsita quies mobilibus, finis eorum
Aut motum animæ quis videt, aut corrigit arcto
Gyro, vaga ne ruat, aut patefacta vacillet?

Caritatis commendatio.

Siluas vbi frondigeras, collesq; supinos
Serus gelida canitie sparserit annus,
Signo lucicolæ alitis excitus canoro
Lignator sua membra rudi leuat cubili.
Mox cum Boream fortius piger hausit apertum,
Somni nebulam, atq; quietis gnauus inertis
Excussit: & inde abiens frondentia quondam
Nunc brachia dura suo spoliata decore
Morsu decutit vmbrifecæ pulsa securis,
His vt frigora sæuitia priuet opaca.
Quid nos agimus præterea, aut deinde moramur?

Nec

Nec tartareos frigora minitantia hiatus
Ex tundimus ignigenis caritatis auris?

Peruigil mens ad Deum.

Nunc ira maris placidi sopita quiescit:
Nunc astra silenti pede nox iussa vagari
Fulgentia cælo tacitis obruit alis.
Iam cætera quæcunque tenent humilia terras,
Quæcunque secant præpete sublimia penna
Somni illecebram conciliant rore quietis.
Vni irrequieto mihi mens fluctuat æstu.
Quorsum immineant nubila discrimina vitæ.
Mundi faculæ peruigiles, peruigil Arctos,
Arctos culmine dissita vertiginis altæ,
Nunquam Oceani gurgite summersa profundo,
Audite preces, feruida suspiria planctu,
Et ducite, quo properant, ad iussa Tonantis:
Et sistite, quod sitiunt ad pedes Iesu.

Caritate & veritate constat vita.

Non est opus ambagibus. his tota duobus
Constat ista, veritate, caritate, vita.

Eliseus.

Nempe hac fluuium compede (mirabile) vinxit,
Ne vergeret ad lubrica depressa volutus,
Et mole graui flumina suspensa tumenti
Momenta sui rapidi distulere cursu?
Nunc quid prohibet quominus hæc item sequatur?
Heus heus vbinam Deus est Heliæ magistri?
Currus vbinam rapidi, flammeæ quadrigæ?
Ibo. fidei cedite vortices ruentes:
Mecumq; traham talia spiritum canentis.

Non nocere nocenti.

An dicimus, vt cælitus ignita coruscis
Absumat eos flamma iubis ore voraci?

Ut nos minime lumine censuere dignos.
Absistite perniciem conflare nocenti.
Sed reddite pro crimine, pro mente maligna
Plenam veniam, plenaque discrimina pacis.
Venit hominis Filius haud perdere gentem,
Sed munera componere durabilis aui.

Verbum caro.

Verbum superis sedibus effluxit ad imas;
Ut luce sua tenebras dissolueret atras.
Verbum esuriit, frigora, sputa, flagra passum,
Nos vt saturos redderet, expleret inanes.
Verbum Agnus sine labe cruci se obtulit vltro,
Nos vt crucibus luctifici solueret Orci.
Verbum e tumulo patria surrexit ad astra,
Victa vt traheret tormina mortis in triumphum.
Verbum caro factum fuit, in carneq; vixit,
Ipsum vt fieret post caro, viueretque in illo.

Vel minimum fidei multum.

O adde fidem fidei, qui fidem cadentem,
Firmare potes, qui dare solus haud habenti.
Nam dona fides sunt tua, non alius vsquam.
Non est opus augere fidem fidem tenenti.
Fretum sed ea dicere monti, Abito: abibit,
Vel si minimo semine sit minor sinapi.
Non est minimum, minimum quod tibi videtur,
Si quid Domini fuerit sine fine potentis.

Mysterium carnis Christi.

Rorate poli desuper, & nube coruscet
Iustus dominum, terraq; germinet salutis
Incognita mysteria, principemq; pacis.
De sede quidem victima fluxit illa cæli.
De terra quibus artibus exeat supremus
Puncti vice terram quatiens conditor orbis?

Anne

Anne est uterus virginis illa terra sancta,
Fulgentis ubi faculis perfusus amoris
Summus Deus hic homini iungerentur imo?

Perseuerantia in fide ab ipso Christo.

Cur iuro tibi me fore purumq; piumq;,
Obeundaq; ad euangela præcepta paratum,
Ponti sola si lubrica spiritu iubente
Calcata prius pede subsidere timenti,
Præsente meo Domino me vocante Iesu?
Cur turgeo ego magniloquus meique plenus,
Si fœmineo territus ore te negabo,
Præsente meo Domino me vidente Iesu?
Atqui feruida manus hæc eduxerat ensem,
Tecum ut morerer victima pro me moritura.
Cur versa retro trepidum sententia vertit?
Tu velle dedisti mihi posse, posse velle.
Sed sunt tenebræ hæc omnia, nisi lux tua lustret.

Quid optemus.

O porticus, o porticus, in qua ambulabat ille
Vnus omnibus omnia, qui est, erit, fuitque.
Mundo ego toti confero præferoque toti
Te, meque simul, si videam ambulantem Iesum.

Diues metuens mortem.

Quid tecta struis marmoreis fulta columnis,
Vel nocte renidentia laquearibus aureis?
Memphitica crusta placet gemmeo nitore,
Et serica texta viris aulæa vetustis.
Ergo Assyrios plena domus halat odores,
Lychnuchis tua, fusilibusque aula relucet:
Cui fœtens, inamabilis, impacabilis horror
Affert perpetuæ Stygis aula noctis umbram?

Choreæ lymphaticorum exercitatio.

Mistas choreas saltibus, in seque volutas

Spectes aerij procul e vertice montis,
Quo nulla soni veniat tibicinis aura.
Nonne hæc videatur tibi lymphatica turba?

Bonis priuatus malis superſum.

Tot, tantis socijs, tot amicis, inimicis
Fortuna rotans varia vertigine mundum
Priuauit, & his eſſe iubet ſuperſtitem me,
His vt miſer inuideam, non item mihi illi.

Omnia aufert ætas.

Succedit hiems temporibus triſtis apertis,
At non ſterilibus diuitibus. nam prima recentum
Spes eſt ſegetum condita ſub tempore brumæ,
Aſt ætas mala ſterilis, triſtiſq; ſenectus
Inuecta vieto pede florentibus annis
Nil fert, nihil parturit, allata ſed aufert.

Propter Barbariem ſæculi, non deſpondendum.

Non credita poſthac, & illætabilis hora
Deflebilis interitus ſorte literarum:
Vt iam nihil ad perniciem vltimam ſuperſit,
Quam Mars truculentus ciet horridis ruinis.
Quod ſi ingenia barbaræ turbulenta plebis
Non propterea ſordibus exempta profanis,
Æſtu ambitionis ſtreperæ abſorpta trahuntur:
Electa Deo pectora laureis coronis.
Deſpondere animum decet, ignobilis vmbra
Obſeſſa quietis iners otium paciſci.
Sed ſcena ſibi ſint ſua, plenumq; theatrum,
Curſus, ſtadium, præmia, curſor, æſymneta.

Bono vince malum.

Si verus amicus deerit tibi fidelis,
Ne ſis ideo miſero non fidus, & aſper,
Sic, quaſi repetantur bona talione triſti.

Sed

Sed vince bono crimina, non crimine culpam.

Malus ridet futurum iudicium.

Quos iustitiæ limina seruare decebat,
Ne se auspicijs sceleris scelus insinuaret.
Queis pallentia pondera potiora metalli
Fuerint, aut odium, aut amor, aut factio dura,
Peruersa furens, cæca, sui prodiga cordis:
Hos fama boni nominis aspellet ab aura.
Tum iustitiæ limina diuina futuræ
Ad tartara præcipites vltricia trudent.
At tibi Furia flammiuomis crinita colubris
Diro facinus vulnera sonat vlta flagello.
Perstat malus, atq; hæc, quasi sint fabula ridens
Pastus viduæ sanguine, & orphani miselli,
Vllos esse Deos negat, ad cætera purus.

Tibi primum, deinde operario.

Vt villica, vel villicus aluearia castrat
Partim sibi, partim apibus dans, atq; relinquens:
Sic te ex opera quod reddit, hoc tollere fas est.
Tum pro meritis plene operario repones.

Pupillum & viduam foue.

Pupillum & viduam foueas pignora cæli.
Cum tibi habueris, habeant te dante carentes,
Tibi quos Dominus suaq; & tua membra reliquit:
Expressa docens perpetuæ elementa salutis.

Conare & tu aliquid, nec inuideas.

Quem liuor edax lacerat, cur inuidet ater,
Quasi, siquid huic cesserit, abscesserit illi?
Non est cumulo diuisili gloria vitæ.
Tu fac meritis digna tuis præmia tollas.

Nullum a miseriis perfugium.

Morbi, fuga, pauperies, bella impia, luctus
Indagine sæcula circumobsidere tremenda.

Quonam fugiam? perfugium quod est vocandum?
Si non vlla fuga fugam sibi sistit anhelam.

Optat hac vita exolui.

Ex caligine tenebrosa lucis opacæ,
Ex insidiosis latebris, dolis apertis,
Ex fraudibus inuisibilis, visibilisque
Mundi, fragilis qui sepelit lumina mentis,
Quando repetet me Deus ad quieta regna?
Quando ex oculis eximet atra vela mortis?
Oblitusque suæ amor obliuionis atræ
Nollet velle placere sibi ipse displicenti.

A seipso exigere rationem.

Quantum ambitiosæ illecebræ dulcis amaror,
Et gloriolæ pectora pruritus adurit,
Vt quæ fuerant libera se serua fatigent:
Tantum auehor, atque excutior imagine tristi,
A me repetens quod abest, seruansque quod absit.
Me in meque repono mihi: bisque fio viuens.

Præsentis vitæ tædium.

Vt messis habet solicitum lenta colonum,
Quem torquet inanem famis impetus procacis,
Noctique diem turbidus assuit precando,
Vota increpitans irrita; solesque morantes:
Sic desiderium mora cruciatibus vrit,
Cui vitæ ista famelicæ pigra tempora sordent,
Et spes saturi sæcula possidere cæli.

Et viui quoque laudandi.

Quærenda latentis conditio modusque rei,
Quando artifices inuidia pari laborant.
Flagrant quoque liuore potissimum poetæ.
Cur viua fere nomina, non mortua rodunt?
Stulte meritis putrida turgetne vetustas?
An sunt ea nobis vice iam functa parentum,

Quæ desierint esse, nec iam amplius patescunt?
An nuda pudor sacrat & hostium sepulchra?

Bonus Iudex rarus.

Hæc conditio plena fori cuncta requirit:
Primo caussa loco bona, discußa, diserte,
In tempore legitimum ducta sub tribunal,
Bene cognita, sub iudice ventilata iusto.
Unum deerit: cetera diuulsa labascunt.
Sed iudex bonus est pice nunc rarior alba.

Deprecatio.

Hæc paucula magno e sapientiæ theatro
Prompsi lepido carmine, difficillimoque:
Numerosa vetere sque, nouosque lege sensus,
(Opera hæc operosißima) perpeti labore:
Quæ Spiritus, alto veniens polo, profatus
Radiata suo magniloquo lumine fudit.
Igitur veniam orantia, non præmia poscunt:
Numenque salutare legentibus precantur.

IVL.

IVLII CAESARIS SCALIGERI

De Regnorum euersionibus.

QVam credere sceptris, dubijs fidere regnis,
Rerum stabiles quam liceat sistere vultus:
Cũ multa alias, tum hæc etiã exẽpla docebunt:
Vt sceptrum eat e sordibus, ex eoq; sordes.
Iam tum nouitas perspicua ipsa Lusitani:
Cui principium fecerit inclytum pusillo
Humiliq; notæ nullius, & nomine nullo,
Sarrana prius colluuies quod occupabat,
Quæ Alphonsi fuit aureus optimi triumphus.
Hispania quin tota nothis regibus orta,
Nedum esse noua dicitur. At Francica virtus
Superat memores temporis anfractibus annos.
At Aremoricæ, at Vasconiæ, Prouinciaq;
Vbi sceptra? Vbi Nortmanicus impetus tremendus?
Omnia abolita hæc: meritoq; vnicæ coronæ
Consuetudine, legeq; iustiore parent.
Qui nunc Suetiæ sceptra tenet, verendus
Virtutibus est, at meritis nouis creatus,
Postquam Daniæ subruit has opes tyrannus.
Porro ad Italiam nunc properemus impudicam,
Quæ prostituit se omnibus, vltionis aura,
Aurove, quod est peius, & inuido furore.
Hæc, vt sibi ne seruiat, exterisne seruit?
Idcirco vetera omnia mutata videmus:

Exor-

Exortaq; de fœnore, vel proditione
Tetra capita, infanda, odium Deiq; & orbis.
Vel sic Ligurum bellua, teterrima pestis
Genua, parens, & alumna procax seditionum,
Vento leuior, fulmine tetrior ruente,
Cui nulla fides, relligio nulla decori,
Pulchræ Hesperiæ gramia, dira lippitudo,
Circum omnia rodens, data quandiu potestas,
Et quæ Thusca superbia iure arcet, & armis,
Et quæ insuber ater colit, et Corsica Cyrnus.
Nunc turpe iugum tacito angustatur honore.
Post inde Fluentina sibi dissita plebes
In tot vary dissidy spurca pericla,
Flebit, Domini stulta nouis vincta catenis.
Quis nescit item cætera? Placentia cui stet?
Cui Mantua pulsis repetenda Passarinis?
Heu gens vbi Carraria, quæ Antenoris vrbem
Sacram moderabatur, auis subdita nostris?
Ferraria magnis titulis seipsa tuetur,
Ab Ateste Phryge condita regulo Iliense.
Non sunt tamen hæc stemmata, nunc quibus superbit.
Tot parturit, & tot parit illa, ducta cælo
Cæli filia, ianua, sponsa, comministra,
Numen Nemesis inuium mentibus caducis,
Miracula terris. Humiles vidimus ipsi
E colluuie, sordibus obsita triremi,
Nostro fieri tempore Barione tyrannos:
Qui de Ligurum portubus, hostibus timendus,
At ciuibus hostis ferus, infestus amicis,
Piraticus exercuerat maris tumultus,
Cepas Genuam, atq; allia vexerat Saona
Venum puer, idem iuuenis latro superbus
Euectus ad id, quod triplici tumet corona,
Cum nulla sibi insignia de parente haberet,

Inde

Inde tulit, vbi iam dederat suam sororem
Nuptum. Reliqua attingere me vetat decorum.
Hi sunt, tumidi veterum qui pegmata regum
Spernunt, putridis mancipia eruta e fimetis,
Cathedræque sues, turgidæ hirudinesque Petri,
Qui de Christi viscere castella pararunt:
Nihil vt facere, & vt nihil esse, posse possent,
Nisi iurare per eam inertem nobilitatem.
Sic monstra nefanda nefandis edita monstris,
Omnem sceleris quæ faciem exercet & ambit.
Et nos ferimus? nos patimur? nec execramur?
Quid? quid patimur? participes esse decorum est,
O Iupiter, & o Iouis Rhamnusia virgo:
Non nunc quid ego, quid reliqui vociferantur:
Verum Ecclesia quid tua; quid tuus cohæres,
Cuius spurius sacra nunc Ismael profanat.
Proles legitima hic, ibi mendicat egena.
E stercore, Calliope, hoc est tibi exeundum.
Nunc despiciamus, quot abhinc tempore pauco
Sunt diruta regum, steterant quæ prius, arma.
Primo imperium sese orientis inclytum offert,
Quanti pelago sanguinis, aut quibus procellis
Euulsa cadunt funditus euersa iacebunt.
Extorta Asia a principio est adusque Pontum,
Vaccæque fretum, Cimmeriæ & limina faucis.
Ipsum caput hinc imperij. Bulgaria omnis,
Omnis Thracia. Qua Macedum gloria claret.
Quondam horribilis Græcia, multisque timenda,
Modo cuncta metuens. iacet Epirus inanis,
Mysi, Iazyges, Illyriique, Dalmatæque,
Et Seruia cum Vualachia, Croatiaque.
Obsessa Rhodos, Dambusio tuente, frustra,
Et præsidio Scaligeri optimi parentis,
Repetita ruit: segnitijs, dissidijsque

Nostris

Nostris, dolor heu, prodita. Vastauimus illam
Nos, non prohibendo lacrymabilem ruinam.
Hinc Hungariæ funditus excisa potestas.
Seruit canibus Danubius, iubere suetus.
Tentata Viennæ sacra pomæria magnæ,
Et capta, nisi præsidio Deus fuisset.
Mortalibus illam manibus consilijsque
Seruatam etenim relligio est mihi fateri.
Solisque minis Nauplium & Epidauria rupes
Est dedita, muta prece, mutoque pauore.
Vbi te tacitam Leucas? vbi Eubœa relinquo?
Quis me Cephalenus, vel ego quem Cephalenum
Consoler? vbi? quo reuocas o Mitylene?
Exaudio fletum: video: vulnera sicco,
Sed non lacrymas. iudicium o Dei supremi,
Sic nos ne lates, vt satius stare putemus
Fœdum Mahumeth, flamina quam tua salutis?
Me dedo. Habeo, quod volui. Nihil requiro.
Tua sunt: tua sunt, quæ haud potes amittere, nec vis.
Flectamus ad Ægyptia nunc prælia cursum.
Hinc Assyrius, hinc Syrus, hinc Arabs domatur.
Inde tepens Afer, inde rigens Caucasus audit.
Hyrcana tremunt æquora. Præcopensis errat
Extra illa, sibi foderat quæ, limina fossa:
Quo nomine vetera abolet nunc nomina Tauri.
Et nunc Tripolis diruta: captiuaque facta
Pene est Melite, sancta cohors nisi obstitisset,
Flos Martis amœnus, fideique Christianæ.
Restabat & id, quod faceret proteruiora
Momenta poli, perpetuo inimica quietis,
Autorata malis, miseris sueta ruinis.
Ecce suprema ex colluuieque Tingitana
Seruile trahens agmen ab intimis Seriffus
Quot erant, totidem euertit inaugurata regna.

Ecce post tenera meæ rudis elementa lucis,
Septem decies quæ subiere solis orbes,
Pene est renouata imperio occidentis ora.
Nam & Tartarus in Sarmatiam vagus profundam
Irrupit, abijtq; spolijs victor onustus.
Extremo redijt aureus Hispanus ab orbe.
Toruumq; minans pelagus, toruumq; minatus,
Ridet, secat, vrget, domat ille Lusitanus,
Qui primus in occiduo se aspexit Eoum.
Pro captu tamen omnia, pro req; ferenda hæc
Animo sapienti. Mihi quid cum æquore & auro?
Terram, ac pelagus qui volet, age, age illius esto.
At cæli loca, patriæ sedesq; quietis
Mihi quis prohibet? Solus ego haud vocabor illuc?
Imo vocabor: & aderit gratuita sedes.
Vt gratis bonus est, sine mercede paciscens.
Miserere, potens misereri solus, & vnus.
Miserere pius: cætera me & doce profari:
Vt Scaligeris opibus quondam Itala virtus,
Et Germanica steterit gloriæ facultas.
Nunc vt familia regibus olim æquiparata,
Et regibus orta, parens, auctor atq; regum,
Misere iaceat tetrico sordidata luctu.
Primum aspice: quo robore, quo fauore cæli
A Scaligero est Attila depulsus Alano
Tum Carniolæ principe, totiusq; tractus,
Qua Tiroliæ rigidis ceruicibus Alpes,
Et Feltria canet borealibus pruinis.
Quando Hunnus ab ignobilibus ruens Iugris,
Dirus Venetum agrum est populatus vniuersum,
Verona quibus tum vetus occidit ruinis.
Seruata tamen corpora ciuium potentum
In valle Polyzeliaq;, Ananiaq;,
Vrbi renouandæ satiusq; muniendæ

Pleno

Pleno populi dogmate principem crearunt.
Theodoro pater erat hic, Theodoricus illi.
Quanquam ambigitur, filius an pater sit iste.
Nam Paulus vtrunque Æmylius monet referri,
Deprompta libro, quem, vt retulit, fide vetusta,
Incude Latina, igneque, Noricum recoxit.
Nam Torellius omiserat ista Saraina,
Blondusque aliena ex aliis stamina texens,
Nacti carie monumenta exesa procaci,
Venalis item penna Sabellij latronis,
Qui dat, adimitque, vt libitum, cuiq; quod vult,
Falsa qui rogatus vndenam tot esset ausus,
Monstrans Venetum perditus aureum nomisma,
Te, inquit, quoq; lux hæc faceret loqui; si haberes.
Sic quidam mera monachus fæx cucullionum,
Alberto cui pecori nomen est Leandro,
In gratiam, opinor, eorum, quibus studebat,
Defecisse blatit genus hoc Scaligerorum.
Cum multos alat etiam Germania, partim
Nostros patrueles, alios minus propinquos,
In montibus iis, Carnia queis turget; & illis,
Queis gens Italos Norica disterminat agros.
Iam cesset, rogo, qui timet in metu esse, nequis
Nostrum repetat militiis sceptra vetusta,
Queis, ægre peregrina, precarioque nutu
Patet aura. humilem trahimus spiritum miselli.
Hoc quod sum, esse satis: satis illud est fuisse.
Hoc in senio, his articulis debilitatis,
Ad bella trahar, sapiens vnde me recepi?
Defessus inani, dubiaq; opinionum
Et congerie, & murmure, mutuaq; strage,
Cum Philosophi de nihilo vsq; velitantur,
In ruris amœni nemora, anguli beati
Abdo. sepelit mens tepido calore curas,

V V

Fundens saturas otio ab imminente nugas;
Addens Anapæstis metra Syzygi chorei.
Et Scaligeros sanguine comparem penates?
Me iam ad reliquum historiæ conuerto vetustæ.
Est Dalmatiæ non noua ciuitas Salonæ,
Quam fervida successibus elata secundis
Bello ausa ferox Gotica tentare libido.
Ibi Mauritius vi temerarius iuuentæ
Cecidit, pater e præsidio euocans propinquo
Ortum ex minima filia Abellia Alaricum,
Et Scaligero Antenore, vicit acer hostes.
Mundus fuit is nomine filius Quirici.
Polonia, cui planicies nomina fecit,
Sub duce steterat nomine Zelio, priusquam
Acer regia stemmata Misca vindicaret.
Is Zelius Agnetem habuit piam sororem,
Quæ Scaligero nupta ferociori Olao,
Et Nicoleon peperit cognomine fortem,
Desiderij qui ad vada fudit Adriana
Secus Eridanum exercitum. & extulit trophæum:
Huius soboles Marticola Albertus atroci
Horas animo interritus, infractus ad omnes,
Turmas, pedites, agmina Taxili ferocis
Sistit, cohibet, præpedit, hactenus retardat,
Donec Carolus aduenens reapse Magnus
Palmam dubiam sustulit, edidítq; certam.
Virtutis itaque impauidæ, atque amoris ergo,
Bulzanum imperij ex patrimonio vetusto,
Præter vetera stemmata, sibi iussit habere.
Veronæ vt hoc tempore præfixa videntur.
Hæc munera ita a principe prærogata Magno
Berengarius vt labefecit, haud ita post
Ab Othone fuerunt meliora restituta,
Desponsa Emero coniuge Saxone Emetildi.

Hinc

Hinc Trebellius, Hungariæ e sorore regis
Petri, est genitus, quæ fuerat nomine Balda.
E Dalmatia Zolomeri huic filia regis
Nubit. patris hinc indole Cazimirus alta
(Nomen genitricis posuere scripta nullum)
Ansaldum, & Othonem generat: deficit ille.
Hic quatuor illustribus, integerrimisque,
Specie, moribus, animo, liberis tremendus,
Christophoro, Clemente, Georgio, atque Marmo
Vinxit stabili fœdere Noricum Bohemo.
Hinc Christophori soboles Nicolaus alter
Exemplar honoris genuit sibi Albericum
Ex eximia virgine, nobili, vetusta,
Quæ proxima consanguinitate Barbarussæ,
Ioanna vocabatur, ab vltimis Sueuis.
Is fortiter vnus agens, tot rettulit armis
Belli præmia, proposuit quot inter omnes
Certissima militiæ lima Barbarussa.
Multi interea belligeri extitere nostri:
Andrea, & Alexander, Adolphus & Philippus
Et Vuolphus, & insignis Amanilaus oris.
Polacæ soboles genitricis Edimundæ,
Alter facie & robore visendus Achilles:
Qui Cocles vti, Sarmatici in ponte Tibisci,
Turmas Bulgariæ repulit, distinuitque,
Ad signa sui quoad iterum colligerent se:
Palante metu quos male dissiparat hostis.
Quos fama tamen immerito obscura recondit.
Nam traxit eos Italici gloria Martis
Retro, pectora barbarico illusa tumultu,
Infensaque magnopere Græculis superbis:
Byzantiacus quos Latiæ induxerat oræ,
Hexarchi titulo, animis factisque tyrannos.
Alberti hinc duo, tresque Canes, duo Viselli:

Quorum alterum habebat sibi Castriottus omnium
Longe intimum in omni acie, atque expeditione.
Alter Basilio duce iussa Moscouitæ,
Ei castra secutus Nouigrodiæ Liuonum
Fregit populumque, & proceres reppulit armis.
Tum Bartholomæus Canis inclytum ex Bauari
Vuilielmum habuit coniuge, prole Ludouici:
A quo Iouis ales sedet in vertice Scalæ:
Qualem imperij retinent insignia totam.
Te, Mastine, canam, & duo sub nomine eodem,
Quorum puer vnus tener anteuertis annos.
Alter genuit consilij feri, ferocem,
Et barbarico in pectore spiritu Ioannem.
Similem hoc Phrygepani Mariæ, igneæ parentis.
Fœcundus huic sustulit exprobrationem
Morum vterus: vt illi legio Martia luxit,
Nazarias, Andrea, Simon, Petrus, Ioannes,
Olaus, Americus. ab his plurima sese
Fundit natio. Christophorus maximus heros,
E Tirolijs nuper vt optimas cohortes
Taurinum in agrum, qua sita Ceresolia vicus,
Duxit. Cecidit fortiter: hacque morte viuit.
Mastinus ab alta teneram arce Sitzenoffen
Vxorem habuit, nomine reque Margaritam,
Ex qua filia nomine nascitur Beatrix,
Quæ propter honesti decus, atque lumen oris,
Regina vocata est. hanc varijs procis petitam
Dant mollia fata duci Barnabæ Insubrorum.
Hæc quinque mares peperit, terque tres puellas.
Quarum talia nomina, fortunaque talis.
Natu placuit Viridem maximam vocare
Leupoldi ducis Austriæ & inclytæ Bauaræ,
Claram merito coniugio, meroque amore.
At fratribus, & principibus Vindelicorum,

Stephano Thadæa, Magdalena Friderico.
Frontemq; Valentinæ operit corona Cypri.
Coniux etenim ducitur illa Faderico.
Agnes facibus clara, canenda Mantuanis;
Franciscus fuit etenim Gonzagua maritus.
Vuirtembergia ducibus fratribus superbit.
Conrado soror vnaq;, & vna Friderico:
Illi Antonia, at huic datus Angleria nuptum.
Angli soboles regia nobilis eluebat
Edemundus. huic Lucia particeps thori fit.
Catharina Ioannis Galeaccij Insubrorum
Fert ducis auspicio bono, & aucto nomine tedas.
Nanque illius e sanguine bona fata beato.
Duxere Valentinam. ab ea lumina regum,
Et rerum exierunt, quibus ora tota paret,
Quæ Francigenis debita virtutibus, audet
Decus imperij ad alios promouere fines.
Ex hoc tempus erit tibi descendere cælo,
Felicis memor Erato sæculi prioris
Nunc huius miseri, pia, bene conscia fati.
Quare hinc propius nostra referre non pigebit.
Vuillelmum sobolem esse Canis Bartholomæi
Supra diximus. hic series redordienda est.
Vuillelmo Bona Nicoleon parit, pium quem
Debere vocari iubet haud iniqua fama,
Sterlinia proles ducis. Hic dat Benedictum
Nullis animo regibus, actisq; secundum
Ex Bartholomæa genitum optima Ostericca
Leupoldi veteris ducis aurea pronepti.
Huic Titum parit, & eum cui dictat Apollo hæc
Libris eruta pluribus, & reddita famæ,
Lodronia, flos muliebris splendor honoris,
Comite Paride sata vetere Berenica mater.
Hinc quatuor, acris totidem fulmina belli,

Dicam rapido numine, versibus canoris,
Fratres genitoris, sed eo ætate minores:
Quorum nomina, quæ inuida nulla tollet ætas,
Bonifatius, & Hieronymus, atq; Titus, atq;
Franciscus, honor Martis, item regula pacis.
Ex quo satus est Marcus. ab aureo colore
Russinus erat dictus is: hoc nomine clarus,
At Scaligeri nomine, nec numine tutus;
Extincta cupit dum Venetus semina nostra.
Hunc Vincius aggressus in vrbe Mantuana,
Notus publico nomine latro Martolossus,
Aliorumque duorum ope, Iannaryque,
Sicarius obtruncat in intimo cubili
Ipsum. dolor heu filiolos semisopitos
Ambos iugulant, Mauritiumq;, Iuliumq;.
Pro quo a Veneto præmia rettulere nummos.
Ferrum hic. Regibus addita Cypriis venena.
Zacchi soboles Tuccius, illiusq; frater,
Vbi nunc? vbi nunc estis? Vbi indoles serena,
Comis, lepida est? nostræ vbi ius sodalitatis?
Me vieta, nitentis fuga sæculi, senectus,
Quæsisse necem olim, modo sed timere mortem:
Fixisse nouos Nitiobrigum solo penates:
In spe dubia, dedecoris metu procacis,
Luces trahere immeritas: exprobrare possit.
Quanquam, vt diximus, & piget audire rapaces:
Montana etiam plurima nunc nostra propago
Regnat. mihi sunt quatuor: hæc gratia Diis est.
Nati, indole auita: meliore, quis scit? astro.
Quorum vnus, & alter poterit faber esse sui,
Si, quæ hactenus est barbara bacchata furore,
Fortuna resorbens refluum reducat æstum.

VERSVS QVOS IVLIVS CAESAR SCALIGER ANIMAE SVAE profecturæ dixit.

Egredere, o miseris multum defuncta ruinis,
Egredere: & seruis seruilia regna relinque.
Aude, hospes, tenebris horrendi imponere finem
Exilij, & patria speratas quærere sedes.
Tristes exuuiæ, falsæque incommoda lucis,
Isthic nunc fera turba iace. nos libera cæli
Pignora promisso iam iam potiemur olympo.
Tu modo, nate Deo, rerum pia victima Iesu,
Aspice nos, qui cuncta animas spes vnica: mortem
Exue morte noua, atque noua vita indue vitam.

EIVSDEM SCALIGERI EPITAPHIVM A se compositum.

Extulit Italia: eduxit Germania: Iulij
Vltima Scaligeri funera Gallus habet.
Hinc Phœbi dotes, hinc duri robora Martis
Reddere non potuit nobiliore loco.

SOPHOCLIS AIAX LORARIVS,

ſtylo Tragico

A

IOSEPHO SCALIGERO

IVLII F.

tranſlatus.

EIVSDEM EPIGRAMMATA quædam, tum Græca tum Latina, cum aliquot ex Græco tranſlatis.

In bibliopolio Commeliniano.

1600.

ΙΩΑΝΝΟΥ ΓΑΡΔΕΣΙΟΥ

εἰς Ἰώσιππον Σκάλανον τὸν τοῦ Σοφοκλέους Αἴαντα μεθερμηνεύσαντα.

Οἴστρῳ ἀμερσινόῳ πληγείς ποτε θούριος Αἴας
 Νυκτιμανεῖ κεραοῖς ἐν θορε βουσὶ ποδί.
Αὐτοῦ δ' ἀντιβίους ἔμεναι δὴ πάμπαν ὀΐω
 Κείνους αὐτοῖσιν τοῖσι βοτῆρσιν ἕλε.
Τὸν ῥα οἱ ἐν νόσον ὦρσε κακὴν γλαυκῶπις Ἀθήνη
 Ἔγκυον ἀφροσύνης ὄμμασι χεῦσα νέφος.
Ἢ τ' αὐτὴ δὲ θεὰ μανίης Σκάλαν' ἔμφρονος ἦτορ
 Σεμνομανὲς κέντρῳ ὀξυσόφῳ σε τύπε·
Ὢ μὲν ἐνὶ στραπίδεσσι τεαῖς μάλα πόλλ' ἐρεθι-
 Δαιμόνι' οὔτε βόας, οὔτε βοτῆρας ἕλες. (θεὶς
Ἀλλ' ἀΐδος δὲ πυλάρταο θρασυκάρδιος ὁρμῶν,
 Χ' ἅτερος Ἡρακλέης κερβερόνικος ἐών,
Χειρὶ φερεσβίῳ ἄμμιν ἀνήγαγες Αἴαντα εἰς φῶς
 Μὰψ δὴ ὑλακτεῦντός σοι μετόπισθε κυνός.

Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸ αὐτόν.

Ἔα τί τοῦτο; τί χρέος θυήλατον;
Ἐνθουσιασμοῦ συγχύσεις καὶ συντροφοῦ
Ὄντος γ' ἐλευθερίᾳ, Σκάλανε, πῶς δῆτ' ἔπη
Ἑκάστ' ἑκάστων ἀνταμείβεις τῶν ἐπῶν;
Καὶ πῶς ἀνάγκης τοὔμπαλιν δεσμοῖς δεθεὶς
Σὺ μηδὲν ἐκφαίνεις ἔπος ἀνελεύθερον;

SOPHO-

SOPHOCLIS AIAX LORARIVS.

Personæ fabulæ:

Minerua,	*Nuntius,*
Vlysses,	*Teucer,*
Aiax,	*Menelaus,*
Tecmessa,	*Agamemnon.*

Chorus Salaminiorum sociorum.

ACTVS PRIMVS.

Minerua, Vlysses, Aiax.

Mi IAm video, Vlysse, sæpe te venatice
Captasse, vt artes hosticas præuorteres.
Teq́ adeo ad ipsam commodum classem vltimam
Aiacis, vbi post principia tendit, tuor
Ruspantem, & olim metientem sedulo
Notis adulta nuperis vestigia,
Vt intus, an foras sit, oculis aucupes.
Bene autem es assectatus, vt canis sagax.
Nanque intus ellum est haud diu, caput
Sudore manans atq; carnufices manus.
Quare intus inspectare, nec tibi integrum est,
Omitte: tantum fare, quoius gratia
Tam satagis, omne vt, quicquid huius est, loquar.
Vl *O mihi Dearum cara maxume omnium*

Minerua, quam vel eminus clare tuam
Vocem aure capio, & mente ſuſpenſa haurio.
Qualis tubæ ſentitur ænea ſonor.
Rectéque ſenſti me mihi infenſiſsimum
Aiacem odora circuire indagine.
Ita eſt. eum venamur, haud alium, Dea.
Nam facinus iſta nocte cæcum, neſcium.
Ancepśq; fecit ille, ſi fecit tamen.
Nil ſcimus etenim mentis errore auij.
Quare hoc ſubiui ſponte perferens onus.
Nam pecua, nuper parta bellica manu,
Iugulata, ſtrata, ſauciata fœditer
Manu, magiſtris cum ſuis offendimus.
Factiq; eum omnis huius auctorem facit.
Huc adde, quod ſpeculator hunc ſolum omnium,
Campos cruento dum enſe perſultat furens,
Viditque, retulitque. Ego actutum impete
Veſtigo, odoro. hæc ſigna non dubie noto,
Aſt illa miror, cuia ſint non aſſequor.
Sed affuiſti tempori, ſiquidem tua,
Me nunc, & olim rexit, & reget manus.
Mi Perſenſi, Vlyſſe. iamque, dum venaturis,
Viam tibi iſtam ſponte cuſtos inſtiti.
Vl Bene hic, ſecuſne cœptus eſt mihi labos?
Mi Liquido putaſti fecit ille, me vide.
Vl Nam cur & auſus ille tam cæcum nefas?
Mi Achillis arma, addicta non ſibi dolet.
Vl Cur ſic furente fertur in greges gradu?
Mi Veſtro manus fœdare ſperans ſanguine.
Vl Incogitabat, inquis, Argiuis malum?
Mi Quin abſque me fuiſſet, & patrauerat.
Vl Quibuſne cœptis, quove mentis impetu?
Mi Irrupit ad vos nocte ſolus, & dolo.
Vl Peruenit igitur, atque metas attigit?

Mi

Mi Institerat adeo vtriq; iam prætorio.
Vl Quis rapida ouantem cæde repreßit manum?
Mi Aliena captis sensa ocellis oggerens
Hominis retundo gaudium immedicabile.
Et ad gregum miscella lanigerum agmina,
Promiscuiq; volgus armenti auoco.
Ibi buceras sternebat animantes, nihil
Parcens furori: modo cruenta credulus
Manu necare gemina Atridas corpora:
Modo hunc, modo illum scilicet mactans ducem.
Ast ego virum furore torrentem vago
Vrgebam, in altos induens casses mali.
Postquam remisit vis furoris de nece,
Armenta viua compedarum vinculis
Captiua, sed cum gregibus abducit domum,
Homines putans abigere, non brutos greges:
Quos nunc flagellis accipit vinctos male.
Age huncce sodes indicem morbum tibi,
In volgus vt eum differas, vbi videris.
Ne defetisce, neve deputa in malo
Hominem videre luminum auersos ego
Orbes reflectam, quominus te viderit.
O qui reuinctis manibus abductas agis
Hominum cateruas, huc adesdum, te voco.
Aiax tibi, inquam, dico. iam prodi foras.
Vl Quid agis, Minerua? ne foras hominem euoca:
Mi Potin' es tacere? nec tibi metum obijce.
Vl Ne, amabo: sed contineat intus se domi.
Mi Frustra vereris. non vir idem est, qui prius.
Vl Mihi hostis idem est ipse, qui prius fuit.
Mi Illudere hosti ludus est suauißumus.
Vl Mihi quidem isthunc intus includi sat est.
Mi Hominem videre mentis impotem fugis?
Vl Videre mentis compotem compos queam.

Mi At non videbit te quidem, quamuis prope.
Vl Cur non, si idem oculis lumen vsurpat, potest?
Mi Faxo te vt oculis vel videns non viderit.
Vl Mutare magnum fas nefasq; Dijs leue est.
Mi Tace, & quiesce, teq; in hoc statu tene.
Vl Certum est tenere. sed foris mallem tamen.
Mi Heus te, audin'? Aiax rursus appello. huc ades.
Cur numen auxiliare tam parui facis?
Ai Salue Minerua, maxumi proles Iouis.
Bene ades, & opportuna. te spolijs ego
Mactabo opimis, propter hanc prædam quidem.
Mi Sapis. sed illud quod rogo narra mihi.
Hastam imbuisti sanguine Argiuo tuam?
Ai Et gloriari fas mihi est, & non negem.
Mi Aduorsum Atridas nempe molitus manum es?
Ai Non fiat illis ludus Aiax amplius.
Mi Actum est, vt inquis: occiderunt ilicet:
Ai Nunc auferam mihi arma mortui mea.
Mi Quid vero Vlysses ille Laerta satus?
Quo res loco illi est? an tuam effugit manum?
Ai Sacramne volpem quo sit in statu rogas?
Mi Ipsum, inquam, Vlyssem male tibi infestum caput.
Ai Gratißimum intus asidet spectaculum
Captiuus, ipsum quod mori nondum velim.
Mi Quidnam priusquam aggredere? quid facies lucri?
Ai Priusquam ad alta columen cuncti us domus,
Mi Quodnam misello grande moliris malum?
Ai Cæsus flagellis efflet animam deniq;.
Mi Ne miserum, amabo, ne hunc ita accipias male.
Ai Sperare in alijs, Diua, te iubeo bene.
Supplicium ad istum is, nec secus, dabit modum.
Mi Postquam hoc in animo est sat tibi acceptum, ilicet,
Ne parce dextræ, cogitata perfice.
Ai Accingor ad rem: cæterum mando tibi

Vt

Vt tale prastes semper auxilium mihi.
Mi Vides, Vlysse, vim Deorum, quanta sit?
Hoc homine rerum quis fuit consultior,
Vel melior antehac cœpta mature exequi?
Vl Nullus quidem antehac, mihiq; miseritudine
Commouit animum, quanquam iniquior mihi est,
Quod tali inhærens ipse conflictet malo.
Nec illius rem, quam meam, specto magis.
Nil certius aliud esse nos, quam somnia
Imaginantum, aut corpora umbra inania.
Mi Ergo cauebis hæc videns, temerarium
Dictum, prophanumve in Deos effutias.
Nec insolescas, si vel ulli pranites
Virtute belli, sine vastis copiis.
Nanq; una tollit, una deprimit dies
Mortalium res, & boni semper viri
Curæ Deis sunt, contra at inuisi mali.
Ch Telamoniada, qui fundamina
Salaminis habes firma marina:
Bene cum tibi sit, bene lætor.
Cum te inimico languere Ioue
Differt Danaum fama maligna:
Mens mihi refugit, totusq; tremo,
Trepida ut terrore columba.
Vt præterita nocte tumultus
Nos famigerant rumore malo,
Te pede rabido persultantem
Vbera prati prædatitias
Danaum pecudes,
Quæ super ipsis fuerant reliquæ,
Ferro vastasse cruento.
Talia fictis probra susurris
Omnium in aures spargit Vlysses.
Creditur illi: nec sine multa

Suada excipitur: suasus & ipse
Suasore magis strepit auditor.
Tua risu facta lacessens.
Qui magna petit corpora telo
Nullus aberrat. Dixerit in me
Quis tale, fidem nullus habebit.
Nam felices petit inuidia
At sine magnis ipsi parui,
Intutum arcis sunt præsidium.
Nam cum diuite bene plebs rem gerit,
Diues cum plebe fouetur.
Verum talia sensa docere
Non poßis corda supina.
Ea circum strepit hominum turba.
Nec nos contra conferre pedem
Possumus, absente modo te.
Vt conspectum fugere tuum,
Strepitant, qualis defuncta metu
Vulturis, auium turba volantum.
Quod si subitis citus existas,
Muti fugiant trepidanter.

Stropha XI.

Anne Diana tuum soboles Iouis
(Ah fera fama, fera,
Mater ah probri mei)
In volgus armentorum animum furiauit,
Aut orba fructu debito victoriæ
Aut spoliorum aliquo
Frustrata honore, aut hinulei exuuijs?
Bellonane an Mars supplicium rabido
Poscens calen-
-te sanguine, noctiuagis vindicis
Furoribus iræ.

Antistropha XI.

Non te adeo vsque sinister agit furor,

O Telamoniada,
In greges vt tu irruas.
Hæc cælitum vis est mage Iuppiter auer-
-runcate volgi, & Phœbe, rumores malos.
Sin sua composito
Commenta fingunt arte mala proceres,
Aut acre cauti Sisyphidæ genus:
Ne, si sapis,
Ad hæc, rogo, castra manens deside,
Probro tibi ne sit.

Epodus VII.

Linque sedilia: surge: vbi plus sat longo
Lente exercitus immoraris otio,
Dira incendia ventilans.
Impune proterua vis linguæ
Ventiq; secura lasciui
Iniurioso miscet di-
-cta cachinno. At dolore ego configor.

ACTVS SECVNDVS.

Te Socij Aiacis, classica pubes,
Nobile prisci germen Erechthei,
Quantis versat fluctibus animi
Telamoniaci nos cura laris.
En ferus Aiax, pectore crudo,
Perditus, æger
Æstu conflictat iniquo.
Ch Quod præterita nocte quietem
Mutauit onus,
Filia Phrygij Teleutantis?
Dic: nam seruam te ferus Aiax
Socia lecti parte recepit,
Vt te nescire nefas sit.
Te Ardua dictu dicta profabor.
Leti similem morbum audite.

Efferus iris, animiq; vagus
Infandum Aiax ausus in vmbra est:
Talia iam licet intus cernere
Patrata manu sacra cruenta,
Pulchra viri gesta furentis.

Strophe XII.

Ch Mira indicas, mira torui
Facta refers hominis
Iniqua, inexplicanda:
Quæ proceres Danai
Male famigerant.
Quæque procax rumor acerbat.
Hem quem exitum res habitura est?
Habet hoc. furore
Sibi iam afferat ille
Manus: quippe qui tot
Optimos gladio greges
Impetijt, gregumque duces.
Te Me miseram: amens inde inde foris
Captiua manu traxit pascua.
Partem in nuda iugulauit humo.
Partem mediam male dissecuit.
Duo lanigeri proceres pecoris,
Illum capite, & lingua truncat.
Hunc destituit rectum ad medij
Columen tecti.
Et fera quassans vulnera, lori
Sanus habena mulctat equini.
Atque obganiit non bona dicta,
Non humanitus ea doctus.

Antistrophe XII.

Ch Iam tempus obnubere est ca-
-put, timide & propero
Fugam parare furto.

Curri-

Curriculumque citi
Leue remigij in-
-scendere, nec parcere naui.
Tantas min.is, totq; volutant
Proceres Atridæ
Duces, Saxipetas nam
Populi vereor
Manus, neu cum eo in malis
His iacente condoleam.
Te Minime vero. nanque silescit
Vt, non vehemens qui venit, Auster.
Quin noua compos vulnera sentit.
Nam sua sibi cum quis mala spectat,
Et socius in eis nemo accedit,
Ea magni est caussa doloris.
Ch Hominem beatum si malo defungitur.
Absente morbo nam remittitur metus.
Te Harum placeret vtra conditio magis:
Cum per te amicis est male, esse tibi bene,
Aut cum iis doloris paria munia exequi?
Ch Quod duplicatur, maius est, mulier, malum.
Te Morbo caremus, & laboramus tamen.
Ch Quid dicis? hac me dictio incertat magis.
Te Vir ille morbo cum teneretur graui,
Gestibat ipse, qua premebatur, lue.
Angebat & nos mentis impos compotes
Postquam resedit, ac recepit se a malo:
Et maior illum mentis exercet dolor,
Et non minus nos nunc dolemus quam prius.
Non ergo simpla hæc, dupla bis tanto mala?
Ch Verum est, fatemur ac veremur, ne Deum
Incessat ira hunc: nam leuatur non magis,
Defunctus illa peste, quam ægrotans prius.
Te Ergo disertim commonendus es mihi.

Ch *Enim unde cœpit gliscere hæc moles mali,*
Nos condolentes, & metus socios doce.
Te *Ergo ut doloris socius, omnem rem tene.*
Nam nocte prima nondum adhuc micantibus
Astrorum ocellis, ille vanos ancipe
Instructus hasta tentat exitus ruens.
Ego increpo hominem. nam quid, inquam, cogitas
Aiax? quod istuc itiner incertum paras
Nullo euocatus nuntio, aut tuba excitus,
Cum placidus omnes mulcet in castris sopor?
Breui ille dicto insequitur, at vulgario:
Mulier, mulierum ornamen est silentium.
Perculsit animum: comprimo me: ille exijt.
Verum quid interuenit interibi haud scio.
Post, curui frontes intrat armentas agens,
Mutasque pecudes, atque custodes canes.
Hinc capite truncat, inde resupinat, necat,
Iugulatque quædam. his compeditis verbera,
Tanquam viri sint, non greges, usque oggerit.
Tunc nescio quod exiens, spectrum appetens
Orationem duriter dictis dedit
In Vlyssem, Atridas, perperam & iculariter,
Indigna eorum facta sese ultum probe.
Ad nota rursum tecta regreditur gradum,
Tandemque mentis in potestatem redit.
Vt nouit omnem errore completam domum,
Frontem ferit, quiritat, in commiscuam
Iacentium se proijcit stragem gregum,
Manu prehensam identidem scindens comam:
Diuque muto constitit silentio.
Exinde grauia comminatus est mihi,
Ne edisseratur omne, quicquid est mali.
Ac esset in quo, sciscitabatur, statu.
His territata, quoque gesta sit modo,

Et

Et quo sciebam rite rem pando ordine.
Tunc ipse questus rumpere eiulabiles,
Huic prius inausos, atque inauditos mihi:
Expetere tales nanque censebat sonos
Ignauitati mentis, atque imbelliæ.
Et voce parcens, atque lamentis prius,
Gemitus premebat, taurus vt mugit ferox,
Nunc hoc iniquo constitutus in statu,
In strage pecorum, Cereris & Bacchi carens,
Ferroque cæsis gregibus incubat sedens.
Ac nescio quod facinus occœptat graue.
Tales querelis miscet eiulitans sonos.
At vos, amici, nanque ea me gratia
Huc contuli, ite, ferte opem, tutamini,
Faciles amicis sunt amici eiusmodi,
Ch *Indigna vero mihi, Teleutantis genus,*
Proloqueris hominem expectorarier malis.
Ai *Hei hei*
Te *Quin nunc magis videtur. an sentiscitis*
Quas fundit Aiax ore voces flebili?
Ai *Hei hei.*
Ch *Mirum ni homo aut ægrotat, aut offenditur,*
Morbi prioris pœnitudine anxius.
Ai *Hei puer, hei puer.*
Te *Heu misera quid agam? te, puto, Eurysaces vocat.*
Nam quid agis Aiax? heu vbi es, fili? occidi.
Ai *Teucrum voco. vbinam Teucer? aßiduon' volet*
Ductare prædas? ast ego intereo miser.
Ch *Homo est apud se, vt sentio. aperite ocius:*
Reuerebitur fortaßis aspecti mei.
Te *Aperimus, ecce. Cæterum licet tibi*
Hominis tueri gesta, & eiusdem statum.

Stropha VI.

Ai *Sodales maris remiges,*

Amici

Amici vnici omnium, &
Æquitate stantes pia:
Videte me esse, qualis est
Vbi recens ab æstibus
Fluctus adhuc mouetur.
Ch *Vah quam euidenter vera testatus modo es,*
Quod comprobatur satis inornato hoc statu:

Antistropha VI.

Ai *Amici, marinum genus,*
Rei nauticæ sciens,
Bene inhibens ratis palmulas:
Modo vnici, modo vnici
Super mi estis adiuua, oc-
-cidite: ferte opem mi.
Ch *Bona verba: ne malum resarciens malo,*
Maiora tristi damna iactura effice.

II. Stropha IIII.

Ai *Ego ille acer, ille fortis, ferox*
Duelli, atq; prælij interritus,
Pecudum in imbecille volgus ruo.
Pudet cachinni: contumeliæ pudet.
Te *Hac verba fari, domine, compendi face.*
Ai *Excede. cessas? i dierecte foras.*
He heu he heu.
Te *Desiste, amabo, per Deos. ad te redi.*

III. Stropha V.

Ai *Heu me miserum. manu*
Remisse me hos sacerrumos,
Bobus vt in trionibus,
Et in capellis, auidum
Retingerem cruorem.
Ch *Nam quid dolere hæc facta profuerit tibi?*
Infecta facta non erunt tuam vicem.

II. Antistropha IIII.

Hei omnium auctor omnium

Malorum

Malorum faber puer Laerta,
Leueq; publicumq; mendicimo-
-nium: vt triumphas: vt cachinnas: vt crepas.
Ch Rident volente flentque mortales Deo.
Ai Vtinam viderem illum obrutus licet malis.
Hei me, hei me.
Ch Comperce verbis. quo in statu sis non vides.

III. Antistropha v.

Ai Meorum o atauum pater,
Quanam arte, Iuppiter, vafrum
Vndiq; circitorem ini-
-micum vltus, atque ambo duces
Malam oppetam ipse mortem?
Te Si hac imprecaris imprecator & mihi
Mortem: quid opus est vita mihi, te mortuo?

IIII. Stropha xvi.

Meum o mihi iubar tenebræ, & orce,
Lux nitida, lucida:
Habete me vestri incolam,
Habete. nec Deorum enim,
Neque mortale hominum
Mihi genus videre
Fas, inutili cunctis.
Sed ferox Iouis gnata, perpete
Dea cruce me mulctat.
Quæ fugæ via?
Quem locum eligam?
Postquam, amici, & hoc, & hoc
Interit simul,
Vanamque capturam egimus.
Statimque volgus armis
Omne confodient me.
Te Vah misera: tales maxumum voces virum
Efflare, quas nec ausus esset antehac?

IIII.

IIII. Antistropha XVI.

Ai Fluuij marifluι, & maritima antra,
Et littoreum hoc nemus,
Diu diu me plus satis,
Tenetis ante Troiam.
Atenim haud lumine com-
-potem amplius licebit.
Credere hoc neget nemo.
O Scamander, qui proximus fluis
Beneuolus Argiuis:
Non tueberis
Amplius virum hunc
(Dicere non verebor) ex-
-erciti, omnium,
Quos Troia vidit, optumum
Græcanici: at sine vllo
Nunc honore iacentem.
Ch Nec comprimendi, nec remittendi tui
Vllum modum habeo: tanta te incumbunt mala.
Ai Ai ai, quis vnquam tot meum cognomine
Meis putasset concinere nomen malis?
Ai ai licet nunc proloqui bis, ter mihi.
Nam me malorum tanta circunstat cohors.
Cuius pater reuersus ab Troia hoc solo
Domum rediuit mactus omni adorea.
Ego autem eodem natus, ad eundum locum
Profectus, ijsdem viribus non indigens,
Qui nec minora patre patraui manu,
Heu pereo ad istum inhonorus Argiuis modum:
Sed hoc scio haud obnoxie: si de suis
Viuens Achilles captus armis arbiter
Palmarium virtutis alicui addiceret,
Nemo abstulisset illa tunc meam vicem.
Sed hæc doloso addixe potuerunt viro

Græci

Graci meam illi postputantes gloriam.
Quod ni mihi omnem euersa mens sapientiam
Expectorassent, & oculus, nunquam amplius
Iudicia in alium indicassent talia.
Iam pernico animo, Ioue sata, implacabili,
Me, cum iam in illos verterem infestam manum,
Repressit obiecta impotente insania,
In gregibus istis vt cruentarem manum.
Verum cachinnis nunc mihi illudunt, vbi
Fugere me nolente. cum Deus nocet
Vel fortiorem euadere ignauo est facul.
Quid ergo faciam, quem disertim omnes Dei
Odere? quem odit omnis Achiuum exercitus?
Et omnis odit Troia, & omne isthuc solum?
An domitionem ergo his relictis portubus,
Solisq; Atridis, trans & Ægeum parem?
Sed qua potis sim fronte Telamonem patrem
Contra obtueri? quomodo me inglorium,
Virtute cassum sustinebit cernere,
Quarum ipse rerum honoribus summis cluet?
Non sic abibit, non. quid ergo? an vir viro
Congressus ad Troum alta propugnacula
Clare oppetam aliquo facinore illustri edito?
Sed facerem Atridis rem bonam & gratissumam.
Non sic abibit. aliqua tentanda est via,
Qua iam senectis obsito membris patri
Profitear, haud hoc patre me ignauum satum.
Nam turpe longum postulat se viuere,
Cui nulla detur a malis interquies.
Nam quid habet in se volupe de die dies
Hinc summouens vitam, inde mortem promouens?
Nihili quidem hominem fecerim quem spes alit,
Vitamq; vanis speribus lactat suam.
Sed nempe pulchre viuere aut pulchre mori
Expetere honestis & viris verum est. tenes.

B B

Ch *Aliena dicta hæc te loqui nemo autumet*
Nec dixit, Aiax, sensa sed mentis tua.
Te respice ergo: da locum sententiæ,
Tuis amicis, atq; missa hæc sis face.
Te *Nullum est, here Aiax, omnibus mortalibus*
Necessitatis legibus maius malum.
Ego quidem sum creta libero patre,
Eoq; dite, si quis alius est Phrygum.
Nunc seruitutis compotiuit me Deus,
Et tua domitrix dextra. postquam ergo in tuum
Cubile conueni, ex eo studeo tibi.
Quod obsecro te perq; communem larem,
Sociumq; lectum, in quem optume conuenimus,
Ne, dum me iniquis tradis in manum tuis,
Committe, vt iis infamiæ in caussa fuam.
Si moreris, ac nos morte destituis tua,
Ilicet eodem raptam ab Argiuis die,
Tractamq;, meq;, paruolumq; diriter,
Famularem ad vnum degere ætatem autuma.
Oratione tum quis incillans malus
Dominus amara, aspicite coniugem inquiet,
Aiacis, argiuum omnium fortissimi,
Quæ seruitute quale mutauit decus?
Hæc dicet aliquis. me quidem incesset Deus.
Inhonesta vero hæc & tibi & tuis erunt:
Sed reuereatur te patris, quem in exita
Ætate linquis: sed sit & quidem pudor
Parentis annis obsitæ, quæ sæpius
Redire te optat viuum, & incolumem domum.
Miserere gnati paruoli: siquidem cibo
Cassus nouello te sine ætatem exiget
Vt orbus, at non carus. oh quantis malis,
Si moreris, illum, meq; compotem facis.
Te præter aliud præsidi nil reliquum
Video. tua nam patria deleta est manu.

Genitrix

Genitrixq́: genitor occidit fato suo,
Et mortuales incolunt orci domus.
Quam quæso dulcem comparem patriam tibi?
Quam opulentitatem? nanq́ ego in te tota sum.
Sit & mihi respectus aliquis. nam bonos
Memores prioris esse benefacti addecet:
Et gratia alia gratiam semper parit.
Si quem beneficij ceperint obliuia,
Non est quod ille fortis aut bonus fuat.
Ch *Utinam, tui vt me miseret, Aiax, te quoq́*
Misereret: huius verba laudares, scio.
Ai *Atqui illa nobis affatim laudabitur,*
Si strenue ausit nostra mandata exequi.
Te *Parebo, mi Aiax: cuncta properabo exequi.*
Ai *Arcesse puerum nunc mihi, vt videam, meum.*
Te *Atqui foras eduxeram, metuens ei.*
Ai *Dum fluctuarem in his malis ego, aut vbi?*
Te *Ne scilicet periret occursu tuo.*
Ai *Hoc desit vnum nempe fortunæ meæ.*
Te *Ego vindicaui: quod quidem suffecerit.*
Ai *Et laudo factum, & perspicaciam tuam.*
Te *Sed quid iuuare te queam hoc facto meo?*
Ai *Vt alloqui poßim, vtq́ conspicarier.*
Te *Famularis illum aßeruat hic custodia.*
Ai *Sed quæ mora eius distulit præsentiam?*
Te *Heus puer, adesdum: te pater vocat: veni.*
Huc, sis, age illum quisquis ex famulis regis.
Ai *Venitne iußus, anne iussa negligit?*
Te *Producit illum famulus huc ex proxumo.*
Ai *Age huc age illum: non enim externabitur*
Stragis recentes hos aceruos intuens,
Si quidem ille vero patre me satus fuit.
Sed eum paternis institutis asperis
Domitari oportet: atq́ mores exequi,
O gnate, fortuna esto dissimilis patri,

Ast alia similis omnia: ita malus haud suas,
Quanquam vnicum istud hoc bonum inuideo tibi,
Quod ista nondum percipis sensu mala:
Nil sapere quippe vita iucundissima est.
Nil sapere prorsus est malum carens malo.
Mœrore, donec gaudium internoueris.
Quod assecutum, qualis ex quali patre
Satus es, te oportet specimen inimicis dare.
At interim auris vescitor leuibus, alens
Mentem nouellam, volupe matris gaudium.
Nemo te Achiuum differens probris malus,
Torue increpabit, vel liceat careas mei.
Talem relinquam ianitorem acerrumum,
Alimoniæq; præsidem Teucrum tibi:
Siquidem is redibit hostium insessor procul.
Ast o sodales armites, marina gens,
Mandata primum nunc suprema & vos mea
Accipite, & illi nuntiantes reddite:
Istum puellum ducat ad lares meos,
Eribœa vt illum videat, & Telamo pater,
Et eis senectæ dulce lenimen fuat,
Vel donec orci tecta sint nacti inferi.
Vlli nec arma præmiatores mea
Ponunto Achiuis, nec meum magnum malum.
At ipse vero Eurysace, tu cognominem,
Et crebriloris pensilem amentis quatens
Apprende clypeum hunc prægrauem, & septemplicem.
Sed arma mecum concremantor cætera.
Heus tu properiter manibus hunc puerum cape,
Et ianuam obde, nullaq; hic palam iace
Lamenta. valde est fletuum mulier lubens.
Operi forem, inquam. haud bene medens se postulat
Carmen secando vulneri incantassere.
Ch. Properantiam istam inaudiens metui male.
Nec me asperata lingua delectat tua.

Te

Te Quod istud, Aiax, mente moliris malum?
Ai Ne me rogaßis. pulchra res modestia est.
Te Quam pendeo animi. Sed per ego te liberos,
Et per Deos obtestor, haud nos produis.
Ai Vah enicas me, mulier: an nescis, Deis
Debere nullum iam me honorem obnoxium?
Te Bene ominare. *Ai.* Affare quos persuadeas.
Te Non credis autem? *Ai.* Iam nimis loqueris diu.
Te Nam timor adegit. *Ai.* Intus hanc includite.
Te Reprime te, amabo. *Ai.* Stulta vero es fœmina
Si nunc mouere cogitas animum meum.

Stropha VIII.

Ch Illustris Salamis, beata
Tu nunc habitaris, & felix
Cunctis, celebrisq; cunctis.
Ego autem, ego, imma-
one tempus abyt, miser
Ex quo hic Idæis
In pascuis, inque vbere
Nutrice gregum perenno herba,
Morarum impatiens,
Malam spem refouens,
Si quidem erit, vt agam hic
Procul animam
Inhonorus, exspes.

Antistropha XIII.

Quin & perditus, æger Aiax
Mi cura secunda inhæret, proh
Diuino agitatus æstu,
Profectus ex te
Antehac, prius inclytis
Præpollens armis:
Nunc auius mentis sua
Suis dolor extitit magnus.
Priora omnidomi
Viri gesta manu

Memoriter animo
Profuga malis
Cecidere Atridis.

II. Stropha XIIII.

Sed cum vetustatis
Obsita tempore,
Canis & annis
Audibit anus parens hunc
Rabere mente captum.
Luscinia ilicet
Lamentabile
Carmen volitantis
Non illa occinet:
Ast luctificum integrabit
Lessum. pectora palmis
Atris tonsa sonabunt:
Incanamq; manus
Comam lacerabunt.

II. Antistropha XIIII.

Praestaret extinctum
Hunc, quam efferarier,
Vbi paterno an-
-tistans celebres Achiuos
Genere, & inclyto ortu,
Cognita non tenet
Se intra septa ani-
-mi, ast exulat extra.
Infelix pater,
Heu qualia & audies tu
Infortunia nati:
Qua antehac Æacidarum
Ætas non tulerat
Quidem vlla, nisi ista.

ACTVS TERTIVS.

Ai *Omnia reflexis saeculorum anfractibus*

Occulta tempus aperit, & aperta occulit.
Nihil est supra spem. tempore etiam contumax
Deprenditur mens, iusq; iurandum Iouis.
Ego peruicaci mente, inexorabili,
Qualis rigescit dura ferri acies aqua,
Demulctus huius ore sum. inimicis eam
Linquere misertum est viduam, & orbum filium.
Sed ad lauacra & prata litoralia
Eo, vt expiatus februis lustralibus
Iram ferocem deprecer grauis Deæ.
Mox aliquem adibo inhospitum & tescum locum,
Telumq; ibi inimicißimum hoc, ensem meum,
Vt videat illud nemo, defossum obruam,
Sed creditum orcus, noxque seruaßint sibi.
Nam denique ex quo muneratum tempore
Ego illud hostica Hectoris cepi manu:
Exinde adeptus nil sum ab Argiuis boni.
Scitum est in ore hoc omnium dictum vetus:
Infausta munera hostium, nec-munera.
Discamus ergo in cæterum Deis locum
Cedere, & honorem debitum Atridis dare.
Nam principes sunt, obsequendum est: quippini?
Et grauia quæ sunt, quæque sunt immania
Cedunt honori. cedit & vis ninguidæ
Hiemis, vbi æstas macta frugibus venit.
Cedunt & ipsæ noctis obscuræ vices
Luci albicanti lumen almum accendere.
Et maria tumidis intonata flatibus
Posuere fluctus. victor omnium sopor
Deuincta laxat membra, nec semper tenet.
Et ego modesta facta dubitem persequi?
Quare, vt reapse nuper expertus fui,
Hac fine semper, censeo inimicum oderis,
Tanquam idem amicus sit futurus. indidem
In tantum amico munifex morem geram,

Tanquam nec idem sit futurus. plurimi
Appellere ipsum portum amicitiæ timent.
Sed belle habebunt ista. tu vero interim
Intus precare perpetim, mulier, Deos,
Succedere illa, quæ sedent animo, omnia.
Et vos sodales paria comprecamini.
Mandata verbis hæc meis Teucro date:
Uti nos amaßit, vt velit vobis bene,
Proficiscor illuc, quo profecto opus mihi est.
Vos iussa perpetrate. forsit de mea
Salute inaudietis, etsi perieram.

Stropha XIIII.

Ch Amore tremisco: vitulo gaudio vagus.
Io, Io, o Fau-
-ne, o peruage Faune:
Cyllenicæ specula iuga
Age, o, ninguida linque scrupea. adsis
Deum salisubsule: atque gestus
Gnoßiacos age
Mecum, indocilesque pede
Quate hic choreas.
Nunc mihi saltitare cura est.
Icarium salum superans, trans-
-marine Diue Apollo,
Apertus & apparens
Adesto placabilis, atque felix.

Antistropha XIIII.

Remotus enim acer ab oculis mali labor.
Io, Io, nunc o nunc
Accedere Iuppi-
-ter, fausta, candida lux siuit
Citas fluctiuagas rates, quia Aiax
Furore leuatus, & Deorum
Iusta operatus est,
Et nunc pietate colens

Pia benigna.
Omnia tempus acre delet.
Nec fieri omne posse, negandum est.
Vbi ipse restitutus
Aiax modo Atridis in-
-opinus est ex grauiore lite.
Nū Hoc primum, amici, vos ego edoctos volo:
Recens ab altis Mysiæ Teucer iugis
Adest. is autem media castra permeans
Petitur acerbis omnium Argiuum probris.
Ventantem enim illum sciscitabundi procul
Circumsteterunt: hinc & hinc conuitiis
Lacerant, lacessunt. non fuit qui non eum
Vecordis, insessoris etiam exerciti
Fratrem vocaret: nil vetare quominus
Saxorum aceruus obrutus mortem oppetat.
Eoque res rediret vt gladios suis
Vagina eburna liberarent dexteris.
Sed verbo amico reprimit gliscens malum
Senum senex ætate prouectissimus.
Nunc vero vbi Aiax est, vt illi hæc indicem?
Dominis negotium omne pandere expedit.
Ch Non est is intus, verum abiuit iam modo,
Consilia nectens moribus nouis noua.
Nū Heu heu.
Qui misit istam me viam, aut me eam viam
Tarde ille misit, aut ego tardus fui.
Ch Quid est quod hac in re exequendum omiseris?
Nū Teucer vetabat, ne domo Aiax antea
Prius, quam adesset ipse, prodiret foras.
Ch Sequutus est meliora: nempe maximis
Pacem Deorum precibus exposcens abest.
Nū Hæc verba plane plena sunt dementiæ,
Et stulta, siquid augurans Calchas sapit.
Ch Quibus ista tandem fretus indicijs ais?

Nũ Ego superstes assum, atque interfui.
Nanq; e corona, & regijs comitijs
Calchas resurgit. seorsum Atridas deserit.
Teucrum prehendit: copulatur dexteras.
Infit: recenset: mandat omnibus modis,
Aiacem vt hodie sedulo coercitum
Intus teneret, nec foras emitteret:
Si vellet illum sospitem, ac superstitem.
Nanq; hanc, neque vltra (sic enim autumat) diem
Illum Mineruæ dirus exercet furor.
Nam molem inanem corporum, atq; inutilem
Missa ruina cælitus procumbere
Perhibebat augur. si quis humanum nihil
Quamuis creatus corpore humano, sapit.
Sed ille & olim primitus domo exiens
Demens, monente patre bene, deprensus est.
Nam sic monebat: Gnate, bellica clue
Virtute victor: vince cum Deo tamen.
Contra ille torue affatur ac superbiter:
O genitor, etiam si quis est nulli rei,
Virtute diuum vincet: ast ego hanc facul,
Etiam sine illis indipiscar gloriam.
Adeo superbe est eloquutus. Denique
Diuæ Mineruæ, dum illum in offertissumos
Hortatur hostes vertere infestam manum,
Dictum obloquutus perperum est & impotens:
O Diua, Græcos cæteros præsens ope
Tutare: nam in nos nulla vis pugnæ ingruet.
His ille verbis sibi Deæ implacabiles
Asciuit iras, homine spirans altius.
Sed si diem istum vescitur vita: ilicet
Eius salutem cum Deo confecimus.
Hæc augur. at me ex sessimonio statim
Tibi ista misit perferentem sedulo
Mandata Teucer. Si nec adsum tempori,

Non

Non superat ille, siquid hic Calchas sapit.
Ch *Tecmessa, misera mulier, infelix genus,*
Accede, & audi, qualia hic verba obstrepit:
Quæ gaudium omne expectorant animo mihi.
Te *Quid me misellam vix quiescentem a malis*
Meo recenter excitatis de statu?
Ch *Tibi ergo dicat iste: nam me de tuo*
Aiace quæ narrauit, exanimant metu.
Te *Hau mi homo, quid ais? an penitus ego occidi?*
Nū *De te nihil promitto: de Aiace attamen,*
Si eliminauit ille, non sperem bene.
Te *Eliminauit is quidem, vt metuam: quid est?*
Nū *Includi aperte iußit illum intra domus*
Consepta Teucer, nec foras amittere.
Te *Vbi ipse Teucer? cur is hæc adeo iubet?*
Nū *Iam mox redibit ille, cæterum exitum*
Hominis ad aliquod tendere exitium autumat.
Te *Perij. quis illi hæc indicat mortalium?*
Nū *Thestore creatus vate vates, hoc die,*
Quo certa vel ei vita, vel mors expetit.
Te *Heu casum, amici, præuenite præcipem.*
Pars ite, Teucrum conuocate huc ocius.
Pars occidentis, pars & orientis plagam
Lustrate, quo se cunque proripuit male,
Iam sentio olim me a viro delinier.
Ingrata iam sunt, quæ benigne fecimus.
Heu, gnate, quid agam? non enim moræ locus.
Certum est & ire qua pote, & quantum pote.
Eamus, accingamur: haud cessato opus,
Seruare volumus si virum certum mori.
Ch *Paratus ire nec quidem tantum ore sum.*
Sed operis aderit, & pedum properantia.

ACTVS QVARTVS.

Ai *Stat culter illa parte, quæ sit maxume*
Acuta si cui experirier vacat.

Munus quidem ille olim Hectoris virum omnium,
Et omnium mihi hospitum inuisissumi.
In Troade autem pactus est terra hostica:
Cui bene cruenta cote acumen redditum est:
Fixi bene illum, & apparaui sedulo,
Vel ut properiter non mihi inuideat mori.
Prouisa nobis ista sunt in cæteris:
Tu primus, & fas, adiuua me, Iuppiter.
Fac impetraßim munus hoc a te breue.
Existat aliquis nuntius: quicquid mali est
Teucro eloquatur, moneat ut me isthinc humo
Super cruento hoc ense prociduum efferat.
Ne deprehensus hic ab inimicis prius
Proyciar, & præda auibus, & canibus fuam.
Hæc, sancte, venerans te rogo, atq; idem obsecro:
Deponat ut quiete me placidißuma,
Postquam ense primum hoc transadegerim latus,
Primo pedatu dextra Mercury inferi.
Deinde semperuirgines prece inuoco,
Quæ semper intuentur humanas vices,
Sanctas Dearum præpetes Furias: sciant
Uti me Atridæ principes adigunt mori.
Eosq; in exitium ultimum malos male
Rapiant. & ut me mox tuebuntur mea
Cæsum manu iacere, sic nepotibus
Pœnas nefanda cæde postumis luant,
Agite, ite celeres, ite Furiæ vindices.
Tentate volgus omne, ne compercite.
Sol, qui suprema templa curriculo citus
Lustras, paterna institeris ut terræ mea,
Strigans, parumper inhibe habenas aureas
Utrisq; miseris funus ac casus meos
Ætate cana nuntia parentibus.
Ubi fama miseræ matris aures accidet,
Totam per urbem ululabit, eiulabitur.

Nec

Nec fructus operæ est ista frustra conqueri.
Age, ordiendum est facinus actutum mihi.
O mors age, o mors age, veni, ac me visita.
Quanquam alloquendi tempus olim erit satis.
Te lucis almæ candidissimum iubar:
Te, sol, & almæ lucis aurigam alloquor
Postremum, inquam, vt postea nunquam amplius.
O lumen, o domestica sacrum solum
Salaminis, o mei penates patrij:
Vos claræ Athenæ, vosq; gentiles mei,
Fontesq;, fluuij vos valete. Troici
Campi valete, & vos mei nutricij.
Hæc verba vobis edit Aiax vltima,
Reliqua apud orcum fabor infernatibus.
Se Labor duplex grauis labor.
Quem non adiui ego locum?
Nec, qui docere poßit, vllus est locus.
Tace, tace fallor? an sonum audio?
Se Vero. sodales classicos nos scilicet.
Se Quid ergo?
Se Latis occidentis omne vestigauimus.
Se Habesne?
Se Multum laboris: nihil mihi vltra se obtulit.
Se Nec, vspiam ipsam solis orientis plagam
Existit vllus rite qui monstret mihi.

I Stropha XIII.

Ch Quis ergo, quis mihi,
Quis hominum vigilibus
Mari speculis sedens.
Cæliuagisve vijs
Solens quæ Dea,
Fluminibusve freten-
-sibus ferum virum inde
Sicubi vidit pa-
-lantem, vbi est, nuntiet.

Graue fuerit enim, si
Post tot labores vagos
Cursu non potui assequi.
Ast me hominem imbecillem, vbi est non cernere.
Te *Heu me, heu me.*
Ch *Heu quoia vox hæc proxume e nemore exijt?*
Te *Heu me miseram.*
Ch *Sponsam misellam bellica captam manu*
Video Tecmessam paribus affinem malis.
Te *Perij, occidi: actum est: vita, amici, exacta sum.*
Ch *quid est noui?* *Te.* *Aiax cæde confectus noua,*
Iacet cruentus ense furtiuo incubans.

I I. Stropha V.

De reditu actum est mi.
Interficis istum
Tuum sodalem, inquam,
Aiax. o miser,
O miser fœmina.
Te *Vt ipsa res est nata, nunc gemere addecet.*
Ch *Sed quoia ad hanc rem est vsus infelix manu?*
Te *Sua ipse dextra, vt res docet. quod & quidem*
Hærens, humoq; fixus ensis arguit.

I I I. Stropha VIII.

Ch *Heu miserum casum,*
Tene cruentasti
Amicorum carens?
Egone eo vsq; stipes: ego
Ita negligens fui huius?
Hic, hic
Peruicus, atq; sui
Iacet ominis Aiax.
Te *Nefas videre verum ego isthoc pallio*
Totum obuolutum corpus amicto obtegam.
Nanq; illum, amicus si quis est, contra obtui
Non queat anhelis sollicantem naribus,

Et

Et ex cruento vulnere atrum sanguinem.
Heu misera, quid agam? quis te amicorum efferet?
Vbi Teucer? adesset, si quidem adesset, tempori,
Sui cadauer fratris vt componeret.
Qualis vir Aiax, qualiter miser iaces,
Miserandum & ipsis hostibus spectaculum.

I. Antistropha. XIII.

Labore ergo improbo
Volueras, miseriis-
-que fungier, & quidem
Functus es. vsque adeo
Mihi talia
Perdius acri animo
Gemendo signa iam dabas
Hostifica, & pernox
Erga Atridas duces.
Ea fuit, ea labis
Princeps dies: quae dedit
Indicium acre vir-
-tutis & ergo Achillis arma tradidit.
Te *Eheu.*
Ch *Generosa cura penita transit viscera.*
Te *Eheu.*
Ch *Nil mirum &, iterum, mulier, eiularier,*
Orbata tali quae modo careas viro.
Te *Opinio ad te, sensus ad me pertinet.*
Ch *Fatemur.*
Te *O gnate: quod nos seruitutis nunc manet*
Iugum? quibusve premimur insessoribus?

II. Antistropha V.

Ch *Ah geminum sensi*
Te facta profari
Nefanda imperato-
-rum huic magno malo.
Sed repellat Deus.

Te

Te *Non accidissent hæc Deis nolentibus.*
Ch *Sed mole nimium nos graui premunt mali.*
Te *Tales ruinas creta supremo Ioue*
Minerua Vlyssis saua molitur vicem.

III. Antistropha VIII.

Ch *Quam tacite secum*
Mente dolosa vir
Renidens, obstrepens
Cachinnat, & super domini
Rabie, & furore ridet.
Heu, heu.
Tum autem & vbi audierint hæc
Duces duo Atridæ.
Te *Atqui cachinnent, hominis insultent malis.*
Fortaßis &, si viuo honorem non dabant,
Flebunt peremptum Martio in discrimine.
Nanque homo sinistra mente possessum bonum
Nunquam prius percipere, quam amisit, solet.
Mors eius illis dulcior, grauior mihi,
Ipsi suauis: nanque habet quorum arserat
Amore, mortem, cuius expetens fuit.
Ch *Quid vero in illum riserint tantum? neque*
Occubuit illis ille: non: verum Deis.
Ad hæc Vlysses perperam ergo rideat.
Iudicio eorum periit Aiax: at meo
Defunctus abiit lacrumis & luctibus.
Teu *Heu, heu.*
Ch *Audita Teucri vox, mihi vt videor: tace.*
Porro quiritat carmen affine huic malo.
Teu *O frater Aiax, o mihi carum caput.*
Itane alea omnis iacta, vt omnes antumant?
Ch *Actum est, vir ille, quod scias, Teucre, occidit.*
Teu *O asperam, grauemque fortunam meam.*
Ch *Vt nata res est.* *Teu.* *Heu ego miser, miser.*
Ch *Plane gemendum est.* *Teu.* *O grauißumum malum.*

Ch Hoc,

Ch Hoc, Teucre, verum est. *Te.* Heu miser. quid? filius
Illius in quo Troadis situs loco est?
Ch Ellum intus. *Teu.* Illum quam potest celerrume
Huc intus educ. ne quis vt catulum vnicum
Orba leana maleuolus rapere occupet.
Abi: moue te: curre. nam iacentibus
Omnes student se mortuis illudere.
Ch Sed adhuc & idem viuus illi sedulo
Curare tibi mandauit, vt curas quidem.
Teu O omnium vnquam, quæ quidem oculis viderim,
Spectaculum horridissumum & grauissumum.
O præter omnes, quas profectus sum antehac,
Lædens meum cor maxume hæc profectio,
Postquam tua, Aiax, mortis atrum nuntium
Sensi, insequens cuncta, atque vestigans cate.
Nam citus Achiuum castra peruolgauerat
Te iam perisse rumor, vt Dei, frequens.
Quæ cum miser longinquus audirem procul,
Absens gemebam: nunc videns pereo male.
Me miserum.
Velum aufer, omne vt quicquid est, videam malum.
O dira species perpetrata atrociter,
Quot corde curas obserens moreris, mihi?
Quæ nunc adibo regna? quos homines petam?
Cui non tua in re crepera, amice, iuuerim?
Telamon meus, tuusque communis pater
Lætus me, & hilari fronte reducem scilicet
Sine te recipiet? quippini qui vel neque
In re secunda gaudio diffunditur?
Cuinam ille dicto parcet, aut conuitio?
Me spurium, & ipsa bellica præda satum
Ignauiane mentis, an metu, an dolo
Te prodidisse, frater Aiax, vt tuas
Domos, & omnem possiderem habentiam.

Talia seuerus perperam profabitur
Asper senecta, iurgijs atrox homo.
Solo paterno eliminabor deniq;
Sermone patris seruus, & liber tamen.
Et hæc quidem domi. ast me in aruis Troicis
Odere multi, sed fauent paucissimi.
Isthuncq; fructum morte percipio tua.
Perij quid ergo? quomodo te, inquam, exuam
Dirissumo isthoc ense? sub quali heu tibi
Carnufice vita perijt? Hector deniq;,
Necne sciebas, te peremit mortuus.
Videte casus per Deos duum virum.
Illo, quod Aiax munerarat, balteo
Traiectus Hectore curulibus rotis,
Raptatus vsq; est donicum expirasceret.
Contra iste capiens munus illius manu,
Incubuit illi, morte pessuma cadens.
Mirum, ni vtrunq; munus, ensem hunc scilicet
Furia, & id Orcus fabricarit balteum.
Ego censeo ista. & talia pleraque omnia
Deos supremos in homines molirier.
Diuersa sed qui sentit, aut alia omnia,
Sententia sua stet ille, ego mea.
Ch Orationem comprime, atque vt hunc virum
Mandes sepulchro, quidve dicas, prouide.
Adest parum vir æquus: & forte aduenit,
Vtpote malignus, nostra vt insultet mala.
Teu *Quis est, ab ipso quem vides exercitu?*
Ch *Menelaus: is, cui classis ista militat.*
Teu *Video: propinquus cum sit, agnosci potest.*
Me *Heus te volo: istud manibus efferas caue*
Tuis cadauer: verum vt est, missum face.
Teu *Quoia ista verba funditasti gratia?*
Me *Visum mihi, & cui paret ipse exercitus.*

Teu

Teu Quod nomen isti rei praetexitur?
Me Quod quem putaui eduxe patria domo
Amicum Achiuis, auxilij fidissumi,
Deprensus ille Phrygibus est inimicior.
Totis statiuis nanque moliens necem
Impressionem nocte, vt occidat, facit.
Quod ni Deum aliquis impetum intercepsset hunc,
Omnes ad vnum nos quidem illius vicem
Internecino funere expositi illico
Essemus, ast is viueret. verum Deus
Hominis furorem auertit in pecua, & greges.
Nemo ergo tantis viribus pollens homo
Existat, illum condere vt tumulo audeat.
Proiectus at enim flaua arena littore
Circummarinis pabulum alitibus fuat.
Ne ad haec superbos tolle nimium spiritus.
Nam si manus nil potuit in viuum mea,
In mortuum ergo poterit: etiam ingratijs
Vim faciam vbi is se comparare noluit,
Praecepta viuus vt capesseret mea.
Quanquam illud animi est improbi, cum plebs homo
Parere nil se postulat melioribus.
Nam sancta iura perperam ac leges vigent
In vrbe, cui non constat obsequij modus.
Exercitique nulla sunt moderamina,
Cui nulla vis est nec pudoris nec metus.
Sed si quis vsquam est mole crementa artuum,
Is ruere sese speret & minimo malo.
Nam qui timoris & pudoris compos est,
Hunc posse spera sospitem consistere.
Sed vbi licentia omnis est iniuriae:
Tunc & statum vrbis post modo tandem illius
Cursu e secundo pessum iturum existima.
Tamen timoris & mihi constet modus.

Nec est, quod vbi quid egerim, vt mihi sit bene
Non & rependam tantidem, vt mihi sit male.
Vicissitates hæc habent iste antea
Fastu tumebat: nunc ego fastus gero.
Ita funerare hunc opere maxumo veto,
Ne & ipse, dum istum funeras, funus fuas.
Ch *Menelae, ne post dicta sapienter tua*
Videaris ipse iniuriosus mortuis.
Teu *Nil mirum, amici, si quid errare assolent*
Homines nec vllis incluti natalibus.
Quandoquidem & errant talibus verbis viri
Propage celebres, atque nobiles domi.
Primum hoc mihi inque, dicis isthuc te virum
Adduxe, Achiuis socius armorum vt foret?
Non ipse per se venit, imperio suo?
Tune imperator eius es, qui gentibus,
Quibus fuit dux ille, nullus imperas.
Non noster es dux ipse, sed Sparta imperas.
Nec est quod id sit attributum ius tibi,
Vt imperares potius ei, quam vt is tibi
Obnoxius, non imperator omnium.
Venisti, vt Aiacem obsequi tibi postules.
Quorum ipse rex es, hos rege: imperia in eos
Magnidicus inhibe grauia. ego hunc, seu tu vetas,
Seu prator alius, rite tandem & ordine
Condam sepulchro nil tuas veritus minas.
Non fœminæ tuæ ergo is huc profectus est,
Vt grauibus auctorata gens periculis,
Sed obsacratum ius, Iouisque sagmina,
Non ob te: vt qui & nihili inanes penderet.
Stipare ad ista plurimis præconibus,
Nec non duce ipso: tu strepens nil me moues.
Per me quidem tibi esse eum, qui scis, licet.
Me *Periculosum est talia in malis loqui.*

Ten

Teu Acerba, quanuis æqua, verba vellicant.
Me Et gloriari plurimum arcitenens solet.
Teu Illiberalem non enim artem exerceo.
Me Si scutum haberes, gloriares scilicet.
Teu Congrediar, etiam veles, armato tibi.
Me Quam pascit acres lingua spiritus tua.
Teu Fiducia æqui tollere animos fas mihi.
Me Fas nempe & illum me perempto viuere?
Teu Huic perempto? viuis ergo mortuus.
Me Me sospitarunt numina: huic vero occidi.
Teu Dijs sospitatus ergo ne temnas Deos.
Me Egon' supremas temnerem leges Deum?
Teu Ita si vetares mortuos tumularier.
Me Meos veto hostes ipse: non enim addecet.
Teu Unquam tibi Aiax pectore aduorso obstitit?
Me Fuit hostis hosti. quod tibi & gnarum fuit.
Teu Nam quem doloso clepseris suffragio.
Me Hæc arbitrorum lata culpa, non mea.
Teu Perplura fraude fraudus es volens mala.
Me Alicuius animum pungit hæc oratio.
Teu Non tam, vt videtur, quam te ego pungam mea.
Me Vnum eloquar. tumulandus hic nullo modo est.
Teu Audi vicissim & tu istud: hunc tumulabimus.
Me Vidi tolutiloquente lingua præditum,
Qui nauigare suasset insano mari,
Stupere eundem, quando tempestas eum
Turbaret, ac sese inuolutum pallijs
Cuiuis terendum calce vectori dare.
Sed te, impetumque incicurem linguæ tuæ,
E nube parua magna tempestas ruens
Restinguet, & clamore compescet graui.
Teu Ego autem inanem & perperum vidi virum.
Aliena propter insolescentem mala.
Quem cum videret moribus quidam mihi,

Formaq; similis, talibus præsens monet:
Amice, ne sis mortuis iniurius.
Aliter manet te, me vide, infortunium.
Istis monebat nullius rei virum.
Quin tueor illum. non is alius, vt reor,
Fuerit, nisi tu, nonne conieci bene?
Me Abscedo. nam qua turpitudo, velle eum
Sermone castigare, qui cogi potest?
Teu Abscede. nam quam turpe & inhonestum est mihi,
Attendere homini effutienti inania?
Ch Atrox litis certamen erit.
Quantum potis es, propera Teucer,
Fossamq; cauam citus huic cura.
Vbi perpetua celebrem cunctis
Tumulum cum laude tenebit.
Teu At ecce præsto tempori adsunt proxume
Et gnatus huius atque particeps tori,
Vt exequantur rite funus mortui.
O puer, adesdum. age accidas supplex patri,
Qui te in supernas lucis oras edidit:
Illi assíde suppliciter, & manibus tene
Meas, & huius, & tuas itidem comas,
Suppliciũ velamenta. quod si exerciti
Quidam aggreditur mortuo te auellere.
Tollatur insepultus e medio male:
Et eruatur genere toto stirpitus,
Qualiter ego istum præsico crinem manu.
Puer, tene illum: serua, habe. nec te statu
Demoueat aliquis: ast inhære huic accidens.
Nec, o sodales, pro viris muliebriter
Vos gerite: sed iuuate, donec venero
Tumulum huic procurans, nullus id sinat licet.

Stropha VII.

Ch Reciprocifuga temporis ætas

Numerosiq; volumen aui,
Quando desinet miseri
Tot ærumnas belli
Nobis duplicans
Residem ad Troiam, Troiam inquam,
Probrum maculamq; Græcorum?

Antistropha VII.

Vtinam is, vtinam in ætheris oras
Prius. ipsum aut penetrasset orcum,
Quisquis vnquam funerea
In Arginos primus
Belli arma tulit.
Criminum heu caput omnium.
Is nanq; homines trucidauit.

II. Stropha XI.

Is corollarum epulas,
Dulceq; delenifici
Omne meri proluuium idem,
Idemque sonos flexanimos
Abstulit: is noctiuaga
Furta voluptatum amoris,
Amoresq; aboleuit. heu, heu.
Nunc hic iaceo otiosus,
Aqua pluuio caput
Rore madens, iniqua Tro-
-iæ monumenta.

II. Antistropha XI.

Ante mihi noctipetas
Insidias propulerat,
Atq; sagittas ferus Aiax.
Nunc ipse iacet luctifica
Sorte. quis ergo mihi amor,
Quæve voluptas placebit?
Vti essem, o vtinam essem, vbi vnda
Rupes lauitur marina

Sub æquore Sunij:
Alloquerer sacras vti
Tutus Athenas.

ACTVS QVINTVS.

Teu Pedem citaui, cum viderem Agamemnonem
Ducem huc nec æquis incitatum passibus.
Sinistra quadam velle præ se fert loqui.
Ag Tune ille, quem superba dicta, & aspera
Impune dixe fertur in nostrum caput?
Tibi dico, captæ matris ancillæ genus.
Ingenua quod si sustulißet te parens,
Quantum tumeres, teq; celsum attolleres,
Cum litiges nulla in re, homo nulli rei?
Venisse nec nos claßi rectores, neq;
Duces Achiuum, iureiurando autumas.
Sed iuris Aiax, vt probas, venit sui:
An ista ius est dicta seruos prologui?
Quis ille, cui tu, tanta vociferans, studes?
Quo contulit pedem, vbi stetit, vbi & non ego?
An præter illum, nullum habent Græci virum?
Ergo, vt videmur, iniqua promulgauimus
Armorum Achillis publice certamina,
Si Teucer & nos ore conuincit malos:
Nec sat probantur illa ne victis quidem,
Hac stare, qua tot censuere iudices:
Verum probris nos vndiq; incillabitis,
Furtim aut petetis, impotes victoriæ.
Istis ab animis moribusq; eimodi
Nunquam a[illegible]eretur legibus suus status,
Si exigemus iure vincentes loco,
Et postputandos ante collocabimus.
Sed comprimenda hæc, non lacertosi viri,
Vastoq; virium impetu, ij tutißumi.
Sed vbiq; vincunt, mente qui sana cluent.

Flagro

Flagro admonentur pollulo glebarij
Validi triones rectum itiner insistere,
Cui generis in te remedium video cito
Expetere, ni te sapere postules bene.
Qui natus illo, qui vmbra inanis, non vir est,
Gestis petulce, loqueris & proteruiter.
Non sapere disces? non tuorum conscius
Natalium, hominem liberum adduces mihi,
Orationem qui dabit tuam vicem?
Nam te loquente dicta me incertant tua,
Vt qui loquelam barbaram haud intellegam.
Ch Vtriq; vestrum Dij bonam mentem duint.
Nil melius, e re quod sit amborum, precer.
Teu Heu quam citatim mortuorum gratia
Ingrata cedit, atq; partes deserit.
Si quidem hic nec etiam ob parua dictu munia
Meminit tui, Aiax: cuius olim gratia
Tuo periclo tot pericla exhauseras.
Sed omnis iste fluxit ingratus labos.
O proloquute perpera, atq; inania:
Oblitus adeo es, quando nos in prælio
Periculosis impeditos casibus,
Nulla salutis spe, atq; vorsos in fugam,
Eripuit iste vos suo aduentu: foris
Cum fureret ardens ignis in naualibus,
Flammis adultus, inq; classem nauticam
Irrueret Hector varicans vallum impete.
Quis hæc repressit? non is est, qui fecit hæc,
Quem contulisse nuspiam pedem autumas?
Veron' is ille fecit hæc, & sedulo?
Cum nec vocatus, sorte sed ductus manum
Conseruit, acri comparatus Hectori.
Nec enim fugacem iecerat sorticulam
Glebæ madentis vber, ast quæ primitus

Educta caßide impetum citasceret.
Hæc ille fecit, atq; ego vna interfui,
Ego seruus, atq; matre barbara editus.
Hæc verba, stulte cum strepis, quo respicis?
Nescis, tui qui prosator patris fuit,
Pelops vetustus, eum fuisse barbarum?
Tuum satorem autem Atreum sacerrumum
Fratri vorandos apposisse liberos?
Te mater autem Cressa protulit, suus
Quam deprehendit cum viro alieno pater,
Mutisq; iecit pabulum natantibus.
Taline talis obicis genus mihi?
Telamone qui sum patre prognatus, meam
Qui premium virtutis ex exercitu
Habuit parentem concubinam: regio
E stirpe Laomedontis: eximiamq; ei
Præda olim ab omni munerauit Hercules?
Ergo optumus, duobus optimatibus
Satus de honesto generis auctores mei,
Quos insepultos, in laboribus sitos
Istis, repellis: nec pudet iactantiæ?
Sed certus esto, si virum hunc repellitis,
Omnino nos tres & simul repellitis.
Nam pro hoc mihi periclitanti, nobilem
Oppetere mortem melius est, quam pro tua
Uxore: quam pro fratre germano tuo,
Ad ista, cura non meam rem, sed tuam.
Si noxis aliqua re mihi, ignauißumus
Fortaße malis esse, quam audacissumus.
Ch *Adesse, Vlysse, te putato temperi,*
Nisi hos neuis dirimere, sed committere.
Vl *Quid est, amici? vox Atridarum procul*
Super hoc valente mortuo mihi accidit.
Ag *An non, Vlysse, verba dictu infamia,*

Et

Et probra ab isto nuper exaudiuimus?
Vl *Quæ probra? culpam haud commeret, me iudice,*
Si quis male audiendo, respondet male.
Ag *Male audijt: namq; ille me affecit male.*
Vl *Affecit adeon' vt tibi fiat male?*
Ag *Nam qui insepultum se hoc omissurum neget*
Cadauer, vt non tumulet iniussu meo.
Vl *Licetne amico proloqui verum tibi*
Tua haud minore, quam prius, cum gratia?
Ag *Licet nam & esset cæteroqui iniurium:*
Præcipuum amicum cum te in Argiuis putem.
Vl *Audi. per ego te cælites, ne proiici*
Virum insepultum hunc siris inclementius,
Nec eo vsque te odij prouehat licentia,
Vt omne iusq; fasque prosubigas pede.
Mihi omnium ille pessume infensus fuit,
Ex quo arma Achilli lite nostra euicimus.
Sed tamen ego illum tam male animatum mihi,
Non vsque nauci fecerim, quin omnium
Illum virorum, post Achillem, accerrumum,
Quicunque Troiam accessimus, vocauerim.
Vt flocci & illum facere, caussæ non siet.
Nam non viro illi, sed Deorum legibus
Iniurius sis. cæterum virum bonum
Incessere haud ius mortuum, licet oderis.
Ag *Hæc isto, Vlysse, pro viro iurgas mihi?*
Vl *Plane sed odi, odisse cum licuit mihi.*
Ag *Non & iacenti te quoque insultare fas?*
Vl *Inhonesta, Atrida, lucra ne placeant tibi.*
Ag *Vbique regem colere pietatem haud facul.*
Vl *Scitum est, amicis gerere, nomen & obsequi.*
Ag *Parere oportet regibus virum bonum.*
Vl *Quiesce. victus ore vicisti tuo.*
Ag *Memento, quali gratiam hanc confers viro.*

Vl Fuit

Vl Fuit mihi hostilis ille, sed fortis tamen.
Ag Quid fiet, vbi sic mortuo hosti honorem habes?
Vl Virtus mouet me, quam simultates, magis.
Ag Sunt, qui solent hæc facere, vecordes viri.
Vl At, qui boni fuere, post fiunt mali.
Ag Tales amicos esse postules tibi?
Vl Non laudo duram mentem, & intractabilem.
Ag Tu nos probabis hoc die ignauissimos.
Vl At nos tu Achiuis omnibus iustissimos.
Ag Iubetis, istud funus exequi sinam?
Vl Iubemus. idem nam manet nos exitus.
Ag Vt rebus homines omnibus satagunt sui.
Vl Cuiusne potius, quam mei, satagerim?
Ag Ita vt tuum hoc sit, non meum quicquid est rei.
Vl Omnino, vtrumuis feceris, bene feceris.
Ag Verum mihi istud autumanti, creduas:
Vel maius isto munus attribuam tibi.
At vel sepulchro affectus, inimicus mihi
Erit iste, tu fac omne, quod facto est opus.
Ch Quicunque, Vlysse, sapere te non dixerit
Talem virum, & tantum, ille vero desipit.
Vl At ego interim prædico Teucrum in posterum
Tantum paratum amare me, quantum oderam.
Meamque opem isti funerando conferam,
Meum laborem: nilque omittam, quod viris
Præstare cunctos addecet fortissimis.
Teu Generose Vlysse, & omnia hæc dixti bene,
Et laudo, quanquam me fefellisti spei.
Nam qui huic Achiuum olim omnium inimicissimus,
Iuuisti amice solus hunc, & mortuo
Viuus iacenti noluisti illudere,
Vt ille vecors imperator, ac leuis:
Ipse, inquam, & alter frater, illum proiici
Studuere lacerandum insepultum, inconditum.

Qui

Qui illos Olympi rector huius Iuppiter,
Diraq́ memores, atq́ perfica vltio,
Lacerandum vti istum proyci immerito virum
Studuere, ita omnes perduint malos male.
Sed, o propages clara Laertæ senis,
Non siuerim te funus hoc contingere,
Vt nequid axim mortuo huic ingratijs.
Quod potes, in alijs nos iuua. & si quem exerciti
Abducere animo est, me lubente feceris.
Ego apparatum cætera ibo. te interim
In nos fuisse memineris munem virum.
Vl Velim quidem. at si munia ista me exequi
Tibi non amicum est, laudo consilium. vale.
Teu. Sat. tempus enim iam multum agitur.
Sed fossam pars, ite, capacem
Properate manu. pars tripes autem
Et lustralibus vndis tepidum
Ponite labrum: pars vna domo
Efferat intus duri insignia
Arma duelli.
Sed tu, quantum potes, alme puer,
Patrios artus mecum amplexus.
Attolle, leua. nanq́ cruoris
Salientis adhuc tepidi tullij
Efflant, agesis, quisquis amicus
Ades hic præsens, propera, curre.
Impende viro forti officium.
Ac nemo quidem, queis loquor, horum
Aiace fuit melior vir.
Ch. Quam multa viris licet expertis
Temere discere. sed inexpertus
Præsagus nemo futuri est.

IOSEPHI

IOSEPHI SCALIGERI
IVL. CÆS. F. AD
Veronam.

O Celle mundi, sidus Itali cæli,
Flos vrbium, flos, corculumque amœnarum,
Quot sunt, eruntve, quot fuere, Verona:
Brenni smaragde, transpadane berylle,
Gallorum iaspis, margarite Benaci:
Apex supremus elegantiæ rerum,
Et meta summa, Dædalæque naturæ.
Quam fronte prona fascibusque submissis
Vrbes adorent, & lubenter agnoscant
Sublime maiestatis arduæ lumen,
Nisi orba lucis viueres salutisque,
Iniuriosa seruitute prædonum,
Qui nidulantur Adriaticis stagnis,
Et inde semper imminent nouæ prædæ,
Thetidis nepotes, & Salaciæ ciues:
Heu Spartacorum traduces venenati:
Heu transfigurarum tot propagines sacræ,
Et perditorum seges adulta latronum,
Queis summa laus est possidere de rapto,
Peculium fecisse de malo, virtus.
Quorum vrbs ab atris quantacunque, quæcunque est,
Isaurica sodalitate, piratis
Conflata: ab atris aucta, fota piratis,
Auget, fouetque nunc amica piratas:
Taberna sceleris, officina Cyclopum,
Intus recondens copiam improbæ mercis,
Dolique aceruos, flagitique thesauros:

Erga

Ergastulum cruoris, & venenorum.
Vbi maxima mercede sanguinum seruit
Propola toxici, institor mali succi:
Tum quisquis & clam, non palam nefas audet,
Sicariusque, qui palam nefas audet.
Nam lictor audax, publicusque grassator,
Cumque horrido lanista spiculatore,
Turpi fide auctoratus, & sacramento,
Stipendiorum spe superbit, & sumit
A crimine animos, a licentia ferrum.
Vbi peierator, atque funerum manceps,
Sociique capitis atque sanguinis sector
Ciuis, suorum triste praestinat letum,
Quocunque precio, quot licent, amicorum.
Cui nulla iusto vrbs Marte cessit, aut bello.
Sed quali ahena claustra moliebatur
Arte, & seras Philippus vrbium, & vectes.
Hac propter ipso est in mari sita, vt magnas
Piscetur vrbes vndique aureo reti.
O Diua, nam quae verticosa tempestas?
Quis turbo? quae aestuantis aura fortunae
Te mutat aliam, quisve casus affligit?
Quae tristis, expes, cassa lucis, atrata,
Squallentis obsoleta sordibus luctus
Moeres, vt orba, quae flet vnicum mater?
Regina tot rerum, & tot vrbium princeps,
Vbi tuorum est lux vetusta sceptrorum,
Et aureo splendore fulta maiestas?
Totoque maior orbe, par polo fastus?
Illique magni gloria tuae fasces?
Vbi Quirites heu tui, tui ciues,
Delecta pubes, flosculus iuuentutis?
Vbi diui alumni principes, Iouis semen,
Proceres beati, debitum genus caelo,

Fulmen

Fulmen duelli, terror Adriæ magni,
Opum hosticarum martiale tormentum,
Tutela patriæ, spes labantium rerum,
Pacis sequestri, ciuibusque deuoti,
Scaligera soboles, qui Feretrium tantis
Tot olim opimis, teque, Diua, mactarunt.
Queis tot triumphos, tot trophæa, tot laurus:
Queis sceptri honores, atque nomen Augustæ
Accepta debes, quæque modo sublimi
Educta Mausolea prouocant cælum?
Proh sortem acerbam. proh volubilem casum.
Quanta e supremo culmine e statu rerum
Quanta excidisti? non tibi obfuit tantum,
(Nec posse credam) nauta Iapidis ripæ,
Quantum vna, sudos quæ tibi dies, quæque
Fortuna præter propter inuidet lucem.
Ast o venusta mater, o parens salue,
O mea creatrix: vosque rite maiorum
Saluete manes. Ille ego nepos vester,
Pila atque lusus, ludicrumque fortunæ:
Currens parentis exul exulis cursum:
Pro farre salso, proque adoreo libo,
Pro ture, proque februo parentali,
Hic vos saluto lætus. Este felices,
Pioque manes, o, nepote gaudete.
Vt, quam ruinæ me superstitem vestræ
Par est dolere, tamne læter, vt resto
E messe tanta semen: e procellisque
Tantæ domus tabella naufragij tanti.

Prouerbiorum XXXI.

Τίς ποτ᾽ ἀριστεύουσαν ἐν ἀνδράσιν εὗρε γυναῖκα;
Ἡ δὲ χλιδῆς πάσης ἀντάξιος ἀντερύσασθαι.
Ἐν ταύτης γὰρ χερσὶ φίλον κέαρ ἀνδρὸς ἑοῖο
Ἔλπεται.

Ἔλπεται. εὐκτεάνου δ' ἀτέμβεται οὔποτε λείης.
Καί ἑ γυνὴ προφέρουσα φιλοφροσύνῃσι νόοιο
Οὐ κακὸν ἀλλ' ἐσθλόν τι ἀμείβεται ἤματα πάντα.
Ἥ τε μετερχομένη τὴν ἐν φρεσὶν ᾗσι μενοινᾷ,
Ἢ λίνον, ἢ ἔριον φιλερίθοις χερσὶ πονεύει.
Τηλόθι δ' οἱ βιότοιο πορίζεται ἤια πάντα,
Οἵά τις ἐμπεράμου φιλοκερδέος ὠκυάλη νηῦς.
Καὶ γὰρ ἐρημολεχὴς κοίτης ἄγχαυρον ἀνέστη
Ἐννυχίη, ἀταλοὺς μελιοεικέος ὄφρα κορέσσῃ
Υἱέας ἁρμαλιῆς, καὶ δμωΐδας ἔνδον ἐρίθοις.
Καὶ τινά που πυκινῇσι προμηθείαις ὁρόωσα
Ἀγροῦ συγχόρτοιο τιτύσκεται ὀργάδα γαίην.
Ἐκ δέ μιν ἐργολαβεῖ, φίτυσέ τε θέσκελον ὄρχον,
Θηλόπεδον ἐριθηλὲς ἑοῖς κομέουσα πόνοισι.
Ἂν δὲ μὲν ὀτραλέη ἐζώσατο εὔστολον ὀσφύν.
Ἂν δὲ πόνῳ κάρτυνε βραχίονα καρτερόμοχθον,
Οὐδ' ἧς ἐμπορίης χρηστὴν ἐπιμέμφεται αἶσαν.
Ἀμφοτέρῃσιν ἔμαρψεν ἀτρακτίδα τ' ἠλακάτην τε,
Ἠλακάτην λαιῇ, καὶ ἀτρακτίδα δεξιτερῆφι.
Λιμαλέοις, πενιχροῖς τε ὑπείρεχε χεῖρα βοηθὸν,
Λιμαλέοις θρέπτειρα, πενιχροῖς ὀλβοδότειρα.
Πάντα οἱ ἐν μεγάροις εὐτύκτοις νήπια τέκνα
Οὔτ' ὄθεται βορέαο δυσαέος, οὔτε ἀτύχθη
Ψυχροβόλου νιφάδος ῥιπῆς δυσπέμφελον ἦμαρ.
Οὐδὲ πόνων συνέταιρος ἐν ὄρφνῃ λύχνος ἀπέσβη·
Διπλοΐδας γὰρ πάντες ἐπαλέας ἀμφιέννυνται.
Καί οἱ ἅλις γλαφυροῖς χηλοῖς ἔνι σιγαλόεντα
Πορφυρέοισι τάπησιν ἐπήτερμα ῥήγεα κεῖται.

Πᾶσιν ἀριστογάμοιο περικλυτὸς ἀνδρὸς ἀκουή
Ἥ μένει εἰν ἀγορῇ πολιοῖς παρὰ δημογέρουσι.
Ἡ δὲ παλιμπράτησιν ἀφ' ὧν κάμε χερσὶν ἔησι
Δαιδαλόεν ἑανὸν ζωστῆρά τε πέρνατο κεστόν.
Πάντα δὲ τιμήεντα, καὶ ἄρτια φάρε' ἔεσο.
Οὔτε ἐνὶ κραδίῃ ἐμπάζεται αὔριον ἦμαρ.
Ἣ καὶ ἀπὸ στόματος νημερτέ' ἀμύμονος αὐδῆς
Ἰθύνει σοφίην, καὶ θεσμὸν ἀγάνορα πειθοῦς.
Πάντα δ' ἐπιντύνουσα ἐπαρτέα ἔνδον ἐν οἴκῳ,
Οὔτι μεθημοσύνῃσιν ἑὸν βίον ἀργὸν ἀέξει.
Τέρρα μιν εὔθυφρον τε ἀνὴρ, καὶ παῖδες ἀγαυοὶ
Σεμνοῖς δειδίσκοντο παρηγορέοντες ἔπεσσι.
Δῖα γύναι, πολλαὶ μὲν ἀριστεύσαντο κατ' αἶσαν
Ἡλικίδες· σὺ δ' ὑπείρεχες ἔξοχα πασέων.
Τηΰσιον μορφή, πανετώσιον ἔπλετο κάλλος·
Θεοσεβέος δὲ γυναικὸς ἐτήτυμος αἶνος ἐτύχθη.
Δεῦτ' ἄγε εὐύμνοις μιν ἀμείψατε πάντες ἀοιδαῖς,
Ὄφρα μιν εἰν ἀγορῇ κλείῃ ἑὰ θέσκελα ἔργα.

Ἡρώων παῖδες κάκ' ἐλέγχεα. τοῦτ' ἄρ' ἀληθῶς,
Ὅστις ἀφ' Ἑλλάνων εἶπε παροιμιάων.
Οὐχ ὁράας ὡς παῖς μέγ' ἀριστεύσαντι πέφυκε
Γύννις ὅδ', ὡς πινυτοῦ φωτὶ χαλιφρονέων;
Δράστῃ ἀμβολιεργὸς; ἀπαυδήμων ταλαεργοῦ;
Τακτοῦ ἀκοσμόβιος; σώφρον' ἀκαιροβόας;
Σεμνοῦ ἀτιμόγελως; καὶ μαψιλάκης ἐχεμύθου;
Τοῦ τε γαληνοφαεῖ σκυθρομετωπονεφής;
Τοῦ ῥαδινοῖς μελέεσσιν ἀρηρότι, γαστρὸς ἐφολκὶς,
Ἅτε βαθύκναμος, καὶ πλατύπους πιθάχνα;

Ἡρώων

Ἡρώων παῖδες λῶβαι. τί κε θαμβήσαιμεν,
Εἰ χ' ἥρως λώβαν τόνδ' ἀνέφυσε πατήρ;

Τεύχε' ἐπαλλοτριβῆ, πυριχεύμονος ἔμπορα τέχνης,
Χαλκὸς μὲν λιθότριψ, χαλκοτρίβης τε λίθος·
Καὶ τάδε θειοβαφῆ φέγγεος θηρήμονα κάρφεα,
Καὶ φλογὸς ἁρπαλέης τοῦτ' ἀλιβὲς δέλεαρ,
Καὶ σὺ φιλαγρύπνοιο συνίστωρ λύχνε μερίμνης,
Νυκτιφαὲς πινυτῆς ὄμμα περιφροσύνης,
Χαίρετέ μοι. τότε γὰρ πολλὴ χάρις ἔσσεται ὑμέων,
Ὅτ' οὔτε μάχης, καὶ Ἄρευς ἔσσεται οὐδ' ἐμίν.

Idem Latine.

Arma suo attritu excudendis ignibus apta,
Quodq; terit ferrum, qui teriturque silex:
Et quod sulfureum venatur lumina lignum:
Ustilis &; celeri quæ perit esca rogo:
Tuq; mihi vigilis studiorum conscia curæ,
Illustrans noctes parca lucerna meas:
Ite procul: vestri usus erit vel maximus olim,
Si neque bellorum, si neq; Martis erit.

In Aquas caldas Bearnensis principatus ad Pyreneos.

Aspice quanta, quibus vitiis, quibus obsita morbis
Turba, diu lenta decolor ora lue,
Per rigidas cautes, & inhospita Tesca Pyrenes,
Tesca, vel humano vix adeunda pede:
Pæonij laticis vastis obsessa ruinis
Dona petit. tanti posse valere putat:
Vt pene ipsius vitæ discrimine vita,
Vtque ipsa constet pene salute salus.
Ergo difficilem quæstum Natura salutis
Non sine difficili parca labore dedit.

Illa salutiferum thesaurum hoc carcere sepsit,
Carius ut scires esse salute nihil.

Idem Græce.

Πόσος ὄχλος, πόσσησιν ἀρημένος ἀψεανέσσοις,
Καὶ λύμαις χροιῆς ἄνθος ἀμειψάμενος,
Ἂν συφέλους κνημοὺς, ἀν' ἀπανθρώποιο Πυρήνης
Ὄκριας ἀνδρομέοις ἴχνεσιν ἀστιβέας,
Τὸν πότον ἀλθήεντα μετέρχεται ἀμφὶς ἐν ὄχθοις
Εἰργόμενον. τόσσου μὴ νοσέειν ποτίαται,
Ὥστε μάλα περί τε τῆς ὑγιείης τὴν ὑγίειαν
Ἀντιπαραῤῥιπτεῖν, τόν τε βίον πρὸ βίου.
Ἦ ῥα φύσις πάλαι ἀργαλέην κομιδὴν βιότοιο
Φεισαμένη καμάτῳ θῆκεν ἐπ' ἀργαλέῳ.
Ζωαρκὲς δὲ τόση κειμήλιον ἀμφέπει εἰρκτῇ.
Ὄῤῥ' οὐδὲν ζωῆς κτῆμα περιοσότερον.

Idem Iambis Tragicis.

Πόσος, πόσαισιν ὄχλος ἐμπλακεὶς νόσοις,
Ποίαις ἀλύων γυῖα συντρόφοις δύαις,
Καὶ δυσπροσάπτῳ βλέμμα χαλκαίνων χροᾷ,
Διὰ τῶν ἐρήμων, τῶν δυσαμβάτων βροτοῖς
Στιφρᾶς Πυρήνης θηροδειμόνων πάγων
Κόλποις φαράγγων ἐγκρυβέντα τῶν πόνων
Ἀλεξιτῆρα, τὸν βιοσταγῆ πότον
Διζεῖ. τοσαύτης προικὸς αἱρεῖ μὴ νοσεῖν,
Ὥστ' ἀσφαλείας ἄντι κινδυνεύεται.
Βίον τε θηρῶν τοῦ βίου μὴ φείδεται.
Ἀνόσου δ' ἀρωγῆς θῆκεν ἡ φύσις πόρον
Τὸν δυσπόριστον ἐν τρόποις ἀμηχάνοις.
Ὡς δ' ἔστιν εἰρκταῖς πλοῦτος ὑγιείας ὅδε

Τοσοῦτος

Τοσοῦτος ἐν τόσαισιν ἐγκεκλεισμένος,
Ὥς οὐδὲν αὐτοῦ χρῆμα τιμαλφέστερον.

Ad Briſſantellum, & F. Chriſtianum.

Ὦ δισσὰ φιλίας ἔντελοῦς ἀγάλματα,
Σύ μοι μὲν ἄρτι, σὺ δὲ διὰ χρόνου φανεὶς
Χαίροιτ᾽ ἂν ἄμφω πρῶτα φιλτάτων ἐμοὶ,
Ἔναυλον οἰκούρημα τῆς ἐμῆς φρενὸς,
Δισώματόν τε τῆς μιᾶς ψυχῆς ζύγος,
Χαίροιτ᾽ ἄν. ὡς ὑμᾶς μὲν ἀσπαστῶς χρόνῳ
Παρὼν ἀπόντας κοὐκ ἰδὼν προσπτύσσομαι,
Μνήμης ἐναργὲς ψηλάφημα τῆς ἐμῆς.
Ἐξαίρετ᾽ ἄμφω δ᾽ ἔξοχ᾽ αἰτοῦμαι, σὲ μὲν
Χάρισμα Βριαστάντελλε σῆς παρουσίας,
Σὲ δ᾽ αὖτε, Χριστιανὲ, φίλτατον κάρα
Χαλδαϊκοῦ λειμῶνος ἀνθεμοβρυὲς,
Ἁδρόν τε θησαύρισμα Μούσηρος σοφοῦ,
Μελισσομίμοις ἐκλογαῖς ἀκρόδρεπον.
Ὥς ἐμέ γ᾽ ἀνάγκη τοῦδε πρωτεῦσαι φίλων,
Εἰ καὶ φίλων πρώτευμα σοὶ πάντων ἐγώ.

Οὐ σκόπον εὐμαθίης νημερτέα πουλυμαθεῖν
Ἔλλαχον, οὐδὲ νόου δόξαν ἀδηλογίην.
Ὃς γὰρ ἀμετροεπὴς ἀνεμοτρεφὲς αἰὲν οἴνημα
Αἰόλλει, κούφοις πηδαλίοισι νόου,
Πάντας ὑποβλήδην λαβρηγορίαις ὑποτέμνων,
Οὐδὲ τέκμωρ μανίης οἶδεν ἀπειρολάλου,
Τοῦτον ἐπιστείρχουσ᾽ ἀεσίφρονα θούρας ἀέλλη
Ῥίψε δοκησισόφου μήτεος εἰς σκοπέλους.

Ὃς δ' αὖ πολυκαλίμου ψυχῆς οἰήϊα νωμῶν
Εὐκραεῖ πραπίδων πείθετο ἡνεμίῃ·
Τόνδε γαληνιόωντι νόῳ πλησίστιος οὖρος
Ἦγεν ἀεὶ πινυτοῦ ὅρμον ἐς εὐστοχίης.

Idem Latine.

Iſtud non ſcire eſt, quamplurima ſcire videri.
Iſtud ſentire eſt non bene, multa loqui.
Sed quicunque loquax ventoſa mentis habenis
Verſat agens animum turbidus inſtabilem,
Obloquiturque alijs, interpellatque loquentes,
Nec certum morbo ſcit poſuiſſe modum:
Illum tranſuerſum rapido celer impete turbo
In vanæ ſcopulos credulitatis agit.
At qui tuta regens animi moderamina cauti
Auræ tranquilli paruit ingenij:
Illum compoſita placidum leuis aura quiete
Egit ad optati litora conſilij.

Ex Italico, ex tempore.

Ψυχή, καὶ Χάρων.

Ψ. Χάρων, Χάρων. Χ. τίς οὗτος ἐνθάδης βοᾷ;
Ψ. Πιστός γ' ἐραστὴς τοῦ πέραν χρήζων ὁδοῦ.
Χ. Φεῦ τῆς ἀνάγκης. καὶ τίς αὐθέντης ἔφυ,
Τίς αὐτόχειρ σοῦ; Ψ. δεινός, ὦ Χάρων, ἔρως.
Χ. Ἄλλην ἄπελθε. τοὺς ἐραστὰς οὐ περῶ.
Ψ. Ταύτην περάσω κἂν θέλῃς κἂν μὴ θέλῃς,
Ταύτην περάσω. καὶ γὰρ αὖ τόσους ἔχω
Στερροὺς ὀϊστοὺς κῆρι, καὶ γλήναις λίβος,
Ὥστε σκάφος, κώπην τε, καὶ λίμνην ποιεῖν.

Certamus cum epigrammate Italico
rotundiſsimi argumenti,
ex tempore.

Ἤδη φροῦδον ἔην ψυχῆς ἐπὶ χείλεσιν ἄσθμα.
Κἀν μακρὴ πείρην τῇδε θύραζεν ὁδός·
Ὁ πότνιμος μαλακαῖς εὐωδείῃσι φλέγουσα
Ἄλλη δυσπότμῳ ψυχῇ ἐπηντίασεν.
Ὦ γλυκεραὶ σύνοδοι, ὦ συμβολίη ἐρατεινή·
Διοσῶν γὰρ ψυχῶν ζεῦγος ἐναρμόδιον
Διατὴν ἡμετέραις ζωὴν κραδίῃσιν ἔθηκεν
Σὺν τῇ ἀμοιβαίῃ κηρὸς ἐπηβολίῃ.
Καί τε δοκῶν θανέειν διοσὰς ψυχὰς μάλ' ἐπίσπον.
Καὶ δοκέοντα ζῆν μοῖρα κίχε θανάτου.
Ἔμπης συντυχίῃ ἐν ἀλλοκότῳ περ ἔχαιρον.
Ὦ ἱεροὶ πόλεμοι, αἵτε διχοστασίαι,
Αἵτινες ἀπασίως ψυχὴν σὺν διπλαχ' ἕνωσαν,
Διπλῆν τε ζωὴν, διπλάσιον τε μόρον.

LIB. PRIMO ΑΝΘΟΛΟΓΙΑΣ.

Titulo εἰς θεούς.

Antipatri.

Mercurius, pueri, minimo placabilis. Ille
Lacte, vel agresti melle litatus erit.
Non sic Alcides. Aries, aut agnus opimus
Poscitur: aut aliquo de grege lecta pecus.
Dicis: At ille lupos arcet. quasi referat, vtrum
Custos, anne rapax perdat ouile lupus.

LIBRO TERTIO,

Titulo εἰς ἀγαθοὺς ἄνδρας.

In Platonem.

Iustitia ante omnes præstantior atq; pudore
Diuus Aristocles hac requiescit humo.
Si cui supra alios magnum sapientia nomen
Fecit: maius habet, nec comes inuidia est.

Titulo εἰς νέους καὶ νέας.

Simonidis.

Ah ah dira lues nam quaiuuenilibus annis
Inuidia, ætatis perpete flore frui?
Nam prius orbasti Timarchum lumine vita
Quam nupta potuit ora videre sua.

Titulo εἰς φιλοσόφους.

Antipatri in Platonem.

Terra sinu magni complectitur ossa Platonis:
Ast anima ordinibus sancta recepta Deum est.
Cuius Aristo pater, fruitur qui luce Deorum:
Quem bonus admirans vel procul omnis amat.

In eundem.

Cuius age insidis tumulo regina volantum?
Curve Deum æternam suspicis astra domum?
Vmbra Platonis ego: cæli hic ad templa volauit:
Terrenum tellus Attica corpus habet.

Diogenis Laertii in eundem.

Ni Plato de Phœbo Græcis foret editus, ecquis
Qui morbos animis arte leuaret, erat?
Nam veluti morbos satus hoc Æsclapius omnes
Corporeos, animæ sic leuat ipse Plato.

Eiusdem in eundem.

Est Plato de Phœbo satus, est Æsclapius, ambo:
Hic animi vt medicus, corporis ille foret.
Connubiale epulum celebrans migrauit in vrbem,
Quam Iouis in patria condidit ipse sibi.

LIBRO QVARTO.

Titulo εἰς εἰκόνας ἀρχαίων καὶ ἡρώων τινῶν.

Gemini, in statuam Salmonei.

Salmoneus ego sum, Polycletæ opus: ille ego magnus
Salmoneus, telis qui Iouis obstrepui.

Rursus apud manes vexor. mutamq; perosus
Formam, fulmineo cælitus igne petit.
Parce animis, fulmen preme Iuppiter, en ego inane
Signum. cum muto bella quid ære geris?

Titulo εἰς θεῶν καὶ θεαινῶν ἀγάλματα.

Democriti.

Cum Venus æquorei spumis salis vda capillos
Edita purpureis nuda nataret aquis:
Vuidulos roseo crines collegit ab ore,
Et salsas guttas strinxit vtraq; manu,
Hactenus extando qua fas. Si talis in vnda
Visa fuit, Martis pectora turbet amor.

EX LIBRO SEPTIMO.

Meleagri.

Dulce sonant, mea Zenophile, tua carmina, docto
Pollice, sic faueat Pan mihi, dulce sonant.
Quo fugiam te? me cingunt indagine amores,
Nec respirandi tempus & hora datur.
Unde mihi forma hæc aura appulit: aut ea Musa est,
Aut Charis est: eheu quid loquor? vror, amo.

Eiusdem.

Iam florent violæ, atque imbri narcissus amicus:
Quæque altis gaudent lilia cana iugis.
Et tempestiuis iam florum flosculus annis
Zenophile Suadæ floret amœna rosa.
Prata quid o vano florum gaudetis honore?
Suauior est ipsis sancta puella rosis.

Eiusdem.

Connectam violas, connectam mollia myrta,
Narcissum & patulo lilia hiulca sinu,
Coryciosq; crocos, & purpureos hyacinthos,
Insuper & vernæ florea serta rosæ:
Ut tibi ab vnguento caput Heliodora fragranti
Halet odoratis apta corona comis.

D D s

Incerti.

Me niue, me flammis, me fulminis igne lacesse:
Per iuga, per freta me, si lubet, alta trahe.
Non vincar. nam qui rapido torretur amore,
Non queat, infesto cum tonat, igne peti.

Posidippi.

Te per ego nostra supplex rogo carmina Musa,
Heliodora, meo pectore cedat Amor.
Perque tuos arcus, qui iam petiere nec vllum,
Tantum in me dociles mittere tela sua.
Si pereo, vocem testantia carmina linquam:
Aspicis, vt morti me dedit, hospes, Amor.

Agathiæ Scholastici.

Quisquis amas, caue sis deiecto pectore fractus
Supplicibus soluas flebilis ora modis.
Propositi solidi tibi cura sit, & tibi constent
Lumina contracto parca supercilio.
Nam nimis elatos contemnit fœmina fastus,
Et nimis abiectum ridet amica virum.
Ille peritus erit, quicunque hæc miscet, amator:
Et modico in fastu pectora fracta gerit.

Pauli Silentiarij.

Quemcunque appetijt rabida canis acre venenum,
Hic videt in medijs spectra canina vadis.
Forsan & infregit genuinum percitus in me.
Sensibus & totis me spoliauit Amor.
Nam mihi salsa tuos referunt maris æquora vultus,
Fluminaq; & pleno pocula plena mero.

Eiusdem.

Illa tui vultus quondam præsentis imago
Quam prius in nostro pectore sculpsit Amor,
Expuitur tibi: me miseram: verum vna decoris
Corde meo species stat mihi scripta tui.

Scilicet

Scilicet hanc Orco hanc ostendam barbare Soli,
Criminis vt vindex Cre[illegible]a sit vrna tui.

Eiuſdem.

Vt cessat Cleophantis? adhuc iam tertia cœpit
Lumine languidulo parca lucerna mori.
Ah pereat cordis sic flamma, vt flamma lucernæ:
Nec me peruigili torreat illa face.
Ah, quoties Venerem iurauerat affore, primo
Vespere: nil homines, nil facit illa Deos.

Eiuſdem.

Dum forte hesterno titubans vestigia potu
Vestibuli primas induo serta fores,
Hermonassa scyphi lympha me spargit: & illas
Turbat, quas vix lux struxerat vna, comas.
Sed magis vstus aqua magis arsi: nam scyphus ex hac
Mellito tacitas duxit ab ore faces.

Eiuſdem.

Ceruice elata, contracta fronte, seuerus,
Nunc est virginei ludicra cura ioci.
Ante ratus teneram tumidus læsisse puellam,
Colla dedit: nunc spe decidit ipse sua.
Is modo fœmineas supplex iacit ore querelas:
Illa mares animos lumine torua gerit.
Virgo ferox, quamuis ira est iustissima caussa,
Parce animis: Nemesis tela propinqua time.

Macedonii Conſulis.

Ensis vagina cur stringitur? haud vt iniqua
Sit Venus: adiuro teq; tuumq; caput.
Sed Martem vt, quamuis immani pectore, noris
Sub veneris molli ponere colla iugo.
Iste mei desiderij est comes. haud opus vllo
Est speculo. hunc versans consulo semper ego.
Pulcher in hoc videor mihi. sed si linquis, amica,
Nos prius, hic ensis induet ille meum.

Agathiæ

Agathiæ Scholastici.

Non sum vinosus: vin' me deponere vino?
Hac, si tu libes pocula, lege bibam.
Admoris tua labra, nequibo sobrius esse:
Nec fas temeto posse carere mihi.
Nam transmissa tuis ad me fert suauia labris
Ille calix, narrans dona superba sua.

Eiusdem.

Forte duas inter solus, mediusq; sedebam:
Illam ardebam, hanc non lædere certus eram.
Meque trahebat amans: ego furabundus at isti
Non totis labris oscula parca dabam:
Alterius fallens ardores scilicet, eius
Dissidij caussas æmula verba timens.
Ingemui, dixique simul, Fortassis amari
Vndique supplicium par, & amare mihi est.

Eiusdem.

Illa prius fastu turgens, iactare capillos
Sueta prius, pexis illa superba comis,
Sueta meis desiderijs illudere: formam
Perdidit: huic digitos ruga senilis arat.
Vbera subsidunt, cecidit frons, lumina marcent,
Annoso titubant balba labella sono.
Canitiem vindex voco numen amoris. & æquum
Iudicat, & tumidis strenua pœna venit.

Eiusdem.

An desiderio mea tangeris ergo Philinna?
Langues exhaustis tabida luminibus?
An placidos carpis somnos, & nullus amoris
Respectus? cura, cura, nec vlla mea est?
Expectant te sæua vices, flentemque videbo
Imbre per indignas vsque cadente genas.
In multis Venus est varium & mutabile. solo hoc
Eximia: elatis semper iniqua fuit.

Philodemi.

Malum ego. me iecit qui te perit. annue amanti.
Xantippe. nostrum flos vtriusq; perit.

Eiusdem.

Nempe ambo alterno iuraumus ordine pactam,
Testis eris tu nox, tuq; lucerna fidem:
Vt neutri neutrum fas esset fallere, vobis
Testibus, accepta est, & data vtrinq; fides.
Irrita qua rapidis iactari dicit in vndis:
Alterius gremio hunc ecce lucerna vides.

Eiusdem.

Virginea nec pubis hiat dum flos tibi: nec dum
Autumni liuet primitus vua tui:
Cum tamen acer Amor acuit iam cote sagittas
Lysidice, & tacito ventilat igne faces.
Ah fugite, o miseri, dum non ferit arcus, amantes:
Quam magnos mox est flamma datura rogos.

Rufini.

Muneribus formæ Rhodope tumet: huic ego salue
Dixi, cum fastu me resalutat ea.
Floriferis quoties intendi lumina sertis,
Calcat, inhumano prosubigitq; pede.
O rugæ, o senium, citius properate, venite:
Et vobis Rhodopen flectere posse datum est.

Item

EX LIBRO PRIMO.

Antipatri.

Seu tibi fundatam puppim tenet anchora, siue
Portus habet, noli credere, nauta, mari.
En portu submersus Ion perit: ille natando
Ducere non potuit brachia vincta mero.
O qui naue vehis, potum fuge: pontus Iacchum
(Tyrrheni ius hoc instituere) fugit.

Incerti

Incerti autoris.

Ille prius Bromio titubans vestigia rore,
Ille comes Bacchis semicaper Satyrus,
En paria ærata deuinctus compede crura,
Nunc nato Thetidis fabricat arma deæ.
Non quidem honorato defungitur ille labore,
Sed miseram hac vitam sustinet arte suam.

Incerti autoris.

Nunc vbi sunt calices, vbi quos iaculare solebat
Thyrsos, & potus, Faune petulce, tui?
Quis lima admouit? quis vinclis induit artus?
Quem Bacchi cunas connoluisse ferunt.
Pauperies, durisq; vrgens in rebus egestas;
Vulcano fumum me bibere illa dedit.

EX LIBRO SECVNDO.

Incerti autoris.

Pernicies calicum Baucis, dum forte iaceret
Ægra, Ioui tales concipit ore preces:
Si morbi dura hæc incendia fugero, centum
Soles de puro non nisi fonte bibam
Sobria, temetoq; carens. post functa periclo
Luce illa tali cogitat arte dolum:
Quod versat manibus, per crebra foramina cribrum
Inspicit, & soles callida mille videt.

EX LIBRO TERTIO.

Incerti autoris.

Mortas anus, quæ tot duxi, dum vita manebat,
Ad sacros Bacchi pocula plena lacus,
Puluere non condor. tumuli vice suaue peractæ
Vitæ argumentum doliolum impositum est.

Antipatri Sidonij.

Longæua sunt busta Maronidos: inq; sepulcro
E silice est fabra sculptus ab arte calix.

Multibibas

Multibibax & multiloquax anus hæc neq; natis,
Sed neq; natorum paupere patre gemit.
Hoc vnum est, quod flet vel busto condita: Baccho
Vas habile hoc, Bacchi quod sit inane, gemit.

Leonidæ.

Nex doliorum, temulenta hic conditur
Anus Maronis. sculptus est tumulus super,
Cunctisq; noscitandus Atticus calix.
Nunc vel sepulta non viro aut natis super
Flet, quos reliquit rerum egenos omnium:
Illud flet vnum, quod calix inanis est.

Argentarij.

Quæ Bacchum, quam quæ nutrix lactauerat Ino,
Plus dilexit, anus garrula, Aristomache,
Postquam mandata est tumulo, terramque subiuit,
Mortua iam, multo iamq; operata mero:
Huc minos, ait, huc vrnam mihi defer inanem,
Ut rores haustos ex Acheronte feram.
Nam peryt mihi virginitas. Hæc falsa locuta est,
Dolium apud manes nempe videre volens.

Antipatri.

Ergo vtrum accusem, Bacchumne, incertus, an imbrem,
Nescio. lapsantes fallit vterque pedes.
Ecce, redis potus dum rure, Polyxene, funus
Condere, laboso præcipitate iugo.
Æolide & Smyrna situs es procul. ebrius ergo
Quisquis erit, pluuium nocte vereter iter.

Dioscoridis.

Hic Hieron amitam Silenida, pocula dura
Vincere quam duro non potuere mero,
Rure suo sepeliit functam: vt vel mortua, Bacchi
Nunc propius gratos stet tumulata lacus.

FINIS.

Errata.

Pag.2. verf.33. Privatulve. p.3. v. 28. inferat. p. 32. v. 25. incudi. p.58. *inter* 8. & 9. *versum pone:* Fruſtra receptis ſpiritus ſacri notis. p.65.v.18.perpulit. p.68.v.10.rigentes. p.75.v.28.eat. p.90.v.7.riſus. p.109. v.25.cervus. p.112. v.11.periit. p.114. v.12.conſepta. p.120.v.29.flamina. p.126.v.10.cordis. p.146.v.10. Incipiam. p.167. v.7.me. p.258.v.1.E. ibid.v.28.arcebit. p.259.v.8.fluctus. p.260. v.18.foetat. p.262.v.34.bruma. p.269. v.23.dicet. p.289.v.4. plauſiſſet. p. 303. v. 20. veræ. p. 305. v. 11. auras. p. 313. v. 20. putet. p.314. v.4.aſpirate. p.320.v.6.mulces. p 363. v.21. opima. p.392. v.33.optimè. p.406. v. 13. mente *delendum.* p. 407. v. 12. fructatur. p.408. v.6. An ut. p.423. v.34.quas. p.434. v.19. ſaturant. p. 436. v.18. invicto. p. ead. v.22. protenta. p. 449. v.21. expetant. p.451. v.28.metipſum. p.465. v.13.Refert. p.ead.v.18.Offers. p.472.v.10. afflictem. p.490.v.24.Prodiderit. p.497.v.29.meas. p.504.v.7.decores. p.594. v.9.mollicula. p.598. v.20. depeculatus. p. 599. v. 2. monumenta. p.610.v.24.pervigili. p.612.v.26.potitus. p.677.v.19. muris. p.682.v.30.Rictu.

Parte altera.

Pag.5.v.12.Illum. p.6.v.3.è. p.12.v.19.Dignaris. p.13.v.20. quæ te tota. *delendum* te. p. 26. v. 27. diſcrimina. p. 54. v. 15. numine. p.88.v.25.nubilas. p.95.v.3.uritque. ibid.v.6.conſtitues. p. 116. v. 8. Diis. p.119. v.14. putris. p.125. v.25. Humeros. p. 130. v.11. ibi. p.131. v.5.operta. p.138.v.7.ac. p.160. v.5.nimiaque. p.161. v.22. Ruris. p.165.v.24.Mite. p.202.v.9.Nam. p.204.v.1.Eſt. p.207. v. 20.mala. p.225.v.14.ſubſiſtere. v.ſequente,potuerunt.